

ΠΑΥΣΑΝΙΟΥ

ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΠΕΡΙΗΓΗΣΙΣ

PAUSANIAE

GRAECIAE DESCRIPTIO

EDIDIT, GRAECA EMENDAVIT, LATINAM AMASAEI
INTERPRETATIONEM CASTIGATAM ADIUNXIT ET
ADNOTATIONES ATQUE INDICES ADIECIT

CAROLUS GODOFREDUS SIEBELIS

VOLUMEN PRIMUM

CUI INSERTA EST

DESCRIPTIO ATHENARUM PAUSANIAE ATTICIS
ACCOMMODATA ET IN LAPIDE
DELINEATA

LIPSIAE

LIBRARIA WEIDMANNIA

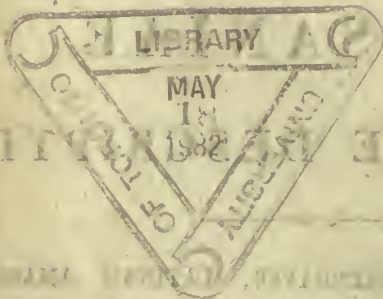
G. REIMER

MDCCCXXII.

PAUL S. A. LIBRARY

THE EVANGELICAL LITERATURE

THEOLOGICAL SEMINARY

PAUL S. A. LIBRARY

PA
4264

A2
1822

V.1

VOLUME

THEOLOGICAL SEMINARY

LIBRARY

THEOLOGICAL SEMINARY

OF THEOLOGICAL SEMINARY

LIBRARY

P R A E F A T I O.

Antequam quid in Pausaniae Periegetae Commentariis denuo in lucem emittendis sequenti-
simus aperiatur, de hoc scriptore ipso quid sen-
tiamus, ut breviter indicemus videtur esse neces-
sarium.

Pausanias ille, cui Graeciae antiquae descri-
ptionem graecam debemus, quum antea propter
diligentiam et eruditionem singularem haud parvi
aestmatus est, tum nostro tempore magna ad
famam ejus et auctoritatem facta est accessio.
Quo enim plures jam hanc sibi induerunt per-
suasionem, artis opera manu et ingenio veterum
Graecorum elaborata pleraque tam pulcra esse,
ut nihil iis in hoc genere perfectius videre, vix
quidquam cogitare possimus, et quo studiosius
nunc coeperunt illorum operum reliquias inda-
gare, cognoscere et interpretari, eo magis intel-
lectum est, Pausaniam esse, qui eorum et cogni-
tionem et interpretationem maxime adjuvet, eum-
que tanto majoris esse faciendum, quod solus
inter veteres scriptores permulta nobis explicue-
rit, ad hoc ipsum litterarum genus pertinentia.
Deinde quantus quisque nostrum est qui nesciat,
quam multi nostra aetate et nobis hoc datum
credentes, *ut, quum ea loca videamus, in qui-*

*bus memoria dignos viros acceperimus multum esse versatos, magis moveamur, quam si quando eorum ipsorum aut facta audiamus aut scriptum aliquod legamus, et veterum litterarum artiumque amore ardentibus in Graeciam, ut ipsi et locorum semper memorabilium, et operum antiquorum, si quae fortuna illic reliquisset, spectatores essent, iter fecerint; hi vero prope omnes Pausaniam tum sibi optimum per universam Graeciam ducem fuisse testantur, tum eum esse scriptorem affirmant, qui domi legentibus paene ante oculos ponat ipsam illam veterem Graeciam. Addere juvat quod *Hobhousius* in *Journey through Albania* I, 214 scripsit: „Pausanias alone will enable you to feel at home in Greece, — and it is true, that the exact conformity of present appearances with the minute descriptions of the itinerary is no less surprising than satisfactory.“ Praeterea qui in religionum priscarum historia, cujus subtilius studium hanc nostram ornat aetatem, perscrutanda et tradenda occupati sunt, hi, quod ad Graecorum res sacras attingit, nullum earum uberiores sciunt esse auctorem quam Pausaniam: huic enim et sacrorum origines, ritus atque mutationes, et quos templa, arae, luci conditores habuissent, investigare in propositis fuisse, manifestum est. Cf. I, 14, 6. 17, 1. 19, 4. 22, 3. 28, 4. 41, 8. II, 7, 6. 7. 12, 1. V, 1, 5. 15, 6. VII, 18, 6. 7 etc.*

Ac primum quidem de hujus Pausaniae patria et aetate, deinde autem qualis scriptor esse videatur, dicendum mihi video.

Hunc Pausaniam vulgo putant non diversum fuisse ab illo, de quo Philostratus loquitur in *Vitis Sophistarum* II, 13. *Suum* vero Pausaniam Philostratus Sylburgio interprete in Kuhn.

ed. Pausan. p. 938 ait natione fuisse Cappadocem, Caesareae natum, quae ad Argaeum, Cappadociae montem, incolitur. Ad studia vero et vitae genus quod attinet, fuisse illum sophistam seu rhetorem, Herodis discipulum, qui sub praecceptore usque adeo profecerit, ut in plerisque illius ubertatem et praecellentiam orationis ornamenta retulerit, potissimum vero extemporalem dicendi facultatem. Sed hoc ei, velut et caeteris Cappadocibus, innatum fuisse vitium, ut crassa lingua enunciaret, consonantes durius colliserit, longaque corripuerit, et breviam produxerit. Porro dictionis formam esse aliquantum supinam, validam tamen, nec ab antiquo dicendi genere discrepantem: id ex ipsius declamationibus facile conjici posse; saepenumero enim Romae declamasse. Ibidem etiam bonam vitae partem transegisse, et grandi aetate decessisse. Quae nobis quidem in eum Pausaniam, cujus patriam nunc quaerimus, non satis videntur convenire. Primum enim an, qui Graeciae descriptionem edidit, Pausanias Cappadox fuerit, dubitabis, si, quod de sua ille patria ipse passim videtur prodidisse, animo perpenderit. Suam patriam eum indicasse ipsum V, 13, 4 satis est probabile; ait enim: Πέλοπος δὲ καὶ Ταντάλου τῆς παρ' ἡμῶν ἐνοικίσεως σημεῖα ἔτι καὶ ἐς τόδε λείπεται, Ταντάλου μὲν λίμνη τε ἀπ' αὐτοῦ καλουμένη, καὶ οὐκ ἀφανὴς τάφος. Πέλοπος δὲ ἐν Σιπίλῳ μὲν θρόνος — — ἐστὶ· διαβάντι δὲ Ἐρμῶν, Ἀφροδίτης ἄγαλμα ἐν Τήμῳ, ἀναθεῖναι δὲ Πέλοπα παρελήφαμεν μνήμη. Hoc de Lydia intelligendum esse, nullo pacto potest dubitari; namque hic Pausanias ipse, de quo disputamus, et Pelopem Lydum dixit V, 1, 3, et Tantali patris sepulcrum Niobenque sororem in saxum

mutatam *Sipylo*, *Lydiae* monti, vindicavit II, 22, 4. I, 21, 5. Hermum autem Temnumque *Lydiae* fuisse notum est. Ad Sipyllum certe diutius commoratum esse nostrum Pausaniam, ex eo perspicitur, quod I, 24, 8 narrat, locustas e Sipylo non una naturae vi deletas esse, ter se ipsum vidisse. Ex quibus videtur effici, ut, qui Graeciae descriptionem composuit, Pausanias *Lydus* fuerit, ideoque distinguendus sit a Philostrati Pausania, qui de patriae suae monte *Argaeus* appellatus dicitur apud Phavorinum v. *Λογ.* qui mons quum teste Maximo Tyrio XXXVIII, 460 Oxon. seu VIII §. 8 *Καππαδόκαις καὶ θεὸς καὶ ὄρκος καὶ ἄγαλμα* fuerit, ergo sanctissimus, nulla tamen in Pausaniae descriptione Graeciae usquam ejus mentio facta deprehenditur. Deinde suum Philostratus Pausaniam Herodis Attici discipulum fuisse tradidit. Nec hujus rei in tota Graeciae descriptione, quae Pausaniam habet auctorem, ullum exstat vestigium; quod eo magis mirum videri debet, quum idem hic Pausanias non semel illius Herodis meminerit, et saepissime in aliis, quibus magistris usi sint, commemoraverit. Tum Cappadocem illum Pausaniam Philostratus perhibet Romae senem decessisse; hunc nostrum in Italia quidem et Romae fuisse constat, non item ad mortem usque permansisse. Quod enim VIII, 17, 3 dicit, *ἐλάφους ἐν Πώμῃ λευκὰς εἰδὼν τε καὶ ἰδὼν θαῦμα ἐποίησάμην· ὁπόθεν δὲ ἢ τῶν ἠπείρων οὐσαι ἢ νησιώτιδες ἐξεκομίσθησαν, οὐκ ἐπῆλθεν ἐρέσθαι μοι*, id nonne indicat, eum hoc non Romae praesentem, sed ea jam relicta scripsisse, ut illud nunc percontandi nulla ei reliqua esset potestas? Idem probare voluit Goldhagenus loco IX, 21 inquit. Denique quum Philostratus de sui Pausaniae declamationibus loquutus sit, quid est, cur

de Graeciae descriptione tacuerit, nimirum illis declamationibus longe graviore, si idem ille Cappadox ejus auctor fuerit? Quod hujus operis nec Suidas s. v. *Παυσανίας* mentionem fecerit, non mirabimur, quoniam de eodem, de quo Philostratus, Pausania loquitur.

Quum igitur certe dubium sit, atque etiam ante nos Goldhagenus noster valde dubitaverit, an ille Pausanias Philostrati et hic, de quo nostra disputatio est, idem fuerit, illum sophistam *Cappadocem*, hunc *Periegeten* appellandum censemus de opere, quod nobis reliquit, cujus inscriptio fuit *Περιήγησις τῆς Ἑλλάδος*, laudata illa a Stephano Byzantino s. v. *Σφρακτιορία, Αἰμονία, Ἀραιθυρέα, Φάληρον, Ἀβδηρα, Ἰονίδιον*. De *Galenii* Pausania, qui a nobis praetermitti poterat, cf. Goldhageni praefatio, et adnotationes nostrae ad V, 7, 3.

Ac quoniam de hujus Periegetae patria quid sentiremus attulimus, paucis nunc dicendum erit de ejusdem aetate. Qua aetate autem hic Pausanias floruerit ac scripserit, ipse satis clare testatum reliquit. Primum enim I, 5, 5 narrat, Atheniensium tribubus priscis seriore tempore additas esse Attali atque Ptolemaei, suo autem aevo Imperatoris Hadriani; quem locum secus accepit Fabricius in *Bibl. graec.* IV, 308. Ad ejusdem Imperatoris tempus referas quod Pausanias II, 27, 7 scripsit, sua aetate Antoninum senatorem quaedam aedificasse in Epidauria: quem Antoninum credibile est eum esse, qui post Hadrianum Imperator factus, et vulgo Pius seu prior appellatus sit. Forsan igitur Hadriano imperante *Attica* et *Corinthiaca* elaboravit Pausanias. *Attica* certe eum haud ita brevi ante *Achaica* spatio scripsisse, intelligitur ex VII, 20, 3, ubi ait, quod

Athenis Herodes odeum condiderit, omnibus illud et magnitudine praestans et ornatu, id a se in Atticis praetermissum esse, *quod illa, antequam Herodes istud aedificium exstruendum institueret, perscripserit.* Nibby in sua Prefazione p. VIII Pausaniam putat post Antinuum defunctum et paulo ante Hadriani mortem intra annum CXXIX et CXXXIV aerae nostrae natum esse, abusus illo Pausaniae loco, qui est VIII, 9, 4. Libro demum VIII, 43 memorat Pausanias et Antonini Pii imperium; et illius successorem Antoninum Philosophum seu posteriorem, qui Olympiade CCXXXV i. e. CLXI p. C. n. imperare coepit: cujus Olympiadis etiam in Pausaniae X, 34, 2 exstat mentio. Deinde hoc eodem loco refert, sua aetate *Costobocos*, gentem Sarmaticam, in Graeciam invasisse: hoc vero sub Antonino Philosopho accidisse quum interpretes ex J. Capitolini capite 22 adnotarunt, tum Pausanias ipse VIII, 43, 4 indicat. Denique V, 1, 1 significat, se Eliaca priora anno CCXVII post Corinthum a J. Caesare instauratam i. e. DCCCCXXVII a. n. c. seu CLXXIV p. C. n. ergo Antonini Philosophi imperantis anno XVI scripsisse. Ex quibus intelligitur, neque Clavierio, qui scripsit: „l' auteur de la description de la Grece y travailloit l' an 174 de J. C.“ neque Nibbyo, qui p. X dicit: „che egli scrivesse l' opera sua almeno dopo l' anno 174 della era volgare“ assentiendum, sed potius statuendum esse, Pausaniam Hadriano et Antoninis imperantibus hoc opus composuisse.

Quibus explicatis reliquum est, ut, *qualem scriptorem hunc Periegeten esse censeamus*, aperiat. Si, quod de tempore, quo Pausanias Periegetes hoc suum opus conscripserit, proposuimus, a vero non est alienum, videmur posse con-

tendere, eum, quod instituerat, non properasse acriore rota; sed illam maxime laudabilem Thucydidis, Diodori Siculi, Dionysii Halicarnassensis aliorumque veterum tarditatem in scribendo imitatum, non totum opus uno tempore, sed aliam ejus post aliam partem subinde divulgasse. Quare sicubi quid vel parum accurate vel imperfectius traditum a se vidisset, id in aliis operis partibus correxit atque emendavit. Compares quaeso et I, 41, 3 cum VIII, 5, 1 et I, 3, 5 seqq. cum X, 19, 4 seqq. Passim etiam videas ab auctoris manu ipsa serius addita. Cf. omnino II, 5, 4. I, 33, 6. Longius eum tempus in scribendo consumsisse, illud etiam arguit, quod de se fatetur VIII, 8, 2: *Τούτοις Ἑλλήνων ἐγὼ τοῖς λόγοις ἀρχόμενος μὲν τῆς συγγραφῆς εὐηθείας ἔνεμον πλέον, ἐς δὲ τὰ Δρακᾶδων προεληλυθὼς πρόνοιαν περὶ αὐτῶν τοιᾶνδε ἐλάμβανον.* Qua cunctatione id consequutus est, ut opus exiret accuratissimum; quod qui magnis justisque laudibus extulerunt omnes non est hujus loci recensere; satis erit nominasse *M. Musurum* in praefationibus Kuhnianae editionis, *Abr. Loescherum* in Kuhn. ed. p. 934, *Casp. Barthium* ad Statii Theb. II, 697. VII, 341. IV, 733, *Tib. Hemsterhusium* ad Aristophanis Plut. p. 181. 235, *Lud. Casp. Valckenarium* ad Theocriti Adon. p. 198, *Baylium* in Dict. hist. et crit. s. v. Amphiloehus et in Dissert. sur P' Hippomanes, *Mannertum* in Historia successorum Alexandri p. 372, *Mitfordum* in Historia Graeciae I p. 78 ex interpret. Baron., *Joannem de Mueller* Opp. T. VI p. 306. 311, *Schoenemannum* in Geograph. Homer. p. 63, *Creuzerum* in epp. de Homero et Hesiodo. Sed de *diligentia* nostri Pausaniae nobis eo magis dicendum esse arbitramur, quod ex ea nexa est gravissimi momenti quaestio,

fidesne iis, quae de Graeciae rebus terrisque memoriae prodidit, habenda sit nec ne. Summam ejus in utroque diligentiam fuisse, et omnes concedunt qui eum norunt, et ex iis, quae tum paulo ante proposita, tum hic afferenda sunt, poterit intelligi. Mittamus nunc, quae satis nota sunt, itinera in Asia, Aegypto, Libya, Italia et per universam Graeciam Europaeam eo consilio ab eo suscepta, ut locorum fama insignium ipse esset cognitor, et quod volebat, posset πάντα ἐπεξιέναι τὰ Ἑλληνικά (I, 26, 5). His igitur omissis illud videamus, ex quibus fontibus hauserit, quantumque iis tribuendum existimaverit.

Ac primum quidem multis monumentis veteribus ad res vel cognoscendas vel confirmandas usus est: huc pertinent praeter indices, in quibus Olympiades et hieronicarum nomina atque facta consignata erant, κατάλογοι συμμάχων, et donaria operumque inscriptiones. Namque VI, 22, 2 mentionem facit κατάλογον τῶν Ὀλυμπιάδων apud Eleos, quem X, 36, 4 τὰ Ἡλείων γράμματα vocat; Eleos enim Olympiades in commentariis suis conscripsisse testatur VI, 4, 1. 19, 9. Eundem hunc catalogum III, 21, 1 nominat τὰ ἐς τοὺς Ὀλυμπιονίκας Ἡλείων γράμματα, ex quibus verbis patet, eo praeter Olympiades et cujusque victoris nomen et victoriarum genera comprehensa fuisse. Ab hoc catalogo an quae V, 4, 4 excitat Ἡλείων γράμματα ἀρχαῖα diversa fuerint, quaerendum est. VI, 13, 4 laudat, quae Corinthiis et Argivis fuerunt, ὑπομνήματα ἐς τοὺς Νεμεάτας, sed simul in ea antiquiorum temporum victores non omnes relatos esse indicat. Κατάλογος autem συμμάχων (belli Persici) Laconicus atque Atticus citatur VII, 6, 3. Qui se hujus belli participes esse voluerant Graeci, eorum nomina etiam

donario inscripta fuisse, Olympiae a Graecis dedicato, legimus V, 23 init. VII, 6, 3. Similibus videtur Pausanias indicibus usus esse I, 25, 4. X, 20, 3, ubi, qui contra Macedones Galatasque pugnatum venerint Graeci, recenset. A donariis autem operumque inscriptionibus quot testimonia petivit Pausanias! quarum alias transscripsit, alias in quo loco exstarent ostendit. Sed in his quoque titulis sunt, quibus an habenda fides esset dubitavit, veluti X, 36, 4, ubi ait: *εἰ ἀληθεύει τὸ ἐπίγραμμα* neque enim ignoravit, saepe *εἰκόνας μετεπιγεγράφθαι*. v. Adnotationes ad I, 2, 4 p. 10. Alius inscriptionis testimonio testimonium opponit aliorum V, 4, 4.

Deinde poëtas rerumque scriptores crebro adhibitos esse a Pausania, vel index scriptorum docere potest a Pausania landatorum notissimus: in his autem *Homero* plurimum se ac plus quam alios tribuere, ipse professus est II, 21 extr. Winckelmannum hac in re nactus imitatore. Quae magna est significatio, Pausaniam ab aliis tradita auctoribus non temere arripuisse; quibus quod pretium statuendum, et an vera essent eorum opera, quorum nominibus inscriberentur, sedulo quaesivisse deprehenditur. Notat Hieronymum Cardianum et Philistum I, 9, 10. 13, 8, quod ille quidem ut odio in alios reges inflammatus scripserit, ita Antigoni gratiam captaverit, hic autem Dionysii flagitia dissimulaverit. Quae VI, 7, 2 ex Androtionis Atthide protulit, vera esse neque affirmans neque negans caute subjungit: *εἰ τὸν ὄντα εἶπεν Ἀνδροτίων λόγον*. Criticum egregium se ostendisse Pausaniam in iudicio de Orphei et Musaei carminibus I, 14, de Homeri Thebaide IX, 9, de Hesiodi Theogonia IX, 27, non est cur nos dicamus, quum Ruhnkenius dixe-

rit ad hymnum in Cererem. Adde iudicium de Eumelo II, 1 init. de Myrone Prienensi et Rhiano IV, 6. 15. Illud quoque notabile est, quod jam poetarum mythum ab aliorum narrationibus distinxerit, veluti II, 21, 6. Neque vero quenquam mirari aequum est, quod Pausanias, quod alio in loco in dubitationem vocavit, idem in alio sine ulla dubitatione extulit; hic enim vulgi sequutus est opinionem: haec te prius inter se oportet contendere, quam de iis pronuncias. Confer quaeso IX, 27 cum I, 24, 7 et ad posteriorem locum adnotata. In diversis rerum narrationibus sequitur ea, in quae maxime consensum est II, 12, 3: comparat inter se diversis modis narrata, et addit; cur hoc illi praeferat X, 38, 6. Quo loco non possum illas admonitiones Pausaniae notatu dignas: *omnis ferme est de Graeciae rebus controversa historia. — Sunt Graecorum scripta quum in plerisque tum in iis maxime, quae ad gentilitates pertinent, inter se dissidentia* IV, 2, 2. VIII, 53, 2 silentio praetermittere, quoniam qui earum non erant bene memores, saepe etiam de Pausania sinistre iudicarunt. Cf. ad I, 38, 7. III, 2, 1. Accidit etiam, ut libros ad testimonium vocaret a se non lectos; sed hoc ipse candide confessus auctorem ingenue indicavit, ex cuius opere illorum librorum locos adhibuerit. vide IX, 29, 1. 38, 6.

Tum multa eorum, quae memoriae prodidit, vel sacerdotum, vel exegetarum, vel vulgi narrationibus accepta retulit, ore propagatis: quae ut variis modis, veluti *φασί, λέγουσι, καλοῦσι, φήμη ἔχει, λόγος ἐστίν, ἄδεται*, distinguere, ita non temere sequi solet. Cf. X, 17, 3. 38, 3. VIII, 10, 4. 15, 3. I, 3, 2. (qui locus memorabilis est *de fide vulgi narrationibus cunctanter*

adhibenda) 27, 1. II, 14, 2. 23, 6. quo postremo loco notat *exegetas, qui sciant quidem, non omnia esse vera quae narrent, sed difficile esse, multitudini contraria iis, quae credat, persuadere.* Hic autem nobis et gravis injuria notanda, quam multi saepe intulerunt Pausaniae: nam quod ille se ab aliis relatum referre dicit, ad id non raro tam parum adverterunt animum, ut Pausaniam ipsum vel negligentiae, vel erroris stuporisque reum agerent, quasi ex sua narrantem persona. cf. II, 28, 3. VIII, 38, 5. X, 29 p. 870. de loco X, 4, 4 paulo post dicitur. adde Winckelmanni Opp. VIII, 388. et monendum est, quae ille ex ore populi narravit, ea nobis non subtilius, sed, ut ita dicam, crassius interpretanda esse, nunquam obliviscentibus, quomodo illius temporis vulgus et senserit et loquantur sit. Si qua fabula incidit, eam inspergit quidem, nec tamen confirmat, sed de ea lectoribus quo velint modo decernendi potestatem relinquit, vel se ipsum illi fidem recusare significat, veluti I, 30, 3. III, 25, 4. VI, 8, 2. Itaque hic illic adjungit *ὄτω πιστά* (IV, 2, 4. V, 1, 6. IX, 10, 1), vel *εἰ μέτεστιν ἀληθείας τῷ λόγῳ* (VII, 23, 2), vel *ἐχέτω καθὰ λέγουσι* (I, 2, 2), vel *ἐχέτω ὡς ἔχει* (VIII, 38, 5), vel *τάδε μὲν οὕτω γενέσθαι λέγουσι* (III, 16, 3), vel *λέγουσι δ' οὖν* (I, 30 extr.), *τάχα μὲν ἂν ἔχοι καὶ ἄλλως, δοκείτω δὲ ἢ λέγεται* (III, 19, 4). Clarius etiam, quid judicaret, ita protulit III, 1, 5: *οἱ μὲν δὴ ἀποσεμνύοντες τὰ ἐς αὐτὸν λέγουσιν.* Inprimis autem notabilia sunt, quae de se ipso scripsit VI, 3, 4: *Ea quidem, quae vulgarint Graeci, necesse habui commemorare, credere vero omnia nulla me res cogit;* et II, 17, 4: *Haec* (de Junone Jovem cuculo assimilatum optante) *et quae his sunt similia de Diis vulgata,*

etsi vera neuliquam existimo, non putavi tamen praetereunda. Sed ipse se fatetur sententiam mutavisse VIII, 8, 2: namque antea quidem se multas Graecorum de Diis narrationes stultas habuisse, nunc autem existimare, *Graecorum sapientes priuscola multa aenigmatibus involvisse*, ideoque se de rebus divinis sequuturum esse a majoribus accepta. Quod autem Pausanias saepe retulit domesticas populorum narrationes, in causis haberi potest, cur ille non raro ab aliis diversa protulerit.

Denique ut ingenue fatetur, se hoc illud neque ipsum vidisse, neque ex autoptis audivisse (III, 24, 5. IV, 31, 5), ita iis, quae ab aliis acceperat, interdum adjungit; quae ipse oculis usurpaverat (V, 7, 3), vel quae vidit mirabilia, iis saepe ad Herodoti exemplum (IV, 195) similia ex aliis regionibus aut temporibus eo annectit consilio, ut narratis fidem faciat, ut VIII, 17, 3.

Quae quum ita sint, silentio praeteriri potest eorum levitas, qui Pausaniam vel stultitiae, vel credulitatis, vel superstitionis incusarunt. Ex quo genere pauca delibare liceat. Pauw in Recherches philos. sur les Grecs T. II p. 225 facete, credo, affingit Pausaniae artem, res magnas videndi, ubi acrius videntes vix umbram conspexerint. Goldhagenus tum alibi, tum ad X, 4, 4 credulam ejus mentem increpat, nec tamen Pausanias eo loco dicit, se, quod narret, credere; sed refert a Cleone quodam relata, iisque expositis addit: *οὗτος μὲν δὴ ταῦτα ἔλεγε.* Idem fere quod Goldhageno aliis quoque interdum accidit. v. ad II, 29, 7. et Dodwelli classische und topographische Reise durch Griechenland Vol. I Part. I p. 218. De superstitione autem Pausaniae ambiciosius objecta quam poteramus dicere, tamen concedimus, ut suo quisque utatur iudicio. Numine qui omnia regi di-

vino existimat, cum nobis quidem negamus contem-
nendum videri. Adulationis injuriam a Goldha-
geno propter I, 9, 6 illatam alii loci ab eo defen-
dunt, veluti VII, 9. 10. 11. VIII, 2, 2.

Ex iis, quae hactenus diximus, poterit forsitan
intelligi, neque diligentiae ac iudicii laudem dene-
gandam esse Pausaniae, neque illam Facii adnota-
tionem ad VII, 26, 3 probari posse, qua *Pausanias*
commentarios in itinere festinanter conscribenti si-
milis dicitur. cf. etiam ad II, 9, 7. Quae praeterea
contra Pausaniae diligentiam jactata sunt, veluti ad
IX, 36 extr., ea suis locis fortasse diluentur: quan-
quam lubenter concedimus, eum passim a vera tem-
porum ratione aberravisse. vide I, 14, 6. II, 8, 3.
III, 7, 5. De I, 41, 3 jam dictum est.

Sed Pausaniam non solum propter haec illa,
quae dixit, seu dixisse creditus est, verum etiam
propter nonnulla, quae reticuit, iniquius repre-
henderunt. Quod vero sacra obruerit arcana silen-
tio, nec variis obsita frondibus sub divum rapuerit
(I, 14, 2. 38, 6 etc.), nemo facile vituperaverit, nisi
qui arcani prodigus et illius Horatiani immemor sit:
vetabo, qui Cereris sacrum vulgavit arcanae, sub
isdem sit trabibus, fragilemve meum solvat pha-
selon. Cf. quae de Herodoto scripsit Creuzer in
Comment. Herod. p. 31. 59. Pausaniam initiatum
mysteriis fuisse, patet ex I, 37, 3. 38, 6. Sed alia
quoque Pausanias silentio pressit, quae nos quidem
scire vellemus, nec defuerunt, qui hoc ejus silentium
graviter ferrent, vel inique exagitarent. Quatremère
de Quincy, saepe parum justus aestimator Pausa-
niae, hoc tamen rectissime movit in Jove suo Olym-
pio p. 270: „Il faut avant tout interpreter son si-
lence comme le bon sens et la bonne foi l'exigent.
On doit penser, que ce voyageur, ecrivain pour
des hommes, qui connoissaient la structure, la forme

et la composition des grands trônes dans les temples, ne put jamais avoir en vue les hommes d'un temps, où l'idée de ce genre de monuments aurait totalement disparu." Similiter Heynius in *Antiquar. Aufs. I princ.*: „Pausanias scheint auch diessmal bey seiner Beschreibung (III, 18. 19) Leser vorauszusetzen, welche schon eine allgemeine Vorstellung von der Sache haben.“ et ante utrumque Abr. Loescher in *Kuhniana Pausaniae editione p. 932. Praeterea de iis, quae Pausanias vel prorsus omissenda, vel strictim attingenda censuit, ita existimandum putamus. Primum multa vidit a prioribus, quos ipse nonnunquam laudat, occupata. Exemplò sint illa I, 23, 12: De Hermolyco pancratiasta, et Phormione Asopichi filio, quae ab aliis scripta sunt, omitto, et I, 5, 1: Qui tribuum numerum auxerit, novaque nomina pro priscis imposuerit, id ab Herodoto traditum est. Simillima sunt illa de Harmodio et Aristogitone I, 8, 5, de Euripidis morte I, 2, 2, de bello Thebanorum adversus Spartanos I, 3, 3, de bello Mithridatico I, 20, 3, de Theseo II, 30, 9, de Thrasybulo I, 29, 3 (cf. 22, 4. 24, 7. 36, 3), de Cleobi et Bitone II, 20, 2, de Antonino Pio VIII, 43, 3. Cf. adnotationes ad Attica p. 1. Inprimis autem digna illa sunt quae teneantur II, 30, 5: *Haec omnia quum subtiliter persequutus sit Herodotus, non est libitum ab eo luculenter perscripta referre, et quae de Pausania ad Plataeas victore leguntur III, 17, 7: quae vero ejus fortunae eventa fuerint, quod satis nota omnibus sunt, in praesentia non commemo; nam quae a prioribus accurate scripta sunt, sufficere videbantur.* An nondum desinemus vituperare, quod, si verum quaerimus, laudandum est? utinam hoc sibi quisque imitandum intelligeret ac sumeret! Strabonine venia datur, quod quae*

alii persecuti erant, recusavit scribere (VIII p. 376. IX, 396), Pausaniae non dabitur? imo parata ejus silentio aut brevitati erit iis etiam in locis, ubi ipso tacente tantum suspicio est, eum ab aliis exposita noluisse repetere. Cf. ad III, 7, 1. Quae suspicio ne inanis esse videatur, si quem novimus in hoc illo campo decurrisse, ad quem postea descendit Pausanias, indicabimus. Deinde Pausanias, quae ad eandem rem pertinebant, non semper in unum congegisset locum, sed saepe per varia dispersit loca; legentium igitur est, animo haec conjungere, et sparsa in unum conferre, ne querantur deesse quae non desunt. Ut paucis defungar, locus I, 24, 7 comparandus est cum I, 17, 2. 25, 5. V, 11. X, 34 extr. pariter VII, 19, 3 cum IX, 41, 1, et I, 3, 3 cum VIII, 11, 4. Denique non debemus oblivisci, et Graeciam, quo tempore Pausanias perlustraverit, magna illam suorum ornamentorum parte exitam fuisse, eamque causam esse, cur haec illa ab eo non sint commemorata, et ipsum subinde significasse Pausaniam, se nolle τὰς εἰκόνας τὰς ἀφανεστεράς γράφειν I, 23, 5, sed quae spectatu essent dignae I, 35, 4. Ante omnia autem semper memores debemus esse instituti, quod in scribendo sequendum tuendumque censuit, et his verbis declaravit: ἐν τῇ συγγραφῇ μοι τῇ Ἀτθίδι ἐπανόρθωμα ἐγένετο, μὴ τὰ πάντα με ἐφεξῆς, ἀλλὰ τὰ μάλιστα ἄξια μνήμης ἐπιλεξάμενον ἀπ' αὐτῶν εἰρημένα III, 11, 1, qui locus conferendus est cum I, 39, 3 extr.

Reliquis autem, quibus multi praecipue recentiore aevo Pausaniam obruerunt, reprehensionibus gravior frequentiorque illa est, quam ejus experitur genus scribendi, quod clamant esse obscurius, nimis jejunum, exsangue, salebrosum, parum ele-

gans, denique rhetoris Cappadocis: quorum ultimum quid velit, notum est ex epigrammate 436 in Anthologiae Palatinae T. II p. 444. Sed fac, quanquam equidem non credo, finge tamen, eum fuisse Cappadocem, an propterea necesse est, ut in eum cadere dicamus, quod est in illo epigrammate? Basilius M., Gregorius Nyssenus, Gregorius Nazianzenus nonne fuerunt Cappadoces? Ista autem reprehensio e quibus causis nasci potuerit, oportet nos inquirere, ne, quod turpe est, hominem incognita re condemnemus. Harum causarum alia videtur latere in contextus, qui dicitur, depravatione, de qua postea dicendi locus erit. Fuerunt autem, qui vel vitia non animadvertentes, vel correctiones, quae in promptu erant, nescio qua de causa admittere in contexta nolentes, in Pausania quam in librariis culpam mallent quaerere. Cf. II, 25, 6. I, 33 init. Aliam hujus reprehensionis causam esse arbitramur scribendi brevitatem, qua Pausaniam usum esse jam Loescher adnotaverat in Kuhnii edit. p. 933. cf. ad II, 2, 5. Qua qui minus sunt adsueta, iis tum quoque in mentem venire potest suspicari, vel scriptorem vel librarium peccavisse, quum neuter quidquam in se admiserit. Aliis forsitan fraudi fuerunt mutatae constructiones, quarum prae caeteris amans fuit Pausanias. Cf. ad I, 29, 7. 9. II, 7, 1. 29, 6. Alios denique Pausaniam ob scribendi genus castigantes iis adnumeraveris, qui linguae graecae non imperiti nonnulla tamen ejus propria vel non satis perspecta, vel non semper in promptu habeant. Cf. X, 4, 4. IX, 5, 4. I, 30, 4. Quodsi ipsi Sylburgio accidit, ut Pausaniae obscuritatem reprehenderet II, 10, 4, ubi ejus diligentia in scribendo laudanda fuit, non mirabimur, quod et Heynius in Antiq. Aufs. I p. 11 dixerit: „Die Gabe

der Deutlichkeit hat Pausanias nicht; sein Ausdruck ist immer so gezwungen, geschraubt und gespannt, dass man oft über den eigentlichen Sinn verlegen ist.“ et Manso in Versuchen über einige Gegenstände aus der Mythologie p. 377 scripserit: „Pausanias ist ohnehin so voll schiefer Ausdrücke, dass man ihre Zahl zu vermehren nicht Ursache hat.“ Nos quanquam Cappadocum gregi Pausaniam Periegeten inserendum non putamus, tamen nou sumus ii, qui Hemsterhusii (ad Lucian. T. I p. 4. Amstel.) ac Valckenarii (ad Herod. VII, 50) animadversionibus, *Pausaniam studiose obsoletam quandam orationis compositionem*, seu potius *interdum structuras rariores esse sectatum*, obloquamur. Ex quo genere sunt I, 42 p. 101. 22, 6. 27, 5. 29, 9. II, 2, 4. IV, 34, 4. X, 29, 1. quanquam interdum ut nimis dura vituperantur, quae non sunt, veluti IX, 5, 4. ubi cf. Schaefer ad Lamb. Bos. de Ellips. p. 360 (612). Ad quod studium nescio an nulla re magis quam libris Herodoti, quem sibi imitandum proposuerat, delatus sit. Quod ut recte intelligatur aestimeturque, praeclara illa Ruhnkenii observatio (in Praef. ad Timaei Lex.) in memoriam revocanda est: „Vix quisquam post heroica illa tempora ad scribendum accessit, quin se totum ad aliquem antiquorum, qui omnium consensu ingenii ac doctrinae principatum obtinerent, exprimendum imitandumque daret. Quemcunque vero sibi elegisset, ejus non solum orationis habitum formulasque loquendi, sed sententias etiam et bene dicta acerrimo consecrabatur studio, in succumque, quod ajunt, et sanguinem vertebat. Sed ex illis heroibus quatuor inprimis posterior aetas et admirata est, et studiose effinxit, Homerum, Thucydidem, Platonem et Demosthenem.“ Noster autem Herodotum: nam

quod Villoisonus (in Wolfii litter. Anal. II p. 416) de Thucydide ait, ejus Pausaniam fuisse imitatore, id ei potius de Herodoto dicendum fuit. Xylandro autem, ni fallor, primo debetur vera haec observatio, *Pausaniae dictionem simillimam esse Herodoteae* p. 933 ed. Kuhn. Quam hujus viri sententiam, etiam Sylburgio probatam, postea ut quisque maximam habuit Herodoti familiaritatem, ita lubentissimo confirmavit animo: nominasse satis erit triumviros illos, *Wesselingium, Valckenarium, Schaeferum*. Ac Wesselingius quidem ad Herodot. II, 121, *Pausanias*, inquit, *ut saepe adsuevit, Herodoti dictionem expressit*. Cf. eundem ad Herod. IV, 76 (in adnotat. nostris ad Attica 6, 8 p. 26) et V, 39, ubi Pausaniam *doctissimum scriptorem et Herodoti sectatorem industrium* appellat. Valckenarius autem ad Herodot. III, 133 adnotavit, *inter imitatores Herodoti eminere Pausaniam*. Idem ad Herod. III, 80 ait: *has loquendi formulas Herodoteas* (v. adnot. ad Attica 30, 4) *diligenter expressit Pausanias fabulis, quas enarrat, minime fidem habens*. Idem ad Herod. VIII, 90 tangit *Ionicam anastrophen* (τῶν τινα ἐταίρων) Herodoto Pausaniaeque frequentem; quanquam monendum est, hanc etiam apud Procopium reperiri in Anecdotis, ubi est: τῶν τινος οἰκετῶν ὑπουργήσαντός οἱ ἐς ἅπαν τὸ ἄγος. Denique Schaefer ad Dionys. de compos. verbor. p. 32 de Pausania ita judicavit: *Quid ἀνωμάλως dictum in patre historiae reperias, quin in Periegeta isto recurrat?* Cf. et Creuzer in Comment. Herod. I p. 17. 244. Quae quum ita sint, nemo mirabitur aut reprehendet, quod Herodotea saepius adhibuerim et in oratione Pausaniae illustranda, et in lectionibus variis dubiisque examinandis ac stabiliendis. Cf. I, 2, 4. 19, 4. 20, 1. 21, 8. 23, 6.

25, 4. 29; 4. 30, 3. 43; 2. Quanquam in hoc ne justo ulterius progredieremur, cavendum sedulo fuit, quoniam qui hac in re parum cautus esset, Pausaniae invito facile obtruderet aliena. Cf. X, 5, 1. Iste autem color Herodoteus Pausaniae adpersus orationi non potius in Ionismis quibusdam adscitis, quam in formulis modisque loquendi ac sententiis Herodoti usurpatis continetur. Quam enim Sylburgius p. 933 ed. Kuhn: Xylandri observationem illustraturus huc vocat crebram usurpationem pronominis *οἱ*, ea non tantum apud Pausaniam sed apud alios etiam ceterioris aevi scriptores reperitur. Vide quem paulo ante attulimus locum Procopii de anastrophe Ionica: similiter Aelianus H. A. I, 2 *οἱ ἀλλοῖς ἐπιτίθενται οἱ* pro *αὐτῶν* i. e. *σκέρα*. Neque pluralis *σφῶν*, *σφίσι*, *σφᾶς* pro *αὐτῶν*, *αὐτοῖς*, *αὐταῖς*, *αὐτοῖς*, *αὐταῖς* Pausaniae soli inter seriores vindicandus est: in scholiis Parisinis ad Apollonium I, 609 haec leguntur: *Ταῖς Ἀθηναῖαις γυναιξὶ μηνίσασα ἢ Ἀφροδίτη, διὰ τὸ ἀτημελήσαι σφᾶς τῶν πρὸς αὐτὴν τιμῶν, δυσωδίαν πάσαις ἐπέβαλεν, ὥστε μὴ ἀρέσκειν τοῖς σφῶν ἀνδράσιν. Οὗτοι αἰχμαλώτους Θράσσαις ἐχρῶντο ὡς γυναιξὶ, τὰς δὲ γυναῖκας σφῶν ἀπεστρέφοντο. Αἱ δὲ ὑβριοπαθήσασα ἀποκτείνουσι τοὺς ἀνδρας, συναποκτείνας σφίσι καὶ τὰς αἰχμαλώτους Θράσσας.* Idem Sylburgius huc refert *τοῖσι* et *μέσση* ex uno loco X, 25, 2. Hoc unde profectum videatur quaerere nunc mittentes, ex uno Platonis libro decimo de Legibus *λόγοισι*, *πῶλοισι*, *ἑαυτοῖσι*, *ἑτέροισι* p. 886. 888. 889. 890 attulisse satis habemus. *Ν ἐφελκυστικὸν* non raro antea omissum nunc saepius e. codicibus restitutum est. *Ἐς* pro *εἰς* etiam Appianum frequentare constat. Quodsi Herodotum Pausanias non servili imitatus ingenio, neque Halicarnassei simius esse

dici potest, sed orationem a saeculi artificii ad simplicitatem illam Herodoteam revocare studuit, nonne potius laudem quam reprehensionem meretur? Heynius, haud ita magnus Pausaniae amicus, tamen in praefatione ad Recitationem de arca Cypseli laudat ejus gravitatem et simplicitatem in scribendo, et eandem se fatetur sequutum esse in hac recitatione, ad ejusmodi descriptiones illam accommodatissimam esse ratum. Quod nobis quidem magis se probat, quam quod Clavier de Pausania in sua editione T. I p. XIV scripsit: „Son style ne peut nous laisser aucun doute sur sa profession, car c'est bien celui d'un sophiste.“

Neque vero quod attinet ad fabularum artis-que operum interpretationes, quas suis Pausanias libris passim intexuit, (veluti VI, 24, 5. 26, 2. VII, 26, 3. VIII, 11, 5) nostra aetate defuerunt, qui has illas reprehensione vel contemptu exciperent. Cf. praeter Creuzeri Symbolica IV, 213 Heynii Antiq. Aufs. I p. 11, et quod contra hunc scripsit J. H. Vossius in epistolis mythol. II p. 51. Quod autem Quatremère de Quincy in suo Jove Olympio p. 272 in Pausaniae interpretationibus, quod Francogalli dicunt *esprit*, desiderare sibi visus est, id nemo nostrum facile mirabitur. Sed de his Pausaniae interpretationibus quo quisque modo velit statuatur, modo ne reprehendat non intellecta, neu causam, cur hoc illud non intelligat, prius potiusque in Pausania quam in se ipso quaerendam esse opinetur. Alia videtur sensisse idem ille Quatremère de Quincy, quippe qui l. l. p. 348 scripserit, si ipse in delineandis artis operibus, a Pausania enarratis, a vero alicubi aberraverit, hanc non suam, sed solius Pausaniae culpam esse, qui fere nulla via ac ra-

tionem de rebus antiqui operis explicuerit; quae de iis attulerit, in iis non esse „le coup d'oeil d'un artiste, ni le langage d'un homme exercé à rassembler par le discours les parties d'un tout. Il n'y a chez lui ni liaison, ni transition, ni point d'arrêt. On passe d'un peribole d'un temple au sanctuaire sans être instruit du changement de lieu.“

Denique si quando Plinium videris Pausaniae contradicere, non dubitabis cum Baylio Pausaniae posthabere Plinium. Vere enim Baylius in Diss. sur l'Hippomanes ait: „Pausanias, qui s' étoit fait une étude principale d'examiner les monumens de la Grece, est un Auteur incomparablement plus exact que Pline.“ Majorem quoque quam Diodori Siculi ac Plutarchi auctoritatem esse Pausaniae, Mitfordi est sententia in Historia Graeciae T. I p. 78; illo enim eum sagaciorum videri esse, hoc autem diligentiorum. Sed haec hactenus, quae maximam partem jam proposita erant in scholastica scriptura hujus saeculi anno undevicesimo edita.

Quum autem de Pausania Periegete ipso satis dixisse videamur; ut intelligi possit, eum dignissimum esse, in quo legendo homines, a bonis litteris non plane alieni, aliquantum operae temporisque consumant, transeundum nobis est ad ea indicanda, quae nobis hujus scriptoris novam parantibus editionem proposita fuerint, et ad eam quibus nobis uti licuerit subsidiis. Pausanias quae ad veterum Graecorum religiones, ad artes inter eos florentes et artis opera ab iis prolata, ad geographiam historiamque veteris Graeciae, denique ad instituta principum ejus civitatum pertinerent, enarrandi ceperat consilium. In quibus quae explicationem

etiam nunc requirere, et a nobis quodammodo explicari posse videbantur, pro virium nostrarum tenuitate expedire studuimus, non sine causa timentes, ne futurum sit, ut justo plura praetermissis videamur, inprimis quod attinet ad artis opera. Haec autem quod maluerim Meyeris, Boettigeris, Schorniis aliisque viris in hoc genere claris relinquere declaranda, quam proverbio, ne sutor ultra crepidam, castigari, hoc nemo, opinor, aegre feret aut vituperabit: nobis aliquid hac in re tentantibus videbatur satis esse, quae mens Pausaniae fuisset, ostendere. Sed harum rerum omnium nulla illustratio est, si grammatica destituta sit interpretatione. Hanc vero quoniam, quae crisis usurpatur, debet praecedere, primaria nostra cura in eo posita fuit, ut nostrae editionis contextus qui dicitur, haberetur essetque emendatissimus. Atque hoc magis in eo nobis laborandum duximus, quo ille gravioribus vitiis foedatus est. Porsonus in *Adversariis* p. 38 *scriptorem corruptissimum Pausaniam* dixit. Similiter Valckenarius in *Diatribae* p. 291 scripserat: *Quorumvis errorum exempla unus Pausanias facile praeberit*. Quorum virorum iudicium sequutus A. Letronnius in *Classical Journal* 1816 N. 26. June p. 321 contendit: „Pausanias est sans contredit le plus alteré de tous les prosateurs grecs.“ Villoisonus in *Wolfii litter. Anal.* II p. 416 quanquam minus graviter, tamen is quoque de corrupto Pausaniae textu conqueritur. Boettiger, missis reliquis vitiis, unum idque gravissimum tangit in *Dissert. de Victoria* ante vol. 2 *Ephemer. litter. Jenens.* 1803 et in *Ideen zur Archæol. der Malerey* p. 334 dicens, *Pausaniae orationem magis lacunis quam additamentis deformatam esse alienis*. Similiter Clavier *T. I* p. IX:

„Les lacunes sont plus nombreuses qu'on ne le croit, et je n'ose pas me flatter de les avoir toutes indiquées.“ idem tamen addit: „elles sont en general peu considerables.“ Harum querelarum de tot tantisque injuriis operi Pausaniae illatis si dimidiam tantum partem veram esse sumseris, aequum justumque judicabis, molliorem de hoc labore nostro ferre sententiam. Nam quod Heynius ad Apollodorum II, 1, 4 ait: „Est Pausaniae lectio omnino in nominibus multo emendatior quam aliorum scriptorum, qualis ea in libris ad nos pervenit,“ id non ita late patet, atque etiam dubium tibi videbitur, hoc Valckenarii judicium in Diatribe p. 290 legenti; „Apud Pausaniam nomina propria permulta vitiose scribuntur.“ quo etiam pertinent multa, in nominum accentibus peccata; quorum quae a nobis animadversa sunt, correximus. Caeterum non paucos Pausaniae locos in mutilis perperam habitos esse, nostrae forsan evincant adnotationes. Facius etiam putavit, totum locum de Locris, IX, 23 extr. promissum, deesse, sed non deesse, nos probaturos esse speramus. Contexta autem Pausaniae non tantum librariorum negligentia temporisque injuria, verum etiam virorum doctorum cura male sedula detrimentum ceperunt. Quare magna pars nostri laboris versata est in multis conjecturis ac, si Deo placet, correctionibus refellendis, quibus non unus restituere sana laboravit, quanquam multa eorum, quae renovatus nostro aevo veterum artium amor luxuriosius protulit, me fugisse lubenter concedo. Necessario suscipienda fuit haec molestia, ut errores dispellerentur, qui, qualescunque sint, nocere solent. Quodsi quando nobis imprudentibus acerbis dictum in istiusmodi conjecturarum levitatem exciderit, veniam petimus, neglectum erga aucto-

res humanitatis officium non excusantes. Sed ingenue confiteor, me subirasci solere, si quis eorum, qui criticam medicinam factitant, aegrotum habeat qui sanus est, opemque obtrudat illa non egenti.

Supellex autem ad Pausaniae contextum, quem dicunt, corrigendum mihi comparata quanquam valde tenuis est, tamen in ea recensenda nihil mihi jucundius accidit, quam iis viris gratum testificari animum, qui eam liberaliter auxerunt. Ac primum quidem usus sum variis lectionibus *duorum codicum Vindobonensium* cum Facio communicatis, et ab eo in recensendo Pausania adhibitis. Et in praefatione quidem p. VI eos numeris XXIII et LI notatos esse ait in Nesselii Catalogo, sed ad V, 3, 1 Vind. codd. 23 et 90, rursus autem ad IV, 1, 1 codd. Vind. I et II distinguit. Nibby in Prefazione p. XV de utroque ex Koll. Suppl. I ad Lambec. et Nessel. Catal. Codd. Vind. addit: „uno segnato IXCVI in carta del secolo XVI con buone note marginali; e l'altro IXCVII scritto l'anno 1500, mutilo in principio, parè una copia del precedente.“ Sed horum codicum Vindobonensium lectiones credere aequum est parum integras accepisse Facium; tot loci scripturae dubitabilis sunt, ad quos nihil ex iis adnotatum deprehenditur.

Deinde magno fortunae beneficio mihi oblatae sunt variae lectiones *Codici Mosquensis SS. S.* qui in charta formae maximae scriptus numero 194 insignitus est. Hujus codicis varias lectiones omnes anno 1777 C. F. Matthaei enotavit in margine editionis Kuhnianae; quod hujus editionis exemplum nunc in regia bibliotheca, quae Dresdam ornat, as-

servatum mihi *F. Ad. Eberti* humanitas cognoscendum attulit, et *Liberi Baronis de Friesen* atque *Beugelii* eximia liberalitas utendum dedit. Ex quo intellexi, permultas hujus codicis lectiones Facium vel praetermisisse, vel, quod magis crediderim, non accepisse communicatas. Maxima autem hujus codicis praestantia est; nam non modo quas Clavier ex codicibus Parisinis protulit emendationes, easdem fere omnes hic suppeditat Mosquensis, sed habet etiam quae in illis desiderantur. Idem saepissime omittit jota subscriptum, annectit autem *ν ἐφελευστικόν*, nec raro perperam; interdum consentit cum Aldina, saepe cum Vaticano. Verum quidem est, eum saepenumero plura omisisse verba, sed tum fere hoc accidit, quum idem vocabulum mox repetitum fraudi fuisset librarii oculis, ut, quae interjecta erant, praetermitteret, veluti I, 27, 8. 43, 7. In eodem saepe τῶν in εἶναι (v. ad I, 31, 3) depravatam et αὐτοῦ fere pro αὐτοῦ legitur, atque verborum ordo mutatus est. Mosquensis ac Vindobonensis non raro quidem conspirant, sed dissentiunt etiam saepe inter se, ut ex uno uterque fonte fluxisse dici nequeat.

Ad illos quod attinet *quatuor codices Parisinos*, de quibus Clavier in editione Pausaniae T. I p. V sq. et Nibby T. I p. XV consulendi sunt, Kuhnii in sui Pausaniae praefatione narrat, sibi eos innotuisse, sequē loca quaedam Pausaniae corrupta ad illos libros exigenda transmisisse Lutetiam; quum vero hi ad illa loca restituenda nihil opis tulissent, se eos aut parum aut nihil ab Aldina distare putantem conferendos non curasse. Sed Kuhnii errore intellecto Clavier eosdem diligentius excussit, iisque in quatuor primis Pausaniae libris edendis usus

est. Operis enim, quod ille morte avocatus inchoatum reliquerat, absolvendi provinciam alii susceperunt, proximoque anno sextum ultimumque volumen in lucem emiserunt. Clavierii editionem in quibus locis nostra sequuta sit, in quibus non, adnotationes indicabunt nostrae. Quod nuper in Pro-
 lusione scholastica anni 1818 p. 10 dixi, quanquam haec Clavierii editio multis locis sit correctior quam priores, tamen eam non simpliciter in Germania nostra repetendam esse, si nostra haec editio Pausaniae cum illa comparata vere monitum esse non ostenderit, gravem me injuriam Clavierii fecisse manibus fatebor. Quum Clavierii anno 1817 mortui criticam supellectilem, ad Pausaniam corrigendum comparatam, nulla spes communicatum iri nobiscum ostenderetur, loca quaedam e reliquis sex Pausaniae libris a me in chartam conjecta *J. A. G. Weigelius* Lipsiensis, et affinitatis et amicitiae nomine mihi colendus, ad *Boissonadum* Lutetiam misit, rogans illum, ut de iis codices Parisinos consuleret. Parato ille quidem animo pro sua humanitate nostris satisfecit precibus, sed perpauca invenit, illis locis emendandis utilia. Quod ipse his verbis in litteris ad Weigelium scriptis testatur: „Je Vous envoie les leçons des mss. de la Bibliothèque du Roi sur les passages de Pausanias, qui Vous avoient été indiqués par M. Siebelis. Ce travail m'a fait passer deux matinées entières à la Bibliothèque, et malheureusement le resultat n'en paroitra peut-être très important à M. S.“ Quas autem Clavier memorat varias lectiones codicis Parisini a *Phralita* quodam scripti, ad eas nobis quoque aditus patuit, quum in l'histoire de l'Academie des Inscriptions et Belles-lettres T. XIV p. 195 sqq. a Sevino essent propositae.

Tum *Thierschius* V. Cel. et *Werfer* praematura morte his terris ereptus pro sua singulari humanitate mihi miserunt et *Victorii* adnotationes ad margines exempli Aldinae positas, et specimen variarum lectionum e *codicis Monacensis* enotatarum primis foliis. Illae adnotationes sunt variae lectiones, quarum nonnullis puncta superaddita sunt hunc in modum τὲ, χρόνον, ἔρι, quae Thierschio me docente in Victorianis libris signa fere sunt lectionum e codicibus petitarum. Codex autem Monacensis, olim Augustanus (cf. Catal. bibl. August. p. 63 Reiser.), chartaceus et saeculo XVI manu recentissima exaratus, continet librorum Pausaniae duo priores. De hoc codice consulendus est Hardt in Catalogo manusc. Monacens. No. 404 T. IV p. 250. Paginae singulorum fere foliorum margini adscriptae atque aliae adnotationes, Thierschio Werferoque iudicibus, arguunt, hunc codicem crebro esse adhibitum. Ejus vero lectiones nunc conspirant vel cum Mosquensi vel cum Vindobonensi, nunc vitiosae sunt; itaque, ut in usum meum exciperentur omnes, non rogavi.

Quum anno hujus saeculi decimo octavo *Jo. Theopl. Schneider*, Saxo, tunc Vratislaviae decus, nunc Musis lugentibus mortuus, mecum sermones de Pausania contuisset, haud ita multo post, sed eodem tamen anno liberaliter transmisit ad me egregias observationes Pansaniam spectantes, in quibus erant variae lectiones ab *Vhdenio*, Viro Illustri, e codicibus, *Vaticano* et *Angelico*, Romae excerptae. Sed, ne quid dissimulem, in his Schneideri schedis afferuntur etiam codicis *Palatini* lectiones: quis vero iste codex Palatinus est? estne ille, qui Heidelbergensis vocatur in Fabricii Bibliotheca V p. 310?

Quum nihil comperire potuissem, Palatinum et Vaticanum eundem esse sumsi, praesertim quum hoc apud Nibbyum de Romanis codicibus legissem p. XIII: „Due manoscritti sono in Roma, uno al Vaticano di carta, del secolo XVI *nella Biblioteca Palatina* segnato al num. 56, ed uno alla Biblioteca Angelica di carta cilindrata, scritto in Oriente, o da mano orientale nel secolo XIV. Del primo non si può fare alcun uso, perchè non differisce quasi in nulla dalla edizione Aldina, e quelle piccole note marginali che si leggono nelle prime pagine sono altresì di poco valore. Non è lo stesso però del manoscritto della Biblioteca Angelica. In esso si ritrovano preziose varianti, che assai sovente concordano colle congetture di Kuhn; è scritto assai correttamente; e non saprei abbastanza commendarlo. Questo nella traduzione ha servito a farmi adottare alcuna delle congetture di Kuhn.“ Quod simul, quid pretii his codicibus statuendum sit, docet. Nobis tamen omnibus eorum lectionibus variis uti non contigit; namque ad I, 30, 3 haec nota legitur: „Deinceps praecipuas vel bonas vel malas scripturas solas annotabo.“

Idem Nibby in praefatione suae interpretationis p. XIV commemorat *Florentinos codices quatuor*, quorum duo in Laurentiana, reliqui in Riccardiana asservuntur. Ego autem, qui hoc nondum cognito de duobus Mediceis tantum audiveram, (v. Fabric. Bibl. gr. V p. 310 et Villosion in Wolfii litter. Anal. II, 416), virum praestantissimum *Franciscum de Furia*, qui cum maxima et doctrinae et humanitatis laude Laurentianae praeest bibliothecae, rogavi, ut mihi lectionum specimen ex duobus Mediceis codicibus excerptarum mitteret: cogitaveram enim, ex

eo facile perspectum iri, an operae pretium foret, totos eos a capite ad calcem conferri. Ad quam rem Franciscus de Furia pro singulari suo bonas litteras adjuvandi studio paratissimus, mihi lectiones locorum, de quibus me certiore fieri cupiebam, ex illis duobus codicibus enotavit, et in litteris, quae additae erant, humanissimis scripsit: „Bene prudenterque consuluisti, ut, antequam nostris hisce Pausaniae codicibus conferendis manus admove-retur, specimen aliquod eorum lectionum recipe-res, ut ex eo, cujusnam pretii sint, facile ac tuto dignoscere posses. Nisi enim revera tales appare-ant, ut ex iis Pausaniae textus, qua corruptus sit, emendari omnino possit, hujusmodi opus aggredi nimis oppido laboriosum esset, atque insuper omnis opera et impensa periret. Habes itaque quod postulasti, Pausaniae locos a te indicatos cum duobus Mediceis codicibus nulla tua impensa a me ipso juxta librorum seriem collatos.“ Quibus mihi quum planum factum esse videretur, hos co-dices vel cum editionibus vel cum Mosquensi con-sentire, Franciscum de Furia rogavi, ut eos mea causa evolvere et consulere desineret, ego autem huic viro humanissimo gratiam habere nunquam de-sinam. Quorum codicum quas accepi lectiones, suis proferentur locis.

Venetiis quoque atque *Mediolani* per amicum Tergestinum quaesivi, quae Pausaniae Periegesi vel corrigendae vel illustrandae inservirent. Quas quidem Venetiis accepi litteras, eae de Veneto Pau-saniae codice repetunt hoc Jac. Morelli in Biblioth. Manusc. Graec. et Latin. Bassani 1802 judicium p. 282: „Textus mendis haud parum conspersus ni-hilo meliorem Aldina lectionem objicere solet: si

quando tamen ab ea discedit, cum cod. Mosquensi convenit, cujus varietatem Facius exhibet. Eorum quae textus habet notationes, a vulgatis diversae, in margine adjectae sunt; iisque Bessario nonnulla ex Suida, uti deprehendo, aliisque sumta inseruit. “Mediolani autem qui Collegio et Bibliothecae Ambrosianae praefectus est *Cighera*, Vir Excellentissimus, litteris humanissimis mihi respondit, *ne unum quidem Pausaniae codicem habere Ambrosianam.*

Quaerendi tamen studio non abjecto *Heidelbergae* inveni, quae gratissima mente commemoranda sunt. Weigelius enim illuc profectus *Creuzerum* pro sua erga me amicitia rogavit, ut, si quid ad Pausaniam corrigendum illustrandumque in scriniis haberet, id mecum communicaret. Atque hujus saeculi anno vicesimo primo ille vir celeberrimus veraeque humanitatis studiosissimus misit mihi 1) Excerpta ex codice Palatino; 2) Adnotationes Valckenarii ad editionis Kuhnianae margines scriptas; 3) Petri Victorii emendationes in Pausaniam in ordinem redactas ad Facii editionem; 4) Adnotationes et conjecturas anonymi cujusdam adscriptas margini editionis Aldinae. De codice illo Palatino, cujus haec excerpta sunt, consulendus est *Creuzer* ipse in *Meletem*. I p. 98 sq. Idem ille litteris ad me datis monuit, hunc codicem Palatinum Nr. 129 diversum esse ab illo, qui quondam in Heidelbergensi bibliotheca fuerit numero 56 insignitus; atque de hoc *Fr. Sylburgium* in *Catalogo codd. graecor. hujus bibliothecae* (in *Miegii Monumentis pietatis et litterariis Francof. ad Moen. 1702, 4*) p. 21 ad n. 56 ita scripsisse: „Pausaniae Graecia distincta in Attica, Corinthiaca, Laconica, Messenica, *Ελιακὸν* lib. II.

Achaica, Arcadica, Boeotica, Phocica, additis in margine brevibus summaris. fol.“ cf. Fabric. Bibl. gr. V, 310. *Guilelmus* autem *Roether*, cui, quod ista codicis Palatini excerpta mihi transscripsit, maximam semper gratiam habebo, suo haec apographo praefatus est: „Ego haec pauca ad Apographum hoc pertinentia censui addenda. Sunt haec, ut indicat primum vocabulum, excerpta ex Pausania, varii nimirum loci, quos librarius nescio quem in usum sibi enotavit, nullo observato ordine, neque sententiarum nexu spectato. — Scripta sunt uno tenore, interpositis tantummodo binis punctis. Neque vero ab una eademque manu exaratus est textus atque ea, quibus margines impleti sunt: ab eadem fortasse textus et superioris marginis scholia; a recentiore scholia grammatica, quae in lateribus leguntur. Omnia vero iisdem fere characteribus picta sunt, iisdemque scribendi compendiis, ut habet Tab. III ad calcem Gregor. Corinth. ed. Schaefer. ibique praesertim num. 7. 8. 15. Jota subscriptum nusquam, ubi nos ponere solemus, reperitur. Ceterum omnia valde festinanter scripta sunt, quo factum est, ut multa irrepererent vitia et in scribendis vocabulis et ponendis accentibus, ita quidem, ut et exercitioribus versatisque in legendis codicibus saepissime facessant molestias. Ad meum quod attinet Apographum, cuncta, quam id accurate fieri poterat, ad literam descripsi, si excipias Jota subscriptum, quod semper posui; mutavi nihil; ubi evanuerat aliquid, punctis minoribus explevi lacunas; vel indubitata vitia retinui, quo propius Apographum ad ipsius codicis accederet similitudinem.“ Quae nobis excerpta quanquam non multum tamen aliquid opis tulerunt; saepius enim cum editionibus concinunt, neque fere ultra tres primos libros pro-

grediuntur. Valckenarii autem adnotationes Creuzer ipse animadvertit non proprias continere conjecturas, sed veterum excitare locos, et ad Palmerium, Hemsterhusium atque Memoires de l'Academie des Inscriptions ablegare. Idem me docuit, P. Victorii emendationes in Pausaniam sibi ab amico quodam transcriptas esse Monachii; sunt ergo eadem, quas Thierschii Werferique beneficio acceperam. Adnotationes autem illas atque conjecturas Anonymi Creuzer *Graevii* esse suspicatur.

Praeterea magno mihi usui fuit, quam e regia bibliotheca Dresdensi acceperam, *Domitii Calderini* latina interpretatio s. l. c. a. chartis quaternis edita, et Pausaniae Attica atque Corinthiacorum initium usque ad cap. 6, 2 verba *ὄπισθ' ἀπομνησθῆναι ἐς Θήβας* comprehendens. Hic Veronensis cum Politiano ac Laurentio Valla triumvir reipublicae litterariae tuendae, ac saeculi XV luminibus accensendus, quin e codice manuscripto graeca latine verterit, dubitari vix potest.

His subsidiis nuperrime accesserunt et *Ricardi Porsoni Annotata ad Pausaniam Lectionibus Platoniceis quas e membranis Bodlejanis eruit Thom. Gaisford ediditque Oxonii 1820* 8 subjecta, atque e margine exemplaris Faciani descripta, et *Observations de M. Coray sur le texte de Pausanias* editionis a Clavierio inchoatae partim volumini quarto subiectae, partim sexto post Phocica absoluta insertae.

Reliquum est, ut de Pausaniae editionibus a me usurpatis dicendum esse videatur. Ac necessarium esse duxi, ut et *Aldinam* et *Francofurtanam* consulerem, quarum posteriorem anno 1583

chartis maximis divulgatam *Sylburgii* editionem appellare possis. Qua qui putant se carere posse, quoniam *Sylburgii* adnotationes *Kuhnii* se in suam editionem transtulisse in ipso hujus editionis limine professus sit, hi se sciant vehementer errare: non paucas enim illarum adnotationum *Kuhnii* nescio qua negligentia captus omisit; quo non animadverso *Faci* pluribus locis *Pausaniae* laborantibus medicamentum a *Sylburgio* paratum non adhibuit. *Faci* enim nulla praeter *Kuhnianam* usus est editione, eamque ob causam saepius vulgatam lectionem esse dixit, quod in sola *Kuhnii* editione legitur; veluti I, 17, 2. 23, 11. Idem *Faci* objecit, alioque exemplo probavit *Clavier* T. I p. IV sq. Ac *Kuhnii* ipse quod de se suaque *Pausaniae* editione in praefatione confessus est, dignum videtur quod referatur: narrat enim se a bibliopola Lipsiensi ad *Pausaniam* nova veste induendum rogatum esse symbolam. Se autem tunc temporis de *Pausania* plane securum oblatum negotium abjicere voluisse; mutasse tamen consilium, quum praeter omnem opinionem supervenisset *Aldinum* *Pausaniae* exemplar illud, quod olim triverat *Casaubonus*, et inter legendum non margins tantum, verum frontem etiam calcemque libri manu sua compleverat. Accepisse autem illud Parisiis Lipsiensem bibliopolam a *Bourdelotio*, ut cum notis manuscriptis edendum curaret. Hic est ille *Codex Casauboni* in *Kuhnii* notis per C. C. indicatus. *Johannes Bourdelotius* ipse in animum induxerat suas *Pausaniae* curas impendere, quas eum postea *C. Barthius* in *Animadversionibus* ad *Statium* T. II p. 623 his verbis poposcit: „Haec *Pausanias*, scriptor optimus et utilissimus poeticae antiquaeque omni lectioni; melior tamen futurus, si in eum suas no-

bis curas nollet invidere J. Bourdelotius, quas non semel properatis illis ad Heliodorum Notis pollicetur, quasque post tantum temporis spatium non jam properatas expectamus.“ cf. Fabric. Bibl. gr. V, 310. E *Facii* editione in nostram quid transierit, et ipse adspectus et levis utriusque comparatio facile quemque docere poterit. His autem, quae de *Clavierii* editione et *Corayi* additamentis proposuimus, haec adjicienda sunt. Quum Clavier volumine secundo divulgato mortuus esset, in limine tertii qui se dicunt les Editeurs A. Bobée et J. Leraibert hoc nos scire voluerunt: „MM. *Daunon*, *Corai* et *Courier* continent à donner leurs soins à notre édition. — Nous avons suivi scrupuleusement le manuscrit que M. Clavier a fait copier et qu’ il a corrigé de sa main. — M. *Corai* a revu le texte grec dont il s’est occupé exclusivement. Il a enrichi notre édition de conjectures que l’on reconnoitra à l’étoile qui les distingue de celles du traducteur.“ Quae *Corayi* conjecturae in imis foliorum marginibus sunt positae, et ab illis ejusdem Observationibus, quarum paulo ante facta mentio est, diversae.

Quum quidquid aliquam auxilii spem Pausaniae suum colorem suamque lucem reddere conantibus ostenderet, eo nobis utendum esset, *versiones* quoque consulendas esse duximus. De *Domitio Calderino* dictum est; *Romulum* autem *Amasaeum*, quem ipse Fr. Sylburgius *virum summum* appellavit, Muretus autem ita laudavit, ut *in eo nihil admodum quod ad boni et ex omni parte perfecti doctoris commendationem pertineret desiderari contenderet* (Orat. vol. 2 Lubec. p. 125), hunc igitur Sylburgius conjicit *in sua versione, praeter sagacissimum judicii acumen, manuscriptos etiam codices,*

impressis emendatiores, ad manum habuisse. Idem de altero latino interprete suspicatus Clavier hoc ita probatum ivit in Praefatione p. VII: „Je crois que *Löescherius* a fait usage d'un manuscrit, car au commencement du liv. II p. 57 il traduit conformément à une leçon qui n'est point dans l'édition des Aldes, et que j'ai retrouvée dans le manuscrit 1410.“ Neque *Goldhageni* nostri versionem negligi oportuit, praesertim quum animadversionibus instructa sit haud contemnendis; iis tamen Clavier, nostrae linguae ignarus, uti non potuit nisi ubi eas Facius laudaverat; quae ab hoc praetermissae erant *Goldhageni* emendationes, eadem illum ut fugerent necesse fuit; exemplo sit II, 3, 5. Quae hujus scriptoris nostri versio nuperrime in lucem prodit *Italia*, ei inscriptum est ita: *Descrizione della Grecia di Pausania nuovamente dal testo greco tradotta da A. Nibby* Membro ordinario dell' *Accademia Romana di Archeologia.* Roma 1817. 1818. IV, 8. Quarto volumini subjuncta est *Carta della Grecia antica secondo le osservazioni di Sir William Gell per servire alla traduzione di Pausania di A. Nibby.* Hic interpretes postquam de vitae genere, patria, aetate et scriptis, de codicibus manuscriptis, editionibus et versionibus Periegetae nostri exposuit, de sua versione T. I p. XXII ait: „io mi prefissi di osservare una esattezza scrupolosa, e sacrificare a questa una maggiore eleganza, a cui avrei potuto aspirare.“ sed cf. ad I, 1, 2, 4, 5. Tum continuo pergitt: „In qualche luogo però, dove il testo si mostra chiaramente corrotto, mi sono prevalso delle correzioni di Kuhn, e di Facio; ed ho ancora qualche volta adottato le congetture di Clavier, per il primo e secondo libro, ed inserito

le mie propre. Di questi cangiamenti darò ragione nelle note. “ Sed haec ut Clavierii adhuc expectantur. Nec ipsum *Clavierium*, quanquam promisisset *une traduction plus fidèle que toutes celles qui ont paru jusqu’ à présent*, omnia satis accurate interpretatum esse, passim ostendi poterit. Vno nunc utamur exemplo; I, 27, 5 *διεστῶτες ἄνδρες ἐς μάχην* non sunt *hommes qui combattent ensemble*, sed viri non jam *συνάπτοντες μάχην*, verum *μέλλοντες συνάψειν*. Litteralis interpretatio foret: *viri in diversis locis collocati seu inter se oppositi ad pugnam.*

Denique *emendationes Sylburgii*, qui unus omnium maxime de Pausania meritis esse semper dicetur, *Kuhnii, Goldhageni, Palmerii, Facii, Godofr. Henr. Schaeferi, Porsoni, Lobeckii*, aliorumque virorum doctorum, quae verae judicari poterant, in locum eorum, quae depravata erant, substituendas existimavi, non timens, ne quis justus harum rerum arbiter jure me reprehensurus esset. Quid enim prodesset, iis, quae librariorum oscitantia vel ignorantia, in dubium illa non vocanda, in veterum scriptis commisit, corrigendis operam tempusque bonum impendere, si nemo unquam correctionibus vel verissimis locum in illis scriptis ipsis concedi vellet, propterea quod nullius codicis manuscripti auctoritate confirmatae essent? Quod in alienis idem in nostris correctionibus faciendum nobis esse putavimus, ideoque si quid ita laborabat, ut certum remedium afferri posset, id sanandum suscepimus, magis hoc quia necessarium esse, quam quia aliorum ac Clavierii exemplo nobis licere videbatur. Is enim T. I p. VIII ait: „Lorsque tous ces secours (de quibus autea dixit) m’ ont manqué, et

que le texte étoit évidemment corrompu, je me suis permis de le corriger par des conjectures. J'y ai été encouragé par l'exemple de Sylburge et de Kulnius. " Qui locus me hortatur, ut *Friedemann*, nunc Vitebergensi; mihiq̄ue amicissimo gratias agam maximas, quod mihi non paucos variorum librorum locos, quibus Pausaniâs vel corrigitur vel illustratur, benevole indicavit. Eodem me beneficio liberalissime affecerat ille quondam rector scholae, quae Cizae est, episcopalis meritissimus, *Christ. Godofr. Müller*, meus autem et magister, et collega, et amicus, dum in vivis erat, summe venerandus, nunc desideratissimus, semper pia memoria colendus.

His mihi subsidiis ad Pausaniae orationem mendis liberandam nunc quidem uti contigit, non item antea in parva illa Pausaniae editione, quae Lipsiae sumtibus Weigeliî mei 1818 et 1819 in tres tomos distincta prodiit, et in *Bibliothecam Classicam Scriptorum Prosaicorum Graecorum* recepta est, ut ejus quartum, quintum, sextum tomum expleret: tum enim magna parte subsidiorum, quae postea accesserunt, adhuc carebam. Illa igitur quamquam nomen prae se fert novae recensiois, quod (verum est quod dico, et ut dicam necesse est, quoniam id mihi ipse debeo) me sciente ac volente additum esse nego, tamen ea hanc editionem spero habitum iri multis locis emendatiorem.

Quae in Adnotationibus nostris *Vulgata* dicitur, ea est omnium priorum editionum lectio, atque etiam Facium ac Clavierium, ubi non nominantur vel excipiuntur, *Vulgatam* sequi scias. Quod autem *Lobeckius*, popularis meus mihiq̄ue maximi aestimandus, ad Phrynichum suum recte admonuit

editores, *ne pristinas lectiones clam ad arbitrium refingendo viam ad veritatis inventionem impeditiorem redderent*, contra id ne ego peccarem, sedulo me ubique cavisse puto.

Quum vero non id mihi propositum fuisset, ut haec editio illis redderetur similis, quae dicuntur *cum Notis Variorum*, et omnia omnino, quibus superiores Pausaniam non tantum ornavissent sed oneravissent etiam, complecteretur, fines ejus ita regendos existimavi, ut quae in superiorum adnotationibus ad cujusque lectionis auctoritatem aut confirmandam aut labefactandam utilia invenissem, eorum omnium nihil praetermitterem, e reliquis autem, quae illi commentati erant, seligerem quae ad Pausaniam recte explicandum vere pertinerent, a quo quidque sumtum esset, indicans. Nam non modo non prodest sed obest etiam, veteres scriptores commentariorum gravi pondere onustos in vulgus emittere res continentium alienas, quippe quibus homines non ad legendum invitentur sed ab eo deterreantur. Si cui alii, profecto veterum scriptorum interpreti semper videndum est, quid sit cujusque loci, quid non, ne in ejus quoque commentarios vetus dictum cadat: *Magnus liber, magnum malum*. Quare quum Pausanias ipse *de Graecorum religionibus* ex superiore Asia vel Aegypto ducendis, si pauca et tenuia exceperis vestigia, nusquam cogitaverit, nec interpretes ejus sibi illuc evagandum esse putabit, in eo uno sibi elaborandum esse ratus, ut quid Pausanias dixerit, aut dixisse videatur, explicet. Et quod attinet ad *artis opera eorumque auctores* a Pausania commemoratos, eam quoque ob causam poteram haec illa praeterire, quod indices Jo. Winckelmanni Operibus nuper additi

multa huc pertinentia quibus in libris aut locis exposita legantur, indicant. Illud vero nobis non licet relinquere, quod Pausanias jam ex habitu et artificio simulacrorum concluderit, a quibus ea essent prolata. v. VII, 26, 3. IX, 10, 2. Constat enim, Winckelmannum similem in temporibus artis operum distinguendis sequutum rationem probatum esse iis, qui nuper de ejus scriptis renovandis et illustrandis meriti sunt. v. Winckelmanni Opp. VIII, 415. Neque forsitan alienum est, quae anno 1818 libello scholastico ad Pausaniae locum I, 27, 5 de vocabulis ἄγαλμα, ξόανον et ἀνδριάς apud Pausaniam disseruimus, hic repetere ad compendium colata.

Vocabulum ἄγαλμα, de quo quae Ruhnkenius ad Timaei Lex. universe disputavit, nota sunt, de *statuis* proprie usurpari coeptum, imprimis autem frequentem hujus vocis usum de *deorum simulacris* esse, constat. De *deorum simulacris* frequentissime apud Pausaniam reperitur, nonnunquam tamen apud eundem de *heroum* etiam atque *heroinarum* signis. v. adnot. ad I, 27, 5. Ἀγάλματα teste Pausania non tantum e *marmore*, sed etiam, et primis quidem temporibus, ex *argilla* (I, 2, 4. VII, 22, 6), e *terra cocta* (I, 3, 1), e *gypso* (I, 40, 3. IX, 32, 1), e *ligno* (VIII, 17, 2. IX, 3, 1. V, 13, 4), seriori aevo *partim e ligno, partim ex marmore vel ebore* (VII, 21, 4. VIII, 25, 4. 31, 1. VII, 26, 3) vel *ex auro et ebore* (I, 24, 5. V, 11, 1), interdum ex *argento* (I, 5, 1), frequenter ex *aere*, nonnunquam e *ferro* (VIII, 12, 8. X, 18, 5) facta sunt. Pro ebore *dentes quoque equi fluvialis* adhibiti sunt. vide VIII, 46, 2. Illud autem ἄγαλμα δι' ὄλου πλήρες ὑπὸ χαλκοῦ IX, 12, 4 quale fuerit, intelligitur e III, 17, 6, ubi de aeneo simulacro ita:

δι' ὅλου οὐκ ἔστιν εἰργασμένον, ἐληλάσμενον δὲ ἰδίᾳ τῶν μερῶν καθ' αὐτὸ ἐκάστων, συνήρομοσταί τε πρὸς ἄλληλα, καὶ ἦλοι συνέχουσιν αὐτά. Aliter accipiendum VIII, 46, 2 p. 694: ἄγαλμα ἐλέφαντος διὰ παντὸς πεποιημένον.

Forma ἀγαλμάτων diversa fuit; primum *rudis*, quò tempore *deorum honores pro simulacris rudes lapides habebant vel ligna rudia*. VII, 22, 3. II, 9, 6. 19, 6. Clem. Alex. Protr. p. 29 sq. Festus s. v. delubrum. deinde erant *quadrangula* VIII, 31, 4. 32, 1. 3. 48, 4. VII, 22, 3. tum speciem *columnae aut pyramidis* praese ferebant II, 9, 6. 19, 2. III, 20, 9. cf. Winckelmanni Opp. III, 9. VII, 3. postea *ἀγάλματα in columnis exprimebantur lapideis* VIII, 48, 3, et *ἀνδρείελα* fiebant, ut ait Clemens Alex. Protr. p. 30 Syll. Serius igitur simulacrorum, quae vulgo vocantur, formam sibi adsciverunt *ἀγάλματα*. Praeterea constat, hoc vocabulum ad *imagines deorum et heroum extra aream marmoream, aeneam, eburneam vel ligneam stantes* (bas-reliefs) translatum esse. vide V, 11, 2. IX, 11, 2. II, 3 init. III, 18, 5. 19, 4. VIII, 48, 3. cf. Voelkel üb. d. gr. Tempel u. d. Stat. d. Jupiter zu Olymp. p. 171 et Quatremère-de-Quincy in Jupiter Olympien p. 280.

Pro voce *ἀγαλμα* passim apud recentiores usurpatur *ξόανον*. v. Phavorinus, Valckenarius ad Ammon. p. 169 et Ruhnkenius ad Tim. v. *ἀγαλμα*. atque etiam Pausanias interdum, quod *ἀγαλμα* dixerat, postea *ξόανον* vocat, ut IX, 3, 1. VIII, 31, 3. VII, 26, 3. Praecipue tamen *ξόανον* de *rudioribus deorum heroumque signis* videtur esse positum. Pausanias IX, 3, 2 scribens *οἱ πάλαι τὰ ξόανα ἐκάλουν δαίδαλα: ἐκάλουν δὲ πρότερον ἔτι ἢ Δαίδαλος*

ἔγενετο Ἀθήνησι, prisca illa et rudia simulacra nominat ξόανα. Clarissimum vero Clementis Alex. Protr. p. 29 sq. testimonium est hoc: οἱ ἔτι παλαιότεροι ξύλα ἰδρύνοντο περιφανῆ, καὶ κίονας ἴστων ἐκ λίθων· ἂ δὴ καὶ ξόανα πρόσηγορεύετο. ubi ξύλα περιφανῆ videntur esse *procera*, nisi legendum sit ξ. περιφερῆ. κίων autem hic *lapidea*, alibi *lignea* columna est. v. Paus. V, 20, 3. In materia ξόάνων consentit cum Clemente Hesychius, qui ait: ξόανα κυρίως τὰ ἐκ ξύλων ἐξεσμένα ἢ λίθων. Apud Pausaniam tamen ξόανα sunt fere *lignea simulacra*. cf. IX, 3. Lignorum varia genera, ex quibus facta sint antiquis temporibus ξόανα, recenset Pausanias VIII, 17, 2. adde III, 14, 7. 15 extr. II, 17, 5. 30, 5. V, 13, 4. VI, 18, 5. 19, 3. Eodem vero nomine indicat Pausanias *illa simulacra lignea, quorum facies, manus et pedes extremi e marmore erant*, VIII, 31, 3. VII, 23, 5. quas statuas ἀρολίδους vocabant. Ejusmodi simulacrum dicitur etiam ἀγαλμα ξόανον VI, 25, 4. Ac nescio an propter marmoreum eburneumque quorundam ξόάνων ornatum Ammonius dixerit: ξόανόν ἐστι τὸ ἐξεσμένον λίθινον ἢ ἐλεφαντινον. quod paulo plenius in Etymol. M. p. 554 Lips. ita legitur: ξόανόν ἐστι τὸ ἐξυσμένον εἰσῶλον, λίθινον, ἢ ἐλεφάντινον, ἢ ξύλινον. Verbum autem ξέω, unde ξόανον, imprimis de ligno usurpatum esse, jam Phavorinus ac Thomas Magister adnotarunt. cf. Aelian. V. H. XIV, 12. Recte igitur Quatremère-de-Quincy in Jup. Olymp. p. 324 ait: „Ξόανον est mot propre pour designer les figures en bois, et celles du genre de la statuaire chryseléphantine.“ Quae huic Francogallo novo nomine *statuaire chryseléphantine* appellatur; ejus opera, ut e Pausania I, 40, 3 discimus, non erant ex solido ebore; sed ligna eboris secti crustis operta. Cf. Heynii Antiq. Aufs. II p.

154. Inprimis hic conferendus est *Arnobius* adv. gent. VI p. 198 de la Barré de simulacrorum substantia, fictione et pendiginibus.

Denique *ἀνδριάς*, ut bene adnotavit Phavorinus v. *ἄγαλμα*, ἐπ' ἀνθρώπων, ἀπὸ χαλκοῦ; ἢ ξύλων, ἢ λίθων, ἢ τοιοῦτων τινῶν κατασκευασμένος. De aliis h. v. significationibus cf. Bekkeri Anecd. gr. p. 82. 210. 211. 394sq. adde Winckelmanni Opp. VIII, 393. Ut autem *ἄγαλμα*, ita etiam vocabulum *ἀνδριάς* videtur translatum esse ad effigies tum in pila tum in area expressas. Cf. omnino Pausanias VIII, 48, 1 et I, 27, 6. Pro v. *ἀνδριάς* Pausaniam sapius posuisse v. *εἰκὼν* ad I, 8, 5 adnotabitur.

Martinii quidem, apud Lipsienses olim rectoris scholæ de S. Nicolao appellatae, de artis operibus eorumque auctoribus a Pausania laudatis adnotata quaedam per hujus viri haeredes mecum benevole ad tempus communicata sunt, sed ea fere tota in excerptis e Pausania ad artis opera et artifices spectantibus continebantur, et vix quidquam ad Pausaniam ipsum interpretandum illustrandumque conferebant. Inscriptum illis fuit ita: *Beytrag zur Geschichte der bildenden Kunste und der ältesten Kunstwerke aus dem Pausanias gezogen von G. H. Martini nebst Tabellen über die Künstler und Kunstwerke.* Neque ipse *Blümner*, vir multis mihi nominibus maximi faciendus, et super hac re a me consultus dicere habuit, an praeter has *Martini* alias schedas reliquerit, ad Pausaniae interpretationem pertinentes.

Nihil jam reliquum esse putamus nisi ut de *Romuli Amasaei* latina interpretatione, quam castigatam adjunximus, pauca dicantur. Quum enim

non ita rarum videatur esse genus eorum, qui graeca legentes auxilio quodam indigeant ad ea, quae legunt, rectius faciliusque intelligenda, neque vox ista, utpote parum humana, hic probari posset eorum, qui dicerent: *Odi profanum vulgus et arceo*, faciendum esse existimavimus, ut qui sunt ex hoc genere legentibus eo adminiculo consuleremus, quod iis neque Sylburgius neque Kuhnius neque Facius detractum voluerant. Inprimis illa Sylburgii ex ejus epistola ad Fuggerum digna sunt quae referantur: „Graecae editioni haec Latina ex doctorum et prudentum virorum consilio comes atque interpres est addita: atque adeo haec illius quodammodo soror est, aetate quidem minor, ingenio tamen, moribus, facundia et ceteris elegantiae partibus non inferior. — fateri non erubuit Loescherus, si Amasaei versio (de qua inaudierat) ante suam in lucem prodisset, se interpretationis palma libenter ei cessurum fuisse.“ Sed quamvis digna sit his laudibus Amasaei versio, tamen correctionibus indiget; ac Sylburgius ipse animadverterat, et varia in eam irrepsisse vitia, nec semper eam graeco textui respondere. In emendanda autem hac interpretatione latina utendum nobis fuit *Frid. Sylburgii Notis in Romuli Amasaei versionem*, ei in Pausaniae editione Francofurtana subiectis p. 303, *quibus partim mendosa aut suspecta excutiuntur, partim obscura vel ambigua explanantur*; quas suis Kuhnius notis in Pausaniam intexuit. Simul tamen diligenter cavendum esse duximus, ne aliarum, quas Amasaeus sequutus videretur, lectionum vestigia deleremus: quam ob rem non omnia, quae Sylburgius aliter interpretatus erat, in Amasaei versionem intulimus. Eos quoque locos fere intactos reliquimus, quorum alia in nostris adnotatio-

nibus interpretatio proposita est. Sed Amasaei versionem Sylburgius non tantum in istis Notis castigavit, verum saepius etiam tacite correxit. Exemplo sit initium capitis 17 libri 2, quod Barthius in Anniadversionibus ad Stat. Theb. p. 933 ita exhibet: *Ad laevam Mycenarum stadia XV abest Junonis fanum. Praeter viam aqua fluit quae dicitur Eleutheria, ea ad arcanas expiationes utuntur templi et sacrorum. Fanum ipsum in planiore Euboeae parte situm est. Euboeam montem appellant. Asterionis etenim annis filias, Euboean, Prosymnen et Acream, et easdem Junonis nutrices fuisse dictitant. Ab earum una Acream montem appellatum, qui ex adverso Junonis est, ab Euboea, jam diximus. Prosymnam vero de sororis tertiae nomine vocatam Aream, quae Junonis templo subjacet. Asterion ipse infra Junonis fluit, ac deinde in specum demersus, absconditur. Ad ejus ripas herba nascitur, quam Asterionem vocant, ejus caulem Junoni consecrant, e foliis coronamenta contextunt.* Barthius addit: „Turbata haec est R. Amasaei interpretatio. Latina aliter edidit Fr. Sylburgius, sed sic habet ab ipso Amasaeo publicatus Codex, quem interpolavit G. Xylander.“ Et Sylburgius se ipse fatetur eos locos, in quibus vel menda occurrissent vel aliquid fuisset omissum, corrigendi libertatem usurpasse. Illud autem quale sit historiae litterariae studiosis quaerendum relinquo quod ad Stephani Byzantini verba *Τάμνα, πόλις Ἐρετρίας* — *Τὸ ἐθνικὸν Ταμνεὺς καὶ θηλυκῶς Ταμνηῆς. Ἐξ αὐτοῦ λέγεται καὶ Ταμναῖος. Οὕτω γὰρ ὁ Ζεὺς ἐν αὐτῇ τιμᾶται. Πανσανίας ἐν δεκάτῳ περιηγήσει* Salmasius his verbis narravit: „Libri scripti habent *ια* apertissime et etiam veteres editiones *ἐνδεκάτῳ*. Nos tamen hodie librum illum non

habemus, quem tamen vertisse etiam *Romulum Amasaem*, et ante eum *Calpurnum* quendam ex quorundam fide refert vir doctiss Lilius Gyraldus. Sed neque Perusinus Stephani codex discedit a vulgata ἐν δεκάτῳ, neque alibi me de *undecimo* Pausaniae Periegetae libro vel graeco vel ab Amasaeo latine reddito legere memini. Et Amasaem quidem plures quam decem Pausaniae libros vel cognitos habuisse, vel in latinam linguam a se translatos reliquisse negaverim, illo ejus testimonio commotus, quod in epistola ad Alexandrum Farnesium Cardinalem dedicatoria editum ita habet: „Atque is (Pausanias) quidem *veterem Graeciam in libros decem descriptam* oculis pene subjiciens, parem prope tibi voluptatem poterit apportare, ac ipsa solita est ad externos Europae populos suscepta jam toties peregrinatio.“ Quare ego quidem vulgatae apud Stephanum lectioni inhaerere, iis non motus, quae Kuhnii in praefatione extrema de simili loco protulit. Quodsi Pausanias Tamyndaei Jovis in decimo suae περιηγήσεως libro vere mentionem injecerat, hunc locum ex illo libro, qualem nunc habemus, excidisse statuamus necesse est, et lacunis illis adnumerandum esse, de quibus antea dictum est.

Caeterum si quid ego me magnum hac mea Pausaniae editione perfecisse existimarem, quantum ei ad laudem bonae perfectaeque editionis deesset ipse nescire, stultaeque arrogantiae reus agi recte viderer. Quum quod volebam non possem, feci quod potui; hoc vero quam exiguum sit, nemo me melius sentiet. Sed tamen si qua possem de Pausania et facilius legendo et rectius intelligendo mereri, id me in eum conferre oportere existimavi, quod quisque possit aut se posse credat, id ei in com-

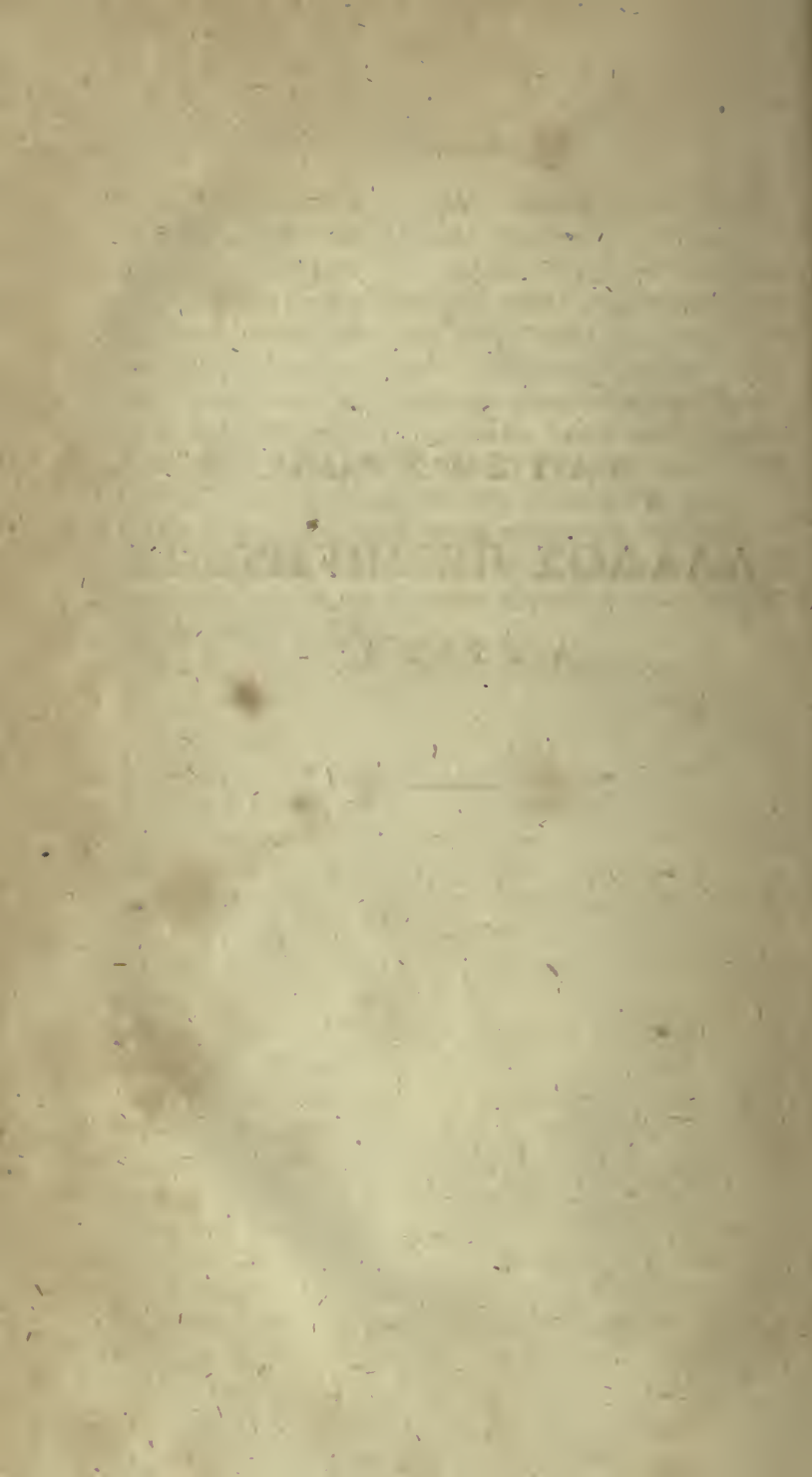
mune afferendum esse ratus; neque enim est cur quēquam erravisse pudeat, quum illud Winckelmanni verissimum sit: „Man muss sich nicht scheuen die Wahrheit auch zum Nachtheil seiner Achtung zu suchen, und einige müssen irren, damit viele richtig sehen.“ Poteram fortasse hoc illud a me peccatum quodammodo excusare; quae vero excusari possunt, non tam bona sunt, quam quae nulla egent excusatione. Viro autem Celeberrimo, *Godofredo Henrico Schaefero*, gratiam habeo maximam, quod se ad operarum vitia in hac editione corrigenda commoveri passus est. Scribam Budissae in Lusatia superiore die XXIII Aprilis MDCCCXXII.

ΠΑΤΣΑΝΙΟΥ

ΕΛΛΑΔΟΣ ΠΕΡΙΗΓΗΣΕΩΣ

ΑΤΤΙΚΑ.

ΑΤΤΙΚΑ SEU LIB. I.

CAPUT I.

De Sunio, Laurio promontoriis — Piraeo, templis ac signis in eo — de Munychio et Phalero portibus — Veneris cultu apud Cnidios — aris Deorum ignotorum, aliisque signis et templis.

Τῆς ἡπείρου τῆς Ἑλληνικῆς, κατὰ νήσους τὰς Κυκλάδας 2* καὶ πέλαγος τὸ Αἰγαῖον, ἄκρα Σούνιον πρόκειται γῆς τῆς Ἀττικῆς· καὶ λιμὴν τε παραπλεύσαντι τὴν ἄκραν ἔστι, καὶ ναὸς Ἀθηνᾶς Σουνιάδος ἐπὶ κορυφῇ τῆς ἀκρας. πλέουσι δὲ ἐς τὸ πρόσω Λαύριόν τε ἔστι, ἐνθα ποτὲ Ἀθηναίοις ἦν ἀργύρου μέταλλα, καὶ νῆσος ἔρημος οὐ μεγάλη, Πατρούκλου καλουμένη. τεῖχος γὰρ ἀποδομήσατο ἐν αὐτῇ, καὶ χάρακα ἐβάλετο Πάτροκλος, ὃς τριήρεσιν ἐπέπλει ναύαρχος Αἰγυπτίαις, ἃς Πτολεμαῖος ὁ τοῦ Λάγου τιμωρεῖν ἔστειλεν Ἀθηναίοις, ὅτε σφίσιν Ἀντίγονος ὁ Δημη-

CAP. I. **I**N ea continentis Graeciae parte, quae Cycladas insulas et Aegaeum mare spectat, Sunium prominet Atticae promontorium: in cuius ora portus, in vertice Suniadis Minervae templum est. Hinc porro navigantibus brevis ad Laurium via, ubi olim argenti metalla Atheniensibus fuere. Proxime iacet parva ac deserta insula; Patrocli dicitur, quod Patroclus praefectus Aegyptiarum triremium, quas Ptolemacus Lagi filius Atheniensibus auxilio misit, clam occupatam, muro eam et vallo munit, quum Antigonus Deme-

A 2

* Numeri ad margines positi indicant paginas editionis Kuhnianae.

τρίου στρατιᾶ τε αὐτὸς ἐσβεβλημῶς ἔφθειρε τὴν χώραν, καὶ ναυσὶν ἅμα ἐκ θαλάσσης κατειργεν.

(2) Ὁ δὲ Πειραιεὺς δῆμος μὲν ἦν ἐκ παλαιοῦ, πρότερον δὲ, πρὶν ἢ Θεμιστοκλῆς Ἀθηναίοις ἤρξεν, ἐπίνειον οὐκ ἦν. Φάληρον δὲ, ταύτῃ γὰρ ἐλάχιστον ἀπέχει τῆς πόλεως ἢ Θάλασσα, τοῦτό σφισιν ἐπίνειον ἦν. καὶ Μενεσθέα φασὶν αὐτόθεν ταῖς ναυσὶν ἐς Τροίαν ἀναχθῆναι, καὶ τούτου πρότερον Θεσέα δάσοντα Μίνω δίκας τῆς Ἀνδρόγεω τελευτῆς. Θεμιστοκλῆς δὲ ὡς ἤρξε (τοῖς τε γὰρ πλείουσιν ἐπιτηδειότερος ὁ Πειραιεὺς ἐφαίνεται οἱ προκείσθαι, καὶ λιμένας τρεῖς ἀνθ' ἑνὸς ἔχειν τοῦ Φαληροῦ) τοῦτό σφισιν ἐπίνειον εἶναι κατεσκευάσατο. καὶ νεῶς καὶ ἐς ἐμὲ ἦσαν οἴκοι, καὶ πρὸς τῷ μεγίστῳ λιμένι τάφος Θεμιστοκλέους. φασὶ γὰρ μεταμελῆσαι τῶν ἐς Θεμιστοκλέα Ἀθηναίοις, καὶ ὡς οἱ προσήκοντες τὰ ὄστᾶ κομίσαιεν ἐκ Μαγνησίας ἀνελόντες. φαίνονται δὲ οἱ παῖδες οἱ Θεμιστοκλέους, καὶ κατελθόντες, καὶ γραφῆν ἐς τὸν παρθενῶνα

trii filius ipse cum exercitu agrum popularetur, et maritimam partem classe obsessam teneret. (2) Piraeus vero, antequam Themistocles ad rempublicam accederet, non navale, sed curia fuit: nam Phalerum (ab ea enim parte ut minimum urbs distat a mari) navale fuerat: unde et Mnestheum cum aliquot navibus ad Troiam, et Theseum multo ante in Cretam, Minoi ob Androgei mortem poenas daturum, solvisse, memoriae proditum est. At Themistocles, posteaquam summae rerum praefuit, quod multo opportuniore loco nautis Piraea situm putaret, quum pro unico Phaleri triplex eius portus esset, in eo navale exaedificavit: et navium, quidem stationes ad meam usque aetatem steterunt: et non longe a maximo de tribus portu Themistoclis sepulcrum: siquidem Athenienses sui aliquando facti in Themistoclem poenituisse tradunt, atque eius ossa ex Magnesia sublata, ab ipsius propinquis in patriam reportata. Themistoclis sane liberos constat reduces in Parthenone tabulam eam dedicasse,

ἀναθίντες, ἐν ἧ̄ Θεμιστοκλῆς ἐστὶ γεγραμμένος. (3) Θέας δὲ ἄξιον τῶν ἐν Πειραιεῖ μάλιστα Ἀθηνᾶς ἐστὶ καὶ Διὸς τέμενος· χαλκοῦ μὲν ἀμφοτέρω τὰ ἀγάλματα, ἔχει δὲ ὁ μὲν σκῆπτρον, καὶ Νίκην, ἣ δὲ Ἀθηνᾶ δόρυ. ἐνταῦθα Λεωσθένην, ὃς Ἀθηναίους καὶ τοῖς πᾶσιν Ἑλλήσιν ἡγούμενος Μακεδόνας ἐν τε Βοιωτοῖς ἐκράτησε μάχη; καὶ 4 αὐτὸς ἔξω Θερμοπυλῶν, καὶ βιασάμενος ἐς Λαμίαν κατέκλεισε τὴν ἀπαντικρὺ τῆς Οἴτης, τοῦτον τὸν Λεωσθένην, καὶ τοὺς παῖδας ἔγραψεν Ἀρκεσίλαος. ἔστι δὲ τῆς στοᾶς τῆς μακροᾶς, ἔνθα καθέστηκεν ἀγορὰ τοῖς ἐπὶ θαλάσσης (καὶ γὰρ τοῖς ἀπωτέρω τοῦ λιμένος ἐστὶν ἑτέρα), τῆς δὲ ἐπὶ θαλάσσης στοᾶς ὀπισθεν ἐστᾶσι Ζεὺς καὶ Δῆμος, Λεωχάρους ἔργον. πρὸς δὲ τῇ θαλάσῃ Κόνων ὠκοδόμησεν Ἀφροδίτης ἱερὸν, τριήρεις Λακεδαιμονίων κατεργασάμενος περὶ Κνίδον τὴν ἐν τῇ Καρικῇ χερσόνησιν. Κνίδιοι γὰρ τιμᾶσιν Ἀφροδίτην μάλιστα, καὶ σφισιν ἐστὶν ἱερὰ τῆς θεοῦ. τὸ μὲν γὰρ ἀρχαιότερον, Δωριτι-

in qua etiam ipse inest pictus Themistocles. (3) In Piraeo vero quae spectentur, haec sunt: Iovis et Minervae fanum. Aenea sunt deorum signa: Iupiter sceptrum et victoriam, Minerva hastam tenet. Eodem in loco Leosthenem eiusque liberos pinxit Arcesilaus. Hic ille est Leosthenes, qui Atheniensium et ceterorum Graecorum dux Macedonas duobus praeliis vicit: uno in Boeotia, altero ultra Thermopylas, ad Lamian, ex adverso Octae situm oppidum, ubi vi intra moenia compulsos obsedit. Longa ibidem quaedam porticus est, qua pro foro utuntur, qui proxime ad mare habitant. (Nam qui longius a porticu absunt, forum et ipsi suum habent.) In ultima vero porticus parte Leocharis extant opera, Iupiter et populus. Veneris vero aedem, quae mari proxima est, Lacedaemoniorum triremibus ad Gnidum in Cariae Chersoneso profligatis, Conon erexit. Gnidii enim Venerem in primis colunt: cuius templa apud eos sunt variis deae cognominibus: vetustissimum omnium Doritidis; Acracae alterum;

δος· μετὰ δὲ, τὸ Ἀκραιάς· νεώτατον δὲ, ἢ Κνιδίαν οἱ πολλοὶ, Κνίδιοι δὲ αὐτοὶ καλοῦσιν Εὐπλοίαν.

(4) Ἔστι δὲ καὶ ἄλλος Ἀθηναίσις ὁ μὲν ἐπὶ Μουνυχίᾳ λιμῆν, καὶ Μουνυχίας ναὸς Ἀρτέμιδος· ὁ δὲ ἐπὶ Φαλήρῳ, καθὰ καὶ πρότερον εἴρηται μοι, καὶ πρὸς αὐτῷ Διμήτρος ἱερόν. ἔνταῦθα καὶ Σκιράδος Ἀθηναῖς ναὸς ἔστι, καὶ Διὸς ἀπωτέρω· βωμοὶ δὲ θεῶν τε ὀνομαζόμενων ἀγνώστων καὶ ἠρώων, καὶ παίδων τῶν Θησέως καὶ Φαλήρου· τοῦτον γὰρ τὸν Φάληρον Ἀθηναῖοι πλεῦσαι μετὰ Ἰάσονός φασιν εἰς Κόλχους· ἔστι δὲ καὶ Ἀνδρόγεω βωμὸς τοῦ Μίνω, καλεῖται δὲ ἠρώος· Ἀνδρόγεω δὲ ὄντα ἴσασιν, οἷς ἔστιν ἐπιμελὲς τὰ ἐγγώρια σαφέστερον ἄλλων ἐπίστασθαι. Ἀπέχει δὲ καὶ σταδίους εἴκοσιν ἄκρα
 5 Κωλιάς· εἰς ταύτην, φθαρέντος τοῦ ναυτικοῦ τοῦ Μήδων, κατήνεγκεν ὁ κλύδων τὰ ναύαγα. Κωλιάδος δὲ ἔστιν ἔνταῦθα Ἀφροδίτης ἄγαλμα, καὶ Γενετυλλίδες ὀνομαζόμεναι θεαί. δοκῶ δὲ καὶ Φωκίαι ἔσσι τοῖς ἐν Ἰωνίᾳ θεῶς, ἃς καλοῦσι Γενναΐδας, εἶναι ταῖς ἐπὶ Κωλιάδι τὰς αὐτάς.

postremum, quam Gnidiam plerique omnes, at Gnidii Euploeam Venerem, non Gnidiam, appellant. (4) Sunt et alii Atheniensibus portus. In Munychia unus, cum Munychiae Dianae templo: in Phalero, de quo iam diximus, alter, cui adhaeret Cereris aedes: et proxime Sciradis Minervae, et Iovis paulo longius. Arae praeterea et deorum, qui ignoti vocantur, et heroum. Quin et Thesei filiorum, et ipsius Phaleri eo ipso in loco sunt: hunc autem Phalerum Athenienses Iasoni Colchicae expeditionis comitem fuisse dicunt. Extat et Androgei Minois filii ara, sub herois tantum nomine: sed Androgei esse norunt, qui priscas patriae res diligentius exquirunt. Hinc XX ferme stadia Colias promontorium abest: quo, Persarum classe deleta, navium fragmenta aestu delata sunt. Illic et Veneris Coliadis, et dearum, quibus Genetyllides nomen, signa sunt. Has ego, quae in Coliade coluntur, easdem cum illis esse suspicor, quas Phocenses Ioniae populi Genmaidas nominant. In via vero, quae ex

ἔστι δὲ κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν ἐς Ἀθήνας ἐκ Φαλήρου ναὸς Ἥρας, οὔτε θύρας ἔχων, οὔτε ὄροφον· Μαρδόνιον φασιν αὐτὸν ἐμπροῆσαι τὸν Γωβρύου. τὸ δὲ ἄγαλμα τὸ νῦν δὴ, καθὰ λέγουσιν, Ἀλκαμένους ἔστιν ἔργον· οὐκ ἂν τοῦτο γὰρ ὁ Μῆδος εἶη λελωβημένος.

CAPUT II.

De Antiopae Amazone — muris portus Piraei — poëtis, qui cum regibus familiariter vixerunt — templis, porticibus et simulacris in urbe — regibus Atticis.

Ἐσελθόντων δὲ ἐς τὴν πόλιν, ἔστιν Ἀντιόπης μνήμα Ἀμαζόνος· ταύτην τὴν Ἀντιόπην Πίνδαρος μὲν φησὶν ὑπὸ Μειρίθου καὶ Θησέως ἀρπασθῆναι, Τροϊζηνίῳ δὲ Ἥγῳ τοιάδε ἐς αὐτὴν πεποιῆται· Ἥρακλέα Θεμισκυραν πολιορκοῦντα τὴν ἐπὶ Θερμῶδοντι ἐλαῖν μὴ δύνασθαι, Θησέως δὲ ἐρασθεῖσαν Ἀντιόπην (στρατεῦσαι τε ἅμα Ἥρακλεῖ καὶ Θησέᾳ) παραδοῦναι τὸ χωρίον. τάδε μὲν Ἥγῳ πεποιῆκεν· Ἀθηναῖοι δὲ φασιν, ἐπεὶτε ἦλθον Ἀμαζόνες, Ἀντιόπην μὲν ὑπὸ Μολπαδίας τοξευθῆναι,

Phalero Athenas ducit, Iunonis sine foribus et tecto aedes est. Incendisse eam Mardonium Gobryae filium fama prodidit, quum tamen adhuc in ea extet deae signum, Alcamenis (ut aiunt) opus: quasi vero id Persae non fuerint violaturi.

CAP. II. Ad urbem propius accedenti Antiopae Amazonis monumentum in conspectu est. Hanc certe Antiopen a Theseo et Pirithoo raptam, scriptum reliquit Pindarus. Troezenius vero Hegias haec propemodum de ea scripsit: Herculem non prius Themiscyran ad Thermodontem *annem*, quam *diu* oppugnarat, cepisse, quam Antiopae Thesei amore capta (in ea enim oppugnatione Herculi socium fuisse The-seum) oppidum tradiderit. Haec Hegias. Athenienses vero, quum ad urbem Amazones adventarent, a Molpadia sagitta

Μολπαδῖαν δὲ ἀποθανεῖν ὑπὸ Θησέως· καὶ μνημᾶ ἔστι καὶ Μολπαδίας Ἀθηναίους.

(2) Ἀνιόντων δὲ ἐκ Πειραιῶς, ἐρείπια τῶν τειχῶν ἔστιν, ἃ Κόνων ὕστερον τῆς πρὸς Κνίδω ναυμαχίας ἀνέστησε· τὰ γὰρ Θεμιστοκλέους μετὰ τὴν ἀναχώρησιν οἰκοδομηθέντα τὴν Μήδων ἐπὶ τῆς ἀρχῆς καθηρέθη τῶν τριάκοντα ὀνομαζομένων. εἰσὶ δὲ τάφοι κατὰ τὴν ὁδὸν γνωριμώτατοι, Μενάνδρου τοῦ Διοπίδους, καὶ μνημᾶ Εὐριπίδου κενόν. τέθραπται δὲ Εὐριπίδης ἐν Μακεδονίᾳ παρὰ τὸν βασιλεῖα ἔλθων Ἀρχέλαον· ὁ δὲ οἱ τοῦ θανάτου τρόπος, πολλοῖς γὰρ ἔστιν εἰρημένος, ἔχεται, καθὰ λέγουσι.

(3) Συνῆσαν δὲ ἄρα καὶ τότε τοῖς βασιλευσὶ ποιηταί· καὶ πρότερον ἔτι καὶ Πολυκράτει Σάμου τυραννοῦντι Ἀνακρέων παρῆν, καὶ ἐς Συρακούσας πρὸς Ἴερωνα Αἰσχύλος καὶ Σιμωνίδης ἐστάλησαν· Διονυσίῳ δὲ, ὃς ὕστερον ἐτυράννησεν ἐν Σικελίᾳ, Φιλόξενος παρῆν, καὶ Ἀντιγόνῳ Μακεδόνων ἄρχοντι Ἀνταγόρας Ῥόδιος, καὶ

confixam Antiopen memorant, Molpadiam a Theseo occisam; est enim et Molpadiæ apud Athenienses sepulcrum. (2) Sunt in via, quæ ex Piræeo ducit ad urbem, ruinae murorum, quos Conon post navale ad Gnidum praelium restituit. Illi enim, quos post repulso Persas Themistocles extruxerat, XXX tyrannorum temporibus deiecti fuere. Viae adiuncta sunt virorum minime ignota sepulcra, Menandri Diopithis filii, et Euripidis, illud quidem honorarium. Nam Euripides, quum in Macedoniam ad Archelaum profectus esset, illic sepultus est. Mortis vero genus, quale a multis vulgatum est, tale per me fuerit. (3) Ac cum regibus quidem etiam poëtae vixerunt. Ante Euripidem enim cum Polycrate Sami tyranno vixit Anacreon: et ad Hieronem Syracusas Aeschylus et Simonides se contulere. Dionysio posteriori Philoxenus, Antigono Macedonum regi Antagoras

Σολεύς Ἄρατος. Ἡσίοδος δὲ καὶ Ὅμηρος ἢ συγγενέσθαι βασιλεῦσιν ἠτύχησαν, ἢ καὶ ἐκόντες ὀλιγόρησαν· ὁ μὲν ἀγροικία καὶ ὄκνη πλάνης, Ὅμηρος δὲ ἀποδημήσας ἐπὶ μακρότατον, καὶ τὴν ὀφέλειαν εἰς χρήματα παρὰ τῶν δυνατῶν ὑστέραν θέμενος τῆς παρὰ τοῖς πολλοῖς δόξης· ἐπεὶ καὶ Ὅμηρον πεποιημένα ἐστίν, Ἀλκινόω παρεῖναι Δημοδόκον, καὶ ὡς Ἀγαμέμνων καταλείπει τινὰ παρὰ τῇ γυναικὶ ποιητήν. Ἔστι δὲ τάφος οὐ πόρρω τῶν πυλῶν, ἐπίθεμα ἔχων στρατιώτην ἵππῳ παρεσθηκότα· ὄν τινα μὲν, οὐκ οἶδα, Πραξιτέλης δὲ καὶ τὸν ἵππον καὶ τὸν στρατιώτην ἐποίησεν.

(4) Εἰσελθόντων δὲ ἐς τὴν πόλιν, οἰκοδομημα ἐς παράσκευὴν ἐστὶ τῶν πομπῶν, ἃς πέμπουσι, τὰς μὲν ἀνὰ πᾶν ἔτος, τὰς δὲ καὶ χρόνον διαλείποντες· καὶ πλησίον ναὸς ἐστὶ Δήμητρος· ἀγάλματα δὲ αὐτῇ τε καὶ ἡ παῖς, καὶ δᾶδα ἔχων Ἰακχος· γέγραπται δὲ ἐπὶ τῷ τοίχῳ γράμμασιν Ἀττικοῖς, ἔργα εἶναι Πραξιτέλους. τοῦ ναοῦ

Rhodus et Aratus Solensis familiares fuere. Nam Hesiodus et Homerus regum familiaritates aut fortunae invidia nacti non sunt, aut consulto spreverunt: ille, quod agrestem vitam amplexus, ab erroribus abhorruerit: hic, quod in ultimas terras peregrinatione suscepta, potentium hominum opes gloriae, quam sibi apud omnes gentes maximam comparavit, posthabuerit: quum alioqui et Demodocum Alcinoο familiarem inducat, et Agamemnonem poetam nescio quem apud uxorem reliquisse commemoret. Non longe vero a porta sepulcrum videas, cuius insigne miles equo adstans: ipsum quidem equitem, quis sit, non novi: verum tam equitem quam equum fecit Praxiteles. (4) In primo urbis ingressu cella est, pomparum, quas alias statis diebus quotannis, alias vero incertis temporum intervallis transmittunt, apparatus deserviens. Proximum est Cereris templum, in quo signa sunt deae ipsius, et filiae, Iacchi etiam facem praefferentis. Inscriptum in pariete Atticis literis, opera

δὲ οὐ πόρῳ Ποσειδῶν ἐστὶν ἐφ' ἵππου, δόρυ ἀφιεῖς ἐπὶ γίγαντα Πολυβώτην, ἐς οὐ Κωοῖς ὁ μῦθος περὶ τῆς ακρας ἔχει τῆς Χελώνης· τὸ δὲ ἐπίγραμμα τὸ ἐφ' ἡμῶν τὴν εἰκόνα ἄλλῳ δίδωσι καὶ οὐ Ποσειδῶνι. στοαὶ δὲ εἰσὶν ἀπὸ τῶν πυλῶν ἐς τὸν Κεραμεικὸν, καὶ εἰκόνες πρὸ αὐτῶν χαλκαῖ καὶ γυναικῶν καὶ ἀνδρῶν, ὅσοις τε ὑπῆρχεν ὧν 7 τις λόγος ἐς δόξαν. ἡ δὲ ἑτέρα τῶν στοῶν ἔχει μὲν ἱερὰ θεῶν, ἔχει δὲ γυμνάσιον Ἑρμοῦ καλούμενον· ἔστι δὲ ἐν αὐτῇ Πολυτίωνος οἰκία, καθ' ἣν παρὰ τὴν ἐν Ἐλευσίνῃ δοῦσαι τελετὴν Ἀθηναίων φασὶν οὐ τοὺς ἀφανεστάτους· ἐπ' ἐμοῦ δὲ ἀνεῖτο Διόνυσος. Διόνυσον δὲ τοῦτον καλοῦσι Μελπόμενον ἐπὶ λόγῳ τοιῷδε, ἐφ' ὁποῖοιπερ Ἀπόλλωνα Μουσηγέτην. ἔνταυθά ἐστὶν Ἀθηναῖς ἄγαλμα Παιωνίας, καὶ Διὸς, καὶ Μνημοσύνης, καὶ Μουσῶν Ἀπόλλωνός τε, ἀνάθημα καὶ ἔργον Εὐβουλίδου, καὶ δαίμων τῶν ἀμφὶ Διόνυσον Ἄκρατος· πρόσωπόν ἐστὶν οἱ μόνον ἐνῶκοδομημένον τοίχῳ. μετὰ δὲ τὸ τοῦ Διονύ-

esse Praxitelis. Non longe ab hoc templo Neptunus est, ex equo Polybotem gigantem, ad quem apud Coos de testudinis promontorio fabula pertinet, hasta petens: sed inscriptio, quae nostra aetate extat, alium eum esse, quam Neptunum, testatur. A porta ad Ceramicum porticus aliquot sunt: et ante ipsas virorum et foeminarum, quorum non obscura gloria est, aenea signa. Habet una quidem earum sacella quaedam, et Mercurii (sic enim appellatur) gymnasium: in eademque est Polytionis domus, in qua ad Eleusiniorem prope ritum initia ab hominibus inter ceteros Athenienses minime obscuris agitari solita, traditum est. Sed ea in praesentia Libero Patri consecrata fuerat, ei nempe, quem Canentem eadem sane de causa vocant, qua Musarum ducem Apollinem. Eodem etiam in loco Paeoniae Minervae, Iovis, Mnemosynes, Musarumque signa sunt, et Apollinis postremo, quod et dicavit et fecit Eubulides. Ad hos Acratus genius, unus de Bacchi comitibus, cuius os e pariete extat. A Bacchi fano cella est, in qua multae sunt fictiles

σου τέμενός ἐστιν ὄκημα ἀγάλματα ἔχον ἐκ πηλοῦ, βασι-
 λεὺς Ἀθηναίων Ἀμφικτύων, ἄλλους τὲ θεοὺς ἐστιῶν καὶ
 Διόνυσον. ἐνταῦθα καὶ Πήγασός ἐστιν Ἐλευθερεὺς, ὃς
 Ἀθηναίους τὸν θεὸν εἰσήγαγε· συνεπελάβετο δὲ οἱ τὸ ἐν
 Δελφοῖς μαντεῖον, ἀναμνήσαν τὴν ἐπὶ Ἰκαρίου ποτὲ ἐπι-
 δημίαν τοῦ θεοῦ.

(5) Τὴν δὲ βασιλείαν Ἀμφικτύων ἔσχεν οὕτως·
 Ἀκταῖον λέγουσιν ἐν τῇ νῦν Ἀττικῇ βασιλεῦσαι πρώτον·
 ἀποθανόντος δὲ Ἀκταίου Κέκροψ ἐκδέχεται τὴν ἀρχὴν,
 θυγατρὶ συνοικῶν Ἀκταίου· καὶ οἱ γίνονται θυγατέρες
 μὲν Ἔρση καὶ Ἀγλαυρος καὶ Πάνδροσος, υἱὸς δὲ Ἐρυ-
 σίχθων. οὗτος οὐκ ἐβασίλευσεν Ἀθηναίων, ἀλλὰ οἱ τοῦ
 πατρὸς ζῶντος τελευτῆσαι συνέβη, καὶ τὴν ἀρχὴν τὴν Κέ-
 κροπος Κραναὸς ἐξεδέξατο, Ἀθηναίων δυνάμει προὔχων.
 Κραναῶ δὲ θυγατέρας καὶ ἄλλας γενέσθαι καὶ Ἀτθίδα
 λέγουσιν· ἀπὸ ταύτης ὀνομάζουσιν Ἀττικὴν τὴν χώραν,
 πρότερον καλουμένην Ἀκταίαν. Κραναῶ δὲ Ἀμφικτύων
 ἐπαναστὰς, θυγατέρα ὅμως ἔχων αὐτοῦ, παύει τῆς ἀρ-

statuae, et inter eas Atheniensium rex Amphictyon, tum
 alios deos, tum Liberum Patrem convivio accipiens. Ad-
 est et Eleutherensis Pegasus, qui primus Liberi ipsius reli-
 giones Atheniensibus tradidit, atque id ex Delphico oraculo,
 quo praedictum recordabatur, Deum Icarii temporibus ad-
 venturum. (5) Regnum autem ad hunc modum ad Am-
 phictyonem pervenit. Actaeum, quo in loco nunc Attica
 est, memorant primum regnasse. Ei successit Cecrops, qui-
 cum Actaei filia nupta erat. Huic filiae fuere Erse, Aglau-
 ros, et Pandrosos: filius Erysichthon, qui ad Atheniensium
 regnum non accessit: forte enim ita accidit, ut vivente patre
 e vita decederet: quo factum est, ut Cecrope mortuo Cra-
 naus, qui opibus et potentia Atheniensibus praestabat, re-
 gno potiretur. Cranao vero et alias fuisse filias ferunt, et
 Atthidem, a qua tota regio, quae prius Actaea dicebatur,
 Attica nominata est. Sed Cranaum Amphictyon, nihil affi-
 nitatem veritus (siquidem eius filiam in matrimonio habebat)

8 κῆς· καὶ αὐτὸς ὕστερον ὑπὸ Ἐριχθονίου καὶ τῶν συνε-
 παναστάντων ἐκπίπτει· πατέρα δὲ Ἐριχθονίῳ λέγουσιν
 ἀνθρώπων μὲν οὐδένα εἶναι, γονέας δὲ Ἥφαιστον καὶ
 Γῆν.

C A P U T III.

De Ceramico eiusque porticibus, statuīs, picturis et templis —
 de Gallis.

Tὸ δὲ χωρίον, ὃ Κεραμεικὸς, το μὲν ὄνομα ἔχει ἀπὸ
 ἥρωος Κεράμου, Διονύσου τε εἶναι καὶ Ἀριάδνης καὶ
 τούτου λεγομένου· πρώτη δὲ ἐστὶν ἐν δεξιᾷ καλουμένη
 στοὰ βασιλείος, ἔνθα καθίζει βασιλεὺς ἐνιαυσιαίαν ἄρχων
 ἀρχὴν, καλουμένην βασιλείαν. ταύτης ἔπεστι τῷ κεράμῳ
 τῆς στοᾶς ἀγάλματα ὀπτιῆς γῆς, ἀφιεῖς Θησεὺς ἐς θάλασ-
 σαν Σκίρωνα, καὶ φέρουσα Ἥμερα Κέφαλον, ὃν κάλλι-
 στον γενόμενόν φασιν ὑπὸ Ἥμέρας ἐρασθείσης ἐρπασθῆ-
 ναι, καὶ οἱ παῖδα γενέσθαι Φαίδοντα· καὶ φύλακα
 ἐποίησε τοῦ ναοῦ. ταῦτα ἄλλοι τε καὶ Ἡσίοδος εἴρηκεν

regno per vim expulit. Verum et ipse postea ab Erichthonio,
 facta coniuratione, oppressus est. Patrem certe Erichthonio
 mortalium neminem fuisse aiunt, sed Vulcano ex terra ge-
 nitum putant.

CAP. III. At Ceramicus urbis via a Ceramo heroe,
 Liberi Patris et Ariadnes filio, (id enim de eo quoque prae-
 dicant) nomen accepit: in quo quae prima ad dexteram se
 ostendit porticus, Regis dicitur: nam illic tribunal eius est,
 qui annum magistratum gerit, quod Regnum appellant.
 Circa eius porticus tectum fictiles sunt aliquot statuæ, The-
 seus Scironem in mare abiiciens, Aurora Cephalum rapiens.
 Est enim in fabulis, egregia specie iuvenem Cephalum ab
 Aurora raptum, quod eius amore capta esset: Cephalo satu
 Phaethontem natum, quem illa templi aedituum fecerit: sio
 enim et ab aliis, et ab Hesiodo in eo, quod de mulieribus

ἐν ἔπεισι τοῖς ἐς τὰς γυναῖκας. πλησίον δὲ τῆς στοᾶς Κόνωνων ἔσθηκε καὶ Τιμόθεος υἱὸς Κόνωνος, καὶ βασιλεὺς Κυπρίων Εὐαγόρας, ὃς καὶ τὰς τριήρεις τὰς Φοινίσσας ἔπραξε παρὰ βασιλέως Ἀρταξέρξου δοθῆναι Κόνωνι· ἔπραξε δὲ ὡς Ἀθηναῖος, καὶ τὸ ἀνέκαθεν ἐκ Σαλαμῖνος, ἐπεὶ καὶ γενεαλογῶν ἐς προγόνους ἀνέβαινε Τεῦκρον καὶ Κινύρου θυγατέρα. ἐνταῦθα ἔσθηκε Ζεὺς ὀνομαζόμενος Ἐλευθέριος, καὶ βασιλεὺς Ἀδριανὸς, ἐς ἄλλους τε, ὧν ἦρχεν, εὐεργεσίας καὶ εἰς τὴν πόλιν μάλιστα ἀποδειξάμενος τὴν Ἀθηναίων. (2) Στοὰ δὲ ὀπίσθεν ὠκοδόμηται γραφὰς ἔχουσα, θεοὺς δώδεκα καλουμένους· ἐπὶ δὲ τῷ τοίχῳ τῷ πέραν Θησεύς ἐστι γεγραμμένος, καὶ Δημοκράτεια τε καὶ Δῆμος. δηλοῖ δὲ ἡ γραφή, Θησεῖα εἶναι τὸν καταστήσαντα Ἀθηναίοις ἐξίσου πολιτεύεσθαι. κενώρηκε δὲ φήμη καὶ ἄλλως ἐς τοὺς πολλοὺς, ὡς Θησεὺς παραδοίῃ τὰ πράγματα τῷ δήμῳ, καὶ ὡς ἐξ ἐκείνου δημοκρατούμενοι διαμείναιν, πρὶν ἢ Πεισίστρατος ἐτυράν-

scripsit, carmine traditum est. Prope porticum eam Cononi eiusque filio Timotheo positae sunt statuae. Cypriorum etiam regi Evagorae, cuius suasu Artaxerxes Phoenissas triremes Cononi tradidit: quod sane tanquam civis Atheniensibus officium praestitit, quippe qui originis suae primordia ad Salamina, Teucrumque et Cinyrae filiam referebat. Ibidem Iupiter stat cognomento Eleutherius, et Imperator Adrianus, vir quum de aliis quibus imperabat gentibus, tum de Atheniensibus optime meritus. (2) Porticus altera, quae a tergo huius extracta est, pictos habet deos, qui XII appellantur; et in extremo pariete Theseum, cumque eo una popularem civitatis statum, et populum. Ea sane pictura argumento est, Theseum aequabilem reipublicae administrationem Atheniensibus constituisse. Inolevit tamen et alia apud vulgus fama, Theseum summam rerum multitudini tradidisse: ex eo popularem administrationem ad id usque tempus mansisse, quo reipublica oppressa tyrannidem Pisistratus invaserit.

νησεν ἑπαναστάς. λέγεται μὲν δὴ καὶ ἄλλα οὐκ ἀληθῆ παρὰ τοῖς πολλοῖς, οἷα ἱστορίας ἀνηκόοις οὔσι, καὶ ὀπόσα ἤκουον. εὐθὺς ἐκ παίδων ἐν τε χοροῖς καὶ τραγωδίας πιστὰ ἤγουμένοις· λέγεται δὲ καὶ ἐς τὸν Θησεά, ὡς αὐτός τε ἐβασίλευσε καὶ ὕστερον Μενεσθέως τελευτήσαντος, καὶ ἐς τετάρτην οἱ Θησεῖδαι γενεὰν διέμειναν ἄρχοντες. εἰ δέ μοι γενεαλογεῖν ἤρεσκε, καὶ τοὺς ἀπὸ Μελάνθου βασιλεύσαντας ἐς Κλειδικὸν τὸν Αἰσιμίδου, καὶ τούτους ἂν ἀπηριθμησάμην. (3) ἔνταυθά ἐστι γεγραμμένον καὶ τὸ περὶ Μαντίνειαν Ἀθηναίων ἔργον, οἱ βοηθήσαντες Λακεδαιμονίοις ἐπέμφθησαν. συνέγραψαν δὲ ἄλλοι τε καὶ Ξενοφῶν τὸν πάντα πόλεμον, κατὰληψίν τε τῆς Καδμείας καὶ τὸ πταῖσμα Λακεδαιμονίων ἐν Λεύκτροις, καὶ ὡς ἐς Πελοπόννησον ἐσέβαλον Βοιωτοὶ, καὶ τὴν συμμαχίαν Λακεδαιμονίοις τὴν παρὰ Ἀθηναίων ἐλθοῦσαν. ἐν δὲ τῇ γραφῇ τῶν ἰπέων ἐστὶ μάχη, ἐν ἣ γνωριμώτατοι Γρύλλος τε ὁ Ξενοφῶντος ἐν τοῖς Ἀθηναίοις, καὶ κατὰ

Sunt certe de hae ipsa re et alii minus veri hominum sermones, eorum nempe, qui prisca rerum (quod eas scilicet ex literarum monumentis non didicerunt) ignari, quaecunque a pueris ex choris ac tragoediis acceperunt, vera esse existimant. Non defuerunt, qui memoriae prodiderint, ipsum etiam regnasse Theseum, et post Mnesthēi mortem regnum ad quartum usque posteritatis gradum in familia eius permansisse. Quod si mihi de gentilitate esset historia instituta, etiam eos, qui a Melanthe ad Clidicum usque Aesimidæ filium, et qui post eos deinceps regnassent, enumerassem. (3) Eadem pictura navatam ab Atheniensibus in praelio ad Mantineam Lacedaemoniis, quibus auxilio venerant, operam praefert. Belli autem eius totius ordinem, Cadmeae oppressionem, Leuctricam Lacedaemoniorum cladem, Boeotiorum in Peloponnesum irruptionem, quae Lacedaemoniis Athenienses auxilia miserint, tum alii, tum Xenophon conscribere. Picturae argumentum illud habet equestre praelium, in quo ex Atheniensibus Grylli Xenophontis filii, in

τὴν ἵππον τὴν Βοιωτίαν Ἐπαμινώνδας ὁ Θηβαῖος· ταύ-
 τας τὰς γραφὰς Εὐφράντω ἔγραψεν Ἀθηναίους, καὶ πλη-
 σίον ἐποίησεν ἐν τῷ ναῷ τὸν Ἀπόλλωνα Πατρῶν ἐπί-
 κλησιν. πρὸ δὲ τοῦ νεῶ τὸν μὲν Λεωχάρης, ὃν δὲ καλοῦ-
 σιν Ἀλεξίκακον, Κάλαμις ἐποίησε. τὸ δὲ ὄνομα τῷ θεῷ
 γενέσθαι λέγουσιν, ὅτι τὴν λοιμώδη σφίσι νόσον ὁμοῦ
 τῷ Πελοποννησίῳ πολέμῳ πιέζουσιν κατὰ μάντευμα
 ἔπαυσεν ἐκ Δελφῶν. (4) ᾠκοδόμηται δὲ καὶ Μητρὸς θεῶν
 ἱερὸν, ἣν Φειδίας ἐργάσατο, καὶ πλησίον τῶν πεντα-10
 κοσίων καλουμένων βουλευτήριον, οὗ βουλευούσιν ἑνιαυ-
 τὸν Ἀθηναίους· Βουλαίου δὲ ἐν αὐτῷ κεῖται ξόανον
 Διὸς, καὶ Ἀπόλλων, τέχνη Παιδίου, καὶ Ἀἴμος, ἔργον
 Ἀύσωνος· τοὺς δὲ θεσμοθέτας ἔγραψε Πρωτογένης Καύ-
 νιος, Ὀλβιάδης δὲ Κάλλιππον, ὅς Ἀθηναίους ἐς Θερ-
 μοπύλας ἤγαγε, φυλάξοντας τὴν ἐς τὴν Ἑλλάδα Γαλα-
 τῶν ἐσβολήν.

(5) Οἱ δὲ Γαλάται οὗτοι νέμονται τῆς Εὐρώπης τὰ

Boeotio equitatu Thebani Epaminondae virtus enituit. At-
 que haec omnia pinxit Atheniensibus Euphranor. Et idem
 in proxima aede Apollinem fecit, cognomine Patroum: pro
 foribus vero Apollinem unum Leochares, alterum Alexicacon
 cognomento (*quod est ac si Averruncum dixeris*) fecisse Ca-
 lamis dicitur. Deo cognomeni narrant inde extitisse, quod
 Peloponnesiaci belli temporibus omnia foedantem pestilen-
 tiam, e Delphico oraculo responso quodam edito, is deus
 sedasset. (4) Deorum etiam Matris, quam Phidias fecit,
 ibi sacellum est: et in proximo Quingentorum curia: (sic
 enim appellantur, qui apud Athenienses summæ rei prae-
 sunt) qua quidem in curia et Apollinis sunt, et Iovis Con-
 siliarii simulacra, Pisiae arte perfecta; et populus, Lysonis
 opus. Nam legumlatores Caunius Protogenes pinxit. *Inter
 hos locum suum meruit Olbiades Callippi illius filius, qui ir-
 ruentibus in Graeciam Gallis ducem se Atheniensium prae-
 sidio ad Thermopylarum ingressum praebuit.* (5) Galli vero,
 de quibus nunc incidit mentio, in extremis Europae oris ad

ἔσχατα, ἐπὶ θαλάσῃ πολλῇ καὶ ἐς τὰ πέρατα οὐ πλωτῶν· παρέχεται δὲ ἄμπωτιν καὶ ῥαχίαν καὶ θηρία οὐδὲν ἰοικότα τοῖς ἐν θαλάσῃ τῇ λοιπῇ· καὶ σφισι διὰ τῆς χώρας ῥεῖ ποταμὸς Ἡριδανὸς, ἐφ' ᾧ τὰς θυγατέρας τὰς Ἥλιου ὀδύρεσθαι νομίζουσι τὸ περὶ τὸν Φαίθοντα τὸν ἀδελφὸν πάθος. ὁψὲ δέ ποτε αὐτοὺς καλεῖσθαι Γαλάτας ἐξενίκησε· Κελτοὶ γὰρ κατὰ τε σφῶς τὸ ἀρχαῖον καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις ὠνομάζοντο.

C A P U T IV.

De Gallorum expeditione in Graeciam facta — in Asiam trajectu — de Pergamenis.

Συλλεγεῖσα δὲ σφισι στρατιὰ τρέπεται τὴν ἐπὶ Ἰονίου, καὶ τό τε Ἰλλυριῶν ἔθνος καὶ πᾶν ὅσον ἄχρι Μακεδόνων ᾤκει, καὶ Μακεδόνας αὐτοὺς ἀναστάτους ἐποίησε, Θεσσαλίαν τε ἐπέδραμε. καὶ ὡς ἐγγὺς Θερμοπυλῶν ἐγένοντο, ἐνταῦθα οἱ πολλοὶ τῶν Ἑλλήνων ἐς τὴν ἔφοδον ἠσύχαζον τῶν βαρβάρων, ἅτε ὑπὸ Ἀλεξάνδρου μεγάλως καὶ Φιλίππου κακωθέντες πρότερον· καθεῖλε δὲ καὶ Ἀντίπατρος

vastum mare accolunt, cuius fines adiri posse navibus negant. Est enim gurgitis aestu, scopulis et belluarum immanitate, quam inare aliud omne, multo importunius. Horum regionem amnis Eridanus perlabitur, cuius in ripis Phaethontis casum Solis filiae, illius sorores, collacrymari creduntur. Verum ut Galli appellarentur, non nisi sero usus obtinuit. Celtas enim quum ipsi se antiquitus, tum alii eos nominarunt.

CAP. IV. Hi contractis undecunque copiis, ad Ionium mare conversi, omnes Illyrici populos, et quicquid gentium ad Macedonicum usque nomen patet, quin et ipsos Macedonas oppressere. In Thessaliam denique impetu facto, quum proxime ad Thermopylas accessissent, Graecorum sane plerique prorsus nihil ad resistendum excitati sunt; quippe qui magnis cladibus ab Alexandro et Philippo etiam prius affe-

καὶ Κάσσανδρος ὕστερον τὸ Ἑλληνικόν· ὥστε ἔκιστοι δι' ἀσθένειαν οὐδὲν αἰσχρὸν ἐνόμιζον ἀπειῖναι τὸ κατὰ σφᾶς τῆς βοηθείας. (2) Ἀθηναῖοι δὲ μάλιστα μὲν τῶν Ἑλλήνων ἀπειρήκεσαν μήκει τοῦ Μακεδονικοῦ πολέμου, καὶ προσπταίσαντες τὰ πολλὰ ἐν ταῖς μάχαις· ἐξιέναι δὲ ὅμως ὤρμητο ἐς τὰς Θερμοπύλας σὺν τοῖς ἐλθοῦσι τῶν Ἑλλήνων, ἐλόμενοι σφίσι τὸν Κάλλιππον τοῦτον ἡγεῖσθαι. καταλαβόντες δὲ, ἢ στενώτατον ἦν τῆς ἐξόδου τῆς 11 ἐς τὴν Ἑλλάδα, εἶργον τοὺς βαρβάρους. ἀνευρόντες δὲ οἱ Κελτοὶ τὴν ἀτραπὸν, ἣν καὶ Μήδοις ποτὲ Ἐφιάλτης ἡγήσατο ὁ Τραχίνιος, καὶ βιασάμενοι Φωκέων τοὺς τεταγμένους ἐπ' αὐτῇ, λανθάνουσι τοὺς Ἑλληνας ὑπερβάλλοντες τὴν Οἴτην. (3) Ἐνθα δὴ πλείστου παρέσχοντο αὐτοὺς Ἀθηναῖοι τοῖς Ἑλλήσιν ἀξιόλους, ἀμφοτέρωθεν, ὥς ἐκυκλώθησαν, ἀμυνόμενοι τοὺς βαρβάρους. οἱ δὲ σφίσι ἐπὶ τῶν νεῶν μάλιστα ἐταλαιπώρουν, ἅτε τοῦ κόλπου τοῦ Λαμιακοῦ τελευταώδεος πρὸς ταῖς Θερμοπύλαις ὄντος·

cti, postremo ab Antipatro et Cassandro pene deleti, nulli sibi crimini datum iri ducerent, si propter imbecillitatem auxilium quique suum desiderari sinerent. (2) At vero Athenienses, tametsi et Macedonici belli diuturnitate debilitati, et adversis aliquot praeliis prope fracti erant, collectis adventitiis aliorum Graecorum copiis, ad Thermopylas contendere. Quo quidem tempore Callippum eius expeditionis ducem declararunt. Occupato autem quam angustissimo montis aditu, barbaros accessu prohibebant: at illi tramitem eum nacti, per quem Persas olim Ephialtes Trachinius duxerat, Phocensiumque inde praesidio deturbato, in Oeta superanda Graecos impune fefellerunt. (3) Ibi Athenienses barbarorum multitudine a lateribus circumventi, fortiter pugnando, Graeco se nomine dignos, ut qui maxime, praebuerunt. At qui ex ipsis in navibus remanserant, graviter laborarunt. Nam quum Lamiacus sinus ad ipsas Thermopylas maxime coenosus sit, propter aquas (ut opinor).

αἴτιον δὲ, ἔμοι δοκεῖν, τὸ ὕδωρ ταύτῃ τὸ θερμὸν ἱκρῶν ἐξτὴν θάλασσαν· μείζονα οὖν οὔτοι εἶχον πόνον. ἀναλαβόντες γὰρ ἐπὶ τὰ καταστρώματα τοὺς Ἑλληνας, ναυσὶν ὑπὸ τε ὕπλων βαρείαις καὶ ἀνδρῶν ἐβιάζοντο κατὰ τοῦ πηλοῦ πλεῖν. οὔτοι μὲν δὴ τοὺς Ἑλληνας τρόπον τὸν εἰρημένον ἔσωζον. (4) οἱ δὲ Γαλάται πυλῶν τε ἐντὸς ἦσαν, καὶ τὰ πολίσματα ἐλεῖν ἐν οὐδενὶ τὰ λοιπὰ ποιησάμενοι, Δελφοὺς καὶ τὰ χρήματα τοῦ θεοῦ διαρπάσαι μάλιστα εἶχον σπουδὴν. καὶ σφισιν αὐτοὶ τε Δελφοὶ, καὶ Φωκίων ἀντετάχθησαν οἱ τὰς πόλεις περὶ τὸν Παρνασσὸν οἰκοῦντες· ἀφίκετο δὲ καὶ δύναμις Αἰτωλῶν· τὸ γὰρ Αἰτωλικὸν προεῖχεν ἀλλῇ νεότητος τὸν χρόνον τοῦτον. ὥς δὲ ἐς χεῖρας συνήεσαν, ἐνταῦθα κεραυνοὶ τε ἐφέροντο ἐς τοὺς Γαλάτας καὶ ἀποθόραγεῖσαι πέτραι τοῦ Παρνασσοῦ, δειμάτά τε ἄνδρες ἐφίσταντο ὀπλίται τοῖς βαρβάροις· τούτων τοὺς μὲν ἐξ Ὑπερβόρειων λέγουσιν ἐλθεῖν, Ὑπέροχον καὶ Ἀμάδοκον, τὸν δὲ τρίτον Πύρρον εἶναι τὸν Ἀχιλλέως. ἐναγίζουσι δὲ ἀπὸ ταύτης Δελφοὶ τῆς συμμαχίας

calidas, quae eà parte in mare influunt, difficile dictu est, quanto labore receptis in foros Graecis, graves viris et armis naves ex ea coeni voragine exemerint. Et ab Atheniensibus quidem ad hunc modum Graeci servati sunt. (4) At Galli montis angustiis superatis, nihil sua magnopere existimantes interesse, reliqua oppida capere, in Delphos et Apollinis donaria cupiditatis suae omnem conatum converterunt. Et illis quidem et Delphi, et Phocenses, et ex aliis Parnasi urbibus multi in unum congregati, assumtis Actolorum copiis, (quae gens per ea tempora iuventutis robore praestabat) instructa acie occurrerunt. Ut vero ad manus ventum est, et crebra de coelo fulmina, et sponte avulsa de Parnaso saxa divinitus Gallorum aciem perculisse memorant. Adiciunt miraculo, armatos tres terribili specie contra eos stitisse: quorum duos usque ab Hyperboreis, Hyperochum scilicet et Hamadocum, venisse; tertium Pyrrhum fuisse aiunt Achillis filium. Quo factum, ut annua parentatione ex eo

Πύρρῳ, πρότερον ἔχοντες ἄτε ἀνδρὸς πολεμίου καὶ τὸ μνημα ἐν ἀτιμίᾳ. (5) Γαλατῶν δὲ οἱ πολλοὶ ναυεὶν ἐς τὴν Ἀσίαν διαβάντες τὰ παραθαλάσσια αὐτῆς ἐλεηλάτουι. χρόνῳ δὲ ὕστερον οἱ Πέργαμον ἔχοντες, πάλαι δὲ Τευ-12 θρακίαν καλουμένην, ἐς ταύτην Γαλάτας ἐλαύνουσιν ἀπὸ θαλάσσης. οὗτοι μὲν δὴ τὴν ἐκτὸς Σαγγαρίου χώραν ἔσχον, Ἄγκυραν πόλιν ἐλόντες Φρυγῶν, ἣν Μίδας ὁ Γορδίου πρότερον ᾔκισεν. Ἄγκυρα δὲ, ἣν ὁ Μίδας ἀνεῦρεν, ἣν ἔτι καὶ ἐς ἡμῶν ἐν ἱερῷ Διὸς, καὶ κρήνη Μίδου καλουμένη· ταύτην οἶνω κεράσαι Μίδαν φασὶν ἐπὶ τὴν θήραν τοῦ Σιληνοῦ. ταύτην τε δὴ τὴν Ἄγκυραν εἶλον, καὶ Πεσινοῦντα ὑπὸ τὸ ὄρος τὴν Ἄγδιστιν, ἔνθα καὶ τὸν Ἄτυν τεθάφθαι λέγουσι. (6) Περγαμηνοῖς δὲ ἔστι μὲν σκῦλα ἀπὸ Γαλατῶν, ἔστι δὲ γραφὴ τὸ ἔργον πρὸς Γαλάτας ἔχουσα. ἣν δὲ νέμονται οἱ Περγαμηνοὶ, Καβείρων ἱερῶν φασὶν εἶναι τὸ ἀρχαῖον· αὐτοὶ δὲ Ἀρκάδες ἐθέλου-

Delphi gratiam Pyrrho retulerint, quum antea eius sepulcrum tanquam hostis nullis honoribus unquam dignum putassent. (5) Sed Gallorum magna pars in Asiam classe transvecti, ad illud usque tempus maritimam eius partem populationibus infestam reddiderunt, quo Pergameni, qui eam, quae olim Teuthrania appellata est, regionem tenent, eos longe a mari fugatos, in finitimam partem, quae nunc Gallograecia dicitur, compulerunt: ubi illi, Ancyra Phrygum oppido occupata, ultra Sangarium amnem consederunt. Eam urbem Midas Gordii filius condiderat: et ad meam sane usque aetatem permansit ancora ab eo inventa in Iovis aede. Et fons ille, quem Midae nominant, monstrabatur: in quem vinum infudisse Midam, ut Silenum captaret, vulgo creditum est. Neque vero Ancyram solum, verum et Pessinuntem ad montem Agdistin, nobile Attis tumulo oppidum, ceperunt. (6) Sunt adhuc apud Pergamenes Gallorum spolia, et pictura eorum testis, quae in Gallos gessere. Quam vero Pergameni incolunt terram, eam Cabiris sacram fuisse perhibent. Se ipsi ex eo Arcadum numero esse volunt, qui

σιν εἶναι τῶν ὁμοῦ Τηλέφῳ διαβάντων ἐς τὴν Ἀσίαν πολέμων δὲ τῶν μὲν ἄλλων, εἰ δὴ τινες ἐπολέμησαν, οὐκ ἐς ἅπαντας κεχώρηκεν ἡ φήμη· τρία δὲ γνωριμώτατα ἐξείργασται σφισι, τῆς τε Ἀσίας ἀρχὴ τῆς κάτω, καὶ ἡ Γαλατῶν ἀπ' αὐτῆς ἀναχώρησις, καὶ τὸ ἐς τοὺς σὺν Ἀγαμέμνονι Τηλέφου τόλμημα, ὅτε Ἕλληνες ἀμαρτόντες Ἰλλίου, τὸ πεδίου ἐλεηλάτουν τὸ Μύσιον, ὡς γῆν τὴν Τρωϊάδα. ἐπάνειμι δὲ ἐς τὴν ἀρχὴν, ὅθεν ἐξέβην τοῦ λόγου.

C A P U T V.

De Tholo — Heroibus Eponymis — Adriani donariis.

Τοῦ βουλευτηρίου τῶν πεντακοσίων πλησίον Θόλος ἐστὶ καλουμένη, καὶ θύουσί τε ἐνταῦθα οἱ πρυτάνεις, καὶ τινὰ καὶ ἀργύρου πεποιημένα ἐστὶν ἀγάλματα οὐ μεγάλα. ἀνωτέρω δὲ ἀνδριάντες ἐστήκασιν ἡρώων, ἀφ' ὧν Ἀθηναίοις ὕστερον τὰ ὀνόματα ἔσχον αἱ φυλαί. ὅστις δὲ κατεστή-

cum Telepho in Asiam traiecerint. Bellorum vero (si quae forte alia gesserunt) ad alias gentes fama fortassis non pervasit. Tria certe praeclara rerum gestarum monimenta reliquerunt: quorum illud primum fuit, quod inferioris Asiae imperium adepti sunt: alterum, quod Gallos ex eo, quem prius occuparant, loco, cedere coegerunt: tertium, quod Telepho duce cum Agamemnonis copiis manum conserere ausi sunt, quum Graeci per locorum inscitiam ab Ilio aberrantes, e Mysorum agro, Troianum illum esse rati, praeda agere aggressi essent. Sed ad id redeo, unde est historia ab initio digressa.

CAP. V. Quingentorum curiae proximus locus est, qui Tholus dicitur, ubi Prytanes rem divinam facere consueverunt: quo in loco non sane magna sunt aliquot ex argento signa. Paulo vero superius heroum eorum statuae positae sunt, a quibus recentiora nomina Atheniensium tribus acce-

σατο δέκα ἀντὶ τεσσάρων φυλᾶς εἶναι, καὶ μετέθετό σφισι τὰ ὀνόματα ἀντὶ τῶν ἀρχαίων, Ἡροδότῳ καὶ ταῦτά ἐστιν εἰρημένα. (2) Τῶν δὲ ἐπωνύμων (καλοῦσι γὰρ οὕτω σφᾶς) ἔστι μὲν Ἴπποθόων Ποσειδῶνος καὶ Ἀλόπης, θυ- 13 γατρὸς Κερκύονος· ἔστι δὲ Ἀντίοχος τῶν παίδων τῶν Ἡρακλέους, γενόμενος ἐκ Μιδείας Ἡρακλεῖ τῆς Φύλαντος· καὶ τρίτος Αἴας ὁ Τελαμῶνος· ἐκ δὲ Ἀθηναίων, Λεῶς. Δοῦναι δὲ ἐπὶ σωτηρίᾳ λέγεται κοινῇ τὰς θυγατέρας, τοῦ θεοῦ χρήσαντος. Ἐρεχθεὺς τὲ ἐστὶν ἐν τοῖς ἐπωνύμοις, ὃς ἐνίκησεν Ἐλευσινίους μάχη, καὶ τὸν ἡγούμενον ἀπέκτεινεν Ἰμμάραδον τὸν Εὐμόλπου. Αἰγεὺς τὲ ἔστι, καὶ Οἰνεὺς Πανδίωνος υἱὸς νόθος, καὶ τῶν Θησέως παίδων Ἀκάμας. (3) Κέρροπα δὲ ἢ Πανδίονα, (εἶδον γὰρ καὶ τούτων ἐν τοῖς ἐπωνύμοις εἰκόνας,) οὐκ οἶδα οὓς ἄγουσιν ἐν τιμῇ· πρότερός τε γὰρ ἦρξε Κέρροψ, ὃς τὴν Ἀκταίου θυγατέρα ἐσχίχε, καὶ ὕστερον ἄλλος, ὃς μετόκησεν ἐς Εὐβοίαν, Ἐρεχθεὺς υἱὸς τοῦ Πανδίωνος

perunt. Qui certe tribuum numerum auferit, ut decem pro quatuor essent, novaque nomina pro priscis imposuerit, id sane ab Herodoto traditum est. (2) Ex Eponymis autem (sic enim appellantur, a quibus tribus nomina sumserunt) unus est Hippothoon Neptuni filius, ex Alope Cercyonis filia; alter Antiochus Herculi e Meda Phylantis genitus: tertius Ajax Telamonis filius. Ex Atheniensibus Leo, quem filias ex oraculo pro salute publica devovisse ferunt. Habet et inter Eponymos locum suum Erechtheus, qui Eleusinos praelio vicit, eorumque ducem Immaradum Eumolpi filium interfecit. Ad hos Aegeus, et Pandionis nothus filius Oeneus, et ex Thesei liberis Acamas. (3) Vidi etiam Cecropis statuas et Pandionis inter eos, a quibus tribuum sunt cognomina: sed utris eorum honorem habeant, non plane dixerim. Regnavit enim et Cecrops maior, quicum Actaei filia nupta fuit: et minor, Erechthei filius, Pandionis nepos, pronepos Erichthonii, a quo est in Eubocam colonia deducta. Re-

τοῦ Ἐριχθονίου. καὶ δὴ καὶ Πανδίων ἐβασίλευσεν ὁ τοῦ Ἐριχθονίου, καὶ ὁ Κέκροπος τοῦ δευτέρου. τοῦτον Μητιονίδαί τῆς ἀρχῆς ἐξελαύνουσι, καὶ οἱ φυγόντι ἐς Μέγαρα (θυγατέρα γὰρ εἶχε Πύλα τοῦ βασιλεύσαντος ἐν Μεγάροις) συνεκπίπτουσιν οἱ παῖδες· καὶ Πανδίωνα μὲν αὐτοῦ λέγεται νοσήσαντα ἀποθανεῖν, καὶ οἱ πρὸς θαλάσῃ μνημῆμά ἐστιν ἐν τῇ Μεγαρίδι ἐν Ἀθηναῖς Αἰδυίας καλουμένῳ σκοπέλω· (4) οἱ δὲ παῖδες κατἰάσι τε ἐκ τῶν Μεγάρων, ἐκβαλόντες Μητιονίδας, καὶ τὴν ἀρχὴν τῶν Ἀθηναίων Αἰγεὺς πρεσβύτατος ὧν ἔσχε. θυγατέρας δὲ οὐ σὺν ἀγαθῷ δαίμονι ἔθροψεν ὁ Πανδίων, οὐδέ οἱ τιμωροὶ παῖδες ἀπ' αὐτῶν ἐλείφθησαν· καίτοι δυνάμεώς γε εἶνεκα πρὸς τὸν Θραῖκα τὸ κῆδος ἐποιήσατο. ἀλλ' οὐδεὶς πόρος ἐστὶν ἀνθρώπῳ παραβῆναι τὸ καθῆκον ἐκ τοῦ θεοῦ. Λέγουσιν,

14 ὡς Τηρεὺς συνοικῶν Πρόκην Φιλομήλαν ἤσχυνεν, οὐ κατὰ νόμον δράσας τῶν Ἑλλήνων, καὶ τὸ σῶμα ἔτι λοβησάμενος τῇ παιδί ἤγαγεν ἐς ἀνάγκην δίκης τὰς γυναῖκας. Πανδίονι δὲ καὶ ἄλλος ἀνδρίας ἐστὶν ἐν ἀκροπόλει

gnavit etiam Pandion Erichthonii, et alter minoris Cecropis filius, qui cum filiis a Metionidis regno pulsus, quum ad Pylam Megarensium regem, cuius filiam in matrimonio habebat, confugisset, morbo confectus illic diem suum obiit: estque eius mari vicinum monumentum eo in loco Megarensis agri, qui Minervae Aethyiae (*id est mergi*) scopulus est appellatus. (4) At filii rursus eiectis Metionidis, Megaris Athenas reversi sunt: ubi regnum maximus natus Aegeus obtinuit. Et Pandion quidem non satis aeque fato eduxit filias: neque filios, qui suas persequerentur iniurias, ullos reliquit. Thraciae certe regem, quo opes suas firmaret, sibi affinitate devinxerat. Sed fati vim effugere nulla possunt homines ratione. Nam quum Tercus, cui nuptum Progne data fuerat, Philomelae eius sorori, contemptis Graecorum legibus, vitium intulisset, et puellae insuper corpus ferro violasset, mulieres ad sceleris poenam expetendam provocavit. Pandionis vero et altera spectatu digna est

θείας ἄξιος. (5) οἷδε μὲν εἰσιν Ἀθηναίους ἐπώνυμοι τῶν ἀρχαίων· ὕστερον δὲ καὶ ἀπὸ τῶνδε φυλὰς ἔχουσιν, Ἀττάλου τοῦ Μυσοῦ, καὶ Πτολεμαίου τοῦ Αἰγυπτίου, καὶ κατ' ἐμὲ ἤδη βασιλέως Ἀδριανοῦ, τῆς τε ἐς τὸ θεῖον τιμῆς ἐπὶ πλεῖστον ἐλθόντος, καὶ τῶν ἀρχομένων ἐς εὐδαιμονίαν τὰ μέγιστα ἐκάστοις παρασχομένου. καὶ ἐς μὲν πόλεμον οὐδένα ἐκούσιος κατέβη, Ἑβραίους δὲ τοὺς ὑπὲρ Σύρων ἐχειρώσατο ἀποστάντας. ὅποσα δὲ θεῶν ἱερὰ, τὰ μὲν ἀκοδόμησεν ἐξ ἀρχῆς, τὰ δὲ καὶ ἐπεκόσμησεν ἀναθήμασι καὶ κατασκευαῖς, ἢ δωρεὰς πόλεσιν ἔδωκεν Ἑλληνίσι, τὰς δὲ καὶ τῶν βαρβάρων τοῖς δεηθεῖσιν, ἔστιν οἱ πάντα γεγραμμένα Ἀθήνησιν ἐν τῷ κοινῷ τῶν θεῶν ἱερῷ.

CAPUT VI.

De Ptolemaeo Lagi, eiusque rebus gestis.

Τὰ δὲ ἐς Ἀττάλον καὶ Πτολεμαῖον ἡλικία τε ἦν ἀρχαιότερα, ὡς μὴ μένειν ἔτι τὴν φήμην αὐτῶν, καὶ οἱ συγγε-

in arce statua. (5) Et hi quidem sunt prisci homines, a quibus Athenienses tribus nomina indiderunt. Natu autem multo inferiores et alii sunt, Attalus scilicet Mysus, et Ptolemacus Aegyptius, et penes quem aetate mea imperium est, Adrianus, qui et Deos unus omnium religiosissime colit, et populorum, quotquot ipsi parent, felicitati maxime consulit. Is bellam omnino nullum, nisi invitus, suscepit. Hebraeorum duntaxat, qui supra Syros sunt, defectionem ultus est. Quae sane Dis templa vel erexerit, vel donariis et operibus exornarit, quae item ultro Graecis, quaeque rogatus barbaris dona civitatibus dederit, Athenis in communi Deorum omnium templo conscriptum est.

CAP. VI. Attali vero et Ptolemaei rerum gestarum memoriam quum vetustas magna ex parte abolevit, tum eorum

νόμεινοι τοῖς βασιλεῦσιν ἐπὶ συγγραφῇ τῶν ἔργων, καὶ πρότερον ἔτι ἡμελήθησαν. τούτων εἵνεκά μοι καὶ τὰ τῶνδε ἐπῆλθε δηλῶσαι ἔργα τε ὁποῖα ἔπραξαν, καὶ ὡς ἐς τοὺς πατέρας αὐτῶν περιεχώρησεν Αἰγύπτου καὶ ἡ τῶν Μυσῶν καὶ τῶν προσοίκων ἀρχή. (2) Πτολεμαῖον Μακεδόνες Φιλίππου παῖδα εἶναι τοῦ Ἀμύντου, λόγῳ δὲ 15 Ἀάγου νομίζουσι· τὴν γὰρ οἱ μητέρα ἔχουσιν ἐν γαστρὶ δοθῆναι γυναῖκα ὑπὸ Φιλίππου Ἀάγου. Πτολεμαῖον δὲ λέγουσιν ἄλλα τε ἐν τῇ Ἀσίᾳ λαμπρὰ ἀποδείξασθαι, καὶ Ἀλεξάνδρῳ κινδύνου ξυμβάντος ἐν Ὄξυδράκαις, μάλιστα οἱ τῶν ἐταίρων ἀμῦναι. τελευτήσαντος δὲ Ἀλεξάνδρου τοῖς ἐς Ἀριδαῖον τὸν Φιλίππου τὴν πᾶσαν ἄγουσιν ἀρχὴν ἀντιστάς, αὐτὸς μάλιστα ἐγένετο εἰς τὰς βασιλείας αἴτιος τὰ ἔθνη νεμηθῆναι. (3) αὐτὸς δὲ ἐς Αἴγυπτον διαβὰς, Κλεομένην τε ἀπέκτεινεν, ὃν σατραπεύειν Αἰγύπτου κατέστησεν Ἀλέξανδρος, Περδικκὰ νομίζον εὖνουν καὶ διὰ τοῦτο οὐ πιστὸν ἑαυτῷ, καὶ Μακεδόνων τοὺς ταχθέντας τὸν Ἀλεξάνδρου νεκρὸν ἐς Αἴγας κομίζειν ἀνέπει-

negligentia interiit, qui, ut eam literis mandarent, cum illis vixere. Quamobrem mihi in mentem venit, et quas hi res gesserint, et quemadmodum ad eorum maiores Mysorum et Aegyptiorum finitimarumque gentium imperium pervenerit, exponere. (2) Ptolemaeum quidem Macedones re Philippi Amyntae filii, verbo Lagi filium existimant: eius enim matrem uterum ferentem a Philippo Lago uxorem datam ferunt. Hunc et alia in Asia praeclara facinora gessisse memorant: et Alexandro in Oxydracis periclitanti, prae cunctis regis amicis, auxilio fuisse. Eundem etiam, Alexandro mortuo, iis, qui ad Aridaeum Philippi filium regnum universum deferebant, acriter restitisse, regnumque in plures dividendi auctorem in primis extitisse. (3) Quo tempore ipse in Aegyptum profectus, Cleomenem, quem Aegypto praefecerat Alexander, quod Perdiccae studeret, sibi suspectum occidit: atque iis Macedonibus, quibus negotium datum erat, ut Alexandri cadaver Aegas reportarent, ut sibi

σεν αὐτῷ παραδοῦναι· καὶ τὸν μὲν νόμῳ τῶν Μακεδόνων ἔθαπτεν ἐν Μέμφει, οἷα δὲ ἐπιστάμενος πολεμήσουσα Περδικκάν, Αἴγυπτον εἶχεν ἐν φυλακῇ. Περδικκας δὲ ἐς μὲν τὸ εὐπρεπὲς τῆς στρατείας ἐπήγετο Ἀριδαίου τὸν Φιλίππου, καὶ παῖδα Ἀλέξανδρον ἐκ Ῥωξάνης τῆς Ὀξυάρτου γενοῦσα καὶ Ἀλεξάνδρου, τῷ δὲ ἔργῳ Πτολεμαῖον ἐπεβούλευεν ἀφελῆσθαι τὴν ἐν Αἰγύπτῳ βασιλείαν. ἔξωσθεις δὲ Αἰγύπτου, καὶ τὰ ἐς πόλεμον ἔτι οὐχ ὁμοίως θαυμαζόμενος, διαβεβλημένος δὲ καὶ ἄλλως ἐς τοὺς Μακεδόνας, ἀπέθανεν ὑπὸ τῶν σωματοφυλάκων. (4) Πτολεμαῖον δὲ αὐτίκα ἐς τὰ πράγματα ὁ Περδικκίου θάνατος ἐπέστησε· καὶ τοῦτο μὲν Σύρους καὶ Φοινίκην εἶλε, τοῦτο δὲ ἐκπεσόντα ὑπὸ Ἀντιγόνου καὶ φεύγοντα ὑπεδέξατο Σέλευκον τὸν Ἀντιόχου, καὶ αὐτὸς παρεσκευάζετο ὡς ἀμννούμενος Ἀντίγονον· καὶ Κάσσανδρον τὸν 16 Ἀντιπάτρου καὶ Λυσίμαχον βασιλεύοντα ἐν Θράκῃ μετασχεῖν ἐπεισε τοῦ πολέμου, φυγὴν λέγων τὴν Σελεύκου,

illud traderent, persuasit, acceptumque Macedonico ritu Memphi condidit; nihilque omnino dubitans, bellum sibi Perdiccam illaturum, Aegyptum praesidiis firmavit. Perdiccas vero quo speciosiore expeditioni causam praetexeret, secum adduxit Aridaeum Philippi filium, et Alexandrum puerum, Alexandro et Rhoxane Oxyartae filia genitum: quasi vero illis regnum vindicaret: quum re tamen Aegypti regnum Ptolemaeo eripere conaretur. Verum ex Aegypto pulsus, amissa magna ex parte existimatione, quam in bellicis rebus consecutus fuerat, et iam ante in magnam apud Macedones invidiam adductus, a satellitibus suis interfectus est. (4) Ptolemaeum Perdiccae caedes ad res gerendas excitavit: Syriam igitur statim et Phoenicem imperio suo adiecit: mox Seleucum Antiochi filium ab Antigono eiectum, ad se confugientem, in fidem recepit. Ad haec in Antigonom et Cassandrum Antipatri filium, armis eorum se insolentiam persecuturum professus, bellum movit. Lysimachum Thraciae imperantem facile ad societatem induxit, quum et Seleuci

καὶ τὸν Ἀντίγονον φοβερόν σφισιν εἶναι πᾶσιν ἀνέξηθέντα. (5) Ἀντίγονος δὲ τέως μὲν ἦν ἐν παρασκευῇ πολέμου, καὶ τὸν κίνδυνον οὐ παντάπασιν ἐθάξῃ· ἐπεὶ δὲ ἐς Λιβύην ἐπέθετο στρατεύειν Πτολεμαῖον, ἀφεστηκότων Κυρηναίων, ἀντίκα Σύρους καὶ Φοίνικας εἶλεν ἐξ ἐπιδρομῆς· παραδοὺς δὲ Δημητρίῳ τῷ παιδί, ἡλικίαν μὲν νέω, φρονεῖν δὲ ἤδη δοκοῦντι, καταβαίνει ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον· πρὶν δὲ ἢ καταβῆναι πάλιν ἤγεν ὀπίσω τὴν στρατιάν, Δημήτριον ἀκούων ὑπὸ Πτολεμαίου μάχῃ κεκρατῆσθαι. Δημήτριος δὲ οὔτε παντάπασιν ἐξεισθήκει Πτολεμαίῳ τῆς χώρας, καὶ τινὰς τῶν Αἰγυπτίων λοχῆσας διέφθειρεν οὐ πολλούς. τότε δὲ ἦκοντα Ἀντίγονον οὐχ ὑπομείνας Πτολεμαῖος, ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον. (6) διελθόντος δὲ τοῦ χειμῶνος, Δημήτριος πλεύσας ἐς Κύπρον, Μενέλαον βασιλέην Πτολεμαίου ναυμαχίᾳ, καὶ αὐτὸς αὐτὸν Πτολεμαῖον ἐπιδιαβάνα ἐνίκησεν. φυγόντα δὲ αὐτὸν ἐς Αἴγυπτον, Ἀντίγονός τε κατὰ γῆν, καὶ ναυδὶν ἅμα ἐπο-

fugam commemoraret, et Antigoni opes cunctis formidolosas fore, si quid amplius crevissent, moneret. (5) Interea Antigonus bellum utique apparabat, belli tamen fortunam tentare prius non est ausus, quam audita Cyrenaeorum defectione Ptolemaeum in Libyam movisse renuntiatum est; tunc enim et Syros et Phoenicas primo impetu in potestatem suam redegit. Quibus quum Demetrium filium, illum quidem peradolescens, verum summa virtute et spe iuvenem, praefecisset, ipse in Hellespontum rediit. Sed antequam traiceret, quum audisset, a Ptolemaeo Demetrium praelio superatum, retro copias egit. Demetrius non prorsus tota provincia hosti cesserat; quin et Aegyptiorum non magnam utique manum insidiis opprimerat. Appropinquantem Antigonom Ptolemaeus non expectandum ratus, in suum se regnum recepit. (6) Hyeme vero acta, Demetrius in Cyprum cum classe profectus, Menelaum primum Ptolemaei praefectum navali praelio, deinde Ptolemaeum ipsum propius accedentem vicit: mox in Aegyptum fugientem persecutus ter-

λιόρκει καὶ Δημήτριος. Πτολεμαῖος δὲ ἐς πᾶν ἀφικόμενος κινδύνου διέσωσεν ὅμως τὴν ἀρχήν, στρατιᾷ τε ἀντικαθήμενος ἐπὶ Πηλουσίῳ, καὶ τριήρεσιν ἀμυνόμενος ἅμα ἐκ τοῦ ποταμοῦ. Ἀντίγονος δὲ Αἴγυπτον μὲν αἰρήσειν ἐκ τῶν παρόντων οὐδεμίαν ἔτι εἶχεν ἐλπίδα, Δημήτριον δὲ ἐπὶ Ῥοδίουσιν στρατιᾷ πολλῇ καὶ ναυσὶν ἔστειλεν, ὡς, εἰ οἱ προσγένετο ἡ νῆσος, ὀρηκτικῶς χρῆσεσθαι πρὸς τοὺς Αἰγυπτίους ἐλπίζων. ἀλλὰ αὐτοὶ τε οἱ Ῥόδιοι τολμήματα καὶ ἐπιτεχνήσεις παρέσχοντο εἰς τοὺς πολιορκουήσας, καὶ Πτολεμαῖός σφισιν, ἐς ὅσον δυνάμεως ἦκε, συνήρατο ἐς τὸν πόλεμον. (7) Ἀντίγονος δὲ Ῥόδου τε ἁμαρτῶν καὶ Αἰγύπτου πρότερον, οὐ πολλῶ τούτων ὕστερον ἀντιτάξασθαι Λυσιμάχῳ τολμήσας καὶ Κασσάνδρῳ τε καὶ τῇ Σελεύκου στρατιᾷ, τῆς δυνάμεως ἀπώλεσε τὸ πολὺ· καὶ 17 αὐτὸς ἀπέθανε ταλαιπωρηθεὶς μάλιστα τῷ μήκει τοῦ πρὸς Εὐμένην πολέμου. τῶν δὲ βασιλέων τῶν καθελόντων Ἀντίγονον ἀνοσιώτατον κρίνω γενέσθαι Κασσάνδρον, ὃς

ra Antigonus, mari Demetrius urgebat. Ptolemaeus omni ex parte periculo circumventus, praesidio tamén ad Pelusium constituto, et triremibus e flumine in hostem deductis, ita restitit, ut suum sibi regnum facile tutatus sit. Antigonus quidem ex praesentium rerum difficultate occupandi Aegyptum spem omnem abiecerat: Demetrium tamen cum ingenti exercitu et navibus multis contra Rhodios misit, ut qui se redacta in potestatem suam insula opportuno adversus Aegyptios propugnaculo usum speraret. Sed Rhodii quum ipsi per se bellica virtute et operibus ac machinis acriter obsistebant, tum illos Ptolemaeus omni ope copiisque suis iuvabat. (7) Antigonus igitur aequae Rhodiensi ac prius Aegyptiaca expeditione infeliciter tentata, non ita multo post contra Lysimachum, Cassandrum, et Seleucum acie dimicare ausus, magnam exercitus partem amisit: ac postea belli adversus Eumenem diuturnitate confectus e vita decessit. Ex omnibus autem, qui Antigonom oppugnarunt, regibus summa fuisse impietate Cassandrum iudico: qui quum Anti-

δι' Ἀντιγόνου τὴν Μακεδόνων ἀρχὴν ἀνασώσάμενος, πολεμήσων ἤλθεν ἐπ' ἄνδρα εὐεργέτην. (8) Ἀποθανόντος δὲ Ἀντιγόνου, Πτολεμαῖος Σύρου τε αὐτίς καὶ Κύπρου εἶλε, κατήγαγε δὲ καὶ Πύρρον ἐς τὴν Θεσπρωτίδα ἠπειρον. Κυρήνης δὲ ἀποστάσης, Μάγας Βερενίκης υἱὸς Πτολεμαῖω τότε συνοικούσης, ἔτει πέμπτῳ μετὰ τὴν ἀποστασίαν εἶλε Κυρήνην. Εἰ δὲ ὁ Πτολεμαῖος οὗτος ἀληθεῖ λόγῳ Φιλίππου τοῦ Ἀμύντου παῖς ἦν, ἴστω τὸ ἐπιμανὲς ἐς τὰς γυναῖκας κατὰ τὸν πατέρα κειτημένος· ὃς Εὐρυδικῇ τῇ Ἀντιπάτρου συνοικῶν, ὄντων οἱ παίδων, Βερενίκης εἰς ἔρωτα ἤλθεν, ἦν Ἀντίπατρος Εὐρυδικῇ συνέπεμψεν ἐς Αἴγυπτον. ταύτης τῆς γυναικὸς ἔρασθεῖς, παῖδας ἐξ αὐτῆς ἐποίησατο, καὶ, ὡς ἦν οἱ πλησίον ἢ τελευτῇ, Πτολεμαῖον ἀπέλιπεν Αἰγύπτου βασιλεύειν, (ἀφ' οὗ καὶ Ἀθηναίοις ἐστὶν ἡ φυλὴ) γεγονότα ἐκ Βερενίκης, ἀλλ' οὐκ ἐκ τῆς Ἀντιπάτρου θυγατρὸς.

goni opera Macedoniae regnum conservasset, non dubitavit viro optime de se merito bellum inferre. (8) Antigono vero mortuo, Ptolemaeus Syriam et Cyprum iterum subegit, Pyrrumque in Thesprotidem Epiri reduxit, et per Magan Berenices, quam tunc in matrimonio habebat, filium Cyrenen, quae a se desciverat, quinto post defectionem anno recepit. Quod si Ptolemaeus revera Philippo Amyntae filio genitus est, intemperantem usque ad insaniam in mulieres amorem a patre nimirum ei quasi haereditarium fuisse, facile credi potest. Quum enim Eurydicen Antipatri filiam uxorem duxisset, ex eaque liberos etiam suscepisset, Berenices nihilominus (quam Eurydicæ comitem in Aegyptum Antipater miserat) amore captus, filios ex ea quoque genuit. Ex iis Ptolemaeum iam prope moriens sibi regni successorem declaravit, a quo Atheniensibus tribus una est.

CAPUT VII.

De Ptolemaeo Philadelpho et Maga.

Οὗτος ὁ Πτολεμαῖος Ἀρσινόης, ἀδελφῆς ἀμφοτέρωθεν, ἐρασθεὶς ἔγημεν αὐτὴν, Μακεδόσιν οὐδαμῶς ποιῶν νομιζόμενα, Αἰγυπτίοις μὲντοι, ὧν ἦρχε· δεύτερα δὲ ἀδελφὸν ἀπέκτεινε Ἀργαῖον ἐπιβουλεύοντα, ὡς λέγεται. καὶ τὸν Ἀλεξάνδρου νεκρὸν οὗτος ὁ καταγαγὼν ἦν ἐκ Μέρφιδος. ἀπέκτεινε δὲ καὶ ἄλλον ἀδελφὸν γερονότα ἐξ Εὐρυδίκης, Κυπρίους ἀφιστάντα αἰσθόμενος. Μάγας δὲ ἀδελφὸς ὁμομητριῶς Πτολεμαίου παρὰ Βερενίκης τῆς μητρὸς ἀξιωθεὶς ἐπιτροπεύειν Κυρῆνην, (ἐγγρόνει δὲ ἐκ Φι- 18 λίππου τῆ Βερενίκη; Μακεδόνας μὲν, ἄλλως δὲ ἀγνώστου καὶ ἐνὸς τοῦ δήμου) τότε δὴ οὗτος ὁ Μάγας, ἀποστήσας Πτολεμαίου Κυρηναίους, ἤλαννεν ἐπ' Αἴγυπτον. (2) καὶ Πτολεμαῖος μὲν τὴν ἐσβολὴν φραξάμενος, ὑπέμενε ἐπιόντας Κυρηναίους· Μάγα δὲ ἀπαγγέλλεται καθ' ὁδὸν ἀφεστηκέναι Μαρμαρίδας· (εἰσὶ δὲ Λιβύων οἱ Μαρ-

CAP. VII. At hic etiam Ptolemaeus Arsinoes uterinae pariter et germanae sororis amore victus, eam sibi matrimonio adiunxit: atque id non sane ex Macedonum, sed Aegyptiorum, quibus imperabat, lege fecit. Minorem autem fratrem Argaeum insidias sibi comparantem (ut fama est) interfecit. Idem etiam Alexandri cadaver e Memphi deportandum curavit. Alterum quoque fratrem, ex Eurydice natum, quum ab eo Cyprios ad defectionem sollicitari persensisset, de medio sustulit. At Magas, eius ex eadem quidem matre frater, patre vero Philippo, Macedone illo quidem, sed ignobili et plebeio genitus, quum Cyrenaeis, quibus a Berenice praefectus fuerat, ut a Ptolemaeo deficerent, persuasisset, in Aegyptum cum exercitu movit. (2) Ptolemaeus, quum aditus ex omni parte munisset, se ad Cyrenaeorum impetum sustinendum comparabat: sed ubi Magae in itinere de Marmaridarum (ea Libyae Nomadum gens est) defe-

μαρίδαι τῶν νομάδων) καὶ τότε μὲν ἐς Κυρήνην ἀπηλλάσσετο· Πτολεμαῖον δὲ ὠρμημένον διώκειν αἰτία τοιαύδε ἐπέσχευ· ἠνίκα παρεσκευάζετο ἐπιόντα ἀμύνεσθαι Μάγαν, ξένους ἐπηγάγετο καὶ ἄλλους καὶ Γαλάτας ἐς τετρακισχιλίους· τούτους λαβὼν ἐπιβουλεύοντας κατασχεῖν Αἴγυπτον, ἀνήγαγε σφᾶς ἐς νῆσον ἐρήμην διὰ τοῦ ποταμοῦ· καὶ οἱ μὲν ἐνταῦθα ἀπώλοντο ὑπὸ τε ἀλλήλων, καὶ τοῦ λιμοῦ. (3) Μάγας δὲ ἤδη γυναῖκα ἔχων Ἀπάμην Ἀντιόχου τοῦ Σελεύκου θυγατέρα, ἔπεισεν Ἀντιόχον παραβάντα, ἃς ὁ πατήρ οἱ Σέλευκος ἐποίησατο συνθήκας πρὸς Πτολεμαῖον, ἐλαύνειν ἐπ' Αἴγυπτον. ὠρμημένου δὲ Ἀντιόχου στρατεύειν, Πτολεμαῖος διέπεμψεν ἐς ἅπαντας ὧν ἦρχεν Ἀντιόχος, τοῖς μὲν ἀσθενεστέροις, λησταῖς κατατρέχειν τὴν γῆν, οἱ δὲ ἦσαν δυνατώτεροι στρατεία κατεῖργεν· ὥστε Ἀντιόχῳ μήποτε ἐγγενέσθαι στρατεύειν ἐπ' Αἴγυπτον. οὗτος ὁ Πτολεμαῖος καὶ πρότερον εἴρηται μοι ὡς ναυτικὸν ἔστειλεν ἐς τὴν Ἀθηναίων συμμαχίαν ἐπ' Ἀν-

ctione est allatum, Cyrenas agmen retroagere conatus est. Quo quum illum persequi Ptolemaeus conaretur, id ei fuit impedimento, quod, quum ad sustinendum Magae impetum et alios mercenarios milites, et Gallorum quatuor ferme milia conducta haberet, et eam manum comperisset de Aegypto occupanda consilia mire, eos in desertam insulam per Nilum deduxit: quo in loco ad unum omnes quum mutuis confossi vulneribus, tum fame enecti periere. (3) Magas vero quum Apamen uxorem duxisset, Antiochi filiam, socero persuadet, ut, violato foedere, quod eius patri Seleuco cum Ptolemaeo ictum fuerat, in Aegyptum invadat. Quod quum Antiochus comparato exercitu moliretur, Ptolemaeus in omnes populos, quibus imperabat Antiochus, copias dimisit, quae inbecilliores excursionibus praedonum more ac populationibus infestos redderent, validiores acie adorirentur. Quod sane consilium omnem in Aegyptum Antiocho proficiscendi facultatem eripuit. Hic nempe ille Ptolemaeus est, qui (ut ante exposui) auxiliariam classem Atheniensibus contra

τίγονον καὶ Μακεδόνας· ἀλλὰ γὰρ ἀπ' αὐτοῦ οὐδὲν μέγα ἐγένετο ἐς σωτηρίαν Ἀθηναίους. Οἱ δὲ οἱ παῖδες ἐγένοντο ἐξ Ἀρσινώης οὐ τῆς ἀδελφῆς, Λυσιμάχου δὲ θυγα- 19 τρός· τὴν δὲ οἱ συνοικήσασαν ἀδελφὴν κατέλαβεν ἔτι πρότερον ἀποθανεῖν ἄπαιδα· καὶ νομός ἐστιν ἀπ' αὐτῆς Ἀρσινοΐτης Αἰγυπτίους.

C A P U T VIII.

De Attalo — variis signis — Demosthene — templis et signis deorum ac hominum — theatro Odeo dicto.

Ἀπαιτεῖ δὲ ὁ λόγος δηλῶσαι καὶ τὰ ἐς Ἀττάλον ἔχοντα, ὅτι καὶ οὗτος τῶν ἐπωνύμων ἐστὶν Ἀθηναίους. Ἀνῆρ Μακεδῶν, Δόκιμος ὄνομα, στρατηγὸς Ἀντιγόνου, Λυσιμάχῳ παραδοὺς ὕστερον αὐτὸν καὶ τὰ χρήματα, Φιλεταιρον Παφλαγῶνα εἶχεν εὐνοῦχον. Ὅσα μὲν δὴ Φιλεταιρῷ πεπραγμένα ἐς τὴν ἀπόστασιν ἐστὶ τὴν ἀπὸ Λυσιμάχου, καὶ ὡς Σέλευκον ἐπηγάγετο, ἔσται μοι τῶν ἐς Λυσιμάχου παρενθήκη. (2) Ὁ δὲ Ἀττάλος Ἀττάλου μὲν

Antigonum et Macedonas misit: qua tamen re non magnopere ad salutem Atheniensium profectum est. Huic filii ex Arsinoe, non sane sorore, sed ea, quae Lysimachi filia fuit, nati sunt. Nam soror, quam sibi matrimonio iunxerat, antequam pareret, diem suum obiit: a qua Arsinoitis praefectura cognomen accepit.

CAP. VIII. Postulat autem locus, ut etiam, quae ad Attalum pertinent, exponantur, quum et ipse ex eorum numero sit, a quibus Atticis tribubus cognomina indita sunt. Vir fuit Macedo, Docinus nomine, unus de Antigoni ducibus, qui se postea opesque suas omnes Lysimacho tradidit. Hic Philetaerum Paphlagonem eunuchum habuit: a quo quae gesta fuerint, quum defecisset a Lysimacho, et quemadmodum Seleucum in partes pertraxerit suas, inter ea inseram, quae de Lysimacho fuerint commemoranda. (2) Hic autem Attalus Attali quidem filius fuit; regno vero, quod Eumae-

παῖς ὢν, ἀδελφιδοῦς δὲ Φιλεταίρου, τὴν ἀρχὴν Εὐμέ-
 νους παραδόντος ἔσχεν ἀνεψιοῦ. Μέγιστον δὲ ἐστὶν οἱ
 τῶν ἔργων. Γαλάτας γὰρ ἐς τὴν γῆν, ἣν ἔτι καὶ νῦν
 ἔχουσιν, ἀναφυγεῖν ἠνάγκασεν ἀπὸ θαλάσσης.

(3) Μετὰ δὲ τὰς εἰκόνας τῶν ἐπωνύμων ἐστὶν ἀγάλ-
 ματα θεῶν, Ἀμφιάραος, καὶ Εἰρήνη φέρουσα Πλούτωνα
 παῖδα. ἔνταῦθα Λυκούργος τε κεῖται χαλκοῦς ὁ Λυκό-
 φρονος, καὶ Καλλίας, ὃς πρὸς Ἀρταξέρξην τὸν Ξέρξου
 τοῖς Ἕλλησιν, ὡς Ἀθηναίων οἱ πολλοὶ λέγουσιν, ἐπραξε
 τὴν εἰρήνην. (4) ἔστι δὲ καὶ Δημοσθένης, ὃν ἐς Καλαυ-
 ρίαν Ἀθηναῖοι τὴν πρὸ Τροιζῆνος νῆσον ἠνάγκασαν ἀπο-
 χωρῆσαι, δεξάμενοι δὲ ὕστερον, διώκουσιν αὐτὸς μετὰ
 τὴν ἐν Λαμῖα πληγῆν. Δημοσθένης δὲ ὡς τὸ δεύτερον
 20 πῶν φάρμακον ἔτελεύτησε· φυγάδα τε Ἕλληνα μόνον
 τοῦτον Ἀντιπάτρω καὶ Μακεδόσιν οὐκ ἀνήγαγεν Ἀρχίας.
 ὁ δὲ Ἀρχίας οὗτος Θούριος ὢν ἔργον ἤρατο ἀνόσιον·
 ὅσοι Μακεδόσιν ἐπραξαν ἐναντία, πρὶν ἢ τοῖς Ἕλλησι

nes frater Philetaero concesserat, sui patruelis potitus est.
 Is omnium quae gessit, maximum illud fuit, quod Gallos
 in eam, quam etiam nunc tenent, terram a mari confugere
 coegit. (3) Iam secundum eorum ducum, unde tribus ap-
 pellatae sunt, statuas signa deorum spectantur, Amphiaras,
 et Pax Plutonem puerum ferens. Ibidem Lycurgus ex aere,
 Lycophronis filius: et Callias, qui pacem Atheniensibus (ut
 vulgo memorant) ab Artaxerxe Xerxis filio confecit.
 (4) Demosthenes etiam, quem in Calaurian, quae insula
 iuxta Troezenem est, Athenienses exilii causa concedere
 coegerunt: revocatumque paulo post, iterum post Lamia-
 cam cladem in exilium misere: quo tempore in eandem in-
 sulam reversus hausto veneno interiit. Hunc ex omnibus
 Graecis exulibus unum ad Antipatrum et Macedonas non
 traxit Archias. Thurius erat Archias patria. Negotium is
 valde inhumanum susceperat: nam omnes, qui ante cladem
 a Graecis acceptam in Thessalia Macedonibus adversati fue-

τὸ πταῖσμα ἐν Θετταλίᾳ γενέσθαι, τούτους ἦγεν Ἀρχίας Ἀντιπάτρῳ δάσοντας δίκην. Δημοσθένει μὲν ἢ πρὸς Ἀθηναίους ἄγαν εὐνοια ἐς τοῦτο ἐχώρησεν. εὖ δέ μοι λελέχθαι δοκεῖ, ἄνδρα ἀφειδῶς ἐσπεσόντα ἐς πολιτείαν καὶ πιστὰ ἠγησάμενον τὰ τοῦ δήμου, μήποτε καλῶς τελευτῆσαι. (5) Τῆς δὲ τοῦ Δημοσθένους εἰκόνας πλησίον Ἄρεως ἐστὶν ἱερὸν, ἔνθα ἀγάλματα δύο μὲν Ἀφροδίτης κεῖται, τὸ δὲ τοῦ Ἄρεως ἐποίησεν Ἀλκαμένης· τὴν δὲ Ἀθηναῖν ἀνὴρ Πάριος, ὄνομα δὲ αὐτῷ Λόκρος. ἔνταῦθα καὶ Ἐννοῦς ἀγαλμά ἐστιν, ἐποίησαν δὲ οἱ παῖδες οἱ Πραξιτέλους. περὶ δὲ τὸν ναὸν ἐστᾶσιν Ἡρακλῆς καὶ Θησεὺς καὶ Ἀπόλλων ἀναδούμενος ταινίᾳ τὴν κόμην. ἀνδριάντες δὲ Καλάδης, Ἀθηναίους, ὡς λέγεται, νόμους γράψας, καὶ Πίνδαρος, ἄλλὰ τε εὐράμενος παρὰ Ἀθηναίων καὶ τὴν εἰκόνα, ὅτι σφᾶς ἐπήνεσεν ἄσμα ποιήσας. οὐ πόρῳ δὲ ἐστᾶσιν Ἀρμόδιος καὶ Ἀριστογείτων οἱ κτείναντες Ἰππαρχον· αἰτία δὲ ἦτις ἐγένετο, καὶ τὸ ἔργον ὄντινα τρόπον ἔπραξαν, ἑτέροις ἐστὶν εἰρημένα. τῶν δὲ ἀνδριάντων οἱ μὲν εἰσι Κριτίου τέχνη, τοὺς δὲ ἀρχαίους ἐποίησεν

rant, captos ad Antipatrum poenas daturus trahebat. Huc igitur Demosthenis nimius in patriam amor evasit. Quo mihi illud praeclare dictum videtur, hominem nimis reipublicae administrationi deditum, et populari aura fidentem, haud unquam feliciter diem extremum claudere. (5) Prope Demosthenis statuam Martis est aedes, in qua duo sunt Veneris signa. Martis Alcámenes, Minervae signum Parius vir fecit, Locrus nomine. Ibidem est etiam Bellonae signum, Praxitelis filiorum opus. Ad templum adstat Hercules, et Theseus, et Apollo taenia redimitus. Virorum autem statuæ sunt Calades, quem legumlatorem Athenienses perhibent, et Pindarus, qui, quod Athenienses carmine laudavit, et statuam, et alia meruit præmia. Neque longe sunt Harmodius et Aristogiton Hipparchi interfectores: cuius facinoris causam et modum alii explicarunt. Ex his statuis aliquot Critias, antiquiores fecit Antenor. Ac quum has

Ἀντήνωρ. Ξέρξου δὲ, ὡς εἶλεν Ἀθήνας, ἐκλιπόντων τὸ ἄστυ Ἀθηναίων, ἀπαγομένον καὶ τούτους ἄτε λάφυρα, κατέπεμψεν ὕστερον Ἀθηναίοις Ἀντίοχος.

(6) Τοῦ θεάτρου δὲ, ὃ καλοῦσιν ᾠδεῖον, ἀνδριάντες πρὸ τῆς ἐσόδου βασιλέων εἰσὶν Αἰγυπτίων· ὀνόματα μὲν δὴ κατὰ τὰ αὐτὰ Πτολεμαῖοι σφισιν, ἄλλη δὲ ἐπίκλησις 21 ἄλλω. καὶ γὰρ Φιλομήτορα καλοῦσι, καὶ Φιλάδελφον ἕτερον, τὸν δὲ τοῦ Λάγου Σωτήρα, παραδόντων Ῥοδίῳ τὸ ὄνομα· τῶν δὲ ἄλλων ὁ μὲν Φιλάδελφός ἐστιν, οὗ καὶ πρότερον μνήμην ἐν τοῖς ἐπωνύμοις ἐποιησάμην, πλησίον δὲ οἱ καὶ Ἀρσινόης τῆς ἀδελφῆς ἐστιν εἰκῶν.

C A P U T IX.

De Ptolemaeo Philometore et matre Cleopatra — Lysimacho et Thracibus — Hieronymo Cardiano.

‘**Ο** δὲ Φιλομήτωρ καλούμενος ὄγδοος μὲν ἐστὶν ἀπόγονος Πτολεμαίου τοῦ Λάγου, τὴν δὲ ἐπίκλησιν ἔσχευ ἐπὶ χλευασμῶ· οὐ γὰρ τινα τῶν βασιλέων μισηθέντα ἴσμεν ἐς τοσόνδε ὑπὸ μητρός· ὃν πρεσβύτατον ὄντα τῶν

Xerxes, urbe capta, quam cives deseruerant, cum alia praeda asportasset, Antiochus postea Atheniensibus remisit. (6) In theatri vero (quod Odeum vocant, quasi cantilenarium dicas) ipso vestibulo Aegyptiorum regum sunt statuae: quibus est omnibus idem Ptolemaei nomen, inter eos discrimen faciente cognomine. Namque alium Philometora, Philadelphum alium appellarunt: at Lagi filio Soteris cognomentum Rhodii dedere. Philadelphus vero is fuit, cuius a nobis mentio, quum sermo de iis esset, a quibus tribus sunt nomina, facta est. Huic Arsinoes sororis apposita est statua.

CAP. IX. At qui Philometor est dictus, octavus est a Ptolemaeo Lagi filio. Id autem cognominis per illusionem nactus est. Neque enim regum quisquam fuit unquam ex omnibus, quem maiori mater odio prosecuta fuerit: hunc

παίδων ἢ μήτηρ οὐκ εἶα καλεῖν ἐπὶ τὴν ἀρχὴν, πρότερον
 δὲ εἰς Κύπρον ὑπὸ τοῦ πατρὸς πεμφθῆναι πράξασα.
 (2) τῆς δὲ ἐς τὸν παῖδα τῆ Κλεοπάτρα δυσνοίας λέγουσιν
 ἄλλας τε αἰτίας, καὶ ὅτι Ἀλέξανδρον τὸν νεώτερον τῶν
 παίδων κατήκοον ἔσεσθαι μᾶλλον ἤλπιζε· καὶ διὰ τοῦτο
 ἐλέσθαι βασιλέα Ἀλέξανδρον ἔπειθεν Αἰγυπτίους. ἐναν-
 τιουμένου δὲ οἱ τοῦ πλήθους, δεύτερα εἰς τὴν Κύπρον
 ἔστειλεν Ἀλέξανδρον, στρατηγὸν μὲν τῷ λόγῳ, τῷ δὲ
 ἔργῳ δι' αὐτοῦ Πτολεμαίῳ θέλουσα εἶναι φοβερωτέρα·
 τέλος δὲ κατατρώσασα οὖς μάλιστα τῶν εὐνούχων ἐνόμι-
 ζεν. εὐνους, ἐπήγετο σφᾶς ἐς τὸ πλῆθος, ὡς αὐτῆ τε ἐπι-
 βουλευθεῖσα ὑπὸ Πτολεμαίου, καὶ τοὺς εὐνούχους τοι-
 αῦτα ὑπ' ἐκείνου παθόντας. οἱ δὲ Ἀλεξανδρεῖς ὄρμησαν
 μὲν ὡς ἀποκτενοῦντες τὸν Πτολεμαῖον, ὡς δὲ σφᾶς ἔφθα-
 σεν ἐπιβὰς νεῶς, Ἀλέξανδρον ἤκοντα ἐκ Κύπρου ποι-
 οῦνται βασιλέα. (3) Κλεοπάτραν δὲ περιῆλθεν ἡ δίκη τῆς
 Πτολεμαίου φυγῆς ἀποθανοῦσαν ὑπὸ Ἀλεξάνδρου, ὃν

enim, maiorem quamvis natu, regem salutare non est passa,
 et, ut in Cyprum vivente patre ablegaretur, effecit. (2) Cu-
 ius in filium acerbitatis quum alias fuisse causas Cleopatrae
 memorant, tum quod Alexandrum natu minorem sibi obse-
 quentiolem fore sperabat: ob eamque rem primum, ut eum
 Aegyptii regem crearent, suadebat: deinde, quum repu-
 gnante plebe id assequi nequisset, in Cyprum Alexandrum
 misit, imperatoris quidem nomine, re vero, ut per eum
 Ptolemaeo formidolosior esset ipsa. Postremo ex omni eu-
 nuchorum numero, quos amantissimos esse sui putabat,
 saucios in concionem produxit, Ptolemaeum insimulans et
 insidias sibi fecisse, et eunuchos vulneribus foedasse. Qua
 re Alexandrini commoti, non multum absuit, quin Ptole-
 maicum impetu facto opprimerent: sed quum ille navi se e
 periculo proripuisset, haud ita multo post e Cypro rever-
 sum Alexandrum regem appellant. (3) Digna autem facinore
 poena Cleopatram consecuta est: eam enim filius, quem suis

αὐτὴ βασιλεύειν ἔπραξεν Αἰγυπτίων. τοῦ δὲ ἔργου φω-
 ραθέντος, καὶ Ἀλεξάνδρου φόβῳ τῶν πολιτῶν φεύγον-
 τος, οὕτω Πτολεμαῖος κατήλθε, καὶ τὸ δεύτερον ἔσχεν
 Αἴγυπτον, καὶ Θηβαίους ἐπολέμησεν ἀποστάσι. παρα-
 στησάμενος δὲ ἔτει τρίτῳ μετὰ τὴν ἀπόστασιν ἐκάκωσεν,
 ὡς μηδὲ ὑπόμνημα λειψθῆναι Θηβαίους τῆς ποτὲ εὐδαι-
 μονίας προελθούσης εἰς τοσοῦτον, ὡς ὑπερβαλέσθαι πλού-
 22 τῳ τοὺς Ἑλλήνων πολυχρημάτους, τό τε ἱερὸν τὸ ἐν
 Δελφοῖς, καὶ Ὀρχομενίους. Πτολεμαῖου μὲν οὖν ὀλίγῳ
 τούτων ὕστερον ἐπέλαβε μοῖρα ἢ καθήκουσα. Ἀθηναῖοι
 δὲ ὑπὸ αὐτοῦ παθόντες εὖ πολλὰ τε καὶ οὐκ ἄξια ἐξηγή-
 σεως, χαλκοῦν καὶ αὐτὸν καὶ Βερενίκην ἔθηκαν, ἢ μόνη
 γνησία οἱ τῶν παιδῶν ἦν. (4) μετὰ δὲ τοὺς Αἰγυπτίους
 Φίλιππός τε καὶ Ἀλέξανδρος ὁ Φιλίππου κεῖνται. τού-
 τοις μείζονα ὑπῆρχέ πως ἢ ἄλλου πάρεργα εἶναι λόγου.
 Τοῖς μὲν οὖν ἀπὸ Αἰγύπτου τιμῇ τε ἀληθεῖ καὶ εὐεργέταις
 οὔσι γεγόνασιν αἱ δωρεαί, Φιλίππῳ δὲ καὶ Ἀλεξάνδρῳ

ipsa consiliis ad regnum evexerat, peremit. Quo scele-
 re detecto, quum civium metu aufugisset Alexander, Ptole-
 maeus in Aegyptum rediit: ac iterum regno potitus Thebanis,
 quod ab ipso defecerant, bellum intulit: ac tertio a defectio-
 ne anno in potestatem suam redactos tam graviter mulctavit,
 ut, qui ante Graeciae ditissimas quasque civitates, Delphos
 etiam ipsos, penes quos erat sacrata Deo pecunia, et Orcho-
 menios opibus superarant, nullum pristinae fortunae vesti-
 gium retinuerint. Ipsi quidem Ptolemaeo non ita multo post
 suo fato defuncto, pro multis eius erga se meritis, Athe-
 nienses et alia multa, quae nihil necesse est exponere, de-
 creverunt, et aeneam statuam cum Berenice, quae sola illi
 e legitimo toro suscepta fuerat, crexerunt. (4) Post Aegyptios
 vero reges Philippo et eius filio Alexandro statuae positae
 sunt: quorum res gestae maiores fuere, quam ut aliis de rebus
 susceptae historiae inseri debeant. Aegyptiis quidem regibus
 ad veri honoris monumentum, tanquam bene de se meritis,
 praemia sunt constituta: Philippo vero et Alexandro adula-

πολακίαι μᾶλλον ἐς αὐτοὺς τοῦ πλήθους· ἐπεὶ καὶ Λυσίμαχον οὐκ εὐνόησεν τοσοῦτον ὡς ἐς τὰ παρόντα χρήσιμον νομίζοντες ἀνέθηκαν.

(5) Ὁ δὲ Λυσίμαχος οὗτος γένος τε ἦν Μακεδῶν, καὶ Ἀλεξάνδρου δορυφόρος· ὃν Ἀλέξανδρός ποτε ὑπ' ὀργῆς λένοντι ὁμοῦ καθείρξας ἐς οἴκημα κειρατηκότα εὔρε τοῦ θηρίου. τὰ τε οὖν ἄλλα ἤδη διετέλει θαναμάζων, καὶ Μακεδόνων ὁμοίως τοῖς ἀρίστοις ἤγεν ἐν τιμῇ. τελευτήσας δὲ Ἀλεξάνδρου, Θρακῶν ἐβασίλευεν ὁ Λυσίμαχος τῶν προσοίκων Μακεδόσιν, ὅσων ἤρχεν Ἀλέξανδρος καὶ ἔτι πρότερον Φίλιππος· (6) εἶεν δ' ἂν οὗτοι τοῦ Θρακίου μοῖρα οὐ μεγάλη. Θρακῶν δὲ τῶν πάντων οὐδένες πλείους εἰσὶ τῶν ἀνθρώπων, ὅτι μὴ Κελτοί; πρὸς ἄλλο ἔθνος ἐν ἀντεξετάζοντι· καὶ διὰ τοῦτο οὐδεὶς πω πρότερος Θρακίας Ῥωμαίων κατεστρέψατο ἀθρώπους. Ῥωμαίοις δὲ Θράκη τε πᾶσά ἐστιν ὑποχείριος, καὶ Κελτῶν ὅσον μὲν ἀρχεῖον νομίζουσι διὰ τε ὑπερβάλλον ψύχος

tione potius multitudinis. Nam et Lysimacho, non tam eius ducti studio, quam temporibus consulentes, eundem honorem habuerunt. (5) Fuit Lysimachus natione Macedo, Alexandri satelles, quem rex ira incensus in eandem cum leone caveam conici iusserat: sed quum ab eo bestiam exanimatam intellexisset, viri perpetua admiratione virtutem prosecutus, eodem illum, quo optimum quemque e Macedonibus, loca esse voluit. Mortuo vero Alexandro, ei Thraciae parti, quae Macedoniae finitima est, imperavit: quam Philippus etiam ante et Alexander tenuerant. (6) Est autem ea regio non sane magna. Nam reliqua Thracia adeo hominum multitudine abundat, ut, nisi forte Galliam excipias, cuius nationi hominum frequentia anteponi posse videatur: quod in causa fuit, ut universam ante Romanos nemo imperio suo adiecerit. Nunc autem et Thracia tota, et quicquid Gallici nominis est, Romano imperio paret: sed Galliae bene cultas tantum partes, quibus imperarent, dignas iudicantes, reliquas, quae nulli usui visae sunt, quod aut inmodicis

καὶ γῆς φανλότητα, ἔκουσίως παρωῖται σφισι· τὰ δὲ
 ἀξιόκτητα ἔχουσι καὶ τούτων, (7) τότε δε ὁ Λυσίμαχος
 πρώτοις τῶν περιοίκων ἐπολέμησεν Ὀδρύσαις, δεύτερα
 23 δὲ ἐπὶ Δρομιχαίτην καὶ Γέτας ἐστράτευσεν. οἷα δὲ ἀν-
 δράσι συμβαλῶν οὐκ ἀπείροις πολέμων, ἀριθμῶ δὲ καὶ
 πολὺ ὑπερβεβληκόσιν, αὐτὸς μὲν ἐς τὸ ἔσχατον ἐλθὼν
 κινδύνου διέφυγεν, ὁ δὲ οἱ παῖς Ἀγαθοκλῆς συστρατευό-
 μενος τότε πρώτον ὑπὸ τῶν Γετῶν ἐάλω. Λυσίμαχος δὲ καὶ
 ὕστερον προσπτάσας μάχαις, καὶ τὴν ἄλωσιν τοῦ παιδὸς
 οὐκ ἐν παρέργῳ ποιούμενος, συνέθετο πρὸς Δρομιχαί-
 την εἰρήνην, τῆς τε ἀρχῆς τῆς αὐτοῦ τὰ πέραν Ἴστρου
 παρεῖς τῷ Γέτῃ, καὶ θυγατέρα συνοικίσας ἀνάγκη τὸ
 πλεον. οἱ δὲ οὐκ Ἀγαθοκλέα, Λυσίμαχον δὲ αὐτὸν ἀλώ-
 ναι λέγουσιν, ἀνασωθῆναι δὲ, Ἀγαθοκλέους τὰ πρὸς τὸν
 Γέτην ὑπὲρ αὐτοῦ πράξαντος. ὡς δὲ ἐπανῆλθεν, Ἀγαθο-
 κλεῖ Λυσάνδραν γυναῖκα ἠγάγετο, Πτολεμαίου τε τοῦ

frigoribus, aut soli sterilitate laborarent, consulto missas fe-
 cerunt. (7) Eius igitur Thraciae partis compos factus Lysi-
 machus, e finitimis primos Odrysas bello est aggressus: de-
 inde in Dromichaeten et Getas profectus, quum praelium
 initium esset cum hominibus et rei bellicae nequaquam impe-
 ritis, et numero multo superioribus, fuga se e summo peri-
 culo, in quod res suas omnes deduxerat, eripuit. In ea
 pugna Agathocles eius filius, paterno ductu militaris disci-
 plinae rudimentis tunc primum assuescens, a Getis captus
 est. Quare Lysimachus aliis etiam praeliis nihilo secundio-
 ribus belli fortunam expertus, *de summa rerum sollicitus*, et,
 quod filius in hostium potestatem venisset, minime levem
 cladem numerans, cum Dromichaete et Getis pace facta, illi,
 temporum necessitati obtemperans, et filiam despondit, et ea
 Thraciae parte cessit, quae trans Istrum est. Sunt, qui non
 Agathoclem, sed ipsum Lysimachum ab hostibus, captum
 fuisse dicant, deinde ab Agathocle iis conditionibus, quas
 diximus, foedere cum Getis icto, liberatum. Ut vero rediit,
 Agathocli Lysandram, Ptolemaei (eius, qui Lagi filius fuerat)

Λάγον καὶ Εὐρυδίκης οὖσαν. (8) διέβη δε καὶ ναυσὶν ἐπὶ τὴν Ἀσίαν, καὶ τὴν ἀρχὴν τὴν Ἀντιγόνου συγκαθεῖλε. συνώκισε δὲ καὶ Ἐφεσίων ἄχρι θαλάσσης τὴν νῦν πόλιν, ἐπαρόμενος ἐς αὐτὴν Λεβεδίους τε οἰκήτορας καὶ Κολοφωνίους, τὰς δὲ ἐκείνων ἀνελὼν πόλεις: ὡς Φοίνικα λάμβων ποιητὴν Κολοφώνιον θρηνησαι τὴν ἄλωσιν. Ἐρμησιάναξ δὲ ὁ τὰ ἐλεγεία γράψας οὐκ ἔτι (ἐμοὶ δοκεῖν) περιῆν· πάντως γὰρ πού καὶ αὐτὸς ἂν ἐπὶ ἀλούσῃ Κολοφῶνι ᾠδύρατο. (9) Λυσίμαχος δὲ καὶ ἐς πόλεμον πρὸς Πύρρον κατέστη τὸν Αἰακίδου. φυλάξας δὲ ἐξ Ἡπείρου ἀπιόντα, (οἷα δὴ τὰ πολλὰ ἐκείνος ἐπλανᾶτο,) τὴν τε ἄλλην ἐλεηλάτησεν Ἡπειρον, καὶ ἐπὶ τὰς θήκας ἦλθε τῶν βασιλέων. (10) τὰ δὲ ἐντεῦθεν ἐμοὶ ἐστὶν οὐ πιστά. Ἱερώνυμος δὲ ἔγραψε Καρδιανὸς, Λυσίμαχον τὰς θήκας τῶν νεκρῶν ἀνελόντα τὰ ὅσα ἐκρίψαι. ὁ δὲ Ἱερώνυμος οὗτος ἔχει μὲν καὶ ἄλλως δόξαν πρὸς ἀπέχθειαν γράψαι τῶν βασιλέων, πλὴν Ἀντιγόνου, τούτῳ δὲ οὐ δικαίως

et Eurydices filiam, uxorem duxit. (8) Classe deinde in Asiam traiecit; et Antigoni regno capto, eam, quam nunc quoque Ephesii mari proximam incolunt, urbem condidit: in quam Lebedios et Colophonios, eorum urbibus eversis, deduxit. Eas vero urbium excisiones Phoenix iamborum scriptor deplorat. Nam Hermesianacta, qui elegos scripsit, ad illud usque tempus superstitem fuisse non crediderim: neque enim is in aliqua carminum suorum parte excisam Colophonem non deflessit. (9) At Lysimachus Pyrrum quoque Aeacidæ filium bello est adortus. Eius namque ab Epiro profectio observata, (quum saepe ille domo abesse consuesset) et reliquam Epirum hostilem in modum populatus est, et ad regum sepulcra pervenit. (10) Addit Hieronymus Cardianus, (quod ut credam, adduci non possum) Lysimachum, eductis e terra defunctorum conditoriis, ossa dissipasse. Sed hic ipse Hieronymus ob id quo in reges odio laborabat, haec scripsisse creditur, quum unum tamen Antigonom multis idem et haudquaquam debitis laudibus

24 χειρίζεσθαι· τὰ δὲ ἐπὶ τοῖς τάφοις τῶν Ἑπειρωτῶν, παντάπασιν ἔστι φανερός ἐπήρειαν συνθεῖς, ἄνδρα Μακεδόνα θήκας νεκρῶν ἀνελεῖν. χωρὶς δὲ ἠπίστατο δὴ πού καὶ Λυσίμαχος, οὐ Πύρρου σφᾶς προγόνους μόνον, ἀλλὰ καὶ Ἀλεξάνδρου τοὺς αὐτοὺς τούτους ὄντας· καὶ γὰρ Ἀλέξανδρος Ἑπειρώτης τε ἦν καὶ τῶν Αἰακιδῶν τὰ πρὸς μητρός· ἢ τε ὕστερον Πύρρον πρὸς Λυσίμαχον συμμαχία δηλοῖ, καὶ πολεμήσασιν ἀδιάλλακτόν γε οὐδὲν πρὸς ἀλλήλους γενέσθαι σφίσι. τῷ δὲ Ἰερωνύμῳ τάχα μέν πού καὶ ἄλλα ἦν ἐς Λυσίμαχον ἐγκλήματα, μέριστον δὲ, ὅτι τὴν Καρδιανῶν πόλιν ἀνελῶν Λυσιμαχίαν ἀντ' αὐτῆς ὤκισεν ἐπὶ τῷ Ἰσθμῷ τῆς Θρακίας χερσόνησου.

C A P U T X.

De Lysimachi bellis cum Demetrio et Pyrrho gestis — de Lysimachi infelici matrimonio et morte.

Λυσιμάχῳ δὲ, ἐπὶ μὲν Ἀριδαίου βασιλεύοντος καὶ ὕστερον Κασσάνδρου καὶ τῶν παίδων, φιλία διέμεινε πρὸς Μακεδόνας· περιελθούσης δὲ ἐς Δημήτριον τὸν Ἀντι-

exornet. Nec ulli dubium fuerit, haec illum de regum Epiri monumentis ad calumniam commentum. Quis enim crederit, hominem Macedonem sepulcra regum Epiri violasse? Nesciebat fortasse Lysimachus, eos non Pyrrhi solum, sed Alexandri etiam maiores fuisse, quum Alexander maternum genus ab Epiro, atque adeo ab Aeacidis duceret. Argumento est praeterea inter Pyrrhum et Lysimachum non multo post conciliata societas, nulla per bellum iniuria fuisse inter ipsos ad reditum in gratiam spem interclusam. Sed Hieronymus et alias forsan habuit cum Lysimacho simultatis causas, et eam procul dubio maximam, quod ille, Cardianorum urbe eversa, pro ea Lysimachiam in Isthmo Thraciae Chersonesi condiderat.

CAP. X. Et Lysimachus quidem, quantisper Aridaeus, et post Cassander eiusque liberi regnarunt, a Macedonum amicitia non discessit: ubi vero Demetrius Antigoni filius

γόνου τῆς ἀρχῆς, ἐνταῦθα ἤδη Λυσίμαχος πολεμήσεσθαι ἤλπιζεν ὑπὸ Δημητρίου, καὶ αὐτὸς ἄρχειν ἡξίου πολέμου, πατρῶον ἐπιστάμενος ὃν Δημητρίῳ προσπεριβάλλεσθαι τι ἐθέλειν, καὶ ἅμα ὄρων αὐτὸν παρελθόντα ἐς Μακεδονίαν μετάπεμπτον ὑπὸ Ἀλεξάνδρου τοῦ Κασσάνδρου, ὡς δὲ ἀφίκετο, αὐτὸν τε Ἀλέξανδρου φρονεύσαντα καὶ ἔχοντα ἀντ' ἐκείνου τὴν Μακεδόνων ἀρχήν. (2) τούτων εἵνεκα Δημητρίῳ συμβαλὼν πρὸς Ἀμφιπόλει παρ' ὀλίγον μὲν ἤλθεν ἐκπεσεῖν Θράκης, ἀμύναντος δὲ οἱ Πύρρῳ, τὴν τε Θράκην κατέσχε καὶ ὕστερον ἐπῆρξε Νεστίων καὶ Μακεδόνων. τὸ δὲ πολὺ Μακεδονίας αὐτὸς Πύρρῳ κατεῖχε, δυνάμει τε ἡκίων ἐξ Ἠπείρου καὶ πρὸς Λυσίμαχον ἐν τῷ παρόντι ἔχων ἐπιτηδεύων. Δημητρίου δὲ διαβάντος ἐς τὴν Ἀσίαν καὶ Σελεύκῳ πολεμοῦντος, ὅσον μὲν χρόνον ἀντεῖχε τὰ Δημητρίου, διέμεινεν ἡ Πύρρῳ καὶ Λυσιμάχου συμμαχία, γενομένου δὲ ἐπὶ Σελεύκῳ Δημητρίου, Λυσιμάχῳ καὶ Πύρρῳ διελύθη ἡ φιλία, καὶ καταστάντων ἐς πόλεμον, Λυσίμαχος Ἀντιγόνῳ τε τῷ Δημητρίου καὶ

regnum adeptus est, ne se ille provocaret, metuens, prior contra eum arma movit. Noverat enim, paternum ei esse, de promovendo imperio semper cogitare. Ut primum igitur illum in Macedoniam profectum, Alexandro Cassandri filio, a quo accersitus fuerat, interempto, eius regno potitum comperit, probabilem belli causam nactus, (2) ad Amphipolim cum Demetrio congressus, parum abfuit, quin de Thraciae quoque regno in dubium veniret. Quo tempore Pyrrhi auxiliis confirmatus et regnum retinuit, et Nestiis deinde ac Macedonum parti imperavit. Nam Pyrrhus cum exercitu veniens ex Epiro, dum Lysimachi rebus pro tempore studeret, magnam Macedoniae sibi partem vindicarat. Ac quum in Asiam Demetrius contra Seleucum traiecisset, quantisper nihilo inferior armis fuit Demetrius, in Lysimachi societate Pyrrhus perstitit: ubi vero Demetrius in Seleuci potestatem venit, dissoluta est inter eos amicitia. Bello itaque utrinque comparato, Lysimachus, Antigono Demetrii filio et Pyrrho

αὐτῷ Πύρρῳ πολεμήσας ἐκράτησε παρὰ πολὺ, καὶ Μακεδονίαν ἔσχευ ἀναχωρῆσαι Πύρρον βιασάμενος εἰς τὴν
 25 Ἑπειρον. (3) Εἰώθασι δὲ ἀνθρώποις φύνεσθαι δι' ἔρωτα
 πολλαὶ συμφοραί. Λυσιμαχος γὰρ ἡλικία τε ἤδη προή-
 κων, καὶ εἰς τοὺς παῖδας αὐτός τε νομιζόμενος εὐδαίμων,
 καὶ Ἀγαθοκλεῖ παίδων ὄντων ἐκ Λυσάνδρας, Ἀρσινόην
 ἔγρημεν ἀδελφὴν Λυσάνδρας. ταύτην τὴν Ἀρσινόην φο-
 βουμένην ἐπὶ τοῖς παισὶ, μὴ Λυσιμάχου τελευτήσαντος
 ἐπ' Ἀγαθοκλεῖ γένωνται, τούτων εἵνεκα Ἀγαθοκλεῖ ἐπι-
 βουλευῆσαι λέγεται. ἤδη δὲ ἔγραψαν καὶ ὡς Ἀγαθοκλέους
 ἀφίκοιτο εἰς ἔρωτα ἢ Ἀρσινόη· ἀποτυγχάνουσα δὲ ἐπι-
 βουλευῆσαι Ἀγαθοκλεῖ θάνατον. λέγουσι δὲ καὶ ὡς Λυσι-
 μαχος αἰσθοίτο ὕστερον τὰ τολμηθέντα ὑπὸ τῆς γυναικὸς,
 εἶναι δὲ οὐδὲν ἔτι οἱ πλέον ἠρημωμένῳ φίλων εἰς τὸ ἔσχα-
 τον. (4) ὡς γὰρ δὴ τότε ὁ Λυσιμαχος ἀνελεῖν τὸν Ἀγα-
 θοκλεῖα Ἀρσινόην παρήκε, Λυσάνδρα παρὰ Σέλευκον ἐκδι-
 δράσκει, τοὺς τε παῖδας ἅμα ἀγομένη καὶ τοὺς ἀδελφούς
 τοὺς αὐτῆς, οἷς περιελθὼν τοῦτο εἰς Πτολεμαῖον καταφεύ-

ipso magno praelio superatis, et Macedonia universa potitus est, et Pyrrhum in Epirum redire coegit. (3) Multae vero et magnae solent ex amore hominibus existere calamitates. Hic enim Lysimachus quum natu iam grandior esset, et quum ipse susceptis liberis fortunatus haberetur, tum vero Agathocli filio ex Lysandra liberi geniti essent, Arsinoen tamen Lysandrae sororem sibi matrimonio adiunxit. Eam, quum timeret, sui ne filii, mortuo Lysimacho, in Agathoclis potestate essent, de Agathoclis caede consilia inisse ferunt. Sunt, qui scriptum reliquerint, Arsinoen Agathoclis amore captam, quumque ad obsequium adolescens pellici non potuisset, ab ea per insidias de medio sublaturum: Lysimachum postea tam audax facinus uxorem ausam cognovisse, sed nihil ei profuisse amicis penitus orbato. (4) Eius itaque permissu interempto Agathocle, Lysandra ad Seleucum profugit: secum vero habuit filios et fratres. Qui dum ad Ptolemaeum confugerent, de rei atro-

γούσι. τούτοις ἐκδιδράσκουσι παρὰ Σέλευκον· καὶ Ἀλέξανδρος ἠκολούθησεν, υἱὸς μὲν Λυσιμάχου, γεγονώς δὲ ἐξ Ὀδρυσιάδος γυναικός. οὗτοί τε οὖν ἐς Βαβυλῶνα ἀναβηβηκότες ἐκέτενον Σέλευκον, ἐς πόλεμον πρὸς Λυσιμάχον καταστῆναι, καὶ Φιλέταιρος ἅμα, ᾧ τὰ χρήματα ἐπέτετραπτο Λυσιμάχου, τῇ τε Ἀγαθοκλέους τελευτῇ χαλεπῶς φέρων καὶ τὰ παρὰ τῆς Ἀρσινόης ὑποπτα ἠγούμενος, καταλαμβάνει Πέργαμον τὴν ὑπὲρ Καΐκου· πέμψας δὲ κήρυκα, τὰ τε χρήματα καὶ αὐτὸν ἐδίδου. Σελεύκῳ. 26
 (5) Λυσιμάχος δὲ ταῦτα πάντα πυνθανόμενος, ἔφθη διαβὰς ἐς τὴν Ἀσίαν, καὶ ἄρξας αὐτὸς πόλεμον συμβαλῶν τε Σελεύκῳ, παρὰ πολὺ τε ἐκρατήθη καὶ αὐτὸς ἀπέθανεν. Ἀλέξανδρος δὲ, ὃς ἐκ τῆς γυναικός Ὀδρυσιάδος ἐγεγόνει οἱ, πολλὰ Λυσάνδρῳν παραιτησάμενος ἀναιρεῖται τε, καὶ ὕστερον τούτων ἐς Χερσόνησον κομίσας ἔθαψεν, ἔνθα ἔτι καὶ νῦν ἐστὶν οἱ φανερός ὁ τάφος, Καρδίας τε μεταξὺ κόμης καὶ Πακτύης. τὰ μὲν οὖν Λυσιμάχου τοιαῦτα ἐγένετο.

citae nuntium acceperant. Fugientibus vero se comitem addidit Alexander, Lysimachi ille quidem, sed ex Odrysiade uxore filius. Hi quum Babylonem pervenissent, a Seleuco, ut bellum contra Lysimachum susciperet, supplices contenderunt. Eodem vero tempore et Philetaerus, cui omnis Lysimachi pecunia commissa fuerat, Agathoclem interfectum, dolens, seque ob eam rem Arsinoae suspectum existimans, Pergamum supra Caicum occupat, atque inde per legatum se pecuniamque omnem Seleuco tradit. (5) Quod ubi Lysimacho nunciatum fuit, statim in Asiam traiecit, ac bellum prior Seleuco infert: collatis vero signis cum eo congressus in ipso praelio, magna clade accepta, occubuit. Eius cadaver a Lysandra multis cum precibus impetratum Alexander Lysimachi filius ex Odrysiade (ut ante dixi) sustulit, et in Chersonnesum deportatum sepulturae mandavit, eo sane in loco, quo nunc etiam inter Cardian vicum et Pactyan insignis ei tumulus extat. Et haec quidem a Lysimacho gesta sunt.

C A P U T XI.

De Pyrrhi genere — Epirotarum regno — Pyrrhi expeditionibus.

ἸἈθηναίοις δὲ εἰκὼν ἔστι καὶ Πύρρου. οὗτος ὁ Πύρρος Ἀλεξάνδρῳ προσῆκεν οὐδὲν, εἰ μὴ ὅσα κατὰ γένος· Αἰακίδου γὰρ τοῦ Ἀρύμβου Πύρρος ἦν, Ὀλυμπιάδος δὲ Ἀλέξανδρος τῆς Νεοπτολέμου· Νεοπτολέμῳ δὲ καὶ Ἀρύμβου πατὴρ ἦν Ἀλκέτας ὁ Θαρύπου· ἀπὸ δὲ Θαρύπου εἰς Πύρρον τὸν Ἀχιλλέως πέντε ἀνδρῶν καὶ δέκα εἰσὶ γενεαί, πρῶτος γὰρ δὴ οὗτος ἀλούσης Ἰλίου τὴν μὲν εἰς Θεσσαλίαν ὑπερεῖδεν ἀναχώρησιν, εἰς δὲ τὴν Ἥπειρον κατάρσας, ἐνταῦθα ἐκ τῶν Ἐλένου χρησμῶν ᾤκησε. καὶ οἱ παῖς ἐκ μὲν Ἐρμιόνης ἐγένετο οὐδείς, ἐξ Ἀνδρομάχης δὲ Μολοσσὸς καὶ Πίελος, καὶ ὁ νεώτατος Πέργαμος· ἐγένετο δὲ καὶ Ἐλένῳ Κεστρίνος· τούτῳ γὰρ Ἀνδρομάχῃ συνῴκησεν, ἀποθανόντος ἐν Δελφοῖς Πύρρου. (2) Ἐλένου δὲ, ὡς ἐτελεύτα, Μολοσσῶ τῷ Πύρρου παραδόντος τὴν ἀρχὴν, Κεστρίνος μὲν σὺν τοῖς ἐθέλουσιν Ἥπειρωτῶν

CAP. XI. Apud Athenienses autem Pyrrhi etiam conspicitur effigies, cui cum Alexandro Magno sola generis propinquitas intercessit. Nam Pyrrhus Aeacida Arybbae filio, Olympiade verò Neoptolemi filia Alexander genitus est. Neoptolemo et Arybbae pater fuit Alcetas Tharypi filius. A Tharypo autem retro ad Pyrrhum Achillis quindecim sobolis gradus numerantur. Is enim primus Ilio exciso, omisso in Thessaliam reditu, in Epirum appulit, atque ibi Heleni vatis monitu consedit. Cui quum nulla ex Hermione proles esset, ex Andromache tres suscepti sunt filii, Molossus, Pielus, et natus minimus Pergamus. Ex eadem vero Cestrinum Helenus genuit, quum ei Andromache, Delphis Pyrrho interfecto, nupsisset. (2) Quum autem Helenus moriens Molosso Pyrrhi filio regnum reliquisset, Cestrinus, collecta Epirotarum manu, eam, quae supra Thyamin-fluivium est, regionem

τὴν ὑπὲρ Θύαμιν ποταμὸν χώραν ἔσχε, Πέργαμος δὲ διαβὰς ἐς τὴν Ἀσίαν Ἀρειὸν δυναστεύοντα ἐν τῇ Τευθρανίᾳ κτείνει μονομαχήσαντά οἱ περὶ τῆς ἀρχῆς, καὶ τῇ πόλει τὸ ὄνομα ἔδωκε τὸ νῦν ἀπ' αὐτοῦ· καὶ Ἀνδρομάχης (ἠκολούθει γάρ οἱ) καὶ νῦν ἔστιν ἡρώων ἐν τῇ πόλει. Πίελος δὲ αὐτοῦ κατέμεινεν ἐν Ἠπειρῷ· καὶ ἐς πρόγονον τοῦτον ἀνέβαινε Πύρρος τε ὁ Αἰακίδου καὶ οἱ πατέρες, ἀλλ' οὐκ ἐς Μολοσσόν. (3) ἦν δὲ ἄχρι μὲν Ἀλκίτου τοῦ Θαρύπου ἐφ' ἐνὶ βασιλεῖ καὶ τὰ Ἠπειρωτῶν· οἱ δὲ Ἀλκίτου παῖδες, ὡς σφίσι στασιάσασι μετέδοξεν ἐπίσης ἀρχεῖν, αὐτοὶ τε πιστῶς ἔχοντες διέμειναν ἐς ἀλλήλους, καὶ ὕστερον Ἀλεξάνδρου τοῦ Νεοπτολέμου τελευτήσαντος ἐν Δευκανοῖς, Ὀλυμπιάδος δὲ διὰ τὸν Ἀντιπάτρου φόβον ἐπαυελθούσης ἐς Ἠπειρον, Αἰακίδης ὁ Ἀρύμβου τὰ τε ἄλλα διετέλει κατήκοος ὢν Ὀλυμπιάδι, καὶ συνεστράτευσε πολεμήσων Ἀριδαίῳ καὶ Μακεδόσιν, οὐκ ἐθελόντων ἔπεσθαι τῶν Ἠπειρωτῶν. (4) Ὀλυμπιάδος δὲ, ὡς ἐπεκρά-

tenuit. At Pergamus quum in Asiam traiecisset, Arium in Teuthrania dominantem, singulari de imperio certamine dimicans, occidit: et urbibus, quod etiam nunc manet, ex suo et Andromaches nomine cognomentum dedit. Andromache enim filium secuta est: et ibidem utriusque adhuc extat heroicum monumentum. Pielus vero in Epiro mansit, ad quem potius quam ad Molossum Pyrrhus Aeacidae, et maiores eius originem referunt. (3) Fuit autem ipsum etiam Epiri imperium usque ad Alcetam et Tharypum in unius potestate. Nam Alcetae filii inter se dissidentes non prius concorditer regnarunt, quam aequaliter inter se regnum dividerunt. Postea vero Alexandro Neoptolemi filio in Lucania exstincto, Antipatri metu in Epirum reversam Olympiadem Aeacides Arybbae filius quum aliis est officiis prosecutus, tum vero eam suis copiis iuvit ad bellum cum Aridaeo et Macedonibus gerendum, atque id invitis etiam ac sequi recusantibus Epirotis. (4) Olympias victoriam adeptam, multa in morte

τησεν, ἀνόσια μὲν ἔργασαμένης καὶ ἐς τὸν Ἀριδαίου θάνατον, πολλῶ δὲ ἔτι ἀνοσιώτερα ἐς ἄνδρας Μακεδόνας, καὶ διὰ ταῦτα οὐκ ἀνάξια ὕστερον ὑπὸ Κασσάνδρου παθεῖν νομισθείσης, Αἰακίδην οὖν κατ' ἀρχὰς μὲν οὐδ' αὐτοὶ διὰ τὸ Ὀλυμπιάδος ἔχθος ἐδέχοντο Ἐπειρωῶται· εὐρομένου δὲ ἀνὰ χρόνον παρὰ τούτων συγγνώμην, δευτέρα ἠναντιοῦτο Κασσάνδρος, μὴ κατελθεῖν ἐς Ἐπειρον. γενομένης δὲ Φιλίππου τε ἀδελφοῦ Κασσάνδρου καὶ Αἰακίδου μάχης πρὸς Οἰνιάδαις, Αἰακίδην μὲν τραπήντα κατέλαβε μετ' οὐ πολὺ τὸ χρεών. (5) Ἐπειρωῶται δὲ Ἀλκέταν ἐπὶ βασιλείᾳ κατεδέξαντο, Ἀρύμβου μὲν παῖδα καὶ ἀδελφὸν Αἰακίδου πρεσβύτερον, ἀκρατῆ δὲ ἄλλως θυμοῦ, καὶ δι' αὐτὸ ἐξελασθέντα ὑπὸ τοῦ πατρός. καὶ τότε
 28 ἤκων ἐξεμαίνετο εὐθύς ἐς τοὺς Ἐπειρώτας, ἐς ὃ νύκτωρ αὐτόν τε καὶ τοὺς παῖδας ἐπαναστάντες ἔκτειναν. Ἀποκτείναντες δὲ τοῦτον, Πύρρον τὸν Αἰακίδου κατάγουσιν· ἤκοντι δὲ εὐθύς ἐπεστράτευσεν Κασσάνδρος, νέῳ τε ἡλικίᾳ

Aridaeo inferenda, pluraque ac magis nefaria, dum Macedonas insectatur, immanitatis exempla edidit. Quo minus cuiquam mirum fuit, eam paulo post graves quidem, sed meritas sceleris et crudelitatis suae Cassandro poenas dedisse. Eius certe invidia Aeacidae, quo minus statim ab initio in regnum ab Epirotis reciperetur, maxime obfuit. Nam quum aequis iam et placatis uteretur; Cassander illi iterum est adversatus. Ac pugna quidem inter Philippum Cassandri fratrem et Aeacidem ad Oeniadas commissa, Aeacides ex vulnere non ita multo post de vita decessit. (5) Alcetam deinde Arybbae quidem filium, et Aeacidae fratrem natu grandiozem, Epirotae regnare iusserunt, hominem plane impotentis iracundiae, ob eamque causam a parte eiectum. Hunc, quum regnum inisset, more ingenii sui furentem cives noctu adorti cum filiis opprimunt. Quo de medio sublato, Pyrrho Aeacidae filio regnum restituunt. Ei ad regnum primum accedenti Cassander bellum intulit, homini peradolescenti, et ad

οντι και την αρχην ου κατεσκευασμενω βεβαλως. Πύρρος δὲ, ἐπιόντων Μάκεδόνων, ἐς Αἴγυπτον παρὰ Πτολεμαῖον ἀναβαίνει τὸν Λάγου· καὶ οἱ Πτολεμαῖος γυναῖκα ἔδωκεν ἀδελφὴν ὁμόμητριαν τῶν αὐτοῦ παίδων, καὶ στόλῃ κατήγαγεν Αἰγυπτίων. (6) Πύρρος δὲ βασιλεύσας πρώτοις ἐπέθετο Ἑλλήνων Κορκυραίοις, κειμένην τε ὄρων τὴν νῆσον πρὸ τῆς αὐτοῦ χώρας, καὶ ἄλλοις ὄρητήριον ἐφ' αὐτὸν οὐκ ἐθέλων εἶναι. μετὰ δὲ ἀλοῦσαν Κόρκυραν ὅσα μὲν Λυσιμάχῳ πολεμήσας ἔπαθε, καὶ ὡς Δημήτριον ἐκβαλὼν Μακεδονίας ἤρξεν, ἐς ὃ αὐτῷ ἐξέπεσεν ὑπὸ Λυσιμάχου, τάδε μὲν τοῦ Πύρρου μέγιστα ἐς ἐκείνου τὸν καιρὸν δεδήλωκεν ἤδη μοι τὰ ἐς Λυσιμάχον ἔχοντα. (7) Ῥωμαίοις δὲ οὐδένα Πύρρου πρότερον πολεμήσαντα ἴσμεν Ἕλληνα. Διομήδει μὲν γὰρ καὶ Ἀργείων τοῖς σὺν αὐτῷ οὐδεμίαν ἔτι γενέσθαι πρὸς Αἰνείαν λέγεται μάχην· Ἀθηναίοις δὲ ἄλλα τε ἐλπίσασι καὶ Ἰταλίαν πᾶσαν κατα-

imperium administrandum tuendumque nondum firmiter instructo. At is, Macedonibus in fines suos iam invadentibus; in Aegyptum ad Ptolemaeum Lagi filium se contulit; a quo mox, accepta eius in matrimonium filia, ex eadem, qua ceteri Ptolemaei liberi, matre suscepta, cum classe et Aegyptiorum copiis est in regnum reductus. (6) Regno igitur iam constituto, in Corcyraeos primum arma movit: quorum quum insulam finibus suis ex adverso sitam videret, ne aliquando hostibus pro statione esset, metuebat. Quas autem post captam Corcyram a Lysimacho clades acceperit, et quemadmodum pulso Demetrio Macedoniae ad illud usque tempus imperarit, quo a Lysimacho pulsus est, quae rerum a Pyrrho usque ad illud tempus gestarum fuerunt maximae, dum de rebus Lysimachi ageremus, exposuimus. (7) Graecorum vero neminem ante Pyrrhum bellum Romano imperio intulisse satis constat. Nam neque Aeneas quidem ipse a Diomede, aut Argivis, qui Diomedem secuti sunt, ulla est omnino pugna lacessitus. Atheniensibus certe et alias orbis terrae partes, et universam Italiam armis opprimere cogi-

στρέψασθαι, τὸ ἐν Συρακούσαις πταῖσμα ἱμποδῶν ἐγένετο, μὴ καὶ Ῥωμαίων λαβεῖν πείραν· Ἀλέξανδρος δὲ ὁ Νεοπτολέμου, γένους τε ὦν Πύρρῳ τοῦ αὐτοῦ καὶ ἡλικία πρεσβύτερος, ἀποθανὼν ἐν Λευκανοῖς ἔφθη, πρὶν εἰς χεῖρας ἔλθεῖν Ῥωμαίους.

C A P U T XII.

De Pyrrhi bello contra Romanos — de elephantis et ebore —
de Pyrrhi bello contra Carthaginienses.

Οὕτω Πύρρῳ ἐστὶν ὁ πρῶτος ἐκ τῆς Ἑλλάδος τῆς πείραν Ἰουίου διαβὰς ἐπὶ Ῥωμαίους. διέβη δὲ καὶ οὗτος ἐπαγομένων Ταραντίνων. (2) τούτοις γὰρ πρότερον ἔτι πρὸς Ῥωμαίους συνειστήκει πόλεμος· ἀδύνατοι δὲ κατὰ σφᾶς ὄντες ἀντισχεῖν, προὔπαρχούσης μὲν εἰς αὐτὸν εὐεργεσίας, ὅτι οἱ πολεμοῦντι τὸν πρὸς Κόρκυραν πόλεμον
29 ναυσὶ συνήραντο, μάλιστα δὲ οἱ πρέσβεις τῶν Ταραντίνων ἀνέπεισαν τὸν Πύρρῳ, τὴν τε Ἰταλίαν διδάσκοντες, ὡς εὐδαιμονίας εἵνεκα ἀντὶ πάσης εἴη τῆς Ἑλλάδος, καὶ ὡς οὐχ ὀδίου ἀντὶ παραπέμψαι σφᾶς φίλους τε καὶ

tantibus, Syracusana clades, quo minus cum Romanis belli fortunam experirentur, impedimento fuit. Alexander vero Neoptolemi filius, Pyrrhi gentilis, natus eo grandior, in Lucanis ante e vita excessit, quam potuerit cum Romanis signa conferre.

CAP. XII. Pyrrhus itaque primus omnium e Graecia adversus Romanos ultra Ionium mare copias transportavit, a Tarentinis ille quidem accersitus. (2) Ii enim quum bellum diuturnum cum Romanis gessissent, iamque se illis impares intelligerent, devincta sibi prius beneficiis Pyrrhi voluntate, quod eum Corcyraeos oppugnantem navalibus copiis iuverant, per legatos regi, ut socia arma secum iungeret, persuaserunt, Italiam docentes toti Graeciae felicitate praestare, nec esse satis aequum, se amicos, et supplicum more

ἰκέτας ἐν τῷ παρόντι ἤκοντας. ταῦτα λεγόντων τῶν πρέσβειων, μνήμη τὸν Πύρρον τῆς ἀλώσεως ἐσήλθε τῆς Ἰλίου, καὶ οἱ κατὰ ταῦτὰ ἤλπιζε χωρήσειν πολεμοῦντι· στρατεύσειν γὰρ ἐπὶ Τρώων ἀποίκους Ἀχιλλέως ὦν ἀπόγονος. ὡς δὲ οἱ ταῦτα ἤρεσκε (διέμελλε γὰρ ἐπ' οὐδενὶ ὧν ἔλοιτο), αὐτίκα ναῦς τε ἐπλήρου μακρᾶς, καὶ πλοῖα στρογγύλα εὐτρέπιζεν, ἵππους καὶ ἄνδρας ὀπλίτας ἄγειν. (3) Ἔστι δὲ ἀνδράσι βιβλία οὐκ ἐπιφανέσιν ἐς συγγραφὴν, ἔχοντα ἐπιγράμμα, ἔργων ὑπομνήματα εἶναι· ταῦτα ἐπιλεγόμενῳ μοι μάλιστα ἐπῆλθε θαυμάσαι Πύρρον τόλμαν τε, ἣν μαχόμενος αὐτός τε παρείχετο, καὶ τὴν ἐπὶ τοῖς ἀεὶ μέλλουσιν ἀγῶσι πρόνοιαν· ὃς καὶ τότε περαιούμενος ναυσὶν ἐς Ἰταλίαν Ῥωμαίους ἐλελήθει, καὶ ἤκων οὐκ εὐθύς ἦν σφίσι φανερός· γιγνομένης δὲ Ῥωμαίων πρὸς Ταραντίνους συμβολῆς, τότε δὴ πρῶτον ἐπιφαίνεται σὺν τῷ στρατῷ, καὶ παρ' ἑλπίδα σφίσι προσπεσὼν, ὡς τὸ εἰκὸς, ἐτάραξεν. ἅτε δὲ ἄριστα ἐπιστάμενος, ὡς οὐκ

auxilia rogantes, iniquissimis temporibus suis deseri. Haec exponentibus legatis, Troiani belli eventus Pyrrho in mentem veniebat, ac spem concipiebat, ex animi sententia omnia eventura, quando ipse ab Achille originem ducens adversus Troiae coloniam arma sumpturus esset. Ut vero primum in Italiam traicere statuit, (quae hominis erat in rebus gerendis alacritas) naves statim longas instruxit, navigiaque opportuna ad equos et milites transvehendos, ut praesto essent, curavit. (3) Libri exstant non sane illustrium auctorum, qui RERUM GESTARUM COMMENTARIJ inscripti sunt: quos dum lego, Pyrrhi quum alacritatem, quam in praeliis prae se tulit, tum providentiam, qua se ad futuras dimicationes comparavit, non possum non magnopere admirari. Nam priusquam Romani rescierint, in Italiam classe transmisit: et quum iam appulisset, non prius adesse eum Romani animadvertere, quam commissa cum Tarentinis pugna se ille cum exercitu inopinato ostendit, factoque repente impetu, hostium (ut par fuit) agmen turbavit. Ac tunc quidem, quum

ἀξιόμαχος εἶη πρὸς Ῥωμαίους, παρεσκευάζετο ὡς τοὺς ἐλέφαντας ἐπαφήσων σφίσι. (4) Ἐλέφαντας δὲ πρῶτος μὲν τῶν ἐκ τῆς Εὐρώπης Ἀλέξανδρος ἐκτίσατο, Πῶρον καὶ τὴν δύναμιν κατελών τὴν Ἰνδῶν· ἀποθανόντος δὲ Ἀλεξάνδρου, καὶ ἄλλοι τῶν βασιλέων, καὶ πλείστους ἔσχεν Ἀντίγονος· Πύρρῳ δὲ ἐκ τῆς μάχης ἐγερόναι τῆς πρὸς Δημήτριον τὰ θηρία αἰχμάλωτα, τότε δὲ ἐπιφανέντων αὐτῶν, δεῖμα ἔλαβε Ῥωμαίους, ἄλλο τι καὶ οὐ ζῶα εἶναι νομίζαντας. Ἐλέφанта γὰρ, ὅσα μὲν ἐς ἔργα καὶ ἀνδρῶν χεῖρας, εἶδιν ἐκ παλαιοῦ δῆλοι πάντες εἰδότες· 80 αὐτὰ δὲ τὰ θηρία, πρὶν ἢ διαβῆναι Μακεδόνας ἐπὶ τὴν Ἀσίαν, οὐδὲ ξωράκεισαν ἀρχὴν πλὴν Ἰνδῶν τε αὐτῶν, καὶ Λιβύων, καὶ ὅσοι πλησιόχωροι τούτοις. Δηλοὶ δὲ καὶ Ὅμηρος, ὃς βασιλευσὶ κλίνας μὲν καὶ οἰκίας τοῖς εὐδαιμονεστέροις αὐτῶν ἐλέφαντι ἐποίησε κεκοσμημένας, θηρίου δὲ ἐλέφαντος μνήμην οὐδεμίαν ἐποίησατο· θεασάμενος δὲ καὶ πεπυσμένος, ἐμνημόνευσεν ἂν πολὺ γε

se Romanis haudquaquam acie parem esse intelligeret, elephantos compararat, quos inter praeliandum in illos immitteret. (4) Belluas autem has primus ex Europae principibus Alexander, Poro et Indis devictis, in potestate habuit. Quo mortuo, et alii reges, et plurimas Antigonus sibi comparavit. Pyrrhus vero in pugna, quam cum Demetrio commisit, elephantos aliquot cepit. Si quum ad Tarentum in mediam irrupissent aciem, non parum Romanos exterruere, plerisque aliud quam belluas esse existimantibus. Ebur enim hominum opere et arte priscis temporibus expoliri solitum norant haud dubie multi: bestias autem ipsas, priusquam Macedones in Asiam traicerent, praeter Indos et Libyas, finitimosque illis populos, nulli viderant. Quod ipsum ex Homero facile conicias, qui quum regum lectos, et opulentiorum inter hosce domos ebore ornatas dixerit, belluae tamen nusquam mentionem facit. Quod si aut elephantein vidisset, aut de eo quicquam audisset, antiquius opinor duxisset hoc,

πρότερον (ἐμοὶ δοκεῖν) ἢ Πηγμαίων τε ἀνδρῶν καὶ γερά-
νων μάχης. (5) Πύρρον δὲ ἐς Σικελίαν ἀπήγαγε πρεσβεία
Συρακουσίων. Καρχηδόνιοι γὰρ διαβάντες τὰς Ἑλλη-
νίδας τῶν πόλεων ἐποιοῦν ἀναστάτους, ἢ δὲ ἦν λοιπή,
Συρακούσiais πολιορκοῦντες προσεκάθηντο. ἅ τῶν πρέσ-
βειων Πύρρος ἀκούων, Τάραντα μὲν εἶα καὶ τοὺς τὴν
ἀκτὴν ἔχοντας Ἰταλιωτῶν, ἐς δὲ τὴν Σικελίαν διαβάς
Καρχηδονίους ἠνάγκασεν ἀπαναστῆναι Συρακουσῶν.
φρονήσας δὲ ἐφ' αὐτῷ, Καρχηδονίαν, οἱ θαλάσσης τῶν
τότε βαρβάρων μάλιστα εἶχον ἐμπείρωσ, Τύριοι Φοῖνικες
τὸ ἀρχαῖον ὄντες, τούτων ἐναντία ἐπήρθη ναυμαχῆσαι
τοῖς Ἑπειρώταις χρώμενος, οἱ μὴδὲ, ἀλούσης Ἰλίου,
θάλασσαν οἱ πολλοὶ, μὴδὲ ἀλσὶν ἠπίσταντό πω χοῆσθαι.
Μαρτυρεῖ δὲ μοι καὶ Ὅμηρου ἔπος ἐν Ὀδυσσεείᾳ·

Οἱ οὐκ ἴσασι θάλασσαν

Ἀνέρες, οὐδέ θ' ἄλεσσι μειμιγμένον εἶδαρ ἔδουσιν.

quam Pygmaeorum et gruum pugnam commemorare.
(5) Pyrrhum post haec in Siciliam Syracusanorum avocavit
legatio. Nam quum Carthaginienses classe in Siciliam in-
vasissent, iamque omnes Graeci nominis urbes ad vastitatem
redegissent, ac postremo ipsas Syracusas, quae sola civitas
adhuc incolumis erat, circumsederent, Pyrrhus, de Syra-
cusanorum legatis re cognita, Tarentum, Italicamque om-
nem oram missam fecit. In Siciliam vero quum transisset,
primo statim adventu barbaris repulsis Syracusas obsidione
liberavit. Deinde quamvis Carthaginienses navali disciplina
(quippe qui essent e Tyro Phoenices oriundi) barbaris pla-
ne ceteris praestare intelligeret, cum illis tamen, *solis* Epi-
rotarum copiis fretus, configere non dubitavit. Epiri certe
ne post captum quidem Iium maxima pars aut mare norat,
aut salsis escis vescebatur. cuius mihi rei Homerus in *Odys-*
sea testis est:

— — — nec norunt caerula ponti,

Nec dapibus vescum salis admiscere saporem.

CAPUT XIII.

De Pyrrhi expeditione contra Antigonum, et duce Cleonymo contra Spartanos — de Pyrrhi morte — de simili vitae Aeacidarum exitu.

Τότε δὲ ὁ Πύρρος, ὡς ἠττήθη ταῖς ναυσὶν, ἐς Τάραντα ἀνήγετο ταῖς λοιπαῖς. ἐνταῦθα προσέπταισε μεγάλως, καὶ τὴν ἀναχώρησιν (οὐ γὰρ ἀμαχεὶ Ῥωμαίους ἠπίστατο ἀφήσοντας) προῖζεται τρόπον τοῦτον. ὡς ἐπανήκων ἐκ Σικελίας ἠττήθη, πρῶτον διέπεμψε γράμματα ἕς τε τὴν Ἀσίαν καὶ πρὸς Ἀντίγονον, τοὺς μὲν στρατιὰν τῶν βασιλέων, τοὺς δὲ χρήματα, Ἀντίγονον δὲ καὶ ἀμφοτέρω αἰτῶν. Ἀφικομένων δὲ τῶν ἀγγέλων, ὡς οὖν γράμματα ἀπεδόθη, συναγαγὼν τοὺς ἐν τέλει τῶν τε ἐξ Ἠπειροῦ καὶ τῶν Ταραντίνων, ὧν μὲν εἶχε τὰ βιβλία ἀνεγίνωσκεν οὐδέν, ὃ δὲ ἤξειν συμμαχίαν ἔλεγε. ταχὺ δὲ καὶ ἐς τοὺς Ῥωμαίους ἦλθε φήμη, Μακεδόνας καὶ ἄλλα ἔθνη περαιούσθαι τῶν Ἀσιανῶν ἐς τὴν Πύρρου βοήθειαν. Ῥωμαῖοι μὲν δὴ ταῦτα ἀκούοντες ἠσύχαζον. Πύρρος δὲ τὴν ἐπιούσαν περαιούται νύκτα πρὸς τὰ ἄκρα τῶν ὄρεων, ἃ

— CAP. XIII. At enim victus navali praelio, cum paucis, quae a clade superfuerant, navibus Tarentum se recepit: ubi rebus suis vehementer attritis, de fuga (quum sibi per Romanos sine pugna discedere minime liciturum speraret) tale cepit consilium. Quum e Sicilia reversus cladem accepisset, legatos cum literis ad Asiae reges, et ad ipsum Antigonum dimisit, ab aliis pecuniam, ab aliis auxilia, ab Antigono vero utrumque exposcens. Quum legati reversi literas ei reddidissent, Epirotarum et Tarentinorum principes in concionem vocat: ibi quas acceperat literas non sane recitavit, sed propediem affutura auxilia affirmavit. Quum percrebuisset igitur fama in Romanorum etiam exercitu, et e Macedonia, et ex Asia magna Pyrrho auxilia adventare, nihil illi novi moliri ausi sunt. Pyrrhus vero ea, quae con-

Κεραύνια ὀνομάζουσι. (2) μετὰ δὲ τὴν ἐν Ἰταλίᾳ πληρῆν ἀναπαύσας τὴν δύναμιν, προεῖπεν Ἀντιγόνῳ πόλεμον, ἄλλα τε ποιούμενος ἐγκλήματα καὶ μάλιστα τῆς ἐς Ἰταλίαν βοήθειας διαμαρτίαν. κρατήσας δὲ τὴν τε ἰδίαν παρασκευὴν Ἀντιγόνου καὶ τὸ παρ' αὐτῷ Γαλατῶν ξενικόν, εἰδίωξεν ἐς τὰς ἐπὶ θαλάσῃ πόλεις· αὐτὸς δὲ Μακεδονίας τε τῆς ἄνω καὶ Θεσσαλῶν ἐπεκράτησε. δηλοῖ δὲ μάλιστα τὸ μέγεθος τῆς μάχης καὶ τὴν Πύρρον νίκην, ὡς παραπολὺ γένοιτο, τὰ ἀνατεθέντα ὄπλα τῶν Κελτικῶν ἔς τε τὸ τῆς Ἀθηναῖς ἱερὸν τῆς Ἰωνίας Φερῶν μεταξὺ καὶ Λαρίσσης, καὶ τὸ ἐπίγραμμα τὸ ἐπ' αὐτοῖς:

Τοὺς θυρεοὺς ὁ Μολοσσὸς Ἰωνίδι δῶρον Ἀθήνα
 Πύρρος ἀπὸ θρασέων ἐκρέμασεν Γαλατῶν,
 Πάντα τὸν Ἀντιγόνου καθελὼν στρατόν· οὐ μέγα
 θαῦμα:
 Αἰχμηταὶ καὶ νῦν, καὶ πάρος Αἰακίδαι.

secuta est, nocte ad Epiri montes, quae Ceraunia vocant, classe transvectus est. (2) Mox ab Italica clade quum paululum conquiesset, milite confirmato, Antigono statim bellum indixit, quum et alia ei crimini daret, et illud maxime, quod suam, dum in Italia cum exercitu esset, nullis missis auxiliis, spem frustratus esset: atque Antigoni quidem quum proprias copias, tum Gallorum mercenarias, primo impetu fudit fugavitque, et ad maritimas usque urbes persecutus est. Ex ea victoria superiorem Macedoniam et Thessaliam in ditionem suam redegit. Praelii certe magnitudinem, et Pyrrhi victoriam, quanta fuerit, declarant Gallorum scuta in Itoniae Palladis templo, quod inter Pheras et Larissam est, dicata, cum epigrammate huiusmodi:

Hos tibi Gallorum clypeos rex donat, Itoni.

Pyrrhus ab audaci rapta tropaea acie,

Viribus Antigoni fractis. Haud res eā mira.

Pugnaces et nunc, et prius Aeacidæ.

Τούτους μὲν δὴ ἐνταῦθα, τῷ δὲ ἐν Δωδώνῃ Διὶ Μακεδόνων ἀνέθηκεν αὐτῶν τὰς ἀσπίδας. ἐπιγέγραπται δὲ καὶ ταύταις·

Αἰδέ ποτ' Ἀσίδα γαῖαν ἐπόρθησαν πολύχρυσον,

Αἶδε καὶ Ἑλλάδι τὰν δουλοσύναν ἔπορον.

Νῦν δὲ Διὸς ναῶ ποτὶ λίκνας ὄρφανὰ κεῖται,

Τὰς μεγαλαυχίτου σκῦλα Μακεδονίας.

(3) Πύρρον δὲ Μακεδόνας ἐς ἅπαν μὴ καταστρέψασθαι παρ' ὀλίγον ὅμως ἤκοντι, ἐγένετο Κλεώνυμος αἴτιος, ἐτοιμοτέρῳ καὶ ἄλλως ὄντι ἐλέσθαι τὰ ἐν χερσίν. Κλεώνυμος δὲ οὗτος, ὁ τὸν Πύρρον ἀπολιπόντα τὰ Μακεδόνων πείσας ἐς Πελοπόννησον ἐλθεῖν, Λακεδαιμόνιος ὢν, Λακεδαιμονίοις στρατὸν ἐς τὴν χώραν πολέμιον ἐπήγαγε, δι' αἰτίαν, ἣν ἐγὼ τοῦ γένους ὕστερον τοῦ Κλεωνύμου δηλώσω. Πανσανίου τοῦ περὶ Πλάταιαν τοῖς Ἑλλησιν ἠγησαμένου, Πλειστοάναξ υἱὸς ἐγένετο· τοῦ δὲ Πανσανίας· τοῦ δὲ Κλεόμβροτος, ὃς ἐναντία Ἐπαμινώνδα καὶ Θηβαίοις μαχόμενος ἀπέθανεν ἐν Λεύκτροις· Κλεομβρότου

Haec quidem illic. In Dodonaei autem Iovis templo ipsorum Macedonum scuta suspendit, cum inscriptione tali:

Ditibus haec Asiae terris opibusque potita,

Iam premere audebant Hellada servitio,

Sacra Iovis templo pendent quae affixa columnis,

Erepta Emathiis scuta cruenta viris.

(3) At enim quum parum abesset, quin totam Pyrrhus Macedonia subigeret, etsi unus erat omnium ad praesentes occasiones arripendas paratissimus, Cleonymus tamen eum a Macedonia in Peloponnesum avocavit. Patria quidem Spartanus fuit Cleonymus; cum exercitu tamen in Lacedaemoniorum fines hostiliter invasit. Eius rei causam, quum Cleonymi genus percensuero, exponam. Pausanias, qui Graecis ad Plataeam dux fuit, Plistoanacta filium reliquit. Hic alterum Pausaniam genuit: cuius Cleombrotus filius fuit, is qui in Leuctrica pugna dimicans adversus Thebanorum ducem Epaminondam occubuit. Huic duo fuere filii, Age-

δὲ Ἀγρησίπολις ἦν καὶ Κλεομένης· Ἀγρησιπόλιδος δὲ ἄπαι-
 δος τελευτήσαντος, Κλεομένης τὴν βασιλείαν ἔσχε. Κλεο-
 μένει δὲ παῖδες γίνονται, πρεσβύτατος μὲν Ἀκροτάτος,
 νεώτατος δὲ Κλεώννυμος. Ἀκροτάτον μὲν ὄν πρότερον
 κατέλαβεν ἢ τελευτή· Κλεομένους δὲ ἀποθανόντος ὕστε-
 ρον, ἐς ἀμφισβήτησιν κατέστησαν περὶ τῆς ἀρχῆς Ἀρεὺς
 ὁ Ἀκροτάτου καὶ Κλεώννυμος, ὃς ὄτῳ δὴ τρόπῳ μετελθὼν
 ἐπάγει Πύρρον ἐς τὴν χώραν. (4) Λακεδαιμονίοις δὲ πρὸ
 μὲν τῆς ἐν Λεύκτροις οὐδὲν ἐγεγόνει πταῖσμα, ὥστε οὐδὲ
 συνεχώρησαν ἀγῶνί πω κερρατῆσθαι πεζῶ. Λεωνίδα μὲν
 γὰρ νικῶντι οὐκ ἔφασαν τοὺς ἐπομένους ἐς τελέαν ἔξαο-
 κέσαι φθορὰν τῶν Μήδων· τὸ δὲ Ἀθηναίων καὶ Δημο-
 σθένους ἔργον πρὸς τῇ νήσῳ Σφακτηρίᾳ κλοπῆν εἶναι πο-
 λέμου καὶ οὐ νίκην. πρώτης δὲ γενομένης σφίσι συμφο-
 ρᾶς ἐν Βοιωτοῖς, ὕστερον Ἀντιπάτρῳ καὶ Μακεδόσι με-
 γάλως προσέπταισαν· τρίτον δὲ ὁ Δημητρίου πόλεμος

sipolis et Cleomenes. Mortuo autem sine liberis fratre, Cleo-
 menes regnum obtinuit: qui Acrotatum maiorem, et Cleony-
 num natu minorem genuit. Quum autem Acrotatus prius,
 nec multo post Cleomenes diem suum obissent, inter Areum
 Acrotati filium, et Cleonymum de regno orta est contentio.
 Eius itaque rei causa regnum sibi quo iure quave iniuria
 Cleonymus vindicaturus, Pyrrhum in patrios fines induxit.
 (4) Lacedaemonii quidem ante Leuetricam cladem nul-
 lum unquam belli adversum casum experti fuerant, eo-
 que se nunquam pedestri pugna victos gloriabantur. Nam
 Leonidae, parta fere victoria, quo minus Persas ad inter-
 necionem deleret, fatigati longa pugna militis robur defuisse
 asserebant: et quae Athenienses Demosthene duce ad Spha-
 cteriam insulam gessissent, belli potius furtum quoddam,
 quam victoriam fuisse. Prima illis illata est in Boeotiis cla-
 des: alteram, qua maiorem in modum opes eorum afflictae
 sunt, ab Antipatro et Macedonibus acceperunt. Iam tertiam
 eorum finibus calamitatem intulit illatum insperantibus a

κακὸν ἀνέλπιστον ἦλθεν εἰς τὴν γῆν. (5) Πύρρον δὲ ἐσβα-
 λόντος, τέταρτον δὴ τότε στρατὸν ὄρωντες πολέμιον
 αὐτοὶ τε παρετάσσοντο, καὶ Ἀργείων ἦκοντες καὶ Μεσση-
 νίων σύμμαχοι. Πύρρος δὲ ὡς ἐπεκράτησεν, ὀλίγου μὲν
 ἦλθεν ἐλεῖν αὐτοβοεὶ τὴν πόλιν, δηώσας δὲ τὴν γῆν καὶ
 λείαν ἐλάσας μικρὸν ἡσύχαζεν. οἱ δὲ εἰς πολιορκίαν εὐ-
 τρεπίζοντο, πρότερον ἔτι τῆς Σπάρτης ἐπὶ τοῦ πολέμου
 33 τοῦ πρὸς Δημήτριον τάφροις τε βαθείαις καὶ σταυροῖς
 τετειχισμένης ἰσχυροῖς, τὰ δὲ ἐπιμαχότατα καὶ οἰκοδομή-
 μασιν. (6) ὑπὸ δὲ τοῦτου τὸν χρόνον καὶ τὴν τοῦ πολέ-
 μου τοῦ Λακωνικοῦ τριβὴν Ἀντίγονος τὰς πόλεις τῶν
 Μακεδόνων ἀνασωσάμενος ἠπείγετο εἰς Πελοπόννησον,
 οἷα ἐπιστάμενος Πύρρον, ἣν Λακεδαίμονα καταστρέψη-
 ται καὶ Πελοποννήσου τὰ πολλὰ, οὐκ εἰς Ἑπειρον, ἀλλ' ἐπὶ
 τε Μακεδονίαν αὐτίς καὶ τὸν ἐκεῖ πόλεμον ἤξοντα. Μέλ-
 λοντος δὲ Ἀντιγόνου τὸν στρατὸν ἐξ Ἀργους εἰς τὴν Λα-

Demetrio bellum. (5) Quum vero iam quarto Pyrrhum cum
 infesto exercitu fines ingressum viderent, obviam illi, assum-
 ptis in societatem Argivis et Messeniis, venere. Quos quum
 Pyrrhus praelio vicisset, parum omnino abfuit, quin eodem
 impetu urbem caperet: sed quum agrum populationibus in-
 festum reddidisset, praedamque inde magnam egisset, pau-
 lulum temporis quieti dedit. Interea Lacedaemonii ad sus-
 tinendam oppugnationem se confirmarunt. Sed et Spartam
 ante, Demetrio oppugnante, praealtis fossis et validissimis
 quibusque operibus munierant: quaque facilius aditu erat,
 propugnacula etiam excitarant. (6) Dum haec aguntur,
 Pyrrho Spartano bello occupato, Antigonus, quum Mace-
 donum urbes praesidiis et munitioibus firmasset, in Pelo-
 ponesum copias duxit, quippe qui sciret, Pyrrhum, La-
 cedaemone et Peloponnesi parte subacta, in Epirum non sta-
 tim rediturum, sed in Macedoniam ad persequendum ibi
 bellum esse reversurum. Quum autem Argis in Laconicum
 agrum Antigonus exercitum esset immissurus, ipse Pyrrhus

κωνικὴν ἄγειν, αὐτὸς ἐς τὸ Ἄργος ἐληλύθει Πύρρος· κρατῶν δὲ καὶ τότε, συνεσπίπτει τοῖς φεύγουσιν ἐς τὴν πόλιν, καὶ οἱ διαλύεται κατὰ τὸ εἰκὸς ἢ τάξιν. (7) μαχομένων δὲ πρὸς ἱεροῖς ἤδη καὶ οἰκίαις καὶ κατὰ τοὺς στενωποὺς καὶ κατ' ἄλλο ἄλλων τῆς πόλεως, ἐνταῦθα ὁ Πύρρος ἐμονώθη, καὶ τιτρώσκειται τὴν κεφαλὴν· κερᾶμφ δὲ βληθέντα ὑπὸ γυναικὸς τεθνάναι φασὶ Πύρρον· Ἄργεῖοι δὲ οὐ γυναικίαν τὴν ἀποκτείνασαν, Δήμητρα δὲ φασὶν εἶναι γυναικί εἰκασμένην. ταῦτα ἐς τὴν Πύρρου τελευτὴν αὐτοὶ λέγουσιν Ἄργεῖοι, καὶ ὁ τῶν ἐπιχωρίων ἐξηγητῆς Λευκίας ἐν ἔπεσιν εἴρηκεν. καὶ σφισιν ἐστὶ, τοῦ θεοῦ χρήσαντος, ἐνθα ὁ Πύρρος ἐτελεύτησεν, ἱερὸν Δήμητρος. ἐν δὲ αὐτῷ καὶ ὁ Πύρρος τέθνηται. (8) Θαῦμα δὲ ποιῶμαι τῶν καλουμένων Αἰακιδῶν αὐτοῖς κατὰ τὰ αὐτὰ ἐκ τοῦ θεοῦ συμβῆναι τὴν τελευτὴν· εἶπε Ἀχιλλεὺς μὲν Ὅμηρος ὑπὸ Ἀλεξάνδρου φησὶ τοῦ Πριάμου καὶ Ἀπόλλωνος ἀπολέσθαι· Πύρρον δὲ τὸν Ἀχιλλέως ἢ Πυθία προσέταξεν ἀποκτεῖναι Δελφοῖς· τῷ δὲ Αἰακίδου

ad Argos iam accesserat. Ibi initio praelio victor Pyrrhus fugientes in urbem persecutus est. (7) Ubi, quum eius exercitus (ut fere fieri solet) in diversa abisset, repugnantibusque acriter hostibus pro templis, aedibus, et angiportis, aliisque urbis locis, Pyrrhus a suis relictus esset, in capite vulnus accepit. Ferunt, eum tegulae ictu, a muliere deiectae, interiisse. Argivi vero non mulierem illam, sed Cererem assumta mulieris forma fuisse, affirmant. Et haec quidem illi de Pyrrhi morte: quod et Leuceas prodidit, qui carminibus indigenarum res conscripsit. Est praeterea Argis, quo loco Pyrrhus cecidit, ex oraculo Cereri erectum ianum: et in eo Pyrrhus ipse sepultus est. (8) Illud vero maxime mihi mirandum videri solet, omnes ex Aeacidarum gente et nomine divinitus oblata nece occubuisse. Achillem enim Homerus memoriae prodidit ab Alexandro Priami filio et Apolline interfectum. Pyrrhus certe, eius filius, oraculi iussu a Delphis occisus est. Huic autem Aeacidae filio,

συνέβη τὰ ἐς τὴν τελευταίην, οἷα Ἀργεῖοί τε λέγουσι καὶ Λευκέας ἐποίησε. Διάφορα δὲ ὅμως ἐστὶ καὶ ταῦτα, ὡς 34 Ἱερώνυμος ὁ Καρδιανὸς ἔγραψεν. ἀνδρὶ γὰρ βασιλεῖ συνόντα ἀνάγκη πᾶσα ἐς χάριν συγγράφειν. εἰ δὲ καὶ Φίλιστος αἰτίαν δικαίαν εἴληφεν, ἐπελπίζων τὴν ἐν Συρακούσαις κἀθοδον, ἀποκρούψασθαι τῶν Διονυσίου τὰ ἀνοσιώτατα, ἧπου πολλή γε Ἱερωνύμου συγγνώμη τὰ ἐς ἠδοκίαν Ἀντιγόνου γράφειν. ἡ μὲν Ἑπειρωτῶν ἀκμὴ κατέστρεψεν ἐς τοῦτο.

C A P U T XIV.

De memorandis artis operibus in Odeo — Triptolemo — Epimenide et Thalete — Aeschylī Epitaphio — Minerva — cultu Veneris Coelestis.

Ἐς δὲ τὸ Ἀθήνησιν εἰσελθοῦσιν ᾠδεῖον, ἄλλα τε καὶ Διόνυσος κεῖται θεῶς ἄξιος· πλησίον δὲ ἐστὶ κρήνη, καλοῦσι δὲ αὐτὴν Ἐννεάκρουνον, οὕτω κοσμηθεῖσαν ὑπὸ Πεισιστράτου. φρέατα μὲν γὰρ καὶ διὰ πάσης τῆς πόλεως ἐστὶ, πηγὴ δὲ αὕτη μόνη. ναοὶ δὲ ὑπὲρ τὴν κρήνην,

quale et Argivi et Leuceas dixerunt, mortis genus obtigit. De eius tamen caede non satis constare scripsit Hieronymus Cardianus: quem scilicet cum rege viventem in eius gratiam scribere maxime fuit necesse. Nam si Philistus venia dignus habetur, qui quum Syracusas se restitutum iri speraret, multa Dionysii flagitia dissimulavit, Hieronymo certe multa ad Antigoni gratiam scribenti ignoscendum. Et huc quidem Epirotarum potentia evasit.

CAP. XIV. Quum vero Athenis Odeum introieris, et alia spectatu digna, et Liberum Patrem conspicies: iuxta quem fons est. Hunc, quia per novem salientes aquam diffundit, Enneacrunon vocant; eum Pisistratus exornavit. Putei quidem passim in urbe multi, hic autem unicus est fons. Tempula vero supra fontem duo sunt; unum Cereris

ὁ μὲν Δῆμητρος πεποιήται καὶ Κόρης, ἐν δὲ τῷ Τριπτολέμου κείμενόν ἐστὶν ἄγαλμα. (2) τὰ δὲ ἐς αὐτὸν ὁποῖα λέγεται γράψω, παρὲς ὅσον ἐς Δηϊόπην ἔχει τοῦ λόγου. Ἑλλήνων οἱ μάλιστα ἀμφισβητοῦντες Ἀθηναίους ἐς ἀρχαιότητα, καὶ δῶρα παρὰ θεῶν φασὶν ἔχειν, εἶδιν Ἀργεῖοι, καθάπερ βαρβάρων Φουξὶν Αἰγύπτιοι. λέγεται οὖν, ὡς Δῆμητρα ἐς Ἄργος ἔλθοῦσαν Πελασγὸς δέξαιτο οἴκῳ, καὶ ὡς Χρυσανθὶς τὴν ἀρπαγὴν ἐπισταμένη τῆς κόρης διηγῆσαιτο· ὕστερον δὲ Τρόχιλον ἱεροφάντην, φυρόντα ἐξ Ἄργους κατὰ ἔχθος Ἀγήνορος, ἔλθειν φασὶν ἐς τὴν Ἀττικὴν, καὶ γυναικὰ τε ἐξ Ἐλευσίνος γῆμαι, καὶ γενέσθαι οἱ παῖδας Εὐβουλέα καὶ Τριπτόλεμον. ὅδε μὲν Ἀργείων ἐστὶ λόγος. Ἀθηναῖοι δὲ, καὶ ὅσοι παρὰ τούτοις, Ἰσάσι Τριπτόλεμον τὸν Κελεοῦ πρῶτον σπεῖραι καρπὸν ἡμέρον. ἔπη δὲ ἄδεται Μουσαίου μὲν, (εἰ δὴ Μουσαίου καὶ ταῦτα) Τριπτόλεμον παῖδα Ὠκεανοῦ καὶ Γῆς εἶναι· Ὀρφέως δὲ (οὐδὲ ταῦτα Ὀρφέως, ἐμοὶ δοκεῖν, ὄντα) Εὐβουλεῖ καὶ Τριπτόλεμῳ Δυσάυλην πατέρα

et Proserpinae: in altero Triptolemi signum est; (2) de quo quaecunque dicuntur, mox omissis, qui de Deiope iactantur, sermonibus exponam. Inter Graeciae populos maxime de antiquitate et Deorum muneribus cum Atheniensibus certant Argivi, non aliter quidem, quam inter barbaros cum Phrygibus Aegyptii. Memoriae itaque proditum est, Cererem Argos venientem a Pelasgo hospitio acceptam; ibi ex Chrysanthide de filiae raptu cognovisse. Post haec Trochilum sacrorum antistitem ab Agenore Argis pulsum in Atticam venisse; quumque Eleusine uxorem duxisset, Eubuleum et Triptolemum genuisse. Haec Argivi. Athenienses vero et finitimi, Triptolemum Celei filium fuisse, qui primus sationem et frugum cultum tradiderit; nihil dubitant. At Musaeus carminibus (si modo ea Musaei sunt) Triptolemum Oceani et Terrae filium prodidit: et Orpheus (quamquam et ea Orpheus esse ut credam, adduci non possum) Eubuleo et Triptolemo Dysaulem patrem fuisse: eos a Cerere

εἶναι, μὴνύσασσι δὲ σφισι περὶ τῆς παιδὸς δοθῆναι παρὰ
 Διμήτρος, σπεῖραι τοὺς καρπούς· Χοιρίλω δὲ Ἀθηναίῳ
 δράμα ποιήσαντι Ἀλόπην ἔστ' εἰρημένα, Κερκύονα εἶναι
 καὶ Τριπτόλεμον ἀδελφούς, τεκεῖν δὲ σφᾶς θυγατέρας
 Ἀμφικτύονος, εἶναι δὲ πατέρα Τριπτόλεμω μὲν Ῥάρον,
 35 Κερκύονι δὲ Ποσειδῶνα. πρόσω δὲ εἶναι με ὠρμημένον
 τοῦδε τοῦ λόγου, καὶ ὅποσα ἐξήγησιν ἔχει τὸ Ἀθήνησιν
 ἱερὸν, καλούμενον δὲ Ἐλευσίμιον, ἐπέσχευ ὄψις ὀνειρά-
 τος· ἃ δὲ ἐς πάντας ὄσιον γράφειν, ἐς ταῦτα ἀποτρέ-
 ψομαι. (3) πρὸ τοῦ ναοῦ τοῦδε, ἔνθα καὶ τοῦ Τριπτο-
 λέμου τὸ ἄγαλμα, ἔστι βοῦς χαλκοῦς, οἷα ἐς θυσίαν ἀνα-
 γόμενος· πεποιήται δὲ καὶ καθήμενος Ἐπιμενίδης Κνώσ-
 σιος, ὃν ἐλθόντα ἐς ἀγρὸν κοιμᾶσθαι λέγουσιν ἐσελθόντα
 ἐς σπήλαιον· ὁ δὲ ὕπνος οὐ πρότερον ἀνῆκεν αὐτὸν,
 πρὶν ἢ οἱ τεσσαρακοστὸν ἔτος γενέσθαι ἀθεύδοντι· καὶ
 ὕστερον ἔπη τε ἐποίει, καὶ πόλεις ἐκάθηρεν ἄλλας τε καὶ
 τὴν Ἀθηναίων. Θάλης δὲ ὁ Λακεδαιμονίους τὴν νόσον

frumenta serendi rationem accepisse, quod ex illis primum
 Ceres filiae raptum cognovisset. Choerilus Atheniensis in
 ea fabula, cui Alope nomen est, Cercyonem et Triptole-
 mum fratres fuisse, ex Amphictyonis filiabus, scripsit: et
 Triptolemo Rharon, Cercyoni Neptunum patrem fuisse.
 Longiore vero oratione conantem singula persequi, et omnia,
 quae de templo, cui Eleusinio nomen est, commemorari
 possent, planius explicare, quaedam me visa per somnum
 species deterruit. Ad ea igitur redeo, quae literis manda-
 re nulla religione prohibeor. (3) Pro templi foribus, quo
 loco etiam Triptolemi signum est, bos aenea spectatur, ita
 ornata, ut victimae, quae ad aram trahuntur. Ibidem se-
 dentem videas Epimenidem Gnosium: quem, quum in
 agrum exisset, in spelunca somno oppressum memorant,
 neque prius experrectum, quam annos XL obdormivisset:
 postea vero et heroicis versus fecisse, et quum alias urbes,
 tum Athenas lustrasse. Quod ipsum apud Lacedaemonios
 sedata pestilentia fecit Thales, Epimenidis tamen neque

παύσας, οὔτε ἄλλως προσήκων, οὔτε πόλεως ἦν Ἐπιμε-
 νίδη τῆς αὐτῆς· ἀλλ' ὁ μὲν Κνώσσιος, Θάλητα δὲ εἰναί
 φησι Γορτύνιον Πολύμναστος Κολοφώνιος ἐπὶ Λακεδαι-
 μονίοις ἐς αὐτὸν ποιήσας. (4) Ἔστι δὲ ἀπωτέρω ναὸς
 Εὐκλείας, ἀνάθημα τοῦτο ἀπὸ Μήδων, οἱ τῆς χώρας
 Μαραθῶνι ἔσχον. φρονῆσαι δὲ Ἀθηναίους ἐπὶ τῇ νίκῃ
 ταύτῃ μάλιστα εἰκάσω· καὶ δὴ καὶ Αἰσχύλος, ὅς οἱ τοῦ
 βίου προσεδοκᾶτο ἢ τελευτῇ, τῶν μὲν ἄλλων ἐμνημόνευ-
 σεν οὐδενός, δόξης ἐς τοσοῦτον ἦκων ἐπὶ ποιήσει, καὶ
 πρὸς Ἀρτεμισίῳ καὶ ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίης· ὁ δὲ τό-
 τε ὄνομα πατρόθεν καὶ τὴν πόλιν ἔγραψε, καὶ ὡς τῆς 36
 ἀνδρίας μάστρας ἔχοι τὸ Μαραθῶνιον ἄλσος καὶ Μήδων
 τοὺς ἐς αὐτὸ ἀποβάντας.

(5) Ἐπεὶ δὲ τὸν Κεραμεικὸν καὶ στοᾶν τὴν καλουμέ-
 νην βασιλείον ναὸς ἐστὶν Ἡφαίστου· καὶ ὅτι μὲν οἱ
 ἄγαλμα παρέστηκεν Ἀθηνᾶς, οὐδὲν θαῦμα ἐπιούμην τὸν
 ἐπὶ Ἐριχθονίῳ ἐπιστάμενος λόγον· τὸ δὲ ἄγαλμα ὄρων

propinquus, neque civis, quum illum Gnosium, hunc Gor-
 tynium fuisse dicat Polymnestus Colophonius in eo carmine,
 quod de Thalete Lacedaemoniis fecit. (4) Paulo hinc lon-
 gius Eucleae (quod est, ac si illustris famae dixeris) delu-
 brum, de Persarum, qui Marathonem occuparant, manu-
 biis dicatum. Nullam autem fuisse victoriam, qua sint ma-
 gis Athenienses gloriati, quam ea, quam ex Marathonica pu-
 gna sunt adepti, hinc praecipue ut credam adducor, quod
 Aeschylus, quum prope iam esset, ut e vita decederet,
 qui de se ipso ante prorsus conticuerat, vir tanta in poësi
 nominis celebritate, cuiusque virtus navalibus praeliis ante
 ad Artemisium et Salaminem enituerat, de Marathonica pu-
 gna quum suum carmen ederet, in ipsa operis fronte suum et
 patriae nomen inscripsit: Marathonium enim saltum et Per-
 sas, qui illuc descenderunt, suae testes virtutis citat.
 (5) Supra Ceramicum, et porticum, quae regia dicitur, Vul-
 cani est fanum: in quo quod Minervae positum sit signum,
 nihil sane admiror, quum ad ea, quae de Erichthonio vul-

τῆς Ἀθηνᾶς γλαυκοὺς ἔχον τοὺς ὀφθαλμοὺς, Λιβύων τὸν μῦθον ὄντα εὗρισκον. τούτοις γὰρ ἔστιν εἰρημένον, Ποσειδῶνος καὶ Λίμνης Τριτωνίδος θυγατέρα εἶναι, καὶ διὰ τοῦτο γλαυκοὺς εἶναι ὡσπερ καὶ τῷ Ποσειδῶνι ὀφθαλμούς. (6) πλησίον δὲ ἱερόν ἐστιν Ἀφροδίτης Οὐρανίας. πρώτοις δὲ ἀνθρώπων Ἀσσυριοῖς κατέστη σέβασθαι τὴν Οὐρανίαν· μετὰ δὲ Ἀσσυριοῖς Κυπρίων Παφίους, καὶ Φοινίκων τοῖς Ἀσκάλωνα ἔχουσιν ἐν τῇ Παλαιστίνῃ· παρὰ δὲ Φοινίκων Κυθήριοι μαθόντες σέβουσιν· Ἀθηναίοις δὲ κατεστήσατο Αἰγεὺς, αὐτῷ τε οὐκ εἶναι παῖδας νομίζων (οὐ γὰρ πω τότε ἦσαν) καὶ ταῖς ἀδελφαῖς γενέσθαι τὴν συμφορὰν ἐκ μηνύματος τῆς Οὐρανίας. τὸ δὲ ἐφ' ἡμῶν ἔτι ἄγαλμα λίθου Παρίου καὶ ἔργον Φειδίου. Δῆμος δὲ ἔστιν Ἀθηναίοις Ἀθμονέων, οἱ Πορφυρίωνα ἔτι πρότερον Ἀκταίου βασιλεύσαντα τῆς Οὐρανίας φασὶ τὸ παρὰ σφίσιν ἱερόν ἰδρύσασθαι. λέγουσι δὲ ἀνὰ τοὺς δήμους καὶ ἄλλα οὐδὲν ὁμοίως καὶ οἱ τὴν πόλιν ἔχοντες.

go traduntur, animum refero. Deae vero signum quod glaucos habeat oculos, Libycam de ea re fabulam comperio: Minervam Neptuni et Tritonidis paludis filiam esse, atque ideo glaucos illi itidem, ut Neptuno, oculos esse. (6) Non longe abest coelestis Veneris delubrum; quam primi omnium Assyrii coluere: a quibus Paphii in Cypro acceptum sacrorum ritum cum Phoenicibus, qui in Palaestina Ascalonem urbem incolunt, Phoenices cum Cytheriis communicarunt. Athenis vero eam religionem induxit Aegeus, quum Veneris ira et sibi prolem non obtigisse, et sororibus calamitatem immissam putaret. Quod aetate nostra exstat deae signum ex Pario lapide, Phidiae opus fuit. Sed Athmonensium apud Athenienses curia est. Eius curiales multo ante Actaeum Porphyrióna regnasse ferunt, ab eoque, quod apud ipsos est, coelestis Veneris templum dedicatum. Sed et alia multa longe diversa ab iis, quae communi urbanae plebis opinione recepta sunt, per curias iactantur.

CAPUT XV.

De porticu Poecile dicta et de picturis in ea.

Ἴουσι δὲ πρὸς τὴν στοᾶν, ἣν Ποικίλην ὀνομάζουσιν ἀπὸ τῶν γραφῶν, ἔστιν Ἑρμῆς χαλκοῦς καλούμενος Ἀγοραῖος, καὶ πύλη πηλείων· ἔπεστι δὲ οἱ τρόπαιον Ἀθηναίων ἱππομαχία κρατησάντων Πλειστάρχου, ὃς τῆς ἵππου Κασσάνδρου καὶ τοῦ ξενικοῦ τὴν ἀρχὴν ἀδελφὸς ὢν ἐπετέτραπτο. (2) αὕτη δὲ ἡ στοὰ πρῶτα μὲν Ἀθηναίους ἔχει τεταγμένους ἐν Οἰνῷ τῆς Ἀργείας ἐναντία Λακεδαιμονίων· γέγραπται δὲ οὐκ ἐς ἀκμὴν ἀγῶνος οὐδὲ τολμημάτων ἐς ἐπίδειξιν τοῦ ἔργου ἤδη προῆκον, ἀλλὰ ἀρχο- 37 μὲνη τε ἡ μάχη, καὶ ἐς χεῖρας ἔτι συνιόντες. ἐν δὲ τῷ μέσῳ τῶν τοίχων Ἀθηναῖοι καὶ Θησεὺς Ἀμαζόσι μάχονται. μόναις δὲ ἄρα ταῖς γυναιξίν οὐκ ἀφήρει τὰ πταίσματα τὸ ἐς τοὺς κινδύνους ἀφειδὲς, εἶπε Θεμισκύρας τε ἀλούσης ὑπὸ Ἡρακλείους, καὶ ὕστερον φθαρείσης σφίσι τῆς στρατιᾶς, ἣν ἐπ' Ἀθήνας ἔστειλαν, ὅμως ἐς Τροίαν ἦλθον

CAP. XV. Pergentibus vero ad eam porticum, quae a picturae varietate Poecile dicitur, Mercurius aeneus in conspectu est, quem Forensem vocant. Prope porta est, ad quam tropaeum ab Atheniensibus erectum, iis nempe, qui Plistarchum Cassandri fratrem, cui ille equitatum suum et conductitium militem commiserat, equestri certamine fuderunt. (2) In ipsa autem porticu Atheniensium primum acies in Oenoe (Argivi agri vico) adversus Lacedaemonios instructa. Expressa vero res est non ad pugnae iam effervescentis effigiem; quum quisque pro se virtutis documenta dare contendit, sed accedere adversae acies videntur, et iam cominus congredi. In medio autem pariete Athenienses sunt Theseo duce cum Amazonibus dimicantes. Hae vero solae ex omnibus foeminis nulla unquam clade deterreri potuerunt, quin belli novam semper aleam subirent. Nam et Themiscyra capta, et copias, quas contra Athenienses miserant, deletis, ad Troiam cum Atheniensibus ipsis et uni-

Ἀθηναίοις τε αὐτοῖς μαχοῦμεναι, καὶ τοῖς πᾶσιν Ἑλλήσιν.
 (3) ἐπὶ δὲ ταῖς Ἀμαζόσιν Ἑλληνὲς εἶδιν ἠροκότες Ἴλιον,
 καὶ οἱ βασιλεῖς ἠθροισμένοι διὰ τὸ Αἴαντος ἐς Κασσάν-
 δραν τόλμημα· καὶ αὐτὸν ἡ γράφη τὸν Αἴαντα ἔχει, καὶ
 γυναῖκας τῶν αἰχμαλώτων ἄλλας τε καὶ Κασσάνδραν.
 (4) τελευταῖοι δὲ τῆς γραφῆς εἶδιν οἱ μαχησάμενοι Μαρα-
 θῶνι· Βοιωτῶν δὲ οἱ Πλάταιαν ἔχοντες καὶ ὄσον ἦν
 Ἀττικὸν, ἴασιν ἐς χεῖρας τοῖς βαρβάροις· καὶ ταύτη μὲν
 ἔστιν ἴσα παρ' ἀμφοτέρων ἐς τὸ ἔργον. τὸ δὲ ἔσω τῆς
 μάχης, φεύγοντές εἶδιν οἱ βάρβαροι καὶ ἐς τὸ ἔλος ὠθοῦν-
 τες ἀλλήλους· ἔσχαται δὲ τῆς γραφῆς νῆές τε αἱ Φοίνισ-
 σαι, καὶ τῶν βαρβάρων τοὺς ἐπιπτοντας ἐς ταύτας φο-
 νεύοντες οἱ Ἕλληνες. ἐνταῦθα καὶ Μαραθῶν γεγραμμέ-
 νος ἔστιν ἠρως, ἀφ' οὗ τὸ πεδίον ὠνόμασται, καὶ Θησεὺς
 ἀνιόντι ἐκ γῆς εἰκασμένος, Ἀθηνᾶ τε καὶ Ἡρακλῆς.
 Μαραθωνίους γὰρ, ὡς αὐτοὶ λέγουσιν, Ἡρακλῆς ἐνομί-
 σθη θεὸς πρώτοις. τῶν μαχομένων δὲ δῆλοι μάλιστα

versis Graecis pugnarunt. (3) Post Amazones Graecos cer-
 nas Ilium excindentes, et reges ab Aiacis in Cassandram
 nefarium facinus in unum congregatos: quo in loco tum ipse
 Ajax, tum captivarum agmen mulierum, et inter ceteras
 Cassandra ipsa picta est. (4) In extremo picturae loco sunt,
 qui in Marathone *adversus Persas* pugnarunt: ex Boeotia Pla-
 taecenses; et item Attici nominis omnes, qui cum barbaris
 congregiuntur. Spectatur autem hic quidem in pugnando
 par in utraque acie alacritas. Ubi vero in pugnae veluti
 penetralia intratum est, fugientes videas barbaros, et *in ipsa*
fugae trepidatione se temere in paludem trudentes. In ipso
 operis fine Phoenissae naves sunt, et barbarorum, qui in
 eas se coniecerant, a Graecis facta caedes. Ibidem et Ma-
 rathon heros est pictus, a quo campi nomen habent. The-
 seus quoque tanquam a littore solvens; Minerva item et
 Hercules: a Marathonis enim Herculi primum (ut ipsi me-
 morant) honores habiti sunt. Inter pugnantium imagines

εἶδιν ἐν τῇ γραφῇ Καλλιμάχος τε, ὃς Ἀθηναίοις πολεμαρχεῖν ἤροτο, καὶ Μιλτιάδης τῶν στρατηγούντων, ἤρως τε Ἐχετλος καλούμενος, οὗ καὶ ὕστερον ποιήσομαι μνήμην. 38
 (5) ἐνταῦθα ἀσπίδες κεῖνται χαλκαῖ, καὶ ταῖς μὲν ἐστὶν ἐπίγραμμα, ἀπὸ Σκιωναίων καὶ τῶν ἐπικούρων εἶναι· τὰς δὲ ἐπαληθιμμένας πίσσῃ, μὴ σφᾶς ὃ τε χρόνος λυμνηνται καὶ ὅσα ἄλλα, Λακεδαιμονίων εἶναι λέγεται τῶν ἀλόντων ἐν τῇ Σφακτηρίᾳ νήσῳ.

CAPUT XVI.

De signis ante porticum Poecilen dictam — Seleuci signo, rebus gestis ac morte.

Ἀνδριάντες δὲ χαλκοῖ κεῖνται πρὸ μὲν τῆς στοᾶς, Σόλων ὁ τοὺς νόμους Ἀθηναίοις γράψας, ὀλίγον δὲ ἀπώτερω Σέλενος, ὃ καὶ πρότερον ἐγένετο ἐς τὴν εὐδαιμονίαν τὴν μέλλονσαν σημεῖα οὐκ ἀφανῆ. Σελεύκῳ γὰρ, ὡς ὁρμᾶτο ἐκ Μακεδονίας σὺν Ἀλεξάνδρῳ, θύοντι ἐν Πέλλῃ τῷ Διὶ, τὰ ξύλα ἐπὶ τοῦ βωμοῦ κείμενα προὔβη τε

maxime illustres sunt, Callimachus, qui ab Atheniensibus Polemarchus electus fuerat: inter duces, Miltiades, et Echellus heros, cuius posterius mentionem faciam. (5) Eodem in loco aenei clypei infixi sunt cum inscriptione, Scionaeorum eos et auxiliariorum esse. Qui vero pice obliti contra temporis iniurias sunt, eos clypeos, et alia simul spolia, quae ibi spectantur, de Spartanis esse dicunt in Sphaacteria insula captis.

CAP. XVI. Ante porticum statuae sunt aeneae, Solon in primis, qui Atheniensibus leges dedit. Non longe abest Seleuci statua, cui haud obscura prodigia futuram felicitatem significarunt. Quum enim ex Macedonia cum Alexandro profecturus Pellae Iovi sacrificaret, ligna aris imposita ultro ad dei simulacrum accesserunt, nullisque subiectis

αυτόματα πρὸς τὸ ἄγαλμα καὶ ἄνευ πυρὸς ἤφθη. τελευτήσαντος δὲ Ἀλεξάνδρου, Σέλευκος Ἀντίγονου ἐς Βαβυλῶνα ἀφικόμενον δεισάσ και παρὰ Πτολεμαῖου φυγῶν τὸν Λάγον, κατήλθεν αὐθις ἐς Βαβυλῶνα· κατελθὼν δὲ ἐκράτησε μὲν τῆς Ἀντιγόνου στρατιᾶς και αὐτὸν ἀπέκτεινε Ἀντίγονου, εἶλε δὲ ἐπιστρατεύσαντα ὕστερον Δημήτριου τὸν Ἀντιγόνου. ὡς δὲ οἱ ταῦτα προκεχωρήκει και μετ' ὀλίγον τὰ Λυσιμάχου κατελόγαστο, τὴν μὲν ἐν τῇ Ἀσίᾳ πᾶσαν ἀρχὴν παρέδωκεν Ἀντιόχῳ τῷ παιδί, αὐτὸς δὲ ἐς Μακεδονίαν ἠπέλγετο. (2) στρατιὰ μὲν και Ἑλλήνων και βαρβάρων ἦν παρὰ Σελεύκῳ. Πτολεμαῖος δὲ ἀδελφὸς μὲν Λυσάνδρου και παρὰ Λυσιμάχου παρ' αὐτὸν πεφηνγῶς, ἄλλως δὲ τολμηῆσαι πρόχειρος και δι' αὐτὸ Κεραινὸς καλούμενος, οὗτος ὁ Πτολεμαῖος, ὡς προσιών ὁ Σελεύκου στρατὸς ἐγένετο κατὰ Λυσιμαχίαν, λαθῶν Σέλευκον κτε-
 39 νει· διαρπάσαι δὲ ἐπιτρέψας τὰ χρήματα τοῖς βασιλεῦσιν, ἐβασίλευε Μακεδονίας, ἐς ὃ Γαλάταις πρῶτος ὦν ἴσμεν βασιλείων ἀντιτάξασθαι τολμησας ἀναιρεῖται ὑπὸ τῶν

ignibus accensa sunt. Mortuo vero Alexandro, hic ipse Seleucus Antigonom Babylona cum exercitu advenientem timens, ad Ptolemaeum Lagi filium confugit. Mox Babylona reversus, Antigoni exercitum fudit, ipsumque Antigonom occidit: ac deinde victum praelio Demetrium Antigoni filium cepit. Quae quum illi omnia prospere evenissent, ac non ita multo post Lysimachi opes corruissent, totius Asiae imperium Antiocho filio tradidit, ipse magnis itineribus in Macedoniam rediit. E Graecorum sane et barbarorum copiis Seleuci exercitus constabat. (2) At Ptolemaeus Lysandrae frater, qui a Lysimacho ad Seleucum confugerat, vir tanta in rebus gerendis alacritate, ut Fulmen sit cognomento appellatus, quum Seleuci exercitus Lysimachiam attigisset, eum dolo occidit. Omnem vero eius pecuniam quum regibus diiipiendam tradidisset, Macedoniae regno ipse potitus est: deinde primus ex omnibus (quos ipsi novimus) regibus acie cum Gallis congregari ausus, ab illis interfectus est: Ma-

βαρβάρων· τὴν δὲ ἀρχὴν Ἀντίγονος ἀνεβώσατο ὁ Δημη-
τρίου. (3) Σέλευκον δὲ βασιλέων ἐν τοῖς μάλιστα πείθο-
μαι καὶ ἄλλως γενέσθαι δίκαιον καὶ πρὸς τὸ θεῖον εὐσεβῆ.
τοῦτο μὲν γὰρ Σέλευκός ἐστιν ὁ Μιλησίοις τὸν χαλκοῦν
καταπέμψας Ἀπόλλωνα ἐς Βραγχίδας, ἀνακομισθέντα εἰς
Ἐκβάτανα τὰ Μηδικὰ ὑπὸ Ξέρξου· τοῦτο δὲ Σελεύκειαν
οἰκίσας ἐπὶ Τίγρητι ποταμῷ καὶ Βαβυλωνίους οὗτος ἐπα-
γόμενος ἐς αὐτὴν συνοίκους, ὑπελίπετο μὲν τὸ τεῖχος
Βαβυλῶνος; ὑπελίπετο δὲ τοῦ Βῆλ τὸ ἱερόν, καὶ περὶ
αὐτὸ τοὺς Χαλδαίους οἰκεῖν.

C A P U T XVII.

De Misericordiae ara in foro — aliis hujusmodi virtutum aris —
gymnasio Ptolemaei et signis in eo — Thesei templo et
picturis in eo — Minoe et Theseo — varia de Thesei
morte narratione.

Ἀθηναίους δὲ ἐν τῇ ἀγορᾷ καὶ ἄλλα ἐστὶν οὐκ ἐς ἅπαν-
τας ἐπίσημα, καὶ Ἐλέου βωμὸς, ᾧ, μάλιστα θεῶν ἐς ἀν-
θρώπινον βίον καὶ μεταβολὰς πραγμάτων ὅτι ὠφέλιμος,

cedoniae vero regnum Antigonus Demetrii filius recuperavit.
(3) Seleucum quidem iustitia et pietate reges omnes antecel-
luisse facile adducor: quippe qui Apollinem aeneum Milesiis
a Xerxe ademptum, et Ecbatana asportatum, in Branchi-
das reportandum curavit. Et quum condita Seleucea ad
Tigrin fluvium, in eam Babylonios inquilinos deduceret,
neque muros Babylonis demolitus est, neque Beli templum
evertit, et Chaldaeis, ut proxima templo loca inhabitarent,
permisit.

CAP. XVII. In foro et alia sunt opera, quae praeci-
pua quaedam Atheniensium in Dis colendis diligentiam
declarant, et Misericordiae ara: cuius numini, quod magna
habeat in tota hominum vita et casuum varietate momenta,

μόνοι τιμὰς Ἑλλήνων νέμουσιν Ἀθηναῖοι. τούτοις δὲ οὐ τὰ ἐς φιλανθρωπίαν μόνον καθέστηκεν, ἀλλὰ καὶ ἐς θεοὺς εὐσεβεῖν ἄλλων πλέον. καὶ γὰρ Αἰδοῦς σφισι βωμὸς ἐστὶ, καὶ Φήμης, καὶ Ὀρμῆς· δηλὰ τε ἑναργῶς, ὅσοις πλέον τι ἐτέρων εὐσεβείας μέτεστιν, ἴσόν σφισι παρὸν τύχης χρηστῆς. (2) Ἐν δὲ τῷ γυμνασίῳ τῆς ἀγορᾶς ἀπέχοντι οὐ πολὺν, Πτολεμαίῳ δὲ ἀπὸ τοῦ κατεσκευασμένου καλουμένου, λίθου τέ εἰσιν Ἑρμαῖ, θεᾶς ἄξιοι, καὶ εἰκὼν Πτολεμαίου χαλκῆ· καὶ ὁ τε Αἰβυς Ἴόβας ἐνταῦθα κεῖται, καὶ Χρῦσιππος ὁ Σολεύς. πρὸς δὲ τῷ γυμνασίῳ Θησέως ἐστὶν ἱερόν· γραφαὶ δὲ εἰσι, πρὸς Ἀμαζόνας Ἀθηναῖοι μαχόμενοι. πεποιήται δὲ σφισιν ὁ πόλεμος οὗτος καὶ τῇ Ἀθηνᾶ ἐπὶ τῇ ἀσπίδι, καὶ τοῦ Ὀλυμπίου
 40 Διὸς ἐπὶ τῷ βᾶθρῳ. γέγραπται δὲ ἐν τῷ τοῦ Θησέως ἱερῷ καὶ ἡ Κενταύρων καὶ ἡ Λαπιθῶν μάχη· Θησεὺς μὲν οὖν ἀπεκτονῶς ἐστὶν ἤδη Κένταυρον, τοῖς δὲ ἄλλοις ἐξ ἴσου καθέστηκεν ἔτι ἡ μάχη. τοῦ δὲ τρίτου τῶν τοίχων ἡ γραφὴ μὴ πνυθόμενοις, ἃ λέγουσιν, οὐ

soli ex omnibus Graecis singularem quendam honorem habent Athenienses. Neque vero illi maiorem quam ceteri in homines humanitatem, ac non in deos etiam religionem praese ferunt. Est enim sua apud illos Pudori, Famae, Alacritati ara. Id ex eo luculenter potest perspici, quod qui ceteros homines pietatis studio superant, eos par fortunae benignitas comitari solet. (2) In gymnasio, quod Ptolemaeum a conditore nuncupatum a foro non longe abest, lapides sunt (Hermae nominantur), qui spectentur, sane digni: Ptolemaei quoque ex aere statua: Iubae etiam Libyci, et Solensis Chrysippi. Proximum gymnasio est Thesei templum, in quo haec picta sunt: Atheniensium contra Amazonas pugna, quae et in Minervae clypeo, et in Olympii Iovis basi incisa est. Picta ibi etiam est Centaurorum et Lapitharum rixa, ubi Theseus Centaurum occidens spectatur, quum inter alios aeque Marte pugna committi videatur. Quae in tertio inest pariete pictura, non satis iis, qui, uti res gesta sit,

σαφής ἐστίν· τὰ μὲν που διὰ τὸν χρόνον, τὰ δὲ Μίκων οὐ τὸν πάντα ἔγραψε λόγον. (3) Μίνως ἠνίκα Θησέα καὶ τὸν ἄλλον στόλον τῶν παίδων ἤγεεν ἐς Κρήτην, ἐρασθεὶς Περιβοίας, ὡς οἱ Θησεὺς μάλιστα ἠναντιοῦτο, καὶ ἄλλα ὑπὸ ὀργῆς ἀπέρριψε ἐς αὐτὸν, καὶ παῖδα οὐκ ἔφη Ποσειδάωνος εἶναι· ἐπεὶ οὐ δύνασθαι τὴν σφραγίδα, ἣν αὐτὸς φέρων ἔτυχεν, ἀφέντι ἐς θάλασσαν ἀνασῶσαι οἱ. Μίνως μὲν λέγεται ταῦτα εἰπὼν ἀφεῖναι τὴν σφραγίδα· Θησέα δὲ σφραγιδά τε ἐκείνην ἔχοντα καὶ στέφανον χρυσοῦν, Ἀμφιτρίτης δῶρον, ἀνελθεῖν λέγουσιν ἐκ τῆς θαλάττης. (4) ἐς δὲ τὴν τελευταίην τὴν Θησεῶς πολλὰ ἤδη καὶ οὐχ ἔμολογοῦντα εἴρηται· δεδέσθαι γὰρ αὐτὸν λέγουσιν ἐς τὸδε, ἕως ὑφ' Ἡρακλέους ἀναχθεῖη. πιθανάτατα δὲ, ὧν ἤκουσα· Θησεὺς ἐς Θεσπρωτοὺς ἐμβαλὼν, τοῦ βασιλέως τῶν Θεσπρωτῶν γυναῖκα ἀρπάσων, τὸ πολὺ τῆς στρατιᾶς οὕτως ἀπόλλυσι καὶ αὐτὸς τε καὶ Πειρίδους (Πειρίδους γὰρ καὶ τὸν γάμον σπεύδων ἐστράτευεν) ἤλωσαν, καὶ σφᾶς ὁ

non didicerint, cognita esse potest, quum et vetustas multa aboleverit, et Micon non fuerit pingendo totam rem persecutus. (3) Minos quum Theseum, ceteramque puerorum manum in Cretam abduceret, amore Periboeae captus est: cuius quum Theseus libidini adversaretur, et alia in illum ira incensus maledicta contulit, et Neptuni filium esse negavit, quod, quam habebat ipse caelatam gemmam, in mare si abiecisset, non esset eam ad se reportaturus. Vix ea locutus, gemmam dicitur abiecisse. Theseum vero memorant cum ea et corona, quam ab Amphitrite dono acceperat, e mari emersisse. (4) De Thesei autem morte multa plane inter se discrepantia traduntur. Aiunt enim eum a Plutone vinctum, non prius dimissum, quam ab Hercule solveretur. Illa veri multo similia aliquando audiui: Theseum in Thesprotidem, ut regis uxorem raperet, venisse cum Pirithoo, (is enim quaerendae sibi uxoris cupiditate nimia impulsus arma ceperat,) exercitus vero magna parte

Θεσπρωτὸς δῆσας εἶχεν ἐν Κιχύρῳ. (5) τῆς δὲ γῆς τῆς Θεσπρωτίδος ἐστὶ μὲν πον καὶ ἄλλα θέας ἄξια, ἱερὸν τε Διὸς ἐν Δωδώνῃ καὶ ἱερὰ τοῦ θεοῦ φηγός. πρὸς δὲ τῇ Κιχύρῳ λίμνη τέ ἐστὶν Ἀχερουσία καλουμένη, καὶ ποταμὸς Ἀχέρων· ῥεῖ δὲ καὶ Κωκυτὸς, ὕδωρ ἀτερπέστατον· Ὀμηρὸς τέ μοι δοκεῖ ταῦτα ἑωρακῶς, ἕς τε τὴν ἄλλην ποιήσιν ἀποτολμῆσαι τῶν ἐν ἄδου, καὶ δὴ καὶ τὰ ὀνόματα τοῖς ποταμοῖς ἀπὸ τῶν ἐν Θεσπρωτίδι θέσθαι. (6) τότε δὲ ἔχομένου Θησέως, στρατεύουσιν ἕς Ἀφιδναν οἱ Τυνδάρεω παῖδες, καὶ τὴν τε Ἀφιδναν αἰροῦσι καὶ Μενεσθέα ἐπὶ βασιλείᾳ κατήγαγον. Μενεσθεὺς δὲ τῶν μὲν παίδων τῶν Θησέως παρ' Ἐλεφήνορα ὑπεξελθόντων ἕς Εὐβοίαν
 41 εἶχεν οὐδένα λόγον· Θησέα δὲ, εἶποτε παρὰ Θεσπρωτῶν ἀνακομισθῆσεται, δυσανταγώνιστον ἠγοῦμενος, διὰ θεραπείας τὰ τοῦ δήμου καθίστατα, ὡς Θησέα ἀνασωθέντα ὕστερον ἀπωσθῆναι. στέλλεται δὴ Θησεὺς παρὰ Δευκαλίωνα ἕς Κρήτην. ἐξενεχθέντα δὲ αὐτὸν ὑπὸ πνευμάτων

amissa, a Thesprotorum rege in vincula ad Cichyrum coniectum. (5) In Thesprotide quidem et alia valde, quae spectentur, digna sunt, et Iovis in Dodona templum, sacraque ei fagus. Ad Cichyrum Acherusia est palus, et Acheron amnis. Fluit ibidem Cocytus, aqua insuavissima. Quae loca quum vidisset (ut opinor) Homerus, tum alia de rerum apud inferos statu in suo poemate confingere est ausus, tum nomina infernalibus fluviiis a Thesprotiae fluviiis desumta imposuit. (6) Quum vero in vinculis adhuc Theseus detineretur, Aphidnam cum exercitu Tyndari filii adorti, capta urbe Mnestheum in regnum restituerunt. Et Mnestheus quidem Thesei liberorum, qui se ad Elephenorem in Euboeam receperant, nullam habuit rationem: sed quum se Theseo, si unquam e Thesprotide redisset, viribus multo inferiorem fore intelligeret, multis obsequiis populo sibi conciliato, obtinuit, ne rediens reciperetur. Missus itaque Theseus ad Deucalionem in Cretam, quum adversa tempestate in Scyron

ἐς Σκυρον τὴν νῆσον λαμπρῶς περιεῖπον οἱ Σκύριοι κατὰ γένους δόξαν, καὶ ἀξίωμα ὃν ἦν αὐτὸς εἰργασμένος· καὶ οἱ θάνατον Λυκομήδης διὰ ταῦτα ἐβούλευσεν. ὁ μὲν δὲ Θεσέως σιγῆς Ἀθηναίους ἐγένετο ὕστερον ἢ Μῆδοι Μαραθῶνα ἔσχον, Κίμωνος τοῦ Μιλτιάδου Σκυρίους ποιήσαντος ἀναστάτους, δίκην δὲ τοῦ Θεσέως θανάτου, καὶ τὰ ὅσα κομισαντος ἐς Ἀθήνας.

CAPUT XVIII.

De templo Castoris et Pollucis — Aglauro eiusque sororibus — Prytaneo — templo Serapidis, Lucinae (Ἐλλειθυίας) — Adriani imperat. aliorumque signis ante templum Iovis Olympii — Isocrate — templo Iovis Olympii — Adriani operibus Athenis exstructis.

Tὸ δὲ ἱερὸν τῶν Διοσκούρων ἐστὶν ἀρχαῖον· αὐτοὶ τε ἐστῶτες καὶ οἱ παῖδες καθήμενοί σφισιν ἐφ' ἵππων. ἐν ταῦθα Πολύγνωτος μὲν ἔχοντα ἐς αὐτοὺς ἔγραψε γάμον τῶν θυγατέρων τῶν Λευκίππου, Μίλων δὲ τοὺς μετὰ Ἰάσονος ἐς Κόλχους πλεύσαντας· καὶ οἱ τῆς γραφῆς ἡ σπουδὴ μάλιστα ἐς Ἀκάστον καὶ τοὺς ἵππους ἔχει τοῦ Ἀκάστου. (2) ὑπὲρ δὲ τῶν Διοσκούρων τὸ ἱερὸν Ἀγλαύρου τέμενός

insulam delatus esset, a Scyriis, tum ob generis claritatem, tum ob rerum praeclare gestarum magnitudinem, benigne acceptus est. Quae res effecit, ut eum Lycomedes per insidias de medio tollendum curaret. Theseo vero templum Athenis dicatum est non multo post Marathonem a Persis occupatum: quo tempore Cimon Miltiadis filius, Thesei mortem ultus, Scyron delevit, eiusque ossa Athenas reportavit.

CAP. XVIII. Castorum *castrum* templum perantiquum est, in quo ipsi stantes ac filii equis insidentes spectantur. Hic eorum res gestas Polygnotus pinxit, et Leucippi filiarum nuptias: Micon vero eos, qui Colchos cum Iasone navigarunt: omnium autem accuratissime Acastum, eiusque equos fecit. (2) Supra Castorum Aglauri lucus est, cui, et Hersae ac

ἔστιν. Ἀγλαύρω δὲ καὶ ταῖς ἀδελφαῖς, Ἐρση καὶ Πανδρόσῳ, δοῦναί φασιν Ἀθηναῖν Ἐριχθόνιον, καταθεῖσαν ἐς κιβωτὸν, ἀπειποῦσαν εἰς τὴν παρακαταθήκην μὴ πολυπραγμονεῖν. Πάνδροσον μὲν δὴ λέγουσι πείθεσθαι· τὰς δὲ δύο (ἀνοῖξαι γὰρ σφᾶς τὴν κιβωτὸν) μαλινεσθαί τε, ὡς εἶδον τὸν Ἐριχθόνιον, καὶ κατὰ τῆς ἀκροπόλεως, ἔνθα ἦν μάλιστα ἀπότομον, αὐτὰς ῥίψαι· κατὰ τοῦτο ἐπαναβάντες Μῆδοι κατεφόνευσαν Ἀθηναίων τοὺς πλέον τι ἐς τὸν χρησμὸν ἢ Θεμιστοκλῆς εἰδέναι νομίζοντας, καὶ τὴν ἀκρόπολιν ξύλοις καὶ σταυροῖς ἀποτειχίσαντας. (3) πλησίον δὲ Πρυτανεῖόν ἐστιν, ἐν ᾧ νόμοι τε οἱ Σόλωνός εἰσι γεγραμμένοι, καὶ θεῶν Εἰρήνης ἀγάλματα κῆται καὶ Ἐστίας, ἀνδριάντες δὲ ἄλλοι τε καὶ Αὐτόλυκος ὁ παγκρα-
 42 τιαστής. τὰς γὰρ Μιλτιάδου καὶ Θεμιστοκλέους εἰκόνας ἐς Ῥωμαῖόν τε ἄνδρα καὶ Θραῖκα μετέγραψαν. (4) ἐν-τεῦθεν ἰοῦσιν ἐς τὰ κάτω τῆς πόλεως, Σαρᾶπιδός ἐστιν ἱερόν, ὃν Ἀθηναῖοι παρὰ Πτολεμαίου θεὸν ἐσηγάγοντο. Αἰγυπτίους δὲ ἱερὰ Σαρᾶπιδος, ἐπιφανέστατον μὲν ἐστιν

Pandroso sororibus, Minervam aiunt Erichthonium in cistam abditum commisisse, admonitis, ne, quid intus esset, curiose inspicerent. Pandroson quidem paruisse ferunt, sorores vero cistam resignasse, visoque Erichthonio, furiis agitas, se de arcis maxime praerupto loco praecipites misisse: ea sane parte, qua Persae irruptione facta ex Atheniensibus eos, qui se quam Themistoclem oraculum acutius intellexisse arbitrati, arcem ligneis operibus munierant, occiderunt. (3) Proxime abest Prytaneum, in quo Solonis leges perscriptae adservantur. Signa verum deorum, ibi posita, Pacis et Vestae. Virorum imagines, quum aliorum, tum Autolyçi pancratiastae. Nam Miltiadis et Themistochlis statuas, priori abolita inscriptione, Romano et Thraci homini attribuerunt. (4) Hinc ad inferiores urbis partes descendentes Serapidis fanum se ostendit, cuius religionem a Ptolemaeo Athenienses acceperunt. Apud Aegyptios autem *complura sunt* eius dei templa, *sed* omnium clarissimum

Ἀλεξανδρεῦσιν, ἀρχαιότατον δὲ ἐν Μέμφει· ἐς τοῦτο ἐσελθεῖν οὔτε ξένοις ἐστίν, οὔτε τοῖς ἱερεῦσι, πρὶν ἂν τὸν Ἄπιμ θάπτωσι. (5) τοῦ δὲ ἱεροῦ τοῦ Σαράπιδος οὐ πόδῳ χωρίον ἐστίν, ἐνθα Πειρίθουν καὶ Θησέα συνθεμένους ἐς Λακεδαίμονα καὶ ὕστερον ἐς Θεσπρωτοὺς σταλῆναι λέγουσι. πλησίον δὲ ᾠκοδόμητο ναὸς Εἰλειθυίας, ἣν ἐλθοῦσαν ἐξ Ὑπερβορέων ἐς Δῆλον γενέσθαι βοηθὸν ταῖς Ἀητούς ᾠδίσι· τοὺς δὲ ἄλλους παρ' αὐτῶν φασὶ τῆς Εἰλειθυίας μαθεῖν τὸ ὄνομα· καὶ θύουσί τε Εἰλειθυίᾳ Δῆλιοι καὶ ὕμνον ᾄδουσιν Ὡλήνος. Κρηῆτες δὲ χώρας τῆς Κνωσσίας ἐν Ἀμνισῶ γενέσθαι νομίζουσιν Εἰλειθυίαν καὶ παῖδα Ἥρας εἶναι. μόνους δὲ Ἀθηναίους τῆς Εἰλειθυίας κεκάλυπται τὰ ξόανα ἐς ἄκρους τοὺς πόδας. τὰ μὲν δὴ δύο εἶναι Κρητικὰ, καὶ Φαίδρας ἀναθήματα ἔλεγον αἰ γυναιῖκες, τὸ δὲ ἀρχαιότατον Ἐρυσίχθονα ἐκ Δήλου κομίσει.

(6) Πρὶν δὲ ἐς τὸ ἱερόν ἵεναι τοῦ Λιὸς τοῦ Ὀλυμπίου, Ἀρδιανὸς ὁ Ῥωμαίων βασιλεὺς τὸν τε ναὸν ἀνέδηκε καὶ

habent Alexandrini, antiquissimum Memphitici, quo neque exteris hominibus, neque sacerdotibus ipsis aditus patet, priusquam Apim bovem humarint. (5) A Serapidis fano non longe abest locus, ubi *primum* Pirithoum et Theseum, societate inita, memoriae traditum est Lacedaemona, et deinde in Thesprotidem profectos. Proximo *olim* loco erectum fuit Lucinae templum, quam ex Hyperboreis Delum venisse memorant, ut parturienti Latonae opem ferret: e Delo vero ad alias gentes Lucinae nomen pervasisse. Ac Delii quidem Lucinae divinam rem faciunt, et *ad eius aram* hymnum Olénis cantant. Cretenses incolae Gnosiae regionis ad Amnisum eam genitam putant: Iunonis filiam fuisse. Soli autem *omnium* Athenienses deae signa usque ad imos pedes velant. Eorum duo e Creta advecta Phaedram dedicasse, tertium, omnium antiquissimum, ab Erysichthone e Delo deportatum foeminae aiebant. (6) Olympii vero Iovis templum Adrianus Imperator dedicavit, et signum

τὸ ἄγαλμα, θεᾶς ἄξιον οὐ μεγέθει μὲν, (ὅτι μὴ Ῥωμαίοις καὶ Ῥοδίοις εἰσὶν οἱ κολοσσοί, τὰ λοιπὰ ἄγάλματα ὁμοίως ἀποδείκνυται) πεποίηται δὲ ἔκ τε ἐλέφαντος καὶ χρυσοῦ, καὶ ἔχει τέχνης εὖ πρὸς τὸ μέγεθος ὁρᾶσθαι. ἔνταῦθα εἰκό-
 43 νες Ἀδριανοῦ, δύο μὲν εἰσι Θεασίου λίθου, δύο δὲ Αἰγυ-
 πτίου· χαλκαῖ δὲ ἐστᾶσι πρὸ τῶν κίωνων, ἃς Ἀθηναῖοι
 καλοῦσιν ἀποίκους πόλεις. ὁ μὲν δὴ πᾶς περιβόλος στα-
 δίων μάλιστα τεσσάρων ἐστίν, ἀνδριάντων δὲ πλήρης·
 ἀπὸ γὰρ πόλεως ἐκάστης εἰκῶν Ἀδριανοῦ βασιλέως ἀνά-
 κειται, καὶ σφᾶς ὑπερεβάλλοντο Ἀθηναῖοι, τὸν κολοσσὸν
 ἀναθέντες ὑπίσθεν τοῦ ναοῦ θεᾶς ἄξιον. (7) ἔστι δὲ ἀρ-
 χαῖα ἐν τῷ περιβόλῳ, Ζεὺς χαλκοῦς, καὶ ναὸς Κρονου
 καὶ Ῥέας, καὶ τέμενος ἐπίκλησιν Ὀλυμπίας. ἔνταῦθα
 ὄσον ἐς πῆχυν τὸ ἔδαφος διέστηκε, καὶ λέγουσι μετὰ τὴν
 ξεπομβρίαν τὴν ἐπὶ Δευκαλίανος συμβᾶσαν ὑπορυῆναι
 ταύτῃ τὸ ὕδωρ, ἐσβάλλουσί τε ἐς αὐτὸ ἀνὰ πᾶν ἔτος ἄλ-
 φιτα πυρῶν μέλιτι μίξαντες. (8) κεῖται δὲ ἐπὶ κίονος
 Ἰσοκράτους ἀνδριάς, ὃς ἐς μνήμην τρία ὑπελίπετο, ἐπι-

spectatu dignum, non quidem ob magnitudinem (nisi quod Romanis et Rhodiis colossi sunt, reliqua Iovis simulacra pari magnitudine sunt) sed quod ex auro et ebore elaboratum et elegante artificio est, si magnitudinem spectes. Sunt et duae Adriani statucae ex Thasio, totidem ex Aegypto marmore: ad templi verò columnas urbium, quas colonias Athenienses appellant, ex aere erecta sunt simulacra. Est autem totius templi ambitus stadiorum amplius quatuor, neque eius ulla pars statuis vacat: singulae enim urbes in eo Adriano statuam posuerunt: quas omnes Athenienses longo intervallo superarunt, erecto eidem mirandi operis colosso in postica templi parte. (7) In eodem ambitu vetera sunt, Iupiter aeneus, Saturni et Rheae delubrum, et lucus, quem Olympiae nuncupant. Ibi in cubiti fere altitudinem solum subsidit, qua post Deucalionis eluvionem aquam defluxisse memorant. In eum hiatum quotannis e melle et triticea farina polentam proiciunt. (8) In columna est Isocratis statua. Is tria re-

μονώτατον μὲν, ὅτι οἱ βιώσαντι ἔτη δυοῖν δέοντα ἑκατὸν οὔποτε κατελύθη μαθητὰς ἔχειν· σωφρονέστατον δὲ, ὅτι πολιτείας ἀπεχόμενος διέμεινε καὶ τὰ κοινὰ οὐ πολυπραγμονῶν· ἐλευθερώτατον, ὅτι πρὸς τὴν ἀγγελίαν τῆς ἐν Χαιρώνειᾳ μάχης ἀλγῆσας ἐτελεύτησεν ἑθελοντῆς. κεῖνται δὲ καὶ λίθου Φρυγίου Πέρσαι χαλκοῦν τρίποδα ἀνεχοντες, θεῶν ἄξιοι καὶ αὐτοὶ καὶ ὁ τρίπους. τοῦ δὲ Ὀλυμπίου Διὸς Δευκαλίωνα οἰκοδομηῆσαι λέγουσι τὸ ἀρχαῖον ἱερόν, σημεῖον ἀποφαίνοντες, ὡς Δευκαλίων Ἀθήνησιν ἔφησε, τάφον τοῦ ναοῦ τοῦ νῦν οὐ πολὺ ἀφεστηκότα. (9) Ἀδριανὸς δὲ κατεσκευάσατο μὲν καὶ ἄλλα Ἀθηναίους, ναὸν Ἡρας, καὶ Διὸς Πανελληνίου, καὶ θεοῖς τοῖς πᾶσιν ἱερόν κοινόν· τὰ δὲ ἐπιφανέστατα ἑκατὸν εἰκοσι κίονες Φρυγίου λίθου. πεποιήνται δὲ καὶ ταῖς στοαῖς κατὰ τὰ αὐτὰ οἱ τοῖχοι. καὶ οἰκήματα ἐνταῦθά ἐστιν ὁρόφῳ τε ἐπι-

liquit praeclara actae vitae monumenta: primum perseverantiae, quod, quum octo et nonaginta annos vixisset, nunquam discipulos habere desiit: alterum modestiae, quod semper fuit a publicis negotiis et curis seiunctus: tertium, quod sibi libertatem carissimam rerum omnium fuisse declaravit. Post acceptum enim de pugna ad Chaeroneam nuntium prae animi aegritudine voluntariam mortem oppetiit. Ibi etiam positi sunt e marmore Phrygio Persae, aeneum tripodem sustinentes, tam ipsi, quam tripodes, qui spectentur, digni. Olympii quidem Iovis vetustissimum templum Deucalionem aedificasse, vulgo proditum est: nam Athenis habitasse Deucalionem, pro valde perspicuo signo habent sepulcrum eius, quod ab hoc ipso templo non longe abest. (9) Adrianus vero et alia Atheniensibus opera exaedificavit, et Iunonis ac Iovis Panellenii templum, communemque omnibus diis aedem. Spectantur inter caetera opera, ut quae maxime, columnae centum et viginti ex Phrygio marmore, et ex eadem materia parietes in porticibus exstructi: et in iis cellae, quae inaurato lacunari et alabastro praefulgent,

χρῦσῳ καὶ ἀλαβάστρῳ λίθῳ, πρὸς δὲ ἀγάλμασι κεκοσμη-
μένα καὶ γραφαῖς· κατάκειται δὲ ἐς αὐτὸ βιβλία· καὶ
γυμνάσιόν ἐστιν ἐπάνυμον Ἀδριανοῦ· κίονες δὲ καὶ ἐν-
ταῦθα ἑκατὸν λιθοτομίας τῆς Λιβύων.

C A P U T . XIX.

De templo Apollinis Delphini — Venere in Hortis — Cynos-
arge — Lyceo — de Niso rege — de Ilisso et Eridano
fluviis — de Diana Agrotera — de stadio Herodis.

44 **Μ**ετὰ δὲ τὸν ναὸν τοῦ Διὸς τοῦ Ὀλυμπίου πλησίον
ἀγάλμα ἔστιν Ἀπόλλωνος Πυθίου· ἔστι δὲ καὶ ἄλλο
ιερὸν Ἀπόλλωνος ἐπὶ κλησιν Δελφινίου. λέγουσι δὲ, ὡς,
ἐξειργασμένου τοῦ ναοῦ πλὴν τῆς ὄροφῆς, ἀγνώστῳ ἔτι τοῖς
πᾶσιν ἀφίκοιτο Θησεὺς ἐς τὴν πόλιν. οἶα δὲ χιτῶνα
ἔχοντος αὐτοῦ ποδήρη, καὶ πεπλεγμένης δὲ ἐς εὐπρεπές
οἱ τῆς κόμης, ὡς ἐγένετο κατὰ τὸν τοῦ Δελφινίου ναὸν,
οἱ τὴν στέγην οἰκοδομοῦντες ἤρουντο σὺν χλευασίᾳ, ὅτι
δὴ παρθένος ἐν ὥρᾳ γάμου πλανᾶται μόνη. Θησεὺς δὲ
ἄλλο μὲν αὐτοῖς ἐδήλωσεν οὐδὲν, ἀπολύσας δὲ, ὡς λέγε-
ται, τῆς ἀμάξης τοὺς βοῦς, ἢ σφισι παρῆν, τὸν ὄροφον
ἀνέξῳρῳ ἐς ὑψηλότερον, ἢ τῷ ναῷ τὴν στέγην ἐποιοῦντο.

signis ipsae et picturis undique exornatae. Bibliotheca est
in eodem templo, et gymnasium Adriani cognomento, in
quo columnae centum e Libycis lapidinis.

CAP. XIX. Proxime Olympii Iovis templum Apollinis
Pythii signum est: et alia item Apollinis, quem Delphinium
appellant, aedes. Ea quum ad fastigium perducta iam esset,
aiunt incognitum adhuc Theseum urbem introiisse talarum pal-
la, et coma eleganter plexa: atque ut primum ad Delphini
accessit, rogatum per illusionem ab iis, qui fastigium erige-
bant, quid ita nubilus virgo sola erraret: eumque nihil aliud
respondisse, sed disiunctis a plastro, quod in proximo erat,
hobus, culmen templi altius, quam fabri statuerant, pro-

(2) Ἐς δὲ τὸ χωρίον, ὃ Κήπους ὀνομάζουσι, καὶ τῆς Ἀφροδίτης τὸν ναὸν οὐδεὶς λεγόμενός σφισιν ἔστι λόγος; οὐ μὴν οὐδὲ ἐς τὴν Ἀφροδίτην, ἢ τοῦ ναοῦ πλησίον ἔστηκε. ταύτης γὰρ σχῆμα μὲν τετραγώνον κατὰ ταῦτά καὶ τοῖς Ἑρμαῖς, τὸ δὲ ἐπίγραμμα σημαίνει τὴν Οὐρανίαν Ἀφροδίτην τῶν καλουμένων Μοιρῶν εἶναι πρεσβυτάτην. τὸ δὲ ἄγαλμα τῆς Ἀφροδίτης ἐν τοῖς Κήποις ἔργον ἔστιν Ἀλκαμένους, καὶ τῶν Ἀθήνησιν ἐν λόγοις θείας ἄξιον. (3) Ἔστι δὲ Ἡρακλέους ἱερὸν καλούμενον Κυνόσαργες· καὶ τὰ μὲν ἐς τὴν κύνα εἰδέναι τὴν λευκὴν ἐπιλεξαμένοις ἔστι τὸν χρησμόν· βωμοὶ δὲ εἰσιν Ἡρακλέους τε καὶ Ἥβης, ἣν Διὸς παῖδα οὔσαν συνοικεῖν Ἡρακλεῖ νομίζουσιν· Ἀλκμήνης τε βωμὸς καὶ Ἰολάου πεποιήται, ὃς τὰ πολλὰ Ἡρακλεῖ συνεπόνθησε τῶν ἔργων. (4) Λύκειον δὲ ἀπὸ μὲν Λύκου τοῦ Πανδίωνος ἔχει τὸ ὄνομα, Ἀπόλλωνος δὲ ἱερὸν ἐξαρχῆς τε εὐθύς καὶ καθ' ἡμᾶς ἐνομιζέτο, Λύκιός τε ὁ θεὸς ἐνταῦθα ἠνομάσθη πρῶτον. λέγεται δὲ, ὅτι καὶ Τερμίλαις, ἐς οὓς ἦλθεν ὁ 45

iecissee. (2) De ea vero urbis regiuncula, quam Hortos vocant, et Veneris in ea templo signoque; quod templo adstitit, figura, ut Hermae, quadrata, nihil fide dignum est ab Atheniensibus traditum. Epigramma autem indicat, coelestem Venerem esse, earum, quae Parcae appellantur, natu maximam. Sed quod in hortis signum Veneris est, Alcmenis opus fuit, et inter ea, quae Athenis cum admiratione spectantur, suum obtinet locum. (3) Est etiam Herculis delubrum, quod Cynosarges dicitur: ac quae de alba cane dicuntur, scire licet iis, qui oraculum legerint. Ibi arae sunt Herculis, et Hebes, quam Iovis filiam, et cum Hercule nuptam fama vulgavit. Alcmenes etiam ara et Iolai, qui multorum Herculis laborum comes fuit. (4) Lyceum a Lycio quidem Pandionis filio nomen habet. Apollinis autem illud templum fuisse, et olim, et his etiam temporibus creditum est, Lyciumque inde primum Apollinem dictum. Termisenses quoque, ad quos Aegeum fugiens Lycius se recepit,

Λύκος φεύγων Αλγέα, καὶ τούτοις αἰτιός ἐστι, Λυκίους ἀπ' αὐτοῦ καλεῖσθαι. (5) Ἔστι δὲ ὄπισθεν τοῦ Λυκίου Νίσου μνημα, ὃν ἀποθανόντα ὑπὸ Μίνω βασιλεύοντα Μεγαρέων κομίσαντες Ἀθηναῖοι ταύτη θάπτουσιν. ἐς τοῦτον τὸν Νῖσον ἔχει λόγος, τρίχας ἐν τῇ κεφαλῇ οἱ πορφυρεῶς εἶναι, χρῆναι δὲ αὐτὸν ἐπὶ ταύταις ἀποκαρτεῖσαι τελευτᾶν. ὡς δὲ οἱ Κρητες ἦλθον ἐς τὴν γῆν, τὰς μὲν ἄλλας ἤροιν ἐξ ἐπιδρομῆς τὰς ἐν τῇ Μεγαρίδι πόλεις, ἐς δὲ τὴν Νισαίαν καταφεύγοντα τὸν Νῖσον ἐπολιόρκουν· ἐνταῦθα τοῦ Νίσου λέγεται θυγατέρα ἐρασθῆναι Μίνω, καὶ ὡς ἀπέκειρε τὰς τρίχας τοῦ πατρός. ταῦτα μὲν οὕτω γενέσθαι λέγουσι. (6) Ποταμοὶ δὲ Ἀθηναίους ῥέουσιν Εἰλισσός τε, καὶ Ἡριδανῶ τῷ Κελτικῷ κατὰ τὰ αὐτὰ ὄνομα ἔχων, ἐκδιδοὺς ἐς τὸν Εἰλισσόν. ὁ δὲ Εἰλισσός ἐστιν οὗτος, ἐνθα παίζουσαν Ὁρειθυίαν ὑπὸ ἀνέμου Βορέου φασὶν ἀρπασθῆναι, καὶ συνοικεῖν Ὁρειθυία Βορέαν, καὶ σφισι διὰ τὸ κῆδος ἀμύναντα τῶν τριηρῶν τῶν βαρβαρικῶν ἀπολέσαι τὰς πολλὰς. ἐθέλουσι δὲ Ἀθηναῖοι καὶ ἄλλων θεῶν ἱερόν εἶναι τὸν Εἰλισσόν· καὶ

ab eo Lycios appellatos memorant. (5) Est secundum Lycii Nisi Megarensium regis monumentum: quem quum Minos interemisset, sublatum Athenienses eo in loco sepelierunt. De hoc quidem Niso fabula vulgata est, capillum purpureum habuisse; quo salvo, mori se non posse ex oraculo cognorat. Ita vero accidit, ut, quum Cretenses eius fines hostilem in modum adorti, et alia in Megaride oppida subitis incursionibus cepissent, et ipsum intra Nisaeae moenia compulsum obsedissent, Nisi filia Minois amore capta, crinem patri detonderit. Et haec quidem sic propemodum narrantur. (6) Amnes in Attica nobiles sunt; Ilissus, et in eum cadens Eridanus, eodem cum Gallico Eridano nomine. Ilissus vero ille est, ad quem ludentem Orithyiam Boream rapuisse, sibique matrimonio adiunxisse memorant, ob eamque cum Atheniensibus affinitatem barbarorum multas triremes demersisse. Illisqum Athenienses et aliis Dis, et Musis sacrum.

Μουσῶν βωμὸς ἐπ' αὐτῷ ἔστιν Εἰλισσιᾶδων. δεικνύται δὲ καὶ, ἔνθα Πελοποννήσιοι Κόδρον τὸν Μελάνθου βασιλεύοντα Ἀθηναίων κτείνουσι. (7) Διαβᾶσι δὲ τὸν Εἰλισσὸν, χωρίον Ἄγραι καλούμενον καὶ ναὸς Ἀγροτέρας ἔστιν Ἀρτέμιδος. ἐνταῦθα Ἄρτεμιν πρῶτον θηρεῦσαι λέγουσιν, ἔλθοῦσαν ἐκ Δήλου· καὶ τὸ ἄγαλμα διὰ τοῦτο ἔχει τόξον. τὸ δὲ ἀκούσασι μὲν οὐχ ὁμοίως ἐπαγωγὸν, θαῦμα δ' ἰδοῦσι, στάδιόν ἐστι λευκοῦ λίθου· μέγεθος δὲ αὐτοῦ τῆδε ἂν τις μάλιστα τεκμαίροιο· ἄνωθεν ὄρος ὑπὲρ τὸν 46 Εἰλισσὸν ἀρχόμενον ἐκ μηνοειδοῦς καθήκει τοῦ ποταμοῦ πρὸς τὴν ὄχθην εὐθύ τε καὶ διπλοῦν. τοῦτο ἀνὴρ Ἀθηναῖος Ἡρώδης ἠκοδόμησε, καὶ οἱ τὸ πολὺ τῆς λιθοτομίας τῆς Πεντέλης ἐς τὴν οἰκοδομὴν ἀνηλώθη.

putant; quarum in eius ripis ara est, Pissiadum Musarum dicta. Non longe ab eo locus ostenditur, ubi Peloponnesii Codrum Melanthis filium, Atheniensium regem, interfecerunt. (7) Ubi Ilissum traieceris, locum offendas, qui Agrae dicitur, et venatricis Dianae aedem: ibi enim primum, quum ex Delo paulo ante in ea loca venisset, venationibus operam dedisse Dianam ferunt, ob eamque causam eius simulacro arcus additur. Quod iam dicam, non facile, qui audierint, ut credant, adduci poterunt: mirantur, qui viderint. Stadium est e candido marmore, ea magnitudine, quam facile hinc comicias. Supra Ilissum mons est. Is lunata forma ad amnis ripam recta duplici muro pertendit. Hoc stadium Herodes Atticus erexit, multumque ex Pentelicis lapidinis in eo consumpsit.

C A P U T XX.

De via quae Tripodes dicta est — Praxitele et Phryne — Bacchi templo eiusque in altera aede picturis — excidio Athenarum et Sulla.

*Ἔ*στι δὲ ὁδὸς ἀπὸ τοῦ Πρυτανείου καλουμένη Τρίποδες· ἀφ' οὗ δὲ καλοῦσι τὸ χωρίον· ναοὶ θεῶν ἐς τοῦτο, μεγάλοι καὶ σφισιν ἐφέστηκασι τρίποδες, χαλκοὶ μὲν, μνήμης δὲ ἄξια μάλιστα περιέχοντες ἐργασμένα. Σάτυρος γάρ ἐστιν, ἐφ' ᾧ Πραξιτέλην λέγεται φρονῆσαι μέγα· καί ποτε Φρύνης αἰτούσης, ὅ τι οἱ κάλλιστον εἴη τῶν ἔργων, ὁμολογεῖν μὲν φασὶ διδόναι οἱ ἔραστὴν ὄντα, κατειπεῖν δ' οὐκ ἐθέλειν, ὅ τι κάλλιστον αὐτῷ οἱ φαίνοιτο. ἐσδραμῶν οὖν οἰκίτης Φρύνης ἔφασκεν οἴχεσθαι Πραξιτέλει τὸ πολὺ τῶν ἔργων, πρὸς ἐσπεσόντος ἐς τὸ οἴκημα, οὐ μὲν οὖν πάντα ἀφανισθῆναι. Πραξιτέλης δὲ ἀντίκα ἔδει διὰ θυρῶν ἕξω, καὶ οἱ καμόντι οὐδὲν ἔφασκεν εἶναι πλεόν, εἰ δὴ καὶ τὸν Σάτυρον ἢ φλόξ καὶ τὸν Ἑρωτα ἐπέλαβε. Φρύνη δὲ μένειν θαρρόντα ἐκέλευε, παθεῖν γὰρ ἀνιαρὸν

CAP. XX. E Prytaneo in viam descendas, quam Tripodas appellant: in qua surgunt deorum delubra, et in his tripodes dicati, unde nomen viae est. Aenei ii sunt, in quibus insunt memoratu digna illustrium artificum opera. Inter ea Satyrus, quo Praxitelem magnopere gloriatum ferunt. Nam quum Phryne, cuius erat amator, ab eo sibi depoposcisset, quod esset eius operum pulcherrimum, non sane renuit: verum quod ipse de suis operibus iudicium facere pertinaciter recusarat, hoc astu mulier expressit. Eius servus accurrens nunciat, Praxitelis officinam igni correptam flagrare, bonamque eius operum partem iam periisse, non tamen adhuc omnia exusta. Exanimatus Praxiteles foras exsiluit, et, Actum est, inquit, de laboribus meis, si Satyro et Cupidini flammae non pepercerunt. Tum Phryne eum manere ac bono esse animo iubet: nihil enim triste ac-

οὐδέν, τέχνη δὲ ἀλόντα ὁμολογεῖν τὰ κάλλιστα ὧν ἐποίησε. Φρόνη μὲν οὖν οὕτω τὸν Ἐρωτα αἰρεῖται. Διονύσῳ δὲ ἐν τῷ ναῷ τῷ πλησίον Σάτυρός ἐστι παῖς, καὶ δίδωσιν ἔκπωμα. Ἐρωτα δ' ἐστηκότα ὁμοῦ καὶ Διόνυσον Θυμῖλος ἐποίησε. (2) Τοῦ Διονύσου δὲ ἐστὶ πρὸς τῷ θεάτρῳ τὸ ἀρχαιότατον ἱερόν· δύο δὲ εἰσὶν ἐντὸς τοῦ περιβόλου ναοὶ, καὶ Διόνυσοι, ὃ τε Ἐλευθερεὺς, καὶ ὃν Ἀλκαμένης ἐποίησεν ἐλέφαντος καὶ χρυσοῦ. γραφαὶ δὲ αὐτόθι· Διόνυσός, ἐστὶν ἀνάγκων Ἡφαιστον ἐς οὐρανόν. λέγεται δὲ καὶ τὰδε ὑπὸ Ἑλλήνων, ὡς Ἡρα εἶπαι γενόμενον Ἡφαιστον· ὃ δὲ οἱ μνησικακῶν πέμψαι ὄψρον χρυσοῦν θρόνον, ἀφανεῖς δεσμούς ἔχοντα· καὶ τὴν μὲν, ἐπεὶτε ἔκαθέζετο, δεδέσθαι· θεῶν δὲ τῶν μὲν ἄλλων οὐδενὶ τὸν Ἡφαιστον ἐθέλειν πείθεσθαι, Διόνυσος δὲ (μάλιστα γὰρ ἐς τοῦτον πιστὰ ἦν Ἡφαίστω) μεθύσας αὐτὸν ἐς οὐρανὸν ἤγαγε. ταῦτα δὴ γεγραμμένα. εἰσὶ καὶ Πενθεὺς καὶ Ἀνκοῦργος ὧν ἐς Διόνυσον ὕβρισαν δίδόντες ὀκίας·

cidisse, sed illum dolo cogere voluisse, ut, quod pulcher-
 rimum operum suorum esse iudicaret, consisteretur: atque
 ita sibi illa Cupidinem delegit. Libero vero Patri in proxi-
 mo templo dicatus est Satyrus puer, poculum porrigen-
 s. Amorem Libero assistentem, et Liberum ipsum Thymilas fe-
 cit. (2) Est etiam Liberi iuxta theatrum antiquissimum tem-
 plum: intra cuius ambitum duo sunt delubra, et totidem
 Bacchi signa: quorum alterum Eleuthereus cognomento dici-
 tur: alterum Alcamenes ex ebore et auro fecit. Picturae
 eodem in loco hae sunt: Liber Vulcanum in coelum redu-
 cens: qua de re haec Graecorum fabulis vulgata: Vulcanum
 recens natum a Iunone abiectum, nihil vero illum iniuriae
 oblitum, dono matri auream sellam misisse cum occultis
 quibusdam vinculis: deam, quum assedisset, statim vinculis
 implicitam: quum vero, praeterquam Libero Patri, fidem
 deorum nemini haberet Vulcanus, vino delinitum Liber in
 coelum eum reduxit. Picti sunt etiam Pentheus et Lycur-
 gus, suae in Liberum temeritatis poenas dantes. Ad haec

47 Ἀριάδνη δὲ καθεύδουσα, καὶ Θησεὺς ἀναγόμενος, καὶ Διόνυσος ἤκων ἐς τὴν Ἀριάδνης ἀρπαγὴν. (3) Ἔστι δὲ πλησίον τοῦ τε ἱεροῦ τοῦ Διονύσου καὶ τοῦ θεάτρου κατασκευάσμα· ποιηθῆναι δὲ τῆς σκηνῆς αὐτὸ ἐς μίμησιν τῆς Ξέρξου λέγεται. ἐποιήθη δὲ καὶ δεύτερον· το γὰρ ἀρχαῖον στρατηγὸς Ῥωμαίων ἐνέπρησε Σύλλας Ἀθήνας ἐλών. αἰτία δὲ ἦδε τοῦ πολέμου· Μιθριδάτης ἐβασίλευσε βαρβάρων τῶν περὶ τὸν Πόντον τὸν Εὐξεινον. πρόφασις μὲν δὴ, δι' ἣντινα Ῥωμαίοις ἐπολέμησε, καὶ ὄν τρόπον ἐς τὴν Ἀσίαν διέβη, καὶ ὅσας ἢ πολέμῳ βιασάμενος πόλεις ἔσχεν, ἢ φίλας ἐποιήσατο, τάδε μὲν τοῖς ἐπίστασθαι τὰ Μιθριδάτου θέλουσι μελέτω· ἐγὼ δὲ, ὅσον ἐς τὴν ἄλωσιν τῶν Ἀθηναίων ἔχει, δηλώσω. ἦν Ἀριστίων Ἀθηναῖος, ᾧ Μιθριδάτης πρεσβεύειν ἐς τὰς πόλεις τὰς Ἑλληνίδας ἐχρηῆτο· οὗτος ἀνέπεισεν Ἀθηναίους, Μιθριδάτην θέσθαι Ῥωμαίων ἐπιπροσθεν· ἀνέπεισε δὲ οὐ πάντας, ἀλλ' ὅσον δῆμος ἦν, καὶ δῆμον τὸ ταραχῶδες·

Ariadna dormiens, Theseus in patriam rediens, et Bacchus ad rapiendam Ariadnam descendens. (3) Non procul a Liberi theatroque ei proximo aedificium est, quod exstructum ferunt ad similitudinem Xerxis tabernaculi. Instauratum id quidem est: vetustius enim illud Sylla captis Athenis cremavit. Syllanae illius Athenarum expugnationis causa haec fuit. Mithridates barbaris Ponti Euxini accolis imperavit: quo vero nomine Romanis bellum intulerit, quoque modo, quum Asiam invasisset, alias eius urbes vi in suam potestatem redegerit, alias societate sibi devinxerit, qui cupiunt res a Mithridate gestas cognoscere, exquirant accuratius: ego ea tantum, quae ad Athenarum calamitatem pertinent, exponam. Aristion quidem erat Atheniensis, quem consueverat Mithridates ad Graecas civitates legatum mittere. Hic cum Atheniensibus egit, ut in amicitia Romanis Mithridatem praeferrent: nemini tamen id praeterquam de plebe seditiosissimo cuique persuasit. Nam qui aliqua fuerunt existimatio-

Ἀθηναίων δὲ ὧν τις λόγος, παρὰ τοὺς Ῥωμαίους ἐπιπλουσίω ἐθειλονταί. γενομένης δὲ μάχης, πολλῶ περιῆσαν οἱ Ῥωμαῖοι, καὶ φεύγοντας Ἀριστίωνα μὲν καὶ Ἀθηναίους ἐς τὸ ἄστυ καταδιώκουσιν, Ἀρχέλαον δὲ καὶ τοὺς βαρβάρους ἐς τὸν Πειραιᾶ. Μιθριδάτου δὲ στρατηγὸς καὶ οὗτος ἦν, ὃν πρότερον τούτων Μάγνητες οἱ τὸν Σίπυλον οἰκοῦντες, σφᾶς ἐπεκδραμόντα, αὐτόν τε τιτρώσκουσι καὶ τῶν βαρβάρων φονεύουσι τοὺς πολλούς.

(4) Ἀθηναίοις μὲν δὴ πολιορκία καθεστήκει. Τάξιλος δὲ Μιθριδάτου στρατηγὸς ἐτύγγανε μὲν περικαθήμενος Ἐλάτειαν τὴν ἐν τῇ Φωκίδι, ἀφικομένων δὲ ἀγγέλων, ἀναστήσας τὸν στρατὸν, ἐς τὴν Ἀττικὴν ἤγευ. ἃ πυνθανόμενος ὁ στρατηγὸς τῶν Ῥωμαίων, Ἀθήνας μὲν τοῦ στρατοῦ μέρος πολιορκεῖν ἀφήκεν, αὐτὸς δὲ Ταξίλω τὸ πολὺ τῆς δυνάμεως ἔχων ἐς Βοιωτοὺς ἀπαντᾷ. τρίτῃ δὲ ὕστε- 48 ρον ἡμέρᾳ τοῖς Ῥωμαίοις ἤλθοι ἐπ' ἀμφοτέρω τὰ στρατόπεδα ἀγγελοι, Σύλλα μὲν, ὡς Ἀθηναίοις εἶη τεῖχος ἐαλωκός, τοῖς δὲ Ἀθήνας πολιορκήσασι, Τάξιλον κεκρατῆσθαι μάχῃ περὶ Χαιρώνειαν. Σύλλας δὲ ὡς ἐς τὴν Ἀττικὴν

ne, se ad Romanos ultro contulerunt. Commissa vero pugna multo superiores Romani fuere: nam in fugam versos, Aristionem et Athenienses ad urbem, Archelaum vero et barbaros in Piraeum persecuti sunt. Erat hic Archelaus unus ex Mithridatis ducibus, quem non multo ante Magnetes Sipyli incolae incursionibus fines suos vastantem, multis ex barbarorum agmine caesis, vulneraverant. (4) Obsidione Athenienses quum urgerentur, Taxilus Mithridatis dux, qui tunc forte Elateam in Phocide circumsedebat, excitus rerum earum nuncio, in Atticam copias suas traduxit. Id quum audisset Romanus Imperator, copiarum partem ad urbem obsidendam reliquit, ipse cum multo maiore Taxilo in Boeotis occurrit. Triduo post in Romana castra ultro citroque missi nuncii venire: Syllae quidem, Athenarum muros captos; obsidentibus vero, Taxilum praelio ad Chaeroneam victum. Sylla igitur ubi Athenas rediit, omnes, quos sibi

ἐπανῆλθε, τοὺς ἐναντιωθέντας Ἀθηναίων καθείρξας ἐς τὸν Κεραμεικόν, τὸν λαχόντα σφῶν ἐκ δεκάδος ἐκάστης ἐκέλευσεν ἄγεσθαι τὴν ἐπὶ θανάτῳ. Σύλλου δὲ οὐκ ἀνιέντος ἐς Ἀθηναίους τοῦ θυμοῦ, λαθόντες ἐκδιδράσκουσιν ἄνδρες ἐς Δελφούς. ἐρομένοις δὲ σφισιν, εἰ καταλαμβάνοι τὸ χρεῶν ἤδη καὶ τὰς Ἀθήνας ἐρημωθῆναι, τούτοις ἔχρησεν ἡ Πυθία τὰ ἐς τὸν ἄσκον ἔχοντα. Σύλλα δὲ ὕστερον τούτων ἐνέπεσεν ἡ νόσος, ἣ καὶ τὸν Σύριον Φερεκύδην ἀλώει πυνθάνομαι. Σύλλα δὲ ἐστὶ μὲν καὶ τὰ ἐς πολλοὺς Ἀθηναίων ἀγριώτερα, ἢ ὡς ἄνδρα εἰκὸς ἦν ἐργάσασθαι Ῥωμαίων· ἀλλὰ γὰρ οὐ ταῦτα δὴ αἰτίαν γενέσθαι οἱ δοκῶ τῆς συμφορᾶς, Ἰκεσίου δὲ μήνιμα, ὅτι καταφυγόντα ἐς τὸ τῆς Ἀθηναῖς ἱερὸν ἀπέκτεινεν ἀποσπάσας Ἀριστίωνα. Ἀθῆναι μὲν οὕτως ὑπὸ τοῦ πολέμου κακωθεῖσαι τοῦ Ῥωμαίων, αὐθις Ἀδριανοῦ βασιλεύοντος ἠνθησαν.

adversatos noverat, in Ceramicum conclusos, sorte decimum quemque ad supplicium duci imperavit. Quumque nihil omnino de sua in Athenienses iracundia remitteret, clam fugientes nonnulli Delphos venere: quibus consulentibus, numquid fato deleri Athenas necesse esset, respondit Pythia de utre nescio quae. Post haec in illud morbi genus Sylla incidit, quo Pherecydem quoque Syrum consumitum accepimus. Eius multa sane immania et Romano homine indigna in Athenienses facinora memorantur: ex quibus tamen illi non omnem existimo calamitatis causam exstitisse, sed violati supplicis vindicem Deum fuisse, quod Aristionem, qui in Minervae templum confugerat, vi extractum interfici iussisset. Athenae in hunc modum Romanorum bello affectae imperante Adriano denuo floruerunt.

CAPUT XXI.

De comicorum et tragicorum poetarum imaginibus in Theatro —
 Niobe saxo — Galo et Daedalo — Aesculapii templo —
 Sarmatarum armis — Gryniaeo Apollinis templo.

Εἰσὶ δὲ Ἀθηναίοις εἰκόνες ἐν τῷ θεάτρῳ καὶ τραγωδίας καὶ κωμωδίας ποιητῶν αἱ πολλαὶ τῶν ἀφανεστέρων, ὅτι μὴ γὰρ Μένανδρος, οὐδείς ἦν ποιητῆς κωμωδίας τῶν ἐς δόξαν ἠκόντων. τραγωδίας δὲ κεῖνται τῶν φανερωῶν Εὐριπίδης καὶ Σοφοκλῆς. (2) Λέγεται δὲ Σοφοκλέους τελευτήσαντος ἐσβαλεῖν ἐς τὴν Ἀττικὴν Λακεδαιμονίους, καὶ σφῶν τὸν ἠγούμενον ἰδεῖν ἐπιστάντα οἱ Διόνυσον κελεύειν τιμαῖς, ὅσαι καθεστήμασιν ἐπὶ τοῖς τεθνεῶσι, τὴν 49 Σειρήνα τὴν νέαν τιμᾶν· καὶ οἱ τὸ ὄναρ Σοφοκλέα καὶ τὴν Σοφοκλέους ποιήσιν ἐφαίνετο ἔχειν. εἰώθασι δὲ καὶ νῦν ἔτι ποιημάτων καὶ λόγων τὸ ἐπαγωγὸν Σειρήνι εἰκάξειν. (3) Τὴν δὲ εἰκόνα τοῦ Αἰσχύλου πολλῶ τε ὕστερον τῆς τελευτῆς δοκῶ ποιηθῆναι καὶ τῆς γραφῆς, ἢ τὸ ἔργον ἔχει τὸ Μαραθῶνι. ἔφη δὲ Αἰσχύλος μειράκιον ὦν κα-

CAP. XXI. In theatro Athenis sunt Tragicorum quorundam et Comicorum, eorum tamen minime illustrium, statuæ multæ: neque enim præter Menandrum quisquam ibi, cuius celebre fuerit nomen, aspicitur. Ex Tragicis vero nobiles positi sunt Euripides et Sophocles. (2) Fama est, sub idem tempus, quo supremum diem clauserit Sophocles, in Atticam irrupisse Lacedaemonios: eorumque ducem sibi visum Liberum Patrem videre, mandantem, ut novam Sirenem omnibus, qui mortuis haberi consueverunt, honoribus prosequeretur. Id vero in quiete visum Sophoclem et eius habuit poësin. Obtinuit certe consuetudo, ut nunc etiam poëmata, et orationum quodvis genus, in quo insit adducendi et persuadendi vis, cum Sirenis cantu conferatur. (3) Aeschyli imaginem multo post eius mortem, et picturam eam, qua eius ad Marathonem virtus expressa est, factam puto. Hoc autem ipse de se scriptum reliquit: puero sibi

θεύδειν ἐν ἀγρῷ φυλάσσωσιν σταφυλὰς, καὶ οἱ Διόνυσον ἐπιστάντα κελεῦσαι τραγωδίαν ποιεῖν· ὡς δὲ ἦν ἡμέρα, (πειθεσθαι γὰρ ἐθέλειν) ῥᾶστα ἤδη πειρώμενος ποιεῖν. οὗτος μὲν ταῦτα ἔλεγεν. (4) Ἐπὶ δὲ τοῦ νοτίου καλουμένου τέλους, ὃ τῆς ἀκροπόλεως ἐς τὸ θέατρον ἐστι τετραμμένου, ἐπὶ τούτου Μεδούσης τῆς Γοργόνος ἐπίχρυσος ἀνάκειται κεφαλὴ, καὶ περὶ αὐτὴν αἰγίς πεποίηται. (5) Ἐν δὲ τῇ κορυφῇ τοῦ θεάτρου σπήλαιόν ἐστιν ἐν ταῖς πέτραις ὑπὸ τὴν ἀκρόπολιν· τρίπους δὲ ἔπεστι καὶ τούτῳ· Ἀπόλλων δὲ ἐν αὐτῷ καὶ Ἄρτεμις τοὺς παῖδας εἰσὶν ἀναιροῦντες τοὺς Νιόβης. ταύτην τὴν Νιόβην καὶ αὐτὸς εἶδον ἀνελθὼν ἐς τὸν Σίπυλον τὸ ὄρος· ἡ δὲ πλησίον μὲν πέτρα καὶ κρημνός ἐστιν, οὐδὲν παρόντι σχῆμα παρεχόμενος γυναικός, οὔτε ἄλλως, οὔτε πενθοῦσης· εἰ δὲ γε ποδῶτέρω γένοιο, δεδακρυμένην δόξεις ὄραν καὶ κατηφῆ γυναῖκα.

(6) Ἴόντων δὲ Ἀθήνησιν ἐς τὴν ἀκρόπολιν ἀπὸ τοῦ θεάτρου, τέθραπται Κάλως. τοῦτον τὸν Κάλων ἀδελφῆς καῖδα ὄντα καὶ τῆς τέχνης μαθητὴν φρονεύσας Δαίδαλος

olim, dum uvas custodiret, in agro dormienti Bacchum imperasse, ut Tragoediam scriberet: seque, quum prium illuxisset, dicto audientem, periclitatum, quid in ea re posset, omniaque se minimo negotio consecutum. (4) In muro, quem australem vocant, qui ab arce ad theatrum excurrit, Gorgonis Medusae inauratum caput inclusum est: aegis addita. In theatri vertice specus e saxis arcem subit. (5) In eo est tripus, in quo Apollo et Diana cernuntur, Niobes filios de medio tollentes. Ego sane Nioben ut viderem, in Sipylum montem ascendi. Silex et praerupta crepido imminet: quae prope assistenti neque mulieris, neque lugentis formam ostentat: qui vero procul aspexerit, mulierem lacrymantem et moerentem videre sibi videatur. (6) In ea via, quae a theatro in arcem ducit, Calus sepultus est: quem sororis filium et discipulum quum Daedalus interfe-

ἔς Κρήτην ἔφυγε· χρόνῳ δὲ ὕστερον ἐς Σικελίαν ἐκδι-
 δράσκει παρὰ Κόκαλον. (7) Τοῦ δ' Ἀσκληπιοῦ τὸ ἱερόν
 ἔς τε τὰ ἀγάλματά ἐστιν, ὅποσα τοῦ θεοῦ πεπολῆται, καὶ
 τῶν παίδων ἐς τὰς γραφὰς θέας ἄξιον. ἔστι δὲ ἐν αὐτῷ
 κρήνη, παρ' ἣν λέγουσι Ποσειδῶνος παῖδα Ἀλιρρόδιον
 θυγατέρα Ἄρεως Ἀλκίπην ἀσχνύαντα ἀποθανεῖν ὑπὸ
 Ἄρεως, καὶ δίκην ἐπὶ τούτῳ τῷ φόνῳ γενέσθαι πρῶτον.
 ἔνταῦθα ἄλλα τε, καὶ Σαρροματικὸς ἀνάκειται θῶραξ· 50
 ἐς τοῦτόν τις ἰδὼν οὐδὲν ἤσσον Ἑλλήνων τοὺς βαρβάρους
 φῆσει σοφοὺς ἐς τὰς τέχνας εἶναι. (8) Σαρρομάταις γὰρ
 οὔτε αὐτοῖς σιδήρὸς ἐστὶν ὀρυσσόμενος, οὔτε σφίσι ἐδά-
 γουσι· ἀμικτοὶ γὰρ μάλιστα τῶν ταύτη βαρβάρων εἰσίν.
 πρὸς οὖν τὴν ἀπόριαν ταύτην ἐξεύρηται σφίσι· ἐπὶ μὲν
 τοῖς δόρασι αἰχμὰς ὀστεινας ἀπὸ σιδήρου φοροῦσι, τόξα
 τε κράνινα καὶ οἰστοὺς, καὶ ὀστεινας ἀκίδας ἐπὶ τοῖς
 οἰστοῖς· καὶ σειραῖς περιβαλόντες τῶν πολεμίων ὀπόσους
 τύχοιεν, καὶ τοὺς ἵππους ἀπόστρέψαντες, ἀνατρέπουσι
 τοὺς ἐνσχεθέντας ταῖς σειραῖς. τοὺς δὲ θῶρακας ποιοῦν-

cisset, in Cretam aufugit, atque inde ad Cocalum in Siciliam.
 (7) Aesculapii vero aedes, quam ob plurima eius et filiorum
 simulacra, tum ob egregias picturas, quae spectetur, di-
 gnissima. In ea fons est, ad quem Halirrhothium Neptuni
 filium a Marte, cuius filiae Alcippae vitium obtulerat, in-
 terfectum tradunt: deque ea caede primum capitis iudicium
 factum: Ibidem et alia complura, et Sarmatica dicata est
 lorica: quam qui intueatur, nihilo quam Graecos ob artes
 excolendas barbaros minus solertes putabit. (8) Nam Sar-
 matis nulla sunt ferri metalla, neque ad eos aliunde ferrum
 importatur. Sunt enim hi praecunctis earum regionum
 barbaris ab hominum commerciis alienissimi. Ob eam igitur
 ferri penuriam vimineis hastarum cuspidibus uti pro ferreis
 excogitarunt. Arcus et sagittas ex corno habent, et earum
 item vimineas cuspides. Catenas vero in quemcunque asse-
 cuti fuerint hostium iniicientes, aversis a cursu equis, laqueis
 implicatos subvertunt. Loricas hoc ferme modo faciunt.

ται τὸν τρόπον τοῦτον· ἵππους πολλὰς ἕκαστος τρέφει, ὡς ἂν οὔτε ἐς ἰδιωτῶν κλήρους τῆς γῆς μεμερισμένης, οὔτε τι φερούσης πλὴν ὕλης ἀγρίας, ἅτε ὄντων νομάδων. ταῦταις οὐκ ἐς πόλεμον χρῶνται μόνον, ἀλλὰ καὶ θεοῖς θύουσιν ἐπιχωρίοις, καὶ ἄλλως σιτοῦνται. ὕλλεξάμενοι δὲ τὰς ὀπλὰς, ἐκκαθάραντές τε καὶ διελόντες, ποιοῦσιν ἀπ' αὐτῶν δρακόντων φολίσιμ. ἔμφερῆ· ὅστις δὲ οὐκ εἶδὲ πῶ δράκοντα, πίντος γε εἶδε καρπὸν χλωρὸν ἔτι· ταῖς οὖν ἐπὶ τῷ καρπῷ τῆς πίντος φαινόμεναις ἐντομαῖς εἰκάζων τὸ ἔργον τὸ ἐκ τῆς ὀπλῆς οὐκ ἂν ἀμαρτάνοι. ταῦτα διατρέσαντες καὶ νεύροις ἵππων καὶ βοῶν συρῶσαντες χρῶνται θώραξι οὔτε εὐπρεπεῖα τῶν Ἑλληνικῶν ἀποδέουσιν οὔτε ἀσθενεστέροις· καὶ γὰρ συστάδην τυπτόμενοι καὶ βληθέντες ἀνέχονται. οἱ δὲ θώρακες οἱ λινοῖ μαχομένοις μὲν οὐχ ὁμοίως εἰσὶ χρήσιμοι· διῶσι γὰρ καὶ βιαζόμενοι τὸν σίδηρον· θηρεύοντας δὲ ἀφελούσιν· ἐναποκλῶνται γὰρ σφίσι καὶ λέοντων ὀδόντες

Magna equorum armenta habent. Neque enim in partes terra descripta privatorum usibus servit, aut quicquam praeter agrestem sylvam fert. Compascua igitur tota regio est, et incolae Nomadae (*id est, vagi pastores*) appellantur. Equis non ad belli munia solum utuntur, sed ex eodem pecore et hostias dis suis caedunt, et sibi cibum comparant. Ungulas ubi legerint, perpurgatas ac dissectas ad similitudinem squamarum draconis expoliunt. Quod si quis draconem non viderit, haud errarit, si opus illud unguis consertum pineae nucis adhuc viridis incisuris simile esse putarit. Has itaque squamulas perforant, et equinis vel bubulis nervulis consuunt. Inde sibi loricas concinnant, quae neque elegantia, neque firmitate loricis Graecorum inferiores sunt. Eae namque tum coininus, tum eminus percussae, ictus sustinent. Nam linteae loricae haudquaquam pugnantibus utiles, quod ferro vehementius immisso perviae sunt: sed venatoribus certo praesidio sunt. In illis namque leonum et par-

καὶ παρδάλεων. (9) Θώρακας δὲ λινοῦς ἰδεῖν ἐν τε ἄλλοις ἱεροῖς ἐστὶν ἀνακειμένους καὶ ἐν Γρυνείῳ, ἔνθα Ἀπόλλω-51 νος κάλλιστον ἄλσος δένδρων καὶ ἡμέρων, καὶ ὅσα τῶν ἀκάροπων ὄσμην παρέχεται τινὰ ἢ θείας ἡδονῆν.

CAPUT XXII.

De Hippolyto et Phaedra — Telluris et Cereris Chloës templis — memorandis in vestibulo arcis — Aegei morte — aede variis picturis exornata — Musaeo poeta — Mercurio et Gratiis a Socrate factis.

Μετὰ δὲ τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀσκληπιοῦ ταύτη πρὸς τὴν ἀκρό-πολιν ἰοῦσιν, Θέμιδος ναὸς ἐστὶ· κέχωσται δὲ πρὸ αὐ-τοῦ μνημεῖον Ἰπολύτου, τοῦ δὲ οἱ βίου τὴν τελευταίην συμβῆναι λέγουσιν ἐκ καταρῶν. δῆλα δὲ, καὶ ὅστις βαρβάρων γλώσσαν ἔμαθεν Ἑλλήνων, ὃ τε ἔρωσ τῆς Φαίδρας, καὶ τῆς τροφουῦ τὸ ἐς τὴν διακουλίαν τόλμημα. (2) Ἔστι δὲ καὶ Τροιζηνίοις Ἰπολύτου τάφος· ἔχει δὲ σφισιν ὦδε ὁ λόγος. Θησεύς ὡς ἔμελλεν ἄξεσθαι Φαίδραν, οὐκ ἐθέλων, εἴ οἱ γένοιτο παῖδες, οὔτε ἄρχεσθαι τὸν Ἰπολύ-

dorum dentes retunduntur. (9) Et linteas quidem quum in aliis, tum in Grynaei Apollinis templo dicatas videas; ubi lucus tam ex sativis arboribus est, quam ex iis, quae solo odore et specie delectant.

CAP. XXII. Post Aesculapii fanum, qua ad arcem iter est, Themidis delubrum surgit, et ante ipsum Hippolyti monumentum, quem diris confixum e vita excessisse memorant. Norunt autem vel barbari, qui Graecae linguae expertes non sunt, quae de Phaedrae amore et nutricis audaci obsequio vulgata sunt. (2) Est vero etiam apud Troezenios Hippolyti tumulus: de quo haec ipsi tradiderunt: Theseum, quum Phaedram ducturus esset, veritum, ne, qui gignerentur liberi, aut ipsi Hippolyto, aut illis Hippolytus impe-

τον, οὔτε βασιλεύειν ἀντ' αὐτῶν, πέμπει παρὰ Πιτθία τροφησόμενον αὐτὸν, καὶ βασιλεύσοντα Τροϊζήνος. χρόνῳ δὲ ὕστερον Πάλλας καὶ οἱ παῖδες ἐπανέστησαν Θησεῖ· τούτους κτείνας ἐς Τροϊζήνα ἔρχεται καθαρσίων εἴνεκα, καὶ Φαίδρα πρώτη ἐνταῦθα εἶδεν Ἰππόλυτον, καὶ τὰ ἐς τὸν θάνατον ἐρασθεῖσα ἐβούλευσε. μυρσίνη δὲ ἐστὶ Τροϊζηνοῖς τὰ φύλλα διὰ πάσης ἔχουσα τετραπημένα· φῦνα δὲ οὐκ ἐξ ἀρχῆς αὐτὴν λέγουσιν, ἀλλὰ τὸ ἔργον γεγενῆσθαι τῆς ἐς τὸν ἔρωτα ἄσης καὶ τῆς περόνης, ἣν ἐπὶ ταῖς θριξίν εἶχεν ἡ Φαίδρα. (3) Ἀφροδίτην δὲ τὴν Πάνδημον Ἀθηναίους, ἐπεὶ τε Θησεὺς ἐς μίαν ἤγαγεν ἀπὸ τῶν δήμων πόλιν, αὐτὴν τε σέβεσθαι καὶ Πειθῶ κατέστησε. τὰ μὲν δὴ παλαιὰ ἀγάλματα οὐκ ἦν ἐπ' ἐμοῦ· τὰ δὲ ἐπ' ἐμοῦ τεχνιτῶν ἦν οὐ τῶν ἀφανεστάτων. ἔστι δὲ καὶ Γῆς κουροτρόφου, καὶ Δήμητρος ἱερὸν Χλόης. τὰ δὲ ἐς τὰς ἐπωνυμίας ἐστὶν αὐτῶν διδαχθῆναι τοῖς ἱερεῦσιν ἐλθόντα ἐς λόγους.

(4) Ἐς δὲ τὴν ἀκρόπολιν ἐστὶν ἔσδος μία· ἑτέραν

raret, ob eam rem Hippolytum Troezenem ad Pittheum amandasse, tum ut apud illum educaretur, tum vero ut in eius regnum succederet. Post haec Theseum, quum Pallantem et eius filios res novas molientes occidisset, Troezenem, ut de caede purgaretur, venisse. Ibi tunc primum Phaedrae visum Hippolytum: adolescentisque amore insanientem de morte sibi consciscenda consilium cepisse. Myrtus adhuc apud Troezenios ostenditur, perterebratis undique foliis. Eam sane talem ab initio fuisse negant, sed ex amoris aegrimonia Phaedram crinasi acu folia transfixisse. (3) Veneris popularis et Suadellae cultum induxit Theseus, quum in unam civitatem ex agris Atheniensem populum compulisset. Eorum numinum vetera simulacra, mea quidem aetate, nulla exstabant: quae nunc exstant, artificum haudquaquam ignobilium opera sunt. Est et Telluris puerorum nutricis, et Cereris pubescentis templum. Cognominum vero causas a sacerdotibus, qui sciscitati fuerint, discent. (4) Ad arcem

δὲ οὐ παρέχεται, πᾶσα ἀπότομος οὖσα καὶ τεῖχος ἔχουσα ἔχυρόν. τὰ δὲ προπύλαια λίθου λευκοῦ τὴν ὄροφὴν ἔχει, καὶ κόσμῳ καὶ μεγέθει τῶν λίθων μέχρι γε καὶ ἐμοῦ προ- 52 εἶχε. τὰς μὲν οὖν εἰκόνας τῶν ἰσπέων οὐκ ἔχω σαφῶς εἰπεῖν, εἴτε οἱ παῖδες εἰσὶν οἱ Ξενοφῶντος, εἴτε ἄλλως ἐς εὐπρόπειαν πεποιημένοι· τῶν δὲ προπυλαίων ἐν δεξιᾷ Νίκης ἐστὶν ἀπτέρον ναός. (5) Ἐντεῦθεν ἢ θάλασσά ἐστι σύνοπτος· καὶ ταύτῃ ῥίψας Αἰγεὺς ἑαυτὸν, ὡς λέγουσιν, ἐτελεύτησεν. ἀνήγετο μὲν γὰρ ἢ ναῦς μέλασιν ἰστίοις ἢ τοὺς παῖδας φέρουσα ἐς Κρήτην· Θησεὺς δ', (ἔπλει γὰρ τόλμης τι ἔχων ἐς τὸν Μίνω καλούμενον ταῦρον) πρὸς τὸν πατέρα εἶπε χρήσεσθαι τοῖς ἰστίοις λευκοῖς, ἣν ὀπίσω πλέη τοῦ ταύρου κρατήσας· τούτων λήθην ἔσχεν Ἀριάδην ἀφηρημένος. ἐνταῦθα Αἰγεὺς ὡς εἶδεν ἰστίοις μέλασι τὴν ναῦν κομιζομένην, οἷα τὸν παῖδα τεθνάναι δοκῶν, ἀφείς αὐτὸν διαφθείρεται· καὶ οἱ παρὰ Ἀθηναίους ἐστὶ καλούμενον ἠροφῶν Αἰγέως. (6) Ἔστι δὲ ἐν ἀριστερᾷ τῶν προπυλαίων οἴκημα ἔχον γραφάς· ὁπόσαις δὲ μὴ

unicus est aditus: nam ex aliis partibus aut praeruptis rupibus, aut valido muro incingitur. Vestibula, quae Propylaea appellant, e candido marmore fastigia habent. Quo sane opere hac ipsa aetate nihil aut ornatum, aut lapidum magnitudine praestantius. Equestres statuæ quorumnam sint, non habeo dicere, Xenophontisne filiorum sint, an vero ad loci duntaxat decorem positae. Ad vestibuli dexteram involucris Victoriae sacellum est. (5) Qua ad mare prospectus patet, inde se Aegeum abiicisse ferunt. Nam Theseum aiunt, quum ad Minotaurum proficisceretur, virtuti suae nonnihil fidentem, patri affirmasse, candidis velis usurum se, interempto si Minotauro rediisset. Quod quum ob raptum Ariadnae esset oblitus, Aegeum, nigris velis conspectis, quum filium periisse existimasset, in mare se praecipitem dedisse. Et Aegei quidem apud Athenienses sepulcrum est, quod Aegei heroum dicunt. (6) Ad laevam vestibuli cella quaedam est multis ornata picturis: e quibus quae temporis

καθέστηκεν ὁ χρόνος αἴτιος ἀφανέσιν εἶναι, Διομήδης ἦν καὶ Ὀδυσσεὺς, ὁ μὲν ἐν Ἀθήνῃ τὸ Φιλοκτήτου τόξον, ὁ δὲ τὴν Ἀθηναίαν ἀφαιρούμενος ἐξ Ἴλλου. ἐνταῦθα ἐν ταῖς γραφαῖς ἐστὶν Ὀρέστης Αἰγισθὸν φονεύων, καὶ Πυλάδης τοὺς παῖδας τοῦ Ναυπλίου βοηθοὺς ἐλθόντας Αἰγισθῶ. τοῦ δὲ Ἀχιλλέως τάφου πλησίον μέλλουσα ἐστὶ σφάζεσθαι Πολυξένη. Ὀμήρῳ δὲ εὖ μὲν παρείθη τό γ' ᾠμὸν οὕτως ἔργον· εὖ δέ μοι φαίνεται ποιήσας Σκυῖρον ὑπὸ Ἀχιλλέως ἀλουῦσαν, οὐδὲν ὁμοίως καὶ ὅσοι λέγουσιν, ὁμοῦ ταῖς παρθένους Ἀχιλλέα ἔχειν ἐν Σκυῖρῳ δίαιταν, ἃ δὴ καὶ Πολύγνωτος ἔγραψεν. ἔγραψε δὲ καὶ πρὸς τῷ ποταμῷ ταῖς ὁμοῦ Ναυσικαῆα πλυνούσαις ἐφιστάμενον Ὀδυσσεῖα κατὰ τὰ αὐτὰ, καθὰ δὴ καὶ Ὀμηρὸς ἐποίησε. γραφαὶ δὲ εἰσι καὶ ἄλλαι καὶ Ἀλκιβιάδης· ἵππων δὲ οἱ νίκης τῆς ἐν Νεμέᾳ ἐστὶ σημεῖα ἐν τῇ γραφῇ. καὶ Περσεὺς ἐστὶν ἐς Σέριφον κόμιζόμενος, Πολυδέκτη φέρων τὴν κεφαλὴν τὴν Μεδούσης. καὶ τὰ μὲν ἐς Μίδουσαν οὐκ εἰμὶ πρόθυμος ἐν τοῖς Ἀττικοῖς σημῆναι. (7) Ἐπὶ δὲ τῶν γρα-

iniuria non sunt obscuratae, Diomedes erat e Lemno Philoctetae sagittas reportans, et Ulysses ex Ilii arce Palladium surripiciens. Ibidem et Orestes Aegisthū, et Pylades Nauplii filios obruncans, qui Aegistho in auxilium venerant. Ad Achillis etiam tumulum ducitur mactanda Polyxena: quod consulto, tanquam immane facinus, praetermisisse videtur Homerus. Nam et idem, quum eversam ab Achille Scyron memoriae prodidisset, vixisse tamen in ea insula cum virginibus non dixit, quod alii poetae plerique omnes scriptum reliquerunt, et Polygnotus picta tabella expressit. Addidit Ulysses Nausicaeae et lavantibus cum ea vestem puellis assistentem, secutus nempe, quae de ea re finxit Homerus. Sunt et picturae aliae, et Alcibiades cum equestris ad Nemeam victoriae monumentis. Perseus etiam in Scriphon ad Polydecten Medusae caput portans. Quae vero de Medusa fabulis prodita sunt, ea mihi de Atticis rebus scribenti commemorare non libet. (7) Inter eas picturas, ut puerum

φῶν παρέντι τὸν παῖδα τὸν τὰς ὑδρίας φέροντα, καὶ τὸν παλαιστὴν, ὃν Τιμαίνετος ἔγραψεν, ἐστὶ Μουσαῖος. ἐγὼ 53 δὲ ἔπη μὲν ἐπελεξάμην, ἐν οἷς ἐστὶ πτέσθαι Μουσαῖον ὑπὸ Βορέου δῶρον, δοκεῖν δέ μοι, πεποίηκεν αὐτὰ Ὀνομάκριτος, καὶ ἔστιν οὐδὲν Μουσαῖον βεβαίως, ὅτι μὴ μόνον ἐς Δημήτερα ὕμνος Λυκομίδαις. (8) Κατὰ δὲ τὴν ἔσοδον αὐτὴν ἤδη τὴν ἐς ἀκρόπολιν Ἐρμῆν, ὃν προπύλαιον ὀνομάζουσι, καὶ Χάριτας Σωκράτην ποιῆσαι τὸν Σωφρονίσκον λέγουσιν, ᾧ σοφῶ γενέσθαι μάλιστα ἀνθρώπων ἐστὶν ἡ Πυθία μάρτυς, ὃ μηδὲ Ἀνάχαρσιν, ἐδέλοντα ὅμως καὶ δι' αὐτὸ ἐς Δελφοὺς ἀφικόμενον, προσεῖπεν.

CAPUT XXIII.

De septem sapientibus Graeciae — Hippia et Leaena — Diitrephe — Silenis et Satyrorum insulis — memorandis in arce Athenarum et inter ea equo ligneo — Thucydide — Phormione.

Ελληνες δὲ ἄλλα τε λέγουσι, καὶ ἄνδρας ἐπὶ γενέσθαι σοφούς. τούτων καὶ τὸν Λέσβιον τύραννον καὶ Περιάνδρον εἶναι φασὶ τὸν Κυψέλου. καὶ τοὶ Περιάνδρου

omittam hydrias portantem, et palaestritem, quem Timae-netus fecit, Musaeus est: quem ex veterum carminibus cognovi Boreae dono volitasse. Quae Musaei inscribuntur, ea Onomacritum fecisse arbitror: nam Musaei nihil exstat certi, praeter hynnium in Cererem, quem Lycomedi fecit. (8) In ipso vero arcis aditu Mercurii statua, quam Propylaeam appellant, et Gratias fecisse dicunt Socratem Sophronisci: cui inter homines sapientiae primas Delphici Apollinis oraculum detulit, quum id Anacharsi quidem Scythiae non tribuerit, qui tamen eius laudis cupiditate ductus Delphos venit.

CAP. XXIII. Graeci de se quum alia iactant, tum vero e suis maioribus septem fuisse sapientes: inter quos Lesbium tyrannum, et Periandrum Cypseli filium conue-

Πεισίστρατος καὶ ὁ παῖς Ἰππίας φιλόφρονες μᾶλλον καὶ σοφώτεροι τὰ τε πολεμικὰ ἦσαν, καὶ ὅσα ἤκεν ἐς κόσμον τῶν πολιτῶν, ἐς ὃ διὰ τὸν Ἰππάρχου θάνατον Ἰππίας ἄλλα τε ἐχρήσατο θυμῷ, καὶ ἐς γυναικὰ ὄνομα Λέαιναν. (2) Ταύτην γὰρ, ἐπεὶ τε ἀπέθανεν Ἰππάρχος (λέγω δὲ οὐκ ἐς συγγραφὴν πρότερον ἤκοντα, πιστὰ δὲ ἄλλως Ἀθηναίων τοῖς πολλοῖς), Ἰππίας εἶχεν ἐν αἰκίᾳ, ἐς ὃ διέφθειρεν, οἷα ἐταίραν Ἀριστογείτονος ἐπιστάμενος οὖσαν, καὶ τὸ βούλευμα οὐδαμῶς ἀγνοῆσαι δοξάζων. ἀντὶ δὲ τούτων, ἐπεὶ τυραννίδος ἐπαύθησαν οἱ Πεισιστρατίδαι, χαλκῇ λέαινα Ἀθηναίοις ἔστιν ἐς μνήμην τῆς γυναικὸς, παρὰ δὲ αὐτὴν ἄγαλμα Ἀφροδίτης, ὃ Καλλίου τε φασὶν εἶναι ἀνάθημα καὶ ἔργον Καλάμιδος. Πλησίον δὲ ἔστι Διῦτρεφουῦς χαλκοῦς ἀνδριάς οἷστοις βεβλημένος. (3) Οὗτος ὁ Διῦτρεφῆς ἄλλα τε ἔπραξεν, ὅποσα λέγουσιν Ἀθηναῖοι; καὶ Θραῆκας μισθωτοὺς ἀφικομένους ὕστερον, ἣ Δημοσθένης ἐς Συρακούσας ἐξέπλευσε, τούτους, ὡς ὕστε-

merant: sed profecto Periandro Pisistratus, et filius eius Hippias, humaniores et sapientiores, omni etiam bellica et civili laude superiores fuere; praesertim vero priusquam Hippias, Hipparcho interempto, et in alios caedis conscios, et in Leaenam meretricem tam acerbe iracundiam exerceret suam. (2) Eam etenim (dicam, quae ante litteris mandata non fuerunt, ab Atheniensibus tamen vulgo credita) tandem foedis cruciatibus laceravit, dum animam efflaret; quod scilicet, Aristogitonis quum amica fuisset, coniurationis eius, per quam occisus est Hipparchus, ignaram non fuisse suspicabatur. Verum Athenienses Pisistrati filiorum tyrannide liberati, tanquam de se bene merita, aeneam Leaenam posuere: cui adiunctum est Veneris simulacrum, quod Calliae quidem donum, Calamidis opus fuisse dicunt. Proxime est Diitrephis aenea statua sagittis confixa. (3) Hic Diitrephes et alia, quae fama celebrant Athenienses, gessit, et conductitios Thracas, qui, Demosthene Syracusas iam cum

ρησαν, ὁ Διitreφῆς ἀπῆγεν ὀπίσω. καὶ δὴ κατὰ τὸν Χαλ-
 κιδικὸν ἔσχευ Εὐριπον, ἐνθα Βοιωτῶν ἐν μεσογαίᾳ πόλις 54
 Μυκαλησσὸς ἦν. ταύτην ἐσαναβὰς ἐκ θαλάσσης ὁ Διι-
 τρεφῆς εἶλε. Μυκαλησσίω δὲ οὐ μόνον τὸ μάχιμον οἱ
 Θραῖκες, ἀλλὰ καὶ γυναῖκας ἐφόνευσαν καὶ παῖδας. μαρ-
 τυρεῖ δέ μοι. Βοιωτῶν γὰρ ὅσους ἀνέστησαν Θηβαῖοι,
 ᾤκοῦντο αἱ πόλεις ἐπ' ἐμοῦ, διαφυγόντων ἐπὶ τῇ ἀλώσει
 τῶν ἀνθρώπων. εἰ δὲ καὶ Μυκαλησσίοις οἱ βάρβαροι μὴ
 πᾶσι ἀποκτείνοντες ἐπεξῆλθον, ὕστερον ἂν τὴν πόλιν
 ἀπέλαβον οἱ λειφθέντες. (4) Τοσοῦτου μὲν παρέστη μοι
 θαῦμα ἐς τὴν εἰκόνα τοῦ Διitreφεοῦς, ὅτι οἱστοῖς ἐβέβλητο,
 Ἐλλησιν ὅτι μὴ Κρησίω οὐκ ἐπιχώριον ὄν τοξεύειν.
 Λοκροὺς γὰρ τοὺς Ὀπουντίους ὀπλιτεύοντας ἤδη κατὰ τὰ
 Μηδικὰ ἴσμεν, οὓς Ὅμηρος ἐποίησεν, ὡς φερόμενοι τόξα
 καὶ σφενδόνας ἐς Ἴλιον ἔλθοιεν. οὐ μὴν οὐδὲ Μαλιεῦσι
 παρέμεινε μελέτη τῶν τόξων. δοκῶ δὲ οὔτε πρότερον
 ἐπίστασθαι σφᾶς, πρὶν ἢ Φιλοκτήτην, παύσασθαι τε οὐ
 διὰ μακροῦ. (5) Τοῦ δὲ Διitreφεοῦς πλησίον (τὰς γὰρ

classe profectò, serius, quam oportuerat, venerant; redu-
 xit: quumque ad Chalcidicum Euripum venisset, Mycalesum
 (ea Boeotiorum mediterranea urbs est) navibus expugnavit:
 oppido vero capto, non tantum militaris aetatis viros, sed
 foeminas etiam ac pueros Thraces trucidarunt. *Eius inter-*
neccionis id mihi argumento esse potest, quod aetate nostra,
 quae Boeotorum oppida olim Thebani everterant, ab iis iam
 restituta sunt, qui ex clade profugerant: ut dubitandum non
 sit Mycalesios etiam redituros fuisse, nisi cuncta plane civi-
 tas fuisset a barbaris deleta. (4) Illud certe non possum
 non plurimum mirari, Diitrephis statuam sagittis confixam:
 quum satis constet, eo tempore solis ex omnibus Graecis
 Cretensibus gentilitium telum sagittas fuisse. Locros quidem
 Opuntios novimus Persico bello gravi armatura usos, quos
 ad Troiam cum arcu et funda venisse scribit Homerus. Sed
 neque Malienses sagittarum usum retinuerunt, quem ipsum
 ante Philocteten ignorasse eos crediderim. (5) Proxime ad

εἰκόνας τὰς ἀφανστεύρας γράφειν οὐκ ἐθέλω) θεῶν ἀγάλματά ἐστιν Ἑρμῆος τε, ἣν Ἀσκληπιοῦ παῖδα εἶναι λέγουσι, καὶ Ἀθηνᾶς ἐπικληθῆναι καὶ ταύτης Ἑρμῆος.

(6) Ἔστι δὲ λίθος οὐ μέγας, ἀλλ' ὅσον καθίζεσθαι μικρὸν ἄνδρα· ἐπὶ τούτῳ λέγουσιν, ἠνίκᾳ Διόνυσος ἦλθεν ἐς τὴν γῆν, ἀναπαύσασθαι τὸν Σιληνόν. τοὺς γὰρ ἠλικίᾳ τῶν Σατύρων προήκοντας ὀνομάζουσι Σιληνοὺς. περὶ δὲ Σατύρων, οἳ τινες εἰσὶν, ἑτέρου πλέον ἐθέλων ἐπίστασθαι πολλοῖς αὐτῶν τούτων εἵνεκα ἐς λόγους ἦλθον.

(7) Ἐφη δὲ Εὐφῆμος Κὰρ ἀνὴρ πλέον ἐς Ἰταλίαν, ἐμαρτεῖν ὑπὸ ἀνέμων τοῦ πλοῦ καὶ ἐς τὴν ἔξω θάλασσαν, ἐς ἣν οὐκέτι πλέουσιν, ἐξενεχθῆναι· νήσους δὲ εἶναι μὲν ἔλεγεν ἐρήμους πολλὰς, ἐν δὲ ἄλλαις οἰκεῖν ἄνδρας ἀγρίους· ταύταις δὲ οὐκ ἐθέλειν νήσοις προσίσχειν τοὺς
55 ναύτας, οἳα πρότερόν τε προσχόντας καὶ τῶν ἐνοικοῦντων οὐκ ἀπειρώως ἔχοντας· βιασθῆναι δ' οὖν καὶ τότε· ταύτας καλεῖσθαι μὲν ὑπὸ τῶν ναυτῶν Σατυρίδας, εἶναι δὲ τοὺς ἐνοικοῦντας καὶ πύργους, καὶ ἵππων οὐ πολὺ μείους

statuam Diitrephis posita sunt (neque enim libet minus clara persequi) deorum signa, Hygiae, quam filiam Aesculapii fuisse dicunt, et Minervae, cui itidem Hygiae (*id est, sospitae*) cognomentum. (6) Ibidem est lapis non maior, quam ut parvi hominis sedile esse possit. Super eo, quum Liber in Atticam primum venit, quievisse Silenum memorant: maximos enim natu Satyrorum Silenos nuncupant. De Satyris autem, quinam sint, ut aliquid certius, quam ab aliis traditum sit, cognoscerem, singula ex multis sum percunctatus. (7) Narravit autem mihi Euphemus Car, se, quum in Italiam navigaret, ventorum impetu in Oceani extremas oras delatum. Ibi desertas esse insulas multas, quas agrestes homines incolant: et ad alias quidem noluisse nautas appellere; quum et ante appulissent, et a quibus incolis tenerentur, non ignorarent: tunc vero tempestate appullos. Insulas a nautis appellari Satyridas: incolas ruffos esse, et caudas haud multo equinis minores infra clunes ha-

ἔχειν ἐπὶ τοῖς ἰσχύοις οὐράς· τούτους, ὡς ἤσθοντο, καταδραμόντας ἐπὶ τὴν ναῦν φωνὴν μὲν οὐδεμίαν ἶναί, ταῖς δὲ γυναιξὶν ἐπιχειρεῖν ταῖς ἐν τῇ νηϊ· τέλος δὲ δεισαντας τοὺς ναύτας βάρβαρον γυναιῖκα ἐκβάλεῖν ἐς τὴν νῆσον· ἐς ταύτην οὖν ὑβρίζειν τοὺς Σατύρους, οὐ μόνον ἢ καθέστηκεν, ἀλλὰ καὶ τὸ πᾶν ὁμοίως σῶμα.

(8) Καὶ ἄλλα ἐν τῇ Ἀθηναίων ἀκροπόλει θεασάμενος οἶδα· Ἀνκίου τοῦ Μύρωνος χαλκοῦν παῖδα, ὃς τὸ περιφράντηριον ἔχει, καὶ Μύρωνος Περσέα τὸ ἐς Μέδουσαν ἔργον εἰργασμένον. (9) Καὶ Ἀρτέμιδος ἱερὸν ἐστὶ Βραυρωνίας, Πραξιτέλους μὲν τέχνη τὸ ἄγαλμα, τῇ θεῷ δ' ἐστὶν ἀπὸ Βραυρωῶνος δήμου τὸ ὄνομα· καὶ τὸ ἀρχαῖον ξόανόν ἐστὶν ἐν Βραυρωῶνι, Ἀρτεμις, ὡς λέγουσιν, ἢ Ταυρικὴ. (10) Ἴππος δὲ ὁ καλούμενος Δούριος ἀνάκειται χαλκοῦς. καὶ ὅτι μὲν τὸ ποίημα τὸ Ἐπειοῦ μνηστῆμα ἦν ἐς διάλυσιν τοῦ τείχους, οἶδεν, ὅστις μὴ πᾶσαν ἐπιφέρει τοῖς Φρυξὶν εὐήθειαν· λέγεται δὲ ἐς τε ἐκεῖνον τὸν ἵππον, ὡς τῶν Ἑλλήνων ἔνδον ἔχοι τοὺς ἀρίστους·

bere. Eos, ubi primum hospites senserunt prope adesse, ad navim concursu facto, nulla emissa voce, in mulieres, quae in navi erant, manus iniicisse: nautas vero ad extremum pavefactos, barbaram foeminam exposuisse: in eam Satyros irruentes, non eam tantum, quae a natura viris exposita est, partem, sed aliam quamlibet petulantissime appetivisse. (8) In Atheniensium arce et alia memoratu digna spectavi, et Lycium Myronis aeneum puerum, labellum tenentem: Myronis praeterea Perseum, et eius in Medusam facinus. (9) Ibidem est Brauroniae Dianae sacellum. Deae simulacrum Praxitelis opus est: Brauronia vero ipsa a Braurone curia dicta, ubi eius prisci operis signum est, quam Tauricam Dianam esse dictitant. (10) Equus etiam Durius ex aere ibi positus: quem machinam fuisse bellicam ab Epeo factam ad muros deiiciendos, fateatur necesse est, qui Troianos nolit stuporis ac stultitiae condemnare. Verum quoniam traditum est, Graecorum fortissimum quemque in equum

καὶ δὴ καὶ τοῦ χαλκοῦ τὸ σχῆμά ἐστι κατὰ ταῦτά. καὶ Μενεσθεὺς καὶ Τεῦκρος ὑπερκύπτουσιν ἐξ αὐτοῦ, προσ-
 ἔτι δὲ καὶ οἱ παῖδες οἱ Θησέως. (11) Ἀνδριάντων δὲ
 ὄσοι μετὰ τὸν ἵππον ἐστήκασιν, Ἐπιχαρίνου μὲν ὀπλιτο-
 δρομεῖν ἀσκήσαντος τὴν εἰκόνα ἐποίησε Κριτίας· Οἰνο-
 βίῳ δὲ ἔργον ἐστὶν ἐς Θουκυδίην τὸν Ὀλόρου χρηστόν·
 ψήφισμα γὰρ ἐνίκησεν Οἰνόβιος κατελθεῖν ἐς Ἀθήνας
 56 Θουκυδίην· καὶ οἱ δολοφονηθέντι, εἰς κατήει, μνημῖά
 ἐστὶν οὐ πόρρω πυλῶν Μελιτίδων. (12) Τὰ δὲ ἐς Ἑρμῶ-
 λυκον τὸν παγκρατιαστὴν καὶ Φορμίωνα τὸν Ἀσωπίχου,
 γραψάντων ἐτέρων, παρήμι· ἐς δὲ Φορμίωνα τοσόνδε
 ἔχω πλεον γραφαί. Φορμίῳ γὰρ τοῖς ἐπιεικέσιν Ἀθη-
 ναίων ὄντι ὁμοίω, καὶ ἐς προγόνων δόξαν οὐκ ἀφανεῖ,
 συνέβαινεν ὀφείλειν χρεῖα· ἀναχωρήσας οὖν ἐς τὸν Παι-
 νία δῆμον, ἐνταῦθα εἶχε δίαιταν. ἐς ὃ ναύαρχον αὐτὸν
 Ἀθηναίων αἰρουμένων, ἐκπλεῦσαι οὐκ ἔφασκεν· ὀφεί-
 λειν τε γὰρ καὶ οἱ, πρὶν ἂν ἐκτίσῃ, πρὸς τοὺς στρατιώ-

illum se abdidisse, convenit equi aenei forma cum iis, quae
 de Troiano memoriae prodita sunt. Mnestheus enim, Teu-
 cer, Thesei etiam filii, ex equo prospectant. (11) Inter
 ceteras vero statuas, quae positae secundum equum sunt,
 Epicharmi, qui se in armatorum cursu exercuit, imaginem
 videas a Critia factam. Oenobii quoque praeclarissimae
 actioni suus honos est. Hic enim scitum fecit, ut in patriam
 Thucydides Olori filius restitueretur: cuius, quum post red-
 itum dolo fuisset peremptus, ad Melitidem portam sepul-
 crum est. (12) De Hermolyco vero pancratiaste, et Phor-
 mione Asopichi filio, quae ab aliis scripta sunt, omitto.
 Hoc unum de Phormione non praeteribo. Is quum et vitae
 integritate, et maiorum splendore Atheniensium cuivis par
 esset, accidit, ut aere alieno obrutus, in Paeaniensem cu-
 riam secederet: ubi quum a republica seiunctus degeret, est
 ei tamen ab Atheniensibus classis imperium decretum. At
 enim Phormio se illud non suscepturum, quod apud milites,

τας οὐκ εἶναι παρέχεσθαι φρόνημα. οὕτως Ἀθηναῖοι (πάντως γὰρ ἐβούλοντο ἄρχειν Φορμίωνα) τὰ χρέα, ὁπόσοις ἄφειλε, διαλύουσιν.

C A P U T XXIV.

De Minerva Silenum Marsyam caedente, aliisque signis deorum et hominum in Acropoli — cultu Jovis Poliei — templo Parthenone — Gryphibus et Arimaspiis — Minervae simulacro in Parthenone — Apolline Parnopio.

Ἐνταῦθα Ἀθηναῖα πεποιήται τὸν Σιληνὸν Μαρσύαν καίονσα, ὅτι δὴ τοὺς αὐλοὺς ἀνέλειτο, ἐρῶν φθὰι σφᾶς τῆς θεοῦ βουλομένης. (2) Τούτων πέραν, ὧν εἴρηκα, ἐστὶν ἡ λεγομένη Θησέως μάχη πρὸς τὸν Ταῦρον τὸν Μίνω καλούμενον, εἴτε ἀνὴρ εἴτε θηρίον ἦν, ὁποῖον κεκράτηκεν ὁ λόγος· τέρατα γὰρ πολλῶ καὶ τοῦδε θαυμασιώτερα, καὶ καθ' ἡμᾶς ἔτικτον γυναῖκες. κεῖται δὲ καὶ Φοῖξος ὁ Ἀθάμαντος ἐξενηγεμένος ἐς Κόλχους ὑπὸ τοῦ κριοῦ. θύσας δὲ αὐτὸν ὄτω δὴ θεῶ, ὡς δὲ εἰκάσαι τῷ Λαφυστίῳ καλουμένῳ παρὰ Ὀρχομενίοις, τοὺς μηροὺς κατὰ νόμον

nondum acre alieno dissoluto, nihil esset auctoritatis habiturus: sed quum eum classi imperare Athenienses omnino vellent, omnem quam debuit creditoribus pecuniam dissolverunt.

CAP. XXIV. Eodem in loco Minerva est Marsyam Silenum caedens, quod tibus, quas ipsa perpetuo abiectas volebat, sustulisset. (2) Praeter ea, quae hactenus recensui, Thesei pugna est contra eum, qui est Minois taurus appellatus, sive is homo, seu monstrum (quod iam fama obtinuit) fuerit. Multo certe dictu mirabiliora aetate nostra mulieres monstra pepererunt. Ibidem Phrixus est Athamantis filius, arietem, a quo est in Colchos delatus, immolans, incertum, cui deo: verum conicere possis, eundem esse, quem Laphystium nuncupant Orchomenii. Succisa

ἐκτεμῶν τῶν Ἑλλήνων, ἐς αὐτοὺς καιομένους ὄρα. κείνται δὲ ἐξῆς ἄλλαι τε εἰκόνες καὶ Ἡρακλέους· ἄγχει δὲ, ὡς λόγος ἔχει, τοὺς δράκοντας. Ἀθηνᾶ τέ ἐστὶν ἀνιούσα ἐκ τῆς κεφαλῆς τοῦ Διός. ἔστι δὲ καὶ ταῦρος ἀνάθημα τῆς βουλῆς τῆς ἐν Ἀρείῳ πάγῳ· ἐφ' ὅτῳ δὴ ἀνέδηκεν ἡ βουλή, πολλὰ ἂν τις ἐθέλων εἰκάξοι. (3) Λέλεκται δὲ μοι καὶ πρότερον, ὡς Ἀθηναίοις περισσότερόν τι ἢ τοῖς ἄλλοις ἐς τὰ θεῖά ἐστι σπουδῆς. πρῶτοι μὲν γὰρ Ἀθηνῶν ἐπωνόμασαν Ἐργάνην, πρῶτοι δ' ἀκώλους Ἐρμᾶς· ὁμοῦ δὲ σφισιν ἐν τῷ ναῶ Σπουδαίων δαίμων ἐστίν. ὅστις 57 δὲ τὰ σὺν τέχνῃ πεποιημένα ἐπίπροσθεν τίθεται τῶν ἐς ἀρχαιότητα ἡκόντων, καὶ τάδε ἐστίν οἱ θεάσασθαι. κράνος ἐστὶν ἐπιχείμενος ἀνήρ, Κλεοίτου, καὶ οἱ τοὺς ὄνυχας ἀργυροῦς ἐνεποίησεν ὁ Κλεοίτας. ἔστι δὲ καὶ Γῆς ἄγαλμα, ἱκετενούσης ὕσαι οἱ τὸν Δία· εἴτε αὐτοῖς ὄμβρον δεῆσαν Ἀθηναίοις, εἴτε καὶ τοῖς πᾶσιν Ἑλλησι συμβὰς αὐχμός. ἐνταῦθα καὶ Τιμόθεος ὁ Κόνωνος, καὶ αὐτὸς κεῖται Κόνων. Πρόκνην δὲ τὰ ἐς τὸν παῖδα βεβου-

Phrixus Graecorum ritu femora dum torrentur, intuetur. Sunt et alia *deorum* signa, et Hercules angues (ut fabulis vulgatum est) necans. Minerva etiam de Iovis vertice prodicens: et taurus, Arcopagitarum donum. Quae vero dedicationis causa fuerit, multa quivis suspicari possit. (3) Diximus autem superius, Athenienses deorum cultu studioque religionis longe ceteras omnes civitates anteire. Primi enim Minervam Erganen cognomento appellarunt: primi multos Mercurios coluerunt: iidemque primi bonorum *virorum* Genio templum dedicarunt. Qui vero artificiose elaborata vetustis anteponit, ei haec spectare licet. Vir quidam est, cui imposita galea, Cleoetae opus, cui artifex idem ungues argenteos fecit. Est etiam Terrae, a Iove imbres implorantis, simulacrum, vel quod Athenienses aliquando pluvias desiderarint, vel quod tota Graecia soli siccitate laborarit. Ibi et Timotheus Cononis, et ipse Conon positus est. Progen filium tollere meditantem, et Ityu ipsum dicavit

λευμένην αὐτήν τε καὶ τὸν Ἴττυν ἀνέθηκεν Ἀλκαμένης. πεποιήται δὲ καὶ τὸ φυτὸν τῆς ἐλαίας Ἀθηναῖ, καὶ κῦμα ἀναφαίνων Ποσειδῶν. (4) Καὶ Διὸς ἐστὶν ἄγαλμα τὸ τε Λεωχάρους, καὶ ὁ ὀνομαζόμενος Πολιεύς· ᾧ τὰ καθεστηκότα ἐς τὴν θυρίαν γράφων τὴν ἐπ' αὐτοῖς λεγομένην αἰτίαν οὐ γράφω. τοῦ Διὸς τοῦ Πολιέως κριθὰς καταθέντες ἐπὶ τὸν βωμὸν μεμιγμένας πυροῖς οὐδεμίαν ἔχουσι φυλακὴν· ὁ βοῦς δὲ, ὃν ἐς τὴν θυρίαν ἐτοιμάσαντες φυλάσσουσιν, ἄπτεται τῶν σπερμάτων φοιτῶν ἐπὶ τὸν βωμὸν· καλοῦσι δὲ τινα τῶν ἱερέων βουφόνον· καὶ ταύτη τὸν πέλεκυν ῥίψας (οὗτω γὰρ ἐστὶν οἱ νόμος) οὔχεται φεύγων· οἱ δὲ ἄτε τὸν ἄνδρα ὃς ἔδρασε τὸ ἔργον οὐκ εἰδότες, ἐς δίκην ὑπάγουσι τὸν πέλεκυν. ταῦτα μὲν τρόπον τὸν εἰρημένον δρωσίν.

(5) Ἐς δὲ τὸν ναὸν, ὃν Παρθενῶνα ὀνομάζουσιν, ἐς ποῦτον ἐσιοῦσιν, ὅποσα ἐν τοῖς καλουμένοις ἀετοῖς κέεται, πάντα ἐς τὴν Ἀθηναῖς ἔχει γένεσιν. τὰ δὲ ὀπισθεν ἢ Ποσειδῶνος πρὸς Ἀθηναῖν ἐστὶν ἕρις ὑπὲρ τῆς γῆς. αὐτὸ

Alcámenes. Primam etiam oleae plantam Minerva, et Neptunus undam proferens ibi spectantur: (4) et Iovis simulacrum, tum id quod a Leochare factum est, tum is Iupiter qui Polieus nominatur: cuius sacrorum ritus quum exposuero, causam tamen obscuram esse facile patiar. In Poliei Iovis ara hordeum tritico permistum apponunt, neque custodes adhibent. Bos ad sacrum comparata, dum ad aram accedit, fruges eas attingit. Ex sacerdotibus is, quem Buphonum (i. e. bovis percussorem) nominant, securim in illum iaculatus (hic enim sacri ritus est) fugiens abit: qui adstiterunt, tanquam eum, qui bovem percusserit, non viderint, securim in iudicium ream citant. Et haec quidem, quo diximus modo, peraguntur. (5) In eo vero templo, quem Parthenona appellavit, ac testudinis ea parte, quae Aquilae dicuntur, signa posita sunt ad Minervae natales pertinentia. In postico Minervae et Neptuni de Attica certamen: Deae

δὲ ἕκ τε ἔλεφαντος τὸ ἄγαλμα καὶ χρυσοῦ πεποιήται. μέσῳ μὲν οὖν ἐπίκειται οἱ τῷ κράνει Σφιγγὸς εἰκῶν· (ἃ δὲ ἐς τὴν Σφίγγα λέγεται, γράψω προελθόντος ἐς τὸ Βοιωτικά μοι τοῦ λόγου) καθ' ἑκάτερον δὲ τοῦ κράνουσ γρύπες εἰσὶν ἐπειρασμένοι. (6) Τούτους τοὺς γρύπας ἐν τοῖς 58 ἔπεσιν Ἀριστεῖας ὁ Προκοννήσιος μάχεσθαι περὶ τοῦ χρυσοῦ φησιν Ἀριμασποῖς ὑπὲρ Ἰσσηδόνων· τὸν δὲ χρυσοῦν, ὃν φυλάσσουν οἱ γρύπες, ἀνιέναι τὴν γῆν· εἶναι δὲ Ἀριμασποὺς μὲν ἄνδρας μονοφθάλους πάντας ἕκ γενετῆς· γρύπας δὲ θηρία λέουσιν εἰκασμένα, πτερὰ δὲ ἔχειν καὶ στόμα ἀετοῦ. καὶ γρυπαῶν μὲν πέρι τοσαῦτα εἰρήσθω. (7) Τὸ δὲ ἄγαλμα τῆς Ἀθηναῖς ὀρθόν ἐστιν ἐν χιτῶνι ποδήρει, καὶ οἱ κατὰ τὸ στήθρον ἢ κεφαλὴν Μεδούσης ἔλεφαντός ἐστιν ἐμπεποιημένη, καὶ Νίκη τε ὅσον τεσσάρων πηχῶν· ἐν δὲ τῇ χειρὶ δόρυ ἔχει, καὶ οἱ πρὸς τοῖς ποσὶν ἄσπις τε κεῖται, καὶ πλησίον τοῦ δόρατος δράκων ἐστίν· εἷη δ' ἂν Ἐριχθόνιος οὗτος ὁ δράκων· ἔστι δὲ τῷ βάθρῳ τοῦ ἀγάλματος ἐπειρασμένη Πανδώρας γένεσις. πεποιήται δὲ Ἡσιόδῳ τε καὶ ἄλλοις, ὡς ἡ Πανδώρα γένοιτο αὕτη

signum ex ebore et auro factum: in galeae cono Sphinx eminet: de ea, quae memoriae prodita sunt, tunc exponam, quum ad Boeotorum res ventum fuerit. Utramque galeae partem Gryphes tenent. (6) Hos cum Arimaspiis, qui supra Issedones sunt, auri causa assidue bellare, Aristeeas Proconnesius carminibus testatus est: et aurum quidem, quod custodiunt Gryphes, e terra nasci: Arimaspos ipsos unico singulos oculo nasci, et Gryphes, belluas leonibus similes, rostrum et pennas habere aquilinas. Haec de Gryphibus. (7) Minervae signum recto statu est, cum tunica talari. In eius pectore Medusae caput ex ebore factum: et Victoria cubitorum fere quatuor, manu hastam tenet: iacet ad pedes scutum, ad imam hastam draco, quem Erichthonium esse existimare possis: in basi, quae de Pandorae ortu traduntur, elaborata sunt. Hesiodus quidem et alii poetae prodiderunt

γονή πρώτη· πρὶν δὲ ἢ γενέσθαι Πανδώραν, οὐκ ἦν
 πω γυναικῶν γένος. ἐνταῦθα εἰκόνα ἰδὼν οἶδα Ἀδριανοῦ
 βασιλέως μόνου, καὶ κατὰ τὴν εἴσοδον Ἰφικράτους ἀπο-
 δεξαμένου πολλά τε καὶ θαυμαστὰ ἔργα. (8) Τοῦ ναοῦ
 ἐστὶ πέραν Ἀπόλλων χαλκοῦς, καὶ τὸ ἄγαλμα λέγουσι
 Φειδίαν ποιῆσαι· Παρνόπιον δὲ καλοῦσιν, ὅτι σφίσι
 παρνόπων βλαπτόντων τὴν γῆν ἀποτρέψειν ὁ θεὸς εἶπεν
 ἐκ τῆς χώρας· καὶ ὅτι μὲν ἀπέτρεψεν Ἰσασι, τρόπον δὲ
 οὐ λέγουσι ποίω· τρις δὲ αὐτὸς ἤδη πάροντας ἐκ Σιπύ-
 λου τοῦ ὄρους οὐ κατὰ ταῦτα οἶδα φθαρέντας· ἀλλὰ τοῖς
 μὲν ἐξέωσε βλαίος ἐμπεσῶν ἄνεμος, τοὺς δὲ, ὕδατος τοῦ
 θεοῦ, καῦμα ἰσχυρὸν καθεῖλεν ἐπιλαβὸν, οἱ δὲ ἀφρυδίῳ
 δίγει καταληφθέντες ἀπώλοντο. τοιαῦτα μὲν αὐτοῖς συμ-
 βαίνοντα εἶδον.

Pandoram primam foeminam fuisse, neque, priusquam illa
 gigneretur, exstitisse muliebrem sexum. Eo in loco unicam
 videre memini statuam, Adriano imperatori positam: unam
 item in ipso templi aditu, Iphicrati, qui multa et sane ad-
 mirabilia virtutis documenta dedit. (8) Extra templum est
 aeneus Apollo, quem a Phidia factum dicunt: Parnopium
 (a bruchis nempe) appellant, quod se deus bruchos, qui to-
 tum agrum magna afficiebant calamitate, extra fines pulsu-
 rum dixisset: et pulsos quidem sciunt, quo autem modo,
 non tradunt. Scio equidem, ter in Sipylo monte deletos
 bruchos, non uno tamen modo. Nam vehemens aliquando
 et subita procella eos eiecit: iterum acri aestus vapore, qui
 statim est imbres consecutus, enecti sunt: iam tertio repen-
 tino frigore oppressi perierunt. Atque haec quidem, quae
 de abolitis bruchis memoravi, aetate mea acciderunt.

CAPUT XXV.

De aliis signis in Acropoli, inter ea Anacreontis — Olympiodoro — Graecorum clade ad Chaeroneam — bello post Alexandri mortem cum Antipatro, Cassandro et Demetrio gesto, Athenisque expugnatiss.

69 *Ε*στι δὲ ἐν τῇ Ἀθηναίων ἀκροπόλει καὶ Περικλῆς ὁ Ξανθίππου, καὶ αὐτὸς Ξάνθιππος, ὃς ἐναυμάχησεν ἐπὶ Μυκάλη Μήδοις. ἀλλ' ὁ μὲν Περικλέους ἀνδριάς ἐτέρωθεν ἀνάκειται. τοῦ δὲ τοῦ Ξανθίππου πλησίον ἔστηκεν Ἀνακρέων ὁ Τήϊος, πρῶτος μετὰ Σαπφῶ τὴν Λεσβίαν τὰ πολλὰ ὧν ἔγραψεν ἔρωτικά ποιήσας· καὶ οἱ τὸ σχῆμά ἐστιν, οἷον ἄδοντος ἂν ἐν μέθῃ γένοιτο ἀνθρώπου. γυναικίας δὲ πλησίον Δεινομένης, Ἰὼ τὴν Ἰνάχου, καὶ Καλλιστῶ τὴν Λυκάουος πεποίηκεν· αἷς ἀμφοτέροις ἐστὶν ἐς ἅπαν ὅμοια διηγήματα, ἔρωτος Διὸς, καὶ Ἑρας ὀργῆ καὶ ἀλλαγῆ, τῇ μὲν ἐς βοῦν, Καλλιστοῖ δὲ ἐς ἄρκτον. (2) Πρὸς δὲ τῷ τείχει τῷ νοτίῳ Γιγάντων, οἱ περὶ Θράκην ποτὲ καὶ τὸν Ἰσθμὸν τῆς Παλλήνης ὤκησαν, τούτων τὸν λεγόμενον πόλεμον, καὶ μάχην πρὸς Ἀμαζόνας Ἀθηναίων,

CAP. XXV. In Atheniensium arce Periclis Xanthippi filii statua est, ipsius etiam Xanthippi, qui ad Mycalen cum Persis navali praelio conflixit. Sed Periclis seiuncta est a ceteris: Xanthippo vero adsistit Anacreon Teius, qui primus post Lesbiam Sappho magnam carminum suorum partem in exprimendis amoribus consumsit. Habitus eius est veluti hominis per ebrietatem cantantis. Foeminas eas, quae prope sunt, Io Inachi, et Callisto Lycaonis filiam, fecit Dinomenes. Eadem fere omni ex parte de utraque narrantur, amor scilicet Iovis, Iunonis ira, et mutatio utriusque, Inus in bovem, Callistus in ursam. (2) In eo arcis muro, qui ad austrum conversus est, Gigantum, qui Thraciam et Pallenes angustias incoluerunt, vulgo celebratum bellum: Atheniensium contra Amazones pugnam: ad Maratho-

καὶ τὸ Μαραθῶνι πρὸς Μήδους ἔργον, καὶ Γαλατῶν τὴν ἐν Μυσίᾳ φθορὰν ἀνέθηκεν Ἄτταλος, ὅσον τε δύο πηχῶν ἕκαστον. ἔστηκε δὲ καὶ Ὀλυμπιόδωρος, μεγέθει τε ὧν ἔπραξε λαβῶν δόξαν, καὶ οὐχ ἥμιστα τῶν καιρῶν, φρόνημα ἐν ἀνθρώποις παρασχόμενος συνεχῶς ἐπταικόσι, καὶ δι' αὐτὸ οὐδὲ ἐν χρηστὸν οὐδὲ ἐς τὰ μέλλοντα ἐλπίζουσι.

(3) Τὸ γὰρ ἀτύχημα τὸ ἐν Χαιρωνείᾳ ἅπασιν τοῖς Ἕλλησιν ἤρξε κακοῦ, καὶ οὐχ ἥμιστα δούλους ἐποίησε τοὺς ὑπεριδόντας, καὶ ὅσοι μετὰ Μακεδόνων ἐτάχθησαν. τὰς μὲν δὴ πολλὰς Φίλιππος τῶν πόλεων εἶλεν: Ἀθηναίους δὲ λόγῳ συνθέμενος, ἔργῳ σφᾶς μάλιστα ἐκάκωσε, νήσους τε ἀφελόμενος καὶ τῆς ἐς τὰ ναυτικά παύσας ἀρχῆς. καὶ χρόνον μὲν τινα ἡσύχασαν Ἀθηναῖοι Φιλίππου βασιλεύοντος, καὶ ὕστερον Ἀλεξάνδρου· τελευτήσαντος δὲ Ἀλεξάνδρου, Μακεδόνες μὲν βασιλεύειν εἶλοντο Ἀρι-

nem in Persas *praeclearissimum* facinus: Gallorum in Mysia internecionem: haec omnia Attalus dedicavit: singula duum fere cubitum spatio continentur. Inter ceteras statuas locum suum obtinet Olympiodorus: quem honorem consecutus est, quum ob rerum, quas gessit, magnitudinem, tum quod iniquissimis temporibus et crebris cladibus afflictos Athenienses, ac iam spem omnem posteritatis abiicientes erexerit et confirmarit. (3) Accepta enim illa ad Chaeoneam plaga *ingentes* omnibus Graecis importatae sunt calamitates. Nam et qui periculum spectarant, quasi sua nihil interesset, et qui cum Macedonibus in acie steterant, in servitutem simul omnes redacti sunt. Urbes quidem tum Philippus quamplurimas cepit: Athenienses vero per simulationem pacis quam gravissimis affecit detrimentis, quum et insulas illis, et maris imperium ademisset: ac quantisper regnavit Philippus, ac deinde Alexander, nihil omnino novi moliri Athenienses ausi sunt. Quum vero Macedones mortuo Alexandro Aridaeo regnum detulissent, (commisso tamen

δαῖον, Ἀντιπάτρω δὲ ἐπιτέτραπτο ἢ πᾶσα ἀρχή· καὶ Ἀθηναίοις οὐκέτι ἀνεκτὰ ἐφαίνετο, εἰ τὸν πάντα χρόνον ἔσται ἐπὶ Μακεδόσι τὸ Ἑλληνικόν· ἀλλ' αὐτοὶ τε πολεμῆν ὤρμητο, καὶ ἄλλους ἐς τὸ ἔργον ἤγειρον. (4) Ἐγένοντο δὲ αἱ μετασχοῦσαι πόλεις, Πελοποννησίων μὲν Ἄργος, Ἐπίδαυρος, Σικυῶν, Τροιζήν, Ἡλείοι, Φλιάσιοι, Μεσσήνη· οἱ δὲ ἔξω τοῦ Κορινθίων ἰσθμοῦ, Λοκροὶ, Φωκεῖς, Θεσσαλοὶ, Κάρυστος, Ἀκαρνανεὶς ἐς τὸ Αἰτωλικὸν συντελοῦντες· Βοιωτοὶ δὲ Θηβῶν ἠρημωμένων τὴν γῆν τὴν Θηβαΐδα νεμόμενοι, δέει δὲ, μὴ Θήβας ἀΐδις Ἀθηναῖοί σφισιν ἐποικίζωσιν, οὔτε ἐς τὴν συμμαχίαν ἐτάσσοντο, καὶ ἐς ὅσον ἦκον δυνάμεως τὰ Μακεδόνων ἠΰξον. τοὺς δὲ ἐς τὸ συμμαχικὸν ταχθέντας κατὰ πόλεις τε ἐκάστους ἦγον στρατηγοὶ, καὶ τοῦ παντὸς ἀρχεῖν ἤρητο Λεωσθένης Ἀθηναῖος, πόλεώς τε ἀξιώματι, καὶ αὐτὸς εἶναι δοκῶν πολέμων ἔμπειρος· ὑπῆρχε δὲ οἱ καὶ πρὸς πάντας εὐεργεσία τοὺς Ἕλληνας. ὁπόσοι γὰρ

Antipatro imperii administratione) non ferendum esse amplius visum est, Graecorum res tamdiu a Macedonibus oppressas teneri. Quare et ipsi statim arma ceperunt, et ad bellum alios etiam excitarunt. (4) Quae vero urbes cum Atheniensibus societatem coierunt, hae propemodum fuere. Ex Peloponneso Argi, Epidaurus, Sicyon, Troezen, Elei, Phliasii, Messenii: ex iis, qui extra Corinthiorum Isthmum sunt, Locri, Phocenses, Thessali, Carystus, Acarnanes, qui cum Aetolis censentur; at Boeotii, qui Thebis deletis Thebanum agrum tenebant, quum veriti essent, ne Athenienses Thebas, eo colonia deducta, adversus se restituerent, non modo in eam societatem nomen suum non ediderunt, sed etiam opes suas omnes in Macedonum studia contulerunt. Quum vero civitates, quae tunc belli gerendi causa conspirarant, singulos duces dedissent, ab universis imperator declaratus est Leosthenes Atheniensis, quum propter patriae dignitatem et militaris rei scientiam, tum quod praeclara eius viri in omnes Graecos merita exstabant.

μισθοῦ παρὰ Δαρείῳ καὶ σατράπαις ἐστρατεύοντο Ἕλληνες, ἀνοικίσαι σφᾶς ἐς τὴν Περσίδα θελήσαντος Ἀλεξάνδρου, Λεωσθένης ἔφθη κομισσας νασῶν ἐς τὴν Εὐρώπην. καὶ δὴ καὶ τότε ὦν ἐς αὐτὸν ἤλπισαν ἔργα λαμπρότερα ἐπιδειξάμενος, παρέσχεν ἀποθανῶν ἀδυμῆσαι πᾶσι, καὶ διὰ τοῦτο οὐχ ἤμιστα σφαλῆναι· φρουρά τε Μαικεδόνων ἐσῆλθεν Ἀθηναίοις, οἱ Μουνυχίαν, ὕστερον δὲ καὶ Πειραιᾶ καὶ τείχη μακρὰ ἔσχον. (5) Ἀντιπάτρου δὲ ἀποθανόντος, Ὀλυμπίας διαβάσα ἐξ Ἠλείρου χρόνον μὲν τινα ἤρξεν, ἀποκτείνασα Ἀριδαῖον, οὐ πολλῶ δὲ ὕστερον ἐκπολιορκηθεῖσα ὑπὸ Κασσάνδρου παρεδόθη τῷ πλήθει. Κασσάνδρος δὲ βασιλεύσας (τὰ δὲ ἐπ' Ἀθηναίους ἐπέξεισί μοι μόνον ὁ λόγος) Πάνακτον τείχος ἐν τῇ Ἀττικῇ καὶ Σαλαμίνα εἶλε, τύραννόν τε Ἀθηναίοις ἔπραξε γενέσθαι Δημήτριον τὸν Φανοστράτου, τὰ πρὸς δόξαν εὐληφότεα ἐπὶ σοφία. τοῦτον μὲν δὴ τυραννίδος ἔπαυσε Δημήτριος ὁ Ἀντιγόνου, νέος τε ὦν καὶ φιλοτίμως πρὸς

Nam quum Alexander Graecos, qui Dario stipendia fecerant, in Persidis urbes dividere statuisset, hic eos, antequam id fieret, classe in Europam reportavit: et plane quum hominum de se spem virtute vinceret, fuit eius mors non magis luctuosa cunctis, quam calamitosa. Tunc enim demum Macedonum praesidia, impetu in Athenienses facto, Munychiam primum, Piraeecum deinde, et longos muros occuparunt. (5) Verum Antipatro mortuo, Olympias ex Epiro profecta, sublato Aridaeo, non diu regnum tenuit. Neque enim multo post a Cassandro per obsidionem capta, Macedonum multitudini tradita est. Regno vero inito Cassander (ut cetera, quae ad Athenienses non pertinent, missa faciam) Panactum Atticae castellum, et Salamina cepit, tyrannumque Atheniensibus imposuit Demetrium Phanostrati filium, hominem sapientiae laude praestantem. Hunc Demetrius Antigoni filius adolescens, e singulari quodam in Graecos studio gloriam captans, non ita multo post eiecit: sed rum-

τὸ Ἑλληνικὸν διακείμενος. Κάσσανδρος δὲ, (δεινὸν γάρ τι ὑπῆν οἱ μῖσος ἐς Ἀθηναίους) ὁ δὲ αὖτις Λαχάρην προεσθηκότα ἐς ἐκεῖνο τοῦ δήμου, τοῦτον τὸν ἄνδρα οἰκειωσάμενος, τυραννίδα ἔπεισε βουλευῆσαι, τυράννων
 61 ὧν ἴσμεν τὰ τε ἐς ἀνθρώπους μάλιστα ἀνήμερον, καὶ ἐς τὸ θεῖον ἀφειδέστατον. Δημητρίῳ δὲ τῷ Ἀντιγόνου διαφορὰ μὲν ἦν ἐς τὸν δῆμον ἤδη τῶν Ἀθηναίων, καθεῖλε δ' ὅμως καὶ τὴν Λαχάρους τυραννίδα. ἀλισκομένου δὲ τοῦ τείχους, ἐκδιδράσκει Λαχάρης ἐς Βοιωτούς. ἔτε δὲ ἀσπίδας ἐξ ἀκροπόλεως καθελὼν χρυσᾶς, καὶ αὐτὸ τῆς Ἀθηναῖς τὸ ἀγαλμα τὸν περιαιρετὸν ἀποδύσας κόσμοι, ὑπωπτεύετο εὐπορεῖν μεγάλων χρημάτων. Λαχάρην μὲν οὖν τούτων ἕνεκα κτείνουσιν ἄνδρες Κορωναῖοι. Δημήτριος δὲ ὁ Ἀντιγόνου, τυράννων ἐλευθερώσας Ἀθηναίους τότε παραντίκα μετὰ τὴν Λαχάρους σφαγὴν, οὐκ ἀπέδωκέ σφισι τὸν Πειραιᾶ, καὶ ὕστερον πολέμῳ κρατήσας ἐσῆγαγεν ἐς αὐτὸ φρουρὰν τὸ ἄστυ, τὸ Μουσεῖον καλούμενον τειχίσας. (6) Ἔστι δὲ ἐντὸς τοῦ περιβόλου

sus Cassander, pro acerbissimo quo in Athenienses laborabat odio, Lachari, qui ad illud usque tempus principem in plebe locum tenuerat, in fidem suam recepto, ut tyrannidem invaderet, persuasit: et is quidem omnes, de quibus aliquid literis mandatum sit, acerbitate in homines, in deos impietate superavit. At Demetrius Antigoni filius, etsi non nihil ab Atheniensibus dissidebat, evertit tamen et Lacharis tyrannidem. Is ubi captos vidit muros, ad Boeotios confugit. Quo quum aurea scuta ex arce direpta, et Minervae ipsius, quae removeri poterant, ornamenta omnia asportasset, propter eam quae de ipsius divitiis erat opinionem a Coronaeis est interemptus. Liberatis vero Atheniensibus tyrannorum dominatu, non statim Demetrius post Lacharis caedem Piraeum reddidit: quin postea, quum bellica vi urbem in potestatem redegisset, praesidio et munitionibus cum locum firmavit, quod Museum appellant. (6) Est au-

τοῦ ἀρχαίου τὸ Μουσεῖον, ἀπαντικρὺ τῆς ἀκροπόλεως
λόφος, ἔνθα Μουσαιὸν ἔδειν, καὶ ἀποθανόντα γήραϊ
ταφῆναι λέγουσιν· ὕστερον δὲ καὶ μνημα αὐτόθι ἀνδρὶ
ᾠκοδομήθη Σύρω. τότε δὲ Δημήτριος τειχίσας εἶχε.

CAPUT XXVI.

De Olympiodori felici contra Macedones expeditione — honore
Leocrito et Olympiodoro habito — Diana Leucophryne —
aede Erechthei ejusque memorandis — Minervae simula-
ero e coelo delapso in Acropoli, — Callimacho κακίζο-
τέχνῳ.

Χρόνῳ δὲ ὕστερον ἄνδρας ἐσηλθεν οὐ πολλοὺς καὶ μνη-
μη τε προγόνων, καὶ ἐς οἷαν μεταβολὴν τὸ ἀξίωμα ἤκοι
τῶν Ἀθηναίων, αὐτίκα τε ὡς εἶχον, αἰροῦνται στρατη-
γὸν Ὀλυμπιόδωρον. ὁ δὲ σφᾶς ἐπὶ τοὺς Μακεδόνας
ἤγε, καὶ γέροντας καὶ μειράκια ὁμοίως, προθυμίᾳ πλέον
ἢ ῥώμῃ κατορθοῦσθαι τὰ ἐς πόλεμον ἐλπίζων· ἐπεξελ-
θόντας δὲ τοὺς Μακεδόνας μάχῃ τε ἐκράτησε, καὶ φυ-
γόντων ἐς τὸ Μουσεῖον, τὸ χωρίον εἶλεν. Ἀθηναί μὲν
οὕτως ἀπὸ Μακεδόνων ἠλευθερώθησαν. (2) Ἀθηναίων

tem intra vetus pomoerium, e regione arcis, collis, in quo
Musaeum vatem canere solitum, atque ibidem senectute
consumtum humatum ferunt. Eodem postea in loco Syro
homini monumentum est erectum. Eum sane collem Demet-
rius occupatum munivit.

CAP. XXVI. Aliquot post annis excitavit optimum
quemque Atheniensium rerum a maioribus suis gestarum me-
moriam. Quare quum viderent, quorsum evasisset *florentissi-
mae* reipublicae decus, confestim Olympiodorum ducem de-
ligunt. Is habito delectu, in quo neque senibus neque pue-
ris vacatio fuit, exercitum contra Macedones eduxit, non
robore magis quam militum alacritate confisus, pristinam se
belli gloriam patriae vindicaturum. Praelio itaque Macedo-
nas fudit; ac fugientes in Museum persecutus, loco capto,
Athenienses Macedonum dominatu liberavit. (2) Quo tem-

δὲ πάντων ἀγωνισαμένων ἀξίως λόγου, Λεώκριτος μάλιστα ὁ Πρωτάρχου λέγεται τόλμη χρήσασθαι πρὸς τὸ ἔργον· πρῶτος μὲν γὰρ ἐπὶ τὸ τεῖχος ἀνέβη, πρῶτος δὲ ἐς τὸ
 62 Μουσεῖον ἐσῆλατο· καὶ οἱ πεδόντι ἐν τῇ μάχῃ, τιμαὶ παρ' Ἀθηναίων καὶ ἄλλαι γερόνασι, καὶ τὴν ἀσπίδα ἀνέθεσαν τῷ Διὶ τῷ Ἐλευθερίῳ, τὸ ὄνομα τοῦ Λεωκρίτου καὶ τὸ κατόρθωμα ἐπιγράψαντες. (3) Ὀλυμπιόδωρ δὲ τόδε μὲν ἐστὶν ἔργον μέγιστον, χωρὶς τούτων ὧν ἔπραξε Πειραιᾶ καὶ Μουνυχίαν ἀνασωσάμενος. ποιουμένων δὲ Μακεδόνων καταδρομῆν ἐς Ἐλευσίνα, Ἐλευσινίους συντάξας, ἐνίκα τοὺς Μακεδόνας. πρότερον δὲ ἔτι τούτων, ἐσβαλόντος ἐς τὴν Ἀττικὴν Κασσάνδρου, πλεύσας Ὀλυμπιόδωρος ἐς Αἰτωλίαν, βοηθεῖν Αἰτωλοὺς ἔπεισε, καὶ τὸ συμμαχικὸν τοῦτο ἐγένετο Ἀθηναίοις αἴτιον μάλιστα, διαφυγεῖν τὸν Κασσάνδρου πόλεμον. Ὀλυμπιόδωρ δὲ τοῦτο μὲν ἐν Ἀθήναις εἰσὶν ἐν τε ἀκροπόλει καὶ ἐν πρυτανείῳ τιμαί, τοῦτο δὲ ἐν Ἐλευσίνι γραφῆ· καὶ Φωκίων οἱ Ἐλάτειαν ἔχοντες χαλκοῦν Ὀλυμπιόδωρον ἐν

pore quum omnes reipublicae egregiam operam navassent, Leocriti tanen Protarchi filii virtus excelluit. Is enim primus muros adscendit, primusque intra Museum irrupit: atque ei quidem in pugna caeso et alii ab Atheniensibus honores habiti sunt, et eius clypeum Iovi Liberatori dedicarunt, cum inscriptione, nominis et praeclari facinoris indice. (3) At Olympiodorus non unum hoc virtutis suae, quod paulo superius commemoravimus, specimen dedit: sed, praeterquam quod Piraeum et Munychiam recepit, idem Macedonas Eleusinem invadentes, comparata Eleusiniorum manu, praefelio vicit: et ante, quum in Atticam Cassander esset hostiliter ingressus, navibus in Aetoliam profectus, ab Aetolis, ut auxilia mitterent, impetravit. Quae res, maximo bello impendente, salutis Atheniensibus fuit. Sunt igitur illi apud Athenienses sua, quum in arce, tum in Prytaneo monumenta: et Eleusinii picturae res eius gestas mandarunt. Quin et e Phocensibus qui Elateam incolunt, ex aere statuam Olym-

Δελφοῖς ἀνέθεσαν, ὅτι καὶ τούτοις ἤμυνεν ἀποστᾶσι Κασσάνδρου. (4) Τῆς δὲ εἰκόνας πλησίον τῆς Ὀλυμπιοδώρου χαλκοῦν Ἀρτέμιδος ἄγαλμα ἔστηκεν, ἐπίκλησιν Λευκοφρύνης· ἀνέθεσαν δὲ οἱ παῖδες οἱ Θεμιστοκλέους. Μάγνητες γὰρ, ὧν ἦρχε Θεμιστοκλῆς λαβῶν πικρὰ βασιλέως, Λευκοφρύνην Ἀρτεμιν ἄγουσιν ἐν τιμῇ. (5) Δεῖ δέ με ἀφικέσθαι τοῦ λόγου πρόσω, πάντα ὁμοίως ἐπεξιόντα τὰ Ἑλληνικά. Ἐνδοῖος ἦν γένος μὲν Ἀθηναῖος, Δαιδάλου δὲ μαθητῆς, ὃς καὶ φεύγοντι Δαιδάλω δια τὸν Κάλω θάνατον ἐπηκολούθησεν ἐς Κρήτην· τούτου καθήμενόν ἐστιν Ἀθηναῖς ἄγαλμα, ἐπίγραμμα ἔχον, ὡς Καλλίας μὲν ἀναθεῖη· ποιήσειε δὲ Ἐνδοῖος. (6) Ἔστι δὲ καὶ οἶκημα Ἐρεχθεῖον καλούμενον· πρὸ δὲ τῆς εἰσόδου Διὸς ἐστὶ βωμὸς Ἰπάτου, ἐνθα ἔμψυχον θύουσιν οὐδὲν, πέμματα δὲ θέντες, οὐδὲν ἔτι ὄνω χροῖσασθαι νομίζουσιν. ἐσελθοῦσι δὲ εἰσι βωμοὶ, Ποσειδῶνος, ἐφ' οὗ καὶ Ἐρεχθεῖ θύουσιν ἕκ του μάντευματος, καὶ ἤρωος Βούτου, τρίτος δὲ Ἡφαίστου. γραφαὶ δὲ ἐπὶ τῶν τοί-

pidoro Delphis posuerunt, quod illis, quum a Cassandro defecissent, opem tulisset. (4) Prope Olympiodori statuam Dianae ex aere simulacrum stat, Leucophrynes cognomento: Themistoclis filii dedicarunt. Magnetes enim, quibus ex regis liberalitate imperavit Themistocles, Leucophrynem Dianam colunt. (5) Sed enim mihi non est, universae Graeciae historiam contextenti, in hac parte diutius immorandum. Endoeus patria fuit Atheniensis, Daedali discipulus, qui fugientem Daedalum ob caedem Cali est in Cretam secutus: hic sedentem fecit Minervam, cuius est inscriptio, dedicasse Calliam, Endoeum fecisse. (6) Est ibidem aedes, quod Erechtheum appellant. In vestibulo Iovis supremā ara est: ad quam victimas non caedunt, sed liba duntaxat apponunt: ac vino quo minus utantur, religione prohibentur. In ipso aditu arae sunt, Neptuni una, ad quam ex oraculo etiam Erechtheo rem divinam faciunt: Butae herois altera: tertia Vulcani. In parietibus picta sunt, quae ad

χων τοῦ ἴγνους ἑἰς τοῦ Βουταδῶν. καὶ (διπλοῦν γὰρ ἔστι τὸ οἰκημῖα) [καὶ] ὕδωρ ἔστιν ἔνδον θαλάσσιον ἐν φρέατι. τοῦτο μὲν θαῦμα οὐ μέγα· καὶ γὰρ ὅσοι μεσό-
 63 γαιαν οἰκοῦσιν, ἄλλοις τέ ἔστι καὶ Καρσίην Ἀφροδισιεῦ-
 ἦχον ἐπὶ νότῳ πνεύσαντι· καὶ τριαινῆς ἔστιν ἐν τῇ πέτρῳ
 σχῆμα· ταῦτα δὲ λέγεται Ποσειδῶνι μαρτύρια ἐς τὴν
 ἀμφισβήτησιν τῆς χώρας φανῆναι.

(7) Ἱερὰ μὲν τῆς Ἀθηνᾶς ἔστιν ἢ τε ἄλλη πόλις καὶ
 ἢ πᾶσα ὁμοίως γῆ. καὶ γὰρ ὅσοις θεοὺς καθέστηκεν ἄλ-
 λους ἐν τοῖς δήμοις σέβειν, οὐδέν τι ἦέσον τὴν Ἀθηνᾶν
 ἄγουσιν ἐν τιμῇ· τὸ δὲ ἀγιάτατον ἐν κοινῷ πολλοῖς
 πρότερον νομισθὲν ἔτεσιν ἢ συνῆλθον ἀπὸ τῶν δήμων,
 ἔστιν Ἀθηνᾶς ἄγαλμα ἐν τῇ νῦν ἀκροπόλει, τότε δὲ ὀνο-
 μαζομένη πόλει· φήμη δὲ ἐς αὐτὸ ἔχει πεσεῖν ἐκ τοῦ οὐ-
 ρανοῦ. Καὶ τοῦτο μὲν οὐκ ἐπέξειμι, εἴτε οὕτως, εἴτε
 ἄλλως ἔχει· λύχρον δὲ τῇ θεῷ χρυσοῦν Καλλίμαχος

Butadarum gentem pertinent. Aedes ipsa duplex est. In ea
 marinae aquae puteus: quod certe miraculo non adscripse-
 rim. Nam et ex iis, qui mediterranea incolunt, alii, et in
 primis in Caria Aphrodisienses talem puteum habent. Sed
 quod literis mandandum sit, id nempe est, quod flante au-
 stro undarum sonitum reddit: quodque in saxo tridentis for-
 ma incisa est. Quae esse monumenta dicunt eius, quod
Minervae cum Neptuno fuit de Attica, certaminis. (7) Et
 sacra quidem *Minervae* quum urbs, tum regio est universa.
 Curiae enim et suos quaeque deos privatim colunt, et *Miner-
 vae* communiter divinam rem faciunt. Omnium vero san-
 ctissimum *Minervae* signum illud est, quod multis ante annis
 de communi omnium oppidulorum consilio, quum in unam
 omnes urbem coirent, dedicatum est eo in loco, qui nunc
Acropolis; tum vero *Polis* nominabatur. Delapsam quidem
 de coelo fama vulgavit: sed mihi id neque affirmare, neque
 refellere in praesentia in animo est. Lucernam ex auro deae

ἔποίησεν. ἐμπλήσαντες δὲ ἔλαλου τὸν λύχνον, τὴν αὐτὴν τοῦ μέλλοντος ἔτους ἀναμένουσιν ἡμέραν· ἔλαιον δὲ ἐκεῖνο τὸν μεταξὺ ἐπαρκεῖ χρόνον τῷ λύχνῳ, καὶ κατὰ τὰ αὐτὰ ἐν ἡμέρᾳ καὶ νυκτὶ φαίνονται. καὶ οἱ λίνου Καρπασίου θρυαλλίς ἐνεστίν, ὃ δὴ πρὸς λίνων μόνον οὐκ ἔστιν ἀλώσιμον. φοῖνιξ δὲ ὑπὲρ τοῦ λύχνου χαλκοῦς ἀνήκων ἐς τὸν ὄροφον ἀνασπᾷ τὴν ἀτμίδα. ὃ δὲ Καλλιμαχος ὁ τὸν λύχνον ποιήσας, ἀποδέων τῶν πρώτων ἐς αὐτὴν τὴν τέχνην, οὕτω σοφία πάντων ἐστὶν ἀριστος, ὥστε καὶ λίθους πρώτος ἐτρούπησε, καὶ ὄνομα ἔθετο κακιζότεχνον, ἢ θεμένων ἄλλων, κατέστησεν ἐφ' αὐτῷ.

CAPUT XXVII.

De donariis in templo Poliadis Minervae — de ejus olea — virginibus Canephoris in sacris Minervae — Tolmidis signo ejusque rebus gestis — aliis signis — de quibusdam ad Herculem et Theseum pertinentibus — de Minoë et Minotauro.

Κεῖται δὲ ἐν τῷ ναῷ τῆς Πολιάδος Ἐρμῆς ξύλου, Κεχροπος εἶναι λεγόμενον ἀνάθημα, ὑπὸ κλάδων μυρσίνης

Callimachus fecit: in quam oleum infusum non consumitur, nisi exacto demum anno, quum tamen lucerna dies noctesque ardeat. Id adeo evenit, quod lucernae inest e lino carpasio funiculus, quod sane linum unum ex omnibus igni non conficitur. Eminent supra lucernam palma aenea: quae quum ad lacunar consurgat, exceptum vaporem facile dissipat. Callimachus vero ipse, qui lucernam fecit, etsi multo est infra summos artifices, solertia tamen ceteris longe praestitit: primus enim lapides terebravit: nomen vero Cacizotechnon, quasi artis dicas suae calumniatorem, aut sibi ipse imposuit, aut ab aliis impositum usurpavit.

CAP. XXVII. Erectus autem est in Poliadis delubro Mercurius ligneus, (fuisse aiunt Cecropis donum) inter myrti

οὐ σύνοπτον. ἀναθήματα δὲ, ὅποσα ἄξια λόγου, τῶν
 64 μὲν ἀρχαίων δῖφρος ὀκλαδίας ἐστὶ Ζαιδάλου ποίημα·
 λάφυρα δὲ ἀπὸ Μήδων, Μασιστίου θώραξ, ὃς εἶχεν ἐν
 Πλαταιαῖς τὴν ἡγεμονίαν τῆς ἵππου· καὶ ἀκινάκης Μαρ-
 δονίου λεγόμενος εἶναι. Μασίστιον μὲν δὴ τελευτήσαντα
 ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων οἶδα ἱπέων· Μαρδονίου δὲ μαχη-
 σαμένου Λακεδαιμονίοις ἐναντία, καὶ ὑπὸ ἀνδρὸς Σπαρ-
 τιάτου πεσόντος, οὐδ' ἂν ὑπεδέξαντο ἀρχὴν οὐδὲ ἕως
 Ἀθηναίους παρῆκαν φέρεσθαι Λακεδαιμόνιοι τὸν ἀκινά-
 κην. (2) Περὶ δὲ τῆς ἐλαίας οὐδὲν ἔχουσιν ἄλλο εἰπεῖν,
 ἢ τῇ θεῷ μαρτύριον γενέσθαι τοῦτο ἐς τὸν ἀργῶνα τὸν
 ἐπὶ τῇ χώρᾳ. λέγουσι δὲ καὶ τάδε· κατακαυθῆναι μὲν
 τὴν ἐλαίαν, ἥκιστα ὁ Μῆδος τὴν πόλιν ἐνέπρησεν Ἀθηναί-
 οισ, κατακαυθεῖσαν δὲ αὐθημερόν ὅσον τε ἐπὶ δύο βλαστή-
 σαι πήχεις. (3) Τῷ ναῷ δὲ τῆς Ἀθηναῖς Πανδρόσου
 ναὸς συνεχῆς ἐστὶ· καὶ ἐστὶ Πάνδροςος ἐς τὴν παρακατα-
 δήκην ἀνάτιος τῶν ἀδελφῶν μόνη. (4) Ἄ δέ μοι θαυ-
 μάσαι μάλιστα παρέσχευ, ἐστὶ μὲν οὐκ ἐς ἅπαντας γνώ-
 ρημα, γράψω δὲ, οἷα συμβαίνει. παρθένοι δύο τοῦ ναοῦ

ramos valde conspicuus. Inter vetustissima donaria, quo-
 rum mentio fiat, digna sunt lecticaria sella compactilis,
 Daedali opus, et de Persarum spoliis Masistii, qui ad Plataeas
 omquitum dux fuit, lorica; et acinaces, qui Mardonii fuisse
 dicitur. Masistium quidem ab Atheniensium equitatu inter-
 emptum scimus. Mardonius vero in acie contra Lacedaemo-
 nios dimicans, a Spartano milite est interfectus. Eius igitur
 acinacem aut omnino non sustulissent Lacedaemonii, aut
 certe sublatum Atheniensibus non concessissent. (2) De olea
 vero aliud nihil memorant, nisi esse eam Minervae de Attica
 certaminis monumentum. Addunt, incensa a Persis urbe
 conflagrasse, eodemque die in duum cubitum proceritatem
 germinasse. (3) Cum Minervae templo Pandrosi aedes con-
 iuncta est, quae sola ex sororibus fidem in deposito serva-
 vit. (4) Iam vero, quae magnae mihi sunt admirationi ne-
 que apud omnes vulgata, ea, uti se habent, exponam. Virgi-

τῆς Πολιάδος οἰκοῦσιν οὐ πόρρω, καλοῦσι δὲ Ἀθηναῖοι
 σφᾶς ἀρρήφορους· αὐταὶ χρόνον μὲν τινα διαίταν
 ἔχουσι παρὰ τῇ θεῷ, παραγενομένης δὲ τῆς εορτῆς, θρω-
 σιν ἐν νυκτὶ τοιαύδε. ἀναθεῖσαι σφισιν ἐπὶ τὰς κεφαλὰς,
 ἃ ἢ τῆς Ἀθηναῖς ἰέρεια δίδωσι φέρειν, οὔτε ἢ διδοῦσα
 ὁποῖόν τι δίδωσιν εἰδυῖα, οὔτε ταῖς φερούσαις ἐπισταμέ-
 ναις. ἔστι δὲ περίβολος ἐν τῇ πόλει τῆς καλουμένης ἐν
 Κήποις Ἀφροδίτης οὐ πόρρω, καὶ δι' αὐτοῦ κἀδοδος
 ὑπόγαιος αὐτομάτη· ταύτῃ κατίαςιν αἱ παρθένοι· κάτω
 μὲν δὴ τὰ φερόμενα λείπουσιν, λαβοῦσαι δὲ ἄλλο τι κο-
 μίζουσιν ἐγκεκαλυμμένον. καὶ τὰς μὲν ἀφιασιν ἤδη τὸ
 ἐντεῦθεν, ἑτέρας δὲ ἐς τὴν ἀκρόπολιν παρθένους ἀγρου-
 σιν ἀντ' αὐτῶν. (5) Πρὸς δὲ τῷ ναῷ τῆς Ἀθηναῖς ἔστι
 μὲν εὐήρις πρεσβύτις, ὅσον τε πήχεος μάλιστα, φαιμένη 65
 διάκονος εἶναι Ἀνσιμάχη· ἔστι δὲ ἀγάλματα μεγάλα χαλ-
 κοῦ, διεστῶτες ἄνδρες ἐς μάχην· καὶ τὸν μὲν Ἐρεχθῆα
 καλοῦσι, τὸν δὲ Εὐμόλπον. καὶ τοὶ λέληθθέ γε οὐδὲ Ἀθη-
 ναίων ὅσοι τὰ ἀρχαῖα ἴσασιν, Ἴμμάραδον εἶναι παῖδα

mes duae non longe a Poliados habitant: eas Athenienses
 Cistiferas appellant. Hae certum tempus apud deam com-
 morantur: deinde ubi festus dies advenit, per noctem capite
 tollunt, quae illas Minervae sacerdos ferre iusserit, quum
 neque ipsa, quid ferendum det, neque virgines, quid ferant,
 sciant. Est in urbe septum quoddam, non longe a Veneris, quae
 in hortis dicitur. Ibi in nativam specum quandam descen-
 dentes, onus deponunt, et pro eo aliud item velatum et
 occultum tollunt: et has quidem in posterum ex eo tempore
 missas faciunt: sed pro illis totidem alias, quas in arcem
 adducant, capiunt. (5) Ad Minervae anus est affabre cla-
 borata, cubitali fere altitudine: quam inscriptio Lysi-
 machae ministram esse dicit. Sunt etiam ex acre signa duo
 grandia, quasi inter se dimicantium: eorum, alterum Ere-
 chtheum appellant, alterum Eumolpum: neque tamen igno-
 rant, qui res priscas norunt, Immaradum esse hunc Eurcolpi

Εὐμόλπου τοῦτον, τὸν ἀποθανόντα ὑπὸ Ἐρεχθίδεω.
 (6) Ἐπὶ δὲ τοῦ βάνου καὶ ἀνδριάντες εἰσὶν, ἕκτος δὲ
 ξμαντεύετο Τολμίδη, καὶ αὐτὸς Τολμίδης· ὃς Ἀθη-
 ναίων ναυσὶν ἡγούμενος ἄλλους τε ἐκάκωσε καὶ Πελοπον-
 νησίων τὴν χώραν, ὅσοι νέμονται τὴν παραλίαν, καὶ Λα-
 κεδαιμονίων ἐπὶ Γυθίῳ τὰ νεώρια ἐνέπρησε, καὶ τῶν
 περὶοίκων Βοιᾶς εἶλε καὶ τὴν Κυθηρίων νῆσον· ἐς δὲ
 τὴν Σικυωνίαν ποιησάμενος ἀπόβασιν, ὡς οἱ δηοῦντι
 τὴν γῆν ἐς μάχην κατέστησαν, τρεψάμενος σφᾶς κατεδίω-
 ξε πρὸς τὴν πόλιν. ὕστερον δὲ ὡς ἐπανῆλθεν ἐς Ἀθή-
 νας, ἐσῆγαγε μὲν ἐς Εὐβοίαν καὶ Νάξον Ἀθηναίων κλη-
 ρούχους, ἐσέβαλε δὲ ἐς Βοιωτοὺς στρατῶ· πορθήσας δὲ
 τῆς γῆς τὴν πολλήν, καὶ παραστησάμενος πολιορκίᾳ
 Χαιρώνειαυ, ὡς ἐς τὴν Ἀλιαρτίαν προῆλθεν, αὐτὸς τε μα-
 χόμενος ἀπέθανε καὶ τὸ πᾶν ἤδη στρατεύμα ἠττάτο. τὰ
 μὲν ἐς Τολμίδην τοιαῦτα ἐπυνθανόμεν ὄντα. (7) Ἔστι
 δὲ Ἀθηναῖς ἀγάλματα ἀρχαῖα· καὶ σφισὶν ἀπειράκη μὲν
 οὐδὲν, μελάντερα δὲ καὶ πληγῆν ἐνεγκεῖν ἔστιν ἀσθενέ-

filium, quem Erechtheus occiderit. (6) In basi interiore
 statuæ eorum sunt, qui vates Tolmidæ fuerunt, Tolmides
 etiam ipse, qui Atheniensium classis dux et alios magnis af-
 fecit incommodis, et in primis Peloponnesiorum maritimum
 agrum excursionibus infestum reddidit. Idemque Lacedæ-
 moniorum ad Gythium navalia incendit; finitimos dein ador-
 tus, Euboeam et Cytheriorum insulam cepit. Quum in
 Sicyoniorum deinde fines traiecisset, eos, qui armis, ne
 agrum popularetur, impedire conati sunt, intra urbem re-
 pulit. Inde Athenas reversus, Euboeam et Naxum colonias
 deduxit. Idem, cum exercitu in Boeotos impetu facto,
 agrum depopulatus est. Capta mox per obsidionem Chaero-
 nea, in Haliartiorum fines excurrit: ubi et ipse dimicans
 cecidit, et copiae eius omnes fusae fugataeque sunt. Atque
 haec quidem de Tolmide comperta habeo. (7) Exstant
 prisca Minervæ signa, quae sane integra manserunt, deco-
 lorata tamen fumo, et quae ictum omnino nullum valeant

στερα. ἐπέλαβε γὰρ καὶ ταῦτα ἡ φλόξ, ὅτε, ἐσβεβηκό-
των ἐς τὰς ναῦς Ἀθηναίων, βασιλεὺς εἶλεν ἔρημον τῶν
ἐν ἡλικίᾳ τὴν πόλιν. ἔστι δὲ σύός τε θήρα, περὶ οὗ
σαφὲς οὐδὲν οἶδα εἰ τοῦ Καλυδωνίου· καὶ Κύνος Ἡρα- 66
κλεῖ μαχόμενος. τοῦτον τὸν Κύνον φασὶν ἄλλους τε
φονεῦσαι καὶ Λύχον Θραῖκα, προτεθέντων σφίσι μονο-
μαχίας ἄθλων· περὶ δὲ τὸν ποταμὸν τὸν Πηνειὸν ἀπέ-
θανεν ὑφ' Ἡρακλέους.

(8) Τῶν δὲ ἐν Τροιζῆνι λόγων, οὓς ἐς Θησέα λέγου-
σιν, ἐστὶν, ὡς Ἡρακλῆς ἐς Τροιζῆνα ἐλθὼν παρὰ Πιτ-
θεῖα κατάδοιτο ἐπὶ τῷ δελπῶ τοῦ λέοντος τὸ δέρμα, ἐσέλ-
θοιεν δὲ παρ' αὐτὸν ἄλλοι τε Τροιζηνίων παῖδες καὶ Θη-
σεὺς ἕβδομον μάλιστα γεγωναὶ ἔτος· τοὺς μὲν δὴ λοι-
ποὺς παῖδας, ὡς τὸ δέρμα εἶδον, φεύγοντάς φασιν οἴχε-
σθαι, Θησέα δὲ ὑπεξελθόντα οὐκ ἄγαν σὺν φόβῳ παρὰ
τῶν διακόνων ἀρπάσαι πέλεκυν, καὶ ἀντίκα ἐπιέναι
σπουδῆ, λέοντα εἶναι τὸ δέρμα ἠγούμενον. ὅδε μὲν τῶν
λόγων πρῶτος ἐς αὐτὸν ἔστι Τροιζηνίσις· ὁ δὲ ἐπὶ τοῦ-

sustinere. Ad ea enim flamma pervasit, quo tempore, quum
naves conscenderent Athenienses, urbem, quam militaris
aetas descruerat, Xerxes occupavit. Spectatur et apri ve-
natio: parum vero liquet, an is Calydonius aper sit. Cycni
etiam cum Hercule pugna. Ab hoc quidem Cycno et alios
interemptos ferunt, et Lycum Thracem, propositis de sin-
gulari certamine praemiis: ad Peneum autem annem ab
Hercule est ipse interfectus. (8) Atque ad ea quidem, quae
de Theseo Troezenii commemorant, addunt, Herculem
Troezenem ad Pittheum venisse: quumque accumbere vellet,
leonis pellem deposuisse: accessisse et alios Troezeniorum
pueros, et Theseum annum agentem ferme septimum: cete-
ros, ut leonis pellem viderunt, perterritos aufugisse: The-
seum, nihil magnopere metuentem, paulisper egressum esse,
abreptaque de servorum manibus bipenni, quod viventem
leonem esse putaret, invadere illum voluisse. Et haec qui-
dem de Theseo prima apud Troezenios historia vulgata est.

τω, κρηπίδας Αιγέα ὑπὸ πέτρα καὶ ξίφος θεῖναι, γνω-
ρίσματα εἶναι τῷ παιδί· καὶ τὸν μὲν εἰς Ἀθήνας ἀπο-
πλεῖν, Θησέα δὲ, ὡς ἕκτον καὶ δέκατον ἔτος ἐγεγόνει,
τὴν πέτραν ἀνώσαντα, οἴχεσθαι τὴν παρακαταθήκην τὴν
Αἰγέως φέροντα. τούτου δὲ εἰκὼν ἐν ἀκροπόλει πεποίη-
ται τοῦ λόγου, χαλκοῦ πάντα ὁμοίως, πλὴν τῆς πέτρας.
(9) Ἀνέδρασαν δὲ καὶ ἄλλο Θησέως ἔργον, καὶ ὁ λόγος
οὕτως εἰς αὐτὸ ἔχει. Κρησὶ τὴν τε ἄλλην γῆν καὶ τὴν ἐπὶ
ποταμῷ Τεθρῖνι ταῦρος ἔλυμαίνετο. πάλαι δὲ ἄρα τὰ
θηρία φοβερώτερα ἦν τοῖς ἀνθρώποις, ὡς ὁ τ' ἐν Νε-
μέᾳ λέων, καὶ ὁ Παρνασίος, καὶ δράκοντες τῆς Ἑλλάδος
πολλαχοῦ, καὶ ὅς περὶ τε Καλυδῶνα καὶ Ἐρύμανθον,
καὶ τῆς Κορινθίας ἐν Κρομυῶνι· ὥστε καὶ ἐλέγετο, τὰ
μὲν ἀνιέναι τὴν γῆν, τὰ δὲ ὡς ἱερὰ εἶη θεῶν, τὰ δὲ καὶ
εἰς τιμωρίαν ἀνθρώπων ἀφείσθαι. καὶ τοῦτον οἱ Κρηῆτες
τὸν ταῦρον εἰς τὴν γῆν πέμψαι σφίσι Ποσειδῶνά φασιν,
ὅτι θαλάσσης ἄρχων Μίνως τῆς Ἑλληνικῆς οὐδενὸς Πο-

Alteram adiiciunt: crepidas Aegeum sub saxo, et onsem de-
posuisse, quo ea sibi signa in filio agnoscendo forent, ac
deinde Athenas reversum: Theseum, quum iam sextum de-
cimum aetatis annum attigisset, amoto saxo depositum sustu-
lisse. Res tota ex aere, praeter saxum, in arce expressa
est. (9) Eodem in loco aliud Thesei facinus memoriae com-
mendarunt, de quo huiusmodi narratur historia. Creten-
sium agrum quum alium, tum eum, qui Tethrini amni adiacet,
taurum infestum reddidisset: fuisse enim priscis tempo-
ribus belluas *multo immaniores atque* hominibus formido-
losiores. Cui rei testimonio sunt Nemeaeus et Parnasius leo:
dracones in pluribus Graeciae locis: apri etiam, Calydonius
atque Erymanthius, et in Corinthiorum finibus Crommyo-
nius. Has feras partim terram protulisse, partim dis fuisse
sacras: nonnullas etiam ad homines plectendos exstitisse fe-
runt. Taurum enim hunc Cretenses Neptuni ira immissum
memorant, quod Minos late mari toti, quod Graeciam alluit,

σειδῶνα ἦγεν ἄλλου θεῶν μᾶλλον ἐν τιμῇ. κοιμισθῆναι μὲν δὴ τοῦτον τὸν ταῦρον φασιν ἐς Πελοπόννησον ἐκ Κρήτης, καὶ Ἡρακλεῖ τῶν δώδεκα καλουμένων ἕνα καὶ τοῦτον γενέσθαι τῶν ἄθλων. ὡς δὲ ἐς τὸ πεδίον ἀφελθῆ τὸ Ἀργείων, φεύγει διὰ τοῦ Κορινθίου Ἰσθμοῦ, φεύγει δὲ ἐς γῆν τὴν Ἀττικὴν, καὶ τῆς Ἀττικῆς ἐς δῆμον τὸν Μαραθωνίων· καὶ ἄλλους τε, ὅποσους ἐπέτυχε, καὶ Μίνω παῖδα Ἀνδρόγεων ἀπέκτεινε. Μίνως δὲ ναυσὶν ἐπ' Ἀθηναίους πλεύσας (οὐ γὰρ ἐπέιθετο ἀναίτιους εἶναι σφᾶς τῆς Ἀνδρόγεω τελευτῆς) ἐς τοσοῦτον ἐκάκωσεν, ἐς ὃ συνεχωρήθη οἱ παρθένους ἐς Κρήτην ἐπὶ καὶ παῖδας ἴσους ἄγειν τῷ λεγομένῳ Μινωτάυρῳ τὸν ἐν Κνωσσῷ Λαβύρινθου οἰκῆσαι. τὸν δὲ ἐν τῷ Μαραθῶνι ταῦρον ἄσπερον Θησεὺς ἐς τὴν ἀκροπολιν ἐλάσαι καὶ θῦσαι λέγεται τῇ θεῷ, καὶ τὸ ἀνάθημά ἐστι τοῦ δήμου τοῦ Μαραθωνίων.

imperans nihilo quam ceteris dis Neptuno maiorem honorem habuisset: e Creta vero eundem taurum in Peloponnesum traiecisse, unumque fuisse de duodecim Herculis laboribus. In Argivorum vero campos actum, per Corinthiacum Isthmum in Marathoniam Atticae regionem fugisse: ibi inter alios multos, quos casus obtulerat, Minois etiam filium Androgeum interemisse: Minoem graviter eo casu commotum, quum id Atheniensium fraude accidisse interpretaretur, comparata classe Athenas oppugnatum venisse, ac non prius Athenienses vexare desiisse, quam se pacti essent pueros septem, ac totidem virgines quotannis in Cretam missuros, qui Minotauro, quem Minos in Labyrintho Gnosi incluserat, traderentur. Marathonium vero taurum postea Theseum fama est in arcem egisse, ac ipsi deae mactasse: cuius rei imaginem Marathoniorum curia dedicavit.

C A P U T XXVIII.

De Cylone — Minervae signo ex bellica praeda — muris
Acropolis — Panis cultu — Areopago et memorandis in
eo — aliis dicasteriis Atheniensium eorumque originibus.

Κύλωνα δὲ οὐδὲν ἔχω σαφὲς εἰπεῖν, ἐφ' ὅτῳ χαλκοῦν
ἀνέθεσαν, τυραννίδα ὅμως βουλευσάντα. τεκμαίρομαι
δὲ τῶνδε εἴνεκα, ὅτι εἶδος κάλλιστος, καὶ τὰ ἐς δόξαν
ἐγένετο οὐκ ἀφανῆς, ἀνελόμενος διαύλου νίκην Ὀλυμ-
πικήν· καὶ οἱ θυγατέρα ὑπῆρξε γῆμαι Θεαγένους, ὃς
Μεγάρων ἐτυράννησε. (2) Χωρὶς δὲ γε ὅσα κατέλεξα,
δύο μὲν Ἀθηναίοις εἰδὶ δεκάται πολεμήσασιν, ἀγαλμα
Ἀθηνᾶς χαλκοῦν ἀπὸ Μήδων τῶν ἐς Μαραθῶνα ἀποβάν-
των, τέχνη Φειδίου· καὶ οἱ τὴν ἐπὶ τῆς ἀσπίδος Λαπι-
θῶν πρὸς Κενταύρους, καὶ ὅσα ἄλλα ἐστὶν ἐπειρασμένα,
λέγουσι τορεῦσαι Μῦν· τῷ δὲ Μυῖ ταῦτά τε καὶ τὰ
λοιπὰ τῶν ἔργων Παρθάσιον καταγράψαι τὸν Εὐήνορος.
ταύτης τῆς Ἀθηνᾶς ἢ τοῦ δόρατος αἰχμὴ καὶ ὁ λόφος τοῦ
κράνου ἀπὸ Σουλίου προσπλεύουσιν ἐστὶν ἤδη σύνοπτα.

CAP. XXVIII. At Cylonem cur dignum putarint, cui
aeneam statuam ponerent, comperti nihil habeo, quum de
tyrannide eum consilia inisse constet. Habitum tamen hunc
illi honorem coniicio, quod et formae dignitate praestiterit,
et gloria fuerit minime vulgari. Nam in Olympia victor de
iterato stadio renunciatus est, et Theagenis Megarensium ty-
ranni filiam in matrimonio habuit. (2) Praeter ea vero,
quae adhuc recensui, duo sunt ex bellicae praedae decimis
insignia apud Athenienses opera: de Persarum, qui in Mara-
thoniorum fines invaserant, manubiis Minervae ex aere si-
gnum, quod Phidias fecit: in cuius clypeo Lapitharum et
Centaurorum pugnam Mys caelavit, quum eam Myi, et quae
in clypeo spectantur reliqua, Parrhasius Evenoris filius pin-
xisset. Hastae cuspis et in summa galea crista a Sumio us-

καὶ ἄρμα κεῖται χαλκοῦν ἀπὸ Βοιωτῶν δεκάτη, καὶ Χαλκιδέων τῶν ἐν Εὐβοίᾳ. δύο δὲ ἄλλα ἐστὶν ἀναθήματα, Περικλῆς ὁ Ξανθίππου, καὶ τῶν ἔργων τῶν Φειδίου θεᾶς μάλιστα ἄξιον, Ἀθηνᾶς ἄγαλμα, ἀπὸ τῶν ἀναθέντων καλουμένης Ἀθηνίας. (3) Τῇ δὲ ἀκροπόλει, πλὴν ὄσου Κίμων ὠκοδόμησεν αὐτῆς ὁ Μιλτιάδου, περιβαλεῖν τὸ λοιπὸν λέγεται τοῦ τείχους Πελασγούς οἰκήσαντας ποτε ὑπὸ τὴν ἀκρόπολιν· φασὶ γὰρ Ἀγρόλαν καὶ Ὑπέρβιον * 68 πυνθανόμενος δὲ, οἵτινες ἦσαν, οὐδὲν ἄλλο ἐδυνάμην μαθεῖν, ἢ Σικελούς τὸ ἐξαρχῆς ὄντας Ἀκαρνανίαν μετοικῆσαι.

(4) Καταβᾶσι δὲ οὐκ ἐς τὴν κάτω πόλιν, ἀλλ' ὄσον ὑπὸ τὰ προπύλαια, πηγὴ τε ὕδατός ἐστι καὶ πλησίον Ἀπόλλωνος ἱερὸν ἐν σπηλαίῳ καὶ Πανός. Κρεοῦσῃ δὲ θυγατρὶ Ἐρεχθίδεως Ἀπόλλωνα ἐνταῦθα συγγενέσθαι νομίζουσι. περὶ δὲ τοῦ Πανός φασιν, εἰς πεμφθεῖη Φιλίπιδης ἐς Λακεδαιμόνα ἄγγελος ἀποβεβηκότων Μήδων ἐς τὴν γῆν, ἐπανήκων δὲ Λακεδαιμονίους ὑπερβάλλεσθαι

que adnavigantibus conspicua est. De Boeotiorum vero et Chalcidensium, qui in Euboea sunt, decimis aeneus currus. Duo praeterea dona dedicarunt, Periclem Xanthippi filium, et (quae omnibus Phidiae operibus antecellit) Minervam; quam, quod a Lemniis dedicata est, Lemniam appellant. (3) Arcem ipsam, praeter eam partem, quam Cimon Miltiadis filius extruxit, muris cinxisse Pelasgos homines tradunt, qui sub arce quondam habitarunt: Agrolam, et Hyperbium, de quibus quum studiose sciscitatus fuerim, aliud nihil comperi quam e Sicilia eos in Acarnaniam migrasse. (4) Quum iam descenderis, non tamen ad inferiores urbis partes, sed paulo infra propylaea, fontem videas, et illi proximum Apollinis et Panos fanum in specu, in quo cum Creusa Erechthei filia Apollinem concubuisse fama vulgavit. De Pane vero haec memoriae prodita sunt: nuncium ad Lacedaemonios de Persarum in Atticam irruptione Philippidem missum: hunc, quum rediisset, retulisse, Lacedaemonios

φαίη τὴν ἔξοδον· εἶναι γὰρ δὴ νόμον αὐτοῖς, μὴ πρό-
 τερον μαχουμένους ἐξίεναι, πρὶν ἢ πλήρη τὸν κύκλον τῆς
 σελήνης γενέσθαι. τὸν δὲ Πᾶνα ὁ Φιλιππίδης ἔλεγε περὶ
 τὸ ὄρος ἐντυχόντα οἱ τὸ Παρθένιον, φάναι τε ὡς εὖνους
 Ἀθηναίους εἶη, καὶ ὅτι ἐς Μαραθῶνα ἦξει συμμαχήσων.
 οὗτος μὲν οὖν ὁ θεὸς ἐπὶ ταύτῃ τῇ ἀγγελίᾳ τετίμηται.
 (5) Κάτω δὲ καὶ ὁ Ἄρειος πάγος· ἔστι δὲ Ἄρειος πά-
 γος καλούμενος, ὅτι πρῶτος Ἄρης ἐνταῦθα ἐκρίθη· καὶ
 μοι καὶ ταῦτα δεδήλωκεν ὁ λόγος, ὡς Ἀλιόρόδιον ἀνέ-
 λλοι, καὶ ἐφ' ὅτῳ κτείνειε. κριθῆναι δὲ καὶ ὕστερον Ὀρέ-
 στην λέγουσιν ἐπὶ τῷ φόνῳ τῆς μητρός· καὶ βωμός ἐστιν
 Ἀθηνᾶς Ἀρείας, ὃν ἀνέδηκεν ἀποφυγῶν τὴν δίκην. τοὺς
 δὲ ἀργοὺς λίθους, ἐφ' ὧν ἐστᾶσιν, ὅσοι δίκας ὑπέχουσι
 καὶ οἱ διώκοντες, τὸν μὲν ὕβρεως, τὸν δὲ ἀναιδείας
 αὐτῶν ὀνομάζουσι. (6) Πλησίον δὲ ἱερὸν θεῶν ἐστιν,
 ἃς καλοῦσιν Ἀθηναῖοι Σεμνάς, Ἡσιόδος δὲ Ἐριννῦς ἐν
 Θεογονίᾳ. πρῶτος δὲ σφισιν Δισχύλος δράκοντας ἐποίη-

minus mature copias educere, quod religione impedirentur
 cum exercitu exire, antequam luna orbem complexset: sibi
 vero ad Parthenium saltum Pana obvium factum, qui se
 Atheniensibus pro sua erga eos benevolentia in pugna ad
 Marathonem praesto futurum pollicitus fuerit. Ex eo nuncio
 deo honores haberi coeptos. (5) In qua parte est etiam
 Areopagus, inde autem nomen accepit, quod Mars eo in loco
 primus capitis causam dixerit. Nam et Halirhothium ab
 eo occisum, et qua de causa, ante exposuimus. Eodem
 vero in loco post Oresti de matris caede iudicium est con-
 stitutum. Exstat adhuc Minervae Areae (id est, deprecatri-
 cis) ara, quam Orestes iam absolutus dicitur dedicasse.
 Lapidem ibidem duo sunt rudes, quibus accusatores et rei
 insident; alterum contumeliae, impudentiae alterum vo-
 cant. (6) Proxime dearum est aedes, quas Athenienses
 Severas, Hesiodus in eo, quod de Gentilitate deorum fecit,
 carmine Erinnyes nominat. Earum serpentibus esse crinem
 implicitum, primus omnium finxit Aeschylus. Nihil tamen

σεν ὁμοῦ ταῖς ἐν τῇ κεφαλῇ θριξίν εἶναι· τοῖς δὲ ἀγά-
μασιν οὔτε τούτοις ἔπεστιν οὐδὲν φοβερόν, οὔτε ὅσα
ἄλλα ἀνάκειται θεῶν τῶν ὑπογαίων. κεῖται δὲ καὶ Πλού-
των καὶ Ἐρμῆς, καὶ Γῆς ἀγάλμα. ἐνταῦθα θύουσι μὲν
ἄλλοις ἐν Ἀρείῳ πάγῳ τὴν αἰτίαν ἐξερένετο ἀπολύσασθαι,
θύουσι δὲ καὶ ἄλλως ξένοι τε ὁμοίως καὶ ἄστοί. (7) Ἔστι 69
δὲ καὶ ἐντὸς τοῦ περιβόλου μνημα Οἰδίποδος. πολυ-
πραγμονῶν δὲ εὗρισκον τὰ ὀστέα ἐκ Θηβῶν κομισθέντα·
τὰ γὰρ ἐς τὸν θάνατον Σοφοκλεῖ πεποιημένα τὸν Οἰδίπο-
δος Ὀμηρος οὐκ εἶα με δόξαι πιστὰ, ὅς ἔφη Μημιστέα,
τελευτήσαντος Οἰδίποδος, ἐπιτάφιον ἐλθόντα ἐς Θήβας
ἀγωνίσασθαι.

(8) Ἔστι δὲ Ἀθηναίοις καὶ ἄλλα δικαστήρια οὐκ ἐς
τοσοῦτο δόξης ἤγοντα. τὸ μὲν οὖν καλούμενον Παρά-
βυστον καὶ Τρίγωνον, τὸ μὲν, ἐν ἀφανεῖ τῆς πόλεως ὄν
καὶ ἐπ' ἐλαχίστοις συνιόντων ἐς αὐτὸ, τὸ δὲ ἀπὸ τοῦ στή-
ματος ἔχει τὰ ὀνόματα· Βατραχιοῦν δὲ καὶ Φοινικιοῦν
ἀπὸ χρωμάτων καὶ ἐς τὸδε διαμεμῆνηκεν ὀνομάζεσθαι.

vel harum, vel ceterorum, quae illic posita sunt, inferorum
numinum simulacra quicquam horribile prae se ferunt. Nam
Plutonis, Mercurii, et Telluris ibidem sunt signa: ad quae
rem divinam faciunt, quicumque in Areopagitico iudicio ca-
pitis periculo fuerint liberati: sed alii etiam, quum hospites,
tum cives. (7) Intra septum Areopagi Oedipi monumentum
est, de quo quum sedulo quaererem, eius ossa Thebis eo
deportata comperi. Quae enim de Oedipi morte Sophocles
fixit, Homerus facit, quo minus vera fuisse credam. Ab
eo enim traditum scimus, Mecisteum Thebas profectum, iis
ludis, qui ad Oedipi tumulum facti sunt, decertasse.
(8) Sunt etiam apud Athenienses alia iudicia, sed multo mi-
nus illustria: eorum unum Parabystum, alterum Trigonum
nominant. Illud ab obscuro urbis loco, in quo levissimae
prorsus causae cognoscuntur: hoc a loci forma nomen as-
sumsit. Batrachii vero et Puniceii a coloribus in hunc usque
diem nomina permansere. Maximum vero omnium, et quo

τὸ δὲ μέγιστον, καὶ ἔς ὃ πλείστοι συνίασιν, Ἡλιαίαν καλοῦσιν. (9) Ὅποσα δὲ ἐπὶ τοῖς φονεῦσιν, ἔστιν ἄλλα· καὶ ἐπὶ Παλλαδίῳ καλοῦσι, καὶ τοῖς ἀποκτείνασιν ἀκουσίως κρίσις καθέστηκε. καὶ ὅτι μὲν Δημοφῶν πρῶτος ἐνταῦθα ὑπέσχε δίκας, ἀμφισβητοῦσιν οὐδένες· ἐφ' ὅτῳ δὲ, διάφορα ἔς τοῦτό εἴρηται. Διομήδην γάρ φασιν ἀλούσης Ἰλίου ταῖς ναυσὶν ὀπίσω κομίζεσθαι, καὶ ἤδη τε νύκτα ἐπέχειν, ὡς κατὰ Φάληρον πλέοντες γίνονται, καὶ τοὺς Ἀργείους ὡς ἐς πολεμίαν ἀποβῆναι τὴν γῆν, ἄλλην· που δόξαντας ἐν τῇ νυκτὶ καὶ οὐ τὴν Ἀττικὴν εἶναι· ἐνταῦθα Δημοφῶντα λέγουσιν ἐκβοηθήσαντα (οὐκ ἐπιστάμενον οὐδὲ τοῦτον τοὺς ἀπὸ τῶν νεῶν ὡς εἰσὶν Ἀργεῖοι) καὶ ἄνδρας αὐτῶν ἀποκτεῖναι, καὶ τὸ Παλλάδιον ἀρπάσαντα οἴχεσθαι· Ἀθηναῖόν τε ἄνδρα οὐ προοιδόμενον ὑπὸ τοῦ ἵππου τοῦ Δημοφῶντος ἀνατραπῆναι, καὶ συμπατηθέντα ἀποθανεῖν· ἐπὶ τούτῳ Δημοφῶντα
 70 ὑποσχεῖν δίκας, οἳ μὲν τοῦ συμπατηθέντος τοῖς προσήκουσιν, οἳ δὲ Ἀργείων φασὶ τῷ κοινῷ. (10) Ἐπὶ Δελ-

frequentissimi conveniunt, Heliæam vocant. (9) In eo foro, quod Palladium appellant, caedis causae agitantur. Atque in eo quidem primum Demophontem causam dixisse nemo ambigit: cuius vero is criminis reus fuerit, non satis inter omnes convenit. Diomedem quidem tradunt, Ilio capto, quum in patriam reveheretur, per noctem viae errore ad Phalerum appulisse. Ubi quum Argivi, qui cum eo erant, in agrum tanquam hostilem *populabundi* excurrerent, ut qui aliam quam Atticam terram inter tenebras crederent, Demophontem aiunt, et ipsum nescientem, Argivorum eam classem esse, ad propulsandas populationes accurrisse. Quumque, aliquot interfectis, Palladio erepto, domum abiret, ab eius equo Atheniensem hominem, quum parum is prospiceret, subversum elisumque interiisse. Demophontem itaque alii ab eius, qui interfectus fuerat, propinquis, alii vero ab Argivorum republica reum factum memorant.

φινῶ δὲ κρίσις καθέστηκεν ἐργάσασθαι φόνον σὺν τῷ
δικαίῳ φαμένοις· ὁποῖόν τι καὶ Θησεὺς παρεχόμενος
ἀπέφυγεν, ὅτε Πάλλαντα ἐπαναστάντα καὶ τοὺς παῖδας
ἔκτεινε. πρότερον δὲ πρὶν ἢ Θησεὺς ἀφείδη, καθέστηκε
πᾶσι φεύγειν κτείναντα, ἢ κατὰ ταῦτὰ θνήσκειν μένοντα.

(11) Τὸ δὲ ἐν Πρυτανείῳ καλούμενον, ἔνθα τῷ σιδήρῳ
καὶ πᾶσιν ὁμοίως τοῖς ἀψύχοις δικάζουσιν, ἐπὶ τῷδε ἄρ-
ξασθαι νομίζω. Ἀθηναίων βασιλεύοντος Ἐρεχθίδεω, τότε
πρῶτον βοῦν ἔκτεινεν ὁ βουφόνος ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τοῦ
Πολιέως Διός· καὶ ὁ μὲν ἀπολιπὼν ταύτη τὸν πέλεκυν
ἀπῆλθεν ἐκ τῆς χώρας φεύγων, ὁ δὲ πέλεκυς παραντίκα
ἀφείδη κριθεῖς· καὶ ἐς τόδε ἀνὰ πᾶν ἔτος κρίνεται. λέ-
γεται μὲν δὴ καὶ ἄλλα τῶν ἀψύχων αὐτόματα ἐπιθεῖναι
σὺν τῷ δικαίῳ τιμωρίαν ἀνθρώποις· ἔργον δὲ κάλλιστον
καὶ δόξῃ φανερώτατον ὁ Καμβύσου παρέσχετο ἀκινάκης.

(12) Ἔστι δὲ τοῦ Πειραιῶς πρὸς θαλάσσην Φρεαττύς·
ἐνταῦθα οἱ πεφευγότες, ἢν ἀπελθόντας ἕτερον ἐπιλάβῃ
σφᾶς ἐγκλημῖα, πρὸς ἀκροαμένους ἐκ τῆς γῆς ἀπὸ νεῶς
ἀπολογοῦνται. Τεῦκρον πρῶτον λόγος ἔχει Τελαμῶνι

(10) In Delphinio causam dicunt, qui se iure occidisse de-
fendunt: quo iudicio et Theseus, quum Pallanta eiusque
filios res novas molientes interemisset, absolutus est. Ante
Theseum enim interfectorem necesse erat exilii causa solum
vertere, aut talionis poenam suscipere. (11) In Prytaneo
de ferro aliisque inanimum iudicium fit: cuius rei hoc initium
fuisse arbitror. Erechtheo Athenis regnante, bovem sacer-
dos is, qui Buphonus est appellatus, ad Poliei Iovis aram
occidit, statimque relicta bipenne e finibus excessit: bipen-
nis iudicio absoluta est. Et eum quidem ritum quotannis
servant. Dicuntur autem alia quoque inanima sua sponte
hominibus iustam inflixisse ultionem: et Cambysis acinaces
pulcherrimum ac nobilissimum perpatravit facinus. (12) In
Piraei maritima parte Phreattys est, ubi rei, si semel elapsi
alio implicentur crimine, e navi iudicibus in littore consi-
stentibus causam dicunt: ac Teucrum aiunt primum omnium

οὕτως ἀπολογήσασθαι, μηδὲν ἔς τὸν Ἄλαντος θάνατον εἰργάσθαι. τάδε μὲν οὖν εἰρήσθω μοι τῶνδε εἵνεκα, γυνῶναι ὁπόσοις μέτεστι σπουδῆς τὰ εἰς τὰ δικαστήρια.

C A P U T XXIX.

De nave ad Panathenaeorum pompam ducendam constructa — Deliae navis magnitudine — templis et sepulcris extra urbem in pagis et viis — Academia et Dianae templo prope illam — sepulcris fortium, et illustrium virorum in via ad Academiam.

*Τ*οῦ δὲ Ἀρείου πάγου πλησίον δεικνυται ναῦς ποιηθεῖσα ἔς τὴν τῶν Παναθηναίων πομπήν· καὶ ταύτην μὲν ἤδη πω τις ὑπερεβάλλετο. Τὸ δὲ ἐν Δήλῳ πλοῖον οὐδένα πω νικήσαντα οἶδα, καθῆκον ἔς ἐννέα ἐρέτας ἀπὸ τῶν καταστροφμάτων.

(2) Ἀθηναίοις δὲ καὶ ἔξω πόλεως ἐν τοῖς δήμοις, καὶ κατὰ τὰς ὁδοὺς θεῶν ἔστιν ἱερὰ, καὶ ἡρώων καὶ ἀνδρῶν
71 τάφοι. Ἐγγυτάτω δὲ Ἀκαδημία, χωρίου ποτὲ ἀνδρὸς ἰδιώτου, γυμνάσιον δὲ ἐπ' ἐμοῦ. κατιοῦσι δ' ἔς αὐτήν, περιβολὸς ἔστιν Ἀρτέμιδος, καὶ ξόανα Ἀρίστης καὶ Καλ-

eo se modo Telamoni purgasse, quum de Aiakis caede culpa vacaret. Et haec quidem de iudiciis commemoravimus, ut, quantae ea curae Atheniensibus sint, intelligi possit.

CAP. XXIX. Non longe ab Areopago navis ostenditur ad Panathenaeorum pompam fabricata, qua fortasse maior alia facile inveniatur: ea vero, quae Deli est, omnes, quas ego norim, magnitudine superat. E foris enim eius novenis eminent remigibus transtra. (2) In curiis ipsis extra urbem, et in viis passim, deorum templa, heroumque et hominum sunt sepulcra. Non longe a muris Academia est, privati olim hominis ager, nunc gymnasium: in illam descendentibus septum quoddam est Dianae, et simulacra Optimae ac Pul-

λίστες ὡς μὲν ἐγὼ δοκῶ, καὶ ὁμολογεῖ τὰ ἔπη τὰ Σαπφοῦς, τῆς Ἀρτέμιδος εἰσιν ἐπικλήσεις αὐταί· λεγόμενον δὲ καὶ ἄλλον ἐς αὐτὰς λόγον εἰδὼς ὑπερβήσομαι, καὶ ναὸς οὐ μέγας ἐστίν, ἐς ὃν τοῦ Διονύσου τοῦ Ἐλευθερίου τὸ ἄγαλμα ἀνὰ πᾶν ἔτος κομίζουσιν ἐν τεταγμέναις ἡμέραις. ἱερὰ μὲν σφίσι ταύτη τόσαῦτά ἐστι.

(3) Τάφοι δὲ Θρασυβούλου μὲν πρῶτον τοῦ Λύκου, ἀνδρὸς τῶν τε ὕστερον καὶ ὅσοι πρὸ αὐτοῦ γεγονόσιν Ἀθηναίοις λόγιμοι τὰ πάντα ἀρίστου· παρέντι δέ μοι τὰ πλείω, τόσαῦτα ἐς πίστιν ἀρκέσει τοῦ λόγου. τυραννίδα γὰρ ἔπαυσε τῶν τριάκοντα καλουμένων σὺν ἀνδράσιν ἑξήκοντα τὸ καταρχὰς ὀρηθεῖς ἐκ Θηβῶν· καὶ Ἀθηναίους στασιάζοντας διαλλαγῆναι καὶ συνθεμένους ἔπεισε μείναι. πρῶτος μὲν ἐστὶν οὗτος τάφος· ἐπὶ δὲ αὐτῷ Περικλέους τε καὶ Χαβρίου καὶ Φορμίωνος. (4) Ἔστι δὲ καὶ πᾶσι μνήμα Ἀθηναίοις, ὅποσους ἀποθανεῖν συνέπεσεν ἐν τε ναυμαχίαις καὶ ἐν μάχαις πεζαῖς, πλὴν ὅσοι

cherrimae. Esse vero ea Dianae cognomina, et ipse conicio, et Sapphus carmina testantur; de quibus nihil hoc loco attinet dicere, quum multa tamen tradita sint. Est etiam aedes non magna, in quam Bacchi Eleutherensis simulacrum quotannis statis diebus portant. Et tot quidem ipsis ea parte sunt aedes sacrae. (3) Iam vero inter sepulcra primum obtinet locum Thrasybuli Lyci filii, viri Atheniensium omnium, qui ante ipsum fuere, quique sunt eius aetatem consecuti, omni laudum genere praestantissimi: de quo, quum nihil nunc necesse sit omnia commemorare, unum tamen, ex quo sit eius virtus testata, non praetermittam. Is triginta tyrannorum dominatum initio cum sexaginta non amplius sociis, Thebis profectus, evertit, et Atheniensibus diuturnis seditionibus pene afflictis, compositionis et concordiae auctor fuit. Alii deinceps sunt tumuli; Periclis, Chabriae, et Phormionis. (4) Est etiam suum omnibus Atheniensibus, qui aut navalibus aut terrestribus praeliis pro patria mortem oppetiere, monumentum, iis exceptis,

Μαραθῶνι αὐτῶν ἠγωνίσαντο· τούτοις γὰρ κατὰ χώραν εἰσὶν οἱ τάφοι δι' ἀνδραγαθίαν· οἱ δὲ ἄλλοι κατὰ τὴν ὁδὸν κεῖνται τὴν ἐς Ἀκαδημίαν, καὶ σφῶν ἐστᾶσιν ἐπὶ τοῖς τάφοις στήλαι τὰ ὀνόματα καὶ τὸν δῆμον ἐκάστου λέγουσαι. πρῶτοι δὲ ἐτάφησαν, οὓς ἐν Θράκη ποτὲ ἐπικρατοῦντας μέχρι Δραβήσκου τῆς χώρας Ἡδωνοὶ φονεύουσιν ἀνέλπιστοι ἐπιθέμενοι· λέγεται δὲ καὶ ὡς κεραννοὶ πέσοιεν ἐπ' αὐτούς. στρατηγοὶ δὲ ἄλλοι τε ἦσαν καὶ Λεαγρός, ᾧ μάλιστα ἐπετέτραπτο ἡ δύναμις, καὶ Δεκελεὺς Σωφάνης, ὃς τὸν Ἀργεῖόν ποτε πένταθλον Νεμεῶν ἀνηρημένον νίκην ἀπέκτεινεν Εὐρυβάτην, βοηθοῦντα Αἰγιυήταις. στρατὸν δὲ ἔξω τῆς Ἑλλάδος Ἀθηναῖοι τρίτον 72 τοῦτον ἔστειλαν. Πριάμῳ μὲν γὰρ καὶ Τρωσὶ πάντες Ἕλληνες ἀπὸ κοινοῦ λόγου κατέστησαν ἐς πόλεμον· Ἀθηναῖοι δὲ ἰδίᾳ μετ' Ἴολάου τε ἐς Σαρδῶν, καὶ δευτέρον ἐς τὴν νῦν Ἴωνίαν ἐστράτευσαν, καὶ τρίτον δὴ τότε ἐς τὴν Θράκην. (5) Ἔστι δὲ ἔμπροσθεν τοῦ μνήματος στήλη,

qui ad Marathonem ceciderunt. Illis enim eodem, quo occubuerunt, loco sepulcra ad virtutis memoriam erecta. Alii omnes in via sunt, quae ad Academiam ducit, sepulti, ac pilae tumulis impositae cum elogiis nomen cuiusque et curiam testantibus. In primis eorum sepulcra spectantur, quos, quum Thraciam iam omnem ad Drabescum usque occupassent, Edoni de improvise adorti interemerunt: quos ipsos etiam fulminibus ictos periisse dicunt. Duces iis et alii fuerunt, et Leagrus, cui copiae omnes fuerant commissae: et Decelensis Sophanes, qui Eurybaten Argivum de quinque in Nemea certaminibus victorem Aeginetis opem ferentem occidit. Et hunc quidem extra Graeciam tertium exercitum Athenienses misisse constat. Nam Priamo et Troianis Graeci omnes communi consensu bellum intulerunt: Athenienses vero privatim cum Iolao in Sardiniam primum, deinde in Ioniam, tertio in Thraciam arma promoverent. (5) A fronte monumenti columna est, in qua pugnantes equites duo cer-

μαχομένους ἔχουσα ἰππεῖς· Μελάνωπός σφίσις ἔστι καὶ
 Μακάρατος ὄνόματα, οὓς κατέλαβεν ἀποθανεῖν ἐναντία
 Λακεδαιμονίων· καὶ Βοιωτῶν τεταγμένους, ἔνθα τῆς
 Ἐλευσινίας εἰσὶ χώρας πρὸς Ταναγραίους ὄροι· καὶ
 Θεσσαλῶν τάφος ἔστιν ἰππέων κατὰ παλαιὰν φιλίαν ἐλ-
 θόντων, ὅτε σὺν Ἀρχιδάμῳ Πελοποννήσιοι πρῶτον ἐσέ-
 βάλον ἐς τὴν Ἀττικὴν στρατιᾷ· καὶ πλησίον τοξόταις
 Κρησίς· αὐτῆς δὲ ἔστιν Ἀθηναίων μνήματα, Κλεισθέ-
 νους, ᾧ τὰ ἐς τὰς φυλάς, αἱ νῦν καθεστᾶσιν, εὐρέθη·
 καὶ ἰππεῦσιν ἀποθανοῦσιν, ἠνίκα συνεπελάβοντο οἱ
 Θεσσαλοὶ τοῦ κινδύνου· ἐνταῦθα καὶ Κλεωναῖοι κεῖνται,
 μετὰ Ἀργείων ἐς τὴν Ἀττικὴν ἐλθόντες· ἐφ' ὅτῳ δὲ,
 γράψω τοῦ λόγου μοι κατελθόντος ἐς τοὺς Ἀργείους· καὶ
 Ἀθηναίων δ' ἔστι τάφος, οἷ, πρὶν ἢ στρατεῦσαι τὸν Μῆ-
 δον, ἐπολέμησαν πρὸς Αἰγινήτας· (6) Ἦν δὲ ἄρα καὶ
 δῆμον δίκαιον βούλευμα, εἰ δὴ καὶ Ἀθηναῖοι μετέδοσαν
 δούλοις δημοσίᾳ ταφῆναι, καὶ τὰ ὀνόματα ἐγγραφῆναι.

nuntur, quorum uni Melanopo, alteri Macartato nomen:
 qui adversus Lacedaemonios et Boeotios dimicantes, in ipsis
 Eleusiniarum et Tanagraeorum finibus cecidere. Exstant et
 Thessalorum equitum tumuli, qui pro veteri amicitia Athe-
 niensibus auxilio venerunt, quum in Atticam Peloponesii,
 duce Archidamo, invasissent: ac secundum eos Cretensium
 sagittariorum: Atheniensium rursus, Clisthenis primum, qui
 eam tribuum rationem instituit, quae etiamnum observa-
 tur. Equitum deinde eorum, qui occubuerunt in eo proelio,
 a quo Thessali cum Atheniensibus periculum adiere. Eo-
 dem etiam in loco Cleonaei iacent, qui cum Argivis in Atti-
 cam venerant. Qua autem de causa venerint, tunc expo-
 nam, quum ad Argivorum res descenderit historia. Sunt et
 eorum Atheniensium ibi tumuli, qui ante Persicum bellum
 cum Aeginetis pugnarunt. (6) Aequitatis autem plenissi-
 mum illud plebiscitum fuit, quo publicae sepulturae honor
 est cum servis communicatus: eorumque nomina columnis

στήλη· δηλοῖ δὲ ἀγαθοὺς σφᾶς ἐν τῷ πολέμῳ γενέσθαι περὶ τοὺς δεσπότας· ἔστι δὲ καὶ ἀνδρῶν ὀνόματα ἄλλων, διάφορα δὲ σφίσι τὰ χωρία τῶν ἀγῶνων· καὶ γὰρ τῶν ἐπ' Ὀλυνθον ἐλθόντων οἱ δοκιμώτατοι, καὶ Μελήσανδρος ἐς τὴν ἄνω Καρίαν ναυσὶν ἀναπλεύσας διὰ τοῦ Μαιάνδρου. (7) Ἐτάφησαν δὲ καὶ οἱ τελευτήσαντες πολεμοῦντος Κασσάνδρου, καὶ οἱ συμμαχήσαντές ποτε Ἀργείων· πρᾶχθῆναι δὲ οὕτω σφίσι τὴν πρὸς Ἀργείους λέγουσι συμμαχίαν. Λακεδαιμονίοις, τὴν πόλιν τοῦ θεοῦ σείσαντος, οὐκ εἴλωτες ἐς Ἰθώμην ἀπέστησαν· ἀφεσθηκότων 73 δὲ, οἱ Λακεδαιμόνιοι βοηθούς καὶ ἄλλους καὶ παρὰ Ἀθηναίων μετεπέμποντο· οἱ δὲ σφίσι ἐπιλέκτους ἀνδρας ἀποστέλλουσι, καὶ στρατηγὸν Κίμωνα τὸν Μιλτιάδου· τούτους ἀποπέμπουσιν οἱ Λακεδαιμόνιοι πρὸς ὑποψίαν. Ἀθηναίοις δὲ οὐκ ἀνεκτὰ ἐφαίνετο περιυβρίσθαι, καὶ ὡς ἐκομίζοντο ὀπίσω, συμμαχίαν ἐποιήσαντο Ἀργείοις Λακεδαιμονίων ἐχθροῖς τὸν ἅπαντα οὔσι χρόνου. ὕστερον δὲ μελλούσης Ἀθηναίων ἐν Τανάγρα γενέσθαι πρὸς

incisa sunt, quod fideliter et strenue dominis in praelio operam suam navassent. Sunt et aliorum virorum monumenta, qui diversis in locis pugnantes ceciderunt: clarissimi vero omnium, qui ad Olynthum pugnarunt. Ibi videas et Melesandri monumentum, qui navibus adverso Macandro in superiorem Cariam contendit. (7) Ibidem conditi sunt, qui Cassandri bello occubuerunt, et qui ex Argivis tum belli fuerunt socii. Huius vero societatis cum Argivis hanc fuisse causam tradunt. Sparta terrae motu concussa, Hilotes (*publicae scilicet operae, captivi Messenii*) in Ithomen secesserunt. Fecit ea defectio, ut Lacedaemonii et ab aliis, et ab Atheniensibus auxilia poscerent. Missi sunt itaque lectissimi viri cum Cimone Miltiadis filio: sed eos Lacedaemonii, quod suspectos haberent, remiserunt. Ubi igitur illi domum rediere, Athenienses ea contumelia graviter commoti, cum Argivis Lacedaemoniorum hostibus foedus fecerunt. Postea quum ad Tanagram cum Boeotiis et Lacedaemoniis

Βοιωτοὺς καὶ Λακεδαιμονίους μάχης, ἀφίκοντο Ἀθηναίους Ἀργεῖοι βοηθοῦντες· καὶ παραντίκα μὲν ἔχοντας πλέον τοὺς Ἀργεῖους νύξ ἐπελθοῦσα ἀφείλετο τὸ σαφὲς τῆς νίκης· ἔς δὲ τὴν ὑστεραίαν ὑπῆρξε κρατῆσαι Λακεδαιμονίους, Θεσσαλῶν προδόντων Ἀθηναίους. καταλέξει δέ μοι καὶ τοῦσδε ἐπῆλθεν· Ἀπολλόδωρον ξένων ἡγεμόνα, ὃς Ἀθηναῖος μὲν ἦν, ἐκπεμφθεὶς δὲ ὑπὸ Ἀρσίτου σατραπόου τῆς ἐφ' Ἑλλησπόντῳ Φρυγίας, διεφύλαξε Περινθίοις τὴν πόλιν, ἰσβεβληκότος ἔς τὴν Περινθίαν Φιλίππου στρατῷ. οὗτός τε οὖν ἐνταῦθα τέταπται, καὶ Εὐβουλός ὁ Σπινθάρου, καὶ ἄνδρες, οἷς ἀγαθοῖς οὖσιν οὐκ ἐπηκολούθησε τύχη χρηστή· τοῖς μὲν οὖν ἐπιθεμένοις τυραννοῦντι Λαχάρει, οἱ δὲ του Πειραιῶς κατάληψιν ἐβούλευσαν Μακεδόνων φρουρούντων, πρὶν δὲ εἰργάσθαι τὸ ἔργον, ὑπὸ τῶν συνειδόντων μνησθέντες ἀπόλονται.

(8) Κεῖνται δὲ καὶ οἱ περὶ Κόρινθον πεσόντες· ἐδήλωσε δὲ οὐχ ἡμῖστα ὁ θεὸς ἐνταῦθα καὶ αὐτῆς ἐν Λεύκτροις,

essent Athenienses praelium commissuri, auxilia illis quidem Argivi miserunt: neque multum absfuit, quin ex acie superiores discederent. Verum nox, quo minus, utri vicissent, cerni posset, obstitit. Postero vero die Thessalorum equitum proditione a Lacedaemoniis Athenienses victi sunt. Sed eorum ducum, quorum in eo loco monumenta exstant, longe clarissimus Apollodorus mercenariorum dux, qui quum Atheniensis esset, ab Aristo (eius Phrygiae, quae ad Hellespontum est, satrapa) cum auxiliis missus, Perinthiorum civitatem, eius fines Philippo cum exercitu ingresso, servavit. Hic igitur illic sepultus est: item Eubulus Spinthari filius: alii etiam, quorum virtuti fortuna fuit iniquior. Eorum enim alii, quum in Lacharem tyrannum coniurassent, alii vero, quum de eiiciendo ex Piraeo Macedonum praesidio consilia iniissent, priusquam negotium conficerent, consciorum indicio oppressi sunt. (8) Siti etiam ibi sunt, qui ad Corinthum ceciderunt: ubi facile declaravit Deus, quemadmodum et post in Leuctrica pugna, eos, qui a Graecis viri

τοὺς ὑπὸ Ἑλλήνων καλουμένους ἀνδρείους τὸ μηδὲν
 ἄνευ τύχης εἶναι· εἰ δὴ Λακεδαιμόνιοι, Κορινθίων τότε
 καὶ Ἀθηναίων, ἔτι δὲ καὶ Ἀργείων καὶ Βοιωτῶν κρα-
 τήσαντες, ὕστερον ὑπὸ Βοιωτῶν μόνων ἐν Λεύκτροις ἐς
 τοσοῦτον ἐκακώθησαν. (9) Μετὰ δὲ τοὺς ἀποθανόντας
 ἐν Κορίνθῳ, στήλην ἐπὶ τοῖσδε ἐστάναι τὴν αὐτὴν σημαί-
 74 νει τὰ ἐλεγεία, τοῖς μὲν ἐν Εὐβοίᾳ τε καὶ Χίῳ τελευτήσα-
 σι· τοὺς δὲ ἐπὶ τοῖς ἐσχάτοις τῆς Ἀσιανῆς ἡπείρου δια-
 φθαρήναι δηλοῖ, τοὺς δὲ ἐν Σικελίᾳ γεγραμμένοι δὲ
 εἰσιν οἱ τε στρατηγοὶ πλὴν Νικίου, καὶ τῶν στρατιωτῶν
 ὁμοῦ τοῖς ἀστοῖς Πλαταιεῖς. Νικίας δὲ ἐπὶ τῶδε παρεῖδη·
 γράφω δὲ οὐδὲν διάφορα, ἢ Φίλιστος, ὃς ἔφη Δημοσθέ-
 νην μὲν σπονδὰς ποιήσασθαι τοῖς ἄλλοις, πλὴν αὐτοῦ,
 καὶ ὡς ἠλίσκετο, αὐτὸν ἐπιχειρεῖν ἀποκτεῖναι, Νικίᾳ δὲ
 τὴν παράδοσιν ἐδελουτῆ γενέσθαι. τούτων εἵνεκα οὐκ
 ἐνεγράφη Νικίας τῇ στήλῃ, καταγνώσθεις αἰχμάλωτος
 ἐδελουτῆς εἶναι καὶ οὐκ ἀνῆρ πολέμῳ πρέπων. (10) Εἰσὶ

fortes appellantur, sine fortuna nihil esse. Nam Lacedae-
 monii, qui Corinthios ante, Athenienses, Argivos, et Boeo-
 tios armis domuerant, ad Leuctra tam ingenti clade a solis
 Bocotiis afflicti sunt. (9) Post eorum tumulos, qui ad Co-
 rinthum periere, columnam unam multis erectam esse, in-
 scripti elegi testantur. Hos enim in Euboea, illos in Chio,
 quosdam in extremis continentis Asiae finibus, alios in Sicilia
 cecidisse indicant. Duces etiam adscripti sunt praeter
 Niciam; et Plataeenses milites una cum oppidanis. Niciam
 quidem praeteritum non aliam ob causam, quam Philistus
 prodidit, crediderim. Scribit enim ille, Demosthenem in
 deditione facienda se unum excepisse; ac quum in hostium
 potestatem veniret, sibi ipsi manus consciscere conatum.
 Niciam vero ultro deditionem fecisse; eamque ob rem no-
 men eius in columna inscriptum non esse, quod, se quum
 hostibus ultro dedidisset, quod imperatore ac forti viro di-
 gnum esset, non fecerat. (10) Sunt in alia columna inscri-

δὲ ἐπ' ἄλλη στήλῃ καὶ οἱ μαχεσάμενοι περὶ τὴν Θράκην, καὶ ἐν Μεγάροις, καὶ ἠνίκα Ἀρκάδας τοὺς ἐν Μαντινεῖα καὶ Ἡλείου ἐπέσειν Ἀλκιβιάδης Λακεδαιμονίων ἀποστῆναι καὶ οἱ, πρὶν ἐς Σικελίαν ἀφικέσθαι Δημοσθένην, Συρακουσίων κρατήσαντες. (11) Ἐτάφησαν δὲ καὶ οἱ περὶ τὸν Ἑλλήσποντον ναυμαχῆσαντες, καὶ ὅσοι Μακεδόνων ἐναντία ἠγωνίσαντο ἐν Χαιρωνεία, καὶ οἱ μετὰ Κλέωνος ἐς Ἀμφίπολιν στρατεύσαντες· οἳ τε ἐν Δηλίῳ τῷ Ταναγραίων τελευτήσαντες, καὶ ὅσους ἐς Θεσσαλίαν Λεωσθένης ἤγαγε, καὶ οἱ πλεύσαντες ἐς Κύπρον ὁμοῦ Κίμωνι, τῶν τε σὺν Ὀλυμπιοδώρῳ τὴν φρουρὰν ἐκβαλόντων τριῶν καὶ δέκα ἄνδρες οὐ πλείους. (12) Φασὶ δὲ Ἀθηναῖοι καὶ Ῥωμαῖοι ὁμορόν τινα πολεμοῦσι πόλεμον, στρατιὰν οὐ πολλὴν πέμψαι, καὶ ὕστερον ναυμαχίας Ῥωμαίων πρὸς Καρχηδονίους γιγνομένης, τριήρεις πέντε Ἀττικαὶ παρεγένοντο· ἔστιν οὖν καὶ τούτοις ἐνταῦθα τοῖς ἀνδράσιν ὁ τάφος. (13) Τολμίδου δὲ καὶ τῶν σὺν αὐτῷ δεδηλωται μὲν ἤδη μοι τὰ ἔργα, καὶ ὃν τρόπον ἐτε-

pti, qui in Thracia et ad Megaram pugnarunt; quiq̄ue cum Alcibiade fuerunt, quum eius auctoritatem secuti Arcades, qui Mantineam tenent, et Elei, a Lacedaemoniis defecerunt; et qui ante Demosthenis in Siciliam adventum Syracusanos vicerunt. (11) Sepulcra etiam eorum visuntur, qui ad Hellspondum navali praelio conflixerunt, et qui steterunt contra Macedonas in Chaeronea, quiq̄ue sub Cleone ad Amphipolim meruerunt. Ad hos, qui ad Delium in Tanagraeorum finibus ceciderunt, et quos in Thessaliam Leosthenes duxit, et qui cum Cimone in Cyprum navigarunt: illi etiam, qui Olympiodorum secuti, tredecim non amplius viri, Macedonum praesidium eiecerunt. (12) Ferunt Athenienses, Romanis aliquando se finitimum quoddam bellum gerentibus auxilia non saepe magna misisse: triremes etiam quinque Atticas navali praelio contra Carthaginenses interfuisse. Sua igitur iis etiam militibus sunt monumenta. (13) Tolmidae vero, et militum eius res gestas, quoque modo interierunt, supe-

λεύτησαν. ἴστω δὲ ὅτι φίλον, κειμένους σφᾶς κατὰ τὴν ὁδὸν ταύτην. (14) Κεῖνται δὲ καὶ οἱ σὺν Κίμωνι τὸ μέγα ἔργον ἐπ' Εὐρυμέδοντι πεξῆ καὶ νασὶν αὐθημερόν κρατήσαντες. τέταπται δὲ καὶ Κόνων καὶ Τιμόθεος, δεύτεροι μετὰ Μιλτιάδην καὶ Κίμωνα οὔτοι πατήρ καὶ παῖς ἔργα ἀποδειξάμενοι λαμπρά. (15) Κεῖται δὲ καὶ Ζήνων ἐταῦθα ὁ Μνασέου, καὶ Χρύσιππος ὁ Σολεὺς, Νικίας τε ὁ Νικομήδους ζῶα ἄριστος γράψαι τῶν ἐφ' ἑαυτοῦ, καὶ 75 Ἀρμόδιος καὶ Ἀριστογέλτων, οἱ τὸν Πεισιστράτου παῖδα Ἰππαρχον ἀποκτείναντες, ῥήτορες τε Ἐφιάλτης, ὃς τὰ νόμιμα τὰ ἐν Ἀρείῳ πάργω μάλιστα ἐλυμήνατο, καὶ Λυκούργος ὁ Λυκόφρονος. (16) Λυκούργω δὲ ἐπορίσθη μὲν τάλαντα ἑς τὸ δημόσιον πεντακοσίοις πλείονα καὶ ἑξακισχιλίοις, ἣ ὅσα Περικλῆς ὁ Ξανθίππου συνήγαγε· κατεσκεύασε δὲ πομπεῖα τῇ θεῷ, καὶ Νίκας χρυσᾶς, καὶ παρθένους κόσμον ἑκατόν· ἑς δὲ πόλεμον ὄπλα καὶ βέλη, καὶ τετρακοσίας ναυμαχοῦσιν εἶναι τριήρεις· οἰκοδομή-

rius exposuimus: eorum etiam, si quis forte id nosse aveat, in eadem via sepulcra sunt. (14) Siti praeterea illic sunt, quorum magna exstitit Cimone duce bellicae virtutis et perillustri gloria. Eodem enim die hostes ad Eurymedontem terrestri praelio navalique superarunt. Conon exinde, et Timotheus ibidem sepulti: qui post Miltiadem et Cimonem primi, pater et filius, res magnas et praeclaras gesserunt. (15) Conditum ibi etiam sunt Zeno Mnaseae filius, Chrysippus Solensis, Nicias Nicomedis filius, in pingendis animalibus aetatis suae longe praestantissimus: Harmodius et Aristogiton, qui Pisistrati filium Hipparchum occiderunt. Oratores vero Ephialtes, qui Areopagi instituta, ut qui maxime, pervertit: Lycurgus Lycophronis filius, (16) qui in cogenda in publicum aeriaria pecunia Periclem Xanthippi filium superavit talentis sexies mille et quingentis(?): idemque ad Minervae pompas ornamenta multa, et aureas Victorias comparavit, ac virginibus centum mundum dedit. Ad belli autem usus scutorum et iaculorum numerum auxit: classem supplevit, ut quadringentae triremes ad navales pugnas deduci possent.

ματα δὲ ἐπετέλεσε μὲν τὸ θέατρον ἑτέρων ὑπαρξαμένων· τὰ δὲ ἐπὶ τῆς αὐτοῦ πολιτείας, ἃ ὄκοδόμησεν, ἐν Πειραιεῖ νεὸς εἰσιν οἴκοι, καὶ πρὸς τῷ Ἀνικῶ καλουμένῳ γυμνάσιον. ὄσα μὲν οὖν ἀργύρου πεποιημένα ἦν καὶ χρυσοῦ, Λαχάρης καὶ ταῦτα ἐσύλησε τυραννήσας· τὰ δὲ οἰκοδομήματα καὶ ἐς ἡμᾶς ἔτι ἦν.

CAPUT XXX.

De daemonis Ἀντέρως dicti ara in urbe — cursu cum facibus ad aram Promethei — aliis aris in Academia — Platonis monumento — Cycno — turri Timonis — aliis memorandis in hac urbis regione.

Πρὸ δὲ τῆς ἐσόδου τῆς ἐς Ἀκαδημίαν ἐστὶ βωμὸς Ἐρωτος ἔχων ἐπίγραμμα, ὡς Χάρμος Ἀθηναίων πρῶτος Ἐρωτι ἀναθεῖη. τὸν δὲ ἐν πόλει βωμὸν καλούμενον Ἀντέρωτος ἀνάδημα εἶναι λέγουσι μετοίκων, ὅτι Μέλῃς Ἀθηναῖος μέτοικον ἄνδρα Τιμαγόραν ἐρασθέντα ἀτιμάζων, ἀφείναι κατὰ τῆς πέτρας αὐτὸν ἐκέλευσεν, ἐς τὸ ὑψηλότατον αὐτῆς ἀνελθόντα. Τιμαγόρας δὲ ἄρα καὶ ψυχῆς

Inter opera vero, quae exaedificavit, theatrum est, quod quum alii inchoatum reliquissent, ipse absolvit: ac dum rei-publicae praesesset, navale in Piraeo, et eo in loco, quod Lycium dicitur, gymnasium erexit. Ac opera quidem ex auro et argento, quae ille dedicarat, Lachares tyrannus sustulit: aedificia permanent.

CAP. XXX. In primo Academiae aditu Amoris est ara cum inscriptione, Charmum Atheniensium primum Amori dedicasse. Eam enim aram, quae intra urbem est, quam appellant Anterotis, inquilinorum domum fuisse dicunt, ac dedicationis huiusmodi causam exstitisse: Meles Atheniensis amatorem suum Timagoram inquilinum hominem fastidians, per contemptum, ut de summo saxo se abiiceret, iussit. Timagoras, qui semper omnia, quae puer imperaret, fa-

εἶχεν ἀφαιδῶς, καὶ πάντα ὁμοίως κελεύοντι ἤθελε χαρίζεσθαι τῷ μειρακίῳ, καὶ δὴ καὶ φέρων ἑαυτὸν ἀφῆκε· Μέλητα δὲ, ὡς ἀποθανόντα εἶδε Τιμαγόρου, ἐς τοσοῦτον μετανοίας ἐλθεῖν, ὡς πεσεῖν τε ἀπὸ τῆς πέτρας τῆς αὐτῆς· καὶ οὕτως ἀφείς αὐτὸν ἐτελεύτησε· καὶ τὸ ἐντεῦθεν δαίμονα Ἀντέρωτα τὸν ἀλάστορα τὸν Τιμαγόρου κατέστη τοῖς μετοίκοις νομίζειν. (2) Ἐν Ἀκαδημίᾳ δὲ ἐστὶ Προμηθεῶς βωμός· καὶ θεουσίω ἀπ' αὐτοῦ πρὸς τὴν πόλιν
 76 ἔχοντες καιομένας λαμπάδας· τὸ δὲ ἀγώνισμα ὁμοῦ τῷ δρόμῳ φυλάξαι τὴν δᾶδα ἔτι καιομένην ἐστίν· ἀποσβεσθείσης δὲ, οὐδὲν ἔτι τῆς νίκης τῷ πρώτῳ, δευτέρῳ δὲ ἀντ' αὐτοῦ μέτεστιν· εἰ δὲ μηδὲ τούτῳ καλοῖτο, ὁ τρίτος ἐστὶν ὁ κρατῶν· εἰ δὲ καὶ πᾶσιν ἀποσβεσθείη, οὐδεὶς ἐστίν, ὅτῳ καταλείπεται ἡ νίκη. Ἔστι δὲ καὶ Μουσῶν βωμός, καὶ ἕτερος Ἐρμοῦ, καὶ ἔνδον Ἀθηνᾶς, τὸν δὲ Ἡρακλέους ἐποίησαν· καὶ φυτὸν ἐστὶν ἐλαίας, δεύτερον τοῦτο λεγόμενον φανῆναι. (3) Ἀκαδημίας δὲ οὐ πόρος Πλάτωνος μνημῆα ἐστίν, ᾧ προσήμαινεν ὁ θεὸς ἄριστον

cienda putasset, animam etiam ipsam facile profudit: unde enim iussus erat, *impigre* se praecipitem dedit. Meletem vero re cognita suae in illum acerbitatis adeo poenituit, ut ex eodem seipsum etiam saxo deiecerit. Ex eo tam atroci rei eventu ab inquilinis, ut in eo ipso loco Anteros genius, Timagorae Amoris vindex, coleretur, institutum. (2) In Academia Promethei ara est; a qua homines in urbem accensas lampades praeferentes discurrunt. In eo enim certamen est, ut in cursu accensae conserventur. Cuius enim fax extincta fuerit, is victoria successori cedit: eademque ratione ille tertio. Quod si nulli ardentem perferre licitum fuerit, palma in medio relinquitur. In eadem Academia Musarum sunt et Mercurii arae; interius Minervae, sua etiam Herculi. Olea inter haec spectatur, quae secunda fertur e terra prodiisse. (3) Non longe ab Academia Platonis est monumentum, cuius in philosophiae studio praestantiam

τὰ ἐς φιλοσοφίαν ἔσεσθαι· προσήμηνε δὲ οὕτω. Σα-
κράτης τῇ προτεραίᾳ νυκτι, ἣ Πλάτων ἐμέλλεν ἔσεσθαι οἱ
μαθητῆς, ἐσπτήναί οἱ κύκνον ἐς τὸν κόλπον εἶδεν ὄνειρον·
ἴσθι δὲ κύκνω τῷ ὄρνιδι μουσικῆς δόξα, ὅτι Λιγύων τῶν
Ἡριδανου πέραν ὑπὲρ γῆς τῆς Κελτικῆς Κύκνον ἄνδρα
μουσικὸν γενέσθαι βασιλέα φασί, τελευτήσαντα δὲ Ἀπόλ-
λωνος γνώμῃ μεταβαλεῖν λέγουσιν αὐτὸν ἐς τὸν ὄρνιθα.
ἐγὼ δὲ βασιλεύσαι μὲν πεῖθομαι Λιγυσιν ἄνδρα μουσικόν,
γενέσθαι δὲ μοι ἄπιστον ὄρνιθα ἀπ' ἀνδρός. (4) Κατὰ τοῦ-
το τῆς χώρας φαίνεται πύργος Τίμωνος, ὃς μόνος οἶδε μη-
δένα τρόπον εὐδαίμονα εἶναι γενέσθαι, πλὴν τοὺς ἄλλους
φείγοντα ἀνθρώπους. δείκνυται δὲ καὶ χώρος καλούμε-
νος Κολωνός Ἰππείος, ἔνθα τῆς Ἀττικῆς πρῶτον ἐλθεῖν
λέγουσιν Οἰδίποδα· διάφορα μὲν καὶ ταῦτα τῇ Ὀμήρου
ποιήσει, λέγουσι δ' οὖν. καὶ βωμὸς Ποσειδῶνος Ἰππέλου,
καὶ Ἀθηναῖς Ἰππείας· ἠρώων δὲ Πειρίθου καὶ Θησέως,
Οἰδίποδός τε καὶ Ἀδράστου. τὸ δὲ ἄλλος τοῦ Ποσειδῶ-

divinitus significatam tradunt. Socratem enim ea nocte,
quam dies ille est consecutus, quo se Plato in eius discipli-
nam tradidit, vidisse per quietem, cygnum sibi in sinum ad-
volasse. Cygnum autem canoram maxime avem esse, vulgo
creditur. Cygnum enim Ligurum (qui in Gallia Transpada-
na sunt) regem Musicae laude clarum fuisse memorant, eum-
que, quum decessisset, ab Apolline in sui nominis avem
mutatum. Ego vero, apud Ligures regnasse in Musicis so-
lertem hominem, ut credam, facile adduci possum: sed
hominem in avem mutatum, minime fide dignum videri po-
test. (4) In hac agri parte Timonis emiaet turris, illius
nempe, qui solus novit, felicitatis compotem esse non posse,
qui hominum aliorum consuetudinem non defugisset. Osten-
ditur etiam locus, quem Equestrem Collem appellant: in
quam Atticae partem Oedipum primum venisse ferunt, qui
de eo diversa ab Homeri carminibus memoriae prodiderunt.
Ibi et equestris Neptuni, et equestris Minervae aras, ac
Pirithoi, Thesei, Oedipi, Adrasti, videas heroica monu-

νος καὶ τὸν ναὸν ἐνέπρησεν Ἀντίγονος ἐσβαλὼν, καὶ ἄλλοτε στρατιᾷ κακῶσας Ἀθηναίους τὴν γῆν.

C A P U T XXXI.

De memorandis in parvis Atticae pagis — Hyperboreorum primitiis — Diana, unde Colaenis et Amarysia dicta.

Δῆμοι δὲ οἱ μικροὶ τῆς Ἀττικῆς, ὡς ἔτυχεν ἕκαστος οἰκισθεὶς, τάδε εἰς μνήμην παρείχοντο· Ἀλιμουσίους μὲν θεσμοφόρου Δῆμητρος καὶ Κόρης ἐστὶν ἱερόν. ἐν Ζωστῆρι δὲ ἐπὶ θαλάσσης καὶ βωμὸς Ἀθηνᾶς, καὶ Ἀπόλλωνος, καὶ Ἀρτέμιδος, καὶ Ἀητοῦς. τεκεῖν μὲν οὖν Ἀητῶ τοὺς παῖδας ἐνταῦθα οὐ φασι, λύσασθαι δὲ τὸν ζωστῆρα ὡς τεξεομένην, καὶ τῷ χωρίῳ διὰ τοῦτο γενέσθαι τὸ ὄνομα. Προσπαλτίους δὲ ἐστὶ καὶ τούτοις Κόρης καὶ Δῆμητρος ἱερόν. Ἀναγυρασίους δὲ μητρὸς θεῶν ἱερόν. Κεφαλῆσι δὲ οἱ Διόσκουροι νομίζονται μάλιστα· μεγάλους γὰρ σφᾶς οἱ ταύτῃ θεοὺς ὀνομάζουσιν. (2) ἐν δὲ Πρασιεῦσιν

menta. Neptuni lucum ac templum Antigonus incendit, qui et aliò tempore cum exercitu in Atticam invadens, alias etiam eius partes magnis affecit calamitatibus.

CAP. XXXI. Parvae Atticae curiae, quae passim, uti fors tulit, incoluntur, haec nobis, quae literis mandemus, praebent. Apud Halimusios Cereris Legiferae et Proserpinae fanum est. In Zostere prope mare Minervae, Apollinis, Dianae, et Latonae templa sunt: ac Latonam quidem hic peperisse negant. Sed quum non longe pariundi tempus abesset, zonam solvisse dicunt: inde loco nomen inditum. Prospaltii et ipsi Cereris et Proserpinae aedem habent: Anagyrasii Matris Deum delubrum. Apud Cephalenses Castores praecipua quadam coluntur religione: magni enim Dii ab iis appelluntur. (2) In Prasiensibus Apollinis est tem-

Ἀπόλλωνός ἐστι ναός· ἐνταῦθα τὰς Ὑπερβορέων ἀπαρχὰς εἶναι λέγεται· παραδιδόναι δὲ αὐτὰς Ὑπερβορέους μὲν Ἀριμασποῖς, Ἀριμασπούς δ' Ἰσσηδόσι, παρὰ δὲ τούτων Σκύθας ἐς Σινώπην κομίζειν, ἐντεῦθεν δὲ φέρεσθαι διὰ Ἑλλήνων ἐς Πρασιάς, Ἀθηναίους δὲ εἶναι τοὺς ἐς Δῆλον ἄγοντας· τὰς δὲ ἀπαρχὰς κεύρουσθαι μὲν ἐν καλάμῃ πυρῶν, γινώσκεσθαι δὲ ὑπ' οὐδένων. ἔστι δὲ μνήμα ἐπὶ Πρασιαῖς Ἐρυσίχθονος, ὡς ἐκομίζετο ὀπίσω μετὰ τὴν θεωρίαν ἐκ Δήλου, γενομένης οἱ κατὰ τὸν πλοῦν τῆς τελευταίας. Κραναὸν δὲ τὸν βασιλεύσαντα Ἀθηναίων, ὅτι μὲν ἐξέβαλεν Ἀμφικτύων κηδεστὴν ὄντα, ἔτι πρότερον εἴρηται μοι· φυγόντα δὲ αὐτὸν σὺν τοῖς στασιώταις ἐς τὸν δῆμον τὸν Λαμπρέα ἀποθανεῖν τε αὐτοῦ καὶ ταφῆναι λέγουσι· καὶ ἔστι καὶ ἐς ἐμὲ καὶ ἐν τοῖς Λαμπρεῦσι Κραναοῦ μνήμα. Ἴωνος δὲ τοῦ Ξούθου (καὶ γὰρ οὗτος ὤκησε παρὰ Ἀθηναίους, καὶ Ἀθηναίων ἐπὶ τοῦ πολέμου τοῦ πρὸς Ἐλευσινίους ἐπολεμάρχησε) τάφος ἐν Ποταμοῖ ἐστὶ τῆς χώρας. ταῦτα μὲν δὴ οὕτω λέγεται. Φλυεῦσι δὲ εἰσι καὶ

plum, quo Hyperboreorum primitias mitti tradunt. Eas enim Hyperborei Arimaspi committunt, Arimaspi Issedonibus: ab iis acceptas Scythae Sinopen, inde ad Prasienses Graeci deportant: eas deinde Delon Athenienses mittunt. Absconditae illae quidem in triticea stipula sunt, neque eas cuiquam fas est intueri. Apud eosdem Prasienses Erysi-chthonis monumentum est, qui quum e Delo, quo cum sacris iverat, domum reveheretur, in ipso navigationis cursu e vita decessit. Cranaum vero Atheniensium regem ab Amphictyone genero regno pulsum, ante diximus. Confu-gientem illum quidem cum suis copiis ad Lamprenses diem unum obiisse, et eodem in loco sepultum tradunt. Cranai certe monumentum in Lamprensibus etiamnum exstat. Ionis quoque Xuthi filii (in Attica enim is habitavit, et in bello adversus Eleusinos Atheniensium dux fuit) in ea Atticae curia, cui Potami nomen, tumulus est. Et haec quidem apud

Μυρσίνουσίοις, τοῖς μὲν Ἀπόλλωνος Διονυσιοδότου καὶ Ἀρτέμιδος Σελασφόρου βωμοὶ, Διονύσου τε Ἀνθίου, καὶ Νυμφῶν Ἰσμηνίδων, καὶ Γῆς, ἣν μεγάλην θεὸν ὀνομάζουσι· ναὸς δὲ ἕτερος ἔχει βωμοὺς Δήμητρος Ἀνησιδώρας, Διὸς Κτησίου, καὶ Τιθρωνῆς Ἀθηνᾶς, καὶ Κόρης πρωτογόνης, καὶ Σεμνῶν ὀνομαζομένων θεῶν. (3) Τὸ δὲ ἐν Μυρσίνουντι ξόανόν ἐστι Κολαινίδος· Ἀθμονεῖς δὲ τιμῶσιν Ἀμαρυσίαν Ἀρτεμιν. πυρθανόμενος δὲ σαφὲς 78 οὐδὲν ἐς αὐτὰς ἐπισταμένους τοὺς ἐξηγητὰς εὔρον, αὐτὸς δὲ συμβάλλομαι τῆδε. ἔστιν Ἀμάρυνθος ἐν Εὐβοίᾳ· καὶ γὰρ οἱ ταύτη τιμῶσιν Ἀμαρυσίαν [Ἀρτεμιν]· ἑορτὴν δὲ καὶ Ἀθηναῖοι τῆς Ἀμαρυσίας ἀγούσιν, οὐδὲν τι Εὐβοέων ἀφανέστερον· ταύτη μὲν γενέσθαι τὸ ὄνομα ἐπὶ τούτῳ παρὰ Ἀθμονεῦσιν ἠγοῦμαι· τὴν δὲ ἐν Μυρσίνουντι Κολαινίδα ἀπὸ Κολαίνου καλεῖσθαι. γέγραπται δὲ δή μοι, τῶν ἐν τοῖς δήμοις φάναι πολλοὺς, ὡς καὶ πρὸ τῆς ἀρχῆς ἐβασιλεύοντο τῆς Κέρροπος. ἔστι δὲ ὁ Κόλαινος ἀνδρὸς ὄνομα, πρότερον ἢ Κέρροψ ἐβασίλευσεν, ὡς οἱ

incolas vulgata. Phlyenses vero Apollinis Dionysodoti et Dianae Luciferae aras ostendunt, Bacchi Floridi, Ismenidum Nympharum, et Telluris, quam magnam deam appellant. In altero vero templo, Cereris Anesidorae, Iovis Ctesii, Minervae Tithrones, et Proserpinae Primigeniae, et earum, quas nuncupant Severas. (3) Myrrhinunte Colaenidis est signum. Athmonenses Amarysiam Dianam colunt: de qua percunctatus, neminem nancisci potui, qui liquidam eius nominis causam explicaret. Quantum vero ipse coniectura assequor, Amarynthus Euboeae oppidum est: ibi Amarysia Diana colitur: et ipsi etiam Athenienses Amarysiae Dianae festum diem agitant nihilo quum Eubocenses minore celebritate. Inde igitur ad Athmonenses nomen manasse crediderim. Colaenidem vero, quae Myrrhinunte est, a Colaeno dictam existimo. Diximus autem et alibi, ex Atticae curiis multos esse, qui Athenis ante Cecropem regnatum affirmant. Colaenus itaque, ut Myrrhinusii credi volunt, ante Cecro-

Μυρσίνουδίοι λέγουσιν, ἄρξαντος. ἔστι δὲ Ἀχαρναιῶν δῆμος· οὗτοι θεῶν Ἀπόλλωνα τιμῶσιν Ἀγνιέα καὶ Ἡρακλέα. καὶ Ἀθηναῖς βρωμὸς ἔστιν Ὑγίαις· τῇ δὲ Ἰππικῶν Ἀθηναῖν ὀνομάζουσι, καὶ Διόνυσον Μελπόμενον, καὶ Κισσὸν τὸν αὐτὸν θεόν, τὸν κισσὸν τὸ φυτὸν ἐνταῦθα πρῶτον φανῆναι λέγοντες.

CAPUT XXXII.

De montibus Atticae ac signis arisque deorum in iis — Marathone pago et memorandis in eo — fonte ibi Macaria.

Ὁρη δὲ Ἀθηναίσις ἐστὶ Πεντελικὸν, ἐνθα λιθοτομία καὶ Πάρνης παρεχομένη θήραν συῶν ἀγρίων καὶ ἄρκτων καὶ Τυηττός, ὃς φύει νομάς μελιτταῖς ἐπιτηδειοτάτας πλὴν τῆς Ἀλιζάνων. Ἀλιζῶσι γὰρ, συνήθαις ὁμοῦ τοῖς ἀνθρώποις εἰς νομάς ἰοῦσιν, εἰδὶν ἄφεται καὶ μέλισσαι, οὐδὲ σφᾶς ἐς σίμβλους καθείροξαντες ἔχουσιν· αἱ δὲ ἐργάζονται τε ὡς ἔτυχον τῆς χώρας, καὶ συμφυῆς τὸ ἔργον αὐταῖς ἔστιν, ἰδίᾳ δὲ οὔτε κηρὸν, οὔτε μέλι ἀπ' αὐτοῦ

pem in Attica rex fuit. Est et Acharnae Atticae curia. In Agyieum Apollinem, et Herculem venerantur: et iidem Minervae Sospitae aram habent. Equestrem quoque Minervam, et Canentem cognomine Bacchum vocant: eundem etiam deum Hedereum. Eo enim primum in loco hederæ plantam visam tradunt.

CAP. XXXII. Montes in Attica sunt, Pentelicus, ubi lapidinae: Parnes, qui aprorum et ursorum *luculentam* venatoribus copiam præbet: Hymettus pastiones habet apibus omnium aptissimas, quaeque solis cedunt Halizonum pascuis. Apud Halizones certe adeo mansuetæ sunt apes, ut cum hominibus una pabulatum exeant, ac libere vagentur, quippe quae alvearibus nullis contineantur: passim vero opus faciunt, illudque ita concretum, ut mel a cera nequeas sciri.

ποιήσεις· τοῦτο μὲν τοιοῦτόν ἐστιν. (2) Ἀθηναίοις δὲ τὰ ὄρη καὶ θεῶν ἀγάλματα ἔχει· Πεντέλῃσι μὲν Ἀθηναῖς, ἐν Ὑμητῷ δὲ ἄγαλμά ἐστιν Ὑμηττίου Διός· βωμοὶ δὲ καὶ Ὀμβρίου Διός καὶ Ἀπόλλωνός εἰσι Προοπίου. καὶ ἐν Πάρνηθι Παρνηθίος Ζεὺς χαλκοῦς ἐστι, καὶ βωμὸς Σημαλέου Διός. ἔστι δὲ ἐν τῇ Πάρνηθι καὶ ἄλλος βωμὸς, θύουσι δὲ ἐπ' αὐτοῦ, τοτὲ μὲν Ὀμβριον, τοτὲ δὲ Ἀπήμιον καλοῦντες Δία. καὶ Ἀγχεσμὸς ὄρος ἐστὶν οὐ
79 μέγα, καὶ Διὸς ἄγαλμα Ἀγχεσμίου.

(3) Πρὶν δὲ ἢ τῶν νήσων ἐς ἀφῆγησιν τραπέσθαι, τὰ ἐς τοὺς δῆμους ἔχοντα αὐδὶς ἐπέξεμι. δῆμὸς ἐστὶ Μαραθῶν, ἴσον τῆς πόλεως τῶν Ἀθηναίων ἀπέχων καὶ Καρύστου τῆς ἐν Εὐβοίᾳ. ταύτῃ τῆς Ἀττικῆς ἔσχον οἱ βάρβαροι, καὶ μάχῃ τε ἐκρατήθησαν, καὶ τινας, ὡς ἀνήγοντο, ἀπώλεσαν τῶν νεῶν. τάφος δὲ ἐν τῷ πεδίῳ Ἀθηναίων ἐστὶν, ἐπὶ δὲ αὐτῷ στῆλαι τὰ ὀνόματα τῶν ἀποθανόντων κατὰ φυλὰς ἐκάστων ἔχουσαι· καὶ ἕτερος Πλαταιεῦσι Βοιωτῶν, καὶ δούλοις· ἐμαχέσαντο γὰρ καὶ

gere. Haec quidem ita se habent. (2) Deorum vero signa in Atticae montibus haec sunt. In Pentelico Minervae: in Hymetto Hymettii Iovis statua est, Pluvii etiam Iovis, et Apollinis Praesagi arae: in Parnethe Parnethius Iupiter ex aere, et Semalei Iovis ara. Est item ara ibidem alia, ad quam Iovi, quem modo Pluvium, modo Innoxium appellant, rem divinam faciunt. Anchasmus etiam mons est non sane magnus, et in eo Iovis Anchasmii signum. (3) Sed antequam ad insulas stylum convertam, quae ad Atticae curias pertinent, accuratius perséquar. Marathon curia pari spatio ab Athenis abest et Carysto Euboeae oppido. Ad hanc olim Atticae partem Persae primum appulerunt: ac praelio fusi, non paucas in ipsa fuga naves amiserunt. In huius regionis campis tumulus est Atheniensium, qui in pugna ceciderunt: et ex eo pilae eminent, in quibus caesorum nomina et tribus inscriptae sunt. Est et alter, Plataeensibus Boeotia structus, et servis. Tunc enim primum servi stipendia fe-

δοῦλοι τότε πρῶτον. καὶ ἀνδρὸς ἐστὶν ἰδίᾳ μνημεῖον Μιλτιάδου τοῦ Κίμωνος, συμβάσης ὕστερόν οἱ τῆς τελευταίας, Πάρου τε ἀμαρτόντι, καὶ δι' αὐτὸ ἐς κρίσιν Ἀθηναίους καταστάντι. ἐνταῦθα ἀνὰ πᾶσαν νύκτα, καὶ ἵππων χρεμετιζόντων καὶ ἀνδρῶν μαχομένων ἔστιν αἰσθῆσθαι· καταστήναι δὲ ἐς ἐναργῆ θεῶν ἐπίτηδες μὲν, οὐκ ἔστιν ὅτε συνήνεγκεν, ἀνηκόῃ δὲ ὄντι καὶ ἄλλως συμβάν, οὐκ ἔστιν ἐκ τῶν δαιμόνων ὀργή. (4) Σέβονται δὲ οἱ Μαραθῶνιοι τούτους τε, οἱ παρὰ τὴν μάχην ἀπέθανον, ἥρωας ὀνομάζοντες, καὶ Μαραθῶνα, ἀφ' οὗ τὸ ὄνομα τῷ δήμῳ ἐστὶ, καὶ Ἡρακλέα, φάμενοι πρῶτοῖς Ἑλλήνων σφίσιν Ἡρακλέα θεὸν νομισθῆναι. συνέβη δὲ, ὡς λέγουσιν, ἀνδρα ἐν τῇ μάχῃ παρεῖναι, τὸ εἶδος καὶ τὴν σκευὴν ἀγροῖκου· οὗτος τῶν βαρβάρων πολλοὺς καταφονεύσας ἀρότερον μετὰ τὸ ἔργον ἦν ἀφανής· ἐρομένοις δὲ Ἀθηναίοις ἄλλο μὲν ὁ θεὸς ἐς αὐτὸ ἔχρησεν οὐδέν, τιμῶν δὲ Ἐχέτλαιον,

cerunt. Seorsum verò monumentum est Miltiadis Cimoniae filii: cuius virtuti quum non satis secundâ fortuna, dum Paron obsideret, respondisset, non ita multo post, quam populi invidia damnatus est; evitâ decessit. In his campis audiuntur singulis noctibus equorum hinnitus, et pugnantium etiam virorum species cernuntur. Atque haec quidem qui de industria auditum spectatumve venerint, male multati abeunt: iis vero, qui fortuito id animadvertierint, ex ira manium nihil omnino triste accidit. (4) Honorem Marathonii prae cunctis iis habent, qui in pugna occubuerunt, heroasque eos appellant: multo vero maximum Marathonia, a quo est curiae nomen: et post eum Herculi, cuius sacrasse primò instituisse dicuntur. Accidit autem, ut in ea pugna (ut illi memorant) vir quidam specie atque habitu agresti opem tulêrit: qui quum ex barbaris quamplurimos aratro iuteremisset, repente evanuit: neque vero quaerentibus, quisnam ille fuisset, Atheniensibus aliud respondit oraculum, quam ut Echetaeum heroa colerent. E candido vero lapide

ἐκέλευσεν ἦρωα. πεπολιῆται δὲ καὶ τρόπαιον λίθου λευκοῦ. τούτους δὲ Μήδους Ἀθηναῖοι μὲν θάψαι λέγουσιν, ὡς παντως ὅσιον ἀνθρώπου νεκρὸν γῆ κρύψαι, τάφον δὲ οὐδένα εὐραῖν ἐδυνάμην· οὔτε γὰρ χῶμα, οὔτε ἄλλο σημεῖον ἦν ἰδεῖν· ἐς ὄρυγμα δὲ φέροντες σφᾶς, ὡς τύχοιεν, ἐσέβαλον. (5) Ἔστι δὲ ἐν τῷ Μαραθῶνι πηγὴ καλουμένη Μακαρία, καὶ τοιάδε ἐς αὐτὴν λέγουσιν. Ἡρακλῆς ὡς ἐκ Τίρυνθος ἔφρευγεν Εὐρυσθεῖα, παρὰ Κίῦκα φίλον ὄντα μετοικίζεται βασιλεύοντα Τραχίνος. ἐπεὶ δὲ ἀπελθόντος ἐξ ἀνθρώπων Ἡρακλέους, ἐξήγτει τοὺς παῖδας Εὐρυσθεὺς, ἐς Ἀθήνας πέμπει σφᾶς ὁ Τραχίνιος, ἀσθένειάν τε λέγων τὴν αὐτοῦ, καὶ Θησεία οὐκ ἀδύνατον εἶναι τιμωρεῖν. ἀφικόμενοι δὲ οἱ παῖδες ἰκίται, πρῶτον τότε Πελοποννήσιοι ποιοῦσι πόλεμον πρὸς Ἀθηναίους, Θησείως σφᾶς οὐκ ἐκδόντος αἰτοῦντι Εὐρυσθεῖ. λέγουσι δὲ Ἀθηναίοις γενέσθαι χρησμὸν, τῶν παιδῶν ἀποθανεῖν χρῆναι τῶν Ἡρακλέους τινὰ ἔθελοντῆν, ἐπεὶ ἄλλως γε

eo in loco tropaeum erexerunt. Ac Persae quidem in pugna caesi ut humarentur, se curasse dicunt Athenienses: quod semper piuni esse existimarint mortuos terrae mandare. Verum ego neque tumulum, neque aggerem ullum, nec aliud sepulturae vestigium offendi. Eos itaque suspicari possum in foveam quampiam, ut fors tulit, abiectos. (5) In Marathone Macaria fons est, de quo haec memoriae prodita sunt: Herculem, quum e Tirynthe Eurystheum fugeret, ad Ceycem Trachiniorum regem, amicum sibi hominem, venisse: quumque ex hominum consortio excessisset Hercules, Eurystheum eius sibi liberos tradi postulasse: Trachinium vero, quum propter opum tenuitatem bellum sustinere se posse diffideret, Athenas eos ad Theseum misisse, a quo pueros defendi posse speraret. Quum igitur ii supplicum habitu venissent, Peloponnesios ferunt, quod Theseus petenti Eurystheo pueros dedere constantissime recusasset, Atheniensibus tunc primum bellum intulisse: oraculum monuisse, victoriam in spe fore, si se viuis ex Herculis liberis ultro deovisset: ibi

οὐκ εἶναι νίκην σφίσι. ἐνταῦθα Μακαρία Δηϊανείρας καὶ Ἡρακλείους θυγάτηρ, ἀποσφάξασα ἑαυτήν, ἔδωκεν Ἀθηναίοις τε κρατῆσαι τῷ πολέμῳ, καὶ τῇ πηγῇ τὸ ὄνομα ἀφ' ἑαυτῆς. (6) Ἔστι δὲ ἐν τῷ Μαραθῶνι λίμνη τὰ πολλὰ ἐλώδης· ἐς ταύτην ἀπειρία τῶν ὁδῶν φεύγοντες ἐσπίπτουσιν οἱ βάρβαροι, καὶ σφίσι τὸν φόνον τὸν πολὺν ἐπὶ τούτῳ συμβῆναι λέγουσιν· ὑπὲρ δὲ τὴν λίμνην φάτναι εἰσὶ λίθου τῶν ἵππων τῶν Ἀρταφέρωνος, καὶ σημεῖα ἐν πέτραις σκηρῆς. ῥεῖ δὲ καὶ ποταμὸς ἐκ τῆς λίμνης, τὰ μὲν πρὸς αὐτῇ τῇ λίμνῃ βοσκήμασιν ὕδωρ ἐπιτήδειον παρεχόμενος, κατὰ δὲ τὴν ἐκβολὴν τὴν ἐς τὸ πέλαγος ἀλυμρὸς ἤδη γίνεται, καὶ ἰχθύων τῶν θαλασσίων πλήρης. ὀλίγον δὲ ἀπατέρω τοῦ πεδίου Πανὸς ἔστιν ὄρος, καὶ σπήλαιον θεᾶς ἄξιον· ἔσδοδος μὲν ἐς αὐτὸ στενὴ, παρελθούσι δὲ εἰσιν οἴκοι, καὶ λουτρὰ, καὶ τὸ καλούμενον Πανὸς αἰπόλιον, πέτραι τὰ πολλὰ αἰξίν εἰκασμένα.

Macariam Herculis ex Deianira filiam, quum sibi mortem conscivisset, et victoriae compotes Athenienses fecisse, et fonti nomen dedisse. (6) Est etiam in Marathone lacus, magna ex parte coenosus: in quem per viarum errorem fugientes Persas iruisse, et quamplurimos in ipsa fugae trepidatione caesos dicunt. Supra eum lacum lapidea praesepia Artaphernis equorum sunt, et in saxo tabernaculi vestigia. E lacu amnis effluit; ad cuius caput aquae pecori aptissimae sunt: non longe vero a mari salsae et marinis piscibus refertissimae. Modico a *Marathonii* campis intervallo mons est Panis: in quo haec sunt, quae spectentur, dignissima: specus, cuius est ingressus perangustus: ubi vero penetraris, et cellas videas, et lavacra: caprarum etiam stabulum, quod Panos appellant: tum saxa, caprarum propemodum forma.

C A P U T XXXIII.

De pago Braurone et Dianae Tauricae signo — pago Rhamnunte et Nemesi Rhamnusia — Aethiopum variis gentibus et Atlante monte — Nemesis signo non alato et reliquis in ejus basi signis.

Μαραθῶνος δὲ ἀπέχει * Βραυρῶν, ἔνθα Ἰφιγένειαν τὴν Ἀγαμέμνονος ἐκ Ταύρων φεύγουσαν, τὸ ἄγαλμα ἀγομένην τὸ Ἀρτέμιδος, ἀποβῆναι λέγουσιν, καταλιποῦσαν δὲ τὸ ἄγαλμα ταύτῃ, καὶ εἰς Ἀθήνας, καὶ ὕστερον εἰς Ἄργος ἀφικέσθαι. ξόανον μὲν δὴ καὶ αὐτόθι ἐστὶν Ἀρτέμιδος ἀρχαῖον. τὸ δὲ ἐκ τῶν βαρβάρων οἴτινες κατὰ γνώμην ἔχουσι τὴν ἐμὴν, ἐν ἑτέρῳ λόγῳ δηλώσω. (2) Μαραθῶνος δὲ σταδίους μάλιστα ἐξήκοντα ἀπέχει Ῥαμνοῦς τὴν 81 παρὰ θάλασσαν ἰοῦσιν ἐς Ὀρωπόν. καὶ αἱ μὲν οἰκῆσεις ἐπὶ θαλάσῃ τοῖς ἀνθρώποις εἰσὶ, μικρὸν δὲ ἀπὸ θαλάσσης ἄνω Νεμέσεώς ἐστιν ἱερόν, ἣ θεῶν μάλιστα ἀνθρώποις ἔβρισταις ἐστὶν ἀπαραίτητος. δοκεῖ δὲ καὶ τοῖς ἀποβᾶσιν ἐς Μαραθῶνα τῶν βαρβάρων ἀπαντῆσαι μῆνιμα ἐκ τῆς θεοῦ ταύτης· καταφρονήσαντες γὰρ σφισιν ἐμποδῶν εἶναι, τὰς Ἀθήνας ἐλεῖν, λίθον Πάριον ὡς ἐπ' ἐξειργα-

CAP. XXXIII. A Marathone non multum abest Brauron: quo Iphigeniam Agamemmonis filiam cum Taurica Diana primum appulisse, eaque ibi relicta, Athenas, et deinde Argos venisse perhibent. Eo quidem in loco vetus est Dianae signum. Qui vero e barbaris populis Tauricae Dianae signum habeant, sententiam ea de re meam in alia historiae parte exponam. (2) A Marathone stadia LX Oropum versus per litus progressis Rhamnus occurrit: hominibus ibi domicilia sunt ad mare; paululum vero a mari adscendentibus occurrit fanum Nemesis. Haec se deorum una maxime insolentioribus hominibus implacabilem praebet: et eius in primis ira Barbaros ad Marathonem afflictos putant. Quum enim illi Atheniensium opes contemnerent, Parium marmor, ac si hostem iam vicissent, tropaei erigendi causa in haec

οιμένοις ἦγον ἐς τροπαίου ποιήσιν. (3) τοῦτον Φειδίας τὸν λίθον ἐργάσατο, ἄγαλμα μὲν εἶναι Νεμέσεως· τῇ κεφαλῇ δὲ ἔπεστι τῆς θεοῦ στέφανος, ἐλάφους ἔχων καὶ Νίκης ἀγάλματα οὐ μεγάλα· ταῖς δὲ χερσὶν ἔχει, τῇ μὲν κλάδον μηλέας, τῇ δεξιᾷ δὲ φιάλην· Αἰθίοπες δὲ ἐπὶ τῇ φιάλῃ πεποιήνται. συμβαλέσθαι δὲ τὸ περὶ τοὺς Αἰθίοπας, οὔτε αὐτὸς εἶχον, οὔτε ἀπεδεχόμεν τῶν συνιέναι πειθομένων, οἱ πεποιῆσθαι σφᾶς ἐπὶ τῇ φιάλῃ φασὶ διὰ ποταμὸν Ὠκεανόν· οἰκεῖν γὰρ Αἰθίοπας ἐπ' αὐτῷ, Νεμέσει δὲ εἶναι πατέρα Ὠκεανόν. (4) Ὠκεανῷ γὰρ οὐ ποταμῷ, θαλάττῃ δὲ ἐσχάτῃ τῆς ὑπὸ ἀνθρώπων πλεομένης, προσοικοῦσιν Ἰβηρες καὶ Κελτοὶ, καὶ νῆσον Ὠκεανὸς ἔχει τὴν Βρεττανῶν. Αἰθίοπων δὲ τῶν ὑπὲρ Συήνης ἐπὶ θάλασσαν ἔσχατοι τὴν ἔρουθρὰν κατοικοῦσιν Ἰχθυοφάγοι, καὶ ὁ κόλπος, ὃν περιοικοῦσιν, Ἰχθυοφάγων ὀνομάζεται· οἱ δὲ δικαιοτάτοι Μερὸν πόλιν καὶ πεδίου Αἰθιοπικὸν καλούμενον οἰκοῦσιν· οὗτοι καὶ τὴν ἡλίου τράπεζάν εἰσιν οἱ δεικνύντες· οὐδέ σφίσις ἐστιν οὐδὲ θάλασσα, οὐδὲ ποταμὸς ἄλλος γὰρ ἢ Νεῖλος. εἰσὶ δὲ καὶ

loca deportandum curarant. (3) Ex eo Phidias Nemesis signum fecit: in cuius capite corona cervos habet, et Victoriae sigilla: ipsa laeva fraxini ramum, dextera phialam tenet. In phiala Aethiopes caelati sunt: de quibus neque, quid ipse coniciam, habeo, neque eorum tamen, qui se rem intelligere profitentur, opinioni assentior: Aethiopes in phiala factos ad Oceanum amnem significandum: ad ipsum enim Aethiopas accolere, et eundem Nemesis patrem esse. (4) Nam ad Oceanum, non sane flumen, sed extremum mare, quo navibus scilicet pervadi possit, accolunt Hispani et Galli: et in eo Britannia insula est. Supra Syenem ad mare rubrum extremi habitant Ichthyophagi: a quibus sinus is, quem circumquaque tenent, Ichthyophagus appellatur. Hominum vero iustissimi Meroën, et campos, qui Aethiopici vocantur, incolunt. Mensam hi Solis ostentant. Sed neque mare, neque flumen omnino aliud quam Nilum habent.

ἄλλοι πρόσοικοι Μαύροις Αἰθίοπες, ἄγχοι Νασαμώνων παρήκοντες. Νασαμώνες γάρ, οὓς Ἄτλαντας Ἡρόδοτος οἶδεν, μέτρα φάμενοι γῆς εἰδέναι, Λιξίτας καλοῦσι Λιβύων, οἳ ἔσχατοι πρὸς Ἄτλαντι οἰκοῦσι, σπείροντες μὲν οὐδέν, ἀπὸ δὲ ἀμπέλων ζῶντες ἀγρίων. ποταμὸς δὲ οὐδὲ τούτοις τοῖς Αἰθίοψιν, οὐδὲ τοῖς Νασαμῶσιν ἔστιν οὐδείς· τὸ γὰρ πρὸς τῷ Ἄτλαντι ὕδωρ, τρισὶ παρεχόμενον ἀρχὰς ρεύμασιν, οὐδὲν τῶν ρευμάτων ποιεῖ ποταμὸν, ἀλλὰ πᾶν ὁμοίως ἀντίκα ἔχει συλλαβοῦσα ἢ ψάμμος. οὕτως Αἰθίοπες ποταμῷ γε οὐδενὶ πρόσοικουσιν, ἢ Ὁκεανῷ· τὸ δὲ ὕδωρ τὸ ἐκ τοῦ Ἄτλαντος θολερόν τε ἔστι, καὶ πρὸς τῇ πηγῇ κροκόδειλοι πηχναίων ἦσαν οὐκ ἐλάσσους, προσιόντων δὲ τῶν ἀνθρώπων κατεδύοντο ἐς τὴν πηγὴν. παρίστατο δὲ οὐκ ὀλίγοις τὸ ὕδωρ τοῦτο ἀναφαινόμενον αὐθις ἐκ τῆς ψάμμου ποιεῖν τὸν Νεῖλον Αἰγυπτίοις. (5) Ὁ δὲ Ἄτλας ὑψηλὸν μὲν ἔστιν οὕτως, ὥστε καὶ λέγεται ταῖς κορυφαῖς ψαύειν τοῦ οὐρανοῦ, ἄβατον δὲ ὑπὸ τοῦ

Sunt et alii Mauris finitimi Aethiopes, ad Nasamonas usque pertinentes. Nasamones quidem ipsi, quos Atlantas Herodotus esse existimavit, qui orbis terrae spatia nosse profitentur, Loxitas appellant, qui in extremis Libyae finibus Atlantem accolunt: serunt autem omnino nihil, sed agrestium tantum vitium fructu aluntur. Verum neque hi Aethiopes, neque Nasamones ullos habent amnes: quae enim ab Atlante aqua defluit, etsi in alveos tres discedit, nullus tamen ex hisce in modum iusti fluminis crescit. Quicquid enim aquae exstitit, statim arena absorbet. Ex quo facile intelligi potest, non annis, sed Oceani maris Aethiopes accolae esse. Et aqua quidem, quae ex Atlante descendit, turbulenta est, circaque eius fontes crocodili gignuntur nihilo cubitalibus minores: qui ubi propius homines accedere senserint, in fontem se demergunt. Quae res effecit, ut nonnulli suspicarentur, ab hac ipsa aqua e mediis arenis emergente Nilum Aegyptiis oriri. (5) Atlas mons adeo celsus est, ut vertice coelum tangere dicatur: inaccessus ille quidem, viam

ὑδακος καὶ δένδρων, ἃ διὰ παντὸς πέφυκε. τὰ μὲν δὴ πρὸς τοὺς Νασαμῶνας αὐτοῦ γινώσκεται· τὰ δὲ ἐς τὸ πέλαγος, οὐδένα πω παραπλεύσαντα ἴσμεν. τάδε μὲν ἐς τοσοῦτον εἰρήσθω. (6) Πτερὰ δ' ἔχον οὐδὲ τοῦτο τὸ ἄγαλμα Νεμέσεως, οὔτε ἄλλο πεποιήται τῶν ἀρχαίων. ἐπειδὴ δὲ Συμυρναίοις τὰ ἀγιώτατα ξόανα ἔχειν πτερὰ οἶδα ὑστερον, ἐπιφαίνεσθαι γὰρ τὴν θεὸν μάλιστα ἐπὶ τοῖς ἑρῶν ἐθέλουσιν, ἐπὶ τούτῳ Νεμέσει πτερὰ ὥσπερ Ἔρωτι ποιοῦσι. (7) Νῦν δὲ ἤδη διέμι, ὅποσα ἐπὶ τῷ βάρῳ τοῦ ἀγάλματός ἐστιν εἰργασμένα, τοσόνδε ἐς τὸ σαφὲς προδηλώσας. Ἑλένη Νέμεσιν μητέρα εἶναι λέγουσιν· Ἕλληνας, Ἀἴδαν δὲ μαστὸν ἐπισχεῖν αὐτῇ καὶ θρέψαι· πατέρα δὲ καὶ οὗτοι καὶ πάντες κατὰ ταῦτα Ἑλένης Δία, καὶ οὐ Τυνδάρεων εἶναι νομίζουσι. ταῦτα ἀκηκοῶς Φειδίας πεποίηκεν Ἑλένην ὑπὸ Ἀἴδας ἀγομένην παρὰ τὴν Νέμεσιν· πεποίηκε δὲ Τυνδάρεῶν τε καὶ τοὺς παῖδας, 83 καὶ ἄνδρα σὺν ἵπῳ παρεστηκότα, Ἰάπεα ὄνομα· ἔστι δὲ Ἀγαμέμνων, καὶ Μενέλαος, καὶ Πύρρος ὁ Ἀχιλλέως,

undique aquis et arborum crebritate intercludente. Ab ea itaque duntaxat parte, quae Nasamonas spectat, cognoscitur. Ad maritimam enim eius oram neminem adhuc navibus accessisse, comperimus. (6) Sed ut, unde digressa est, redeat oratio, Nemesis neque hoc, neque aliud vetus signum alas habet. Apud Smyrnaeos, quae maxima cum religione coluntur eius deae signa, alas habere postea animadverti. Cuius rei eam esse causam suspicor, quod, quum eius nomen ad amatores maxime pertineat, idcirco ei, ut Cupidini, alas addunt. (7) Sed ea iam, quae in signi basi sunt, exponam, si unum prius, quo res tota clarior fiat, explicavero. Helenae matrem fuisse Nemesim, Graeci dicunt, Ledam vero nutricem: nam patrem omnes Iovem, non Tyndarum perhibent. Quae quum Phidias nosset, Ledam ea specie fecit, ut Helenam ad Nemesim adducere videatur. Addidit Tyndarum et filios: hominem praeterea cum equo assistentem, quem Equitem appellant. Adsunt Agamemnon, Menelaus,

πρῶτος οὗτος Ἐρμιόνην τὴν Ἑλένης γυναῖκα λαβών. Ὀρέστης δὲ διὰ τὸ εἰς τὴν μητέρα τόλμημα παρὰ εἶδη, παρὰ μεινάζης τὸ ἐς ἅπαν Ἐρμιόνης ἀντῶ, καὶ τεκούσης παῖδα. ἕξῃς δὲ ἐπὶ τῷ βάρθρῳ καὶ Ἐποχος καλούμενος, καὶ νεανίας ἐστὶν ἕτερος. ἐς τοῦτο ἄλλο μὲν ἤκουσα οὐδέν, ἀδελφοὺς δὲ εἶναι σφᾶς Οἰνόςης, ἀφ' ἧς ἐστὶ τὸ ὄνομα τῷ δήμῳ.

CAPUT XXXIV.

De Oropo urbe — Amphiarai templo, cultu et aliis ad eum pertinentibus.

Τὴν δὲ γῆν τὴν Ὠρωπίαν μεταξὺ τῆς Ἀττικῆς καὶ Ταυαγρικῆς, Βοιωτῶν τοεξαρχῆς οὖσαν, ἔχουσιν ἐφ' ἡμῶν Ἀθηναῖοι, πολεμήσαντες μὲν τὸν πάντα ὑπὲρ αὐτῆς χρόνον, κτησάμενοι δὲ οὐ πρότερον βεβαίως, πρὶν ἢ Φίλιππος Θήβας ἐλὼν ἔδωκε σφίσι. Ἡ μὲν οὖν πόλις ἐστὶν ἐπὶ θαλάσσης μέγα οὐδέν ἐς συγγραφὴν παρεχομένη· ἀπέχει

et Pyrrhus Achillis filius, quod ei primum Hermione Helenae filia desponsata fuit. Orestes vero ob impium in matrem facinus praeteritus est: quem tamen Hermione nunquam deseruit, quum filium etiam ei peperisset. In basi deinceps est, quem Epochum dicunt, et alter item adolescens: de quibus aliud accepi nihil, nisi eos Oenoes fratres fuisse, a qua est curiae nomen.

CAP. XXXIV. Oropium autem agrum, qui medius est inter Atticam et Tauagraeos, olim tenebant Boeoti: aetate nostra in Atheniensium potestate est. Nam quum diu Athenienses de eo dimicassent, non ante potiti sunt, quam eum a Philippo, quum Thebas ille expugnasset, acceperunt. Urbs quidem ipsa, cui Oropus nomen, ad mare sita est; nihil vero historia dignum prae se fert. Longe ab ea, cir-

δὲ δώδεκα τῆς πόλεως σταδίους μάλιστα ἱερὸν τοῦ Ἀμφια-
 ράου. (2) Λέγεται δὲ Ἀμφιαράω φεύγοντι ἐκ Θηβῶν δια-
 στήναι τὴν γῆν, καὶ ὡς αὐτὸν ὄμοῦ καὶ τὸ ἄρμα ὑπεδέ-
 ξατο. πλὴν οὐ ταύτῃ συμβῆναι φασιν, ἀλλὰ ἐστὶν ἐκ
 Θηβῶν ἰούσιν ἐς Χαλκίδα Ἄρμα καλούμενον. θεὸν δὲ
 Ἀμφιάραιον πρῶτοις Ὠρωπίοις κατέστη νομίζειν· ὕστε-
 ρον δὲ καὶ οἱ πάντες Ἕλληνας ἠγῆνται. καταλέξει δὲ καὶ
 ἄλλους ἔχω γενομένους τότε ἀνθρώπους, οἱ θεῶν Ἑλλησι
 τιμὰς ἔχουσι· τοῖς δὲ καὶ ἀνάκεινται πόλεις. Ἐλεοῦς ἐν
 Χερσόνησσι Πρωτεσίλαω· Λεβάδεια Βοιωτῶν Τροφω-
 νίω· καὶ Ὠρωπίοις ναὸς τέ ἐστὶν Ἀμφιαράου, καὶ ἄγαλ-
 μα λευκοῦ λίθου. παρέχεται δὲ ὁ βωμὸς μέρη· τὸ μὲν
 Ἡρακλέους, καὶ Διὸς, καὶ Ἀπόλλωνός ἐστι Παιῶνος· τὸ
 δὲ ἠρωσι καὶ ἠρώων ἀνεῖται γυναιξί· τρίτον δὲ Ἐστίας,
 καὶ Ἐρμοῦ, καὶ Ἀμφιαράου, καὶ τῶν παίδων Ἀμφιλόχου·
 Ἀλκμαίων δὲ, διὰ τὸ ἐς Ἐριφύλην ἔργον, οὔτε ἐν Ἀμφια- 84
 ράου τινα, οὐ μὴν οὐδὲ παρὰ τῷ Ἀμφιλόχῳ τιμὴν ἔχει.
 τετάρτη δὲ ἐστὶ τοῦ βωμοῦ μοῖρα Ἀφροδίτης καὶ Πανα-

citer XII stadia, Amphiarai templum est, (2) quo scilicet
 loco Thebis fugientem cum curru absorptum terrae inatu
 ferunt. Sunt, qui id accidisse dicant in via, qua Thebis
 Chalcidem iter est, qui locus Harma nunc etiam (*id est cur-
 rus*) dicitur. In deorum vero numerum Amphiararum primi
 omnium Oropii retulerunt, quos reliqui Graeci secuti sunt,
 Possum etiam alios recensere, quibus, quum homines ante
 fuissent, Graeci divinos honores *post mortem* habuerunt,
 quibusque etiam urbes dedicatae fuerunt: ut Eleus in Cher-
 ronneso Protesilao: in Boeotia Lebadea Trophonio: apud
 Oropios templum Amphiarao, et eidem e candido lapide
 signum. Ara quidem eius in partes distributa est *quinque*.
 Earum una Herculi, Iovi, Apollini Paeonio: altera heroibus,
 eorumque uxoribus: Vestae tertia, Mercurio, Amphiarao,
 et Amphilocho filiis: (nam Alcmaeon propter Eriphyles cae-
 dem in nullam aut Amphiarai, aut Amphilocho honorum par-
 tem receptus est:) at quarta arae pars Veneri, Panaceae,

κείας, ἔτι δὲ Ἰασοῦς, καὶ Ὑγίαιας, καὶ Ἀθηνᾶς Παιωνίας. πέμπτη δὲ πεποιήται Νύμφαις, καὶ Πανί, καὶ ποταμοῖς Ἀχελώῳ καὶ Κηφισσοῦ. τῷ δὲ Ἀμφιλόχῳ καὶ παρ' Ἀθηναίοις ἐστὶν ἐν τῇ πόλει βωμὸς, καὶ Κιλικίας ἐν Μαλλῷ μαντεῖον ἀψευδέστατον τῶν ἐπ' ἐμοῦ. (3) Ἔστι δὲ Ὀρωπίοις πηγὴ πλησίον τοῦ ναοῦ, ἣν Ἀμφιαράου καλοῦσιν, οὔτε θύοντες οὐδὲν ἐς αὐτήν, οὐδ' ἐπὶ καθαρσίοις ἢ χέριβι χρῆσθαι νομίζοντες. νόσου δὲ ἀκεσθείσης ἀνδρὶ μαντεύματος γενομένου, καθέστηκεν ἄργυρον ἀφεῖναι καὶ χρυσὸν ἐπίσημον ἐς τὴν πηγὴν. ταύτη γὰρ ἀνελεθεῖν τὸν Ἀμφιάραον λέγουσιν ἤδη θεόν. Ἰοφῶν δὲ Κνώσσιος τῶν ἐξηγητῶν χρησμούς ἐν ἐξαμέτρῳ παρείχετο, Ἀμφιάραον χρῆσαι φάμενος τοῖς ἐς Θήβας σταλεῖσιν Ἀργείοις ταῦτα τὰ ἔπη· τὸ ἐς τοὺς πολλοὺς ἐπαγωγὸν ἀκρατῶς εἶχε. τῶν δὲ πλὴν ὅσους ἐξ Ἀπόλλωνος μανῆναι λέγουσι τὸ ἀρχαῖον, μάντεων γ' οὐδεὶς χρησμολόγος ἦν, ἀγαθοὶ δὲ ὄνειρατα ἐξηγήσασθαι, καὶ διαγνῶναι πτή-

Iasoni, Hygiae, Minervae Paeoniae: quinta Nymphis, Pani, Acheloo' et Cephiso annibus sacra est. Amphilocho in ipsa urbe apud Athenienses ara sua est: in Ciliciae vero urbe Mallo eiusdem oraculum: quod omnium est, quae aetate mea exstant, minime fallax. (3) Est etiam apud Oropios fons templo proximus, quem Amphiarai nuncupant: ad quem neque divinam rem faciunt, neque aut ad lustrandum, aut ad manus lavandas, aqua ea uti fas putant: solum, qui morbo oraculi monitu levati fuerint, signatum aurum argentumve more maiorum in fontem abiiciunt. Hinc enim iam deum Amphiararum ascendisse tradunt. Iophon autem Gnosius, qui vatum oracula heroicis versibus exposuit, Amphiararum consulentibus Argivis, quum Thebas profecturi essent, his versibus respondisse, memoriae prodidit. (Desunt hi versus.) Sed nimirum quod vulgi opinione receptum est, pervicaciter defenditur. Praeter eos enim, quos Apollinis afflatu futura praedixisse antiquitas testata est, nemo omnino fatidicus fuit. Nam reliqui aut somniorum interpretes

σεις ὄρνιθων, καὶ σπλάγγνα ἱερῶν. δοκῶ δ' Ἀμφιάραου ὄνειράτων διακρίσει μάλιστα προσκειῖσθαι· δῆλον δὲ, ἦν ἴκα ἐνομίσθη θεὸς δι' ὄνειράτων μαντικὴν καταστησάμενος. καὶ πρῶτον μὲν καθήρασθαι νομίζουσιν, ὅστις ἦλθεν Ἀμφιαράῳ χρησόμενος· ἔστι δὲ καθάρσιον, τῷ θεῷ θύειν· θύουσι δὲ καὶ αὐτῷ καὶ πᾶσιν, ὅσοις ἐστὶν ἐπὶ ταῦτ' ἃ τὰ ὀνόματα· προεξεργασμένων δὲ τούτων, κριὸν θύσαντες αὐτῷ, καὶ τὸ δέσμα ὑποστρωδάμενοι, καθεύδουσιν ἀναμένοντες δήλωσιν ὄνειρατος.

CAPUT XXXV.

De insulis Atticae, Patrocli, Helena, Salamine — memorandis in Salamine — Ajace ejusque corporis magnitudine — aliis grandium corporum ossibus — Geryone et Hyllo.

Nῆσοι δὲ Ἀθηναίοις οὐ πόρρω τῆς χώρας εἰσὶν· ἡ μὲν 85 Πατρόκλου καλουμένη· τὰ δὲ ἐς αὐτὴν ἤδη μοι δεδήλωται· ἄλλη δὲ ὑπὲρ Σουνίου, τὴν Ἀττικὴν ἐν ἀριστερῇ πλέουσιν· ἐς ταύτην ἀποβῆναι λέγουσιν Ἑλένην μετὰ τὴν ἄλωσιν τὴν Ἰλίου, καὶ διὰ τοῦτο ὄνομά ἐστιν Ἑλένη

fuere, aut avium volatus et exta inspiciendi peritiam profitebantur. Quo fit, ut Amphiaräum coniectandis somniis in primis solertem fuisse suspicer. Constat enim, illum, somniorum divinatione tradita, tum demum in deorum numerum relatū. Consulendi quidem causa, qui accedunt, Iustrantur omnes. Pro piaculo res divina est: quam quum Amphiarao ipsi faciunt, tum ceteris, quorum in eadem ara inscripta sunt nomina. Deinde arietem ei immolant; cuius substrata pelle, dormientes nocturna visa expectant.

CAP. XXXV. Insulae terrae Atticae non longe ab ipso litore distant. Earum una Patrocli dicitur: de qua, quae historia digna visa fuerunt, ante commemoravimus. Altera supra Sunium est, ad laevam in Atticam navigantibus: ad quam post Ilii eversionem Helenam appulisse ferunt,

τῇ νήσῳ. (2) Σαλαμίς δὲ κατὰ Ἐλευσίνα κειμένη παρήκει καὶ ἐς τὴν Μεγαρικὴν. πρῶτον δὲ τῇ νήσῳ θέσθαι τοῦτο ἀπὸ τῆς μητρὸς Σαλαμῖνος τῆς Ἄσωποῦ, καὶ ὕστερον Αἰγινήτας τοὺς σὺν Τελαμῶνι ἐποικῆσαι. Φίλαιον δὲ τὸν [Εὐρυσάκους τοῦ] Αἴαντος παραδοῦναι λέγουσιν Ἀθηναίοις τὴν νῆσον, γενόμενον ὑπ' αὐτῶν Ἀθηναῖον. Σαλαμινίους δὲ Ἀθηναῖοι τούτων ὕστερον πολλοῖς ἔτεσιν ἀναστάτους ἐποίησαν, καταγρόντες ἐθελοκακῆσαι σφᾶς ἐν τῷ πολέμῳ τῷ πρὸς Κάσσανδρον, καὶ τὴν πόλιν γνώμη τὸ πλεόν Μακεδόσιν ἐνδοῦναι. καὶ Ἀσκητάδου τε κατέγνωσαν θάνατον, ὃς τότε ἤρρητο ἐς τὴν Σαλαμίνα στρατηγός· καὶ ἐς τὸν πάντα ἐπάμοσαν χρόνον Σαλαμινίους ἀπομνημονεύσειν προδοσίαν. ἔστι δὲ ἀγορᾶς τε ἔτι ἐρείπια, καὶ ναὸς Αἴαντος· ἄγαλμα δὲ ἐξ ἐβένου ξύλου. διαμένουσι δὲ καὶ ἐς τὸδε τῷ Αἴαντι παρὰ Ἀθηναίοις τιμαί, αὐτῷ τε καὶ Εὐρυσάκει· καὶ γὰρ Εὐρυσάκους βωμός ἐστιν ἐν Ἀθήναις. δείκνυται δὲ λίθος ἐν Σαλαμῖνι

et idcirco Helenen appellatam. (2) Salamis e regione Eleusinis sita, ad Megarici etiam agri fines pertinet. Huic a Salamine Asopi matre nomen inditum tradunt: Aeginetas postea in eam a Telamone deductos: traditam postea Atheniensibus a Phylaeo, Eurysacis filio, Aiakis nepote, quum ab ipsis fuisset civitate donatus. Salaminios vero multis post annis Athenienses eo nomine damnatos, quod dissimulanter male rem geri concupissent, dum bellum cum Cassandro gereretur, et in Cassandrum ac Macedonas propenso animo fuissent, urbe deleta, e suis sedibus eiecerunt. Ascetadem etiam, qui praetor insulam obtinuerat, capitis damnarunt, ac sibi iureiurando eius proditionis memoriam sempiternam sanxerunt. Spectantur hac etiamnum aetate fori ruinae, et *inter eas* Aiakis templum cum statua ex ebano. Decreti quidem Aiaci et Eurysaci eius filio ab Atheniensibus honores adhuc manent: et Eurysacis etiam Athenis ara est. Ostenditur Salamine non longe a portu saxum, super quo

οὐ πόρρω τοῦ λιμένος· ἐπὶ τοῦτον καθήμενον Τελαμῶνα
 ὄρᾶν λέγουσιν ἐς τὴν ναῦν ἀποπλεόντων οἱ τῶν παίδων
 ἐς Αὐλίδα ἐπὶ τὸν κοινὸν τῶν Ἑλλήνων στόλον. (3) Λέ-
 γουσι δὲ οἱ περὶ τὴν Σαλαμῖνα οἰκοῦντες, ἀποθανόντος
 Αἴαντος, τὸ ἄνθος ἐν τῇ γῇ σφίσι τότε φανῆναι πρῶτον· 86
 λευκὸν ἔστιν, ὑπέρυθρον, κρήνου καὶ αὐτὸ ἔλασσον καὶ
 τὰ φύλλα, γράμματα δὲ ἔπεστιν οἷα τοῖς ὑακίνθοις καὶ
 τούτῳ. λόγον δὲ τῶν μὲν Αἰολέων τῶν ὕστερον οἰκη-
 σάντων Ἴλιον ἐς τὴν κρήνην τὴν ἐπὶ τοῖς ὅπλοις ἤκουσα,
 οἱ, τῆς ναυαγίας Ὀδυσσεῖ συμβάσης, ἐξενεχθῆναι κατὰ
 τὸν τάφον τὸν Αἴαντος τὰ ὅπλα λέγουσιν. τὸ δὲ ἐς τὸ
 μέγεθος αὐτοῦ Μυσοῦς ἔλεγεν ἀνήρ. τοῦ γὰρ τάφου τὰ
 πρὸς τὸν αἰγιαλὸν ἔφασκεν ἐπικλύσαι τὴν θάλασσαν, καὶ
 τὴν ἔσοδον πρὸς τὸ μνημα οὐ χαλεπὴν ποιῆσαι, καὶ με-
 τοῦ νεκροῦ τὸ μέγεθος τεκμαίρεσθαι τῆδε ἐκέλευεν· πεν-
 τάθλου γὰρ παιδὸς εἶναι οἱ κατὰ δίσκον μάλιστα τὰ ἐπὶ
 τοῖς γόνασιν ὀστέα, καλουμένας δὲ ὑπὸ τῶν ἰατρῶν μύλας.
 ἐγὼ δὲ, ὅποσοι μὲν οἰκοῦσιν ἔσχατοι Κελτῶν ἔχοντες

Telamonem consedissee aiunt, quum navem, qua Aulidem
 filii ad Graecorum classem vecti sunt, oculis prosequeretur.
 (3) Tradunt incolae, post Aiakis interitum apud se primum
 florem enatum, candidum, rubentem modice, lilio quum
 ceteris partibus tum foliis minorem, inscriptum vero iisdem,
 quibus hyacinthum, literis. Audivi quidem, quae Aeolen-
 ses, qui Ilium post eius eversionem tenuerunt, de armorum
 iudicio produnt, atque illud in primis: post Ulyssis naufragi-
 um arma, de quibus certamen fuerat, ad Aiakis sepulcrum
 tempestate delata. De Aiakis vero magnitudine narravit mihi
 Mysus quidam, sepulcrum eius, qua parte ad litus conver-
 sum est, maris alluvione multo aditu facilius effectum. Inde
 vero, aiebat, de Aiakis magnitudine me coniecturam capere
 posse, quod genuum vertebrae, quas molas medici appel-
 lant, disci instar essent eius, quo athletae ii, qui sunt Quin-
 quertiones appellati, utuntur. Equidem Gallorum, qui in
 extremis orbis terrae partibus habitant, finitimi desertis praec

ὄμορον τῇ διὰ κρυμὸν ἐρήμῳ, οὓς καὶ Καρεῖς ὀνομάζουσι, τούτων μὲν οὐκ ἔθαυμασα τὸ μῆκος, οἱ νεκρῶν οὐδέν τι διαφόρως ἔχουσιν Αἰγυπτίων. (4) Ὅποσα δὲ ἄξια ἐφαίνετο εἶναι μοι θεάς, διηγῆσομαι. Μάγνησι τοῖς ἐπὶ Αἰθαιῶ Προτοφάνης τῶν ἀστῶν ἀνείλετο ἐν Ὀλυμπίᾳ νίκης ἡμέρα μιᾷ παγκρατίου καὶ πάλης. τούτου λησταὶ κερδανεῖν πού τι δοκοῦντες ἐσῆλθον ἐς τὸν τάφον· ἐπὶ 87 δὲ τοῖς λησταῖς ἐσῆεσαν ἤδη θεασόμενοι τὸν νεκρὸν, τὰς πλευρὰς οὐκ ἔχοντα διεστώσας, ἀλλὰ οἱ συμφυῆς ἦν, ὅσον ἀπ' ὠμων ἐς τὰς ἐλαχίστας πλευρὰς, καλουμένας δὲ ὑπὸ τῶν Ιατρῶν νόθας. (5) Ἔστι δὲ Μιλησίοις πρὸ τῆς πόλεως Λάδη νῆσος, ἀπερὸρῶρασι δὲ ἀπ' αὐτῆς νησίδες. Ἀστερίου τὴν ἑτέραν ὀνομάζουσι, καὶ τὸν Ἀστέριον ἐν αὐτῇ ταφῆναι λέγουσιν· εἶναι δὲ Ἀστέριον μὲν Ἄνακτος, Ἄνακτα δὲ Γῆς παῖδα. ἔχει δ' οὖν ὁ νεκρὸς οὐδέν τι μείον πηχῶν δέκα. (6) Τὸ δ' ἔμοι θαῦμα παρασχόν· Αὐδίας τῆς ἄνω πόλις ἐστὶν οὐ μεγάλη Τημένου θυρά.

nimio frigore regionibus, quos Cebarenses nominant, nihil sum magnitudinem admiratus. Neque enim apud eos cadavera videas maiora iis, quae ostendunt Aegyptii. (4) Quae vero *in hoc genere maxime* admiratione digna mihi visa sunt, ea commemorare non gravabor. Apud Magnesios, qui ad Lethaeum sunt, quidam fuit Protophanes, qui de pancratio et lucta eadem die in Olympia victor est renunciatus. In huius sepulcrum aliquando latrones praedae spe ducti penetrarunt: post illos alii *multi*, ut cadaver duntaxat spectarent. Eius certe costae non *ita, ut ceterorum hominum*, discretae fuerunt: sed pro illis continens os habuit ab humeris ad eas costas, quas medici nothas nuncupant. (5) Apud Milesios vero ante ipsam urbem est Lade insula. Ea rursus in *duas* parvas scinditur insulas. Earum alteram Asterii dicunt, quod fuerit in ea sepultus Asterius Anactis filius: (Anactem Terrae filium fuisse tradunt:) cadaver eius nihilo est decem cubitis brevius. (6) Quod vero mihi *magnae* fuit admirationi, in superiori Lydia non magna urbs est, quae

ἐνταῦθα περιβόρηντος λόφου διὰ χειμῶνα, ὅσα ἐφάνη τὸ σχῆμα παρήγοντα ἐς πίστιν ὡς ἔστιν ἀνθρώπου· ἐπεὶ διὰ μέγεθος οὐκ ἔστιν ὅπως ἂν ἔδοξεν. ἀντίκα δὲ λόγος ἦλθεν ἐς τοὺς πολλοὺς, Γηρυόνου τοῦ Χρυσάορος εἶναι μὲν τὸν νεκρὸν, εἶναι δὲ καὶ τὸν θρόνον· καὶ γὰρ θρόνος ἀνδρός ἐστιν ἐννευρασμένος ὄρους λιθάδει προβολῆ· καὶ χεῖμαρρὸν τε ποταμὸν Ὠκεανὸν ἐκάλουν, καὶ βοῶν ἤδη κέρασιν ἔφασάν τινὰς ἐντυχεῖν ἀροῦντας, διότι ἔχει λόγος, βοῦς ἀρίστας θρέψαι τὸν Γηρυόνην. ἐπεὶ δὲ σφισιν ἐναντιούμενος ἀπέφαινον ἐν Γαδείροις εἶναι Γηρυόνην, οὗ μνημα μὲν οὐ, δένδρον δὲ παρεχόμενον διαφόρους μορφάς, ἐνταῦθα οἱ τῶν Ἀνδῶν ἐξηγηταὶ τὸν ὄντα ἐδείκνυον λόγον, ὡς εἶη μὲν ὁ νεκρὸς Ἰλλου, παῖς δὲ Ἰλλος εἶη Γῆς, ἀπὸ τούτου δὲ ὁ ποταμὸς ὠνομάσθη. Ἡρακλέα δὲ διὰ τὴν παρ' Ὀμφάλῃ ποτὲ ἔφασαν δίαιταν Ἰλλου ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ καλέσαι τὸν παῖδα.

Temeni porta dicitur. Ibi, ambeso tempestatibus sepulcro, ossa detecta sunt, quae nisi humanorum ossium figuram retinuisent, propter magnitudinem nemo ea hominis fuisse, ut crederet, adduci facile potuisset. In vulgus repente sermo manavit, Geryonae illud cadaver esse Chrysaoris filii: soliumque eius fuisse, quod in montis fragmento excisum cernebatur. Torrentem vero, qui proxime allabitur, Oceanum appellari aiebant: addebant etiam, agricolas bovm cornua saepe inter arandum eruisse, quod scilicet Geryonem eximia specie boves aluisse fama vulgasset. Quorum opinioni quum ego neutiquam assentirer, Gadibus habitasse Geryonem dicebam, neque ullum eius monumentum exstare, arborem tantum ostendi, cuius admodum esset varia species. Ibi e Lydis antiquitatis periti homines, quae vero propiora sunt, disseruerunt: Hylli cadaver illud esse: fuisse vero Hyllum Terrae filium, a quo regionis fluvius nomen accepit: et Herculem propter Omphales consuetudinem filium de fluminis nomine appellasse.

CAPUT XXXVI.

De aliis in Salamine memorandis — insula Psyttalia — monumentis in via sacra versus Eleusina — Anthemocrito — Sciro vate — Cephisodoro — bello Atheniensium contra Philippum Demetrii filium.

Εν Σαλαμῖνι δὲ (ἐπάνειμι γὰρ ἐς τὸν προκείμενον λόγον) τοῦτο μὲν Ἀρτέμιδος ἐστὶν ἱερόν, τοῦτο δὲ τρόπαιον ἔστηκεν ἀπὸ τῆς νίκης, ἣν Θεμιστοκλῆς ὁ Νεοκλέους ἀτίος ἐγένετο γενέσθαι τοῖς Ἑλλησι. καὶ Κυχρέως ἐστὶν ⁸⁸ ἱερόν. ναυμαχούντων δὲ Ἀθηναίων πρὸς Μήδους, δράκοντα ἐν ταῖς ναυσὶ λέγεται φανῆναι· τοῦτον ὁ θεὸς ἔχρησεν Ἀθηναίοις Κυχρέα εἶναι τὸν ἦρωα. (2) Νῆσος δὲ πρὸ Σαλαμῖνός ἐστι καλουμένη Ψυττάλεια. ἐς ταύτην τῶν βαρβάρων ὅσον τετρακοσίους ἀποβῆναι λέγουσιν· ἠττωμένου δὲ τοῦ Ξέρξου ναυτικοῦ, καὶ τούτους ἀπολέσθαι φασὶν ἐπιδιαβάντων ἐς τὴν Ψυττάλειαν τῶν Ἑλλήνων. ἄγαλμα δὲ ἐν τῇ νήσῳ σὺν τέχνῃ μὲν ἐστὶν οὐδέν· Πανὸς δὲ ὡς ἕκαστον ἔτυχε ξόανα πεποιημένα.

(3) Ἴουσι δὲ ἐπ' Ἐλευσίνα ἐξ Ἀθηναίων, ἣν Ἀθηναῖοι

CAP. XXXVI. Salamine (ut, unde fueram digressus, redeam) Dianae templum est, et tropaeum in memoriam eius victoriae, cuius Themistocles Neoclis filius Graecis omnibus auctor fuit. Erectum Cycireo etiam templum. Commisso enim cum Persis praelio, draconem inter naves conspectum memorant: de quo sciscitantibus Atheniensibus Cycireum fuisse heroa Apollinem respondisse. (2) Ante Salaminem insula est, cui Psyttalia nomen: in eam ex Persarum exercitu quadringentos descendisse, proditum est. Deleta vero Xerxis classe, quum eodem Graeci transmisissent, etiam hos ad internecionem caesos. Signum in insula nullum quidem exstat arte expoliturum: Panos tantum quaedam rudia sunt. (3) Qua Eleusinem Athenis iter est, per

καλοῦσιν ὁδὸν ἱερὰν, Ἀνθεμοκρίτου πεποιήται μνημα. ἔς τοῦτον Μεγαρεῦσιν ἔστιν ἀνοσιώτατον ἔργον, οἱ κήρυκα ἐλθόντα, ὡς μὴ τοῦ λοιποῦ τὴν χώραν ἐπεργάζουτο, κτείνουσιν Ἀνθεμόκριτον· καὶ σφισὶ ταῦτα δράσασθαι παραμένει καὶ ἔς τὸδε μήνυμα ἐκ τοῖν θεοῖν, οἷς οὐδὲ Ἀδριανὸς ὁ βασιλεὺς, ὥστε καὶ ἐπανηθῆναι, μόνοις ἐπήρκεσεν Ἑλλήνων. μετὰ δὲ τοῦ Ἀνθεμοκρίτου τὴν στήλην Μολοττοῦ τάφος ἔστιν ἀξιοθέντος Ἀθηναίων καὶ τούτου στρατηγεῖν, ὅτε Πλουτάρχῳ βοηθοῦντες διέβησαν εἰς Εὐβοίαν, καὶ χωριοὶ Σκῆρον ἐπὶ τοιαῦδε καλούμενον. Ἐλευσινίοις πολεμοῦσι πρὸς Ἐρεχθεῖα ἀνὴρ μάντις ἦλθεν ἐκ Δωδώνης, ὄνομα Σκῆρος, ὃς καὶ τῆς Σκιράδος ἰδρύσατο Ἀθηνᾶς ἐπὶ Φαλήρῳ τὸ ἀρχαῖον ἱερόν· πεσόντα δὲ αὐτὸν ἐν τῇ μάχῃ θάπτουσιν Ἐλευσῖνιοι πλησίον ποταμοῦ χειμάρρου· καὶ τῷ τε χωρίῳ τὸ ὄνομα ἀπὸ τοῦ ἥρωος ἔστι καὶ τῷ ποταμῷ. (4) Πλησίον δὲ πεποιήται Κηφισοδώρου μνημα δῆμον προστάντος, καὶ Φιλίππῳ τῷ Δημητρίου Μακεδόσι βασιλεύοντι ἔς τὰ μάλιστα ἐναντιω-

eam viam, quam sacram appellant, Anthemocriti monumentum conspicitur: quem violato iure gentium per summum nefas Megarenses occidere, quum fetialis edictum missus fuisset, ne sacram illi terram colerent. Sed inexpiabiles in hunc usque diem laesi numinis poenas dederunt. Solos enim ex omnibus Graecis ne Adrianus quidem Imperator sublevavit. Post Anthemocriti cippum Molossi tumulus est: cui imperium Athenienses decrevere, quum in Euboeam Plutarcho auxilia mittenda censuerunt. Vicus prope est, cui Scirum nomen. Appellationis huiusmodi causa prodita est. Dum Eleusinii bellum cum Erechtheo gererent, vate usi sunt. Dodonaeo, cui Sciro nomen. Is Sciradis Minervae vetustum templum in Phalero dedicavit, quumque in pugna cecidisset, sepultus est non longe a torrenti amne. Locus itaque et amnis ab heroe nomen habent. (4) Prope visitur Cephisodori monumentum: qui quum populo praecesset, Philippo Demetrii filio Macedonum regi vehementer restitit: et cum

θέντος. συμμάχους δὲ ἐπήγετο Κηφισόδωρος Ἀθηναίους γενέσθαι βασιλεῖς μὲν Ἀτταλον τὸν Μυσὸν καὶ Πτολεμαῖον τὸν Αἰγύπτιον, ἔθνη δὲ αὐτόνομα Αἰτωλοὺς, καὶ νησιωτῶν Ῥοδίους καὶ Κρητάς. ὡς δὲ καὶ ἐξ Αἰγύπτου, καὶ Μυσίας, καὶ παρὰ τῶν Κρητῶν τὰ πολλὰ ὑστέρηζον αἰβοήθειαι, Ῥόδιοι δὲ μόναις ναυσὶν ἰσχύοντες πρὸς ὀπλίτας τοὺς Μακεδόνας οὐ μεγάλα ὠφέλουσι, ἐνταῦθα
 89 ἰκέτευεν ἀμῦναι Ῥωμαίους· οἱ δὲ σφισι δύναντι καὶ στρατηγὸν πέμπουσιν, οἱ τὰ Φιλίππου καὶ Μακεδόνων ἐς τοσοῦτο καθείλον, ὡς ὕστερον Περσέα τὸν Φιλίππου τὴν τε ἀρχὴν ἀποβαλεῖν, καὶ αὐτὸν αἰχμάλωτον ἐς Ἰταλίαν ἀχθῆναι. Φίλιππος δὲ ἦν οὗτος ὁ Δημητρίου. πρῶτος γὰρ ταύτης τῆς οἰκίας ἔσχε Δημήτριος τὴν Μακεδόνων ἀρχὴν, ἀποκτείνας Ἀλέξανδρον τὸν Κασσάνδρου παῖδα, ὡς τὰ πρότερον ἔχει μοι τοῦ λόγου.

Atheniensibus Mysorum regem Attalum, et Aegyptiorum Ptolemaeum, ex liberis vero gentibus Aetolos, ac insularum incolas Rhodios et Cretenses amicitia et societate coniunxit. Verum quum e Mysia, Aegypto, et Creta plerumque serius auxilia mitterentur, ac Rhodii, qui alias quam navales copias non haberent, contra gravem Macedonum armaturam parvo omnino essent praesidio futuri, cum parva suorum manu in Italiam veniens, a Romanis auxilia impetravit. Ii vero exercitu et imperatore misso Macedonum vires adeo fregerunt, ut non multo post Perseum Philippi filium non regno tantum eiecerint, sed captivum etiam Romam pertraxerint. Fuit Philippus Demetrii filius: qui Demetrius primus ex hac familia, (quemadmodum ante exposuimus) Alexandro Cassandri filio interfecto, Macedoniae regnum obtinuit.

CAPUT XXXVII.

De aliis monumentis clarorum virorum ad viam sacram —
 Acestio — Phytalo — de memorandis trans Cephissum —
 templo Cyamitae — Harpalo — Apollinis templo —
 Cephalo ejusque posteris.

*Μ*ετά δὲ τοῦ Κηφισοδώρου τὸ μνημα τέθαιπται μὲν Ἑλιόδωρος Ἄλις· τούτου γραφὴν ἰδεῖν ἔστι καὶ ἐν τῷ ναῷ τῷ μεγάλῳ τῆς Ἀθηνᾶς. τέθαιπται δὲ Θεμιστοκλῆς Πολιάρχου, τρίτος ἀπόγονος Θεμιστοκλέους τοῦ Ξέρξη καὶ Μήδοις ἐναντία ναυμαχῆσαντος. Τοὺς δὲ κατωτέρω τοῦ γένους, πλὴν Ἀκεστίου, παρήσω τοὺς ἄλλους. Ἀκεστίῳ δὲ τῇ Ξενοκλέους τοῦ Σοφοκλέους τοῦ Λέοντος, τούτους δὲ ἐς τὸν τέταρτον πρόγονον Λέοντα, δαδούχους πάντας ὑπῆρξε γενέσθαι. Παρὰ τὸν βίον τὸν αὐτῆς πρῶτον μὲν τὸν ἀδελφὸν Σοφοκλέα εἶδε δαδουχοῦντα, ἐπὶ δὲ τούτῳ τὸν ἄνδρα Θεμιστοκλέα, τελευτήσαντος δὲ καὶ τούτου, Θεόφραστον τὸν παῖδα. ταύτη μὲν τύχην τοιαύτην συμβῆναι λέγουσιν. Προελθοῦσι δὲ ὀλίγον, Λακίου τέμενός ἐστιν ἤρωος, καὶ δῆμος, ὃν Λακιάδας ὀνομάζουσιν ἀπὸ τούτου. καὶ Νικοκλέους Ταραντίνου

CAP. XXXVII. Secundum Cephisodori Heliodori Alien-
 sis sepulcrum est: cuius pictam imaginem et in magno Mi-
 nervae templo videas. Sepultus ibidem est Themistocles
 Poliarchi filius, Themistoclis eius pronepos, qui navale prae-
 lium cum Xerxe commisit. Huius quidem posteros, praeter
 Acestium, commemorare necesse nihil habeo. Haec Xenoc-
 clis, Sophoclis filii, Leontis nepotis, filia fuit, ac vivens
 suos omnes a Leonte proavo Daduchos vidit: *aequales* etiam
 eodem sacerdotio honestatos, Sophoclem fratrem, Themisto-
 clem virum, et eo mortuo Theophrastum filium. Atque illa
 quidem eiusmodi fortuna usa est. Longius progressis Lacii
 herois lucus in conspectu est, et Lacidarum ab eo nominata
 curia. Nicoclis etiam Tarentini monumentum, cuius supra

ἔστι μνημα, ὃς ἐπὶ μέγιστον δόξης κιθαρωδῶν ἀπάντων ἦλθεν. Ἔστι δὲ καὶ Ζεφύρου τε βωμὸς, καὶ Δήμητρος ἱερὸν καὶ τῆς παιδός· σὺν δὲ σφισιν Ἀθηνᾶ καὶ Ποσειδῶν ἔχουσι τιμὰς. (2) Ἐν τούτῳ τῷ χωρίῳ Φυτάλον φασιν οἴκῳ Δήμητρα δέξασθαι, καὶ τὴν θεὸν ἀντὶ τούτων δοῦναι οἱ τὸ φυτὸν τῆς συκῆς. Μαρτυρεῖ δὲ μοι τῷ λόγῳ τὸ ἐπίγραμμα τὸ ἐπὶ τῷ Φυτάλου τάφῳ·

Ἐνθάδ' ἀναξ ἦρωσ Φυτάλος ποτε δέξατο σεμνήν
 Δήμητραν, ὅτε πρῶτον ὀπώρας καρπὸν ἔφηνεν,
 Ἦν ἱερὰν συκῆν θνητῶν γένος ἔξονομάζει·

Ἐξ οὗ δὴ τιμὰς Φυτάλου γένος ἔσχεν ἀγήρωσ.

90 πρὶν δὲ ἢ διαβῆναι τὸν Κηφισσοῦν, Θεοδώρου μνημᾶ ἔστι τραγωδίαν ὑποκριναμένου τῶν καθ' αὐτὸν ἄριστα. ἀγάλματα δὲ ἐπὶ τῷ ποταμῷ, Μνησιμάχης, τὸ δὲ ἕτερον ἀνάθημα κειρομένου οἱ τὴν κόμην τοῦ παιδός ἐπὶ τῷ Κηφισσοῦ. καθεστάναι δὲ ἐκ παλαιοῦ καὶ τοῖς πᾶσι τοῦτο Ἕλλησι, τῇ Ὀμήρου τις ἂν τεκμαίροιο ποιήσει, ὃς τὸν Πηλέα εὖξασθαι φησι τῷ Σπερχειῷ κερεῖν ἀνασωθέντος ἐκ Τροίας Ἀχιλλέωσ τὴν κόμην.

omnes fere citharoedos celebre nomen fuit. Est eodem in loco ara Zephyro erecta, Cereri et Proserpinae templa: quibus cum Minerva et Neptuno communes honores habentur. (2) In hac ipsa regione a Phytalo aiunt Cererem hospitio acceptam, eique fici stirpe donata gratiam relatam. Id versus testantur in Phytali sepulcro incisi:

Hic Cererem tectis Phytalus susceperat heros,
 Cui primum sacri largita est semina pomi,
 Quam mortale genus ficum vocat. Illius ergo
 Muneris aeterno hic Phytali gens floret honore.

Priusquam Cephissum amnem transeas, Theodori monumentum est, cui de Tragoedis primas aetas sua detulit. Iuxta fluvium simulacra duo sunt: alterum Mnesimaches, alterum filii, Cephisso crinem suum detondentis. Fuisse vero patrium Graecis omnibus, crinem fluminibus tondere, ex iis Homeri versibus conicias, in quibus est, Peleum Sperchio pro felici Achillis a Troia reditu crinem vovisse.

(3) Διαβᾶσι δὲ τὸν Κηφισσὸν, βωμὸς ἔστιν ἀρχαῖος Μελιχίου Διός· ἐπὶ τούτῳ Θησεὺς ὑπὸ τῶν ἀπογόνων τῶν Φυτάλου καθαρσίαν ἔτυχε, ληστὰς καὶ ἄλλους ἀποκτείνας, καὶ Σίνιν τὰ πρὸς Πιτθέως συγγενῆ. τάφος δὲ ἔστιν αὐτόθι Θεοδέκτου τοῦ Φασηλίτου· ἔτι δὲ Μνησιθέου. τοῦτον λέγουσιν λατρὸν τε ἀγαθὸν γενέσθαι, καὶ ἀναθεῖναι ἀγάλματα, ἐν οἷς καὶ ὁ Ἰάκχος πεποιήται. ὠκοδόμηται δὲ κατὰ τὴν ὁδὸν ναὸς οὐ μέγας, καλούμενος Κυαμίτου· σαφὲς δὲ οὐδὲν ἔχω λέγειν, εἴτε πρῶτος κυάμους ἔσπειρεν οὗτος, εἴτε τινὰ ἐπεφήμισαν ἤρωα· ὅτι τῶν κυάμων ἀνενεγκεῖν οὐκ ἔστι σφίσις ἐς Δήμητρα τὴν εὐρεσίαν. ὅστις δὲ ἤδη τελετὴν Ἐλευσίनि εἶδεν, ἢ τὰ καλούμενα Ὀρφικά ἐπελέξατο, οἶδεν, ὃ λέγω. (4) Μνημάτων δὲ, ἃ μάλιστα ἐς μέγεθος καὶ κόσμον ἤμει, τὸ μὲν ἀνδρὸς ἔστι Ῥοδίου μετοικήσαντος ἐς Ἀθήνας· τὸ δὲ Ἄρπαλος Μακεδῶν ἐποίησεν, ὃς Ἀλέξανδρον ἀποδράς ἐκ

(3) Trans Cephissum Placidi Iovis (*Milichium nuncupant*) vetus ara est: ad quam Theseus a Phytali posteris de caede purgatus dicitur, quum et alios latrones, et Sinin a Pittheo materno avo sibi propinquum occidisset. Sepulcra ibidem sunt Theodectis, Phaselitae, et Mnesithei, quem medendi arte claruisse accepimus, ac signa multa dedicasse, atque ex iis Iaccho unum. In ipsa via aedes nou magna visitur: Cyamitae templum (*ac si Fabarii dixeris*) appellant. Comperit autem non habeo, fabarumne hic sationem primus docuerit, an vero heroum alicui sit id nominis tributum: Neque enim fabarum inventum Cereri adscribere possunt. Nam qui vel initiis, quae Eleusine fiunt, interfuerint, vel ea, quae Orphica appellantur, legerint, facile id, quod dico, intelligent. (4) Monumenta eo quidem in loco duo et magnitudine et operis magnificentia praestant: alterum est Rhodii cuiusdam viri, qui se Athenas contulit: alterum Harpalus Macedo excitavit, is nempe, qui Alexandrum fugiens ex

τῆς Ἀσίας διέβη ναυὸν ἐς τὴν Εὐρώπην, ἀφικόμενος δὲ παρ' Ἀθηναίους ὑπ' αὐτῶν συνελήφθη, διαφθείρας δὲ χρήμασιν ἄλλους τε καὶ τοὺς Ἀλεξάνδρου φίλους ἀπέδρα. πρότερον δέ γε Πυθιονίκην ἔγημε, γένος μὲν οὐκ οἶδα ὀπόθεν, ἔταιροῦσαν δὲ ἔν τε Ἀθήναις καὶ ἐν Κορίνθῳ. ταύτης ἐς τοσοῦτον ἕρωτος προῆλθεν, ὥς καὶ μνήμα ἀποθανούσης ποιῆσαι, πάντων, ὅποσα Ἑλλήσιν ἔστιν ἀρχαῖα, 91 θεῶν μάλιστα ἄξιον. Ἔστι δὲ ἱερὸν, ἐν ᾧ κεῖται Δῆμητρος καὶ τῆς παιδὸς ἀγάλματα, καὶ Ἀθηνᾶς τε καὶ Ἀπόλλωνος. Ἀπόλλωνι δὲ ἐποιήθη μόνῳ τοεξαρχῆς. Κέφαλον γὰρ τὸν Δῆλονος συνεξελεθόντα λέγουσιν Ἀμφιτρούωνι ἐπὶ Τηλεβοῶν τὴν νῆσον οἰκῆσαι πρῶτον, ἢ νῦν ἀπ' ἐκείνου Κεφαλληρία καλεῖται· μετοικεῖν δὲ αὐτὸν τέως ἐν Θήβαις φεύγοντα ἐξ Ἀθηνῶν διὰ τὸν Πρόκριδος τῆς γυναικὸς φόνον· δεκάτῃ δὲ ὕστερον γενεᾷ Χαλκεῖνος καὶ Δαῖτος ἀπόγονοι Κεφάλου πλεύσαντες ἐς Δελφοὺς ἦτουν τὸν θεὸν κάθοδου ἐς Ἀθήνας· ὃ δὲ σφίσι κελεύει θῦσαι πρῶτον Ἀπόλλωνι

Asia in Europam classe traiecit; quumque Athenas venisset, ab Atheniensibus captus, corruptis quum aliis, tum ipsius Alexandri amicis, periculum effugit. Sed is ante Pythionicem uxorem duxerat, cuius neque genus, neque patriam novi: tantum scio, Athenis eam et Corinthi corpus vulgasse. Eam vero tam perditae amavit Harpalus, ut mortuae monumentum posuerit, omnium, quae in Graecia sunt, veterum operum, quod spectetur, dignissimum. (5) Templum etiam ibi spectes, in quo Cereris, Proserpinae, Minervae, et Apollinis signa sunt. Ab initio fuit aedes uni Apollini dicata. Cephalum enim aiunt Deionei filium cum Amphitryone primum ad Teleboas, in eam insulam, quae de ipsius nomine Cephalenia dicta est, profectum: nam Thebas ante Athenis, ob Procridis uxoris caedem exul, migrarat. Eius Cephalos posteros, decem iam exactis aetatibus, Chalcinum et Daetum, quum Delphos navigassent, ac deum de reditu in aliquam patriam consulissent, responsum accepisse, ut in

ἐνταῦθα τῆς Ἀττικῆς, ἔνθα ἂν ἴδωσιν ἐπὶ τῆς γῆς τριήρη
 θέουσιν· γενομένοις δὲ αὐτοῖς κατὰ τὸ Ποικίλου καλού-
 μενον ὄρος δράκων ἐφάνη σπουδῇ κατὰ τὸν φωλεὸν ἰών·
 καὶ Ἀπόλλωνι τε θύουσιν ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ, καὶ ὕστε-
 ρον σφᾶς ἐλθόντας ἐς τὴν πόλιν ἀστὸὺς ἐποίησαντο
 Ἀθηναῖοι. μετὰ δὲ τοῦτο Ἀφροδίτης ναὸς ἔστι, καὶ πρὸ
 αὐτοῦ τεῖχος ἀργῶν λίθων θείας ἄξιον.

C A P U T XXXVIII.

De Rhetis alveis — Crocone — Eumolpo — Celeo ejusque
 filibus — Ceryce — Zarece — memorandis apud
 Eleusinos — Rhario campo — Eleusine heroë — Pla-
 taensi agro et Eleutherensibus — Antiope ejusque liberis.

Οὶ δὲ Πεῖτοι καλούμενοι ῥεῦμα μόνον παρέχονται πο-
 ταμῶν· ἐπεὶ τό γε ὕδωρ θάλασσά ἐστιν, ὃ σφίσι. κεί-
 θοιτο δὲ ἂν τις καὶ ὡς ἀπὸ τοῦ Χαλκιδέων Εὐρίπου ῥέου-
 σιν ὑπὸ τῆς γῆς ἐς θάλασσαν κοιλοτέραν ἐπιπίπτοντες.
 λέγονται δὲ οἱ Πεῖτοι Κόρης ἱεροὶ καὶ Δήμητρος εἶναι·

Atticam reversi, quo in loco humi currentem trèmem vi-
 dissent, ibi Apollini rem divinam facerent. Quum itaque ad
 montem, quem Poecilum appellant, appropinquassent, dra-
 conem offendisse celeri se lapsu in latebras demittentem:
 ibi eos rem divinam Apollini fecisse, ac mox ab Athenien-
 sibus in civitatem receptos. Post hoc templum Veneris
 aedes est: cuius in fronte paries exstructus est e rudi lapide,
 opere tamen insigni.

CAP. XXXVIII. Iam alvei, qui Rheti appellantur, solo
 cursu fluminibus similes sunt: nam eorum aqua maris sapo-
 rem refert. Quae res alicui fortasse persuaserit, e Chal-
 cidico eos Euripo manantes e terra depressius mare delabi.
 Rhetos quidem Cereri ac Proserpinae sacros esse tradunt:

καὶ τοὺς ἰχθῦς ἐξ αὐτῶν τοῖς ἱερεῦσιν ἔστιν αἰρεῖν μόνοις. οὗτοι δὲ τὸ ἀρχαῖον, ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι, πρὸς Ἀθηναίους τοὺς ἄλλους ὄροι τῆς γῆς Ἐλευσινίους ἦσαν.

(2) Καὶ διαβάσι τοὺς Πείτους, πρῶτος ὧκει Κρόκων, ἔνθα καὶ νῦν ἔτι βασιλεία καλεῖται Κρόκωνος. τοῦτον Ἀθηναῖοι
 92 τὸν Κρόκωνα Κελεοῦ θυγατρὶ συνοικῆσαι Σαισάρα λέγουσι· λέγουσι δὲ οὐ πάντες, ἀλλ' ὅσοι τοῦ δήμου τοῦ Σκαμβωνιδῶν εἰσίν. ἐγὼ δὲ Κρόκωνος μὲν ἀνευρεῖν τάφον οὐχ οἶός τε ἐγενόμην, τὸ δὲ Εὐμόλπου μνημα κατὰ ταῦτ' Ἐλευσινίοις ἀπέφαινον καὶ Ἀθηναῖοι. (3) Τοῦτον τὸν Εὐμόλπον ἀφικέσθαι λέγουσιν ἐκ Θράκης Ποσειδῶνος παῖδα ὄντα καὶ Χιόνης· τὴν δὲ Χιόνην Βορέου θυγατέρα τοῦ ἀνέμου καὶ Ὁρειθυίας φασὶν εἶναι. Ὀμήρω δὲ ἔς μὲν τὸ γένος ἔστιν οὐδὲν αὐτοῦ πεποιημένον, ἐπονομάζει δὲ ἀγήνορα ἐν τοῖς ἔπεσι τὸν Εὐμόλπον. γενομένης δὲ Ἐλευσινίοις μάχης πρὸς Ἀθηναίους, ἀπέθανε μὲν Ἐρεχθεὺς Ἀθηναίων βασιλεὺς, ἀπέθανε δὲ Ἰμμάραδος ὁ Εὐμόλπου· καταλύονται δὲ ἐπὶ τοῖσδε τὸν πόλεμον, ὡς

neque eos, qui in illis nascuntur pisces, cuiquam licet prae-
 terquam sacerdotibus capere. Atque hi quidem veteres Eleu-
 sinii sunt et Attici agri fines, uti accepi. (2) Agrum vero,
 qui trans Rhetos est, tenuisse dicitur Crocon; et locus ille
 Croconis nunc etiam Regia appellatur. Cum hoc Crocone
 Celei filiam Saesaram nuptam fuisse, Athenienses memorant.
 Neque tamen haec omnium, sed eorum tantum, qui e Scam-
 bonidarum curia sunt, opinio est. Croconis certe sepulcrum
 invenire nunquam potui. Eumolpi vero tumulum et Eleusinii
 et Athenienses agnoscunt. (3) Venisse Eumolpum istum e
 Thracia, filiumque Neptuni et Chiones fuisse, traditum est:
 Chionen vero Boreae ex Orithyia genitam. De illius sane
 parentibus nihil omnino Homerus prodidit: in quadam tan-
 tum versuum suorum parte animi praestantem appellat Eu-
 molpum. Enimvero commissa inter Eleusinos et Athenien-
 ses pugna, hinc Erechtheus rex, illinc Eumolpi filius Imna-
 radus ceciderunt. Arma inde his conditionibus posita, ut

Ἐλευσινίους ἐς τὰ ἄλλα Ἀθηναίων κατηκόους ὄντας ἰδίᾳ τελεῖν τὴν τελετὴν. τὰ δὲ ἱερὰ τοῖν θεοῖν Εὐμόλπος καὶ αἱ θυγατέρες δρᾶσιν αἱ Κελεοῦ. καλοῦσι δὲ σφᾶς Πάμφως τε κατὰ ταῦτὰ καὶ Ὅμηρος, Διογένειαν καὶ Παμμερόπην, καὶ τρίτην Σαισάραν. τελευτήσαντος δὲ Εὐμόλπου, Κήρυξ νεώτερος λείπεται τῶν παίδων, ὃν αὐτοὶ Κήρυκες θυγατρὸς Κέκροπος Ἀγλαύρου καὶ Ἐρμοῦ παῖδα εἶναι λέγουσιν, ἀλλ' οὐκ Εὐμόλπου. (4) Ἔστι δὲ Ἴπποθῶντος ἠρώων, ἀφ' οὗ τὴν φυλὴν ὀνομάζουσι, καὶ πλησίον Ζάρηκος. τοῦτον μαθεῖν παρὰ Ἀπόλλωνι μουσικὴν φασιν· ἐγὼ δὲ ξένον μὲν ἀφικόμενον ἐς τὴν γῆν, Λακεδαιμόνιον τε εἶναι δοκῶ, καὶ Ζάρακα ἐν τῇ Λακωνικῇ πόλει ἀπὸ τούτου πρὸς θαλάσση καλεῖσθαι· εἰ δέ τις Ζάρηξ ἐπιχώριος Ἀθηναίους ἤρως, οὐδὲν ἐς αὐτὸν ἔχω λέγειν. (5) Πεῖ δὲ Κηφισσοῦ πρὸς Ἐλευσῖνι βιαίτερον παρεχόμενος τοῦ προτέρου ῥεῦμα· καὶ παρ' αὐτῷ καλοῦσιν Ἐρινεὸν, λέγοντες τὸν Πλούτωνα, ὅτε ἤρπασε τὴν Κόρην,

Eleusinii se, suaque cetera omnia in Atheniensium potestatem traderent; initia ipsi tanquam propria retinerent; ac ut Cereri et Proserpinae Eumolpus et Celei filiae sacra facerent. Eas iisdem nominibus Pamphus et Homerus appellant, Diogeneam, Pammeropen, Saesaram. Ex Eumolpi vero filiis natu minimus Ceryx patri superstes fuit: quem tamen Praeconum natio, qui suam ei originem referunt, ex Aglauro Cecropis filia et Mercurio, non Eumolpo, procreatum dicunt. (4) Est eodem in loco heroicum Hippothoontis monumentum, a quo tribus nomen habet; atque illi proximum Zarecis, quem tradunt Musicam apud Apollinem didicisse: ego vero Atticae inquilinum fuisse, patria Lacedaemonium, et ab eo maritimam Laconiae urbem Zaraca appellatam existimo. Quod si quis fuit Atticae indigena Zarex, de eo quod dicam, plane nihil habeo. (5) Cephissus vero annis per Eleusinium agrum cursu multo, quam quovis alio in loco, concitatore defertur. Prope locus est, cui Caprifico nomen: hinc Orcum rapta Proserpina descendisse, fama vulgavit.

καταβῆναι ταύτη, πρὸς τούτω τῷ Κηφισσῷ ληστήν Πολυπήμονα ὄνομα, Προκρούστην δὲ ἐπίκλησιν, Θησεὺς ἀπέκτεινεν. (6) Ἐλευσινίοις δὲ ἔστι μὲν Τριπτολέμου ναὸς, 93 ἔστι δὲ Προπυλαίας Ἀρτέμιδος, καὶ Ποσειδῶνος πατρός· φρέαρ τε καλούμενον Καλλίχορον, ἔνθα πρῶτον Ἐλευσινίων αἱ γυναῖκες χορὸν ἔστησαν, καὶ ἦσαν ἐς τὴν θεόν. τὸ δὲ πεδίον τὸ Ῥάριον σπαρῆναι πρῶτον λέγουσι, καὶ πρῶτον αὐξῆσαι καρπούς, καὶ διὰ τοῦτο οὐλαῖς ἐξ αὐτοῦ χρῆσθαι σφισι, καὶ ποιῆσθαι πέμματα ἐς τὰς θυσίας καθέστηκεν. ἔνταῦθα ἄλλως καλούμενη Τριπτολέμου, καὶ βωμὸς δεικνυται. Τὰ δὲ ἐντὸς τοῦ τείχους τοῦ ἱεροῦ τὸ τε ὕνειρον ἀπεῖπε γράφειν, καὶ τοῖς οὐ τελεσθεῖσιν, ὀπίσσω θέας εἴργονται, δηλαδὴ μηδὲ πνθῆσθαι μετεῖναι σφισιν. (7) Ἐλευσίνα δὲ ἦρωα, ἀφ' οὗ τὴν πόλιν ὀνομάζουσιν, οἱ μὲν Ἐρμοῦ παῖδα εἶναι καὶ Δαιρίδας Ὀκεανοῦ θυγατρὸς λέγουσι, τοῖς δὲ ἔστι πεποιημένα Ὠγγυγον εἶναι πατέρα. Ἐλευσίνιοι γὰρ ἀρχαῖοι, τῶν λόγων ἅτε οὐ προσ-

Ad hunc Cephissi alveum Theseus latronem Polypemonem, Procrusten cognomine, occidit. (6) Apud Eleusinos Triptolemi aedes est, Propylaeae Dianae, et Neptuni patris: puteus, quem Callichorum appellant, ubi primum chorum Eleusiniorum foeminae instituerunt, et deam cantu veneratae sunt. In campis vero, quos Rharios vocant, frugum primum iacta semina adolevisse ferunt: in cuius rei memoriam hordeum ex eo ipso solo demessum in sacris ad molas et liba adhibent. Ostenditur ibidem area, quae Triptolemi dicitur, et ei dedicata ara. At quae intra sacrum parietem servantur, scribere somnio prohibemur. Iis enim, qui initiati non fuerint, non tantum eorum adspectu interdictum est, verum etiam ne percontari quidem aut audire fas quicquam est. (7) Eleusinem verb heroem, unde oppidum nomen habet, nonnulli Mercurio et Daira Oceani filia genitum putant. Alii Ogygi fuisse filium fabulati sunt. Nam prisca Eleusini quum ad nullam fere aetatem hominum origines suas habeant

όντων σφίσι γενεῶν, ἄλλα τε πλάσασθαι δεδῶκασι, καὶ μάλιστα ἐς τὰ γένη τῶν ἡρώων.

(8) Ἐκ δὲ Ἐλευσίνος τραπομένοις ἐπὶ Βοιωτῶν ἐστὶν ὄμορος Ἀθηναίσις ἢ Πλαταιΐς. - πρότερον μὲν γὰρ Ἐλευθερεῦσιν ὄροι πρὸς τὴν Ἀττικὴν ἦσαν· προσχωρησάντων δὲ Ἀθηναίσις τούτων, οὕτως ἤδη Βοιωτίας ὁ Κιθαίων ἐστὶν ὄρος. προσεχώρησαν δὲ Ἐλευθερεῖς, οὐ πολέμῳ βιασθέντες, ἀλλὰ πολιτείας τε ἐπιθυμήσαντες παρὰ Ἀθηναίων, καὶ κατ' ἔχθος τὸ Θηβαίων. ἐν τούτῳ τῷ πεδίῳ ναὸς ἐστὶ Διονύσου, καὶ τὸ ξόανον ἐντεῦθεν Ἀθηναίοις ἐκομίσθη τὸ ἀρχαῖον· τὸ δὲ ἐν Ἐλευθεραῖς ἐφ' ἡμῶν ἐς μίμησιν ἐκείνου πεποιήται. (9) Ἀπωτέρω δὲ ὀλίγον σπήλαιόν ἐστὶν οὐ μέγα, καὶ παρ' αὐτὸ ὕδατος πηγὴ ψυχροῦ. λέγεται δὲ ἐς μὲν τὸ σπήλαιον, ὡς Ἀντιόπη τεκοῦσα κατάθοιτο ἐς αὐτὸ τοὺς παῖδας, περὶ δὲ τῆς πηγῆς τὸν ποιμένα εὐρόντα τοὺς παῖδας, ἐνταῦθα σφᾶς λούσαι πρώτον, ἀπολύσαντα τῶν σπαργάνων. Ἐλευθερῶν δὲ ἦν μὲν ἔτι τοῦ τείχους, ἦν δὲ καὶ οἰκιῶν ἐρείπια·

referre, multis quum alia fingendi, tum quae de heroum familiis prodita sunt, locum dedere. (8) Qua ab Eleusine in Boeotiam iter est, Atheniensibus Plataeensis ager finitimus est: Atticam tamen olim et Boeotiam Eleutherenses dirimebant. Sed posteaquam Eleutherenses in Atheniensium potestatem venerunt, Cithaeron mons finis utriusque regionis haberi coeptus est. Attico vero nomini non illi quidem bello subacti se adiunxerunt, sed quod eam in primis reipublicae formam, qua Athenienses utebantur, expetiverunt, quodque capitali in Thebanos odio semper laborarunt. In iisdem campis Liberi Patris templum est: atque inde est Athenas olim signum eius deportatum. Nam quod Eleutheris hac etiam aetate exstat, ad illius fuit similitudinem factum. (9) Non procul specus abest, modica quidem magnitudine: fons proximus frigidae aquae. In eo specu Antiopen narrant, quos pepererat geminos, exposuisse, pastoremque sublatis pueros fasciis exentos illis aquis lavisse. Eleutherarum quum muri,

δήλη δὲ τούτοις ἐστὶ πόλις ὀλίγον ὑπὲρ τοῦ πεδίου πρὸς τῷ Κιθαιρῶνι οἰκισθεῖσα.

C A P U T XXXIX.

De memorandis in via ex urbe Eleusine Megara versus — puteo Anthino — Meganirae (vel Metanirae) templo — sepulcris ad Thebas occisorum — Alope et Cercyone — Theseo luctandi artis inventore — de Megarici agri et urbis originibus ac fatis narratio.

- 94 *Ἐτέρα δὲ ὁδὸς ἐξ Ἐλευσίνος πρὸς Μέγαρον ἄγει. ταυτην ἐρχομένοις τὴν ὁδὸν, φρέαρ ἐστὶν Ἄνθιον καλούμενον. ἐποίησε δὲ Πάμφως ἐπὶ τούτῳ τῷ φρέατι καθῆσθαι Δήμητρα μετὰ τὴν ἀρπαγὴν τῆς παιδός, γραῖ εἰκασμένην. ἐντεῦθεν δὲ αὐτὴν ἄτε γυναῖκα Ἀργείαν ὑπὸ τῶν θυγατέρων τῶν Κελεοῦ κομισθῆναι παρὰ τὴν μητέρα, καὶ οἱ τὴν Μεγανείραν οὕτω πιστεῦσαι τοῦ παιδός τὴν ἀνατροφήν. (2) Ὀλίγω δὲ ἀπωτέρω τοῦ φρέατος ἱερὸν Μεγανείρας ἐστὶ, καὶ μετ' αὐτὸ τάφοι τῶν ἐς Θήβας. Κρέων γὰρ, ὃς ἐδυνάστευε τότε ἐν Θήβαις, Λαοδάμαντα ἐπιτροπεύων*

tum aedium etiam vestigia remanent. Ea res planum facit, oppidum ipsum non multum supra campos Cithaeronem versus fuisse.

CAP. XXXIX. Altera ab Eleusine via Megara ducit: per eam qui ingrediuntur, puteum offendunt, cui nomen Florido. Super eo Pamphus versibus mandavit Cererem post raptum Proserpinae, anus facie sumta, consedissee: atque inde illam Celei filias, quod nemp Argivam esse anum putassent, ad matrem deduxisse: Meganiram vero ei filium educandum tradidisse. (2) Non longe a puteo est Meganirae sacellum, et eorum, qui ad Thebas ceciderunt, tumuli. Quum enim Creon, qui Laodamantis (Eteoclis filii) tutela suscepta Thebis imperabat, non sineret caesorum cadavera

τὸν Ἐτεοκλέους, οὐ παρήκε τοῖς προσήκουσιν ἀνελομέ-
 νοις θάψαι· ἱκετεύσαντος δὲ Ἀδράστου Θεσέα, καὶ μά-
 χης Ἀθηναίων γενομένης πρὸς Βοιωτοὺς, Θεσεὺς, ὡς
 ἐκράτησε τῇ μάχῃ, κομίσας ἐς τὴν Ἐλευσινίαν τοὺς νε-
 κρῶν ἐνταῦθα ἔθαψε. Θεβαῖοι δὲ τὴν ἀναίρεσιν τῶν νε-
 κρῶν ἐθέλονται λέγουσι δοῦναι, καὶ συνάψαι μάχην οὐ
 φασί. (3) Μετὰ δὲ τῶν Ἀργείων τοὺς τάφους ἐστὶν
 Ἀλόπης μνήμα, ἣν τεκοῦσαν Ἴπποθόοντα ἐκ Ποσειδῶνος
 ἀποθανεῖν ἐνταῦθά φασιν ὑπὸ τοῦ πατρὸς Κερκύονος.
 εἶναι δὲ ὁ Κερκύων λέγεται καὶ τὰ ἄλλα ἄδικος εἰς τοὺς
 ξένους, καὶ παλαίειν οὐ βουλομένους· καὶ ὁ τόπος οὗτος
 παλαιστρα καὶ ἐς ἐμὲ ἐκαλεῖτο Κερκύονος, ὀλίγον τοῦ
 τάφου τῆς Ἀλόπης ἀπέχων. λέγεται δὲ ὁ Κερκύων τοὺς
 καταστάντας ἐς πάλην διαφθεῖραι πλὴν Θεσέως. Θεσεὺς
 δὲ κατεπάλαισεν αὐτὸν σοφίᾳ τὸ πλεον· παλαιστικὴν γὰρ
 εὗρε τέχνην Θεσεὺς πρῶτος, καὶ πάλης κατέστη ὕστερον
 ἀπ' ἐκείνου διδασκαλεῖα· πρότερον δὲ ἐχρῶντο μεγέθει

humari, Thesei opem Adrastus imploravit. Commissa itaque inter Athenienses et Thebanos pugna, victor Theseus in Eleusinium agrum deportanda cadavera, atque ibi sepelienda curavit. Thebani tamen neque se, quin humarentur, prohibuisse, neque ullum sibi cum Atheniensibus *ob eam causam* certamen fuisse dicunt. (3) Post Argivorum sepulcra Alopes monumentum est: quam, quum Neptuno Hippothoontem peperisset, eo ipso in loco a Cercyone patre interfectam ferunt. Cercyonem ipsum traditum est in omnes hospites immanem fuisse, praecipue tamen in eos, qui in luctae certamen descendere recusassent. Ac aetate quidem mea locus quidam, qui ab Alopes tumulo non longe abest, Cercyonis palaestra appellatur, ubi dicitur Cercyon omnes, qui lucta secum certassent, occidisse, praeter Theseum tamen, a quo luctandi in primis arte est superatus. Palaestri-
 cen enim Theseus primus invenit: et ab eo profecta palae-
 stritarum disciplina, ab eius rei magistris celebrari coepta,

μόνον καὶ δῶμη πρὸς τὰς πάλας. τοσαῦτα κατὰ γνώμην τὴν ἐμὴν Ἀθηναίοις γνωριμώτατα ἦν, ἐν τε λόγοις καὶ θεωρήμασιν. ἀπέκρινε δὲ ἀπὸ τῶν πολλῶν ἐξ ἀρχῆς ὁ λόγος μοι τὰ ἐς συγγραφὴν ἀνήκοντα.

(4) Ἐλευσῖνι δὲ ἤδη πλησιόχωρος καλουμένη Μεγαρὶς τῆς Ἀθηναίων ἦν καὶ αὕτη τὸ ἀρχαῖον, Πύλα τοῦ βασι-
95 λέως καταλιπόντος Πανδίου. μαρτύρια δὲ μοι τάφος τε Πανδίου ἐν τῇ γῇ, καὶ Νῖσος Αἰγεῖ μὲν προεσβυτάτω τοῦ παντὸς γένους παραχωρήσας Ἀθηναίων ἄρχειν, αὐτὸς δὲ Μεγάρων καὶ τῆς ἄχρῃ Κορινθίων βασιλεύειν ἀξιώ-
θεῖς· Νῖσαϊά τε ἔτι καὶ νῦν Μεγαρεῦσιν ἐπίνειον ἀπ' αὐτοῦ καλεῖται. Κόδρου δὲ ὕστερον βασιλεύοντος, στρατεύουσιν ἐπ' Ἀθήνας Πελοποννήσιοι· καὶ ὡς οὐδὲν ἀποδειξάμενοι λαμπρὸν ἐκομίζοντο ὀπίσω, Μέγαρον Ἀθηναίων ἐλόντες, Κορινθίων καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων τοῖς ἐθέλουσιν ἔδω-
καν οἰκῆσαι. Μεγαρεῖς μὲν οὕτως ἔθη καὶ φωνὴν μεταβα-

quum ante sola corporis magnitudine et robore in lucta certaretur. Haec sunt, quae apud Athenienses (uti ego sentio) aut praedicantur, aut cum admiratione spectantur, quum ea ab initio missa fecerim, quae leviora sunt, quam ut ullam institutae historiae possint dignitatem asserre. (4) Eleusini finitima est Megarica terra: cuius imperium Pylae regi a Pandione relictum Athenienses olim adepti sunt. *Eius rei haudquaquam dubia* testimonia sunt, quod in ipsis Megarensium finibus exstat Pandionis sepulcrum: quodque, quum Aegeo, qui in ea familia natus maximus erat, Atheniensium regno Nisus concessisset, Niso Megara obtigerunt, et quicquid agri ad fines usque Corinthiorum pertinet. Manet apud Megarenses adhuc navale, quae Nisaea ab ipso appellatur. Regnante vero Codro, quum Peloponnesii bellum Atheniensibus intulissent, ac nihil omnino insigne ad gloriam in eo aliud gessissent, dum se domum reciperent, Megara Atheniensibus ademurunt, Corinthiosque ac ceteros auxilios, qui nomina dedissent, illuc coloniam deduxerunt. Quae res effecit, ut Megarenses, lingua cum moribus mutata, ex

λόντες Δωριεῖς γεγόνασι. κληθῆναι δὲ οὕτω τὴν πόλιν φα-
 σιν ἐπὶ Καρὸς τοῦ Φορωνέως ἐν τῇ γῇ ταύτῃ βασιλεύοντος·
 τότε πρῶτον λέγουσιν ἱερὰ γενέσθαι Δήμητρος αὐτοῖς, καὶ
 τοὺς ἀνθρώπους ὀνομάσαι Μέγαρα· οὕτω μὲν αὐτοὶ περὶ
 σφῶν Μεγαρεῖς λέγουσι. (5) Βοιωτοὶ δὲ, ἐν Ὀγχηστῷ
 Μεγαρέα τὸν Ποσειδῶνος οἰκοῦντα, ἀφικέσθαι στρατιᾷ
 Βοιωτῶν φασι, Νίσῳ τὸν πρὸς Μίνω πόλεμον συνδιοί-
 σοντα· πεσόντα δὲ αὐτὸν ἐν τῇ μάχῃ, ταφῆναί τε αὐτοῦ,
 καὶ τῇ πόλει Μέγαρα ὄνομα ἀπὸ τούτου γενέσθαι, πρότε-
 ρον Νίσῳ καλουμένην. δωδεκάτῃ δὲ ὕστερον μετὰ Κᾶρα
 τὸν Φορωνέως γενεᾷ λέγουσιν οἱ Μεγαρεῖς Λέλεγας ἀφι-
 κόμενον ἐξ Αἰγύπτου βασιλεῦσαι· καὶ τοὺς ἀνθρώπους
 κληθῆναι Λέλεγας ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ· Κλήσωνος δὲ
 τοῦ Λέλεγος γενέσθαι Πύλαν· τοῦ Πύλα δὲ Σκίρωνα·
 τοῦτον συνοικῆσαι τῇ Πανδίωνος θυγατρὶ, καὶ ὕστερον
 Νίσῳ τῷ Πανδίωνος ἐς ἀμφισβήτησιν ἔλθειν περὶ τῆς ἀρ-
 χῆς Σκίρωνα, καὶ σφισιν Αἰακὸν δικάσαι, βασιλείαν μὲν
 δίδόντα Νίσῳ καὶ τοῖς ἀπογόνοις, Σκίρωνι δὲ ἡγεμονίαν

*Atticis Dorienses fierent. Urbem vero eo nomine appellatam
 putant, Care Phoronei filio regnante. Tunc enim primum
 Cereris templa apud se erecta, eaque Megara appellata,
 Megarenses ipsi commemorant in iis, quos de rebus suis ha-
 bent, sermonibus. (5) At Boeotii Megareum dicunt Neptuni
 filium Onchesti sedem habuisse, indeque cum Boeotiorum
 manu Niso contra Minoem auxilió venisse: quumque in prae-
 lio cecidisset, eo ipso, in quo ceciderat, loco sepultum urbi,
 quae ante Nisa appellabatur, nomen dedisse. Ad haec ad-
 dunt Megarenses, Lelegem, duodecim post Cara Phoronei
 filium aetatibus, ex Aegypto venisse: eoque regnante indi-
 genas Lelegas appellatos. Clesone vero Lelegis filio Pylan
 ortum, Pyla Scironem, cum quo nupta Pandionis filia fuerit.
 Hunc Scironem et Nisum Pandionis filium de regno disce-
 ptantes iudicem Aeacum delegisse: adiudicasse illum Niso
 regnum, eiusque posteris: Scironi vero exercitus, totiusque*

96 εἶναι πολέμου· Μεγαρέα δὲ τὸν Ποσειδῶνος θυγατρὶ Νίσου συνοικήσαντα Ἰφινόη διαδέξασθαι τὴν τοῦ Νίσου φασὶν ἀρχήν· τὸν δὲ Κρητικὸν πόλεμον καὶ τὴν ἐπὶ Νίσου βασιλεύοντος ἄλωσιν τῆς πόλεως οὐκ ἐθέλουσιν εἰδέναι.

C A P U T XL.

De memorandis in urbe Megaris — Sithnidibus Nymphis — signis imperatorum Romanorum et Dianae Sospitae — signis XII deorum — Olympico et templo Jovis — Megarensium certamine cum Atheniensibus de Salamine — memorandis in via ad Megarensium arcem Cariam dictam.

Ἔστι δὲ ἐν τῇ πόλει κρήνη, καὶ σφισιν ᾠκοδόμησε Θεαγένης, οὗ καὶ πρότερον τούτων ἐπεμνήσθην, θυγατέρα αὐτὸν συνοικήσαι Κύλωνι Ἀθηναίῳ· οὗτος ὁ Θεαγένης τυραννήσας ᾠκοδόμησε τὴν κρήνην, μεγέθους εἵνεκα καὶ κόσμου καὶ ἔς τὸ πλῆθος τῶν κίωνων θεῆας ἀξίαν· καὶ ὕδωρ ἔς αὐτὴν ῥεῖ καλούμενον Σιδνίδων νυμφῶν· τὰς δὲ Σιδνίδας νύμφας λέγουσι Μεγαρεῖς εἶναι μὲν σφισιν ἐπιχωρίας, μιᾷ δὲ αὐτῶν [θυγατρὶ] συγγενέσθαι Δία, Μέγαρόν τε παῖδα ὄντα Διὸς καὶ ταύτης δὴ τῆς νύμφης

rei bellicae imperium. Megareum deinde Neptuni filium, cui Nisus Iphinoen filiam nuptum dederat, socero in regnum successisse. Nam de Cretico bello et urbe regnante Niso capta omnia Megarenses dissimulant.

CAP. XL. In oppido aquae ductus est, quem Theagenes exaedificavit. Theagenis vero et ante mentionem fecimus, ubi filiam eius Cyloni Atheniensi nuptam fuisse diximus. Hic itaque Theagenes in tyrannide aquae ductum erexit, opus quum magnitudine, tum ornatu et columnarum numero valde praeclarum. Aquam influentem Sithnidum Nympharum appellant: ac eas quidem Nymphas indigenas esse dicunt suas, atque ex earum unius filia Iovi Megarum

ἐκφυγεῖν τὴν ἐπὶ Δευκαλίωνός ποτε ἔπομβρίαν, ἐκφυγεῖν δὲ πρὸς τὰ ἄκρα τῆς Γερανείας, οὐκ ἔχοντός πω τοῦ ὄρους τὸ ὄνομα τοῦτο, ἀλλὰ, νήχεσθαι γὰρ πετομένων γεράνων πρὸς τὴν βοήν τῶν ὀρνίθων αὐτὸν, διὰ τοῦτο Γεράνειαν τὸ ὄρος ὀνομασθῆναι. (2) Τῆς δὲ κρήνης οὐ πόρρω ταύτης ἀρχαῖόν ἐστιν ἱερόν· εἰκόνες δὲ ἐφ' ἡμῶν ἐστᾶσιν ἐν αὐτῷ βασιλέων Ῥωμαίων, καὶ ἄγαλμά τε κεῖται χαλκοῦν Ἀρτέμιδος ἐπίκλησιν Σωτείρας. φασὶ δὲ ἄνδρας τοῦ Μαρδονίου στρατοῦ καταδραμόντας τὴν Μεγαρίδα ἀποχωρεῖν ἐς Θήβας ὀπίσω παρὰ Μαρδόνιον ἐθέλειν. γνώμη δὲ Ἀρτέμιδος νύκτα τε ὁδοιποροῦσιν ἐπιγενέσθαι, καὶ τῆς ὁδοῦ σφᾶς ἀμαρτόντας ἐς τὴν ὄρεινὴν τραπέσθαι τῆς χώρας· οἰομένους δὲ στρατεύμα ἐγγὺς εἶναι πολέμιον ἀφιέναι τῶν βελῶν, καὶ τὴν πλησίον πέτραν στένειν βαλλομένην, τοὺς δὲ αὐτίς τοξεύειν προθυμίᾳ πλεονί· τέλος δὲ αὐτοῖς ἀναλωθῆναι τοὺς οἴστους ἐς ἄνδρας πολέμιους νομίζουσιν, ἡμέρα τε ἐπεφαίνετο, καὶ οἱ Μεγαρεῖς ἐπήεσαν· μαχόμενοι δὲ ὀπλῖται πρὸς ἀνόπλους, καὶ

natum: ac Megarum quidem Deucalionis diluvium in Geraniae verticem effugisse, quum nondum mons illé id nominis haberet. Nam quod Megarus gruum praetervolantium vocem secutus illuc natando evasisset, inde monti inditum nomen tradunt. (2) Non longe ab aquae ductu vetus est quaedam aedes: in qua exstant aetate etiam nostra Imperatorum Romanorum imagines, et signum ex aere, quod Dianae Sospitae appellant. Hanc esse cognominis causam dicunt. Quum Persae, vexato excursionibus Megarico agro, se Thebas ad Mardonium ducem suum reciperent, obortis repente Dianae numine tenebris, per errorem viarum ad montanam eos regionis partem deflexisse; ibi obiecta hostilis agminis specie, sagittas misisse; ad quarum ictus quum proxima saxa tanquam gemitus imaginem redderent, homines esse, qui ex vulneribus gement, opinantes, non ante iaculari desisse, quam sagittas omnes profudissent. Quum vero illuxisset, Megarenses armatos, contra inermes impetu facto,

οὐδὲ βελῶν εὐποροῦντας ἔτι φονεύουσιν αὐτῶν τοὺς πολ-
 λούς· καὶ ἐπὶ τῷδε Σωτείρας ἄγαλμα ἐποίησαντο Ἀρτέ-
 μιδος. ἐνταῦθα καὶ τῶν δώδεκα ὀνομαζομένων θεῶν
 ἔστιν ἀγάλματα, ἔργα εἶναι λεγόμενα Πραξιτέλους· τὴν
 97 δὲ Ἀρτεμιν αὐτὴν Στρογγυλίων ἐποίησε. (3) Μετὰ ταῦτα
 ἐς τὸ τοῦ Διὸς τέμενος ἐσελθοῦσι καλούμενον Ὀλυμ-
 πιεῖον, ναὸς ἔστι θεῶν ἄξιος· τὸ δὲ ἄγαλμα οὐκ ἐξειρ-
 γάσθη τοῦ Διὸς, ἐπιλαβόντος τοῦ Πελοποννησίων πολέ-
 μου πρὸς Ἀθηναίους, ἐν ᾧ καὶ ναυσὶν ἀνὰ πᾶν ἔτος καὶ
 στρατῶ φθείροντες Μεγαρεῦσιν Ἀθηναῖοι τὴν χώραν τὰ
 τε κοινὰ ἐκάκωσαν, καὶ ἰδίᾳ τοὺς οἴκους ἤγαγον ἐς τὸ
 ἔσχατον ἀσθενείας. τῷ δὲ ἀγάλματι τοῦ Διὸς πρόσωπον
 ἐλέφαντος καὶ χρυσοῦ, τὰ δὲ λοιπὰ πηλοῦ τέ ἐστι καὶ
 γύψου· ποιῆσαι δὲ αὐτὸ Θεόκοσμον λέγουσιν ἐπιχώριον,
 συνεργάσασθαι δὲ οἱ Φειδῖαν. ὑπὲρ δὲ τῆς κεφαλῆς τοῦ
 Διὸς εἰσὶν Ὠραι καὶ Μοῖραι· δῆλα δὲ πᾶσι, τὴν Περω-
 μένην μόνῃ οἱ πεῖθεσθαι, καὶ τὰς ὄρας τὸν θεὸν τοῦτου
 νέμειν εἰς τὸ δέον. ὅπισθεν δὲ τοῦ ναοῦ κεῖται ξύλα
 ἡμίεργα· ταῦτα ἔμελλεν ὁ Θεόκοσμος ἐλέφαντι καὶ χρυσοῦ

maguam eius agminis partem trucidasse, atque ex eo rei
 eventu Dianae Sospitae signum dedicasse. In eodem templo
 XII deorum signa sunt, Praxitelis, ut ferunt, opus. Nam
 Dianam Strongylion fecit. (3) Iam vero Iovis lucum ingres-
 sus, quem Olympicum dicunt, templum videas plane insigne,
 etsi Iovis signum expolitum non est. Opus enim Pelopon-
 nesiacum bellum interpellavit: per quae sane tempora Athe-
 nienses terrestribus maritimisque copiis quotannis fere Mega-
 rensium publicas et privatas opes vehementer attriverunt.
 Ipsius quidem Iovis os auro et ebore constat: reliquum vero
 corpus e gypso et fictili est materia. Opus hoc fecisse dicunt
 Theocosimum civem suum, adiuvante Phidia. In Iovis ca-
 pite Horae et Parcae insistent. Fata enim Iovi parere, et
 eius nutu temporum vicissitudines describi, nemo est, qui
 nesciat. In templi postica parte ligna quaedam sunt dun-
 taxat informata: quae Theocosimus auro et ebore fuisset or-

κοσμήσας τὸ ἄγαλμα ἐκτελέσειν τοῦ Διός. (4) Ἐνταῦθα τῷ ναῷ τριήρους ἀνάκειται χαλκοῦν ἔμβολον· ταύτην τὴν ναῦν φασὶ λαβεῖν περὶ Σαλαμίνα ναυμαχῆσαντες πρὸς Ἀθηναίους. ὁμολογοῦσι δὲ καὶ Ἀθηναῖοι χρόνον τινὰ Μεγαρεῦσιν ἀποστῆναι τῆς νήσου, Σόλωνα δὲ φασὶν ὕστερον ἐλεγεία ποιήσαντα προτρέψαι σφᾶς, καταστῆναι δὲ ἐπὶ τούτοις ἀμφισβήτησιν Ἀθηναίους, κρατήσαντες δὲ πολέμῳ Σαλαμίνα αὐτῆς ἔχειν. Μεγαρεῖς δὲ παρὰ σφῶν λέγουσιν ἄνδρας φηγάδας, οὓς Δορυκλείους ὀνομάζουσι, ἀφικομένους παρὰ τοὺς ἐν Σαλαμίῳ κληρούχους, προδοῦναι Σαλαμίνα Ἀθηναίους. (5) Μετὰ δὲ τοῦ Διός τὸ τέμενος ἐς τὴν ἀκρόπολιν ἀνελθοῦσι καλουμένην ἀπὸ Καρὸς τοῦ Φορωνέως καὶ ἐς ἡμᾶς ἔτι Καρίαν ἐστὶ μὲν Διονύσου ναὸς Νυκτελίου· πεποιήται δὲ Ἀφροδίτης Ἐπιστροφίας ἱερόν, καὶ Νυκτὸς καλούμενόν ἐστι μαντεῖον· καὶ Διὸς Κονίου ναὸς οὐκ ἔχων ὄροφον. τοῦ δὲ Ἀσκληπιοῦ ἄγαλμα Βρύαξις καὶ αὐτὸ καὶ τὴν Ὑγίειαν

naturus ad signum Iovis absolvendum. (4) In eadem templi parte triremis aeneum rostrum positum est. Eam vero se triremem cepisse Megarenses dicunt in praelio navali, quod cum Atheniensibus de Salamine certantes fecerunt. Neque Athenienses inficiantur, defecisse aliquando a se ad Megarenses Salaminem: Solonis vero elegis excitatos de insula prius disceptasse, deinde eam se bello recepisse. At Megarenses dicunt viros quosdam profugos, quos Dorycleos nominant, a se ad colonos, qui sorte ducta in Salaminem ante missi fuerant, abiisse, ac Salaminem Atheniensibus prodidisse. (5) A Iovis luco quum in arcem adscenderis, quam a Care Phoronei filio aetate etiam nostra Cariam nominant, Bacchi Nyctelii aedem videas, et Veneris Epistrophiae (quasi procuratricis dicas) sacellum. Noctis praeterea oraculum, et Iovis Pulverci delubrum sine tecto. Aesculapii vero et Hygiae signa Bryaxis fecit. Eodem in loco est Cereris nobile

ἰποίησεν. ἔνταῦθα καὶ τῆς Δήμητρος τὸ καλούμενον
Μέγαρον· ποιῆσαι δὲ αὐτὸ βασιλεύοντα Κᾶρα ἔλεγον.

C A P U T XLI.

De Alcmenæ sepulcro — loco Rhun dicto — aliis sepulcris
et templis — Alcahoo et leone Cithaeronio — Pandionis
heroo — Hippolyte Amazone — Tereo, Procne et Philo-
mela.

93 **Ε**κ δὲ τῆς ἀκροπόλεως κατιούσῳ, ἧ πρὸς ἄρκτον τέ-
τραπται τὸ χωρίον, μνημῆ ἐστιν Ἀλκμήνης πλησίον τοῦ
Ὀλυμπίου. βαδίζουσιν γὰρ ἐς Θήβας ἐξ Ἄργους τελευ-
τῆσαι καθ' ὁδὸν λέγουσιν αὐτὴν ἐν τοῖς Μεγαρικοῖς· καὶ
τοὺς Ἡρακλείδας ἐς ἀμφισβήτησιν ἐλθεῖν, τοὺς μὲν ἐς
Ἄργος ἐθέλοντας ὀπίσω κομίσαι τὸν νεκρὸν τῆς Ἀλκμή-
νης, τοὺς δ' αὐτῶν ἐς Θήβας· καὶ γὰρ τοῖς Ἡρακλέους
παισὶ τοῖς ἐν Μεγάρῳ τάφον εἶναι καὶ Ἀμφιτρύωνος
ἐν Θήβαις. ὁ δὲ ἐν Δελφοῖς θεὸς ἔχρησε, θάψαι Ἀλκμή-
νην ἐν τοῖς Μεγάρῳ ἀμεινον εἶναι σφίσι. (2) Ἐντεῦ-
θεν ὁ τῶν ἐπιχωρίων ἡμῖν ἐξηγητὴς ἠγγέιτο ἐς χωρίον,
Ῥοῦν (ὡς ἔφασκεν) ὀνομαζόμενον· ταύτη γὰρ ὕδωρ ποτὲ

templum: Megaron *appellant*: quod aedificasse Cara, dum
regnaret, memorant.

CAP. XLI. Ab ea arcis parte, quae ad septentriones
est, descendantibus Alcmenes se ostendit monumentum,
proxime ad Olympii Iovis aedem. Proficiscentem enim eam
Argis Thebas in Megarensium finibus in ipsa via mortuam
ferunt: inter Herculis vero filios disceptatum, eius cadaver
Argosne reportandum, an vero Thebis esset sepeliendum,
quum Herculis ex Megara filiorum et Amphitryonis Thebis
essent sepulera: respondisse Delpicum Apollinem de ea re
consulentibus; eam in Megarico agro sepeliri satius multo
esse. (2) Hinc me rerum patriae suae peritus interpretes in
vicium deduxit, quem Rhun appellari dixit, ob eam videlicet

ἐν τῶν ὄρων τῶν ὑπὲρ τὴν πόλιν ὄυηται. Θεαγένη δὲ, ὃς τότε ἐτυράννει, τὸ ὕδωρ ἐτέρωσε τρέψαντα, βωμὸν ἐνταῦθα Ἀχελῷῳ ποιῆσαι. (3) Καὶ Ἴλλου πλησίον τοῦ Ἡρακλέους μνημῆμά ἐστιν, ἀνδρὶ Ἀρκάδι Ἐχέμῳ τῷ Ἀερόπου μονομαχῆσαντος. καὶ ὅστις μὲν Ἐχεμος ὢν ἀπέκτεινεν Ἴλλου, ἐτέρωθι τοῦ λόγου δηλώσω, τέθαπται δὲ καὶ Ἴλλος ἐν τοῖς Μεγάροις. αὕτη καλοῖτο ἂν ὀρθῶς στρατεία τῶν Ἡρακλειδῶν ἐς Πελοπόννησον ἐπὶ Ὀρέστου βασιλεύοντος. (4) Οὐ πόρρω δὲ τοῦ Ἴλλου μνημῆματος Ἴσιδος ναὸς καὶ παρ' αὐτὸν Ἀπόλλωνός ἐστι καὶ Ἀρτέμιδος. Ἀλκάθου δὲ φασὶ ποιῆσαι, ἀποκτείναντα λέοντα τὸν καλούμενον Κιθαιρώνιον· ὑπὸ τούτου τοῦ λέοντος διαφθαρεῖν καὶ ἄλλους καὶ Μεγαρέως φασὶ τοῦ σφετέρου βασιλέως παῖδα Εὐῖππον· τὸν δὲ πρεσβύτερον τῶν παίδων αὐτῷ Τιμάλκον ἔτι πρότερον ἀποθανεῖν ὑπὸ Θησέως, στρατεύοντα εἰς Ἀφιδναν σὺν τοῖς Διόσκουροις· Μεγαρέα δὲ γάμον τε ὑποσχέσθαι θυγατρὸς καὶ ὡς διά-

causam, quod ex imminentibus oppido montibus quondam in cum aqua defluebat: eam vero aquam alio Theagenem tyrannum derivasse, sed in eo ipso, unde aquam deduxerat, loco Acheloo aram dedicasse. (3) Prope est Hylli Herculis filii monumentum, qui cum Echemo Arcade Aeropi filio singulari certamine depugnavit. Quis vero hic Echemus fuerit, qui Hyllum occidit, in alia historiae parte exponam. Hyllus ipse Megaris sepultus est: ut recte quidem haec Heraclidarum expeditio appellari possit, in Peloponnesum suscepta, Oreste regnante. (4) Non longe ab Hylli monumento est Isidis aedes, et secundum eam Apollinis ac Dianae. Hanc dedicasse Alcathoum, leone, quem Cithaeronium appellarunt, confecto: et ab eo sane leone quum alios, tum Megarei regis sui filium Euippum laniatum fuisse tradunt. Quum enim e duobus Megarei filiiis natu maior, cui Timalco nomen, cum Castore et Polluce Aphidnam oppugnatum venisset, fuissetque a Thesco interfectus, Megareum aiunt orbatum filiis, et filiae

δοχον ἔξει τῆς ἀρχῆς, ὅστις τὸν Κιθαιρώνιον λέοντα ἀποκτείνει· διὰ ταῦτα Ἀλκάθου τὸν Πέλοπος ἐπιχειρήσαντα τῷ θηρίῳ κρατῆσαι τε, καὶ ὡς ἐβασίλευσε, τὸ 99 ἱερὸν ποιῆσαι τοῦτο, Ἀγροτέραν Ἀρτεμιν καὶ Ἀπόλλωνα Ἀγραῖον ἐπονομάσαντά. (5) Ταῦτα μὲν οὖν οὕτω γενέσθαι λέγουσιν. ἐγὼ δὲ γράφειν μὲν ἐθέλω Μεγαρεῦσιν ὁμολογοῦντα, οὐκ ἔχω δὲ, ὅπως εὔρωμαι πάντα σφίβιν, ἀλλὰ ἀποθανεῖν μὲν λέοντα ἐν τῷ Κιθαιρῶνι ὑπὸ Ἀλκάθου κτεδομαι· Μεγαρέως δὲ Τίμαλκον παῖδα τίς μὲν ἐς Ἀφιδναν ἐλθεῖν μετὰ τῶν Διοσκούρων ἔγραψε; πῶς δ' ἂν ἀφικόμενος ἀναιρεθῆναι νομίζοιτο ὑπὸ Θησέως; ὅπου καὶ Ἀλκμὰν ποιήσας ἄσμα ἐς τοὺς Διοσκούρους, ὡς Ἀθήνας ἔλοιεν, καὶ τὴν Θησέως ἀγάγοιεν μητέρα αἰχμάλωτον, ὅμως Θησέα φησὶν αὐτὸν ἀπεῖναι. Πίνδαρος δὲ τούτοις τε κατὰ ταῦτά ἐποίησε, καὶ γαμβρὸν τοῖς Διοσκούροις Θησέα εἶναι βουλόμενον· ἐς δ' ἀπελθεῖν αὐτὸν Πειριθῶ

nuptias et regnum ei sponondisse, qui Cithaeronium leonem confecisset. Alcathoum igitur Pelopis filium, ausum cum bellua congredi, ex eo certamine victorem discessisse. Regno itaque potitum, Agroterae (*id est venatricis*) Dianae, et Agraei Apollinis templum dedicasse. (5) Et haec quidem ad hunc modum a multis commemorantur. Ego vero etsi hercule nolim ea scribere, quae a Megarensium sermonibus discrepent, id tamen qui fieri potuerit, non reperio. Nam leonem Cithaeronium ab Alcathoe confectum ut credam, facile adducor: Timalcum vero Megarei filium quis unquam literis prodidit cum Castore et Polluce Aphidnam venisse? Sed ut maxime venerit, qui potuit a Theseo interfici, quum Alcman carnine, quod in Castoras fecit, scriptum reliquerit, eo tempore, quo illi expugnatis Athenis Thesei matrem captivam abduxerunt, Theseum ipsum domi non fuisse? Neque vero, quae Pindarus scripsit, magnopere diversa sunt: Theseum, quum affinitatem Castorum sibi expetisset, domo profectum, ut Pirithoum prius, celebres illas fama nuptias affectantem,

τὸν λεγόμενον γάμον συμπράξοντα. ὅστις δὲ ἐγενεαλόγησε, δῆλον ὡς πολλὴν τοῖς Μεγαρεῦσι σύνοιδεν εὐήθειαν· εἶγε Θησεὺς μὲν ἀπόγονος Πέλοπος. ἀλλὰ γὰρ τὸν ὄντα λόγον οἱ Μεγαρεῖς εἰδότες ἐπικρύπτουσιν, οὐ βουλόμενοι δοκεῖν ἀλῶναι σφισιν ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τῆς Νίσου τὴν πόλιν· διαδέξασθαι δὲ τὴν βασιλείαν γαμβρὸν Νίσου τε Μεγαρέα, καὶ αὐτὸς Ἀλκιάθου Μεγαρέως. φαίνεται δὲ, τελευτήσαντος Νίσου καὶ τῶν πραγμάτων Μεγαρεῦσιν ἐφθαρμένων, ὑπὸ τοῦτον Ἀλκιάθου ἀφικόμενος τὸν καιρὸν ἐξ Ἥλιδος. μαρτύριον δέ μοι τὸ γὰρ τεῖχος ᾠκοδόμησέν ἐξαρχῆς, ἅτε τοῦ περιβόλου τοῦ ἀρχαίου καθαιρεθέντος ὑπὸ τῶν Κρητῶν. Ἀλκιάθου μὲν οὖν καὶ τοῦ λέοντος, εἴτε ἐν τῷ Κιθαιρῶνι αὐτὸν εἶτε καὶ ἐτέρωθι ἀποκτείνας ναὸν Ἀγροτέρας Ἀρτέμιδος καὶ Ἀπόλλωνος ἐποίησεν Ἀρχαίου, ἐς τοσόνδε ἔστω μνήμη. (6) Ἐκ τούτου δὲ τοῦ ἱεροῦ κατιούσι Πανδίωνός ἐστιν ἤρωον. καὶ ὅτι μὲν ἐτάφη Πανδίων ἐν Αἰθυίας Ἀθηνᾶς καλουμένῳ σκοπέλῳ, δεδήλωκεν ὁ λόγος ἤδη μοι. τιμὰς

adiuvarct. Sed quicumque ille fuerit, qui Gentilitates persecutus est, eadem nimirum fuit, qua Megarenses, inscitia, si utique Theseus a Pelope genus duxit. Sed Megarenses de industria veritatem non tam ignorant, quam ambagibus involvunt. Quod enim fateri prorsus nolunt, Niso regnante urbem captam, successisse ei Megareum generum, Megareo Alcathoum comminiscuntur. Nam Niso iam mortuo, et eversis Megaris, constat ab Elide Alcathoum venisse. Testimonio mihi fuerit, quod muros ipse de integro erexit, quorum fuerant veterem ambitum Cretenses demoliti. Sed de Alcathoo ac leone, sive is eum in Cithaerone, sive quo alio in loco occiderit, deque Dianae Agroterae et Apollinis Agraei dedicatione haec haecenus. (6) Iam vero ex hoc tempore descendit in conspectu est Pandionis heroicum monumentum. Sepultum quidem Pandionem eo loco, qui *Mergi* scopulus sive *Aethyiae* Minervae appellatur, ante diximus. Sed eidem

100 δὲ καὶ ἐν τῇ πόλει παρὰ Μεγαρέων ἔχει. (7) Πλησίον δὲ ἐστὶ τοῦ Πανδίωνος ἡρώου μνημα Ἰππολύτης. γράψα δὲ καὶ τὰ ἐς αὐτήν, ὅποια Μεγαρεῖς λέγουσιν. ὅτε Ἀμαζόνες ἐπ' Ἀθηναίους στρατεύσασαι δι' Ἀντιόπην, ἐκρατήθησαν ὑπὸ Θεσέως, τὰς μὲν πολλὰς συνέβη μαχομένας αὐτῶν ἀποθανεῖν, Ἰππολύτην δὲ ἀδελφὴν οὖσαν Ἀντιόπης, καὶ τότε ἡγουμένην τῶν γυναικῶν, ἀποφυγεῖν σὺν ὀλίγαις ἐς Μέγαρα. αἶτε δὲ κακῶς οὕτω πράξασαν τῷ στρατῷ τοῖς τε παροῦσιν ἀθύμως ἔχουσαν, καὶ περὶ τῆς οἴκαδε ἐς τὴν Θεμισκυραν σωτηρίας μᾶλλον ἔτι ἀποροῦσαν, ὑπὸ λύπης τελευτῆσαι· καὶ θάψαι αὐτὴν ἀποθανοῦσαν ἐνταῦθα· καὶ οἱ τοῦ μνήματος σχῆμά ἐστιν Ἀμαζονικῆ ἀσπίδι ἐμφερές. (8) Τούτου δὲ ἐστὶν οὐ πόρρω τάφος Τηρέως τοῦ Πρόκνην γήμαντος τὴν Πανδίωνος. ἐβασίλευσε δὲ ὁ Τηρεὺς, ὡς μὲν λέγουσιν οἱ Μεγαρεῖς, περὶ τὰς Πηγὰς τὰς καλουμένας τῆς Μεγαρίδος· ὡς δὲ ἐγὼ τε δοκῶ, καὶ τεκμήρια ἐς τόδε λείπεται, Δαυλίδος ἦρχε τῆς ὑπὲρ Χαιρωνείας. πάλαι γὰρ τῆς νῦν καλουμέ-

parentant intra urbem etiam Megarenses. (7) Prope est Hippolytae monumentum, de qua quae Megarenses dicunt, non praetermittam. Quum Amazones ob captam Antiopen bello Athenienses lacessissent, a Theseo superatae sunt. Quumque earum multae in praelio cecidissent, Hippolyten tradunt, Antiopes sororem, cui foeminarum ille parebat exercitus, Megara cum paucis aufugisse: ibi quum re male gesta animum despondisset, praesertim quod se Themiscyram in patriam suam redire posse desperasset, prae animi angore e vita excessisse: sepultam vero eo, quo diximus, loco, et eius sane monumentum Amazonici clypei formam prae se fert. (8) Ab eo non longe abest Terei sepulcrum, eius nempe, qui Prognem Pandionis filiam uxorem duxit. Regnavit autem Tereus, ut Megarenses dicunt, circa fontes, qui Megaridis appellantur: uti vero ego existimo, atque indicant, quae adhuc exstant eius regni vestigia, Daulide supra Chaeronean.

νης Ἑλλάδος βάρβαροι τὰ πολλὰ ὤκησαν. ἐπεὶ δὲ ἦν καὶ Τηρεῖ τὰ ἐς Φιλομήλαν ἐξειργασμένα, καὶ τὰ περὶ τὸν Ἴτυν ὑπὸ τῶν γυναικῶν, ἐλεῖν σφᾶς ὁ Τηρεὺς οὐκ ἔδύνατο· καὶ ὁ μὲν ἐτελεύτησεν ἐν τοῖς Μεγάροις αὐτοχειρία, καὶ οἱ τάφον αὐτίκα ἔχουσιν, καὶ θύουσιν ἀνὰ πᾶν ἔτος, ψηφίσιν ἐν τῇ θυσίᾳ ἀντὶ οὐλῶν χρώμενοι. καὶ τὸν ἔποπα τὸν ὄρνιθα ἐνταῦθα φανῆναι πρῶτον λέγουσιν. αἱ δὲ γυναῖκες ἐς μὲν Ἀθήνας ἀφίκοντο, θρηνοῦσαι δὲ, οἷα ἔπαθον, καὶ οἷα ἀντέδρασαν, ὑπὸ δακρύων διαφθείρονται· καὶ σφισι τὴν ἐς ἀηδόνα καὶ χελιδόνα μεταβολὴν ἐπεφήμισαν, ὅτι οἶμαι καὶ αὐταὶ αἱ ὄρνιθες ἐλεεινὸν καὶ θρήνῳ ὅμοιον ἄδουσιν.

Eius enim Graeciae, quae nunc Hellas appellatur, multas olim partes barbari tenuerunt, quas post allatam Philomelae vim, et interemptum a mulieribus Ity, Tereus in potestatem redigere non potuit. Atque ille quidem sibi ipsi Megaris manum conscivit, quo in loco ei statim tumultum struxerunt, ad quem annum faciunt sacrum, et in eo calculis pro farre utuntur: atque eo quidem primum in loco upupam avem visam memorant. Mulieres quum Athenas confugissent, prae luctu et moerore ob ea, quae et passae fuerant, et fecerant, contabuerunt. Vulgatam certe de eis fabulam, earum alteram in lusciniam, in hirundinem alteram mutatam, ex eo existimo, quod avis utraque miserabiles et luctuosos cantus edunt.

CAPUT XLII.

De altera Megarensium arce et de memorandis prope illam — Apolline in muris exstruendis Alcathoo operam praestante — lapide citharae instar sonante — simili in Aegypto Memnonis simulacro sonante — templis Minervae in vertice arcis, imprimis Minervae Aeantidis — Apollinis templo et signis — ebeni ligni natura — Alcathoi filiorum occasu — heroo Inus, et quae de ea referunt Megarenses.

Ἔστι δὲ καὶ ἄλλη Μεγαρεῦσιν ἀκρόπολις ἀπὸ Ἀλκάθου τὸ ὄνομα ἔχουσα. ἐς αὐτὴν γὰρ τὴν ἀκρόπολιν ἀνιούσιν ἔστιν ἐν δεξιᾷ Μεγαρέως μνημα, ὃς κατὰ τὴν ἐπιστρατείαν τῶν Κρητῶν ξύμμαχος σφισιν ἦλθεν ἐξ Ὀγγηστοῦ. δει-
 101 κνυται δὲ καὶ ἐστία θεῶν Προδομέων καλουμένων· θῦσαι δὲ σφισιν [λέγουσιν] Ἀλκάθου πρῶτον, ὅτε τῆς οἰκοδομίας τοῦ τείχους ἐμελλεν ἄρχεσθαι. τῆς δὲ ἐστίας ἔγγυς ταύτης ἐστὶ λίθος, ἐφ' οὗ καταθεῖναι λέγουσιν Ἀπόλλωνα τὴν κιδάραν, Ἀλκάθω τὸ τεῖχος συνεργαζόμενον. Δηλοῖ δὲ μοι καὶ τόδε, ὡς συνετέλουν ἐς Ἀθηναίους Μεγαρεῖς· φαίνεται γὰρ τὴν θυγατέρα Ἀλκάθους Περίβοιαν αἶμα Θησεὶ πέμψαι κατὰ τὸν δασμὸν ἐς

CAP. XLII. Habent Megarenses et arcem alteram, cui ab Alcathoo nomen est: ad quam qui ascenderit, ad dextram Megarei monumentum videant, Is enim Cretico bello ab Onchesto Megarensibus auxilio venit. Ostenditur etiam deorum focus, quos Prodomeos vocant, quod est quasi praestructores dicas: quibus rem divinam fecisse tradunt Alcathoom, quum esset murorum fundamenta iacturus. Iuxta eum focum lapis exstat, super quo citharam deposuisse Apollinem tradunt, quum muros facienti Alcathoo operam esset suam navaturus. Ac censu olim Atheniensium comprehensos fuisse Megarenses, id mihi argumento est, quod satis constat, ab Alcathoo filiam Periboean una cum Theséo in Cretam tributi

Κρήτην. τότε δὲ αὐτῷ τειχίζοντι, ὡς φασιν οἱ Μεγαρεῖς, συναργάζεται τε Ἀπόλλων, καὶ τὴν κιθάραν κατέθηκεν ἐπὶ τὸν λίθον· ἦν δὲ τύχη βαλὼν τις ψηφίδι, κατὰ ταῦτά οὗτός τε ἤχησε καὶ κιθάρα κρουσθεῖσα. (2) Ἐμοὶ δὲ παρέσχε μὲν καὶ τοῦτο θαυμάσαι· παρέσχε δὲ πολλῶ μάλιστα Αἰγυπτίων ὁ κολοσσός ἐν Θήβαις ταῖς Αἰγυπτίαις διαβᾶσι τὸν Νεῖλον πρὸς τὰς Σύριγγας καλουμένας. εἶδον ἔτι καθήμενον ἄγαλμα Ἥλιου, Μέμνονα ὀνομάζουσιν οἱ πολλοί. τοῦτον γάρ φασιν ἐξ Αἰθιοπίας ὀρηθῆναι ἐς Αἴγυπτον, καὶ τὴν ἄχρι Σούσων. ἀλλὰ γὰρ οὐ Μέμνονα οἱ Θηβαῖοι λέγουσι, Φαμένωφα δὲ εἶναι τῶν ἐγκωρίων, οὗ τοῦτο ἄγαλμα ἦν· ἤκουσα δὲ ἤδη καὶ Σέσωστριν φαμένων εἶναι τοῦτο τὸ ἄγαλμα, ὃ Καμβύσης διέκοψε· καὶ νῦν ὁπόσον ἐκ κεφαλῆς ἐς μέσον σώμά ἐστιν ἀπεθρόιμμενον, τὸ δὲ λοιπὸν κάθηται τε καὶ ἀνὰ πᾶσαν ἡμέραν ἀνίσχοντος ἡλίου βοᾷ, καὶ τὸν ἤχον μάλιστ' ἂν εἰκάσειε τις κιθάρας ἢ λύρας φωνῆς χορδῆς. (3) Μεγαρεῦσι

nomine missam. Eum certe in fabricandis muris ab Apolline adiutum, Megarenses affirmant, atque eum, de quo dixi, lapidem, ubi citharam deposuit, pro testimonio habent: reddidit enim, calculo si quis eum percusserit, eundem, quem pulsae fides, sonum. (2) Quae mihi res plane admirabilis visa est: quanquam colossus, qui Thebis Aegyptiis est trans Nilum, non longe ab eo loco, quae Syringes (*id est fistulae*) appellantur, maiore utique cum admiratione spectavi. Statua ibi est sedentis hominis. Eam multi Memnonis nominant: quem ex Aethiopia in Aegyptum venisse, ac Susa etiam usque penetrasse tradunt. At ipsi Thebani Memnonem esse negant. Nam Phamenophem fuisse indigenam hominem dicunt. Audivi etiam, qui Sesostris illam statuam esse dicerent. Eam Cambyses diffudit: et nunc etiam superior pars a vertice ad medium truncum humi neglecta iacet: reliquum adhuc sedere videtur ac quotidie sub ipsum solis ortum sonum edit, qualem vel citharae vel lyrae nervi, si forte, *dum tenduntur*, rumpantur. (3) Apud Megarenses curia est, *ubi fuit olim*

δέ ἐστὶ μὲν βουλευτήριον, Τιμάλκου δὲ ἦν ποτε, ὡς λέγουσι, τάφος, ὃν πρότερον ὀλίγον τούτων οὐκ ἔφην ὑπὸ Θησέως ἀποθανεῖν. (4) Ὁικοδόμηται δὲ ἐπὶ τῇ κορυφῇ τῆς ἀκροπόλεως ναὸς Ἀθηνᾶς, ἄγαλμα δὲ ἐστὶν ἐπίχρυσον πλὴν χειρῶν καὶ ἄκρων ποδῶν· ταῦτα δὲ καὶ τὸ πρόσωπόν' ἐστὶν ἐλέφαντος. καὶ ἕτερον ἐνταῦθα ἱερὸν Ἀθηνᾶς πεποιήται, καλουμένης Νίκης, καὶ ἄλλο Αἰαν-
 102 τίδος. τὰ δὲ ἐς αὐτὸ Μεγαρέων μὲν παρῆται τοῖς ἐξηγηταῖς, ἐγὼ δὲ, ὅποια νομίζω γενέσθαι, γράψω. Τελαμῶν ὁ Αἰακοῦ θυγατρὶ Ἀλκάθου Περιβοίᾳ συνώκησεν. Αἴαντα οὖν τὴν ἀρχὴν τὴν Ἀλκάθου διαδεξάμενον ποιῆσαι τὸ ἄγαλμα ἠγοῦμαι τῆς Ἀθηνᾶς. (5) Τοῦ δὲ Ἀπόλλωνος πλίνθου μὲν ἦν ὁ ἀρχαῖος ναός· ὕστερον δὲ βασιλεὺς ᾠκοδόμησεν Ἀδριανὸς λίθου λευκοῦ. ὁ μὲν δὴ Πύθιος καλούμενος καὶ ὁ Δεκατηφόρος τοῖς Αἰγυπτίοις μάλιστα ἰοίκασι ξοάνοις· ὃν δὲ Ἀρχηγέτην ἐπονομάζουσιν, Αἰγυπτιακοῖς ἔργοις ἐστὶν ὅμοιος· ἐβένου δὲ πάντα ὁμοίως πεποιήται. (6) Ἦκουσα δὲ ἀνδρὸς Κυπρίου δια-

Timalci sepulcrum, quem ante dixi non videri mihi a Theseo interfectum fuisse. (4) In ipso arcis iugo Minervae templum est, et in eo Deae signum *totum* inauratum, praeter manus tamen et imos pedes; quae, uti ipsum os, ex ebore sunt. Alterum ibidem est delubrum Minervae, cui Victoriae cognomen: aliud etiam Aecantidis, de quo quum nihil a scriptoribus Megarensium monumentis mandatum sit, ego ex opinione mea pauca adscribam. Telamon Aeaci filius Alcathoi filiam Periboeam uxorem duxit. Eius filium Aiaccem, quum Alcathoo in regnum successisset, signum Minervae dedicasse existimo. (5) Apollinis vero aedes prisca fuit laterculis exstructa: quam Adrianus princeps e candido lapide restituit. Apollinis vero Pythii et Decumani simulacra nihil fere ab Aegyptiorum ligneis signis differunt. Eius vero, quem Archegeten (*id est Gentilitatis auctorem*) nuncupant, Aegineticis operibus persimile est, totumque ebeneo constat. (6) Audivi autem Cyprium hominem oppido quam peritum in herbarum

κρίναι πόας ἐς ἀνθρώπων ἴασιν εἰδότος, ὃς τὴν ἔβενον φύλλα οὐκ ἔφη φύνει, οὐδὲ εἶναι καρπὸν οὐδένα ἀπ' αὐτῆς, οὐδὲ ὀραῖσθαι τὸ παράπαν αὐτὴν ὑπὸ ἡλίου· ῥίζας δὲ ὑπογαίους εἶναι, ταύτας δὲ ὀρούσσειν τοὺς Αἰθιοπας, καὶ ἄνδρας εἶναι σφίσι, οἱ τὴν ἔβενον ἴασιν εὐρίσκουσιν. (7) Ἔστι δὲ καὶ Δήμητρος ἱερὸν θεσμοφόρον. κατιοῦσι δὲ ἐντεῦθεν, Καλλιπόλιδος μνημῆμά ἐστιν Ἀλκάθου παιδός. ἐγένετο δὲ καὶ ἄλλος Ἀλκάθῳ πρεσβύτερος υἱὸς Ἐχέπολις, ὃν ἀπέστειλεν ὁ πατήρ Μελεάγρῳ τοῦ ἐν Αἰτωλίας θηρίου συνεξαίρησοντα. ἀποθανόντος δὲ ἐνταῦθα πρῶτος τεθνεῶτα ἐπύθετο ὁ Καλλίπολις· ἀναδραμῶν δὲ ἐς τὴν ἀκρόπολιν, (τηνικαῦτα δὲ ὁ πατήρ οἱ τῷ Ἀπόλλωνι ἐνέκαεν) ἀποῤῥίπτει τὰ ξύλα ἀπὸ τοῦ βωμοῦ. Ἀλκάθους δὲ ἀνήκοος ὢν ἔτι τῆς Ἐχεπόλιδος τελευτῆς, κατεδίκαζεν οὐ ποιεῖν ὅσα τὸν Καλλίπολιν, καὶ εὐθέως, ὡς εἶχεν ὀργῆς, ἀπέκτεινε παίσας ἐς τὴν κεφαλὴν τῶν ἀποῤῥοιφθέντων ἀπὸ τοῦ βωμοῦ ξύλα. (8) Κατὰ δὲ τὴν ἐς τὸ πρυτανεῖον ὁδὸν Ἴνους ἐστὶν ἡρώων, περὶ

generibus ad medendi usum notandis, quum diceret, ebenum nulla folia, nullumque omnino fructum ferre: nec stirpem esse soli expositam: radices tantum terra occultari, quas eruant Aethiopes, atque ii in primis, qui, quo maxime loco reperiantur, norunt. (7) Est non procul Legiferae Cereris fanum; unde qui descenderint, Callipolidis Alcathoi filii monumentum videant. Sed et alterum habuit natu maiorem filium Alcathous, Echepolidem: quem in auxilium Meleagro misit in Aetoliam contra aprum *Calydonium*. Quum vero a fera fuisset adolescens interemptus, atque id primus rescisset Callipolis, ad patrem, qui sacrum Apollini tunc forte faciebat, in arcem accurrit ac ligna e sacris focis disturbavit. Quem quum piaculum commisisse Alcathous, qui filium periisse ignoraret, iudicasset, ira incitatus, stipite ex iis ipsis, quae ille disiecerat, lignis capiti impacto, filium interfecit. (8) In via vero, quae ad Prytanæum ducit, Inus monumentum exstat.

δὲ αὐτὸ θριγγὸς λίθων· πεφύκασι δὲ ἐπ' αὐτῷ καὶ ἐλαῖαι·
μόνοι δὲ εἰσὶν Ἑλλήνων Μεγαρεῖς οἱ λέγοντες τὸν νεκρὸν
τῆς Ἰουῦς ἐπὶ τὰ παραθαλάσσια σφισιν ἐκπεσεῖν τῆς
χώρας, Κλησῶ δὲ καὶ Ταυρόπολιν εὐρεῖν τε καὶ θάψαι·
θυγατέρας δὲ αὐτὰς εἶναι Κλήσωνος τοῦ Λέλεγος· καὶ
Λευκοθέαν τε ὀνομασθῆναι παρά σφισι πρώτοις φασὶν
αὐτήν, καὶ θυσίαν ἄγειν ἀνὰ πᾶν ἔτος.

C A P U T XLIII.

De Iphigenia — Adrasto — sepulcris in prytaneo Megar. et
petra prope illud Anaclethra dicta — sepulcris in urbe —
Aesymniō — Iphinoēs cultu — sepulcris ad Bacchi tem-
plum — Bacchi templo et signis — Veneris templo et
signis in eo — Fortunae templo et aliis signis — Coroebo
ejusque sepulcro in foro Megarensium.

103 *Λέγουσι δὲ εἶναι καὶ Ἰφιγενείας ἡρώων· ἀποθανεῖν
γὰρ καὶ ταύτην ἐν Μεγάροις. ἐγὼ δὲ ἤκουσα μὲν καὶ
ἄλλον ἐς Ἰφιγένειαν λόγον ὑπὸ Ἀρκάδων λεγόμενον·
οἶδα δὲ Ἡσίοδον ποιήσαντα ἐν καταλόγῳ γυναικῶν, Ἰφι-
γένειαν οὐκ ἀποθανεῖν, γνώμη δὲ Ἀρτέμιδος Ἐκάτην*

Id lapidum maceria incingitur, et sponte natis oleis convesti-
tur. Soli enim ex omnibus Graecis Megarenses Inus cadaver
in maritimam agri sui oram eiectum ferunt; ac illud Cleso et
Tauropolim, Clesonis filias, Lelegis neptes, sublatum sepul-
turae mandasse: ipsamque Ino primum apud se Leucotheam
appellatam. Ei quidem quotannis rem divinam faciunt.

CAP. XLIII. Sed iidem Iphigeniae etiam heroicum mo-
numentum monstrant, atque eam Megaris mortuam aiunt.
Ego vero etiam, quae longe secus de Iphigenia Arcades nar-
rant, audivi. Neque ignoro, Hesiodum eo poemate, quo
illustres foeminas recenset, scripsisse, non esse caesam Iphi-
geniam, sed Dianae numine Hecaten factam. A quibus nihil

εἶναι. τούτοις δὲ Ἡρόδοτος ὁμολογοῦντα ἔγραψε, Ταύρους τοὺς πρὸς τῇ Σκυθικῇ θύειν παρθένω τοὺς ναυαγούς, φάναι δὲ αὐτοὺς τὴν παρθένον Ἰφιγένειαν εἶναι τὴν Ἀγαμέμνονος. ἔχει δὲ παρὰ Μεγαρεῦσι καὶ Ἀδραστός τιμὰς· φασὶ δὲ ἀποθανεῖν παρὰ σφίσι καὶ τοῦτον, ὅτε ἔλων Θήβας ἀπῆγεν ὀπίσω τὸν στρατόν· αἰτίαν δὲ οἱ τοῦ θανάτου γῆρας καὶ τὴν Αἰγιαλέως γενέσθαι τελευτήν. καὶ Ἀρτέμιδος ἱερὸν, ὃ Ἀγαμέμνων ἐποίησεν, ἥνικα ἦλθε Κάλχαντα οἰκοῦντα ἐν Μεγάροις ἐς Ἴλιον ἔπεσθαι πείσω. (2) Ἐν δὲ πρυτανείῳ τετάφθαι μὲν Μένιππον Μεγαρέως παῖδα, τετάφθαι δὲ τὸν Ἀλλιάδου λέγουσιν Ἐχέπολιν. ἔστι δὲ τοῦ πρυτανείου πέτρα πλησίον, Ἀνακλήθραν τὴν πέτραν ὀνομάζουσιν, ὡς Δημήτηρ (εἰ τῷ πιστὰ), ὅτε τὴν παῖδα ἐπλανᾶτο ζητοῦσα, καὶ ἐνταῦθα ἀνεκάλεσεν αὐτήν. εἰκότα δὲ τῷ λόγῳ δοῶσιν ἐς ἡμᾶς ἔτι αἱ Μεγαρέων γυναῖκες. εἰσὶ δὲ τάφοι Μεγαρεῦσιν ἐν τῇ πόλει· καὶ τὸν μὲν τοῖς ἀποθανοῦσιν ἐποίη-

discrepant, quae scripsit Herodotus, Tauros in Scythia naufragos virgini immolare: virginem vero apud ipsos nuncupari Iphigeniam Agamemnonis filiam. Habent Adrasto etiam Megarenses honorem: quem, dum exercitum a Thebarum expugnatione domum reduceret, mortuum apud se tradunt. Mortis vero ei causam fuisse senectutem, et animi angorem ob Aegialei filii interitum. Exstat et Dianae templum, quod Agamemnonem erexisse dicunt, quum ad Calchantem, qui Megaris habitabat, venit, ei, ut se ad bellum Troianum sequeretur, persuasurus. (2) In Prytaneo Menippum Megarei filium, et Alcathoi Echepolin sepultos dicunt. Est ad Prytaneum saxum: Anaclethra appellant, quod ibi Ceres post longos errores (id si fide hominum cuiquam dignum videri potest) filiam evocarit. Nostra quidem etiamnum aetate Megarensium foeminae anniversario caeremoniarum ritu fabulam confirmant. Sunt intra oppidum sepulcra: et unum quidem eorum, qui cum Persis pugnantes mortem oppetie-

σαν κατὰ τὴν ἐπιστρατείαν τοῦ Μήδου· τὸ δὲ Αἰσύμνιον καλούμενον μνημα ἦν καὶ τοῦτο ἡρώων. (3) Ὑπεριονος δὲ τοῦ Ἀγαμέμνονος, (οὗτος γὰρ Μεγαρέων ἐβασίλευσεν ὕστατος) τούτου τοῦ ἀνδρὸς ἀποθανόντος ὑπὸ Σανδίωνος διὰ πλεονεξίαν καὶ ὕβριν, βασιλεύεσθαι μὲν οὐκέτι ὑπὸ ἐνὸς ἐδόκει σφίβιν, εἶναι δὲ ἄρχοντας αἰρετούς, καὶ ἀνὰ μέρος ἀκούειν ἀλλήλων. ἐνταῦθα Αἰσύμνος οὐδενὸς τὰ ἐς δόξαν Μεγαρέων δεύτερος παρὰ τὸν
 104 θεὸν ἦλθεν ἐς Δελφοὺς, ἐλθὼν δὲ ἡρώατα τρόπον τίνα εὐδαιμονήσουσι· καὶ οἱ καὶ ἄλλα ὁ θεὸς ἔχρησε, καὶ Μεγαρέας εὖ πράξειν, ἦν μετὰ τῶν πλειόνων βουλευέσονται. τοῦτο τὸ ἔπος ἐς τοὺς τεθνεῶτας ἔχειν νομίζοντες, βουλευτήριον ἐνταῦθα ὠκοδόμησαν, ἵνα σφίβιν ὁ τάφος τῶν ἡρώων ἐντὸς τοῦ βουλευτηρίου γένηται. (4) Ἐντεῦθεν πρὸς τὸ Ἀλκᾶθου βαδίζουσιν ἡρώων, ᾧ Μεγαρεῖς ἐς γραμματίων φυλακὴν ἐχρῶντο ἐπ' ἑμοῦ, μνημα ἔλεγον τὸ μὲν Πυργοῦς εἶναι γυναικὸς Ἀλκᾶθου, πρὶν

runt. Aesymnium vero quod appellant, heroum et ipsum est monumentum. (3) Nam quum Hyperion Aganemmonis filius, qui postremus Megaris regnavit, propter avaritiam et insolentiam a Sandione occisus fuisset, non esse amplius uni parendum censuerunt, sed annuos magistratus, qui vicissim summae rerum praeessent, creandos. Quo tempore quum Aesymnus, auctoritate nemini inter Megarenses secundus, Delphos veniens oraculum consulisset, qui fieri posset, ut patria secundis rebus uteretur: et alia accepit responsa, et illud in primis, bene eventurum, si plurium consilio civitas usa fuisset. Quare quum ad mortuos oraculum pertinere interpretati essent, curiam ibi aedificandam, intraque eius parietes heroum sepulcrum includendum curarunt. (4) Hinc ad Alcaethoi heroicum monumentum progredientibus, quo Megarenses meo tempore ad publicas tabulas asservandas utebantur, occurrunt duo monumenta; alterum dicebant esse Pyrgus,

ἢ τὴν Μεγαρέως αὐτὸν λαβεῖν. Εὐαίχμην, τὸ δὲ Ἴφινῶης Ἀλκάθου θυγατρός· ἀποθανεῖν δὲ φασιν αὐτὴν ἔτι παρ-
θένον. καθίστηκε δὲ ταῖς κόραις, χοῆς πρὸς τὸ τῆς Ἴφι-
νῶης μνήμα προσφέρειν πρὸ γάμου, καὶ ἀπάρχεσθαι τῶν
τριχῶν, καθὰ καὶ τῇ Ἐκαέργῃ καὶ Ὠπιδι αἱ θυγατέρες
ποτὲ ἀπεκείροντο αἱ Δηλίω. (5) Παρὰ δὲ τὴν ἔσοδον
τὴν ἐς τὸ Διονύσιον τάφος ἐστὶν Ἀστυκρατείας καὶ Μαν-
τουῦς· θυγατέρες δὲ ἦσαν Πολυείδου τοῦ Κοιράνου τοῦ
Ἄβαντος τοῦ Μελάμποδος, ἐς Μέγαρα δ' ἐλθόντος Ἀλ-
κάθου ἐπὶ τῷ φόνῳ τῷ Καλλιπόλιδος καθῆραι τοῦ παι-
δός. ὠκοδόμησε δὴ καὶ τῷ Διονύσῳ τὸ ἱερὸν ὃ Πολύει-
δος, καὶ ξόανον ἀνέθηκεν ἀποκεκρυμμένον ἐφ' ἡμῶν,
πλὴν τοῦ προσώπου· τοῦτο δὲ ἐστὶ τὸ φανερόν· Σά-
τυρος δὲ παρέστηκεν αὐτῷ Πραξιτέλους ἔργον, Παρίου
λίθου· τοῦτον μὲν δὴ πατρῶον καλοῦσιν· ἕτερον δὲ
Διονύσιον Δασύλλιον ἐπονομάζοντες, Εὐχῆνορα τὸν
Κοιράνου τοῦ Πολυείδου τὸ ἄγαλμα ἀναθεῖναι λέγουσι. 105
(6) Μετὰ δὲ τοῦ Διονύσου τὸ ἱερὸν ἐστὶν Ἀφροδίτης

quae uxor Alcathoi fuerat, antequam Euaechmen Megarei
filiam duxisset, alterum Iphinoes, quam Alcathoi filiam dice-
bant fuisse ac mortuam, quum esset adhuc virgo. Ad eius
tumulum patrio ritu puellae ante nuptias inferias mittunt,
crinisque primitias detondent, non aliter quam Hecærgæ et
Opidi Deliorum filiae. (5) In primo aditu ad Liberi Patris
sanum, (quod Dionysion appellant) sepulcrum est Astycrateæ
et Mantus filiarum Polyidi, Coerani filii, Abantis nepotis,
Melampodis pronepotis. Polyidus quidem ipse venisse dicitur
Megara, ut Alcathoum de caede Callipolidis filii lustraret:
et Liberi templum aedificasse, cum simulacro, quod *totum*
ætate nostra præter os occultatur. Id enim unum est in
conspectu. Adsistit Satyrus e Pario lapide, Praxitelis opus.
Atque hunc quidem Patrium Liberum appellant: alterum
vero, Dasyllium cognomento, Euchenorem Coerani filium,
Polyidi nepotem, dedicasse ferunt. (6) Secundum Liberi

ναός· ἄγαλμα δὲ ἐλέφαντος Ἀφροδίτης πεποιημένον, Πραῖς ἐπικλήσιν. τοῦτό ἐστιν ἀρχαιότατον ἐν τῷ ναῷ. Πειθῶ δὲ καὶ ἑτέρα θεὸς, ἣν Παρήγορον ὀνομάζουσιν, ἔργα Πραξιτέλους. Σκόπα δὲ Ἔρως, καὶ Ἴμερος, καὶ Πόθος· εἶδη διάφορά ἐστι κατὰ ταῦτά τοῖς ὀνόμασι καὶ τὰ ἔργα σφίσι. πλησίον δὲ τοῦ τῆς Ἀφροδίτης ναοῦ Τύχης ἐστὶν ἱερὸν, Πραξιτέλους καὶ αὐτῆ τέχνη. καὶ ἐν τῷ ναῷ τῷ πλησίον Μούσας καὶ χαλκοῦν Δία ἐποίησε Λύσιππος. (7) Ἔστι δὲ Μεγαρεῦσι καὶ Κοροίβου τάφος· τὰ δὲ ἐς αὐτὸν ἔπη, κοινὰ ὅμως ὄντα τοῖς Ἀργείων ἐνταῦθα δηλώσω. ἐπὶ Κροτώπου λέγουσιν ἐν Ἀργεὶ βασιλεύοντος Ψαμάθην τὴν Κροτώπου τεκεῖν παῖδα ἐξ Ἀπόλλωνος· ἐχομένην δὲ ἰσχυρῶς τοῦ πατρὸς δείματι τὸν παῖδα ἐκθεῖναι· καὶ τὸν μὲν διαφθείρουσιν ἐπιτυχόντες ἐν τῆς πολίμνης κύνες τῆς Κροτώπου. Ἀπόλλων δὲ Ἀργείοις ἐς τὴν πόλιν πέμπει Ποιῆν· ταύτην τοὺς παῖδας ἀπὸ τῶν μητέρων φασὶν ἀρπάζειν, ἐς ὃ Κόροιβος ἐς χάριν

Veneris delubrum est, cuius signum ex ebore: deas cognomen Praxis: atque eius signum omnium est, quae in eo delubro spectentur, vetustissimum. In eodem Pithus deae (id est, Suadela) est simulacrum: et eius item deae, quam Paregoron (hoc est, consolatricem) nuncupant: operis auctor Praxiteles. Visuntur ibidem et Scopae Amor, Appetitus, Cupido, tam diverso inter se habitu ac facie, quam diversa sunt nomina ex ipsis numinum potestatibus indita. Iuxta Veneris Fortunae aedes est: ipsa dea a Praxitele elaborata. In proximo delubro Musas et aeneum Iovem fecit Lysippus. (7) Est etiam apud Megarenses Coroebi sepulcrum: de quo quae versibus mandata sunt, exponam, etsi eadem ab Argivis celebrantur. Regnante Argis Crotopo, eius filiam Psamathem tradunt puerum, quem ex Apolline pepererat, ut patrem, a quo sibi plurimum metuebat, celaret, exposuisse: quumquē ita accidisset, ut a canibus regii pecoris custodibus dilaceraretur, Apollinem Argivis diram quandam belluam immisisse: Poenam ipsi appellarunt: quae e matrum gremiis infantes rapie-

Ἀργείων φονεῦει τὴν Ποινὴν. φονεύσας δὲ (οὐ γὰρ ἀνίει σφᾶς δευτέρα ἐπιπεσοῦσα νόσος λοιμώδης) Κόροιβος ἐκὼν ἦλθεν ἐς Δελφοὺς, ὑφέξων δίκας τῷ θεῷ τοῦ φόνου τῆς Ποινῆς. ἐς μὲν δὴ τὸ Ἄργος ἀναστρέφειν οὐκ εἶα Κόροιβον ἢ Πυθίαν, τρίποδα δὲ ἀράμενον φέρειν ἐκέλευεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ, καὶ ἔνθα ἂν ἐκπέσῃ οἱ φέροντι ὁ τρίπους, ἐνταῦθα Ἀπόλλωνος οἰκοδομῆσαι ναὸν, καὶ αὐτὸν οἰκῆσαι. καὶ ὁ τρίπους κατὰ τὸ ὄρος τὴν Γεράνειαν ἀπολισθῶν, ἔλαθεν αὐτοῦ ἐκπεσῶν· καὶ Τριποδίσκους κώμην ἐνταῦθα οἰκίσαι. Κοροίβω δὲ ἐστὶ τάφος ἐν τῇ Μεγαρέων ἀγορᾷ· γέγραπται δὲ ἐλεγεία τὰ ἐς Ψαμάθην, καὶ τὰ 106 ἐς αὐτὸν ἔχοντα Κόροιβον· καὶ δὴ καὶ ἐπίθημα ἐστὶ τῷ τάφῳ Κόροιβος φονεύων τὴν Ποινὴν. τούτων ἀγάλματα παλαιότατα, ὅποσα λίθου πεποιημένα ἐστὶν Ἕλλησιν, ἰδὼν οἶδα.

bat: *monstrum* vero illud Coroebum Argivorum miseria adductum confecisse. Verum quum *dei ira* nihil remississet, et pestilenti morbo civitas vexaretur, venisse Delphos Coroebum ultro, ut de Poenae caede Apollini satisfaceret: Pythiam, quum illi in patriam redeundum negasset, ut e templo tripodem tolleret, imperasse, quoque loco excidisset, ibi templo Apollini aedificato consideret. Quum itaque tripodis illo imprudente lapsus ad Geraniam montem excidisset, *in mentem ei continuo oraculi venisse*, eumque ibi vicum, cui Tripodisco nomen est, condidisse. Coroebi vero sepulcrum Megaris est in foro; in quo inscripti elegi rem totam de Psamathe et Coroebo testantur. Tumuli insigne est Coroebus Poenam conficiens: quae signa omnium, quae in Graecia e lapide facta viderim, antiquissima esse indico.

CAPUT XLIV.

De Orsippo — Apollinis Prostaterii templo et signis in eo — memorandis in gymnasio Megarens. — memorandis in navali Megarens. dicto Nisaea — arce Nisaea — urbe Pegis et memorandis in ea — Aegialei sepulcro — Melampodis cultu — Autoñoës sepulcro in vico Erinea — sepulcro Telephanis tibicinis — lapide conchite — via Scirone et petra Moluride — Ino et Melicerte — Scirone latrone a Theseo in mare dejecto — templo Iovis Aphiesii et aliis signis — Eurysthei sepulcro — templo Apollinis Latoï.

Κοροίβου δὲ τέθραπται πλησίον Ὀρσιππος, ὃς, περιεζωσμένων ἐν τοῖς ἀγῶσι κατὰ δὴ παλαιὸν ἔθος τῶν ἀθλητῶν, Ὀλύμπια ἐνία στάδιον δραμῶν γυμνός. φασὶ δὲ καὶ στρατηγοῦντα ὕστερον τὸν Ὀρσιππον ἀποτεμῆσθαι χώραν τῶν προσοίκων. δοκῶ δὲ οἱ καὶ ἐν Ὀλυμπίᾳ τὸ περιζῶμα ἐκόντι περιῶρῆναι, γνόντι, ὡς ἀνδρὸς περιεζωσμένος δραμεῖν ῥάων ἐστὶν ἀνὴρ γυμνός. (2) Ἐκ δὲ τῆς ἀγορᾶς κατιοῦσι τῆς ὁδοῦ τῆς Εὐθείας καλουμένης, Ἀπόλλωνος ἱερόν ἐστιν ἐν δεξιᾷ Προστατηρίου· τοῦτο ὀλίγον ἐκτραπέντα ἐστὶν ἐκ τῆς ὁδοῦ ἀνευρεῖν. Ἀπόλλων δὲ ἐν αὐτῷ κεῖται θείας ἄξιος, καὶ Ἄρτεμις, καὶ Ἀητῶ,

CAP. XLIV. Non longe a Coroebi monumento sepultus est Orsippus, is, qui, quum veteri athletarum more cum subligaculo gymnicois ludos obire consuesset, in Olympico tamen curriculo nudus vicit: idemque postea, quum exercitus imperator esset, finitimis agri partem bello ademit. Non invito crediderim Olympiae subligaculum delapsum, nempe qui nosset, sine eo multo quemvis esse ad cursum expeditio-rem. (2) E foro quum redeas in viam, quae Recta dicitur, si paululum diverteris ad dextram, ad Apollinis Praestitis accedas. Ibi est Apollinis nobile signum, Dianae, et Lato-

καὶ ἄλλα ἀγάλματα. ἔστι Πραξιτέλους ποιήσαντος Αἰγυπτῶ καὶ οἱ παῖδες. (3) Ἔστι δὲ ἐν τῷ γυμνασίῳ τῷ ἀρχαίῳ πλησίον πνυλῶν καλουμένων Νυμφάδων λίθος παρεχόμενος πυραμίδος σχῆμα οὐ μεγάλης· τοῦτον Ἀπόλλωνα ὀνομάζουσι Καρινόν, καὶ Εἰλειθυῶν ἔστιν ἐνταῦθα ἱερὸν. τοσαῦτά σφισιν ἐς ἐπίδειξιν παρείχετο ἡ πόλις. (4) Ἔς δὲ τὸ ἐπίγειον, καλούμενον καὶ ἐς ἡμᾶς ἔτι Νισαίαν, ἐς τοῦτο κατελθοῦσιν, ἱερὸν Διμήτρος ἔστι Μαλοφόρου· λέγεται δὲ καὶ ἄλλα ἐς τὴν ἐπίκλησιν, καὶ τοὺς πρώτους πρόβατα ἐν τῇ γῇ θρέψαντας Διμήτρα ὀνομάσαι Μαλοφόρον. καταρῥυῆναι δὲ τῷ ἱερῷ τὸν ὄροφον τεκμαίροιο ἂν τις ἀπὸ τοῦ χρόνου. (5) Καὶ ἀκροπόλις ἔστιν ἐνταῦθα, ὀνομαζομένη καὶ αὐτὴ Νισαία. καταβάσι δὲ ἐκ τῆς ἀκροπόλεως, μνημῆα ἔστι πρὸς θαλάσσην Λέλεγος, ὃν ἀφικόμενον βασιλεῦσαι λέγουσιν ἐξ Αἰγύπτου, παῖδα δὲ εἶναι Ποσειδῶνος καὶ Λιβύης τῆς Ἐπάφου· παρήκει δὲ παρὰ τὴν Νισαίαν νῆσος οὐ μεγάλη· Μίνως ἐνταῦθα ἐν τῷ πολέμῳ τῷ πρὸς Νίσον παρώρμει τὸ ναυτικὸν τῶν

nae, et alia item signa, quae fecit Praxiteles: Latona est cum liberis. (3) Ad portam, quam Nymphadem appellant, in veteri Gymnasio lapis est, qui non magnae pyramidis formam prae se fert. *Lapidem* eum Apollinem Carinum nominant. Est ibidem Lucinae aedes. Atque haec quidem, quae ostentare possit, Megara habent. (4) Ad navale vero, quam aetate etiam mea Nisaeam vocant, si descendas, Cereris Oviferae templum videas. Cognomen vero deae, praeter alia multa, quae ea de re prodita sunt, ab iis inditum censent, qui primi oves in ea regione aluerunt. Fastigium quidem templi vetustate collapsum quivis coniciat. (5) Eadem fere in parte arx consurgit, quae et ipsa Nisaea dicitur. In imo arcis clivo ad maritimam *oppidi* partem Lelegis monumentum est. Hunc ex Aegypto appulsum regnasse aiunt: filium vero fuisse Neptuni et Libyēs Epaphi filiae. Finitima est Nisaeae insula non magna, quo Creticam classem appulisse Minoem ferunt,

107 Κρητῶν. (6) Ἡ δὲ ὄρεινὴ τῆς Μεγαρίδος τῆς Βοιωτῶν ἔστιν ὄμορος, ἐν ἣ Μεγαρεῦσι Πηγαὶ πόλις, ἐτέρα δὲ Ἀλγόςθυνα ᾠκίσται. λουσί δὲ ἐς τὰς Πηγὰς ἐκτραπομένοισ' ὀλίγον τῆς λεωφόρου, πέτρα δεικνύται διὰ πάσης ἔχουσα ἐμπεπηγότας οἰστοὺς, ἐς ἣν οἱ Μῆδοι ποτε ἐτόξευον ἐν τῇ νυκτί. (7) Ἐν δὲ ταῖς Πηγαῖς θεᾶς ὑπελείπετο ἄξιον Ἀρτέμιδος Σωτείρας ἐπίκλησιν χαλκοῦν ἄγαλμα, μεγέθει τῷ παρὰ Μεγαρεῦσιν ἴσον, καὶ σχῆμα οὐδὲν διαφόρως ἔχον. καὶ Αἰγιαλέως ἐνταῦθά ἐστιν ἠρώον τοῦ Ἀδράστου. τοῦτον γὰρ, ὅτε Ἀργεῖοι τὸ δεύτερον ἐς Θήβας ἐστράτευσαν, ὑπὸ τὴν πρώτην μάχην πρὸς Γλισάντι ἀποθανόντα οἱ προσήκοντες ἐς Πηγὰς τῆς Μεγαρίδος κομίσαντες θάπτουσι, καὶ Αἰγιαλείον ἔτι καλεῖται τὸ ἠρώον. (8) Ἐν Ἀλγόςθνευσι δὲ Μελάμποδος τοῦ Ἀμυθαίου ἐστιν ἱερόν, καὶ ἀνὴρ οὐ μέγας ἐπειρασμένος ἐν στήλῃ· καὶ θύουσι τῷ Μελάμποδι, καὶ ἀνὰ πᾶν ἔτος ἑορτὴν ἄγουσι. μαντεύεσθαι δὲ οὔτε δι' ὄνειράτων αὐτόν, οὔτε ἄλλως λέγουσι. καὶ τὸδε ἄλλο ἤκουσα

quum bellum Niso intulisset. (6) Montana Megarici argi pars Boeotia finitima est. In ea habitantur oppida Pagae et Aegisthaena. In viae militaris, quae Pagas ducit, ipso diverticulo saxum est sagittis confixum. Eas per noctem Persas eiaculatos quondam tradunt. (7) Pagis Dianae cognomento Sospitae signum est aeneum, magnitudine ei par, quod Megaris est, neque ipsa figura dissimile. Est etiam Aegialei Adrasti filii heroicum monumentum: qui quum eo praelio, quod commissum est, quum Argivi iterum ad Thebas venissent, in primo conflictu ad Glisantem occidisset, propinquum sublatum Pagas in Megaricum agrum deportarunt: ac illius quidem monumentum Aegialeum appellatur. (8) Aegisthaenis Melampodis Amythaonis filii templum est, et in eo non magni utique viri signum columnae insistit. Melampodi sacrum faciunt, et festum diem quotannis celebrant. Futura vero praedicendi, neque e somniis, neque ex alia ulla ratione,

ἐν Ἐρενεῖα τῇ Μεγαρέων κώμῃ, Ἀυτονόην τὴν Κάδμου
 τῷ τε Ἀκταίωνος θανάτῳ, συμβάντι, ὡς λέγεται, καὶ τῇ
 πάσῃ τοῦ οἴκου τοῦ πατρῴου τύχῃ περισσότερον ἀλγοῦ-
 σαν ἐνταῦθα ἐκ Θηβῶν μετοικήσαι· καὶ Ἀυτονόης μνημῆα
 ἔστιν ἐν τῇ κώμῃ ταύτῃ. (9) Ἴουσι δὲ ἐκ Μεγάρων εἰς
 Κόρινθον, ἄλλοι τε εἶσι τάφοι, καὶ αὐλητοῦ Σαμίου Τη-
 λεφάνους· παιῆσαι δὲ τὸν τάφον Κλεοπάτραν τὴν Φιλίπ-
 που τοῦ Ἀμύντου λέγουσι· καὶ Καρὸς τοῦ Φορωνέως
 μνημῆα ἔστι, τὸ μὲν ἑξαρχῆς χῶμα γῆς, ὕστερον δὲ τοῦ
 θεοῦ χρήσαντος, ἑκοσμῆθη λίθῳ κογχίτῃ· μόνους δὲ Ἑλ-
 λήνων Μεγαρεῦσιν ὁ κογχίτης οὗτός ἐστι, καὶ σφισι καὶ
 ἐν τῇ πόλει πεποιῆται πολλὰ ἐξ αὐτοῦ. Ἔστι δὲ ἄγαν
 λευκὸς, καὶ ἄλλου λίθου μαλακώτερος· κόγχῃσι δὲ αἱ θα-
 λάσσαι διὰ πάντος ἐνεῖδιν οἶ· αὐτὸς μὲν τοιοῦτός ἐστιν
 ὁ λίθος. (10) Τῆς δὲ ὀνομαζομένης ἀπὸ Σκίρωνος καὶ
 ἐς τόδε, Σκίρωνος κῆνίκα Μεγαρεῦσιν ἐπολεμάρχει, πρῶ-
 τος, ὡς λέγουσιν, ἐποίησεν ἀνδράσιν εὐζάνοις ὀδεύειν. 108
 Ἀδριανὸς δὲ ὁ βασιλεὺς καὶ οὕτως, ὡς καὶ ἄρματα ἐναν-

eī scientiam tribuunt. Audivi etiam, quāvis in Erenea Mega-
 rici agrī vicō essem, Autonoēn Cadmī filiam ex Actaeonis
 casu, et reliquis paternae domus calamitatibus, moerore et
 luctu confectam, huc Thebis transmigrasse. Autonoēs quidem
 in eō vicō monumentum ostenditur. (9) In viā, quae Mega-
 ris Corinthum ducit, et alii tumuli sunt, et Telephanis Sami-
 tibicinis: quē faciendum curasse dicitur Cleopatra, Philippi
 eius, quem Amyntas genuit, filia. Visitur et Caris Phoronēi
 filii monumentum. Id quum initio terrae tantum agger esset,
 post ex oraculo conchite lapide exornatum est. Et is quidem
 lapis, apud solos e Graecis omnibus Megarensēs, caeditur.
 Ex eo multa sunt in ipsa etiam urbe opera. Est ille quidem
 insigni candore, et alio quovis lapide mollior. Marinae in eo
 conchae undique cernuntur. Talis quidem hic lapis est.
 (10) Viam vero, quam Scironem appellant, primus, quū
 Megarensium copiis praecesset, munisse dicitur Sciron, ita ut
 expeditis hominibus aequa esset. Adrianus vero imperator

τία ἐλαύνεσθαι, κατέστησεν εὐρυχωρῇ τε καὶ ἐπιτηδεῖαν εἶναι. (11) Λόγοι δὲ εἰσιν ἐς τὰς πέτρας, αἱ κατὰ τὸ στενὸν τῆς ὁδοῦ μάλιστα ἀνέχουσιν, ἐς μὲν τὴν Μολουρίδα, ὡς ἀπὸ ταύτης αὐτὴν ἐς θάλασσαν Ἰνώ ὄψαι, Μελικέρτην ἔχουσα τῶν παίδων νεώτερον· τὸν γὰρ δὴ πρεσβύτερον αὐτῶν Λέαρχον ἀπέκτεινεν ὁ πατήρ. λέγεται μὲν δὴ καὶ μανέντα δρᾶσαι ταῦτα Ἀθάμαντα· λέγεται δὲ καὶ ὡς ἐς τὴν Ἰνώ καὶ τοὺς ἐξ αὐτῆς παῖδας χρῆσάιτο ἀκρατεῖ τῷ θυμῷ, τὸν συμβάντα Ὀρχομενίοις λιμὸν καὶ τὸν δοκοῦντα Φρίξου θάνατον αἰσθόμενος, οὐ τὸ θεῖον αἴτιον ὄν γενέσθαι, βουλευθεῖσαι δὲ ἐπὶ τούτοις πᾶσιν Ἰνώ μητροῖαν οὔσαν. τότε δὲ φεύγουσα ἐς θάλασσαν αὐτὴν καὶ τὸν παῖδα ἀπὸ τῆς πέτρας τῆς Μολουρίδος ἀφίησιν. ἐξενεχθέντος δὲ ἐς τὸν Κορινθίων Ἰσθμὸν ὑπὸ δελφίνος, ὡς λέγεται, τοῦ παιδὸς, τιμαὶ καὶ ἄλλαι τῷ Μελικέρτῃ δίδονται μετονομασθέντι Παλαίμονι, καὶ τῶν Ἰσθμίων ἐπ' αὐτῷ τὸν ἀγῶνα ἄγουσι. (12) Τὴν μὲν δὴ Μολουρίδα πέτραν Λευκοθέας καὶ Παλαίμονος ἱερὰν ἤγηντο· τὰς

eandem eousque dilatavit, ut per eam agi possent duo obvii cursus. (11) De saxis vero, quae in viae angustiis eminent, fabula prodita est huiusmodi. Ino se cum Melicerte, natu minore filio, de saxo, quam Moluridem petram appellant, in mare praecipitem dedisse, quum natu maiorem Learchum pater occidisset: ac Athamantem quidem in uxorem et liberos furore impulsus sunt qui dicant ita saevisse: alii vero ira vehementer incensum, quod uxoris nefario facinore inmissam rescisset Orchomeniis famem, ac simul ab illa de medio sublatum Phrixum putaret: atque omnino accidisse omnia non divinitus, sed novercae dolo, interpretaretur. Illam igitur tunc ajunt arrepta fuga se cum filio in mare de Moluride petra abiecisse: puerum quidem a delphine exceptum, quum in Corinthiorum Isthmum fuisset expositus, mutato nomine, ex Melicerte Palaemonem appellatum: eique quum alios habitos honores, tum vero Isthmicos ludos decretos. (12) Moluridem certe petram Leucotheae et Palaemoni sacrarunt. Nam

δὲ μετὰ ταύτην νομίζουσιν ἑναγεῖς, ὅτι παροικῶν σφρίσιν ὁ Σκίρων, ὁπόσοις τῶν ξένων ἐπετύγγανεν, ἠφίει σφᾶς ἐς τὴν θάλασσαν. χελώνη δὲ ὑπενήχето ταῖς πέτραις, τοὺς ἐσβληθέντας ἀρπάζειν· εἰσὶ δὲ αἱ θαλάσσιαι, πλήν μεγέθους καὶ ποδῶν, ὅμοιαι ταῖς χερσαίαις, πόδας δὲ ζοικότητας ἔχουσι ταῖς φάκαις. τούτων περιῆλθεν ἡ δίκη Σκίρωνα ἀφεθέντα ἐς θάλασσαν τὴν αὐτὴν ὑπὸ Θησέως.

(13) Ἐπὶ δὲ τοῦ ὄρους τῆ ἄκρᾳ Διὸς ἔστιν Ἀφεσίον καλουμένου ναός· φασὶ δὲ ἐπὶ τοῦ συμβάντος ποτὲ τοῖς Ἑλλήσιν αὐχμοῦ, θύσαντος Αἰακοῦ κατὰ τι δὴ λόγιον τῷ Πανελληνίῳ Διὶ ἐν Ἀγίνῃ· κομισάντα δὲ ἀφεῖναι καὶ διὰ τοῦτο Ἀφεσίον καλεῖσθαι τὸν Δία. ἐνταῦθα καὶ Ἀφροδίτης ἄγαλμα καὶ Ἀπόλλωνός ἐστι καὶ Πανός. 109

(14) Προελθοῦσι δὲ ἐς τὸ πρόσω, μνημῆα ἔστιν Εὐρουσθέως. φεύγοντα δὲ ἐκ τῆς Ἀττικῆς μετὰ τὴν πρὸς Ἡρακλείδας μάχην ἐνταῦθα ἀποθανεῖν αὐτὸν ὑπὸ Ἰολάου λέγουσιν. ἐκ ταύτης τῆς ὁδοῦ καταβᾶσιν Ἀπόλλωνος ἱερόν

alia saxa, quae Moluridi adiacent, infamia et conscelerata putant, quod, quum ea accoleret Sciron, inde, quoscunque nactus esset hospites, in mare detruderet. Eos vero adnataans marina testudo conficere dicebatur. Sunt autem marinae testudines magnitudine tantum et pedibus terrestribus dissimiles: pedes enim habent, quales vituli marini. Sed eodem postea Sciron mortis genere scelus luit, a Theseo in idem abiectus mare. (13) In montis iugo Iovis Aphiesii cognomento fanum est. Esse vero ita appellatum tradunt, quod, quum ad deprecandam squalidam agri siccitatem Aeacus in Aegina divinam rem, ex quodam oraculo, Panellenio Iovi faceret, quum esset perlitatum, deus calamitatem removisset. Ibidem Veneris, Apollinis et Panos signa sunt. (14) Qui longius processerint, Eurysthei monumentum offendent: quem ab Herculis liberis praelio superatum, quum ex Attica fugeret, quo loco sepultus est, fuisse ab Iolao occisum dicunt. Iam vero ab hac via descendantibus, in conspectu est Latōi

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΩΝ ΚΟΡΙΝΘΙΩΝ

ΠΑΥΣΑΝΙΟΥ

ΕΛΛΑΔΟΣ ΠΕΡΙΗΓΗΣΕΩΣ

ΚΟΡΙΝΘΙΑΚΑ.

PLATE I

PLATE I

PLATE I

KOPINOIAKA SEU LIB. II.

CAPUT I.

De terrae Corinthiacae appellatione et originibus — incolis Corinthi — Achaeorum bello contra Romanos — Corintho a Mumio eversa et a Caesare restituta — Cromyone vico et memorandis in eo — Isthmo — Sini Pityocampae et Periphete — Isthmi perfodiendi conaminibus factis — certamine Neptuni cum Sole de Corintho — memorandis in Isthmo — templo Neptuni et signis in eo.

Ἡ δὲ Κορινθία χώρα, μοῖρα οὖσα τῆς Ἀργείας, ἀπὸ 110 Κορίνθου τὸ ὄνομα ἔσχηκε. Διὸς δὲ εἶναι Κόρινθον οὐδένα οἶδα εἰπόντα πῶ σπουδῇ, πλὴν Κορινθίων τῶν πολλῶν. Εὐμήλος δὲ ὁ Ἀμφιλύτου τῶν Βακχιαδῶν καλουμένων, ὃς καὶ ἔπη λέγεται ποιῆσαι, φησὶν ἐν τῇ Κορινθία συγγραφῇ, (εἰ δὴ Εὐμήλου γε ἡ συγγραφὴ) Ἐφύραν Ὠκεανοῦ θυγατέρα οἰκῆσαι πρῶτον ἐν τῇ γῇ ταύτῃ· Μαραθῶνα δὲ ὕστερον τὸν Ἐπωπέως τοῦ Ἀλωέως τοῦ Ἥλιου, φεύγοντα ἀνομίαν καὶ ὕβριν τοῦ πατρὸς, ἐς τὴν

CAP. I. CORINTHIACA quidem regio ad Argivorum fines pertinet: a Corintho verò nomen accepit, quem Iovis fuisse filium, quum studiose quaesierim, nondum inveni, qui tradiderit, praeter Corinthiorum multitudinem. Nam Eumelus Amphilyti filius e gente Bacchiadarum, qui carmina dicitur fecisse, in Corinthiaca historia scriptum reliquit, (si modo Eumeli illud opus est) Ephyren Oceani filiam primam in iis finibus consedissee: Marathonem deinde Epopei filium, Aloeï Solis filii nepotem, patris iniquitatem et contumeliam fugi-

παραδαλάσσια μετοικῆσαι τῆς Ἀττικῆς· ἀποθανόντος
 δὲ Ἐπωπέως, ἀφικόμενον ἐς Πελοπόννησον, καὶ τὴν ἀρ-
 χὴν διανείμαντα τοῖς παισίν, αὐτὸν ἐς τὴν Ἀττικὴν αὐθις
 ἀναχωρῆσαι· καὶ ἀπὸ μὲν Σικυῶνος τὴν Ἀσωπίαν, ἀπὸ
 111 δὲ Κορίνθου τὴν Ἐφυραίαν μετονομασθῆναι. (2) Κό-
 ρινθον δὲ οἰκοῦσι Κορινθίων μὲν οὐδεὶς ἔτι τῶν ἀρχαίων,
 ἔποικοι δὲ ἀποσταλέντες ὑπὸ Ῥωμαίων· αἴτιον δὲ τὸ
 συνέδριον τὸ Ἀχαιῶν. συντελοῦντες γὰρ ἐς αὐτὸ καὶ οἱ
 Κορίνθιοι μετέσχον τοῦ πολέμου τοῦ πρὸς Ῥωμαίους,
 ὃν Κριτόλαος στρατηγεῖν Ἀχαιῶν ἀποδειχθεὶς παρε-
 σκεύασε γενέσθαι, τοὺς τε Ἀχαιοὺς ἀναπέσας ἀποστῆναι
 καὶ τῶν ἔξω Πελοποννήσου τοὺς πολλοὺς· Ῥωμαῖοι δὲ
 ὡς ἐκράτησάν τῷ πολέμῳ, παρέλοντο μὲν καὶ τῶν ἄλλων
 Ἑλλήνων τὰ ὄπλα, καὶ τείχη περιεῖλον, ὅσαι τετειχισμένοι
 πόλεις ἦσαν. Κόρινθον δὲ ἀνάστατον Μομμίου ποιή-
 σαντος, τοῦ τότε ἡγουμένου τῶν ἐπὶ στρατοπέδου Ῥω-
 μαίων, ὕστερον λέγουσιν ἀνοικίσαι Καίσαρα, ὃς πολι-
 τείαν ἐν Ῥώμῃ πρῶτος τὴν ἐφ' ἡμῶν κατεστήσατο· ἀνοι-

entem, in maritimanam Atticae partem coloniam deduxisse:
 audita vero Epopei patris morte, in Peloponnesum reversum,
 acmox inter filios regno distributo, in Atticam redisse. Ab
 eius quidem filio Sicyone Asopian; a Corintho vero Ephy-
 racau nomen accepisse. (2) Corinthi in praesentia nulli iam
 sunt indigenae: est enim penes eos civitas, quos in coloniam
 Romani misere. Huius rei causa fuit Achaeorum concilium:
 in quo quum Corinthii censerentur, et ipsi una cum ceteris
 bellum Romanis intulerunt, Critolai auctoritatem secuti. Is
 enim, quum belli dux ab Achacis esset designatus, et Achaeos
 et ex iis, qui sunt extra Peloponnesum, multos ad defectio-
 nem sollicitavit. Romani vero rerum potiti, et ceterae
 Graeciae arma eripuerunt, et munitarum omnium urbium
 muros demoliti sunt. Deletam quidem a Mummio consul
 Corinthum, a Caesare (a quo Romana respublica eam, quam
 nunc etiam retinet, formam accepit) restitutam ferunt. Nam

κίσει δὲ καὶ Καρχηδόνα ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τῆς αὐτοῦ. (3) Τῆς δὲ Κορινθίας ἐστὶ γῆς καὶ ὁ καλούμενος Κρομυῶν, ἀπὸ Κρόμου τοῦ Ποσειδάωνος. ἐνταῦθα τραφῆναι φασι Φαῖαν, κατὰ τὰ ἔπη, ὕν· καὶ Θησέως ἐς αὐτὴν ἐστὶν ἔργον· προιοῦσι δὲ ἡ πλὴν ἀρχὴ τε ἐμοῦ ἐπεφύκει παρὰ τὸν αἰγιαλὸν, καὶ Μελικέρτου βωμὸς ἦν. ἐς τοῦτον τὸν τόπον ἐκκομισθῆναι τὸν παῖδα ὑπὸ δελφίνος λέγουσι. κειμένῳ δὲ ἐπιτυχόντα Σίσυφον θάψαι τε ἐν τῷ Ἴσθμῳ, καὶ τὸν ἀγῶνα ἐπ' αὐτῷ ποιῆσαι τῶν Ἴσθμίων. (4) Ἔστι δὲ ἐπὶ τοῦ Ἴσθμοῦ τῆς ἀρχῆς, ἔνθα ὁ ληστής Σίνις λαμβανόμενος πιτύων ἤγειν ἐς τὸ κάτω σφᾶς· ὀπόσω δὲ μάχῃ κρατήσκειν, ἀπ' αὐτῶν δήσας ἀφῆκεν ἂν τὰ δένδρα ἄνω φέρεσθαι· ἐνταῦθα ἑκατέρα τῶν πιτύων τὸν δεθέντα ἐπ' αὐτῇ εἴλκε, καὶ τοῦ δεσμοῦ μηδ' ἐτέρωσε εἰκοντος, ἀλλ' ἀμφοτέρωθεν ἐπίσης βιαζομένον διεσπᾶτο ὁ δεδεμένος. τοιοῦτῳ διεφθάρῃ τρόπῳ καὶ αὐτὸς ὑπὸ Θησέως 112 ὁ Σίνις· ἐκάθηρε γὰρ Θησεὺς τῶν κακούργων τὴν ὁδὸν τὴν ἐς Ἀθήνας ἐκ Τροιζῆνος, οὓς τε πρότερον κατηρθμῆσα, ἀνελών, καὶ ἐν Ἐπιδαύρῳ τῇ ἱερᾷ Περιφήτην

et Carthaginem etiam idem restituisse dicitur. (3) In Corinthiaco agro vicus est, cui Cromyon nomen, a Cromo Neptuni filio. In eo educatum ferunt Pityocampten, cui suus est inter Thesei aerumnas locus. Operis index est pinus, quae in ipso adhuc litore se progredientibus ostendit. Fuit hoc ipso in loco et Melicertae ara. Eo enim a delphine evectum puerum memorant: quem quum offendisset expositum Sisyphus, et humarit in Isthmo, et Isthmicos in eius honorem ludos instituerit. (4) In prima Isthmi fronte locus est, ubi Sinis latro, curvatis ad terram diversarum pinorum ramis, ad eos, quos pugnando vicisset, arctis utrinque vinculis alligabat, ut, quum in suam naturam arbores redissent, miserabilem illi in modum distraherentur: quo ipse postea supplicii genere a Theseo affectus est. Totam enim eam viam, quae Athenas a Troezenae ducit, Theseus a latrociniiis perpurgavit, et iis, quos ante nominavi, interemptis, et Epidauri Periphete, quem

Ἡφαίστου νομιζόμενον, κορύνη χαλκῇ χρώμενον εἰς τὰς μάχας. (5) Καθῆκει δὲ ὁ τῶν Κορινθίων ἰσθμὸς τῇ μὲν εἰς τὴν ἐπὶ Κεγχρέαις, τῇ δὲ εἰς τὴν ἐπὶ Λεχαίῳ θάλασσαν· τοῦτο γὰρ ἤπειρον ποιεῖ τὴν ἐντὸς χώραν. ὃς δὲ ἐπεχείρησε Πελοπόννησον ἐργάσασθαι νῆσον, προαπέλιπε διορύσσων τὸν Ἴσθμόν· καὶ ὄθεν μὲν διορύσσειν ἤρξαντο, δῆλόν ἐστιν, εἰς δὲ τὸ πετρῶδες οὐ προεχώρησαν ἀρχήν· μένει δὲ, ὡς ἐπεφύκει, καὶ νῦν ἤπειρος ὤν. Ἀλεξάνδρω τε τῷ Φιλίππου, διασκάψαι Μίμαντα ἐθελήσαντι, μόνον τοῦτο οὐ προεχώρησε τῶν ἔργων· Κνιδίους δὲ ἡ Πυθία τὸν ἰσθμὸν ὀρύσσοντας ἔπαυσεν. οὕτω χαλεπὸν ἀνθρώπων, τὰ θεῖα βιάσασθαι. (6) Τὸ δὲ οὐ Κορινθίοις μόνον περὶ τῆς χώρας ἐστὶν εἰρημένον, ἀλλὰ, ἐμοὶ δοκεῖ, Ἀθηναῖοι πρῶτοι περὶ τῆς Ἀττικῆς ἐσεμνολόγησαν. λέγουσι δὲ καὶ οἱ Κορίνθιοι, Ποσειδῶνα ἐλθεῖν Ἠλίῳ περὶ τῆς γῆς εἰς ἀμφισβήτησιν· Βριάρεων δὲ διαλλακτὴν γενέσθαι

Vulcano natum putabant, quique in pugna aenea clava utebatur. (5) Isthmus autem ipse Corinthiacus mari utrinque alluitur. Duobus eius latera promontoriis terminantur, Cenchreis et Lechaeo. Ea res interiorem regionem continentem facit. Nam quicumque Peloponnesum insulam facere conatus est, morte oppressus, opus imperfectum reliquit. Qua sane Isthmus fodi coeptus fuerit, operis exstant vestigia. Saxosa eius pars omnino tentata non fuit. Quare situs adhuc sui naturam servat. Alexandro quidem Philippi filio id unum ex animi sententia non cessit, quod Mimantem fodere non potuit. Gnidios vero ad Isthmum fodiendum aggressos oraculum Pythii Apollinis deterruit. Tam scilicet difficile est, divinitus attributam certis rebus naturam humana arte superare. (6) Quod vero Corinthii de terra sua praedicant, non ipsi, opinor, primi commenti sunt. Nam ante eos Athenienses ad Atticam ornandam deorum contentionem memoriae prodiderunt. Ipsi quidem Corinthii Neptunum narrant in certamen cum Sole de regione descendisse: disceptatorem inter eos Briareum fuisse: qui quum Isthmum

σφίσι, Ἴσθμὸν μὲν καὶ ὅσα ταύτῃ δικάσαντα εἶναι Ποσειδῶνος, τὴν δὲ ἄκραν Ἑλλῶ δόντα τὴν ὑπὲρ τῆς πόλεως. ἀπὸ μὲν τούτου λέγουσιν εἶναι τὸν Ἴσθμὸν Ποσειδῶνος. (7) Θεᾶς δὲ αὐτόθι ἄξια ἔστι μὲν θέατρον, ἔστι δὲ στάδιον λίθου λευκοῦ. ἔλθόντι δὲ ἐς τοῦ θεοῦ τὸ ἱερόν, τοῦτο μὲν ἀθλητῶν νικησάντων τὰ Ἴσθμια ἐστήκασιν εἰκόνες, τοῦτο δὲ πιτύων δένδρα ἔστι πεφυτευμένα ἐπὶ στοιχοῦ, τὰ πολλὰ ἐς εὐδὺ αὐτῶν ἀνήκοντα. τῷ ναῷ δὲ ὄντι μέγεθος οὐ μείζονι ἐφειστήκασι Τρίτωνες χαλκοῖ. καὶ ἀγάλματα ἔστιν ἐν τῷ προνάῳ, δύο μὲν Ποσειδῶνος, τρίτου δὲ Ἀμφιτρίτης, καὶ Θάλασσα καὶ αὕτη χαλκῆ. τὰ δὲ ἔνδον ἐφ' ἡμῶν ἀνέδηκεν Ἡρώδης Ἀθηναῖος, ἵππους 113 τέσσαρας ἐπιχρύσους πλὴν τῶν ὀπλῶν· ὀπλαὶ δὲ σφίσιν εἰσὶν ἐλέφαντος. καὶ Τρίτωνες δύο παρὰ τοὺς ἵππους εἰσὶ χρυσοῖ, τὰ μετ' ἑξὺν καὶ οὗτοι ἐλέφαντος· τῷ δὲ ἄρματι Ἀμφιτρίτη καὶ Ποσειδῶν ἐφειστήκασι. καὶ παῖς ὀρθός ἔστιν ἐπὶ δελφίνος ὁ Παλαίμων· ἐλέφαντος δὲ καὶ χρυσοῦ καὶ οὗτοι πεπολῆνται. τῷ βάθρῳ δὲ, ἐφ' οὗ τὸ ἄρμα, μέση μὲν ἐπείρογασται Θάλασσα, ἀνέχουσα Ἀφρο-

Neptuno, Solis vero promontorium, quod urbi imminet, adiudicasset, ex eo Isthmum Neptuni fuisse. (7) Insignia vero illic opera theatrum et stadium e candido lapide. Qua ad ipsum dei fanum aditus est, una in parte athletarum positae sunt statuae, qui victores in Isthmiis renunciati fuere: in altera pinus consitae, et earum multae quasi ad rectam lineam. In templo, quod modica sane magnitudine est, aenei stant Tritones: et in antica eius parte (*Pronaon appellanti*) Neptuni signa duo, Amphitrites unum, ipsum etiam mare aeneum. Quae intus sunt, dedicavit aetate nostra Herodes Atheniensis, equos quatuor inauratos, praeter ungulas tamen, quae ex ebore sunt: et iuxta equos Tritones duos aureos ad pubem usque. Nam reliqua eburna sunt. In curru stant Amphitrite et Neptunus: et rectus delphini insistit Palaemon puer: ebore et auro haec etiam expolita. In media basi, quae currum sustinet, mare expressum, et ex eo

δίτην παῖδα* ἐκατέρωθεν δέ εἰσιν αἱ Νηρηΐδες καλούμεναι. ταύταις καὶ ἐτέρωδι τῆς Ἑλλάδος βωμοὺς οἶδα ὄντας. τοὺς δὲ καὶ τεμένη σφίσι ἀναθέντας* ποιμαίνουσιν, ἔνθα καὶ Ἀχιλλεΐ τιμαί. Δωτοῦς δὲ ἐν Γαβάλοις ἱερὸν ἔστιν ἄγιον, ἔνθα πέπλος ἔτι ἐλείπετο, ὃν Ἕλληνες Ἐριφύλην λέγουσιν ἐπὶ τῷ παιδί λαβεῖν Ἀλκμαίωνι. (8) Τοῦ Ποσειδῶνος δὲ εἰσιν ἐπειρασμένοι τῷ βιάθρῳ καὶ οἱ Τυνδάρεω παῖδες, ὅτι δὴ σωτῆρες καὶ οὗτοι νεῶν καὶ ἀνθρώπων εἰσὶ ναυτιλλομένων. τὰ δὲ ἄλλα, ἀνάκειται Γαλήνης ἀγάλματα καὶ Θαλάσσης, καὶ ἵππος εἰκασμένος κῆτει τὰ μετὰ τὸ στέρονον, Ἴνώ τε καὶ Βελλεροφόντης, καὶ ὁ ἵππος ὁ Πήγασος.

C A P U T II.

De templo Palaemonis — ara Cyclopum — sepulcris Sisyphi et Nelei — Isthmicis ludis — Cenchreis et Lechaco, navalibus Corinthiorum — Helenae balneo — sepulcris prope viam — Craneo et memorandis in eo — Laide — memorandis in urbe Corintho — Pentheo.

Τοῦ περιβόλου δὲ ἔστιν ἐντὸς Παλαίμονος ἐν ἀριστερῇ ναός. ἀγάλματα δὲ ἐν αὐτῷ Ποσειδῶν καὶ Λευκοθέα καὶ

emergens Venus. Adsistunt utrinque Nymphae, quae Nereides appellantur: quibus et in aliis Graeciae locis aras dedicatas novi, quum lucos illis Poemenei consecrarint; ubi et Achilli honores habentur. Apud Dotos in Gabalis sanctissimum est templum. Exstat in eo pepus, quem ob filium Alcmæonem accepisse Eriphylum Graeci dicunt. (8) In eadem basi Neptuni insculpti sunt etiam Tyndari filii, quod ipsi quoque salutaria creduntur navibus et vectoribus numina. Tranquillitatis praeterea illic et maris simulacrum: et equus deinde, cuius quae sunt infra pectus partes, ceti figuram praeferunt. Ino ad haec, Bellerophontes, et equus Pegasus.

CAP. II. Intra templi septum ad sinistram est Portuni aedes: in qua signa sunt Neptunus, Matuta, et ipse Portunus.

αὐτὸς ὁ Παλαίμων. ἔστι δὲ καὶ ἄλλο Ἄδυτον καλούμενον, κάθοδος δὲ ἐς αὐτὸ ὑπόγειος, ἔνθα δὴ τὸν Παλαί-114
 μονα κενερόφθαί φασίν. ὃς δ' ἂν ἐνταῦθα ἢ Κορινθίων
 ἢ ξένος ἐπιτορκα ὁμόση, οὐδεμία ἔστι μηχανὴ διαφυγεῖν
 τοῦ ὄρκου. (2) Καὶ δὴ ἱερόν ἐστίν ἀρχαῖον, Κυκλώπων
 καλούμενος βωμὸς, καὶ θύουσιν ἐπ' αὐτῷ Κύκλωσι. τά-
 φους δὲ Σισύφου καὶ Νηλέως (καὶ γὰρ Νηλεῖα ἀφικόμε-
 νον ἐς Κόρινθον νόσῳ τελευτήσασαι φασί, καὶ περὶ τὸν
 Ἴσθμὸν ταφῆναι) οὐκ ἂν εὔροι, οὐδ' εἰ ζητοῖη τις ἐπιλε-
 ξάμενος τὰ Εὐμήλον. Νηλέως μὲν γὰρ οὐδὲ Νέστορι
 ἐπιδειχθῆναι τὸ μνημα ὑπὸ Σισύφου φασί· χοῦναι γὰρ
 ἄγνωστοι τοῖς πᾶσιν ὁμοίως εἶναι· Σίσυφον δὲ ταφῆναι
 μὲν ἐν τῷ Ἴσθμῳ, τὸν δὲ οἱ τάφον καὶ τῶν ἐφ' ἑαυτοῦ
 Κορινθίων ὀλίγους εἶναι, τοὺς εἰδότας. ὁ δὲ Ἴσθμικὸς
 ἀγὼν οὐδὲ ἀναστάντων ὑπὸ Μομμίου Κορινθίων ἐξέλι-
 πεν, ἀλλ' ὅσον μὲν χρόνον ἠρήματο ἢ πόλις, Σικωνίοις
 ἄγειν ἐπετέτραπτο τὰ Ἴσθμια· οἰκισθείσης δὲ αὐτῆς, εἰς

Est et cella, quod penetrale appellant: aditus est ad eam
 subterraneus. Ibi vero Portunum latere aiunt: ac si quis
 vel civis, vel hospes eo in loco peierarit, quin periurii poe-
 nas det, effugere nulla ratione queat. (2) Est etiam vetus,
 quam Cycloperum appellant aram, ad quam Cycloperibus divi-
 nam rem faciunt. Sepulcra vero aut Sisyphi, aut Nelei,
 ubinam sint, ut maxime Eumeli carmina perlegas, non possis
 deprehendere. Nam etsi Neleum sint qui tradant, quum
 Corinthum venisset, morbo vitae extremum diem clausisse,
 et circa Isthmum sepultum, eius tamen monumentum ne
 Nestori quidem ipsi a Sisypho monstratum ferunt: ac plane
 ignotum esse omnibus expedire. Sisyphum ipsum sepultum
 quidem in Isthmo, sed eius sepulcrum paucis omnino, qui
 aequales eius fuere, notum fuisse. Isthmici Iudii, ne excisa
 quidem a Mummio Corintho, intermissi sunt: sed etiam in
 ipsa urbis vastitate, ut eos faciundos curarent, datum nego-
 tium fuit Sicyoniis. Restituta Corintho, ad eos, qui nunc

τοὺς νῦν οἰκίτορας περιῆλθεν ἡ τιμή. (3) Κορινθίοις δὲ τοῖς ἐπινείοις τὰ ὀνόματα Λέχης καὶ Κεγχρείας ἔδοσαν, Ποσειδῶνος εἶναι καὶ Πείρηνης τῆς Ἀχελώου λεγόμενοι· πεποιήται δὲ ἐν Ἡοίαις μεγάλαις, Οἰβάλου θυγατέρα εἶναι Πειρήνην. ἔστι δὲ ἐν Λεχαίῳ μὲν Ποσειδῶνος ἱερὸν καὶ ἄγαλμα χαλκοῦν· τὴν δὲ ἐς Κεγχρείας ἰόντων ἐξ Ἴσθμοῦ, ναὸς Ἀρτέμιδος καὶ ξόανον ἀρχαῖον. ἐν δὲ Κεγχρείαις Ἀφροδίτης τέ ἐστι ναὸς καὶ ἄγαλμα λίθου· μετὰ δὲ αὐτὸ ἐπὶ τῷ ρεύματι τῷ διὰ τῆς θαλάσσης Ποσειδῶνος χαλκοῦν. κατὰ δὲ τὸ ἕτερον πέρασ τοῦ λιμένος Ἀσκληπιοῦ καὶ Ἰσίδος ἱερά. Κεγχρειῶν δὲ ἀπαντικρὺ
 115 τὸ Ἑλένης ἐστὶ λουτρόν. ὕδωρ ἐς θάλασσαν ἐκ πέτρας ρεῖ πολὺ καὶ ἀλυρὸν, ὕδατι ὅμοιον ἀρχομένῳ θερμοαίνεσθαι. (4) Ἀνιοῦσι δὲ ἐς Κόρινθον, καὶ ἄλλα ἐστὶ κατὰ τὴν ὁδὸν μνήματα, καὶ πρὸς τῇ πύλῃ Διογένης τέθειται ὁ Σινωπεύς, ὃν κύνα ἐπίκλησιν καλοῦσιν Ἑλληῆς. πρὸ δὲ τῆς πόλεως κυπαρίσσων ἐστὶν ἄλσος ὀνομαζόμενον Κράνειον. ἐνταῦθα Βελλεροφόντου τέ ἐστι τέμενος, καὶ

sunt; inquilinós pristinus honos rediit. (3) Corinthiorum navalibus Leches et Cenchrias nomina dederè: quos Neptuno ex Pirene Acheloi filia genitos credunt: quanquam iis carnibus; quae Magnae Eoeae sunt appellatae, Oebali fuisse filiam Pirenen proditum est. In Lechaeo Neptuni templum est cum signo aeneo. In via, quae ab Isthmo Cenchreas ducit, Dianae templum est, et signum pervetus ligneum. In ipsis Cenchreis Veneris delubrum, et marmoreum signum. In maris fere alluvie Neptuni ex aere. In altero vero portus cornu Aesculapii et Isidis fana. Cenchreis e regione sunt Helenae balneae. Aqua e saxo in mare defluit, multa illa quidem et salsa, nihilo calidior, quam quae igni primum intepuerit. (4) Qua vero adverso clivo ad Corinthum acceditur, et alii sunt in via tumuli, et ad ipsam portam Diogenis Sinopensis, quem cognomento Graeci Canem appellarunt. Maxime suburbanus est cupressorum lucus, cui Craneo nomen. In eo Bellerophontis fanum est, et Veneris Melani-

Ἀφροδίτης ναὸς Μελαινίδος, καὶ τάφος Λαΐδος, ᾧ δὴ λέαινα ἐπίθημά ἐστι κριὸν ἔχουσα ἐν τοῖς προτέροις ποσίν. ἔστι δὲ καὶ ἄλλο ἐν Θεσσαλίᾳ Λαΐδος φάμενον μνημα εἶναι· παρεγένετο γὰρ καὶ ἐς Θεσσαλίαν ἑρασθεῖσα Ἴπποστράτου. τὸ δὲ ἐξαρχῆς ἐξ Ἰκκάρων αὐτῆν τῶν ἐν Σικελίᾳ λέγεται παῖδα οὔσαν ὑπὸ Νικίου καὶ Ἀθηναίων ἀλῶναι· πρᾶθεισαν δὲ ἐς Κόρινθον ὑπερβαλέσθαι κάλλει τὰς τότε ἑταίρας, θαυμασθῆναι τε οὕτω παρὰ Κορινθίοις, ὡς ἀμφισβητεῖν σφᾶς καὶ νῦν ἔτι Λαΐδος.

(5) Λόγον δὲ ἄξια ἐν τῇ πόλει τὰ μὲν λειπόμενα ἔτι τῶν ἀρχαίων ἐστίν· τὰ δὲ πολλὰ αὐτῶν ἐπὶ τῆς ἀκμῆς ἐποιήθη τῆς ὕστερον. ἔστιν οὖν ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς (ἐνταῦθα γὰρ πλεῖστά ἐστι τῶν ἱερῶν). Ἀρτεμῖς τε ἐπέκκλησιν Ἐφεσία, καὶ Διονύσου ξόανα ἐπέχουσα πλὴν τῶν προσώπων· τὰ δὲ πρόσωπα ἀλοιφῇ σφισιν ἐρυθρᾷ κεκόσμηται· Λύσιον δὲ, τὸν δὲ Βάκχειον ὀνομάζουσι. (6) Τὰ δὲ λεγόμενα ἐς τὰ ξόανα καὶ ἐγὼ γράψω. Πενθέα ὑβρίζοντα ἐς

dis delubrum: Laidis etiam sepulcrum, cui leaena insculpta est, prioribus pedibus arietem tenens. Ostenditur etiam in Thessalia Laidis monumentum. Venisse enim et in Thessaliam dicitur, Hippostratum amatorem suum secuta. Primum quidem Hyccaris (Siciliae id oppidum est) a Niciae militibus captam, quum adhuc puella esset; Corinthum deinde ab eo, cui vendita est, adductam, meretrices aiunt aetatis suae omnes corporis forma longe antesse. Tantaе vero fuit Corinthiis admirationi, ut nunc etiam de Laide certent. (5) Multa in urbe praeclara opera, quae partim reliquiae sunt antiquitatis, partim vero florente posterioribus aetatibus Corinthiorum civitate facta sunt. In foro, ubi plurima sunt templa, Diana est Ephesia cognomento, et Liberi Patris signa duo lignea, inaurata, praeter ora tamen, quae minio oblita sunt: Lysium alterum, alterum Baccheum nominant. (6) Quae de iis signis pervagata sunt vulgi sermonibus, et ipse scribam. Pentheum aiunt, quum Liberum Patrem multis

Διόνυσον καὶ ἄλλα τολμᾶν λέγουσι, καὶ τέλος ἐς τὸν Κιθαιρῶνα ἐλθεῖν ἐπὶ κατασκοπῇ τῶν γυναικῶν· ἀναβάντα δὲ ἐς δένδρον θεάσασθαι τὰ ποιούμενα· τὰς δὲ, ὡς ἐφώρασαν, κατελκῦσαι τε αὐτίκα Πενθία, καὶ ζῶντος ἀποσπᾶν ἄλλο ἄλλην τοῦ σώματος. ὕστερον δὲ, ὡς Κορίνθιοι λέγουσιν, ἡ Πυθία χρᾶ σφισιν ἀνευρόντας τὸ δένδρον ἐκεῖνο ἴσα τῷ θεῷ σέβειν· καὶ ἀπ' αὐτοῦ διὰ τὸδε τὰς εἰκόνας πεποιήνται ταύτας. (7) Ἔστι δὲ καὶ Τύχης ναὸς· ἄγαλμα ὀρθὸν Παρίου λίθου. παρὰ δὲ αὐτὸν θεοῖς πᾶσιν ἔστιν ἱερόν. πλησίον δὲ ᾠκοδόμηται κρήνη καὶ Ποσειδῶν ἐπ' αὐτῇ χαλκοῦς, καὶ δελφίς ὑπὸ τοῖς ποσίν ἔστι τοῦ Ποσειδῶνος ἀφιεῖς ὕδωρ. καὶ Ἀπόλλων ἐπίκλησιν Κλάριος χαλκοῦς. ἔστι καὶ ἄγαλμα Ἀφροδίτης, Ἐρμογένους Κυθηρίου ποιήσαντος. Ἐρμοῦ τέ ἐστιν ἀγάλματα χαλκοῦ μὲν καὶ ὀρθὰ ἀμφοτέρω, τῷ δὲ ἐτέρω καὶ ναὸς πεποιήται. τὰ δὲ τοῦ Διὸς καὶ ταῦτα ὄντα ἐν ὑπαίθρῳ, τὸ μὲν ἐπίκλησιν οὐκ εἶχε, τὸν δὲ αὐτῶν Χρόνιον, καὶ τὸν τρίτον καλοῦσιν Ἔψιστον.

contumeliis vexaret, et alia insolenter facere ausum, et postremo, ut foeminarum opera sacra specularetur, ad Cithaeronem profectum, in arborem ascendisse, atque inde omnia conspiciat. Quod quum Bacchae animadvertissent, impetu facto viventem eum lacerasse, ac membratim discerpsisse. Corinthii redditum sibi postea oraculum narrant, ut eam arborem quaerent, et inventae divinos honores haberent. Illius igitur oraculi monitu se imagines illas faciundas curasse. (7) Est praeterea Fortunae aedes, cuius signum recto statu, e Pario lapide. Templum adiunctum est Dis omnibus dicatum. Proxime erectus est aquae ductus, cui insidit Neptunus ex aere, sub cuius pedibus delphinus aquam profundit. Est etiam ex aere Apollo cognomento Clarius: et Venus, Hermogenis Cytherii opus. Sunt et Mercurii signa duo, et ipsa ex aere, et recto statu: sed eorum alterum cellam suam habet. Iovis vero sub divo posita signa tria: quorum unum cognomen non habet, alterum Terrestrem, tertium Celsissimum nuncupant.

C A P U T III.

De memorandis in urbe Corintho continuatio — Octaviae templo — Pirene fonte — aere Corinthio — balneis Corinthiorum et fontibus — Medae liberorum sepulcro — Medea et Iasone, et primis Corinthi regibus.

Εν μέσῳ δὲ τῆς ἀγορᾶς ἔστιν Ἀθηναῖα χαλκῆ· τῷ βάρῳ δὲ αὐτῆς ἔστι Μουσῶν ἀγάλματα ἐπειρασμένα. ὑπὲρ δὲ τὴν ἀγορὰν ἔστιν Ὀκταβίας ναὸς ἀδελφῆς Ἀυγούστου βασιλεύσαντος Ῥωμαίων μετὰ Καίσαρα τὸν οἰκιστὴν Κορίνθου τῆς νῦν. (2) Ἐκ δὲ τῆς ἀγορᾶς ἐξιόντων τὴν ἐπὶ Λεχαιοῦ προπύλαιά ἐστι, καὶ ἐπ' αὐτῶν ἄρματα ἐπὶχρῶσα, τὸ μὲν Φαέθοντα Ἥλιου παῖδα, τὸ δὲ Ἥλιον αὐτὸν φέρον. ὀλίγον δὲ ἀπωτέρω τῶν προπυ- 117
λαιῶν εἰσιούσιν ἐν δεξιᾷ ἔστιν Ἡρακλῆς χαλκοῦς. (3) Μετὰ δὲ αὐτὸν ἔβodus ἔστι τῆς Πειρήνης ἐς τὸ ὕδωρ. ἐπὶ δὲ αὐτῇ λέγουσιν, ὡς ἡ Πειρήνη γένοιτο ὑπὸ δακρῶν ἐξ ἀνθρώπου πηγῆ, τὸν παῖδα ὀδυρομένη Κεγχροίαν ὑπὸ Ἀρτέμιδος ἀκούσης ἀποθανόντα. κεκόσμηται δὲ ἡ πηγὴ λίθῳ λευκῷ, καὶ πεποιημένα ἔστιν οἰκῆματα σπηλαιῶς κατὰ ταῦτα, ἐξ ὧν τὸ ὕδωρ ἐς κρήνην ὑπαιθρὸν ῥεῖ,

CAP. III. In medio foro est Minerva ex aere: in cuius basi Musae insculptae sunt. Ultra forum Octaviae aedes est Augusti sororis, qui Caesari in imperium Romanum successit, ei nempe, a quo est Corinthus restituta. (2) Quum e foro exieris Lechaeum versus, vestibula videas, ac super ipsis inauratos currus duos: quorum altero Phaethon Solis filius, altero Sol ipse vehi videtur. Ultra propylaea ingressis, ad dexteram est Hercules aeneus. (3) Ab eo aditus est ad Pirenen fontem: de quo fabulis vulgatum, Pirenen nympham, quum filium Cenchrinam lugeret, quem Diana per imprudentiam occiderat, tantam profudisse lacrymarum vim, ut in fontem sui nominis conversa fuerit. Ornatus fons est candido marmore: in eo cellulae ad speluncarum similitudinem factae, e quibus aqua in subdiale[m] fontem profluit gustatu suavis,

πιεῖν τε ἡδὺν, καὶ τὸν Κορινθίου χαλκὸν διάπυρον καὶ θερμὸν ὄντα ὑπὸ ὕδατος τούτου βάπτεσθαι λέγουσιν· ἔπει χαλκὸς οὐκ ἔστι Κορινθίσις. ἔτι δὲ καὶ Ἀπόλλωνος ἄγαλμα πρὸς τῇ Πειρήνῃ, καὶ περιβολὸς ἔστιν· ἐν δὲ αὐτῷ γραφὴ τὸ Ὀδυσσεύς ἐς τοὺς μνηστῆρας ἔχουσα τόλμημα. (4) Αὐτῆς δ' ἰούσιν ἐπὶ Λεχαιῶν τὴν εὐθείαν, χαλκοῦς καθήμενός ἐστιν Ἐρμῆς, παρέστηκε δὲ οἱ κριός· ὅτι Ἐρμῆς μάλιστα δοκεῖ θεῶν ἐφορᾶν καὶ αὐξεν ποιμνας, καθὰ δὴ καὶ Ὅμηρος ἐν Ἰλιάδι ἐποίησεν·

Τῶν Φόρβαντος πολυμήλου, τὸν ἴα μάλιστα
Ἐρμείας Τρώων ἐφίλει, καὶ κτῆσιν ὄπασσε.

τὸν δὲ ἐν τελετῇ Μητρὸς ἐπὶ Ἐρμῆ λεγόμενον καὶ τῷ κριῷ λόγον ἐπιστάμενος, οὐ λέγω. μετὰ δὲ τὸ ἄγαλμα τοῦ Ἐρμού Ποσειδῶν καὶ Λευκοθέα καὶ ἐπὶ δελφίνος ἔστιν ὁ Παλαίμων. (5) Λουτρὰ δὲ ἔστι μὲν πολλαχοῦ Κορινθίσις καὶ ἄλλα, τὰ μὲν ἀπὸ τοῦ κοινοῦ, τὸ δὲ βασιλέως Ἀδριανοῦ κατασκευάσαντος· τὸ δὲ ὀνομαστότατον αὐτῶν πλησίον τοῦ Ποσειδῶνος. τοῦτο δὲ Εὐρύκλῆς ἐποίησεν ἀνήρ

et qua aes Corinthium candens immergi autumant, quum alioqui nullum habeant aes Corinthii. Est autem et Apollinis ad Pirenen signum, et septum, in quo pictum Ulyssis in procos facinus. (4) Rursus in via, qua ad Lechaeum recta iter est, Mercurius ex aere sedens visitur: cui adsistit aries, quod unus prae ceteris Mercurius greges tueri et augere existimatur: ut Homerus in Iliade significat:

Hic tibi natus erat, pecoris ditissime Phorba,
Quem sibi prae cunctis charum Cyllenia proles
Ditarat Teucris.

Quae cognita in Magnae Matris initiis mihi sunt de Mercurio et ariete, consulto reticeo. Post Mercurii signum Neptunus est, et Matuta, et delphino insistens Portunus. (5) Balneae vero passim Corinthiis, et aliae e publica pecunia exstructae, et quas *impensa sua* Adrianus Imperator exaedificavit. Quae vero omnium sunt nobilissimae prope Neptuni, eas Eurycles

Σπαρτιάτης, λίθοις κοσμήσας καὶ ἄλλοις, καὶ ὄν ἐν Κρο-
 κείαις χώρας τῆς Λακωνικῆς ὀρύσσουσιν. ἐν ἀριστερᾷ δὲ
 τῆς εἰσόδου Ποσειδῶν, καὶ μετ' αὐτὸν Ἄρτεμις θηρεύουσα
 ἔστηκε. Κρήναι δὲ πολλαὶ μὲν ἀνὰ τὴν πόλιν πεποιήν- 118
 ται πᾶσαν, ἅτε ἀφθόνου ῥεόντός σφισιν ὕδατος, καὶ ὁ
 δὴ βασιλεὺς Ἀδριανὸς ἐδήγαγεν ἐκ Στυμφήλου. θεῶς
 δὲ μάλιστα ἀξία ἢ παρὰ τὸ ἀγαθὸν τὸ τῆς Ἀρτέμιδος,
 καὶ οἱ Βελλεροφόντης ἔπεστι, καὶ τὸ ὕδωρ οἱ δι' ὀπλῆς
 ἵππου ῥεῖ τοῦ Πηγᾶσου. Ἐτέρων δὲ ἐκ τῆς ἀγορᾶς τὴν
 ἐπὶ Σικυῶνα ἐρχομένοις ἐστὶν ἐν δεξιᾷ τῆς ὁδοῦ ναὸς καὶ
 ἀγαθὸν χαλκοῦν Ἀπόλλωνος, καὶ ὀλίγον ἀνωτέρω κρήνη
 καλουμένην Γλαύκης. ἐς γὰρ ταύτην ἔρριψεν αὐτὴν (ὡς
 λέγουσι) τῶν Μηδείας ἐσέσθαι φαρμάκων τὸ ὕδωρ νομι-
 ζουσα ἴαμα. (6) Ἐπὶ ταύτην πεποιήται τὴν κρήνην καὶ
 τὸ καλούμενον Ὠιδεῖον, παρὰ δὲ αὐτὸ μνημῆα ἐστὶ τοῖς
 Μηδείας παῖσιν, ὧν ὀνόματα μὲν σφισιν Μέρομερος καὶ
 Φέρης, καταλιθωθῆναι δὲ ὑπὸ Κορωνθίων λέγονται τῶν
 δώρων εἶνεκα, ὧν τῇ Γλαύκῃ κομίσαι φασὶν αὐτοῦς.

Spartanus condidit, et quum aliis lapidibus, tum vero eo,
 qui in Croceis Laconici agri vico exciditur, exornavit. Ad
 laevam aditus Neptunus; secundum eum venatricis habitu
 Diana stat. Aquae ductus multi in diversis urbis regionibus,
 (luculenta enim Corinthiis perennium aquarum copia suppe-
 ditat) et is, quem ducta e Stymphelio aqua erigendum curavit
 Adrianus. Spectatu dignissima sunt, ubi a Dianae signo
 discesseris, Bellerophontes, et ex ipsa Pegasi equi ungula
 manans aqua. Alteram vero qui viam temerint a foro Sicy-
 oniam versus, a dextra Apollinis aedem cum aeneo signo
 videant: et modico hinc intervallo fontem, qui Glaucēs dici-
 tur, quod in illum se Glaucē abiecit, salutarem sibi aquam
 fore sperans contra Medae veneficia. (6) Supra fontem
 hunc aedes est, quod Odeum appellant. Proximum ei Medae
 filiorum sepulcrum, quorum nomina Mermerus, et Pheres.
 Lapidibus vero a Corinthiis obrutos memorant, propter ea,
 quae a matre Glaucē munerā attulerunt. Sed enim quod

ἄτε δὲ τοῦ θανάτου βιαίου καὶ οὐ σὺν τῷ δικαίῳ γενομέ-
 νου, τὰ τέκνα Κορινθίων τὰ νήπια ὑπ' αὐτῶν ἐφθείρετο,
 πρὶν ἢ, χρήσαντος τοῦ Θεοῦ, θυσίαι τε αὐτοῖς ἐπέτειοι
 312 κατέστησαν, καὶ Δεῖμα ἐπέστάθη. τοῦτο μὲν δὴ καὶ ἐς
 ἡμᾶς ἐτι λείπεται γυναικὸς ἐς τὸ φοβερώτερον εἰκῶν
 πεποιημένη. Κορίνθου δὲ ἀναστάτου γενομένης ὑπὸ
 Ῥωμαίων, καὶ Κορινθίων τῶν ἀρχαίων ἀπολομένων, οὐκ
 ἐτι ἐκείναι καθεστήκασιν αὐτοῖς αἱ θυσίαι παρὰ τῶν
 ἐποίκων, οὐδὲ ἀποκείρονται σφισιν οἱ παῖδες, οὐδὲ μέ-
 λαιναν φοροῦσιν ἐσθῆτας. (7) Μήδεια δὲ τότε μὲν ἐλ-
 θούσα ἐς Ἀθήνας συνώκησεν Αἰγεῖ· χρόνῳ δὲ ὕστερον
 φώραθεῖσα, ἐπιβουλεύειν Θησεῖ καὶ ἐξ Ἀθηνῶν ἔφυγε.
 παραγενομένη δὲ ἐς τὴν λεγομένην τότε Ἀρίαν τοῖς ἀν-
 θρώποις ἔδωκε τὸ ὄνομα, καλεῖσθαι Μήδους ἀπ' αὐτῆς.
 τὸν δὲ παῖδα, ὃν ἐπήγετο φεύγουσα ἐς τοὺς Ἀρίους,
 γενέσθαι λέγουσιν ἐξ Αἰγέως, ὄνομα δὲ οἱ Μῆδον εἶναι.
 Ἑλλάνικος δὲ αὐτὸν Πολύξενον καλεῖ, καὶ πατὴρ Ἰάσο-
 νός φησιν εἶναι. Ἐπὶ δὲ ἐστὶν ἐν Ἑλληνισι Ναυπάκτια
 ὀνομαζόμενά· πεποιήται δὲ ἐν αὐτοῖς, Ἰάσωνα ἐξ Ἰωλκοῦ

per vim oppressi innocentes fuere, nece sua illis Corinthio-
 rum liberi poenas dederunt ex oraculo, et annua illis sacra
 fieri coepta, Pavorisque imago dedicata. Exstat illa hac
 etiam aetate, muliebri habitu ad terrorem quammaxime
 efficta. Delēta vero a Romanis Corintho, et indigenis extin-
 ctis, pristinum sacrificandi morem coloni non retinuerunt:
 neque amplius illis pueri aut crinem tondent, aut atram
 vestem induunt. (7) Medeam quidem ipsam, quum Athenas
 venisset, Aegeus in matrimonio habuit: sed insidiis, quas
 Theseo fecerat, detectis, in Asiae eam partem, quae tunc
 Aria vocabatur, profugit; ubi de se Medis nomen dedit.
 Iam filium, quem secum in Arios abduxit, Aegeo genitum
 tradunt, Medoque ei nomen fuisse: Hellanicus tamen Poly-
 xenum nuncupat, et patrem ei Iasonem fuisse scribit. Car-
 mina Graeci habent, quae Naupactia nominant. In illis

μετὰ τὸν Πέλλου θάνατον ἐς Κόρυραν μετοικῆσαι, καὶ οἱ Μέμερον μὲν τὸν πρεσβύτερον τῶν παίδων ὑπὸ λεαινῆς διαφθαρῆναι, θηρεύοντα ἐν τῇ πέραν ἠπίρω· Φέ- 119 ρητι δὲ οὐδὲν ἔστιν ἐς μνήμην προσκειμένον. Κιναίδων δὲ ὁ Ἀκαδαιμόνιος (ἐγενεαλόγησε γὰρ καὶ οὗτος ἔπεισι) Μῆδον καὶ θυγατέρα Ἐριώπιν Ἰάσονι εἶπεν ἐκ Μηδείας γενέσθαι· πέρα δὲ ἐς τοὺς παῖδας οὐδὲ τοῦτω πεποιημένα ἔστιν. (8) Εὐμηλος δὲ Ἥλιον ἔφη δοῦναι τὴν χώραν Ἀλωεῖ μὲν τὴν Ἀσωπίαν, Αἰήτη δὲ τὴν Ἐφυραίαν· καὶ Αἰήτην ἀπιόντα ἐς Κόλχους παρακαταθέσθαι Βοῦνον τὴν γῆν· Βοῦνον δὲ Ἐρμού καὶ Ἀλκίδαμειας εἶναι, καὶ ἐπεὶ Βοῦνος ἐτελεύτησεν, οὕτως Ἐπωπέα τὸν Ἀλωεύς καὶ τὴν Ἐφυραίων σχεῖν ἀρχήν· Κορίνθου δὲ ὕστερον τοῦ Μαραθῶνός οὐδένα ὑπολιπομένου παῖδα, τοὺς Κορινθίους Μῆδειαν μεταπεμφαμένους ἐξ Ἰωλκοῦ παραδοῦναι οἱ τὴν ἀρχήν· βασιλεύειν μὲν δὴ δι' αὐτὴν Ἰάσονα ἐν Κορίνθῳ, Μῆδεια δὲ παῖδας μὲν γίνεσθαι, τὸ δὲ αἰετικτόμενον κατακρύπτειν αὐτὸ εἰς τὸ ἱερὸν φέρουσαν τῆς

scriptum exstat, Iasonem post Peliae mortem Coreyram migrasse: ibique Mermerum eius filium natu maiorem, in continenti ea, quae e regione est, venantem, a laena interfectum: de Pherete autem nihil in eis est memoriae proditum. Cinaethon Laeadaemonius (nam et is Gentilitates versibus mandavit) Medum et Eriopin filiam suscepisse Iasonem ex Medea scriptum reliquit, neque amplius quicquam, quod ad pueros pertineat. (8) At Eumelus Solem dicit Aloeo Asopiam terram, Ephyracae Aectae tradidisse: Aecten deinde Colchos profectum Buno regnum suum commendasse: Bunum ipsum Mercurio ex Alcidamea genitum: qui quum e vita decessisset, Epopeum Aloei filium Ephyracorum imperium obtinuisse: deinde vero quum Corinthus Marathonis filius nullos reliquisset liberos, Corinthios ex Iolco Medeam in regnum vocasse: eam vero Iasonem regni compotem fecisse, ac filios quidem peperisse, sed in lucem quicquid edidisset, in Iunonis fano occultare solitam, quod nempe immortales futuros sibi

Ἦρας κατακρύπτειν δὲ ἀθανάτους ἔσεσθαι νομίζουσαν· τέλος δὲ αὐτὴν τε μαθεῖν, ὡς ἡμαρτήκοι τῆς ἐλπίδος, καὶ ἅμα ὑπὸ τοῦ Ἰάσονος φωραθεῖσαν, (οὐ γὰρ αὐτὸν ἔχειν δεομένη συγγνώμην, ἀποπλέοντα δ' ἐς Ἴωλκὸν οἴχεσθαι) τούτων δὲ εἵνεκα ἀπελθεῖν καὶ Μήδειαν παραδοῦσαν Σισύφῳ τὴν ἀρχήν. τάδε μὲν οὕτως ἔχοντα ἐπεξελέξαμην.

CAPUT IV.

De templo Minervae Chalinitidis — Bellerophonte — Sisyphti posteris Corinthi regibus — Bacchiadis Corinthi regnum obtinentibus et a Cypselo expulsis — Cypseli stirpe — Daedali artis operibus — templo Jovis Capitolini seu Coryphaei — fonte Lerna ac templis et signis prope illum — templis et signis in via ad Corinthi arcem.

Τοῦ μνήματος δὲ ἐστὶν οὐ πόρῳ Χαλινίτιδος Ἀθηνᾶς ἱερὸν. Ἀθηνᾶν γὰρ θεῶν μάλιστα συγκατεργάσασθαι τὰ τε ἄλλα Βελλεροφόντῃ φασί, καὶ ὡς τὸν Πήγαβόν οἱ παραδοίῃ, χειρωσαμένη τε καὶ ἐνθεῖσα αὐτῇ τῷ ἵππῳ χαλινόν. Τὸ δὲ ἄγαλμά οἱ τοῦτο ξόανόν ἐστι, πρόσωπόν τε καὶ χεῖρες καὶ ἄκροι πόδες εἰς λευκοῦ λίθου. (2) Βελλεροφόντην δὲ οὐκ αὐτοκράτορα ὄντα βασιλεύειν, εἶναι

persuaserat. Verum quum neque id ex voto evenisset, et, re comperta, Iason non modo deprecanti veniam non dedisset, sed ea relicta Iolcon revertisset, et ipsam Corintho profectam Sisypho imperium tradidisse. Haec perinde, ut mihi comperta sunt, exposui.

CAP. IV. A sepulcro non multum distat Fraenatricis Minervae (*Chalinitida appellant*) fanum. Minervam etenim aiunt prae ceteris Dis Bellerophonti quum aliis in rebus opitulatam, tum vero a se domitum, fraeno iam imposito, Pegasus dedisse. Ligneum est deae signum: os tamen, manus et imi pedes e candido lapide sunt. (2) Neque vero Bellerophontem regnum Corinthiorum unquam possedisse.

δὲ ἐπὶ Προίτῳ καὶ Ἀργείοις ἐγὼ τε πείδομαι, καὶ ὅστις τὰ Ὅμηρου μὴ πάροργον ἐπελέξατο. φαίνονται δὲ καὶ Βελλεροφόντου μετοικήσαντος ἐς Λυκίαν οὐδὲν ἤσσαν οἱ Κορίνθιοι τῶν ἐν Ἀργεὶ δυναστῶν ἢ Μυκήναις ὑπακούοντες· ἰδίᾳ τε οὐδένα παρέσχοντο ἄρχοντα τῆς ἐπὶ 120 Τροίαν στρατιᾶς, συντεταγμένοι δὲ Μυκηναίους καὶ ὅσων ἄλλων Ἀγαμέμνων ἠγρεῖτο, μετέσχον τοῦ στόλου. (3) Σισύφῳ δὲ οὗτοι Γλαῦκος μόνον ὁ Βελλεροφόντου πατήρ, ἀλλὰ καὶ ἕτερος υἱὸς ἐγένετο Ὀρνυτίων, ἐπὶ δὲ αὐτῶ Ἐθέρανδρός τε καὶ Ἄλμος. Ὀρνυτίωνος δὲ ἦν Φῶκος, Ποσειδῶνος δὲ ἐπίκλησιν. καὶ ὁ μὲν ἀπέφησεν ἐς Τιθόρῃαν τῆς νῦν καλουμένης Φωκίδος, Θόας δὲ Ὀρνυτίωνος υἱὸς νεώτερος κατέμεινεν ἐν τῇ Κορίνθῳ. Θόαντος δὲ Δαμοφῶν· Δαμοφῶντος δὲ ἦν Προπόδας· Προπόδα δὲ Δωρίδας καὶ Ἰανθίδας· τούτων βασιλευόντων, Δωριεῖς στρατεύουσιν ἐπὶ Κόρινθον· ἠγρεῖτο δὲ Ἀλήτης Ἰππότου τοῦ Φύλαντος τοῦ Ἀντιόχου τοῦ Ἡρακλέους,

sed in Proeti Argivorum regis potestate fuisse, et ipse, ut credam, facile adduci possum, ac nihilo minus, qui Homeri carmina non indiligenter legerit. Satis etiam constat, tenente iam Lyciam Bellerophonte, Corinthios perpetuo iis, qui aut Argis aut Mycenis rerum summae praeessent, paruisse: quando privatim ipsi nullum ad Troiam ducem miserunt, sed Agamemnonis signa et auspicia secuti, eius expeditionis participes fuere. (3) Sisyphus quidem non Glaucum duntaxat Bellerophontis patrem genuit, sed praeter eum Ornytionem etiam, et post hunc Thersandrum, et Almum suscepit. Ornytione Phocus natus, Neptuni tamen creditus. Is Thyraeam in ea regione, quae nunc Phocis dicitur, coloniam deduxit: Thoas eius frater natu minor Corinthi mansit: eo Demophon, Demophonte Propodas, Propoda Doridas et Hyanthidas geniti sunt. His regnantibus Dorienses exercitum duce Alete Hippotae filio, Phylantis nepote, Antiochi pronepote, et Herculis abnepote, contra Corinthum duxerunt.

Δωρίδας μὲν οὖν καὶ Ἵανθίδας παραδόντες τὴν βασιλείαν Ἀλήτῃ καταμένουσιν αὐτοῦ· τῶν δὲ Κορινθίων ὁ δῆμος ἐξέπεσεν, ὑπὸ Δωριέων κρατηθεὶς μάχῃ. Ἀλήτης δὲ αὐτὸς τε καὶ οἱ ἀπόγονοι βασιλεύουσιν ἐς μὲν Βάκχιν τὸν Προῦμνιδος ἐπὶ γενεᾶς πέντε. (4) Ἀπὸ τούτου δὲ οἱ Βακχιάδαι καλούμενοι πέντε ἄλλας γενεᾶς ἐς Τελέστην τὸν Ἀριστοδήμου· καὶ Τελέστην μὲν κατὰ ἔχθος Ἀριεὺς καὶ Περάντας κτείνουσι· βασιλεὺς δὲ οὐδεὶς ἔτι ἐγένετο, πρυτάνεις δὲ ἐκ Βακχιαδῶν ἐνιαυτὸν ἄρχοντες, ἐς ὃ Κύψελος τυραννήσας ὁ Ἡετίωνος ἐξέβαλε τοὺς Βακχιάδας· ἀπόγονος δὲ ἦν ὁ Κύψελος Μέλανος τοῦ Ἀντάσου. Μέλανα δὲ ἐκ Γονούσης τῆς ὑπὲρ Σικυνῶνος στρατεύοντα σὺν Δωριεῦσιν ἐπὶ Κόρινθον Ἀλήτης τὸ μὲν παραντικᾶ, ἀπειπόντος τοῦ θεοῦ, παρ' ἄλλους τῶν Ἑλλήνων ἐκέλευσεν ἀποχωρεῖν, ὕστερον δὲ ἁμαρτῶν τοῦ χρησμοῦ δέχεται σύνοικον· τοιαῦτα μὲν ἐς τοὺς Κορινθίων βασιλέας 121 συμβάντα εὗρισκον. (5) Τὸ δὲ ἱερόν τῆς Ἀθηνᾶς τῆς Χαλινιτιδος πρὸς τῷ θεάτρῳ σφίσις ἐστίν. Καὶ πλησίον

Ibi Doridas et Hyanthidas, regno Aletae tradito, ipsi Corinthi manserunt: at plebs praelio victa sedibus suis pulsa est. Aletes ipse et eius posteritas aetates quinque usque ad Bacchin Prumnidis filium regnum tenuit: (4) aetates totidem Bacchiadae, usque ad Telesten Aristodemi filium: quo ab Arieo et Peranta de medio sublato, regno finis impositus. Prytanes enim deinceps ex Bacchiadarum gente annum imperium tenuerunt. Hos, tyrannide occupata, Cypselus Eetionis filius expulit. Nepos Cypselus fuit Melanis, Antasi filii. Melana quondam ex Gonussa oppido, quod supra Sicyonem est, Dorienses ad oppugnandam Corinthum sequutum, Aletes primum ex quodam oraculo in aliam Graeciae partem dimisit: deinde vero *mutata sententia* et oraculo neglecto, eum sibi socium et contubernalem adscivit. Atque hac casuum varietate Corinthiorum reges iactatos comperi. (5) Templum vero Minervae Fraenatricis iuxta theatrum est: et ei proxi-

ξόανον γυμνὸν Ἡρακλέους· Δαιδάλου δὲ αὐτό φασιν εἶναι τέχνην. Δαίδαλος δὲ ὅποσα εἰργάσατο, ἀποκώτερα μὲν ἐστὶ τὴν ὄψιν, ἐπιπρέπει δὲ ὅμως τι καὶ ἔνθεον τοῦτοις. ὑπὲρ δὲ τὸ θεάτρον ἐστὶν ἱερὸν Διὸς Καπετωλίου φωνῇ τῇ Ῥωμαίων· κατὰ ἑλλάδα δὲ γλαῦσαν Κορυφαῖος ὀνομάζουτ' αὖν. (6) Τοῦ θεάτρου δὲ ἐστὶ τοῦδε πόρθω γυμνάσιον τὸ ἀρχαῖον, καὶ πηγὴ καλουμένη Λέρνα· κλονες δὲ ἐστήκασι περὶ αὐτὴν, καὶ καθέδραι πεποιήνται τοὺς εἰσελθόντας ἀναψύχειν ὥρᾳ θερούς· πρὸς τοῦτω τῷ γυμνασίῳ ναοὶ θεῶν εἰσιν, ὁ μὲν Διὸς, ὁ δὲ Ἀσκληπιοῦ. τὰ δὲ ἀγάλματα, Ἀσκληπιὸς μὲν καὶ Ὑγία λευκοῦ λίθου, τὸ δὲ τοῦ Διὸς χαλκοῦν ἐστὶν.

(7) Ἀνιοῦσι δὲ εἰς τὸν Ἀκροκόρινθον (ἣ δὲ ἐστὶν ὄρους ὑπὲρ τὴν πόλιν κορυφῇ, Βριάρεω μὲν Ἥλιω δόντος αὐτὴν, ὅτε ἐδίκαζεν, Ἥλιου δὲ, ὡς οἱ Κορίνθιοί φασιν, Ἀφροδίτῃ παρέντος) εἰς δὴ τὸν Ἀκροκόρινθον τοῦτον ἀνιοῦσιν ἐστὶν Ἴσιδος τεμένη· ὧν τὴν μὲν Πελαγίαν, τὴν δὲ Αἴγυπτίαν αὐτῶν ἐπονομάζουσιν. καὶ δύο Σαρά-

mum Herculis nudo corpore ligneum signum, quod a Daedalo factum tradunt. Ac Daedali quidem opera rudia sunt, neque aspectu decora, attamen numen veluti quoddam prae se ferunt. Supra theatrum templum est Iovis, quem Capitolinum Romanorum voce, Graeca lingua Coryphaeum recte appellaris. (6) Ab hoc theatro satis multum distat priscum gymnasium, et fons, quam Lernam vocant. Incingitur is columnis, atque item sedilibus plane apposis ad eos excipiendos, qui aestate frigus captatum veniant. Coniuncta sunt cum ipso fere gymnasio deorum delubra duo, Iovis alterum, alterum Aesculapii. Aesculapius ipse et Hygia e candido lapide sunt: at Iupiter aeneus est. (7) Iam qui in Acrocorinthum ascendant, (montis id iugum est urbi imminens, quod Soli in disceptatione Briareum dedisse, Solem Veneri concessisse narrant Corinthii) fana duo Isidis videant, alterum Pelagiae, alterum vero Aegyptiae cognomento: to-

πιδος, ἐν Κανώβῳ καλουμένου τὸ ἕτερον. Μετὰ δὲ αὐτὰ Ἥλιῳ πεποιήνται βωμοὶ, καὶ Ἀνάγκης καὶ Βίας ἐστὶν ἱερόν· ἐσιέναι δὲ ἐς αὐτὸ οὐ νομίζουσιν. ὑπὲρ τοῦτο Μητρὸς θεῶν ναὸς ἐστὶ, καὶ στήλη καὶ θρόνος· λίθων καὶ αὐτὴ καὶ ὁ θρόνος. Ὁ δὲ τῶν Μοιρῶν καὶ Δήμητρος καὶ Κόρης οὐ φανερὰ ἔχουσι τὰ ἀγάλματα. Ταύτη καὶ τὸ τῆς Βουναίας ἐστὶν Ἥρας ἱερόν, ἰδρυσάμενον Βούνου τοῦ Ἐρμού· καὶ δι' αὐτὸ ἡ θεὸς καλεῖται Βουναία. Ἀνελθοῦσι δὲ ἐς τὸν Ἀκροκόρινθον, ναὸς ἐστὶν Ἀφροδίτης· ἀγάλματα δὲ αὐτῆ τε ὠπλισμένη, καὶ Ἥλιος, καὶ Ἔρως ἔχων τόξον.

C A P U T V.

De Sisyphi indicio de Aegina a Jove rapta et illius poena apud inferos — Asopo fluvio ejusque progenie — Maeandro, Inopo, Nilo fluviiis — Tenea urbe — templo Apollinis incenso — Sicyonia terra — Aegialeo ejusque posteris, Aegialeae imperium obtinentibus.

Τὴν δὲ πηγὴν, ἣ ἐστὶν ὀπισθεν τοῦ ναοῦ, δᾶρον μὲν Ἀσωποῦ λέγουσιν εἶναι, δοθῆναι δὲ Σισύφῳ· τοῦτον γὰρ εἰδότα, ὡς εἶη Ζεὺς ἠρπακῶς Αἴγιναν θυγατέρα Ἀσω-

tidem Sarapidis, quorum alterum Canopitani appellant. Sunt deinceps Solis arae, Necessitatis et Violentiae aedes, in quam ingredi fas esse negant. Supra eam Matris deum delubrum: columna item et solium, utrumque lapideum. In Parcarum vero, Cereris, et Proserpinae aede signa aperta non sunt. Eadem in parte est Bunaeae Iunonis templum, a Buno Mercurii filio dedicatum, a quo et dea cognomen accepit. Iam in ipso ad Acrocorinthum aditu delubrum est Veneris: signa in eo ipsa dea armata, Sol et Amor arcum tenens.

CAP. V. Fontem vero eum, qui a tergo delubri est, aiunt ab Asopo concessum Sisypho, quod, quum raptam a Jove sciret Aeginam Asopi filiam, tum demum indicaturum

ποῦ, μὴ πρότερον φάναι ζητοῦντι μηνύσειν, πρὶν ἢ οἱ καὶ ἐν Ἀκροκορινθῷ γένοιτο ὕδωρ. δόντος δὲ Ἀσωποῦ, 122 μηνύει τε οὗτος, καὶ ἀντὶ τοῦ μηνύματος δίκην (ὅτω πιστὰ) ἐν ἄδου δίδωσιν. ἤκουσα δὲ ἤδη τὴν Πειρήνην φαρμένων εἶναι ταύτην, καὶ τὸ ὕδωρ ἀντόθεν ὑπορρεῖν τὸ ἐν τῇ πόλει. (2) Ὁ δὲ Ἀσωπὸς οὗτος ἄρχεται μὲν ἀπὸ τῆς Φλιασίας, ῥέων δὲ διὰ τῆς Σικωνίας, ἐκδίδωσιν ἐς τὴν ταύτην θάλασσαν. θυγατέρας δὲ αὐτοῦ γενέσθαι Φλιασιοὶ φασὶ Κόρκυραν, καὶ Αἴγιναν, καὶ Θήβην· ἀπὸ μὲν δὴ Κορκύρας καὶ Αἰγίνης τὰς νήσους, Σχερίαν καὶ Οἰνώνην καλουμένας, μετονομασθῆναι· ἀπὸ δὲ Θήβης τὴν ὑπὸ τῇ Καδυεῖα κληθῆναι. Θηβαῖοι δὲ οὐχ ὁμολογοῦσι, φάμενοι τοῦ Βοιωτοῦ τὴν Θήβην Ἀσωποῦ, καὶ οὐ τοῦ παρὰ Φλιασίοις εἶναι. τὰ δὲ ἄλλα ἐς τὸν ποταμὸν Φλιασιοὶ καὶ Σικωνῖοι λέγουσι, τὸ ὕδωρ ἔπηλυ, καὶ οὐκ ἐγγώριον εἶναι οἱ· Μαίανδρον γὰρ κατιόντα ἐν Κελαινῶν διὰ Φρυγίας καὶ Καρίας, καὶ ἐκιδόντα ἐς τὴν

dixerit, quum in ipsa Acrocorintho perennem aquam haberet. Quare quum Asopus, *ne recusare amplius possēt, fontem* dedisset, indicavit *scilicet* ille: et eius indicii, si satis id credi potest, poenas aiunt apud inferos dare. Audivi etiam, qui dicerent, eum fontem Pirenen esse, et aquam ex eo in oppidum defluere. (2) Nam Asopus *amnis* suos habet in Phliasiorum finibus ortus; atque inde per Sicyonium agrum lapsus, in mare iuxta Corinthum exit. Filias vero Asopo Phliasii fuisse dicunt, Corcyran, Aeginam, Theben: et a prioribus duabus insulas eas, quarum altera ante Scheria, Oenone altera sit appellata, novum nomen accepisse: a tertia Theben, quae sub Cadmea est, nominatam. Thebani tamen id minime confitentur. Eam enim Theben Boeotii fuisse, non Phliasii Asopi, contendunt. De flumine vero Asopo eadem a Phliasiiis et Sicyoniis traduntur, esse non indigenam, sed advenam amnem: Maeandrum etenim a Celaenis per Phrygiam et Carian delapsum, in mare ad Miletum erumpere, inde in

πρὸς Μιλήτω θάλασσαν, ἔς Πελοπόννησον ἔρχεσθαι, καὶ ποιεῖν τὸν Ἄσωπόν. οἶδα δὲ καὶ Δηλίων τοιοῦτο ἀκούσας ἕτερον, ὕδωρ, ὃ καλοῦσιν Ἴνωπόν, εἶναί σφισιν ἐκ τοῦ Νείλου. καὶ δὴ καὶ αὐτὸν ἔχει τὸν Νεῖλον λόγος Εὐφράτην ὄντα ἔς τε ἔλος ἀφανίζεσθαι; καὶ αὐτίς ἀνιόντα ὑπὲρ Αἰθιοπίας Νεῖλον γίνεσθαι. Ἄσωποῦ μὲν περὶ τοιαῦτα ἤκουσα. (3) Ἐκ δὲ τοῦ Ἀκροκορίνθου τραπέιδι τὴν ὄρεινὴν, πύλη τέ ἐστὶν ἢ Τενεατικὴ, καὶ Εἰληθυίας ἱερὸν· ἐξήκοντα δὲ ἀπέχει μάλιστα στάδια ἢ καλουμένην Τενέα. Οἱ δὲ ἄνθρωποι φασιν οἱ ταύτη, Τρωῆς εἶναι, αἰχμάλωτοι δὲ ὑπὸ Ἑλλήνων ἐκ Τενέδου γενόμενοι ἐνταῦθα, Ἀγαμέμνονος δόντος, οἰκῆσαι· καὶ διὰ τοῦτο θεῶν μάλιστα Ἀπόλλωνα τιμῶσιν.

(4) Ἐκ Κορίνθου δὲ οὐκ ἔς μεσόγαιαν, ἀλλὰ τῆς ἐπὶ Σικυῶνα ἰουσι, ναὸς ἐμπεπερησμένος ἐστὶν οὐ πόρρω 123 τῆς πόλεως, ἐν ἀριστερᾷ δὲ τῆς ὁδοῦ. γεγόνασι μὲν δὴ καὶ ἄλλοι πόλεμοι περὶ τὴν Κορινθίαν, καὶ πῦρ ἐπέλαβεν (ὡς τὸ εἰκὸς) καὶ οἰκίας, καὶ ἱερὰ τὰ ἔξω τείχους, ἀλλὰ

Peloponnesum subterfluere, atque illic Asopum fieri. Neque vero ab hac opinione dissident, quae a Deliis me audisse memoria teneo: Inopum amnem e Nilo *oculto meatu* ad se pervenire. Quin et ipsum Nilum fama est Euphraten esse, qui, ubi paludi immersus *diu* latuerit, supra Aethiopas Nilus evadat. Haec de Asopo mihi audita sunt. (3) Ab Aerocorintho, qua in montanam partem divertitur, est porta Teneatica, et Lucinae fanum. *Oppidum*, quae Tenea dicitur, stadia ferme LX *hinc* distat. Oppidani se Troianos fuisse affirmant, qui captivi e Tenedo a Graecis abducti, eum locum ab Agamemnone acceptum teneant: et illi quidem Apollinem in primis venerantur. (4) A Corintho vero qui, mediterranea parte relicta, *recta* Sicyonem versus contendant, non longe ab urbe templum ad viae laevam incensum videant. Fuerunt Corinthiorum fines multis aliis bellis infesti; per quae vero potest videri simile, quum sacra, tum profana aedificia in suburbanis igni fuisse consumta. Hoc certe tem-

τουτόν γε τὸν ναὸν Ἀπόλλωνος εἶναι λέγουσι, καὶ ὅτι Πύρρος κατακαύσειεν ὁ Ἀχιλλέως αὐτόν. χρόνῳ δὲ ὕστερον ἤκουσα καὶ ἄλλο τοιόνδε, ὡς οἱ Κορινθιοὶ Διὶ ποιήσαντο Ὀλυμπῶ τὸν ναὸν, καὶ ὡς ἐξαίφνης πῦρ ποθεν ἐμπεσὸν διαφθείρειεν αὐτόν.

(5) Σικυώνιοι δὲ (οὗτοι γὰρ ταύτῃ Κορινθίους εἰσὶν ὄμοροι) περὶ τῆς χώρας τῆς σφετέρας λέγουσιν, ὡς Αἰγιαλεὺς αὐτόχθων πρῶτος ἐν αὐτῇ γένοιτο· καὶ Πελοποννήσου δὲ ὅσον ἔτι καὶ νῦν καλεῖται Αἰγιαλός, ἀπ' ἐκείνου βασιλεύοντος ὀνομασθῆναι, καὶ Αἰγιάλειαν αὐτόν οἰκίσει πρῶτον ἐν τῷ πεδίῳ πόλιν· οὗ δὲ ἔστι νῦν σφίσι τὸ ἱερὸν τῆς Ἀθηνᾶς, ἀκρόπολιν τοῦτο εἶναι. Αἰγιαλέως δὲ Εὐρώπα γενέσθαι φασίν, Εὐρώπος δὲ Τελχίνα, Τελχίνος δὲ Ἄπις. οὗτος ὁ Ἄπις ἐς τοσόνδε ἠϋξήθη δυνάμεως, πρὶν ἢ Πέλοπα ἐς Ὀλυμπίαν ἀφικέσθαι, ὡς τὴν ἐντὸς Ἴσθμοῦ χώραν Ἀπίαν ἀπ' ἐκείνου καλεῖσθαι. Ἄπιδος δὲ ἦν Θελξίων, Θελξίονος δὲ Ἀγυρος· τοῦ δὲ Θουρίμαχος· Θουριμάχου δὲ Λεύκιππος· Λευκίππῳ δὲ ἄρ-

plum Apollinis esse, et a Pyrrho Achillis filio exustum ferunt. Audivi autem et aliud de eo quiddam huiusmodi: aedem hanc Iovi Olympio Corinthios erexisse, eamque subito incendio, incertum unde igni immisso, conflagrasse. (5) Sicyoniæ (sunt enim in hac parte Corinthiis finitimi) haec de originibus suis commemorant: exstitisse primum in ea regione Aegialeum indigenam: atque eo regnante, eam Peloponnesi partem, quae Aegialus hoc etiam tempore nuncupatur, nomen sumsisse: ac illum quidem plano loco oppidum, cui Aegialeia nomen, condidisse: fuisse vero ibi arcem, quo loco eis nunc Minervae templum est: Aegialeo patre Europem natum, Europe Telchinem: huic filium Apin fuisse: cuius ante Pelopis in Olympiam adventum eousque opes creverint, ut ea tota regio, quae intra Isthmum est, ab eo fuerit Apia nuncupata. Iam vero Apis Thelxionem suscepit: Thelxione ortus Aegyros, Aegyro Thurimachus, Thurimacho Leucippus: Leucippo virilis proles non fuit, filia unica Calchinia:

ῥενες παῖδες οὐκ ἐγένοντο, θυγάτηρ δὲ Καλχινία. ταύτῃ τῇ Καλχινία Ποσειδῶνα συγγενέσθαι φασί, καὶ τὸν τεχθέντα ὑπ' αὐτῆς ἔθρεψεν ὁ Λεύκιππος, καὶ τελευτῶν παρέδωκέν οἱ τὴν ἀρχήν· ὄνομα δὲ ἦν Πέρατος τῷ παιδί. τὰ δὲ ἐς Πλημναῖον τὸν Πέρατου μάλιστα ἐφαίνεται μοι θαύματος ἄξια. τὰ γὰρ οἱ τικτόμενα ὑπὸ τῆς γυναικὸς, αὐτίκα ὁπότε πρῶτον κλαύσειεν, ἠφίει τὴν ψυχὴν, ἐς ὃ Δημήτηρ ἔλεον ἴσχει Πλημναίου· παραγενομένη δὲ ἐς τὴν Αἰγιάλειαν ὡς δὴ γυνὴ ξένη Πλημναίῳ παῖδα ἀνέθρεψεν Ὀρθόπολιν. Ὀρθοπόλιδι δὲ θυγάτηρ γίνεται Χρυσόρρη. ταύτην τεκεῖν νομιζουσιν ἐξ Ἀπόλλωνος, καὶ ὁ παῖς ὠνομάσθη Κόρωνος· Κόρωνου δὲ γίνονται Κόραξ, καὶ νεώτερος Λαμέδων.

CAPUT VI.

De Epopei adventu e Thessalia — Antiopes raptu et Epopei bello cum Nycteo gesto — Lamedonte — Sicyone ejusque natalibus et posteris — reliquis Sicyoniorum regibus et rebus.

124 **Κόρακος** δὲ ἀποθανόντος, ἄπαιδος, ὑπὸ τοῦτον τὸν καιρὸν Ἐπωπεὺς ἀφικόμενος ἐκ Θέσσαλίας ἔσχε τὴν ἀρχήν.

eam e Neptuno puerum peperisse, quem Leucippus sublatum eductumque regni successorem moriens reliquerit: nomen huic Perato fuisse: de cuius filio Pleimnaeo quae memoriae prodita sunt, plane miraculo mihi adscribenda videntur. Nam quum omnes, qui ei nascebantur, filii in primo vagitu animam agerent, postremo Pleimnaei vicem miseratam Cere rem ad eius uxorem peregrinae ornatu Aegialeam venisse memorant, Pleimnaeoque Orthopolin recens natum educasse. Orthopolidi filia fuit Chrysorthe: quam ex Apolline peperisse Coronum pro certo habent. Coronum ortus Corax, et conatu minor Lamedon.

CAP. VI. Corace vero sine liberis mortuo, Epopeus, qui id temporis e Thessalia venerat, imperium sibi vindicavit.

ἐπὶ τούτου βασιλεύοντος στρατὸν ὄφισι πολέμιον λέγου-
σιν ἐς τὴν χώραν τότε ἐλθεῖν πρῶτον, τὰ πρὸ τοῦ πάντα
τὸν χρόνον διατελέσασιν ἐν εἰρήνῃ. (2) Αἰτία δὲ ἦδε.
Ἀντιόπης ἐν Ἑλληνισί τῆς Νυκτέως ὄνομα ἦν ἐπὶ κάλλει·
καὶ οἱ καὶ φήμη προσῆν, Ἀσωποῦ θυγατέρα, ὃς τὴν Θε-
βαΐδα καὶ Πλαταιίδα ὄριζει, καὶ οὐ Νυκτέως εἶναι. ταύ-
την οὐκ οἶδα εἴτε γυναικα αἰτήσας, εἴτε θρασύτερα ἐξ
ἀρχῆς βουλευσάμενος, Ἐπωπεὺς ἀρπάξει. ὡς δὲ οἱ Θε-
βαῖοι σὺν ὄπλοις ἤλθον, ἐνταῦθα τιτρώσκειται μὲν Νυ-
κτεὺς, ἐτρώθη δὲ κρατῶν τῇ μάχῃ καὶ Ἐπωπεὺς. Νυκτέα
μὲν δὴ κάμνοντα ὀπίσω κομίζουσιν ἐς Θήβας· καὶ ὡς
ἔμελλε τελευτᾶν, Λύκον ἀδελφὸν ὄντα παραδίδωσι Θε-
βαίων ἐν τῷ παρόντι ἄρχειν. Λάβδακον γὰρ τοῦ Πολυ-
δώρου τοῦ Κάδμου παῖδα ἔτι αὐτὸς τε ἐπετρόπευεν ὁ
Νυκτεὺς, καὶ τότε ἀπέλιπεν ἐπιτροπέυειν ἐκείνου. τοῦτον
οὖν τὸν Λύκον ἰκέτευσε στρατῷ μείζονι ἐπὶ τὴν Αἰγιά-
λειαν ἐλάσαντα τιμωρήσασθαι μὲν Ἐπωπέα, κακοῦν δὲ,

Hoc primum regnante hostilem exercitum tradunt in fines
suos invasisse, quum ante perpetua pace usi fuissent. (2)
Eius vero belli huiuscemodi causa perhibetur. Antiopes Ny-
ctei filiae celebre fuit ob formae excellentiam apud Graecos
nomen: quam fama proditum etiam est non Nycteo, sed
Asopo amne, qui Thebani et Plataeensis agri fines intersecat,
genitam. Eam Epopeus, sive uxorem sibi ante petiverit,
sive audacia consultrice impulsus initio fuerit (incertum enim
est), rapit. Hanc iniuriam quum armis Thebani perseque-
rentur, commisso proelio, Nycteus vulnus accepit. Ipse
etiam Epopeus saucius ex acie, victoria tamen potitus, dis-
cessit. Nycteus, quum sui eum Thebas aegrum reportassent,
non ita multo post moriens regni administrationem Lyco
fratri ad tempus reliquit, Labdaco Polydori filio, Cadmi
nepote, cuius ipse ante tutor fuerat, in eius tutelam tradito:
a quo multis precibus contendit, ut maiore exercitu in
Aegialeam ducto Epopeum ulcisceretur, atque ipsam etiam

εἰ λάβοι, καὶ αὐτὴν Ἀντιόπην. Ἐποπεὺς δὲ τὸ μὲν πα-
ραυτικά ἐπιπνίκια ἔδυνε, καὶ Ἀθηναῖς ᾠκοδόμει ναόν· ἐπ'
ἐξαιρεγασμένῳ δὲ εὗξατο ἐνδείξασθαι τὴν θεὸν, εἰ οἱ τετε-
λεσμένος ἔστιν ὁ ναὸς κατὰ γνώμην. μετὰ δὲ τὴν εὐχὴν
ἔλαιον λέγουσι θυῆναι πρὸ τοῦ ναοῦ. ὕστερον δὲ καὶ
Ἐπωπέα κατέλαβεν ἀποθανεῖν ὑπὸ τοῦ τραύματος ἀμε-
ληθέντος καταρχάς, ὡς μηδὲν ἔτι Λύκῳ δεῖσθαι πολέμου.
Λαμέδων γὰρ ὁ Κορσῶνου βασιλεύσας μετὰ Ἐπωπέα ἐξέ-
δωκεν Ἀντιόπην. ἢ δὲ ὡς ἐς Θήβας ἤγατο τὴν ἐπ' Ἐλευ-
θεραῶν, ἐνταῦθα καθ' ὁδὸν τικτεὶ καὶ ἐπὶ τούτῳ πεποιή-
κεν Ἄσιος ὁ Ἀμφιπτολέμου·

125 Ἀντιόπη δ' ἔτεκε Ζῆθον, καὶ Ἀμφίονα διόν,

Ἄσωποῦ κούρη ποταμοῦ βαθυδινηέντος,

Ζηρί τε κυσαμένη, καὶ Ἐπωπέϊ ποιμένι λαῶν.

Ὅμηρος δὲ σφᾶς ἀνήγαγεν ἐπὶ τὸ σεμνότερον τοῦ γένους,
καὶ Θήβας φησὶν οἰκίσαι πρώτους, ἀποκρινῶν τὴν κάτω
πόλιν (ἔμοι δοκεῖν) ἀπὸ τῆς Καδμείας. Λαμέδων δὲ βα-

Antiopen, si capere posset, male mulctaret. Epopeus interea
pro victoria *dis gratulatus*, ludisque et sacris eo nomine
peractis, Minervae templum erexit: ac opere iam absoluto
deam est precatus, sibi signum aliquod ut daret, num ei
accepta fuisset fani dedicatio. Statim itaque oleum tradunt
ante templum *divinitus fluxisse*. Verum et ipse Epopeus
paulo post ex vulnere negligentius curato diem suum obiit.
Quo factum est, ut belli causa remota fuerit: siquidem
Lamedon, qui in regnum ei successit, *ultra* Antiopen Lyco
deditit. Quae quum Thebas reduceretur, in ipsa, quae
Eleutheras ducit, via partu levata est. Qua de re versus
hosce fecit Agis Amphiptolemei filius:

Antiope peperit Zethum; atque Amphiona dium,

Asopo celeri currenti vortice nata:

Jupiter hos genuitque simul regnator Epopeus.

Sed hos ad augustiores multo natales retulit Homerus, quum
Thebas ab illis primum conditas dixerit, quippe qui, uti
mihi videtur, inferiorem urbem a Cadmea distinguat. Porro

σιλεύσας ἔγημεν ἐξ Ἀθηναίων γυναῖκα Φηναίαν Κλυτίου·
 καὶ ὕστερον γενομένου οἱ πολέμου πρὸς Ἀρχανδρον καὶ
 Ἀρχιτέλη τοὺς Ἀχαιοῦ, συμμαχήσοντα ἐπηγάγετο Σικυῶνα
 ἐκ τῆς Ἀττικῆς· καὶ θυγατέρα τε συνώκισεν αὐτῷ Ζευ-
 ξίπην· καὶ ἀπὸ τούτου βασιλεύσαντος ἡ γῆ Σικυωνία
 καὶ Σικυῶν ἀντὶ Αἰγιαλῆς ἡ πόλις ὀνομάσθη. (3) Σι-
 κυῶνα δὲ οὐ Μαραθῶνος τοῦ Ἐπωπέως, Μητίωνος δὲ
 εἶναι τοῦ Ἐρεχθίδεω φασίν. ὁμολογεῖ δὲ σφισι καὶ Ἄσιος.
 ἐπεὶ Ἡσιόδός τε καὶ Ἴβυκος, ὁ μὲν ἐποίησεν, ὡς Ἐρε-
 χθίδεω εἶη Σικυῶν· Ἴβυκος δὲ εἶναι Πέλοπος φησιν αὐ-
 τόν. Σικυῶνος δὲ γίνεται Χθονοφύλη· Χθονοφύλης
 δὲ καὶ Ἐρμοῦ Πόλυβον γενέσθαι λέγουσιν· ὕστερον δὲ
 αὐτὴν Φλίαν ὁ Διούσου γαμεῖ, καὶ οἱ παῖς Ἀνδροδάμας
 γίνεται. Πόλυβος δὲ Ταλαῶ τῷ Βιαντος βασιλεύοντι
 Ἀργείων Λυσιάνασσαν τὴν θυγατέρα ἔδωκε· καὶ ὅτε
 Ἀδραστος ἔφυγεν ἐξ Ἀργεῶν, παρὰ Πόλυβον ἦλθεν ἐς
 Σικυῶνα· καὶ ὕστερον ἀποθανόντος Πολύβου, τὴν ἐν
 Σικυῶνι ἀρχὴν ἔσχεν. Ἀδράστου δὲ ἐς Ἀργεῶν κατελ-
 θόντος, Ἰανίσκος ἀπόγονος Κλυτίου τοῦ Λαμέδοντι κηδεύ-

Lamedon regno inuito uxorem Atheniensem duxit Pheno Clytii
 filiam. Bello mox contra Achaeos Archandrum et Architelem
 suscepto, ex Attica belli gerendi sibi socium Sicyonem
 adscivit, data ei in matrimonium Zeuxippe filia: a quo postea
 iam regnum adepto et regio tota Sicyonia, et urbs, quae ante
 Aegiale fuit, Sicyon nuncupata est. (3) Ac Sicyonem qui-
 dem ipsum non Marathone Epopei filio, sed Metione Ere-
 chthei genitum ferunt: quibus Asius assentitur. Nam Hesio-
 dus Erechtheo Sicyonem, Ibycus Pelopi attribuit. E Sicyone
 vero Chthonophyle gignitur: quae Mercurio Polybum pepe-
 rit: ex eademque et Phliante Liberi Patris filio, qui habuit
 eam in matrimonio, Androdamas nascitur. At Polybus
 Lysianassam filiam Talae Biantis filio Argivorum regi locavit.
 Ad Polybum Adrastus Argis eiectus Sicyonem confugit: eoque
 mortuo regnum ipse adiit. Post Adrasti deinde in patriam
 reditum Ianiscus Clytii eius nepos, cuius filia cum Lame-

σαντος ἔλθων ἐκ τῆς Ἀττικῆς ἐβασίλευσεν. Ἀποθανόν-
τος δὲ Ἰανίσκου, Φαῖστος τῶν Ἡρακλείους λεγόμενος
παιδῶν καὶ οὗτος εἶναι. Φαίστου δὲ κατὰ μαντείαν με-
τοικήσαντος ἐς Κρήτην, βασιλεῦσαι λέγεται Ζεύξιππος
Ἀπόλλωνος υἱὸς καὶ νύμφης Συλλίδος. (4) Μετὰ δὲ Ζεύ-
ξιππον τελευτήσαντα Ἀγαμέμνων στρατὸν ἤγαγεν ἐπὶ
Σικυῶνα καὶ τὸν βασιλέα Ἰππόλυτον Ῥοπάλου παῖδα τοῦ
Φαίστου. δεισας δὲ τὸν στρατὸν ἐπιόντα Ἰππόλυτος συν-
126 ἐχώρησεν Ἀγαμέμνονος κατήκοος καὶ Μυκηναίων εἶναι.
Ἰππολύτου δὲ ἦν τούτου Λακεσταδῆς. Φάλκης δὲ ὁ Τη-
μένου καταλαβὼν νύκτωρ Σικυῶνα σὺν Δωριεῦσι κακὸν
μὲν ἄτε Ἡρακλείδην καὶ αὐτὸν ἐποίησεν οὐδὲν, κοινῶν
δὲ ἔσχε τῆς ἀρχῆς. καὶ Δωριεῖς μὲν Σικυῶνιοι γεγόνασιν
ἀπὸ τούτου καὶ μοῖρα τῆς Ἀργείας.

donte nupta fuerat, ex Attica veniens regnum inivit: a cuius
obitu Phaestus e filiis Herculis unus (ut vulgo ferebatur)
regnat. Sed quum is ex oraculi responso in Cretam migras-
set, Zeuxippus Apollinis e Syllide nymphea filius regnum
dicitur obtinuisse. (4) Qui quum decessisset, Agamemnon
Sicyoniis, et ipsi regi Hippolyto Rhopali filio, Phaesti nepoti,
bellum intulit. Is opibus diffisus suis Agamemnonis et Myce-
nacorum se imperata facturum spondit. Hippolyto Lace-
stades filius fuit. Quo regnante, Phalces Temeni filius cum
Doriensibus Sicyonem nocturno impetu occupavit: in eum
tamen, quod ex Herculis nepotibus esset, nihil acerbe aut
crudeliter commisit, quinimo imperium cum eo communi-
cavit. Ex eo Sicyonii Dorienses facti, et inter Argivos
censeri coepti.

CAPUT VII.

De Demetrio Sicyonis arci urbem adstruente. — terrae motu Sicyonem vastante — Sicyoniorum sepulcris et mortuos humandi more — Eupolidis, comici poëtae, et aliorum sepulcris — memorandis in arce Sicyon. — theatro sub arce — templo Bacchi ejusque signis Baccheo et Lysio — templo Dianae Limnaeae — templo Suadae ejusque cultus origine — templo Apollinis et Marsyae tibiis ibi conditis.

Τὴν δὲ τοῦ Αἰγιαλέως ἐν τῷ πεδίῳ πόλιν Δημήτριος καθελὼν ὁ Ἀντιγόνου τῇ πάλαι ποτὲ ἀκροπόλει προσέκτισε τὴν νῦν πόλιν. ἔχόντων δὲ ἀσθενῶς ἤδη τῶν Σικυωνίων (αἰτίαν δὲ οὐκ ὀρθῶς ποιοῖ τις ἂν ζητῶν, ἀποχορῶτο δὲ τῷ Ὀμήρῳ λελεγμένῳ περὶ Διός·

Ὅς δὴ πολλῶν πόλεων κατέλυσε κάθηνα,)

διακειμένοις οὖν ἀδυνάτως, ἐπιγεγόμενος σεισμὸς ὀλίγου τὴν πόλιν ἐποίησεν ἀνδρῶν ἔρημον, πολλὰ δὲ σφᾶς καὶ τῶν ἐς ἐπίδειξιν ἀφείλετο· ἐκάκωσε δὲ καὶ περὶ Καρίαν καὶ Λυκίαν τὰς πόλεις, καὶ Ρόδους ἐσεισθη μάλιστα ἢ νῆσος· ὥστε καὶ λόγιον τετελεῖσθαι Σιβύλλῃ τὸ ἐς τὴν Ρόδον ἔδοξεν.

CAP. VII. Aegiaei vero urbem in campis sitam quum Demetrius Antigoni filius evertisset, vetustae arci urbem, quae nunc permanet, adiunxit. Et causam quidem, quamobrem tantopere Sicyoniorum opes attritae fuerint, si quis exquirere velit, haud recte fecerit: sed eo contentus sit, quod ab Homero dictum est de Iove:

Urbes qui multas a celso culmine vertit.

Iam vero magnis quum cladibus Sicyonii afflicti essent, ipsam urbem terrae motus ferme ad solitudinem et vastitatem redegit: ac tunc multa, quae admirationi fuerant, opera interierunt. Eodem vero casu Cariae, et Lyciae urbes magnis calamitatibus affectae: et Rhodus in primis insula tam vehementer concussa est, ut Sibyllae vaticinatio Rhodi sit exitio.

(2) Ἐκ δὲ τῆς Κορινθίας ἔλθοῦσιν ἐς τὴν Σικυνώνιον, Λύκου Μεσσηνίου μνημῆμά ἐστιν, ὅστις δὴ οὗτος ὁ Λύκος· οὐ γὰρ τινα Λύκον εὗρισκω Μεσσήμιον ἀσκήσαντα πένταθλον, οὐδὲ Ὀλυμπικὴν ἀνηρημένον νίκην· τοῦτο μὲν δὴ χῶμά ἐστι γῆς. (3) Αὐτοὶ δὲ Σικυνώνιοι τὰ πολλὰ ζοικότι τρόπῳ θάπτουσι. τὸ μὲν σῶμα γῆ κρύπτουσιν, λίθου δὲ ἐποικοδομήσαντες κρηπίδα κλονας ἐφιστάσι, καὶ ἐπ' αὐτοῖς ἐπίθημα ποιοῦσι κατὰ τοὺς αἰετοὺς μάλιστα
 127 τοὺς ἐν τοῖς ναοῖς· ἐπιγράμμα δὲ ἄλλο μὲν ἐπιγράφουσιν οὐδέν, τὸ δὲ ὄνομα ἐφ' ἑαυτοῦ καὶ οὐ πατρόθεν ὑπειπόντες κελεύουσι τὸν νεκρὸν χεῖρειν. (4) Μετὰ δὲ τὸ μνημα τοῦ Λύκου διαβεβηκόσιν ἤδη τὸν Ἀσωπὸν ἐστιν ἐν δεξιᾷ τὸ Ὀλύμπιον· ὀλίγον δὲ ἔμπροσθεν ἐν ἀριστερᾷ τῆς ὁδοῦ τάφος Εὐπόλιδι Ἀθηναίῳ ποιήσαντι κωμῶδιαν. προελθοῦσι δὲ καὶ ἐπιστρέψασιν ὡς ἐπὶ τὴν πόλιν, Ξενοδίκης μνημῆμά ἐστιν ἀποθανούσης ἐν ᾧδῖσι· πεποιήται δὲ οὐ κατὰ τὸν ἐπιχώριον τρόπον, ἀλλ' ὡς ἂν τῆ

comprobata. (2) Qua ex Corinthiaco agro in Sicyonium iter est, Lyci Messenii monumentum exstat, quicumque Lycus ille fuerit. Neque enim Lycum ego ullum Messenium comperio, qui vel in quinquertio se exercuerit, vel in Olympicis ludis palmam tulerit. Est hoc quidem monumentum terrae tumulus. (3) Ad hunc enim ferme modum suorum cadavera condunt Sicyonii: corpus terra contegunt, deinde lapidea basi exstructa columnas erigunt, iisque fastigium imponunt, eo fere modo quo aquilas in templis. Inscribunt vero sepulcris plane nihil: sed defunctum suo tantum nomine, ommissa patris mentione, appellatum valere iubent. (4) Iam vero post Lyci monumentum trans Asopum ad dexteram Olympium est. Ad viae laevam modico intervallo sepulcrum Eupolidis Atheniensis, comoediarum scriptoris. Hinc qui progressi fuerint, ad ipsam quasi urbem a diverticulo redituri, Xenodices, quae e partu mortua est, monumentum videant. Illud quidem non eadem est forma, qua sepulcra faciunt Sicyonii. In eo enim, in quo pingi posset, locus relictus est:

γραφῆ μάλιστα ἀρμόζοι· γραφή δὲ, εἶπερ ἄλλη τις, καὶ αὕτη ἐστὶ θεῆς ἄξια. προελθοῦσιν ἐντεῦθεν τάφος Σικωνίοις ἐστίν, ὅσοι περὶ Πελλήνην καὶ Δύμην τὴν Ἀχαιοῶν, καὶ ἐν Μεγάλῃ πόλει, καὶ περὶ Σελασίαν ἐτελεύτησαν· τὰ δὲ ἐς αὐτοὺς σαφέστερον ἐν τοῖς ἐφεξῆς δηλώσω. πρὸς δὲ τῇ πύλῃ πηγὴ ἐστὶ σφίσις ἐν σπηλαίῳ, ἧς τὸ ὕδωρ οὐκ ἀνεισιν ἐκ γῆς, ἐπιρρέει δὲ ἐκ τοῦ ὀρόφου τοῦ σπηλαίου· καὶ καλεῖται δι' αὐτὸ σταζουσα ἢ πηγὴ.

(5) Ἐν δὲ τῇ νῦν ἀκροπόλει Τύχης ἱερόν ἐστιν Ἀκραιάς, μετὰ δὲ αὐτὸ Διοσκούρων· ξόανά τε οὗτοι καὶ τὸ ἄγαλμα τῆς Τύχης ἐστὶ. τοῦ θεάτρου δὲ ὑπὸ τὴν ἀκρόπολιν ὄμοδομημένον τὸν ἐν τῇ σκηνῇ πεποιημένον ἄνδρα ἀσπίδα ἔχοντα Ἀρατὸν φασὶν εἶναι τὸν Κλεινίου. (6) Μετὰ δὲ τὸ θεῖον Διονύσου ναὸς ἐστὶ· χρυσοῦ μὲν καὶ ἐλέφαντος ὁ θεὸς, παρὰ δὲ αὐτὸν Βάκχαι λίθου λευκοῦ. ταύτας τὰς γυναικας ἱεράς εἶναι, καὶ Διονύσῳ μαίνεσθαι λέγουσιν. ἄλλα δὲ ἄγαλματα ἐν ἀποθήρῳ Σικωνίοις ἐστὶ· ταῦτα μιᾷ καθ' ἕναστος ἔτος νυκτὶ ἐς τὸ Διονύ-

et pictura sane, uti alia quaevis, est, quae spectetur, dignissima. Porro hinc qui processerint, sepulcrum invenient Sicyoniis exstructum iis, qui ad Pellenen, ad Dymen Achaeorum, ad Megalopolim, et ad Selasiam mortem oppetierunt: de quibus posterius omnia exponentur plenissime. Ad portam fons est in specu; cuius aqua non e terra scaturit, sed e specus fastigio manat: qua de re Stazusan nuncupant.

(5) In arce, quae nunc exstat, Fortunae Acraeae aedes; et secundum eam Castorum: numinum ipsorum e ligno utrobique signa sunt. In theatri, quod infra arcem aedificatum est, scena viri scutum tenentis statua visitur; quam Arati (Cliniae filii) esse dicunt. (6) Non longe a theatro Liberi Patris templum est. Dei signum ex auro et ebore; iuxta adstant ei Bacchae e candido lapide. Has quidem sacras foeminas esse dicunt, Liberi Patris instinctu afflatas. Alia signa Sicyonii in sacrario condita habent. Haec quotannis stata nocte in Bacchi templum deportant, ex eo loco, quod

σιον ἐκ τοῦ καλουμένου Κοσμητηρίου κομίζουσι· κομίζουσι δὲ μετὰ δάδων τε ἡμμένων καὶ ὕμνων ἐπιχωρίων. ἡγεῖται μὲν οὖν, ὃν Βάκχειον ὀνομάζουσιν, (Ἀνδροδάμας σφίσι δὲ Φλίαντος τοῦτου ἰδρύσατο) ἔπεται δὲ ὁ καλούμενος Λύσιος, ὃν Θεβαῖος Φάνης, εἰπούσης τῆς Πυθίας, ἐκόμισεν ἐκ Θεβῶν. ἐς δὲ Σικυῶνα ἦλθεν ὁ Φάνης, ὅτε Ἀριστόμαχος ὁ Κλεοδαίου, τῆς οἱ γενομένης μαντείας
 128 ἀμαρτῶν, δι' αὐτὸ καὶ καθόδου τῆς ἐς Πελοπόννησον ἤμαρτεν. ἐκ δὲ τοῦ Διονυσίου βαδίζουσιν ἐς τὴν ἀγορὰν ἐστι ναὸς Ἀρτέμιδος ἐν δεξιᾷ Λιμναίας. καὶ ὅτι μὲν κατερόρῳηκεν ὁ ὄροφος, δῆλόν ἐστιν ἰδόντι· περὶ δὲ τοῦ ἀγάλματος, οὔτε ὡς κομισθέντος ἐτέρωσε, οὔτε ὄντινα αὐτοῦ διεφθάρη τρόπον, εἰπεῖν ἔχουσιν. (7) Ἐς δὲ τὴν ἀγορὰν ἐσελθοῦσι, Πειθοῦς ἐστὶν ἱερὸν, οὐδὲ τοῦτο ἀγαλμα ἔχον. Πειθῶ δὲ ἐπὶ λόγῳ τοιῶδε αὐτοῖς κατέστη σέβεσθαι. Ἀπόλλων καὶ Ἀρτεμις ἀποκτείναντες Πύθωνα παρεγένοντο ἐς τὴν Αἰγιάλειαν καθαρσίῳν εἴνεκα. γενομένου δὲ σφίσι δειμάτος, ἔνθα καὶ νῦν Φόβον ὀνομάζουσι

Cosmeterium (*id est, cellam ornatoriam*) nuncupant. His faces accensas praeferunt, et patriis cantibus pompam prosequuntur. Pompae veluti dux est, quem Baccheum nominant, ab Androdamante (ut ipsi dicunt) Phliantis filio dicatus. Portatur post eum Lysius, quem Thebis Pythiae monitu Phanes huc dicitur transtulisse. Venit quidem Phanes Sicyonem eodem tempore, quo Aristomachus Cleodami filius. Ab oraculo enim ipsi edito quum aberrasset, a reditus itidem in Peloponnesum praestituto tempore aberravit. Qua a Liberi Patris in forum descenditur, ad dexteram Dianae templum Limnaeae est, cuius tectum vetustate collapsum esse, facile est aspicienti cognoscere. De signo vero deae neque, fueritne aliunde deportatum, neque, quo casu perierit, quicquam afferunt. (7) In foro Pithus (*Suadela*) aedes est. Suadela vero hac de causa colere instituerunt: Apollinem et Dianam, Pythonae caeso, ut se expiarent, Aegialeam venisse tradunt: sed incussò terrore, eo ipso in loco, qui nunc Phobus dicitur,

τὸ χωρίον, οἱ μὲν ἐς Κρήτην παρὰ Καρμάνορα ἀπειρά-
 πουτο, τοὺς δὲ ἀνθρώπους ἐν τῇ Αἰγιαλείᾳ νόσος ἐπέ-
 λαβε· καὶ σφᾶς ἐκέλευον, οἱ μάντις Ἀπόλλωνα ἰλάσα-
 σθαι καὶ Ἄρτεμιν. οἱ δὲ παῖδας ἑπτὰ καὶ ἴσας παρθέ-
 νους ἐπὶ τὸν Σύθαν ποταμὸν ἀποστέλλουσιν ἱκετεύοντας·
 ὑπὸ τούτων δὲ πεισθέντας τοὺς θεοὺς φασὶν ἐς τὴν τότε
 ἀκρόπολιν ἔλθειν· καὶ ὁ τόπος, ἔνθα πρῶτον ἀφίκοντο,
 Πειθοῦς ἐστὶν ἱερὸν. τούτοις δὲ ἰοικότα καὶ νῦν ἔτι
 ποιεῖται. καὶ γὰρ ἐπὶ τὸν Σύθαν ἴασιν οἱ παῖδες τῇ ἐορ-
 τῇ τοῦ Ἀπόλλωνος, καὶ ἀγαγόντες δὴ τοὺς θεοὺς ἐς τὸ
 τῆς Πειθοῦς ἱερὸν αὐθις ἀπάγειν ἐς τὸν ναὸν φασὶ τοῦ
 Ἀπόλλωνος. ὁ δὲ ναὸς ἔστι μὲν ἐν τῇ νῦν ἀγορᾷ· τὸ δὲ
 ἐξ ἀρχῆς λέγουσιν αὐτὸν ὑπὸ Προίτου ποιηθῆναι· τὰς
 γὰρ οἱ θυγατέρας ἐνταῦθα τῆς μανίας παύσασθαι. (8) Λέ-
 γουσι δὲ καὶ τάδε· ὡς Μελέαγρος ἐς τοῦτον τὸν ναὸν
 ἀνέβηκε τὴν λόγχην, ἣ τὸν ὕν κατειργάσατο. καὶ αὐλοὺς
 ἀνατεθῆναι φασὶν ἐνταῦθα τοὺς Μαρσύου. γενομένης
 γὰρ τῆς συμφορᾶς τῷ Σιληνῷ, τὸν ποταμὸν τὸν Μαρ-
 σύαν κατενεγκεῖν αὐτοὺς ἐς τὸν Μαλανδρον· ἀναφανέν-

in Cretam ad Carmanorem divertisse: ac statim pestilentem
 morbum Aegialensibus immissum: quem depelli non posse,
 vates monuerunt, ni Apollo et Diana placarentur. Missos
 itaque pueros septem ac totidem virgines ad Sythan amnem
 supplicum ornatu: quorum precatione persuasos deos in
 arcem venisse. Eo itaque in loco, quo primum venire, Sua-
 delae aedem dicantur. Idem vero ritus hoc etiam tempore
 servatur. Pueri enim festo Apollinis die ad Sythan veniunt,
 ac deorum signa in aedem Suadelaе deportant, deinde in
 templo Apollinis ea reponunt. Templum vero istud in eo
 quod nunc est foro cernitur: initio autem a Proeto conditum
 dicitur, quod eius filiae eo in loco furore fuerant liberatae.
 (8) Addunt, Meleagrum in hoc ipso templo hastam posuisse,
 qua aprum *Calydonium* confecerat. In eodem etiam templo
 dedicatas fuisse Marsyae tibias. Post adversum enim Sileni
 casum eas Marsyan amnem in Macandrum, deinde in Asopum

τας δὲ ἐν τῷ Ἀσωπῷ, καὶ κατὰ τὴν Σικωνίαν ἐκπεσόν-
 τας, ὑπὸ ποιμένος τοῦ εὐρόντος δοθῆναι τῷ Ἀπόλλωνι.
 τούτων τῶν ἀναδημάτων οὐδὲν ἔτι ἐλείπετο· συγκατε-
 καύθη γὰρ ἐμπιπραμένῳ τῷ ναῷ. τὸν δὲ ἐπ' ἐμοῦ ναὸν
 καὶ τὸ ἄγαλμα Πυθοκλῆς ἀνέθηκε.

C A P U T VIII.

De templo imperatoribus Romanis consecrato, antea Cleonis
 domo — Sicyoniorum tyrannis et republica ab Arato re-
 stituta — Arato Achaeorum duce ejusque magnis rebus
 gestis.

129 **T**ῷ δὲ τῆς Πειθοῦς ἱερῷ τὸ ἐγγὺς τέμενος ἀνειμένον
 βασιλεῦσι Ῥωμαίων οἰκία ποτὲ ἦν Κλέωνος τυράννου.
 Κλεισθένης μὲν γὰρ ὁ Ἀριστωνύμου τοῦ Μύρωνος ἐχόν-
 των ἔτι τὴν κάτω πόλιν Σικωνίων ἐτυράνησε· Κλέων
 δὲ ἐν τῇ νῦν πόλει. (2) Πρὸ ταύτης τῆς οἰκίας ἠρῶδόν
 ἔστιν Ἀράτου μέγιστα Ἑλλήνων ἐργασαμένου τῶν ἐφ'
 ἑαυτοῦ· ἔχει δὲ ὧδε τὰ ἐς αὐτόν. μετὰ Κλέωνα μοναρ-
 χήσαντα ἐνέπεσε τῶν ἐν τέλει πολλοῖς ἐπιθυμία τυραν-

detulisse: eiectas inde in agrum Sicyonium pastorem quendam
 sustulisse, et Apollini dicasse. Ex iis donariis nullum sane
 incendium illud, quo templum conflagravit, reliquum fecit.
 Nam quae exstant aetate mea, quum templum, tum signum,
 Pythocles dedicavit.

CAP. VIII. Quod vero sanum iuxta Suadelaë aedem
 Romanis imperatoribus consecratum est, fuit olim Cleonis
 tyranni domus. Nam Clisthenes Aristonymi filius, Pyrrhonis
 nepos, tyrannidem tenuit, quum inferiorem urbem Sicyonii
 incolerent: Cleonis vero in ea, quae nunc manet, urbe domi-
 natus fuit. (2) Ante Cleonis domum heroicum est Arati monu-
 mentum, qui rerum gestarum gloria in Graecia aequales omnes
 vicit suos: de quo haec potissimum commemorari possunt.
 Post Cleonis mortem tam effraenata civitatis principes incessit

νίδος οὕτω δὴ τι ἀνάθεκτος, ὡς καὶ ἄνδρας δύο Εὐθύδημον καὶ Τιμοκλείδαν ὁμοῦ τυραννῆσαι. τούτους μὲν οὖν ἐξέβαλεν ὁ δῆμος, Κλεινίαν τὸν πατέρα Ἀράτου προστησάμενος· ἔτεσι δὲ ὕστερον οὐ πολλοῖς ἐτυράννησεν Ἀβαντίδας. Κλεινία μὲν οὖν συνεβεβήκει πρότερον ἔτι ἢ τελευτή· Ἀράτου δὲ Ἀβαντίδας φυγάδα ἐποίησεν, ἢ καὶ αὐτὸς ἀπεχώρησεν Ἀράτος ἐθελοντής· Ἀβαντίδαν μὲν οὖν κτείνουσιν ἄνδρες τῶν ἐπιχωρίων· τύραννος δὲ αὐτίκα ἐγεγόνει ὁ Ἀβαντίδου πατήρ Πασίας. Νικοκλῆς δὲ ἐκεῖνον ἀνελών ἐτυράννησεν αὐτός· ἐπὶ τοῦτον τὸν Νικοκλέα Ἀράτος ἀφικόμενος Σικωνίων φυγάσι καὶ Ἀργείοις μισθωτοῖς, τοὺς μὲν ἔλαθεν ἅτε ἐν σκοτῶ, (νύκτωρ γὰρ δὴ τὴν ἐπιχειρήσιν ἐποιεῖτο) τοὺς δὲ καὶ βιασάμενος τῶν φυλασσόντων ἐγένετο ἐντὸς τείχους· καὶ (ὑπέφαινε γὰρ ἕως ἤδη) προσλαβὼν τὸν δῆμον ἐπὶ τὴν οἰκίαν σπουδῆ τὴν τυραννικὴν τρέπεται. καὶ ταύτην μὲν εἶλεν οὐ χαλεπῶς, ὁ δὲ Νικοκλῆς αὐτὸς ἔλαθεν ἀποδράς. (3) Σικωνίοις δὲ ἀπέδωκεν Ἀράτος ἐξίσου πολιτεύεσθαι

dominandi cupiditas, ut eorum duo eodem tempore tyrannidem invaserint, Euthydemus, et Timoclidas: quibus eiectis, populus summae rerum Clinian Arati partem praefecit. Verum non multis post annis, quum Clinias e vita iam excessisset, ad tyrannidem accessit Abantidas. Quo dominante Aratus, vel quod ab eo eiectus fuerit, vel quod voluntate sua cesserit, in exilium abiit. Ipsum certe Abantidan cives trucidarunt. Dominatum tamen eius pater Paseas occupavit; quem mox quum Nicocles sustulisset, ipse sibi tyrannidem vindicavit. Hunc Aratus, comparata exulum et Argivorum conductitiorum militum manu, pellere adortus, quum ad muros nocte accessisset, praesidium partim fefellit, partim vi superavit: atque ita oppido potitus, quum iam illucesceret, assumpta plebe, summa cum celeritate ad tyranni domum accurrit: quam non magno utique negotio cepit: sed Nicocles furtim est elapsus. (3) Tum Aratus civitatis liberam admi-

διαλλάξας τοῖς φεύγουσιν· οἰκίας μὲν φηγάσι καὶ ὅσα τῶν κτημάτων ἄλλα, ἃ ἐπέπρατο, ἀποδούς· τιμὴν δὲ τοῖς πριαμένοις διέλυσεν. αὐτὸς δὲ (ἦν γὰρ δέος τοῖς πᾶσιν Ἑλλησι Μακεδόνων καὶ Ἀντιγόνου Φίλιππον ἐπιτροπεύοντος τὸν Δημητρίου) τοῦδε εἵνεκα τοὺς Σικυω-
 130 νλους ἐς τὸ Ἀχαιῶν συνέδριον ἐσήγαγε Λωριεῖς ὄντας, αὐτίκα δὲ στρατηγὸς ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν ἤρητο· καὶ σφᾶς ἐπὶ Λοκροῦς τοὺς Ἀμφισσέας ἀγαγὼν, καὶ ἐς τὴν Αἰτωλῶν πολεμίων ὄντων, τὴν γῆν ἐπόρθησε. (4) Κόρινθον δὲ ἔχοντος Ἀντιγόνου, καὶ φρουρᾶς Μακεδόνων ἐνούσης, τοὺς Μακεδόνας τῷ αἰφνιδίῳ τῆς ἐπιθέσεως κατέπληξε, καὶ ἄλλους τε κρατήσας μάχῃ διέφθειρε καὶ Περσᾶτον ἐπὶ τῇ φρουρᾷ τεταγμένον, ὃς παρὰ Ζήνωνα τὸν Μνασέα κατὰ μάθησιν σοφίας ἐφοίτησεν. ἐλευθερώσαντος δὲ Ἀράτου Κόρινθον, προσεχώρησαν μὲν ἐς τὸ συνέδριον Ἐπιδαυριοὶ καὶ Τροισήνιοι, οἱ τὴν Ἀργολίδα Ἀκτὴν οἰκοῦντες, καὶ τὴν ἐκτὸς Ἰσθμοῦ Μεγαρεῖς· συμμαχίαν δὲ πρὸς Ἀχαιοὺς Πτολεμαῖος ἐποιήσατο. Λακεδαιμόνιοι

nistratiōnem Sicyoniis tradidit. Domos et praedia, quae divendita fuerant, emptoribus pretio dissoluto, exulibus quum reddidisset, dissidiorum et controversiarum causas concordia constituta sustulit. Idemque, quum Macedones, Antigono Philippi acceptam a Demetrio eius patre tutelam gerente, Graecis omnibus formidolosi essent, Sicyonios, tametsi Dores erant, cum Achaeorum concilio coniunxit. Imperator vero ab Achaeis declaratus, exercitum contra Amphissenses Locros duxit: et Aetolorum fines ingressus, agrum populatus est. (4) Quumque Corinthum Antigonus imposito Macedonum praesidio teneret, subito impetu Macedonum animos perculit; et pugna commissa, quum alios multos, tum ipsum praesidii ducem Persaeum, Zenonis (Mnaseae filii) philosophi auditorem, occidit. Corinthum itaque quum Aratus liberasset, addiderunt se ad Achaeorum concilium Epidaurii, ac Troezenii, qui Argolicum litus incolunt, quique extra Isthmum sunt Megarenses. Quare cum Achaeis Ptolemaeus societatem

δὲ καὶ Ἄργις ὁ Εὐδαμίδου βασιλεὺς ἔφθησαν μὲν Πελλήνην ἐλόντες ἐξ ἐπιδρομῆς, ἤκοντι δὲ Ἄρατῳ καὶ τῇ στρατιᾷ συμβαλόντι ἐκρατήθησαν, καὶ τὴν Πελλήνην ἐκλιπόντες ἀναχωροῦσιν οἴκαδε ὑπόσπονδοι. (5) Ἄρατος δὲ, ὥς οἱ τὰ ἐν Πελοποννήσῳ προεκεχωρήκει, δεινὸν ἠγγεῖτο Πειραιᾶ καὶ Μουνυχίαν, ἔτι δὲ Σαλαμίνα καὶ Σούνιον ἐχόμενα ὑπὸ Μακεδόνων περιοφθῆναι, καὶ (οὐ γὰρ ἤλπισε δύνασθαι πρὸς βίαν αὐτὰ ἐξελεῖν) Διογένην πείθει τὸν ἐν τοῖς φρουροῖς ἄρχοντα, ἀφεῖναι τὰ χωρία ἐπὶ ταλάντοις πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν, καὶ τῶν χρημάτων συνετέλεσεν αὐτὸς Ἀθηναίοις ἕκτον μέρος. ἔπεισε δὲ καὶ Ἀριστόμαχον τυραννοῦντα ἐν Ἄργει, δημοκρατίαν ἀποδόντα Ἀργείοις ἐς τὸ Ἀχαικὸν συντελεῖν, Μαντίνειάν τε, Λακεδαιμονίων ἐχόντων, εἶλεν. ἀλλὰ γὰρ οὐ πάντα ἀνθρώπῳ τελεῖται κατὰ γνώμην, εἰ δὲ καὶ Ἄρατον κατέλαβεν ἀνάγκη γενέσθαι Μακεδόνων καὶ Ἀντιγόνου σύμμαχον. ἐγένετο δὲ οὕτως.

coiit. Lacedaemonii vero Agidem Eudamidae filium regem suum secuti, subita incursione Pellenen occuparunt: verum Arato superveniente, praelio victi, relicta Pellene domum se certis conditionibus receperunt. (5) Ibi Aratus, quum Peloponnesiacae res prosperos habuissent successus, indignum ratus negligenter ferre, Piraeum, Munychiam, Salaminem et Sunium a Macedonibus teneri, quia spes non erat, per vim inde eos eiici posse, Diogenem praesidiorum praefectum adduxit, ut, talentis CL acceptis, ea loca dederet: ipseque eius pecuniae sextantem Atheniensibus dedit. Persuasit etiam Aristomacho Argis dominantem, ut popularem rempublicam Argivis redderet, eamque cum Achaeorum concilio coniungeret. Idem Mantineam a Macedonibus occupatam cepit. Sed enim hominibus haudquaquam ex animi sententia cuncta eveniunt: quandoquidem Aratum necessitas impulit, ut se ad Antigoni Macedonum regis societatem adiungeret. Res ita gesta est.

C A P U T IX.

De Cleomene Lacedaemoniorum rege Achaeis bellum inferente —
 Arato cum Antigono societatem ineunte — Cleomenis fuga
 et morte — Arati caede a Philippo facta — Philippi
 morte — de memorandis in foro Sicyoniorum continua-
 tio — Apolline Lycaeo.

131 **Κ**λεομένης ὁ Λεωνίδου τοῦ Κλεωνύμου, παραλαβὼν
 τὴν βασιλείαν ἐν Σπάρτῃ, Πανσανίαν ἐμιμῆτο, τυραν-
 νίδος τε ἐπιθυμῶν, καὶ νόμοις τοῖς καθεστηκόσιν οὐκ
 ἀρεσκόμενος. ἄτε δὲ ὄντι αὐτῷ Πανσανίου θερμοτέρου
 καὶ οὐ φιλοψύχου, ταχὺ τὰ πάντα ὑπὸ φρονήματος καὶ
 τόλμης κατέργαστο· καὶ βασιλέα τε οἰκίας τῆς ἑτέρας
 Εὐρυδαμίδαν παῖδα ἔτι ἀνελῶν φαρμάκῳ, διὰ τῶν ἐφο-
 ρεόντων, ἐς Εὐκλείδαν τὸν ἀδελφὸν μετέστησε τὴν ἀρ-
 χὴν· καὶ τὸ κράτος τῆς γερουσίας καταλύσας Πατρονό-
 μους τῷ λόγῳ κατέστησεν ἀντ' αὐτῶν. ἐπιθυμῶν δὲ
 πραγμάτων μειζόνων καὶ ἀρχῆς, τῶν Ἑλλήνων ἐπέθετο
 Ἀχαιοῖς πρώτοις, συμμάχους ἐλπίζων ἕξειν, ἣν κρατήσῃ,
 καὶ μάλιστα ἐμποδῶν οὐκ ἐθέλων εἶναι οἱ τοῖς δρωμένοις.

CAP. IX. Cleomenes Leonidae filius, Cleonymi nepos,
 Sparta regnum adeptus, Pausaniam sibi imitandum propo-
 suit, nempe qui et tyrannidem appetiit, et legibus ante
 sancitis sibi standum non putavit. Verum quum Pausania
 esset fervidior, vitaeque retinendae minus cupidus, per
 animi elationem et audaciam celeriter omnia confecit. Nam
 et ex altera familia Eurydamidam regem adhuc impuberem
 per Ephoros veneno de medio sustulit, ad fratremque suum
 Epiclidam imperium transtulit: et senatus auctoritate eversa,
 Patronomos (*quasi dixeris paterno animo in reipublicae admi-
 nistratione affectos*) pro eo ordine, quoad ipsum duntaxat
 nomen, instituit. Mox rerum utique maiorum, et toti Grae-
 ciae imperandi cupiditate incitatus, Achaeis primum bellum
 intulit, vel quod victos fore sibi auxilio sperabat, vel quod
 suis eos conatibus impedimento esse volebat: atque Achaeos,

Συμβαλὼν δὲ περὶ Δύμην τὴν ὑπὲρ Πατρῶν, Ἀράτου
 καὶ τότε ἡγουμένου τῶν Ἀχαιῶν, νικᾷ τῇ μάχῃ. (2) τοῦτο
 Ἀράτου ἠνάγκασεν ὑπὲρ τε Ἀχαιῶν καὶ αὐτῆς Σικυῶνος
 δείδαντα, Ἀντίγονον ἐπάγεσθαι. Κλεομένους δὲ παρα-
 βάντος, ἦν πρὸς Ἀντίγονον συνέθετο εἰρήνην, καὶ παρά-
 σπονδα ἐκ τοῦ φανεροῦ καὶ ἄλλα δράσαντος, καὶ Μεγα-
 λοπολίτας ποιήσαντος ἀναστάτους οὕτω δὴ διαβάντος
 ἐς Πελοπόννησον Ἀντιγόνου, συμβάλλουσιν Ἀχαιοὶ
 Κλεομένει περὶ Σελασίαν. νικησάντων δὲ τῶν Ἀχαιῶν,
 Σελασία τε ἠνδραποδίσθη, καὶ αὐτὴ Λακεδαιμῶν ἐάλω.
 Λακεδαιμονίοις μὲν οὖν ἀπέδωκεν Ἀντίγονος καὶ Ἀχαιοὶ
 πολιτείαν τὴν πατρίον. (3) τῶν δὲ Λεωνίδου παίδων 132
 Εὐκλείδας μὲν ἀπέθανεν ἐν τῇ μάχῃ, Κλεομένην δὲ φεύ-
 γοντα ἐς Αἴγυπτον, καὶ τιμῆς παρὰ Πτολεμαίῳ πρώτα
 ἔχοντα, συνέβη δεθῆναι καταγνώσθέντα Αἰγυπτίων ἄν-
 δρας ἐπὶ τὸν βασιλέα συνιστάναι. καὶ ἀπέδρα μὲν ἐκ τοῦ
 δεσμοτηρίου, καὶ τοῖς Ἀλεξανδρεῦσιν ἀρχὴν δορύβου
 παρέσχε· τέλος δὲ, ὡς ἠλίσκετο, ἀπέσφαξεν ἑαυτόν.

quibus tum quoque Aratus dux praecerat, ad Dymen supra
 Patras praelio vicit. (2) Aratum itaque coëgit, Achivis et
 Sicyoni ipsi metuentem, Antigonum in auxilium accersere.
 Cleomenes enim, pace Antigoni violata, quum alia multa
 aperte praeter foederis condiciones fecerat, tum verò Megalo-
 politanos sedibus expulerat. Quare quum Antigonus in
 Peloponnesum transisset, Achaei ad Selasian cum Cleomene
 signa contulerunt. Quo victo, et Selasian diripuerunt, et
 ipsam etiam Lacedaemonem expugnarunt. Lacedaemoniis
 vero Antigonus et Achaeis pristinam reipublicae formam
 reddidit. De Leonidae vero liberis Epiclidas in pugna ceci-
 dit: (3) Cleomenes vero, quum in Aegyptum fugisset,
 honorificentissime primum est a Ptolemaeo tractatus: at
 deinde in vincula coniectus, eo crimine damnatus, quod ad-
 versus regem Aegyptios conceitasset. Et is sane tunc effugit:
 sed mox quum Alexandrinis novi tumultus auctor exstitisset,

Λακεδαιμόνιοι δὲ ἄσμενοι Κλεομένους ἀπαλλαγέντες βασιλεύεσθαι μὲν οὐκέτι ἠέλωσαν, τὰ δὲ λοιπὰ καὶ ἐς τόδε διαμίνει σφίσι ἐκείνης τῆς πολιτείας. Ἀράτω δὲ Ἀντιγονος, ἅτε ἀνδρὶ εὐεργέτῃ καὶ σὺγκατειργασμένῳ λαμπρὰ, οὕτω διέμεινεν εὖνους. (4) Φίλιππος δὲ ὡς παρέλαβε τὴν ἀρχὴν (οὐ γὰρ αὐτὸν Ἀρατος θυμῷ πολλὰ ἐς τοὺς ἀρχομένους χρώμενον ἐπήνει, τὰ δὲ καὶ ὠρμημένον ἐπαῖχε μὴ ποιεῖν) τούτων εἵνεκεν ἀπέκτεινεν Ἀρατον, οὐδὲν προῖδομένῳ δούς οἱ φάρμακον. καὶ τὸν μὲν ἐξ Αἰγίου (ταύτῃ γὰρ τὸ χρεῶν ἐπέλαβεν αὐτὸν) ἐς Σικυῶνα κομίσαντες θάπτουσι, καὶ τὸ ἡρώων Ἀράτειον ἐτι ὀνομάζεται. Φιλίππῳ δὲ καὶ ἐς Εὐρυκλείδην καὶ Μικωνα Ἀθηναίους ὁμοία εὐργάσθη· καὶ γὰρ τοὺςδε ὄντας ῥήτορας καὶ οὐκ ἀπιδάνους τῷ δήμῳ φαρμάκοις ἔκτεινεν. (5) Ἐμελλε δὲ ἄρα καὶ αὐτῷ Φιλίππῳ τὸ ἀνδροφόνον φάρμακον ἔσεσθαι συμφορὰ· τὸν γὰρ οἱ παῖδα Δημή-

iterum comprehensus, mortem sibi conscivit. Quo Lacedaemonii non inviti sane liberati regium quidem imperium abdicarunt: reliqua tamen eius reipublicae, quae tum constituta fuerat, forma in hoc usque tempus permanet. Arato Antigonos, ut de se bene merito viro, et rerum gestarum gloria insigni, perpetuam praestitit benevolentiam. (4) At eum Philippus, quum iam regnare coepisset, quod multa, quae ille in eos, quibus praeerat, agebat iracundius, Aratus non probabat, ac saepe etiam animi impetu vehementius concitatum coërcebat, nihil tale timentem veneno dato necavit. Eius quidem cadaver Aegio, ubi supremum diem clauserat, Sicyonem relatum, *magnificè* sepultum est; et hac ipsa etiam aetate heroicum eius monumentum Arateum nuncupant. Idem vero Philippus eodem necis genere oratores duos Athenienses, Euryclidem et Miconem, qui apud populum dicendo non parum valebant, tollendos curavit. (5) Sed ipsi etiam Philippo morliferum poculum perniciem fuerat allaturum. Nam quum alterum ex eius filiis, Demetrium, natu minor

τριον ὁ νεώτερος τῶν Φιλίππου παίδων Περσεὺς φαρμάκῳ διέφθειρε, καὶ δι' αὐτὸ καὶ τῷ πατρὶ ἀθυμήσαντι παρέσχεν αἰτίαν ἀποθανεῖν. παρεδήλωσα δὲ τάδε ἀπιδῶν ἐς τὸ Ἡσιόδου σὺν θεῷ πεποιημένον, τὸν ἐπ' ἄλλον βουλευόντα ἄδικα ἐς αὐτὸν πρῶτον τρέπειν.

(6) Μετὰ δὲ τὸ Ἀράτου ἡρώδιον ἔστι μὲν Ποσειδῶνι Ἰσθμίῳ βωμὸς, ἔστι δὲ Ζεὺς Μειλίχιος, καὶ Ἀρτεμις ὀνομαζομένη Πατρόα, σὺν τέχνῃ πεποιημένα οὐδεμιᾶ· πυραμίδι δὲ ὁ Μειλίχιος, ἣ δὲ κίονι ἔστιν εἰκασμένη. ἐνταῦθα 133 καὶ βουλευτήριον σφισι πεποιήται, καὶ στοὰ καλουμένη Κλεισθένειος ἀπὸ τοῦ οἰκοδομήσαντος· ὠκοδόμησε δὲ ἀπὸ λαφύρων ὁ Κλεισθένης αὐτήν, τὸν πρὸς Κίρραν πόλεμον συμπολεμήσας Ἀμφικτύοσι. τῆς δὲ ἀγορᾶς ἔστιν ἐν τῷ ὑπαίθρῳ Ζεὺς χαλκοῦς, τέχνη Λυσιπποῦ, παρὰ δὲ αὐτὸν Ἀρτεμις ἐπίχρυσος. (7) Πηλείον δὲ Ἀπόλλωνός ἐστιν ἱερὸν Ἀνκίου, κατεβόρηκός τε ἤδη καὶ ἡμιστά θείας ἄξιον· φοιτῶντων γὰρ λύκων σφίσιν ἐπὶ τὰς ποίμνας, ὡς μηδένα εἶναι καρπὸν ἔτι ἀπ' αὐτῶν, ὁ θεὸς τόπον

Perseus veneno peremisset, ipse animi aegritudine consumtus est. Quod obiter exposui ad sententiam illam divinitus ab Hesiodo versu prolatam, animum referens malum consilium in ipsummet primum auctorem vertere. (6) Post Arati monumentum ara est Isthmio Neptuno dicata. Sunt item Milichii Iovis, et Dianae, cui Patroae cognomentum, *rudia et sine ulla arte facta signa*. Milichius pyramidis, Patroa columnae figuram habet. Eodem in loco curiam aedificarunt, et porticum, cui a conditore nomen Clistheniae. Eam enim de manubiis exstruxit Clisthenes, quum belli contra Scironem gesti socius Amphictyonibus fuisset. In subdiali fori parte Iupiter aeneus spectatur Lysippi: proxime Diana inaurata. (7) Nec longe abest Apollinis sacellum, Lycaei cognomento: quod vetustate iam collapsum, nihil omnino spectandum praebet. Cognominis huiusmodi causa fuit: quum lupi ovilia tantopere vexarent, ut nullus iam ex illis capi fructus

ὄντινα εἰπὼν, ἔνθα ἔκειτο αὖτον ξύλον, τούτου φλοιὸν ἔχρησε τοῦ ξύλου καὶ κρέας ὁμοῦ προθεῖναι τοῖς θεοῖσι· καὶ τοὺς μὲν αὐτίκα, ὡς ἐγεύσαντο, διέφθειρεν ὁ φλοιός· τὸ ξύλον δὲ ἔκειτο μὲν ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ Ἀνκίου· ὅτι δὲ ἦν δένδρον, οὐδὲ οἱ τῶν Σικωνίων ἐξηγηταὶ συνήδεσαν. τούτου δὲ εἰδὼν εἰκόνας ἐφεξῆς χαλκαῖ· τὰς Προίτου θυγατέρας λέγουσιν εἶναι σφᾶς, τὸ δὲ ἐπίγραμμα ἐς γυναικας ἄλλας εἶχεν. ἔνταῦθα Ἡρακλῆς χαλκοῦς ἐστὶ· Ἀύσιππος ἐποίησεν αὐτὸν Σικωνίος, καὶ πλησίον Ἐρμῆς ἐστῆκεν ἀγοραῖος.

CAPUT X.

De templo Herculis ejusque sacrorum ratione — templo Aesculapii cum duplici aede et signis in iis Somni et Somnii — signis in Aesculapii delubro — templo Veneris, signis in eo, mulieribus sacerdotibus et sacris — herba Paederote — gymnasio Sicyoniorum.

Εν δὲ τῷ γυμνασίῳ τῆς ἀγορᾶς ὄντι οὐ μακρὰν Ἡρακλῆς ἀνάκειται λίθου, Σκόπα ποιήμα. ἐστὶ δὲ καὶ ἑτέρῳθι ἱερὸν Ἡρακλείου. τὸν μὲν πάντα ἔνταῦθα περιβολὸν Παιδιζην ὀνομάζουσιν· ἐν μέσῳ δὲ ἐστὶ τοῦ περι-

posset, indicavit Apollo, quo loco aridum quoddam lignum iaceret: cuius corticem carnibus permistum quum ex eodem oraculo lupis apposuissent, illi, simulatque gustaverunt, interempti sunt. Lignum quidem ipsum in aede Lycae Apollinis positum est: sed qua sit ex arbore, ne ipsi quidem norunt civitalis antiquitatum interpretes. Continenter posita sunt aenea signa: filias esse Proeti dicunt; verum inscriptio alias foeminas nominat. Ibidem Hercules ex aere, a Lysippo Sicyonio factus. Proxime Mercurius Forensis.

CAP. X. In gymnasio, quod a foro non longe abest, Hercules e marmore, Scopae opus. Est et alibi Herculis aedes. Huius vero loci conseptum ambitum omnem Paedizen

βόλου τὸ ἱερόν, ἐν δὲ αὐτῷ ξόανον ἀρχαῖον, τέγνη Φλια-
 σίου Λαφάου, ἐπὶ δὲ τῇ θυσίᾳ τοιάδε δοῶν νομίζουσι
 Φαῖστον ἐν Σικωνίᾳ λέγουσιν ἐλθόντα καταλαβεῖν Ἡρα-
 κλεῖ σφᾶς ὡς ἥρωϊ ἐναγίζοντας· οὐκ οὐν ἡξίου δοῶν
 οὐδὲν ὁ Φαῖστος τῶν αὐτῶν, ἀλλ' ὡς θεῶ θυεῖν. καὶ
 νῦν ἔτι ἄρκα οἱ Σικωνῖοι σφάξαντες, καὶ τοὺς μηροὺς
 ἐπὶ τοῦ βωμοῦ καύσαντες, τὰ μὲν ἐσθίουσιν ὡς ἀπὸ
 ἱερείου, τὰ δὲ ὡς ἥρωϊ τῶν κρεῶν ἐναγίζουσι. τῆς ἐορ-
 τῆς δὲ, ἣν ἄγουσι τῷ Ἡρακλεῖ, τὴν προτέραν τῶν ἡμε- 134
 ρῶν Ὀνομάταν ὀνομάζοντες, Ἡράκλειαν δὲ καλοῦσι τὴν
 ὑστέραν. (2) Ἐντεῦθεν ἔστιν ὁδὸς ἐς ἱερόν Ἀσκληπιοῦ.
 παρελθοῦσι δὲ ἐς τὸν περιβολὸν ἐν ἀριστερᾷ, διπλοῦν
 ἔστιν οἴκημα· κεῖται δὲ Ὑπνος ἐν τῷ προτέρῳ, καὶ οἱ
 πλὴν τῆς κεφαλῆς ἄλλο οὐδὲν ἔτι λείπεται. τὸ ἐνδοτέρω
 Ἀπόλλωνι ἀνεῖται Καρνείω, καὶ ἐς αὐτὸ οὐκ ἔστι πλὴν
 τοῖς ἱερεῦσιν ἴσοδος. κεῖται δὲ ἐν τῇ στοᾷ κήτους ὄστουν
 θαλασσίου μεγέθει μέγα, καὶ μετ' αὐτὸ ἄγαλμα Ὀνείρου,
 καὶ Ὑπνος κατακοιμίζων λέοντα, Ἐπιδώτης δὲ ἐπικλησιν.

nominant: in cuius medio templum: et in eo ligneum signum
 prisci operis Laphaes Phliasius fecit. In Herculis quidem
 sacro traditum a Phaesto morem retinent. Is enim quum in
 Sicyoniam venisset, animadvertit, Herculi tanquam heroi
 parentari: indigne vero ferens, divinos illi honores non
 haberi, instituit, quod adhuc a Sicyoniis servatur, ut iugulati
 agni ad aram pernas adurerent: carniuum vero parte una, non
 aliter quam victimarum soliti essent, vescerentur, altera
 Herculi tanquam heroi parentarent. Festorum vero dierum,
 quos in Herculis honorem agitant, priorem Onomatan,
 Herculeum alterum vocant. (2) Hinc via ad Aesculapii
 ducit. Accedentibus ad septum, duplex se laeva in parte
 cella ostendit. In antica Somni signum positum, cuius
 praeter caput nihil est reliquum: posticum est Apollini
 Carneο dicatum, quo nulli praeterquam sacerdotibus fas est
 penetrare. In porticu balaenae os ingenti magnitudine loca-
 tum est. Prope Somni signum est, et leonem sopiens

ἔς δὲ τὸ Ἀσκληπιεῖον ἐσιοῦσι καθ' ἕτερον τῆς ἐσόδου, τῇ μὲν Πανὸς καθήμενον ἄγαλμά ἐστι, τῇ δὲ Ἀρτεμῖς ἕστηκεν. (3) Ἐσελθοῦσι δὲ ὁ θεὸς ἐστὶν οὐκ ἔχων γένεια, χρυσοῦ καὶ ἐλέφαντος, Καλάμιδος δὲ ἔργον· ἔχει δὲ καὶ σκῆπτρον, καὶ ἐπὶ τῆς ἐτέρας χειρὸς πίτυος καρπὸν τῆς ἡμέρου. φασὶ δὲ σφισιν ἐξ Ἐπιδαύρου κομισθῆναι τὸν θεὸν ἐπὶ ζεύγους ἡμιόνων, δράκοντι εἰκασμένον, τὴν δὲ ἀγαροῦσαν Νικαγόραν εἶναι Σικωνίαν, Ἀγασικλέους μητέρα, γυναικὰ δὲ Ἐχετίμου. ἐνταῦθα ἀγάλματα ἐστὶν οὐ μεγάλα ἀπηρτημένα τοῦ ὀρόφου. τὴν δὲ ἐπὶ τῷ δράκοντι Ἀριστοδάμαν Ἀράτου μητέρα εἶναι λέγουσι, καὶ Ἄρατον Ἀσκληπιοῦ παῖδα εἶναι νομίζουσιν. οὗτος μὲν δὴ παρεῖχεται ὁ περίβολος τοσάδε ἐς μνήμην. (4) Δι' αὐτοῦ δὲ ἄλλο ἐστὶν Ἀφροδίτης ἱερὸν· ἐν δὲ αὐτῷ πρῶτον ἄγαλμά ἐστιν Ἀντιόπης· εἶναι γάρ οἱ τοὺς παῖδας Σικωνίους, καὶ δι' ἐκείνους, ἔλθοῦσαν καὶ αὐτήν, Ἀντιόπην προσήκειν σφίσι· μετὰ τοῦτο ἤδη τὸ τῆς Ἀφροδίτης ἐστίν. ἱερὸν ἐστὶν αὐτῷ μὲν δὴ ἐς αὐτὸ γυνή τε νεω-

Somnus, Epidotes cognomento. Qua patet ad Aesculapii accessus, in altera Panos, Dianae in altera parte signa visuntur: illud sedentis, hoc stantis habitu. (3) Ingressus ipsum videas Aesculapium imberbem, ex auro et ebore a Calamide factum, altera sceptrum, altera vero sativae pinus fructum tenentem. Deum ipsum aiunt, draconis induta specie, Nicagorae (Sicyoniae mulieris, Agasiclis matris, Echetimi uxoris) opera Epidaurō ad se mulorum bigis deportatum. De templi lacunari signa quaedam non magna pendent: e quibus, quae draconi insidet, Aristodaman esse dicunt Arati matrem. Aratum enim ipsum Aesculapii filium autumant. Atque ille quidem ambitus nihil habet aliud memoratu dignum. (4) Ex eo vero ad aliud Veneris templum transeas, in quo primuni se Antiopes signum offert: eius enim filios perhibent Sicyonios fuisse, et eorum causa Antiopen ad se venisse, sibi que cum ea affinitatem intercessisse. In Veneris illud templum solae ingrediuntur aeditua mulier, cui viri

κόρος, ἣ μηκέτι θέμις παρ' ἄνδρα φοιτῆσαι, καὶ παρθένος ἱερωσύνην ἐπέτειον ἔχουσα (λουτροφόρον τὴν παρθένον ὀνομάζουσι). τοῖς δὲ ἄλλοις κατὰ ταῦτά καὶ ὄρᾶν ἀπὸ τῆς ἐσόδου τὴν θεὸν, καὶ αὐτόθεν προσεύχεσθαι. τὸ μὲν δὴ ἄγαλμα καθήμενον Κάναχος Σικυώνιος ἐποίησεν, ὃς καὶ τὸν ἐν Διδύμοις τοῖς Μιλησίων καὶ Θηβαίων τὸν Ἴσμημιον εἰργάσατο Ἀπόλλωνα. πεποιήται δὲ ἔκ τε χρυσοῦ καὶ ἐλέφαντος φέρουσα ἐπὶ τῇ κεφαλῇ πόλον, τῶν χειρῶν δὲ ἔχει τῇ μὲν μήκωνα, τῇ δὲ ἑτέρα μῆλον. τῶν 135 δὲ ἱερῶν τοὺς μηροὺς θύουσι πλὴν ὑῶν, τᾶλλα δὲ ἀρκεύθου ξύλοις καθαρίζουσι, καιομένοις δὲ ὁμοῦ τοῖς μηροῖς φύλλον τοῦ παιδέρωτος συγκαθαρίζουσιν. (5) Ἐνέστι δὲ ὁ παιδέρωτος ἐν ὑπαίθρῳ τοῦ περιβόλου πόα, φύεται δὲ ἀλλαχόθι οὐδαμοῦ γῆς, οὔτε ἄλλης, οὔτε τῆς Σικυωνίας. τὰ δὲ οἱ φύλλα ἐλάσσονα ἢ φηγοῦ, μείζονα δὲ ἔστιν ἢ πρίνου, σχῆμα δὲ σφισίν οἶον τοῖς τῆς δρυὸς, καὶ τὰ μὲν ὑπομελαίνει, τὸ δὲ ἕτερον λευκόν ἔστι. φύλλοις δὲ ἂν λεύκης μάλιστα εἰκάσῃς τὴν χροιάν. (6) Ἀπὸ

consuetudine est interdictum, et virgo, quae annuo fungitur sacerdotio: Lutrophoron eam a *lavacro*, quod portat, appellant. Ceteris ab ipso *duntaxat* vestibulo omnibus deam aspicere pariter atque adorare fas est. Eius effigiem sedentem fecit Canachus Sicyonius, is nempe qui et Didymaeum Milesiis, et Thebanis Ismenium Apollinem fecit. Venus ipsa ex auro et ebore facta, capite apicem, qui *Polus* dicitur, gestat: manu altera papaver, altera malum tenet. Victimarum illi omnium femora, praeterquam suum, consecrant: ceteras partes iuniperi lignis adolent. Verum et dum femora torrentur, cum illis una paederotis folia incendunt. (5) Nascitur paederos herba ibi intra septum sub dio: neque alibi usquam provenit, ne in ipsa quidem Sicyonia. Folia ei minora fagi, ilicis maiora. Forma eadem fere cum quercus folio. Altera pars subnigra, alba altera: neque omnino dissimilis color ei, qui in albae populi foliis cernitur. (6) Hinc ad gymnasium

τούτων δὲ ἀνιοῦσιν ἐς τὸ γυμνάσιόν ἐστιν ἐν δεξιᾷ Φε-
ραίας ἱερὸν Ἀρτέμιδος· κοιμισθῆναι δὲ τὸ ξόανον λέγου-
σιν ἐκ Φερῶν. τὸ δὲ σφισι γυμνάσιον τοῦτο Κλεινίας
ὠκοδόμησε· καὶ παιδεύουσιν ἐνταῦθα ἔτι τοὺς ἐφήβους.
κεῖται δὲ λίθου λευκοῦ καὶ Ἀρτεμις, τὰ ἐς ἑξὲν μόνου
εἰργασμένη, καὶ Ἡρακλῆς τὰ κάτω τοῖς Ἐρμαῖς τοῖς τε-
τραγώνοις εἰκασμένος.

C A P U T XI.

De memorandis ad portam sacram — templo Minervae — diis
Apotropæis — aliis templis — templis ad viam versus Phlium-
tem et Titanen — templo Eumenidum earumque festo an-
nua — Titane — Aesculapii templo in Titane ejusque et Hy-
giae signo — Alexanore et Euamerione — reliquis signis in
templo Aesculapii — Minervae templo.

Εντεῦθεν δὲ ἀποτραπεῖσιν ἐπὶ πύλην καλουμένην ἱερὰν,
οὐ πόρῳ τῆς πύλης ναὸς ἐστὶν Ἀθηνᾶς, ὃν Ἐπωπεύς
ποτε ἀνέθηκε, μεγέθει καὶ κόσμῳ τοὺς τότε ὑπερβεβλη-
μένον. ἔδει δὲ ἄρα χρόνῳ καὶ τοῦδε ἀφανισθῆναι τὴν
μνήμην· κεραunnoῖς θεὸς αὐτὸν κατέκτανσε. βωμὸς δὲ
ἐκεῖνος (οὐ γάρ τι ἐς αὐτὸν κατέσκηψε) μένει καὶ ἐς τόδε,

adeuntibus, ad dexteram Pheraeae Dianae se aedes ostendit.
Deae ligneum signum Pheris huc deportatum dicunt. Gymna-
sium id Clinias Sicyoniis exaedificavit: in quo puberes hac
ipsa etiam aetate erudiuntur. In eo Dianae signum e candido
marmore pube tenuis expositum: et Hercules inferiore trunci
parte quadratis Mercurii signis persimilis.

CAP. XI. Iam qui hinc ad portam, quae Sacra dicitur,
diverterint, templum Minervae non longe ab ipsa porta
videant: Epopeus olim dedicavit; id magnitudinis et orna-
mentis omnibus eius temporis, *operibus* praestitit. Verum et
huius famam vetustas oblivione obruit: de coelo tactum con-
flagavit: ara tantum, quod illi uni fulmen pepercit, qualem

καὶ οἶον Ἐπωπεὺς ἐποίησε. (2) πρὸ τοῦ βωμοῦ δὲ αὐτῷ μνημα Ἐπωπεῖ κέχωσται, καὶ τοῦ τάφου πλησίον εἰσὶν Ἀποτρόπαιοι θεοί. παρὰ τούτοις δρωσιν, ὅσα Ἑλληνες εἰς ἀποτροπὴν κακῶν νομίζουσιν. Ἐπωπέα δὲ καὶ Ἀρτέμιδι καὶ Ἀπόλλωνι τὸ πλησίον ἱερὸν ποιῆσαι λέγουσι, τὸ δὲ μετ' αὐτὸ Ἥρας, Ἀδραστον· ἀγάλματα δὲ ὑπελείπετο οὐδετέρω. βωμοὺς δὲ ὀπίσθεν τοῦ Ἡραίου, τὸν μὲν Πανὶ ἀνοδομήσεν, Ἡλίῳ δὲ λίθου λευκοῦ. Καταβαίνουσι δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πεδίον, ἱερὸν ἐστὶν ἐνταῦθα Δήμητρος· ἰδρῦσαι δὲ φασιν αὐτὸ Πλημναῖον, ἀποδιδόντα χάριν τῇ θεῷ τοῦ παιδὸς τῆς τροφῆς. τοῦ δὲ ἱεροῦ τῆς Ἥρας, ἣν ἰδρῦσατο Ἀδραστος, ὀλίγον ἀπωτέρω Καρνείου ναός 136 ἐστὶν Ἀπόλλωνος· κίονες δὲ ἐστήκασιν ἐν αὐτῷ μόναι, τοίχους δὲ οὐκέτι οὐδὲ ὄροφον οὔτε ἐνταῦθα εὐρήσεις, οὔτε ἐν τῷ τῆς Προδομίας Ἥρας. τοῦτον γὰρ δὴ Φάλκης ἰδρῦσατο ὁ Τημένου, τῆς ὁδοῦ οἱ τῆς εἰς Σικυῶνα Ἥραν φέμενος ὁδηγὸν ἔσεσθαι.

(3) Ἐκ Σικυῶνος δὲ τὴν κατ' εὐθὺν εἰς Φλιοῦντα

Epopeus fecit, adhuc manet. (2) Ante aram Epopeo monumentum, aggesta in tumulum terra, exstructum. Prope sepulcrum Di visuntur Aurrunci, quibus eodem ritu, quo Graeci solent mala deprecari, rem divinam faciunt. Epopeum e proximis templis unum Dianae et Apollini aedificasse dicunt, alterum Iunoni Adrastum: in eorum neutro signum ullum reliquum. In Iunonis recessu aram alteram Pani, alteram e candido lapide Soli *Adrastus idem* statuit. Iam vero qua in campos fere descenditur, Cereris templum est: quod Plemnaeum dedicasse ferunt, quo gratiam deae pro filii nutritione referret. A templo, quod Iunoni dedicavit Adrastus, paululum abest Carnei Apollinis aedes, cuius solae stant columnae: parietes vero, tectum etiam nullum omnino inuenias. Neque plus quicquam de Prodoniae Iunonis aede exstat. Hanc Phalces dedicarat Temeni filius, ducem sibi deam Sicyonem proficiscenti futuram sperans. (3) A Sicyone recta Phliuntem contendentibus, in diverticulo, quod a via

ἐρχομένοις, καὶ ἐν ἀριστερᾷ τῆς ὁδοῦ, δέκα μάλιστα ἑκτρα-
 πείσει στάδια, Πυραία καλούμενόν ἐστιν ἄλσος, ἱερὸν δὲ
 ἐν αὐτῷ Προστασίας Διμήτρος καὶ Κόρης· ἐνταῦθα ἐφ'
 ἑαυτῶν οἱ ἄνδρες ἑορτὴν ἄγουσι· τὸν δὲ νυμφῶνα κα-
 λούμενον, ταῖς γυναιξίν ἑορτάζειν παρείκασι, καὶ ἀγάλ-
 ματα Διονύσου καὶ Διμήτρος καὶ Κόρης τὰ πρόσωπα φαί-
 νοντα ἐν τῷ νυμφῶνι ἐστίν. ἡ δὲ ἐς Τιτάνην ὁδὸς στα-
 δίων μὲν ἐστίν ἐξήκοντα, καὶ ζεύγεσιν ἄβατος διὰ στενό-
 τητα, (4) σταδίου δὲ προελθοῦσιν (ἕμοι δοκεῖν) εἴκοσι
 καὶ ἐν ἀριστερᾷ διαβᾶσι τὸν Ἀσωπὸν ἐστίν ἄλσος πρὶντων,
 καὶ ναὸς θεῶν, ἃς Ἀθηναῖοι Σεμνάς, Σικωνῖοι δὲ Εὐ-
 μενίδας ὀνομάζουσι· κατὰ δὲ ἔτος ἕκαστον ἑορτὴν ἡμέρα
 μιᾷ σφισιν ἄγουσι θύοντες πρόβατα ἐγκύμονα, μελικράτω
 δὲ σπονδῇ καὶ ἄνθεσιν ἀντὶ στεφάνων χοῆσθαι νομίζουσιν.
 ζοικότα δὲ καὶ ἐπὶ τῷ βωμῷ τῶν Μοιρῶν δρωσίν· ὁ δὲ
 σφισιν ἐν ὑπαίθρῳ τοῦ ἄλσους ἐστίν. (5) Ἀναστρέψασι
 δὲ ἐς τὴν ὁδὸν, διαβᾶσί τε αὐθις τὸν Ἀσωπὸν, καὶ ἐς

stadia ad summum decem abest ad sinistram, lucus occurrit,
 cui Pyraeae nomen: sacrum id Praestiti Cereri, et Proserpinae,
 una cum templo. Ibi viri seorsum a foeminis festos illis
 dies agitant. Nam aedem Nympharum (*Nymphonem ipsi
 appellant*) foeminis, ubi sacra facerent, concesserunt: sunt-
 que in eo Nymphone Liberi Patris, Cereris, et Proserpinae
 signa, os tantum ostendentia. Iam quae Titanen ducit via,
 stadia ferme sexaginta procedit, ob angustias vehiculis invia.
 (4) At qui per eam stadia, opinor, XX promoverint, et ad
 laevam Asopum *amnem* transmiserint, ad lucum accedant
 illicibus condensum: ubi fanum dearum, quas Athenienses
 Severas, Sicyonii Eumenidas nominant. Iis die stato quot-
 annis sacrum facientes, praegnantes oves mactant, ac mulso
 pro libamine, pro corollis floribus uti solenne habent.
 Eodemque propemodum ritu ad Parcarum aras, quae in sub-
 diali *eiusdem* luci parte sunt, sacra faciunt. (5) Hinc in viam
 reversus, cum rursum Asopum traieceris, mox in montis

κορυφήν ὄρους ἤξασιν, ἐνταῦθα λέγουσιν οἱ ἐπιχώριοι
 Τιτᾶνα οἰκῆσαι πρῶτον· εἶναι δὲ αὐτὸν ἀδελφὸν Ἥλλου,
 καὶ ἀπὸ τούτου κληθῆναι Τιτάνην τὸ χωρίον. δοκεῖν δὲ
 ἔμοι, δεινὸς ἐγένετο ὁ Τιτάν τὰς ὥρας τοῦ ἔτους φυλά-
 ξαι, καὶ ὁπότε ἥλιος σπέρματα καὶ δένδρων αὔξει καὶ
 πεπαίνει καρπὸς, καὶ ἐπὶ τῷδε ἀδελφὸς ἐνομίσθη τοῦ
 Ἥλλου. (6) ὕστερον δὲ Ἀλεξάνωρ ὁ Μαχάωνος τοῦ Ἀσκλη-
 πιοῦ, παραγενόμενος ἐς Σικωνίαν, ἐν Τιτάνη τὸ Ἀσκλη-
 πιεῖον ἐποίησε. περιοικοῦσι μὲν δὴ καὶ ἄλλοι, καὶ τὸ
 πολὺ οἱ ἰκέται τοῦ θεοῦ, καὶ κυπαρίσσων ἐστὶν ἐντὸς τοῦ
 περιβόλου δένδρα ἀρχαῖα. τὰ δὲ ἀγάλμα οὔτε ὁποίου
 ξύλου γέγονεν ἢ μετάλλου μαθεῖν ἔστιν, οὔτε τὸν ποιή-
 σαντα ἴδασιν, πλὴν εἰ μὴ τις ἄρα ἐς αὐτὸν τὸν Ἀλεξά- 137
 νορα ἀναφέρει. φαίνεται δὲ τοῦ ἀγάλματος πρόσωπον
 μόνον, καὶ ἄκραι χεῖρες καὶ πόδες· χιτῶν γάρ οἱ λευκὸς
 ἔρεοϋς καὶ ἱμάτιον ἐπιβέβληται. καὶ Ἑγείας δ' ἔστι
 κατὰ ταῦτὸν ἀγάλμα· οὐκ ἂν οὐδὲ τοῦτο ἴδοις ῥαδίως,

verticem pervenias, quem Titana incoluisse indigenae ferunt :
 fuisse vero eum Solis fratrem, a quo regiunculae nomen
 inditum. Fuit autem Titan hic (nisi mea me coniectura
 fallit) in observandis anni temporibus admodum solers,
 unusque optime omnium norat, quibus quae semina, quasque
 stirpes temporibus, quos item fructus sol facile auget et
 coqueret. Quocirca Solis illum fuisse fratrem commenti
 homines sunt. (6) Post quem Alexanor Machaone Aesculapii
 filio genitus, in Sicyoniam profectus, in Titane Aesculapii
 fanum erexit. Id et alii accolunt, maximam vero partem
 dei ipsius servi tenent. Intra septum cupressetum est, ex
 vetustis admodum arboribus. Signum e quo sit vel ligno,
 vel metallo, neque quis eius fuerit artifex, quisquam omnino
 possit cognoscere: nisi quis forte ad ipsum Alexanora opus
 referat. Signi ipsius sola se facies, manus, et imi pedes
 ostendunt; partes ceterae lanea tunica alba et pallio velan-
 tur. Eodem ferme habitu est Hygiae signum: nam et hoc non
 facile conspicias. Velatum enim undecumque est, partim

οὕτω περιέχουσιν αὐτὸ κόμαι τε γυναικῶν, ἀ κείρονται τῇ θεῷ, καὶ ἐσθῆτος Βαβυλωνίας τελαμῶνες. ᾧ δ' ἂν ἐνταῦθα τούτων ἰλάσασθαι θελήσῃ τις, ἀποδέδεικται οἰ τὸ αὐτὸ σέβασθαι τοῦτο, ὃ δὴ καὶ Ὑγίαν καλοῦσι. (7) Τῷ δὲ Ἀλεξάνορι καὶ Εὐαμερίωνι (καὶ γὰρ τούτοις ἀγάλματά ἐστι) τῷ μὲν ὡς ἤρωϊ μετὰ ἥλιον δύναντα ἐναγίζουσι· Εὐαμερίωνι δὲ ὡς θεῷ θύουσιν. εἰ δὲ ὀρθῶς εἰκάσω, τὸν Εὐαμερίωνα τοῦτον Περγαμηνοὶ Τελεσφόρον ἐκ μαντεύματος, Ἐπιδάυριοι δὲ Ἀκέσιον ὀνομάζουσι. τῆς δὲ Κορωνίδος, ἔστι μὲν καὶ ταύτης ξόανον, καθίδρυσται δὲ οὐδαμοῦ τοῦ ναοῦ. θυομένων δὲ τῷ θεῷ ταύρου καὶ ἄρνος καὶ ὄως, ἐς Ἀθηνᾶς ἱερὸν τὴν Κορωνίδα μετενεγκόντες, ἐνταῦθα τιμῶσιν. ὅποσα δὲ τῶν θυομένων, καθαρίζουσιν, οὐδὲ ἀποχρᾶ σφισιν ἐκτέμνειν τοὺς μηρούς, χαμαὶ δὲ κείουσι πλὴν τοὺς ὄρνιθας, τούτους δὲ ἐπὶ τοῦ βωμοῦ. (8) Τὰ δὲ ἐν τοῖς ἀετοῖς, Ἡρακλῆς καὶ Νῆκαι πρὸς τοῖς πέρασιν εἰσιν. ἀνάκειται δὲ ἀγάλματα ἐν τῇ στοᾷ, Διονύσου καὶ Ἐκάτης, Ἀφροδίτη τε καὶ Δη-

comis, quas deae mulieres detonderunt, partim vero Babyloniae vestis laciniis. Qua vero cunque re litare quis voluerit, eadem traditum est illud etiam numen placari, cui est Hygiae nomen. *Valtudinem bonam nos appellamus.* (7) Alexanori vero, et Euamerioni, (sua enim et ipsis signa sunt) alteri tanquam heroi post solis occasum parentant, Euamerioni autem divinos honores habent. Atque hunc quidem Euamerionem, si recte conicio, Pergameni ex quodam oraculo Telesphorum, Acesium Epidaurii nominant. At Coronidis quod exstat ligneum signum, nulla est in aedis parte constitutum: verum ubi deo ipsi tauro, agno, sue fecerunt, Coronidem ipsam in Minervae transportant, ibique eam colunt. Neque vero victimarum femora succidere satis habent, sed *totas* humi *pecudes* adurunt, praeter aves: eas enim aris imponunt. (8) In iis fastigii partibus, quas aquilas vocant, Hercules insistit: in extremis Victoriae signa. In porticu signa posita Liberi Patris, et Hecates: Venus adhaec,

μήτηρ καὶ θεῶν Τύχη· ταῦτα μὲν ξόανα, λίθου δὲ Ἀσκληπιῶς ἐπέκλησιν Γορτύνιος. παρὰ δὲ τοὺς δράκοντας εἰδέναι τοὺς ἱεροὺς οὐκ ἐθέλουσιν ὑπὸ δείματος· καταθίντες δὲ σφισιν πρὸ τῆς ἐσόδου τροφῆν, οὐκ ἔτι πολυπραγμονοῦσι. Καῖται δὲ χαλκοῦς ἀνῆρ ἐντὸς τοῦ περιβόλου Γρανιανὸς Σικυώνιος, ὃς νίκας ἀνέλλετο Ὀλυμπίᾳσι, δύο μὲν πεντάθλου, καὶ σταδίου τὴν τρίτην, διαύλου δὲ ἀμφοτέρω, καὶ γυμνὸς καὶ μετὰ τῆς ἀσπίδος. (9) Ἐν 138 Τιτανῇ καὶ Ἀθηναῖς ἱερόν ἐστιν, ἐς ὃ τὴν Κορωνίδα ἀνάγουσιν· ἐν δὲ αὐτῷ ξόανον Ἀθηναῖς ἐστὶν ἀρχαῖον· κερανωθῆναι δὲ καὶ τοῦτο ἐλέγετο.

CAPUT XII.

De ventorum ara eorumque sacris — Elissone et Sytha fluminibus — Phliasia — Arante, urbis Arantiae conditore — Asopo — Araethyrea — Phliante.

Ἐκ τούτου τοῦ λόφου καταβάσιν (ᾠκοδομεῖται γὰρ ἐπὶ λόφῳ τὸ ἱερόν) βωμὸς ἐστὶν ἀνέμων, ἐφ' οὗ τοῖς ἀνέμοις ὁ ἱερεὺς μᾶ νυκτὶ ἀνὰ πᾶν ἔτος θύει. δρᾶ δὲ καὶ

Ceres, et deorum fortuna, lignea omnia: e marmore vero Aesculapius, cognomento Gortynius. Ad angues quidem deo sacros quo minus accedant homines, terror obstat. Cibum illis in primo aditu apponunt, neque amplius quicquam eorum causa satagunt. Intra septum statua posita est Graniani Sicyonii, qui in Olympicis palmas tulit de quinquertio duas, de stadio unam, de iterato stadio (*diaulon dicunt*) duplicem, quod et nudus et cum scuto cucurrisset. (9) In Titane Minervae quoque aedes visitur, quo Coronidis signum deportant: et in ea Minervae ligneum signum vetustum, quod ipsum etiam de coelo tactum ferunt.

CAP. XII. E vertice descendentibus (in vertice enim templum situm est) ara se ventorum ostendit: ad quam nocte una quotannis sacerdos sacrum facit. Facit etiam ad foveas:

ἄλλα ἀπόρρητα ἐς βόθρους τέσσαρας, ἡμερούμενος τῶν πνευμάτων τὸ ἄγριον, καὶ δὴ καὶ Μηδείας, ὡς λέγουσιν, ἐπωδὰς ἐπάδει. ἐκ δὲ Τιτάνης ἐς Σικυῶνα ἀφικομένοις καὶ καταβαίνουσιν ἐς θάλασσαν, ἐν ἀριστερᾷ τῆς ὁδοῦ ναὸς Ἦρας, οὐκ ἔχων ἔτι οὔτε ἄγαλμα, οὔτε ὄροφον. τὸν δὲ ἀναθέντα Προῖτον εἶναι τὸν Ἄβαντός φασι. (2) Καταβᾶσι δὲ ἐς τὸν Σικυωνίων καλούμενον λιμένα, καὶ τραπεῖσιν ἐπ' Ἀριστοναύτας, τὸ ἐπίνειον τὸ Πελληναιῶν, ἐστὶν ὀλίγον ὑπὲρ τὴν ὁδὸν ἐν ἀριστερᾷ Ποσειδῶνος ἱερὸν· προελθοῦσι δὲ κατὰ τὴν λεωφόρον Ἐλισσῶν τε καλούμενος ποταμὸς, καὶ μετ' αὐτὸν Σύθας ἐστὶν, ἐκδιδόντες ἐς θάλασσαν.

(3) Ἡ δὲ Φλιασία τῆς Σικυωνίων ἐστὶν ὄμορος, καὶ Τιτάνης μὲν τεσσαράκοντα σταδίους ἀπέχει μάλιστα ἢ πόλις, ἐκ Σικυῶνος δὲ ἐς αὐτὴν ὁδὸς ἐστὶν εὐθεία. καὶ ὅτι μὲν Ἀρκάσι Φλιάσιοι προσήκουσιν οὐδὲν, δηλοῖ τὰ ἐς τὸν Ἀρκάδων κατάλογον τῆς Ὀμήρου ποιήσεως, ὅτι οὐκ εἰδὶν Ἀρκάσι καὶ οὔτοι συγκατελεγμένοι· ὡς δὲ Ἀργεῖοί τε ἦσαν ἐξ ἀρχῆς, καὶ ὕστερον Δωριεῖς γεγόνασιν,

quatuor arcana nescio quae, apposita ad ventorum saevitiam placandam. Accinit praeterea, uti narrant, magica quaedam Medcae carmina. A Titane qua iter est Sicyonem, qui ad mare descendant, Iunonis templum videant ad laevam: quod neque signum amplius, neque lacunar habet: dedicasse ferunt Proetum Abantis filium. (2) Iam qua descenditur ad portum, qui Sicyoniorum dicitur, si ad Pellencorum navale, quod Aristonautas appellant, flexeris, paulum supra viam Neptuni delubrum videas ad laevam. At secundum ipsam viam militarem Elisson, et post eum Sythas amnes in mare decurrunt. (3) Hoc loco Phliasius ager Sicyoniis finitimus. Urbs ipsa XL potissimum stadia distat a Titane: a Sicyone Phliuntem recta via ducit. Phliasios quidem non esse Arcadici nominis, satis declarant Homeri versus, quibus Arcades enumerantur: neque enim ipsi eo delectu comprehenduntur. Argivos vero

Ἡρακλειδῶν κατελθόντων εἰς Πελοπόννησον, φανεῖται προΐοντι ὁμοῦ τῷ λόγῳ. διάφορα δὲ ἐς τοὺς Φλιασίους τὰ πολλὰ εἰδῶς εἰρημένα, τοῖς μάλιστα αὐτῶν ὠμολογημένοις χρήσομαι. (4) Ἐν τῇ γῇ ταύτῃ γενέσθαι πρῶτον Ἄραντᾶ φαθὶν ἄνδρα αὐτόχθονα· καὶ πόλιν τε ὤκισε περὶ τὸν βουνὸν τοῦτον, ὃς Ἀραντίνος ἐτι καλεῖται καὶ ἐς ἡμᾶς, οὐ πολὺ ἐτέρου λόφου διεστηκώς, ἐφ' οὗ Φλιασίοις ἢ τε ἀκρόπολις καὶ τῆς Ἥβης ἐστὶ τὸ ἱερόν. ἐν ταῦτά τε δὴ πόλιν ὤκισε, καὶ ἀπ' αὐτοῦ τὸ ἀρχαῖον ἢ γῆ καὶ ἢ πόλις Ἀραντία ἐκλήθησαν. (5) Τούτῳ βασιλεύοντι, Ἀσωπὸς Κηγλούσης εἶναι λεγόμενος καὶ Ποσειδῶνος, ἐξεῦρε τοῦ ποταμοῦ τὸ ὕδωρ, ὄντινα οἱ νῦν ἀπὸ 139 τοῦ εὐρόντος καλοῦσιν Ἀσωπόν. τὸ δὲ μνημα τοῦ Ἄραντος ἐστὶν ἐν χωρίῳ Κελεαῖς, ἐνθα δὴ καὶ Δυσάυλην ἄνδρα Ἐλευσίμιον τεθάφθαι λέγουσιν. Ἄραντος δὲ υἱὸς Ἀορις καὶ θυγάτηρ ἐγένετο Ἀραθυρέα. τούτους φασὶ Φλιαῖοι θηροῦσθαι τε ἐμπείρους γενέσθαι, καὶ τὰ ἐς πόλεμον

ab initio fuisse, tum Dorienses factos post Herculis liberorum in Peloponnesum reditum, ipse historiae progressus declarabit. Ac de Phlasiis quum pleraque inter se discrepantia memoriae prodita non ignorem, ea duntaxat persequar, in quae maxime consensum est. (4) Primum omnium in his finibus Arantem exstitisse tradunt indigenam hominem, qui oppidum condiderit in eo colle, qui nostra etiamnum aetate Arantinus dicitur: neque ita longe abest ab altero vertice, in quo Phlasiarum arx est, et Iuventae aedes. Hic igitur Aras urbem condidit: ab eoque olim et urbs et regio Arantia est appellata. (5) Eo regnante Asopus Ceglusae et Neptuni (sic enim creditum est) filius amnem cum adiuenit, quem ab ipso inventore Asopum vocant. Arantis vero sepulcrum est in vico, quae Celaenae nominantur: quo etiam in loco Dysaulen hominem Eleusinium sepultum dicunt. Aras filium Aorin, et filiam Araethyrean habuit. Hos Phlasiis et venandi peritia, et bellica virtute praestitisse memorant. Mortua

ἀνδρείους. προαποθανούσης δὲ Ἀραιθυρέας, Ἄορις ἐς μνήμην τῆς ἀδελφῆς μετωνόμασεν Ἀραιθυρέαν τὴν χώραν. καὶ ἐπὶ τῷδε Ὅμηρος τοὺς Ἀγαμέμνονος ὑπηκόους καταλέγων τὸ ἔπος ἐποίησεν·

Ὀρνειάς τ' ἐνέμοντο, Ἀραιθυρέην τ' ἐρατεινήν.
τάφους δὲ τῶν Ἀραντος παίδων οὐχ ἑτέρωθι ἠγοῦμαι
τῆς χώρας, ἐπὶ τῷ λόφῳ δὲ εἶναι τῷ Ἀραντίνῳ· καὶ
σφισιν ἐπίδημα στήλαι περιφερεῖς εἰσι, καὶ πρὸ τῆς τελε-
τῆς, ἦν τῇ Δήμητρι ἄρουσιν, Ἀραντα καὶ τοὺς παῖδας
καλοῦσιν ἐπὶ τὰς σπονδὰς, ἐς ταῦτα βλέποντες τὰ μνή-
ματα. (6) Φλλαντα δὲ, ὃς τρίτον τοῦτο ἐποίησεν ὄνομα
ἀφ' αὐτοῦ τῇ γῆ, Κείσου μὲν παῖδα εἶναι τοῦ Τημένου,
κατὰ δὴ τὸν Ἀργείων λόγον, οὐδὲ ἀρχὴν ἔγωγε προσίε-
μαι. Διονύσου δὲ οἶδα καλούμενον, καὶ τῶν πλευσάντων
ἐπὶ τῆς Ἀργοῦς καὶ τοῦτον γενέσθαι λεγόμενον. ὁμο-
λογεῖ δέ μοι καὶ τοῦ Ῥοδίου ποιητοῦ τὰ ἔπη·

Φλλας αὐτ' ἐπὶ τοῖσιν Ἀραιθυρέηθεν ἴκανεν,

Ἐνθ' ἀφνειὸς ἔναιε Διονύσοιο ἔκητι

Πατρός ἐοῦ πηγῆσιν ἐφέστιος Ἀσωποῖο.

autem Araethyrea, Aoris, quo testatam sororis memoriam relinqueret, regionem totam Araethyrean nominavit, quam Homerus inter eos populos numeravit, qui Agamemnonis imperio continebantur:

Orneasque colunt, et Araethyrean peramoenam.

Arantis quidem filiorum sepulcra non in alia regionis parte quam in Arantino colle esse coniiicio. Stant enim illis ad Cereris insignes pilae, et ante deae initia eodem in templo Arantem cantu celebrant, et ad libamina eius filios evocant, ad ipsa monumenta conversi. (6) Phliantem ipsum, a quo tertium accessit regioni nomen, Caso Temeni filio natum, quod est in Argivorum historiis, neutiquam, ut credam, adduci possum; quippe qui eum Liberi Patris filium habitum norim, et ex iis unum, qui navem Argo conscenderunt: cui rei Rhodii poetae versus testimonio sunt:

Venit Araethyrea Phlias Bacchi inclyta proles,

Dives opum, stabili tenuit dum sede penates,

Arvaque, quae vitreis Asopus perfluit undis.

τοῦ δὲ Φλιαντος Ἀραιθυρέαν εἶναι μητέρα, ἀλλ' οὐ Χθονοφύλην, Χθονοφύλην δὲ οἱ συνοικῆσαι, καὶ Ἀνδροδάμαν γενέσθαι Φλιαντι ἐξ αὐτῆς.

C A P U T XIII.

De Phliuntis statu Heraclidarum adventu turbato — Pythagorae majoribus — Ganymedis vel Hebes luco et cultu — templis et signis in arce Phlias. — caprae sacrae cultu — Aristia et Pratina, dramatum satyricorum scriptoribus — domo fatidica Amphiarai — umbilico Peloponnesi — de Hercule et Cyatho narratio.

Ἡρακλειδῶν δὲ κατελθόντων, Πελοπόννησος ἐταράχθη 140
 πᾶσα πλὴν Ἀρκάδων, ὡς πολλὰς μὲν τῶν πόλεων συνοικους ἐκ τοῦ Δωρικοῦ προσλαβεῖν, πλείονας δὲ ἔτι γενέσθαι τὰς μεταβολὰς τοῖς οἰκητορσι. τὰ δὲ κατὰ Φλιοῦντα οὕτως ἔχει. Ῥηγνίδας ἐπ' αὐτὴν ὁ Φάλκου τοῦ Τημένου Δωριεὺς ἐκ τε Ἄργους στρατεύει καὶ ἐκ τῆς Σικωνίας. τῶν δὲ Φλιασίων τοῖς μὲν, ἃ προεκαλεῖτο Ῥηγνίδας, ἐφαίνετο ἄρεστὰ, μένοντας ἐπὶ τοῖς αὐτῶν βασιλείᾳ Ῥηγνίδαυ καὶ τοὺς σὺν ἐκείνῳ Δωριεῖς ἐπὶ ἀναδασμῷ γῆς δέχεσθαι. Ἰππασος δὲ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ διε-

Phliantis vero matrem fuisse Araethyrean, non Chthonophylen: quum Chthonophyle uxor eius fuerit, ex qua Androdaman suscepit.

CAP. XIII. Herculis autem liberis redeuntibus tota Peloponnesus praeter Arcadas est turbata, ita ut multae urbes Dorici nominis homines in civitatem recipere cogerentur, pluresque insuper mutationes incolis acciderent. Quae vero ad Phliuntem pertinent, ita se habent: Rhegnidas Doriensis, Phalce Temeni filio genitus, ab Argis et Sicyonia cum exercitu Phliuntem venit: ac ceteri quidem non recusabant, quod ille postulabat, ut sedes quique suas retinerent, ipsi regnum deferrent, sociis agrum assignarent: at Hippasus, totaque

κελεύοντο ἀμύνεσθαι, μηδὲ πολλῶν ἀγαθῶν ἀμαχεὶ τοῖς Δωριεῦσιν ἀφίστασθαι. προσεμένου δὲ τοῦ δήμου τὴν ξεναντίαν ταύτη γνῶμην, οὕτως Ἴππασος σὺν τοῖς θέλουσιν ἐς Σάμον φεύγει. (2) Ἴππάσου δὲ τούτου τέταρτος ἦν ἀπόγονος Πυθαγόρας ὁ λεγόμενος γενέσθαι σοφός. Μνησάρχου γὰρ Πυθαγόρας ἦν τοῦ Εὐφρονος τοῦ Ἰππάσου. ταῦτα μὲν Φλιασίοι λέγουσι περὶ αὐτῶν, ὁμολογοῦσι δὲ σφισι τὰ πολλὰ καὶ Σικυῶνιοι.

(3) Προσέεται δὲ ἤδη καὶ τῶν ἐς ἐπίδειξιν ἠκόντων τὰ ἀξιολογώτατα. ἔστι γὰρ ἐν τῇ Φλιασίων ἀκροπόλει κυπαρισίων ἄλσος, καὶ ἱερὸν ἀγιάτατον ἐκ παλαιοῦ. τὴν δὲ θεὸν, ἧς ἔστι τὸ ἱερὸν, οἱ μὲν ἀρχαιότατοι Φλιασίων Γανυμήδα, οἱ δὲ ὕστερον Ἥβην ὀνομάζουσιν. ἧς καὶ Ὅμηρος μνήμην ἐποιήσατο ἐν τῇ Μενελάου πρὸς Ἀλέξανδρον μονομαχίᾳ, φάμενος οἰνοχόου τῶν θεῶν εἶναι. καὶ αὐθις Ὀδυσσεὺς ἐς ἄδου καθόδῳ γυναικα Ἥρακλέους εἶπεν εἶναι. Ὡλήνι δὲ ἐν Ἥρας ἔστιν ὕμνω

eius factio, obsistendum censebant, neque omnino sine pugna tam multa ac praeclara bona Doriensibus concedenda. Sed enim quum eius sententiam populus repudiasset, Hippasus cum iis, qui sequi voluerunt, Samum exilii causa concessit. (2) Hippasi huius pronepos fuit Pythagoras, cui sapientiae laus attributa est, e Mnesarcho Euphronis filio Hippasi nepote procreatus. Haec de rebus suis Phliasii, quibus Sicyonii in plerisque assentiuntur. (3) Addentur iam, quae apud Phliasios in primis ostenduntur, quaeque memoratu dignissima videri possint. In arce cupressetum est, in quo templum exstat antiqua religione sacrosanctum. Deam, cui id est dedicatum, prisci Ganymedam, recentiores Heben nominant, cuius et Homerus mentionem fecit, ubi Alexandri et Menelai singulare certamen exponit: eam quidem Oenochoon (id est, vini ministram) appellans. Idem quo in loco descendentem facit ad inferos Ulyssem, uxorem eam Herculis esse dixit. At Olen poeta eo carmine, quo Iunonem exornat, ab

πεποιημένα, τραφήναι τὴν Ἥραν ὑπὸ Ὠρῶν, εἶναι δὲ οἱ
 παῖδας Ἄρην τε καὶ Ἥβην. παρὰ δὲ Φλιασίοις τῇ θεῷ
 ταύτῃ καὶ ἄλλαι τιμαὶ, καὶ μέγιστον τὸ ἐς τοὺς ἰκέτας 141
 ἐστὶ· δεδώκασιν γὰρ δὴ ἄδειαν ἐνταῦθα ἰκετεύουσι·
 λυθέντες δὲ οἱ δεσμῶται τὰς πέδας πρὸς τὰ ἐν τῷ ἄλσει
 δένδρα ἀνατιθέασιν. ἄγεται δὲ καὶ ἑορτὴ σφισίν ἐπέ-
 τειος, ἣν καλοῦσι κισσοτόμους. ἄγαλμα δὲ οὔτε ἐν ἀποθ-
 ρήτῳ φυλάσσουσιν οὐδὲν, οὔτε ἐστὶν ἐν φανερῷ δεικνύ-
 μενον· ἐφ' ὅτῳ δὲ οὔτῳ νομίζουσιν, ἱερός ἐστὶν αὐτοῖς
 λόγος. Ἐπειτα τῆς Ἥρας ἐστὶν ἐξιόντων ἐν ἀριστερᾷ
 ναὸς, ἄγαλμα ἔχων Παρίου λίθου· ἐν δὲ τῇ ἀκροπόλει
 καὶ ἄλλος περίβολός ἐστιν ἱερός Διμήτρος, ἐν δὲ αὐτῷ
 ναὸς τε καὶ ἄγαλμα Διμήτρος καὶ τῆς παιδός. τὸ δὲ τῆς
 Ἀρτέμιδος (ἐστὶ γὰρ καὶ Ἀρτέμιδος ἐνταῦθα χαλκοῦν
 ἄγαλμα) ἐφαίνετο ἀρχαῖον εἶναι μοι. κατιόντων δὲ ἐκ
 τῆς ἀκροπόλεως ἐστὶν Ἀσκληπιοῦ ναὸς ἐν δεξιᾷ, καὶ
 ἄγαλμα οὐκ ἔχον πω γένεια· ὑπὸ τοῦτον τὸν ναὸν θέα-
 τρον πεποιήται. τούτου δὲ οὐ πρόξῳ Διμήτρος ἐστὶν

Horis educatam Iunonem scriptum reliquit: filios vero eam
 habuisse Martem et Heben. Habent huic deae Phliasii hono-
 res multos, summum vero omnium, quod, qui supplices huc
 confugerint, cuiusvis criminis impunitatem consequuntur.
 Quin et, qui vincti ante fuerunt, ad eas arbores, quae in luco
 sunt, compedes suspendunt. Dies etiam festos quotannis
 celebrant, quos cissotomos (*hoc est ac si hederisecos dicas*)
 appellant. Signum quidem neque in operto custodiunt, neque
 in aperto ullum ostendunt: atque eius rei religione sancitam
 rationem quandam referunt. Exeuntibus e foro ad laevam
 delubrum est cum signo e marmore Pario. In arce septum
 aliud, Cereri sacrum. In eo templum cum Cereris et Proser-
 pinae signis. At Dianae (exstat enim et Dianae ex aere eodem
 in loco signum) per mihi antiquum esse videbatur. Qua ex
 arce descenditur, Aesculapii aedes ad dexteram est, in qua
 signum imberbe. Infra aedem theatrum: a quo non longe

ιερόν, καὶ καθήμενα ἀγάλματα ἀρχαῖα. (4) Ἀνάκειται δὲ ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς αἷξ χαλκῆ, τὰ πολλὰ ἐπίχρυσος· παρὰ δὲ Φλιασίοις τιμὰς ἐπὶ τῷδε εἴληφε. τὸ ἄστρον ἦν ὀνομάζουσιν αἶγα, ἀνατέλλουσα τὰς ἀμπέλους λυμάνεται συνεχῶς. ἵνα δὲ ἄχαρι μηδὲν ἀπ' αὐτῆς γένηται, οὔδε τὴν ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς χαλκῆν αἶγα ἄλλοις τε τιμῶσι καὶ χρυσῷ τὸ ἄγαλμα ἐπικοσμοῦντες. (5) Ἐνταῦθά ἐστι καὶ Ἀριστίου μνημα τοῦ Πρατίνου. τούτῳ τῷ Ἀριστίᾳ σάτυροι καὶ Πρατίνῳ τῷ πατρὶ εἰσι πεποιημένοι πλὴν τῶν Αἰσχύλου δοκιμώτατα. (6) Ὅπισθεν δὲ τῆς ἀγορᾶς ἐστὶν οἶκος ὀνομαζόμενος, ὑπὸ Φλιασίων μαντικός. εἰς τοῦτον Ἀμφιάραος ἐλθὼν καὶ τὴν νύκτα ἐγκατακοιμηθεὶς μαντεύεσθαι τότε πρῶτον, ὡς οἱ Φλιασίοι φασιν, ἤρξατο· τέως δὲ ἦν Ἀμφιάραος τῷ ἐκείνων λόγῳ ἰδιώτης τε καὶ οὐ μάντις· καὶ τὸ οἶκημα ἀπὸ τούτου συγκέλεισται τὸν πάντα ἤδη χρόνον. (7) Οὐ πόρρω δὲ ἐστὶν ὁ καλούμενος Ὀμφαλὸς, Πελοποννήσου δὲ πάσης μέσον, εἰ δὴ τὰ ὄντα εἰρήκασιν. ἀπὸ δὲ τοῦ Ὀμφαλοῦ προελθοῦσι,

Cereris templum, et prisca in eo signa sedentia. (4) In ipso foro capra ex aere, magna sui parte inaurata, cui ob eam causam honos est a Phliasiis habitus, quod sidus, quam Capram vocant, ortu suo vitibus perniciem afferre consuevit. Ne itaque coelestis Capra vinetis noceat, forensem illam ex aere quum aliis afficiunt honoribus, tum vero auro eam exornant. (5) Est eodem in loco Aristiae Pratinae filii monumentum: uterque Satyris faciundis omnibus, praeterquam Aeschulo, praestiterunt. (6) In postica fori parte domus est, quam Phliasii Fatidicam nuncupant. In eam enim ingressus Amphiaras (quemadmodum ipsi narrant Phliasii) quum noctem unam obdormisset, statim divinare coepit, quum ante indoctus plane fuisset. Id quum ita evenisset, in reliquum omne tempus oclusae illae aedes fuerunt. (7) Non longe locus est, qui Umbilicus dicitur, meditullium totius Peloponnesi; si modo ita se habet res, uti ipsi dicunt. Ab Umbilico

Διονύσου σφίσιν ἱερόν ἐστιν ἀρχαῖον, ἔστι δὲ καὶ Ἀπόλλωνος, καὶ ἄλλο Ἴσιδος. τὸ μὲν δὴ ἄγαλμα τοῦ Διονύ-142
σου δῆλον πᾶσι, ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ τοῦ Ἀπόλλωνος·
τὸ δὲ τῆς Ἴσιδος τοῖς ἱερεῦσι θεάσασθαι μόνον ἔστι.
(8) Λέγεται δὲ καὶ ὅδε ὑπὸ Φλιασίων λόγος, Ἡρακλέα,
ὅτ' ἐκ Λιβύης ἀνεσώθη κομίζων τὰ μῆλα τὰ Ἐσπερίδων
καλούμενα, ἐς Φλιοῦντα ἔλθειν κατὰ δῆ τι ἴδιον, διαι-
τωμένου δὲ ἐνταῦθα, Οἰνέα ἐξ Αἰτωλίας ἀφικέσθαι παρ'
αὐτόν· ἐγγόνει δὲ τῷ Ἡρακλεῖ πρότερον ἔτι κηδεστῆς,
τότε δὲ ἀφιγμένος εἰστιά τὸν Ἡρακλέα, ἢ αὐτὸς εἰστιάτο
ὑπὸ ἐκείνου· Κῦαθον δ' οὖν παῖδα οἰνοχόον Οἰνέως,
οὐκ ἀρεσθεῖς τῷ δοθέντι πώματι, παῖει τῶν δακτύλων
ἐνὶ ἐς τὴν κεφαλὴν· ἀποθανόντος δὲ αὐτίκα ὑπὸ τῆς
πληγῆς, Φλιασίοις ἐστὶν οἶκημα ἐς μνήμην. τοῦτο ὠκο-
δόμηται μὲν παρὰ τὸ ἱερόν τοῦ Ἀπόλλωνος, ἀγάλματα
δὲ λίθου πεποιημένα ἔχει, κύλικα ὀρέγοντα Ἡρακλεῖ τὸν
Κῦαθον.

progressus Liberi vetustum templum videas: Apollinis etiam
unum, et aliud Isidis. In eis Liberi et Apollinis signa expo-
sita omnium oculis sunt: Isidis vero solis sacerdotibus con-
spicere fas est. (8) Pervagata est inter Phliasios fama,
Herculem e Libya redeuntem abreptis Hesperidum malis
Phliantem venisse sui cuiuspiam negotii causa. Ad eum
ibi commorantem Oeneum ex Aetolia, qui socer eius esset,
accessisse. Ibi quum vel Oeneus Herculem ad coenam vo-
casset, vel ipse apud eum accumberet, dicitur Hercules
digito uno Cyathi pueri, qui erat Oeneo a calice, eius in
fundendo ministerio offensus, tam graviter caput percussisse,
ut ex eo ictu puer diem suum statim obierit. In eius facti
memoriam Phliasii ad Apollinis cellam aedificarunt, in qua
e marmore signa sunt, Cyathus Herculi poculum porrigens.

CAPUT XIV.

De vico Celeae dicto — Cereris initiis — Dysaule — Arante.

Τῆς δὲ πόλεως αἱ Κελεαὶ πέντε πού σταδίους μάλιστα ἀπέχουσι· καὶ τῇ Δήμητρι ἐνταῦθα δι' ἐνιαυτοῦ τετάρτου τὴν τελετὴν, καὶ οὐ κατὰ ἔτος ἄγουσιν. ἱεροφάντης δὲ οὐκ ἐς τὸν βίον πάντα ἀποδέδεικται, κατὰ δὲ ἐκάστην τελετὴν ἄλλοτε ἐστὶν ἄλλος σφισιν αἰρετός, λαμβάνων, ἢ ἐθέλη, καὶ γυναικᾶ. καὶ ταῦτα μὲν διάφορα τῶν ἐν Ἐλευσίνι νομίζουσι· τὰ δὲ ἐς αὐτὴν τὴν τελετὴν ἐκείνων ἐστὶν εἰς μίμησιν· ὁμολογοῦσι δὲ καὶ αὐτοὶ μιμῆσθαι Φλιασίοι τὰ ἐν Ἐλευσίνι δρώμενα. (2) Δυσαύλην δὲ φασὶν ἀδελφὸν Κελεοῦ, παραγενόμενόν σφισιν ἐς τὴν χώραν, καταστήσασθαι τὴν τελετὴν, ἐκβληθῆναι δὲ αὐτὸν ἐξ Ἐλευσίνος ὑπὸ Ἴωνος, ὅτε Ἴων Ἀθηναίος ὁ Ξούθου πολέμαρχος τοῦ πρὸς Ἐλευσινίους ἠρέθη πολέμου. τοῦτο μὲν δὴ Φλιασίοις οὐκ ἔστιν ὅπως ὁμολογήσω, κρατηθέντα μάχη τινὰ Ἐλευσινίων φυγάδα ἀπελαθέντα οἴχεσθαι, τοῦ πολέμου τε ἐπὶ συνθήκαις καταλυθέντος, πρὶν ἢ διαπο-

CAP. XIV. A Phliunte stadia ad summum quinque Celeae absunt: quo in loco quarto duntaxat quoque anno, non singulis annis, Cereris initia referuntur: quibus praeest antistes, cui non est perpetuum sacerdotium illud, verum novus legitur sub ipsum initiorum tempus: et is quidem, quin, si velit, uxorem ducat, nulla religione impeditur. Initia vero ipsa, etsi ab Eleusiniis quibusdam in rebus differunt, multa tamen ex illis accepta a se retineri ac servari ipsi Phliasij fatentur. (2) Aiunt enim Dysaulen Celei fratrem, quum ad ipsos confugisset, initiorum ritum monstrasse: pulsum autem illum Eleusine ab Ione Xuthi filio, quum illum Athenienses bello contra Eleusinos suscepto imperatorem delegissent. At ego Phlasiis nunquam assentiar, quenquam ex Eleusiniis pugna victum in exilium abisse, quum ante belli eventum utrinque certae conditiones acceptae sint, et

λεμηθῆναι, καὶ ἐν Ἐλευσίνι αὐτοῦ καταμείναντος Εὐ-
μόλπου. δύναιτο δ' ἂν κατὰ ἄλλην τιὰ ἐνταῦθα ὁ Δυσ-143
αύλης ἀφικέσθαι πρόφασιν, καὶ οὐχ ὡς οἱ Φλιάσιοι
φασιν· οὐ μὴν οὐδὲ Κελεῶ προσήκων, ἐμοὶ δοκεῖν, οὐδὲ
ἄλλως ἦν ἐν τοῖς ἐπιφανέσιν Ἐλευσινίων· οὐ γὰρ ἂν
ποτε Ὅμηρος παρῆκεν αὐτὸν ἐν τοῖς ἔπεσιν. ἔστι γὰρ
καὶ Ὅμηρῳ πεποιημένα ἐς Δήμητραν, ἐν δὲ αὐτοῖς κατα-
λέγων τοὺς διδαχθέντας ὑπὸ τῆς θεοῦ τὴν τελετὴν Δυσ-
αύλην οὐδένα οἶδεν Ἐλευσίνιου. ἔχει δὲ οὕτω τὰ ἔπη·

Δεῖξεν Τριπτολέμῳ τε Διοκλεῖ τε πληξίππῳ,
Εὐμόλπου τε βίῃ, Κελεῶ δ' ἠγήτορι λαῶν,
Δρημοσύνην ἱερῶν, καὶ ἐπέφραδεν ὄργια πᾶσιν.

οὗτος δ' οὖν, ὡς οἱ Φλιάσιοι φασιν, ὁ Δυσαύλης κα-
τεστήσατο ἐνταῦθα τὴν τελετὴν, καὶ οὗτος ἦν ὁ τῷ χωρίῳ
τὸ ὄνομα παραθέμενος Κελεάς. Δυσαύλου τέ ἐστιν ἐν-
ταῦθα, ὡς εἴρηται μοι, μνήμα· πρότερον δὲ ἄρα ἐπε-
ποίητο Ἀράντειος τάφος· ὕστερον γὰρ κατὰ τὸν Φλια-
σίων λόγον, καὶ οὐκ ἐπὶ τῆς Ἀραντος βασιλείας ἀφίκετο
ὁ Δυσαύλης, (3) Φλιάσιοι γὰρ Προμηθεῖ γενέσθαι τῷ

Eumolpus tunc Eleusine manserit. Potuit hic quidem Dys-
aules alia de causa, quam ob eam, quae a Phliasiis prodita
est, Phliuntem venisse. Neque vero, uti ego sentio, aut
ulla ei fuit cum Celeo cognatio, aut omnino clarò fuit inter
Eleusinos loco. Neque enim eum suis versibus praeterisset
Homerus. Is enim quo carmine Cererem celebrat, recensens
eos omnes, qui initia a dea docti sunt, nullum omnino Dys-
aulem nosse videtur. Sunt autem hi versus eius:

Mystica sacrorum diva didicere magistra
Triptolemus, Dioclesque simul fraenator equorum,
Eumolpus, Celeusque duces, populique parentes.

Hic igitur Dysaules, uti Phliasii memorant, et initia illic
tradidit, et primus vicum Celeas appellavit. Exstat igitur
ibi, ut ante dixi, Dysaulæ monumentum: quo tamen vetu-
stius est Arantis sepulcrum. Neque enim eo regnante, sed
multo post, ut Phliasii testantur, Dysaules venit. (3) Ae-

Ἰαπετοῦ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον φασὶν Ἄραντα, καὶ τρισὶν ἀνθρώπων γενεαῖς Πελασγοῦ τε εἶναι πρεσβύτερον τοῦ Ἀρκάδος, καὶ τῶν λεγομένων Ἀθήνησιν αὐτοχθόνων. τοῦ δὲ Ἀνακτόρου καλουμένου πρὸς τῷ ὄρει Φέλοπος ἄρμα λέγουσιν ἀνακεῖσθαι. Φλιασίοις μὲν δὴ τοσαῦτα λόγου μάλιστα ἦν ἄξια.

CAPUT XV.

De urbe Cleonae appellata, in via versus Argos, et memorandis in ea — vico Nemea et templo Jovis Nemei — Opheltae sepulcro et Nemea Asopi filia — urbis Mycenarum reliquiis — de Phoroneo et Inacho fluvio narratio.

Εκ Κορίνθου δ' εἰς Ἄργος ἐρχομένη Κλεωναὶ πόλις ἐστὶν οὐ μεγάλη. παῖδα δὲ εἶναι Πέλοπος Κλεώνην λέγουσιν, οἱ δὲ τῷ παρὰ Σικυῶνα ὄροντι Ἀσωπῶ θυγατέρα ἐπὶ ταῖς ἄλλαις Κλεώνην γενέσθαι. τὸ δ' οὖν ὄνομα ἀπὸ τοῦ ἐτέρου τούτων ἐτέθη τῇ πόλει. ἐνταῦθά ἐστιν ἱερὸν Ἀθηναῶς, τὸ δὲ ἄγαλμα Σκύλλιδος τέχνη καὶ Διποίνου· μαθητῆς δὲ εἶναι Δαιδάλου σφᾶς, οἱ δὲ καὶ γυναικαὶ ἐκ

qualem enim Prometheo Iapeti filio Arantem fuisse asserunt, tribusque aetatibus superiorem Pelasgo Arcadis filio, et iis, qui apud Athenienses Aborigines sunt appellati. In eo templo, quod Anactorum appellant, de tholo currus pendet: quem Pelopis fuisse tradunt. Et haec quidem prae ceteris historia digna apud Phliasios sunt.

ARGOLICA.

CAP. XV. Media est inter Corinthum et Argos urbs non utique magna, Cleonae, a Cleone, quem Pelopis fuisse filium tradunt, appellata. Non desunt tamen, qui Cleonen unam ex Asopi amnis, qui Sicyonem praeterfluit, filibus dicant fuisse. Nomen certe urbi ab horum alterutro impositum est. In ea aedes Minervae signum habet Scyllidis et Dipoeni arte factum: fuisse eos aiunt Daedali discipulos.

Γόρτυνος ἐθέλουσι λαβεῖν Δαίδαλον, καὶ τὸν Δίποινον καὶ Σκύλλιν ἐκ τῆς γυναικός οἱ ταύτης γενέσθαι. ἐν Κλεω-144 ναῖς δὲ τοῦτό ἐστι τὸ ἱερὸν, καὶ μνημα Εὐρύτου καὶ Κτεάτου. θεωροὺς γὰρ ἐξ Ἥλιδος ἐς τὸν ἀργῶνα ἰόντας τῶν Ἴσθμίων αὐτοὺς ἐνταῦθα Ἡρακλῆς κατετόξευσεν, ἔγκλημα ποιούμενος, ὅτι οἱ πρὸς Αὐγείαν πολεμοῦντι ἀντετάχθησαν. ἐκ Κλεωνῶν δὲ εἰσὶν ἐς Ἄργος ὁδοὶ δύο· ἡ μὲν ἀνδράσιν εὐζάνοις, καὶ ἐστὶν ἐπίτομος, ἡ δὲ ἐπὶ τοῦ καλουμένου Τρητοῦ, στενὴ μὲν καὶ αὐτὴ περιεχόντων ὄρων, ὀχθήμασι δὲ ἐστὶν ὅμως ἐπιτηδειότερα. (2) Ἐν τούτοις τοῖς ὄρεσι τὸ σπήλαιον ἔτι δεικνύται τοῦ λέοντος, καὶ ἡ Νεμέα τὸ χωρίον ἀπέχει σταδίους πέντε πού καὶ δέκα. ἐν δὲ αὐτῇ Νεμείου τε Διὸς ναὸς ἐστὶ θεᾶς ἄξιος, πλὴν ὅσον τε κατερῶνῆκει ὁ ὄροφος, καὶ ἄγαλμα οὐδὲν ἔτι ἐλείπετο. κυπαρίσσων τε ἄλλος ἐστὶ περὶ τὸν ναόν, καὶ τὸν Ὀφέλην ἐνταῦθα ὑπὸ τῆς τροφοῦ τεθέντα ἐς τὴν πόαν διαφθαρεῖν λέγουσιν ὑπὸ τοῦ δράκοντος. θύουσι δὲ Ἀργεῖοι τῷ Διὶ καὶ ἐν τῇ Νεμέᾳ, καὶ Νεμείου Διὸς ἱερέα αἰροῦνται. καὶ δὴ καὶ δρόμου προτιθέασιν

Sunt, qui Daedalum velint uxorem duxisse Gortynis *filiam*, e qua sint ei hi liberi geniti. Praeter hanc aedem Cleonis Euryti et Cteati monumenta sunt: quos, quum Elide ludos Isthmicos spectatum ivissent, Hercules sagittis confixit, indigne ferens, illos Augeae bello contra se in acie stetisse. A Cleonis Argos viae duae ducunt: expeditis altera commodior, et compendiaria. Nam quae ad Tretum est, angusta et ipsa, quum undique montibus concludatur, verum facilius multo vehicula transmittit. (2) In illis ipsis montibus leonis Nemei specus adhuc ostenditur: a quo vicus Nemea non longius quam stadia abest quindecim. Ibi Nemei Iovis templum plane insigne: tametsi testudo collapsa est, neque ullum in eo reliquum iam signum. Circa templum cupressetum: quo in loco quum nutrix Ophelten in herba posuisset, a dracone peremptum memorant. Sacra Iovi Nemeo Argivi in Nemea faciunt, eique certum sacerdotem deligunt: et armatis viris

ἀγῶνα ἀνδράσιν ὀπλισμένοις Νεμείων πανηγύρει τῶν χειμερινῶν. (3) Ἐνταῦθά ἔστι μὲν Ὀφέλτου τάφος, περὶ δὲ αὐτὸν θριγγὸς λίθων, καὶ ἐντὸς τοῦ περιβόλου βωμοί. ἔστι δὲ χάσμα γῆς Λυκούργου μνημα τοῦ Ὀφέλτου πατρὸς. τὴν δὲ πηγὴν Ἀδράστειαν ὀνομάζουσιν, εἴτε ἐπ' ἄλλῃ τινὶ αἰτίᾳ, εἴτε καὶ ἀνευρόντος αὐτὴν Ἀδράστου. τὸ δὲ ὄνομα λέγουσι τῇ χάσμα Νεμέαν δοῦναι θυγατέρα Ἀσωποῦ καὶ ταύτην. καὶ ὄρος Ἀπέσας ἐστὶν ὑπὲρ τὴν Νεμέαν, ἔνθα Περσεὶα Διὶ πρώτον θῦσαι λέγουσιν Ἀπεσαντίῳ. (4) Ἀνελθοῦσι δὲ ἐς τὸν Τρητὸν καὶ αὐθις τὴν ἐς Ἄργος ἰοῦσιν ἔστι Μυκηνῶν ἐρείπια ἐν ἀριστερᾷ. καὶ ὅτι μὲν Περσεὺς ἐγένετο Μυκηνῶν οἰκιστὴς, ἴσασιν Ἕλληνες, ἐγὼ δὲ αἰτίαν τε γράψω τοῦ οἰκισμοῦ, καὶ δι' ἡντινα πρόφασιν Ἀργεῖοι Μυκηναίους ὕστερον ἀνέστησαν· ἐν γὰρ τῇ νῦν Ἀργολίδι ὀνομαζομένη τὰ μὲν ἔτι παλαιότερα οὐ μνημονεύουσιν. Ἰναχον δὲ βασιλεύοντα τότε τὸν πόταμόν ἀφ' ἑαυτοῦ λέγουσιν ὀνομάσαι, καὶ θῦσαι τῇ Ἠρᾷ. (5) Λέγεται δὲ καὶ ὅδε λόγος· Φορωνέα ἐν τῇ γῇ

cursus certamina proponunt in ipso Nemeorum conventu, qui per brnmae dies celebratur. (3) Est ibidem Opheltae sepulcrum lapidea maceria incinctum: intra cuius ambitum arae sunt: est etiam e cespite tumulus Lycurgi, Opheltae patris. Proximum fontem Adrastean appellant, vel alia quavis de causa, vel quod eum Adrastus monstrarit. Regionem vero appellatam dicunt a Nemea Asopi filia. Est supra Nemean Apesas mons: in quo Perseum primum Iovi Apesantio rem divinam fecisse tradunt. (4) Iam qui redeant ad Tretum Argos accessuri, ad laevam Mycenarum ruinas videant. Et Mycenarum quidem conditorem Perseum Graeci agnoscunt: causam vero urbis condendae, et qua postea re impulsus eam everterint Argivi, ipse exponam. Neque enim in ea regione, cui nunc Argolidi nomen, res ulla vetustior hominum est memoriae commendata. Inachum aiunt, quum regnaret, praeterfluentem amnem de suo nomine nuncupasse, et Iunoni sacrum fecisse. (5) Vulgatum etiam est, Phoro-

ταύτη γενέσθαι πρώτον, Ἰναχον δὲ οὐκ ἄνδρα, ἀλλὰ τὸν 145
 ποταμὸν πατέρα εἶναι Φορωνεῖ. τοῦτον δὲ Ποσειδῶνι
 καὶ Ἥρα δικάσαι περὶ τῆς χώρας, σὺν δὲ αὐτῷ Κηφισσόν
 τε καὶ Ἀστεριώνα [καὶ τὸν Ἰναχον ποταμὸν]. κρινάν-
 των δὲ Ἥρας εἶναι τὴν γῆν, οὕτω σφίσιν ἀφανίσαι τὸ
 ὕδωρ Ποσειδῶνα. καὶ διὰ τοῦτο οὔτε Ἰναχος ὕδωρ, οὔτε
 ἄλλος παρέχεται τῶν εἰρημένων ποταμῶν, ὅτι μὴ ὕσαντος
 τοῦ θεοῦ, θεῖρους δὲ αὐὰ σφίσιν ἐστὶ τὰ θεύματα, πλὴν
 τῶν ἐν Λέρνῃ. Φορωνεὺς δὲ ὁ Ἰνάχου τοὺς ἀνθρώπους
 συνήγαγε πρώτον ἐς κοινόν, σποράδας τέως καὶ ἐφ' ἑαν-
 τῶν ἐκάστοτε οἰκοῦντας· καὶ τὸ χωρίον, ἐς ὃ πρώτον
 ἠθροίσθησαν, ἄστν ὠνομάσθη Φορωνικόν.

CAPUT XVI.

De denominatione regionis Argivae et primis ejus regibus —
 Proeto, Acriso et Perseo — urbis Mycenarum ejusque no-
 minis origine — Mycenarum excidio et reliquiis memo-
 randis,

Ἄργος δὲ Φορωνέως θυγατρίδους, βασιλεύσας μετὰ
 Φορωνέα, ὠνόμασεν ἄφ' αὐτοῦ τὴν χώραν. Ἄργου δὲ

neum primum in ea terra exstitisse, cui pater Inachus non
 sane vir, sed fluvius fuerit. Fuisse vero eundem Phoroneum
 arbitrum cum Cephisso, Asterione, et Inacho fluviis inter
 Neptunum et Iunonem de regione disceptantes; qui quum
 litem secundum Iunonem dedissent, iratum Neptunum aquam
 illis omnem ademisse: et ex eo factum, ut neque Inachus,
 neque alius eorum annium quisquam aquam *accolis* suppe-
 ditent, nisi imbris adiuti. Per aestatem enim in magna
 soli siccitate sola Lerna aquam habet. Phoroneus quidem
 Inachi filius primus dispersos ante homines et seorsum habi-
 tantes in unius civitatis ius compulit: et ab eo oppidum
 illud, quo congregati sunt, Phoronicum est nuncupatum.

CAP. XVI. Nam regio ab Argo Phoronei ex filia nepote,
 qui post Phoroneum regnavit, nomen accepit. Argo Pirasus

Πείρασος γίνεται καὶ Φόρβας· Φόρβαντος δὲ Τριόπας· Τριόπα δὲ Ἴασος καὶ Ἀγήνωρ. Ἰὰ μὲν οὖν Ἴάσον θυγάτηρ, εἴτε ὡς Ἡρόδοτος ἔγραψεν, εἴτε καθ' ὃ λέγουσιν Ἕλληνες, ἐς Αἴγυπτον ἀφικνεῖται. Κροτώπος δὲ ὁ Ἀγήνωρος ἔσχε μετὰ Ἴασου τὴν ἀρχήν· Κροτώπου δὲ Σθενέλας γίνεται. Δαναὸς δ' ἀπ' Αἰγύπτου πλεύσας ἐπὶ Γελάνορα τὸν Σθενέλα, τοὺς ἀπογόνους τοὺς Ἀγήνωρος βασιλείας ἔπαυσε. τὰ δὲ ἀπὸ τούτου καὶ οἱ πάντες ὁμοίως ἴσασι, θυγατέρων τῶν Δαναοῦ τὸ ἐς τοὺς ἀνεψιούς τόλμημα, καὶ ὡς ἀποθανόντος Δαναοῦ τὴν ἀρχὴν Λυγκεὺς ἔσχεν. (2) Οἱ δὲ Ἄβαντος τοῦ Λυγκέως παῖδες τὴν βασιλείαν ἐνείμαντο· καὶ Ἀκρίσιος μὲν αὐτοῦ κατέμεινεν ἐν τῷ Ἀργεῖ, Προῖτος δὲ τὸ Ἡραῖον καὶ Μιδεῖαν καὶ Τίρυνθα ἔσχε, καὶ ὅσα πρὸς θαλάσση τῆς Ἀργείας. σημεῖά τε τῆς ἐν Τίρυνθι οἰκήσεως Προίτου καὶ ἐς τόδε λείπεται. χρόνῳ δὲ ὕστερον Ἀκρίσιος Περσεῖα αὐτὸν τε περιεῖναι πυνθανόμενος, καὶ ἔργα ἀποδείκνυσθαι, ἐς Λαρίσσαν ἀπεχώρησε τὴν ἐπὶ τῷ Πηραιῷ. Περσεὺς δὲ (ἰδεῖν γὰρ πάντως ἤθελε τὸν γονέα τῆς μητρὸς, καὶ λό-

et Phorbas, Phorbante Triopas, Triopa geniti sunt Iasus et Agenor. Io quidem, Iasi filia, vel quo scripsit Herodotus modo, vel ut Graeci narrant, in Aegyptum profecta est: Crotopus vero Agenoris filius Iaso in imperium successit, e quo natus Sthenelas. Postea Danaus ex Aegypto veniens, pulso Gelanore Sthenelae filio, Agenoris nepotes regno submovit. Et Danai sane casus, eiusque filiarum audax in patruales facinus, aequè Graecis omnibus notum: notum etiam, Danao vitae muneribus functo, Lynceum regnum tenuisse. (2) Iam vero Abantis filii, Lyncei nepotes, ita regnum inter se partiti sunt, ut Acrisius Argis manserit, Proetus Heracum, Midean, Tiryntha et Argolici agri maritimam oram possederit: cuius imperii adhuc Tirynthe exstant monumenta. Interiecto dein tempore Acrisius quum vivere etiamnum Perseum, et virtutis multa documenta dare cognovisset, Larissam ad Peneum ainnem concessit. At Perseus quum visendi avi materni, eumque sibi tum oratione tum factis conciliandi cupiditate

γοις τε χρηστοῖς καὶ ἔργοις δεξιώσασθαι). ἔρχεται παρ' αὐτὸν ἐς τὴν Λάρισσαν· καὶ ὁ μὲν, οἷα ἡλικία τε ἀκμά- 146
ζων καὶ τοῦ δίσκου χαίρων τῷ εὐρήματι, ἐπεδείκνυτο ἐς ἅπαντας· Ἀκρίσιος δὲ λανθάνει κατὰ δαίμονα ὑποπεσὼν τοῦ δίσκου τῇ ὁρμῇ. καὶ Ἀκρισίῳ μὲν ἡ πρόβ-
ρήσις τοῦ θεοῦ τέλος ἔσχεν, οὐδὲ ἀπέτρεψεν οἱ τὸ χρεῶν τὰ ἐς τὴν παῖδα καὶ τὸν θυγατροῖδον παρενοήματα.
(3) Περσεὺς δὲ ὡς ἀνέστρεψεν ἐς Ἄργος, (ἡσχύνετο γὰρ τοῦ φόνου τῇ φήμῃ) Μεγαπένθην τὸν Προίτου πείθει οἱ τὴν ἀρχὴν ἀντιδοῦναι· παραλαβὼν δὲ αὐτὸς τὴν ἐκείνου Μυκῆνας κτίζει. τοῦ ξίφους γὰρ ἐνταῦθα ἐξέπεσεν ὁ μύκης αὐτῷ, καὶ τὸ σημεῖον ἐς οἰκισμὸν ἐνόμιζε συμβῆναι πόλεως. ἦκουσα δὲ καὶ ὡς διψῶντι ἐπῆλθεν ἀνελέσθαι οἱ μύκητα ἐκ τῆς γῆς· ὕνεντος δὲ ὕδατος πιών καὶ ἡσθεὶς Μυκῆνας ἔθετο τὸ ὄνομα τῷ χωρίῳ. Ὅμηρος δὲ ἐν Ὀδυσσεΐᾳ γυναικὸς Μυκῆνης ἐν ἔπει τῷδε ἐμνήσθη·
Τυρώ τ', Ἀλκμήνη τε, ἑστέφανός τε Μυκῆνη.

esset incensus, Larissam venit. Ubi et actatis robore, et disci a se inventi gloria elatus, dum artem in hominum conventu ostentat, Acrisium adverso fato intervenientem disci impetu occidit: atque ita dati olim Acrisio responsi vocem ratam fecit, quem a fati certo eventu vindicare non potuit vel in filiam, vel in nepotem excogitata crudelitas. (3) At Perseus Argos reversus, quum eius parricidii infamiam magno sibi duceret dedecori, Megapenthi Proeti filio persuasit, ut secum regnum commutaret. Tunc ipse illius imperio suscepto Mycenae condidit: quam urbem eo nomine appellavit, quod eo in loco ei ensis fungus (*id est, capuli ipsum capitulum*) excidisset: (*Mycetem enim id eodem, quo fungum, nomine vocant*). Audivi etiam, qui dicerent, sitientem humo fungum sustulisse, ac repentinis aquae scatebris siti magna cum voluptate depulsa, ex eo casu urbem Mycenae nominasse. Homerus quidem in Odyssea Mycenae mulieris eo versu mentionem fecit:

Tyro atque Alcmenae, sertisque ornata Mycene.

ταύτην εἶναι θυγατέρα Ἰνάχου, γυναῖκα δὲ Ἀρέστορος, τὰ ἔπη λέγει, ἃ δὴ Ἕλληνες καλοῦσιν Ἑοίας μεγάλας ἀπὸ ταύτης οὖν γερονεῖναι καὶ τὸ ὄνομα τῇ πόλει φασίν· ὃν δὲ προσποιουῖσιν ἀκούσαι λόγον, Μυκήνέα υἱὸν εἶναι Σπάρτωνος, Σπάρτωνα δὲ Φορωνέως, οὐκ ἂν ἔγωγε ἀποδεξαίμην, διότι μηδὲ αὐτοὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι. Λακεδαιμονίοις γὰρ Σπάρτης μὲν γυναικὸς εἰκὼν ἔστιν ἐν Ἀμύκλαις, Σπάρτωνα δὲ Φορωνέως παῖδα θαυμάζοιεν ἂν καὶ ἀρχὴν ἀκούσαντες. (4) Μυκήνας δὲ Ἀργεῖοι καθείλον ὑπὸ ξηλοτυπίας. ἡσυχάζοντων γὰρ τῶν Ἀργείων κατὰ τὴν ἐπιστρατείαν τοῦ Μήδου, Μυκηναῖοι πέμπουσιν ἐς Θερμοπύλας ὄγδοήκοντα ἄνδρας, οἱ Λακεδαιμόνιοι μετέσχον τοῦ ἔργου. τοῦτο ἠνεγκεν ὄλεθρόν σφισι τὸ φιλοτίμημα παροξύναν Ἀργείους. λείπεται δὲ ὅμως ἔτι καὶ ἄλλα τοῦ περιβόλου, καὶ ἡ πύλη· λέοντες δὲ ἐφε-
 147 στήκασιν αὐτῇ· Κυκλώπων δὲ καὶ ταῦτα ἔργα εἶναι λέγουσιν, οἱ Προΐτω τὸ τεῖχος ἐποίησαν ἐν Τίρυνθι. (5) Μυ-

Ac Mycenen quidem Inachi filiam Arestoris uxorem fuisse, illis versibus conscriptum est, quas Graeci Eoetas magnas appellant. Eam itaque nomen aiunt urbi dedisse. Quem vero se audisse comminiscuntur sermonem, Mycenæum Spartonis fuisse filium, Spartonem Phoronei, mihi utique non probant; siquidem neque Lacedaemoniis, apud quos Amyclis est Spartae mulieris effigies: Spartonem vero Phoronei filium fuisse si audiant, ex ipsa nominis, opinor, novitate non parva admiratione afficiantur. (4) Mycenæ certe ipsas Argivi malevola quadam obtreccatione ducti everterunt, quod, ipsis in Persici exercitus irruptione cessantibus, ea civitas octoginta homines ad Thermopylas misisset, qui Lacedaemoniis praeclari facinoris socii fuere. Ille itaque praereptae quasi gloriae dolor Argivos, ut Mycenæ excinderent, sollicitavit. Restant tamen ambitus quum aliae partes, tum porta una, cui leones insistent. Cycloporum vero et haec opera esse aiunt, et eosdem Proeto Tirynthis muros fecisse. (5) Inter Myce-

κηνῶν δὲ ἐν τοῖς ἔρειπίοις κρήνη τέ ἐστι καλουμένη Περσεΐα, καὶ Ἀτρείως καὶ τῶν παίδων ὑπόγαια οἰκοδομήματα, ἔνθα οἱ Θησαυροὶ σφισι τῶν χρημάτων ἦσαν. τάφος δὲ ἐστὶ μὲν Ἀτρείως, εἰδὶ δὲ καὶ ὄσους σὺν Ἀγαμέμνονι ἐπανήκοντας ἐξ Ἴλλου δειπνίσας κατεφόνευσεν Ἀγίσθος, τοῦ μὲν δὴ Κασσάνδρας μνήματος ἀμφισβητοῦσι Λακεδαιμονίων οἱ περὶ Ἀμύκλας οἰκοῦντες· ἕτερον δὲ ἐστὶν Ἀγαμέμνονος. τὸ δὲ Εὐρυμέδοντος τοῦ ἠνιόχου, καὶ Τελεδάμου τὸ αὐτὸ καὶ Πέλοπος (τούτους γὰρ τεκεῖν διδύμους Κασσάνδραν φασί· νηπίους δὲ ἔτι ὄντας ἐπικατέσφαξε τοῖς γονεῦσιν Ἀγίσθος) καὶ Ἠλέκτρας· Πυλάδῃ γὰρ συνώκησεν Ὀρέστου δόντος. Ἑλλάνικος δὲ καὶ τάδε ἔγραψε· Μέδοντα καὶ Στρόφιον γενέσθαι Πυλάδῃ παῖδας ἐξ Ἠλέκτρας. Κλυταιμνήστρα δὲ ἐτάφη καὶ Ἀγίσθος ὀλίγον ἀπωτέρω τοῦ τείχους, ἐντὸς δὲ ἀπηξιώθησαν, ἔνθα Ἀγαμέμνων τε αὐτὸς ἔκειτο καὶ οἱ σὺν ἐκείνῳ φονευθέντες.

narum autem ruinas fons est, Persea nomine, Atreique et filiorum subterraneae cellae, in quibus eorum fuere thesauri: sepulcrum etiam Atrei, et eorum item omnium, quos cum Agamemnone a Troia reversos in convivio Aegisthus occidit. Nam de Cassandrae sepulcro inter Mycenaeos et Amyclaeos, *utra in urbe sit*, disceptatur. Est ibidem et ipsius Agamemnonis monumentum, tum Eurymedontis aurigae: unum etiam idemque Teledami et Pelopis, quos peperisse geminos Cassandram dicunt, infantes vero adhuc parvulos ad parentum tumulum ab Aegistho iugulatos. Electrae etiam. Ea enim ab Oreste Pyladae nuptum data est: e qua Hellanicus scriptum reliquit Medontem et Strophium Pyladae genitos. At Clytaemnestra et Aegisthus modico a muris intervallo sepulti. Neque enim digni sunt habiti, qui intra muros *eodem in loco* humarentur, quo Agamemnon et ceteri, qui cum eo occisi sunt.

C A P U T XVII.

De Heraeo (Junonis templo) prope Mycenae — monte Euboea
et Asterione fluvio — ornamentis Heraei et signis ante
illud — Junonis et Hebes signis in illo — donariis in
illo — Chryseide sacerdote Junonis.

*Μ*υνηναῶν δὲ ἐν ἀριστερᾷ πέντε ἀπέχει καὶ δέκα στάδια
τὸ Ἡραῖον. ῥεῖ δὲ κατὰ τὴν ὁδὸν ὕδαρ Ἐλευθέριον
καλούμενον· χρωῖται δὲ αὐτῷ πρὸς καθάρσια, αἱ περὶ
τὸ ἱερόν καὶ ἐπὶ τῶν θυσιῶν ἐστᾶσιν ἀπορρήτων.
(2) Αὐτὸ δὲ τὸ ἱερόν ἐστιν ἐν χθαμαλωτέρῳ τῆς Εὐβοίας.
τὸ γὰρ δὴ ὄρος τοῦτο ὀνομάζουσιν Εὐβοίαν, λέγοντες
Ἄστεριῶνι γενέσθαι τῷ ποταμῷ θυγατέρας, Εὐβοίαν, καὶ
Πρόσυμναν, καὶ Ἀκραίαν, εἶναι δὲ σφᾶς τροφούς τῆς
Ἥρας. καὶ ἀπὸ μὲν Ἀκραίας τὸ ὄρος καλοῦσι τὸ ἀπαν-
τικὸν τοῦ Ἡραίου, ἀπὸ δὲ Εὐβοίας ὄσον περὶ τὸ ἱερόν,
Πρόσυμναν δὲ τὴν ὑπὸ τὸ Ἡραῖον χώραν. ὁ δὲ Ἄστε-
ριῶν οὗτος ῥέων ὑπὸ τὸ Ἡραῖον ἐς φάραγγα ἐσπίπτων
ἀφανίζεται. φύεται δὲ αὐτοῦ πῶα πρὸς ταῖς ὄχθαις. Ἄστε-
ριῶνα ὀνομάζουσι καὶ τὴν πῶαν ταύτην. τῇ Ἥρᾳ καὶ
αὐτὴν φέρουσι, καὶ ἀπὸ τῶν φύλλων αὐτῆς στεφάνους

CAP. XVII. Ad laevam Mycenarum stadia XV abest
Iunonis fanum. Praeter viam aqua fluit, quae dicitur Eleu-
theria. Ea ad arcanas expiationes utuntur templi et sacro-
rum antistitae. (2) Fanum ipsum in planiore Euboeae parte
situm est. Euboean vero montem appellant. Asterionis
etenim amnis filias, Euboean, Prosymnam, et Acraeam, Iuno-
nis nutrices fuisse dicitant: et ab earum una Acraeam montem
appellatum, qui ex adverso Iunonis est: ab Euboea eum mon-
tem, in quo templum est: Prosymnam vero vocatam *de sororis*
tertiaie nomine aream, quae Iunonis templo subiacet. Aste-
rion ipse infra Iunonis fluit, ac deinde in specum demersus
absconditur. Ad eius ripas herba nascitur, quam Asterionem
nominant: eam herbam Iunoni quum integram offerunt, tum

πλέκουσιν. (3) Ἀρχιτέκτονα μὲν δὴ γενέσθαι τοῦ ναοῦ λέγουσιν Εὐπόλεμον Ἀργεῖον. ὅποσα δὲ ὑπὲρ τοὺς κί- 148
 νὰς ἐστὶν εἰργασμένα, τὰ μὲν ἐς τὴν Διὸς γένεσιν καὶ
 θεῶν καὶ Γιγάντων μάχην ἔχει, τὰ δὲ ἐς τὸν πρὸς Τροίαν
 πόλεμον καὶ Ἴλλου τὴν ἄλωσιν. ἀνδριάντες τε ἐστήκασι
 πρὸ τῆς ἐσόδου, καὶ γυναικῶν, αἱ γεγόνασιν ἰέρειαι τῆς
 Ἥρας, καὶ ἡρώων ἄλλων τε καὶ Ὀρέστου· τὸν γὰρ ἐπι-
 γραμμα ἔχοντα, ὡς εἶη βασιλεὺς Αὔγουστος, Ὀρέστην
 εἶναι λέγουσιν. ἐν δὲ τῷ προνάῳ τῇ μὲν Χάριτες, ἀγάλ-
 ματὰ ἐστὶν ἀρχαῖα, ἐν δεξιᾷ δὲ κλῖνη τῆς Ἥρας, καὶ ἀνά-
 θημα ἀσπίς, ἣν Μενελάος ποτε ἀφείλετο Εὐφορβον ἐν
 Ἰλίῳ. (4) Τὸ δὲ ἄγαλμα τῆς Ἥρας ἐπὶ θρόνον κάθηται
 μεγέθει μέγα, χρυσοῦ μὲν καὶ ἐλέφαντος, Πολυκλείτου
 δὲ ἔργον· ἔπεστι δὲ οἱ στέφανος Χάριτας ἔχων καὶ Ὠρας
 ἐπειργασμένας, καὶ τῶν χειρῶν τῇ μὲν καρπὸν φέρει
 ῥοιᾶς, τῇ δὲ σκῆπτρον. τὰ μὲν οὖν ἐς τὴν ῥοιᾶν. (ἀποθ-
 ῤῃτότερος γάρ ἐστὶν ὁ λόγος) ἀφείσθω μοι. κόκκυγα

e foliis coronamenta contexunt. (3) Fani architectum Argi-
 vum Eupolemum produnt. Quae supra columnas opera
 sunt, ea partim ad Iovis natales, partim ad gigantum cum
 dis pugnam, partim etiam ad Troianum bellum et Ilii ever-
 sionem pertinent. Statuae pro vestibulo stant, quum foemi-
 narum, quae sacerdotio Iunonis functae fuerint, tum heroum
 et aliorum et *ipsius in primis* Orestis. Nam quae nomine
 Augusti inscripta est, Orestem illum fuisse asserunt. In primo
 templi aditu ad laevam Gratiarum prisca operis signa exstant:
 ad dexteram Iunonis lectus. *In templi antica parte, quem*
Pronaum appellari ante dictum est, positum etiam scutum
 illud, quod Euphorbo quondam Menelaus in bello Troiano
 eripuit. (4) Deae signum in solio sedet eximia magnitudine,
 auro et ebore fabricatum, Polycleti opus. Corona capiti
 imposita. Ea Gratias et Horas egregie factas habet. Dea
 manu altera Punicum malum, altera vero sceptrum tenet.
 Quae de malo Punico arcanis consignata sunt sacris, silentio
 praetereo. Cuculum vero avem idcirco sceptro aiunt impo-

δὲ ἐπὶ τῷ σκήπτρῳ καθῆσθαι φασι, λέγοντες τὸν Δία, ὅτε ἦρα παρθένου τῆς Ἥρας, ἐς τοῦτον τὸν ὄρνιθα ἀλλαγῆναι, τὴν δὲ ἄτε παίγνιον θηρᾶσαι. τοῦτον τὸν λόγον, καὶ ὅσα εἰκότα εἴρηται περὶ θεῶν, οὐκ ἀποδεχόμενος γράφω, γράφω δὲ οὐδὲν ἤσσον. (5) Λέγεται δὲ παρεστηκέναι τῇ Ἥρᾳ τέχνη Ναυκύδους ἄγαλμα Ἥβης, ἐλέφαντος δὲ καὶ τοῦτο καὶ χρυσοῦ. παρὰ δὲ αὐτὴν ἐστὶν ἐπὶ κίονος ἄγαλμα Ἥρας ἀρχαῖον. τὸ δὲ ἀρχαιότατον πεποιήται μὲν ἐξ ἀχράδος, ἀνετίθη δὲ ἐς Τίρυνθα ὑπὸ Πειράσου τοῦ Ἄργου, Τίρυνθα δὲ ἀνελόντες Ἀργεῖοι κομίζουσιν ἐς τὸ Ἡραῖον. ὃ δὴ καὶ αὐτὸς εἶδον, καθήμενον ἄγαλμα οὐ μέγα. (6) Ἀναθήματα δὲ τὰ ἄξια λόγου, βωμὸς ἔχων ἐπειρασμένον τὸν λεγόμενον Ἥβης καὶ Ἡρακλέους γάμον. οὗτος μὲν ἀργύρου. χρυσοῦ δὲ καὶ λίθων λαμπόντων Ἀδριανὸς βασιλεὺς ταῶν ἀνέθηκεν. ἀνέθηκε δὲ, ὅτι τὴν ὄρνιθα ἱερὰν τῆς Ἥρας νομίζουσι. καίται δὲ καὶ στέφανος χρυσοῦς καὶ πέπλος πορφύρας, Νέρωνος ταῦτα ἀναθήματα. (7) Ἔστι δὲ ὑπὲρ τὸν ναὸν

situm, quod virginis Iunonis amore captus Iupiter in eam se avem verterit, quam puella tanquam ludicrum captarit. Haec ego, et quae his sunt similia de dis vulgata, etsi vera neutiquam existimo, non putavi tamen negligenda. (5) Adstitisse etiam tradunt Iunoni Hebes signum Naucydis arte factum, ipsum etiam ex auro et ebore. Est etiam super columna vetus Iunonis signum: omnium vero vetustissimum, e piro sylvestri factum: quod quum Pirasus Argi filius Tirynthem asportasset, Argivi oppido everso in Iunonis reportarunt. Ipse illud vidi sedentis forma, et modica magnitudine. (6) Dona quidem digna, quae historiae mandentur, in eo templo sunt: primum ara, in qua caelatae Herculis et Hebes nuptiae, argentea omnia. Deinde pavo ex auro et fulgidis lapidibus, quem dedicavit Adrianus imperator. Ea enim Iunoni sacra avis habetur. Aurea deinde corona, et purpurea palla, Neronis dona. (7) Sunt autem supra templum

τοῦτον τοῦ προτέρου ναοῦ θεμέλιά τε, καὶ εἰ δὴ τι ἄλλο ὑπελίπετο ἢ φλόξ. κατεκαύθη δὲ, τὴν ἱερείαν τῆς Ἥρας Χρυσήϊδα ὕπνου καταλαβόντος, ὅτε ὁ λύχνος πρὸ τῶν 149 στεφανωμάτων ἤπτετο. καὶ Χρυσῆϊς μὲν ἀπελθοῦσα ἐς Τεγέαν τὴν Ἀθηναῶν τὴν Ἀλέαν ἐκέτευεν. Ἀργεῖοι δὲ, καίπερ κακοῦ τηλικούτου παρόντος σφίσι, τὴν εἰκόνα οὐ καθεῖλον τῆς Χρυσῆϊδος, ἀνάκειται δὲ καὶ ἐς τὸδε τοῦ ναοῦ τούτου κατακαυθέντος ἔμπροσθεν.

CAPUT XVIII.

De Persei Heroo — Thyeste et Atreo — templo Cereris Mysiae — tribus Argivorum, regnis eorumque regibus — Oreste, ejusque sobole — Heraclidarum adventu in Peloponnesum et Argorum, Lacedaemonis ac Messeniae expugnatione.

Ἐκ Μυκηναῶν δὲ ἐς Ἀργὸς ἐρχομένοις ἐν ἀριστερᾷ Περσέως παρὰ τὴν ὁδὸν ἐστὶν ἡρώων. ἔχει μὲν δὴ καὶ ἐνταῦθα τιμὰς παρὰ τῶν προσχωρίων, μερίστας δὲ ἐν τε Σερίφῳ καὶ παρ' Ἀθηναίοις Περσέως τέμενος, καὶ Δίκτυος καὶ Κλυμένης βωμὸς σωτήρων καλουμένων Περ-

hoc antiquioris templi fundamenta, et si quid aliud reliquum flamma fecit. Crematum illud quidem est, quum somnus Chrysidem Iunonis sacerdotem oppressisset, incensis proximae lucernae lumine coronamentis. Ipsa quidem Chrysis Tegean ad Aleae Minervae aram supplex confugit: neque tamen ea calamitas Argivos usque eo commovit, ut eius statuam deiciendam putarent. Manet ea adhuc in priore parte eius templi, quod conflagrasse diximus.

CAP. XVIII. Qua Mycenis Argos iter est, ad laevam Persei iuxta ipsam viam heroicum monumentum exstat. Nam Perseo hoc etiam in loco honores a finitimis habentur, multo vero maximi in Seripho. Est et apud Athenienses Persei delubrum: et in eo Dictyis et Clymenes, qui Persei servatores

σίως. (2) Ἐν δὲ τῇ Ἀργεῖα προελθοῦσιν ὀλίγον ἀπὸ τοῦ ἠρώου τούτου Θυέστου τάφος ἐστὶν ἐν δεξιᾷ· λίθου δὲ ἔπεστιν αὐτῷ κριὸς, ὅτι τὴν ἄρνα ὁ Θυέστης ἔσχε τὴν χρυσῆν, μοιχεύσας τοῦ ἀδελφοῦ τὴν γυναῖκα. Ἄτρεα δὲ οὐκ ἐπέσχεν ὁ λογισμὸς μετρηῆσαι τὴν ἴσην, ἀλλὰ τῶν Θυέστου παίδων σφαγὰς καὶ τὰ ἀδόμηνα δεῖπνα ἐξειργάσατο. ὕστερον δὲ οὐκ ἔχω σαφὲς εἰπεῖν, πότερον ἀδικίας ἤρξεν Ἀλγισθος, ἢ προὔπηρξεν Ἀγαμέμνωνι φόνος Ταντάλου τοῦ Θυέστου· συνοικεῖν δὲ φασιν αὐτὸν Κλυταιμνήστρα παρθένω παρὰ Τυνδάρειω λαβόντα. ἐγὼ δὲ καταγινῶναι μὲν οὐκ ἐθέλω, φύσει σφᾶς γενέσθαι κακοῦς· εἰ δὲ ἐπὶ τοσοῦτον αὐτοῖς τὸ μίασμα τὸ Πέλοπος καὶ ὁ Μυρτίλου προστροπαιὸς ἠκολούθησεν, τούτοις ἦν ἄρα ὁμολογοῦντα, ἠνίκα ἡ Πυθία Γλαύκῳ τῷ Ἐπικύδου Σπαρτιάτῃ, βουλευσάντι ἐπιόρκα ὁμόσαι, καὶ τοῦδε εἶπεν ἐς
 150 τοὺς ἀπογόνους κατιέναι τὴν δίκην. (3) Ἀπὸ δὲ τῶν κριῶν (οὔτω γὰρ τοῦ Θυέστου τὸ μνημεῖον ὀνομάζουσι)

appellati sunt, ara. (2) At in Argivorum finibus, qui paululum a Persei monumento progressi fuerint, ad dexteram Thyestae sepulcrum videant: cui aries e marmore impositus est. Aurei enim velleris agnum fratri Thyestes subripuit, quum eius uxorem stupri consuetudine sibi conciliasset. Atreus vero nulla potuit adduci ratione, ut par duntaxat pari referret: verum illius liberorum caede et decantatis *in scena* epulis poenas a fratre expetivit. De Aegistho utique et Agamemnone non habeo pro comperto dicere, iniuriamne Aegisthus prior intulerit, an vero ulcisci voluerit Tantali Thyestae filii caedem, cui Clytaemnestra a patre Tyndaro virgo desponsa fuerat. Ego sane innatae ipsos malitiae condemnare nolim. Sed si Pelopis scelus et Myrtili vindex genius usque adeo eos est persecutus, congruunt nimirum his *casibus*, quae Glaucō Epicydīs filio Spartano, quum ille de periurio cogitaret, Pythia respondit, commissam periurio fraudem in nepotes redundaturam. (3) Ab Arietibus (sic enim Thyestae monumentum vocant) qui aliquantulum processerint, ad lae-

προελθοῦσιν ὀλίγον ἔστιν ἐν ἀριστερᾷ χωρίῳ Μυσία, καὶ Δήμητρος Μυσίας ἱερὸν, ἀπὸ ἀνδρὸς Μυσίου τὸ ὄνομα, γενομένου καὶ τούτου, καθάπερ λέγουσιν Ἀργεῖοι, ξένου τῇ Δήμητροι. τούτῳ μὲν οὖν οὐκ ἔπεστιν ὄροφος· ἐν δὲ αὐτῷ ἡσὸς ἔστιν ἄλλος ὀπτῆς πλίνθου, ξόανα δὲ Κόρης καὶ Πλούτωνὸς καὶ Δήμητρος ἔστι. προελθοῦσι δὲ ποταμὸς ἔστιν Ἰναχος, καὶ διαβάσιν Ἑλλίου βωμὸς. ἐντεῦθεν δὲ ἐπὶ πύλην ἥξεις καλουμένην ἀπὸ τοῦ πλησίον ἱεροῦ· τὸ δὲ ἱερὸν ἔστιν Εἰλειθυίας. (4) Μόνους δὲ Ἑλλήνων οἶδα Ἀργείους εἰς τρεῖς βασιλείας νεμηθέντας. ἐπὶ γὰρ τῆς ἀρχῆς τῆς Ἀναξαγόρου τοῦ Ἀργείου τοῦ Μεγαπένθους μανία ταῖς γυναιξίν ἐπέπεσεν, ἐκφοιτῶσαι δὲ ἐκ τῶν οἰκιῶν ἐπλανῶντο ἀνά τὴν χώραν, ἕς ὃ Μελάμπους ὁ Ἀμυθιάωνος ἔπαυσε σφᾶς τῆς νόσου· ἐφ' ᾧ τε αὐτὸς καὶ ὁ ἀδελφὸς Βίας Ἀναξαγόρα τὸ ἴσον ἔξουσιν. ἀπὸ μὲν δὴ Βιαντος βασιλεύουσι πέντε ἄνδρες ἐπὶ γενεᾷς τέσσαρας ἕς Κυάνιππον τὸν Αἰγιαλέως, ὄντες Νηλεΐδαι

vam cernent regiunculam, cui Mysia nomen: in qua est Mysiae Cereris aedes. Nomen id sumtum a quodam Mysio, quem Cereris hospitem fuisse Argivi dicunt. Eius aedis tectum collapsum est. Sed in eo delubrum aliud e coctilibus laterculis erectum: in quo e ligno Proserpinae, Plutonis, Cereris signa. Hinc progressus ad Inachum amnem pervenias. Quem ubi transieris, ad aram primum Solis accedes; deinde ad portam, quae de proximo templo nominatur, Lucinae. (4) Et Argivos quidem solos ex omnibus Graecis in tria regna divisos novi. Quo enim tempore regnum tenuit Anaxagoras Argei filius, Megapenthis nepos, is furor foeminas invasit, ut, quum intra domesticos parietes contineri non possent, per totum agrum palantes vagarentur. Inventus tandem est Melampus Amythaonis filius, a quo sanatae sunt. Ei Anaxagoras ita gratiam retulit, ut aequis cum eo fratreque eius Biante partibus regnum communicaret. A Biante regnarunt *deinceps* viri quinque per aetates quatuor, usque ad Cyanippum Aegialei filium, omnes a Neleo genere materno

τὰ πρὸς μητρός· ἀπὸ δὲ Μελάμποδος γενεαί τε ἕξ, καὶ ἄνδρες ἴσοι, μέχρις Ἀμφιλόχου τοῦ Ἀμφιαράου· τὸ δὲ ἐγγώριον γένος οἱ Ἀναξαγορίδαι βασιλεύουσι πλέον. Ἴφρις μὲν γὰρ ὁ Ἀλέκτορος τοῦ Ἀναξαγόρου Σθενέλω τῷ Καπανέως ἀδελφοῦ παιδί ἀπέλιπε τὴν ἀρχὴν. Ἀμφιλόχου δὲ μετὰ ἄλωσιν Ἰλίου μετοικήσαντος εἰς τοὺς νῦν Ἀμφιλόχους, Κυανίππου ἄπαιδος τελευτήσαντος, οὕτω Κυλαράβης ὁ Σθενέλου μόνος τὴν βασιλείαν ἔσχεν. (5) Οὐ μὲν τοι παῖδας κατέλιπεν οὐδ' αὐτὸς, ἀλλὰ Ὀρέστης ὁ Ἀγαμέμνονος τὸ Ἄργος κατέσχε παροικῶν τε ἰγγὺς αὐτῷ, καὶ 151 ἄνευ τῆς πατρίδας ἀρχῆς, προσπεποιημένος μὲν Ἀρκάδων τοὺς πολλοὺς, παρεληφώς δὲ καὶ τὴν ἐν Σπάρτῃ βασιλείαν, συμμαχικοῦ δὲ ἐκ Φωκίων ἀεί ποτε ἐπ' ἀφελείᾳ ἐτοίμου παρόντος. Λακεδαιμονίων δὲ ἐβασίλευσεν Ὀρέστης. Λακεδαιμονίων ἐφέντων αὐτῷ, τοὺς γὰρ Τυνδάρεω θυγατρίδοὺς τὴν ἀρχὴν ἔχειν ἠξίουν πρὸ Νικοστράτου καὶ Μεγαπένθους Μεγελάω γεγεννημένων ἐκ δούλης.

originem ducentes. A Melampode sex, per totidem aetates, usque ad Amphilochem Amphiarai filium. At indigenarum gens, Anaxagorae nepotes, regnum longiore multo tempore retinuerunt. Iphis enim Alectoris filius, Anaxagorae nepos, Sthenelo Capanei fratris filio imperium reliquit. Ac deinde quum post eversum Ilium Amphilocheus in eum locum migrasset, qui nunc ab eo Amphilochi appellantur, et Cyanippus sine liberis obisset, solus Cylarabes Stheneli filius regnum obtinuit. (5) Verum neque is liberos ullos reliquit. Orestes itaque Agamemnonis filius Argos occupavit, quippe qui non tantum in propinquo habitaret, sed etiam praeter paternum imperium maiorem Arcadiae partem sibi adiunxisset, accepisset etiam regnum Spartanum, ac socios e Phocensibus paratos haberet, quandocunque necessitas auxilia postularet. Lacedaemoniis vero haudquaquam invitis Orestes imperavit. Illi enim Tyndari nepotem, cui parerent, digniorem putarunt, quam Nicostratum et Megapenthem, quos Menelaus e serva

Ὀρέστου δὲ ἀποθανόντος, ἔσχε Τισαμενὸς τὴν ἐσχὴν Ἐρμιόνης τῆς Μενελάου καὶ Ὀρέστου παῖς. τὸν δὲ Ὀρέστου νόθον Πενθίλον Κιναίδιον ἔγραψεν ἐν τοῖς ἔπεσιν Ἡριγόνην τὴν Αἰγίσθου τεκεῖν. (6) Ἐπὶ δὲ τοῦ Τισαμενοῦ τούτου κατίσιν ἐς Πελοπόννησον Ἡρακλεῖδαι, Τήμενος μὲν καὶ Κρεσφόντης Ἀριστομάχου· τοῦ τρίτου δὲ Ἀριστοδήμου προτεθνεῶτος εἶποντο οἱ παῖδες. Ἄργους μὲν δὴ καὶ τῆς ἐν Ἄργει βασιλείας ὀρθότατα, ἐμοὶ δοκεῖν, ἠμφισβήτουν· ὅτι ἦν Πελοπίδης ὁ Τισαμενός· οἱ δὲ Ἡρακλεῖδαι τὸ ἀνέκαθ' ἐν εἰσι Περσεῖδαι. Τυνδάρεω δὲ καὶ αὐτὸν ἐκπεσόντα ἀπέφαινον ὑπὸ Ἰπποκόωντος· Ἡρακλέα δὲ ἔφασαν ἀποκτείναντα Ἰπποκόωντα καὶ τοὺς παῖδας παρακαταθέσθαι Τυνδάρεω τὴν χώραν· τοιαῦτα δὲ καὶ περὶ τῆς Μεσσηνίας ἕτερα ἔλεγον, παρακαταθήκην Νέστορι δοθῆναι καὶ ταύτην ὑπὸ Ἡρακλέους ἐλόντος Πύλον. (7) Ἐκβάλλουσιν οὖν ἐκ μὲν Λακεδαιμονος καὶ Ἄργους Τισαμενὸν, ἐκ δὲ τῆς Μεσσηνίας τοὺς

genuerat. At quum e vita excessisset Orestes, ei in regnum successit Tisamenus filius, quem ex Hermione Menelai filia susceperat. Nam Penthilum nothum ei filium Erigonem Aegisthi filiam peperisse, versibus Cinaethon suis testatus est. (6) Tisameno regnante Herculis posterii in Peloponnesum rediere, Temenus et Cresphontes Aristomachi filii, quique eos secuti sunt, Aristodemi, qui iam e vita deceserat, tertii eorum fratris filii. Ac de Argis quidem, eorumque regno, iure optimo, uti mihi videtur, certabant. Erat enim Tisamenus Pelopis nepos, ut Heraclidae a Perseo originem ducebant. Iam vero Tyndarum ipsum eiectum sciebant olim fuisse ab Hippocoonte: Hippocoontem eiusque filios ab Hercule interfectum, regnum apud Tyndari liberos depositum. Eodemque iure Messeniae regnum repetierunt, quod Hercules, Pylo excisa, regionem hanc apud Nestorem depositam reliquisset. (7) His igitur adducti rationibus, Argis et Laedaemone Tisamenum, ex Messenia Nestoris

Νέστορος ἀπογόνους, Ἀλκμαίωνα Σίλλου τοῦ Θρασύμη-
 δους, καὶ Πεισίστρατον τὸν Πεισιστράτου, καὶ τοὺς
 Παιῖονος τοῦ Ἀντιλόχου παῖδας· σὺν δὲ αὐτοῖς Μέλαν-
 θον τὸν Ἀνδροπόμπου τοῦ Βώρου τοῦ Πενθίλου τοῦ
 Περικλυμένου. Τισαμενὸς μὲν οὖν ἦλθε σὺν τῇ στρατιᾷ
 152 καὶ οἱ παῖδες ἐς τὴν νῦν Ἀχαΐαν. οἱ δὲ Νηλεῖδαι πλὴν
 Πεισιστράτου (τοῦτον γὰρ οὐκ οἶδα παρ' οὔστινας ἀπε-
 χώρησεν) ἐς Ἀθήνας ἀφίκοντο οἱ λοιποὶ· καὶ τὸ Παι-
 ονιδῶν γένος καὶ Ἀλκμαιωνιδῶν ἀπὸ τούτων ὀνομάσθη-
 σαν. Μέλανθος δὲ καὶ τὴν βασιλείαν ἔσχεν, ἀφελόμενος
 Θυμοίτην τὸν Ὀξύντου· Θυμοίτης γὰρ Θεσειδῶν ἔσχα-
 τος ἐβασίλευσεν Ἀθηναίων. τὰ μὲν οὖν Κρεσφόντου
 καὶ τῶν Ἀριστοδήμου παίδων οὐκ ἤπειγεν ὁ λόγος με-
 ἐνταῦθα δηλῶσαι.

posteris expulere, Alcmaeonem Silli filium, Thrasymedis
 nepotem, et Pisistrati filium Pisistratum: ad hos Paeonis,
 qui ex Antilocho natus est, liberos: cunq̄ue his Melanthum
 Andropompi filium, Bori nepotem, Penthili pronepotem,
 abnepotem Periclymeni. Tisamenus itaque cum suis copiis,
 eiusque filii cum eo in eam *Graeciae partem*, quae nunc Achaia
 dicitur: Nelei posteris, praeter Pisistratum, (hic enim ad quos
 se contulerit, compertum non habeo) reliqui omnes Athenas
 venire: a quibus Paeonidarum et Alcmaeonidarum gens
 nomen accepit. Nam Melanthus regnum etiam, pulso
 Thymoete Oxynthae filio, qui postremus de Thesidis regnavit,
 Athenis obtinuit. Verum de Cresphonte et Aristodemi
 liberis nihil attinet hoc loco dicere.

CAPUT XIX.

De Temeno et Deiphonte — Argivis regnum cum republica mutantibus — templo Apollinis Lycii a Danao exstructo — Bitone — Phoroneo ignis inventore — Hyperminestra et Venere Nicephoro — Limorum sepulcris — aliis memorandis.

Τήμενος δὲ ἐκ μὲν τοῦ φανεροῦ Δηϊφόντη τῷ Ἀντιμάχου τοῦ Θρασύανορος τοῦ Κτησίππου τοῦ Ἡρακλέους στρατηγῷ πρὸς τὰς μάχας ἐχρήσατο ἀντὶ τῶν νικῶν, καὶ σύμβουλον ἐς πάντα εἶχεν, ἅτε αὐτόν τε ἐκείνον πεποιημένος πρότερον ἔτι γαμβρὸν, καὶ τῶν παίδων ἀρεσκόμενος τῇ Ἰουηθοῖ μάλιστα ὑπωπτεύετο δὲ ἤδη καὶ τὴν βασιλείαν ἐς ἐκείνην καὶ Δηϊφόντην τρέπειν. ἐπεβουλεύθη δὲ τούτων εἵνεκα ὑπὸ τῶν νικῶν ἐκείνων δὲ αὐτῷ Κεῖσος πρεσβύτατος ὧν ἔσχε τὴν ἀρχήν. (2) Ἀργεῖοι δὲ, ἅτε ἰσσηγορίαν καὶ τὸ ἀυτόνομον ἀγαπῶντες ἐκ παλαιότητας, τὰ τῆς ἐξουσίας τῶν βασιλέων ἐς ἐλάχιστον προήγαγον, ὡς Μήδωνι τῷ Κεῖσου καὶ τοῖς ἀπορόνοις τὸ ὄνομα λειψθῆναι τῆς βασιλείας μόνον. Μέλταν δὲ τὸν Λακίδεω τὸν ἀπόγονον Μήδωνος τὸ παράπαν ἔπαυσευ

CAP. XIX. Temenus vero Argivorum regno potitus Deiphonte Antimachi filio, Thrasyanoris nepote, pronepote Ctesippi, abnepote Herculis, suis ipsius filiis praeteritis, quum ad bella omnia tum ad res ceteras gerendas socio et consiliario utebatur. Quem quum sibi etiam generum ante adscivisset, ac Hyrnethoni filiae plus multo quam ceteris liberis studeret, in suspicionem venit, ne remotum a filiis regnum in ipsam et Deiphontem transferret. Quare insidiiis illum filii de medio sustulerunt. Eorum deinde natu maximus Cisis regnum tenuit. (2) At Argivi, qui iam tum ab initio libertatis et iuris aequabilis perstudiosi fuerant, regiam potestatem usque eo in ordinem coegerunt, ut Cisi liberis eiusque posteris nihil omnino aliud quam regni nomen reliquerint. Meltam postremo Lacidai filium, Medonis nepo-

ἀρχῆς καταγνοὺς ὁ δῆμος. (3) Ἀργείοις δὲ τῶν ἐν τῇ πόλει τὸ ἐπιφανέστατόν ἐστιν Ἀπόλλωνος ἱερόν Λυκίου. τὸ μὲν οὖν ἄγαλμα τὸ ἐφ' ἡμῶν Ἀττάλου ποίημα ἦν Ἀθηναίου, τὸ δὲ ἐξαρχῆς, Δαναοῦ καὶ ὁ ναὸς καὶ τὸ ξόανον ἀνάθημα ἦν. ξόανα γὰρ δὴ τότε εἶναι πειθόμεαι πάντα, καὶ μάλιστα τὰ Αἰγύπτια. Δαναὸς δὲ ἰδρύσατο Λύκιον Ἀπόλλωνα ἐπ' αἰτία τοιαύτη. παραγεγόμενος ἐς τὸ Ἄργος ἠμφισβήτη πρὸς Γελάνορα τὸν Σθενέλα περὶ τῆς ἀρχῆς. ἐηθέντων δὲ ἐπὶ τοῦ δήμου παρ' ἀμφοτέρων πολλῶν τε καὶ ἐπαγωγῶν, καὶ οὐχ ἦσσαν δίκαια 153 λέγειν τοῦ Γελάνορος δόξαντος, ὁ μὲν δῆμος ὑπερέθετο, φασίν, ἐς τὴν ἐπιούσαν κρίνειν. ἀρχομένης δὲ ἡμέρας, ἐς βοῶν ἀγέλην νεμομένην πρὸ τοῦ τέλους ἐσπίπτει λύκος, προσπεσὼν δ' ἐμάχετο πρὸς ταῦρον ἡγεμόνα τῶν βοῶν. παρίσταται δὴ τοῖς Ἀργείοις, τῷ μὲν Γελάνορα, Δαναὸν δὲ εἰκάσαι τῷ λύκῳ· ὅτι οὔτε τὸ θηρίον τοῦτό ἐστιν ἀνθρώποις σύντροφον, οὔτε Δαναὸς σφίσιν ἐς ἐκεῖνο τοῦ

tem, capitis damnatum populus imperio spoliavit. (3) Apud Argivos longe omnium templorum est nobilissimum Apollinis Lycii, iu quo quod aetate nostra exstat dei signum, Attali fuit Atheniensis opus. Antiquissimum e ligno Danaus dedicavit cum ipsa aede. Fuisse vero illis temporibus signa omnia e ligno, et in primis quae Aegyptii fecissent, crediderim. Ac Lycium quidem Apollinem huiusmodi de causa dedicavit Danaus. Quum Argos venisset, de regno cum Gelanore Sthenelae filio contendit; ac quum eorum uterque ad populum multa, et ea maxime probabilia et iuri consentanea dixisset, neque omnino, quae Gelanor afferebat, minus aequa viderentur, causa ampliata est in crastinum. Postero die prima luce in boum gregem in pomœrio pascentium lupo impetum fecit: atque is taurum ipsum gregis ducem adortus est. Visum est Argivis, Gelanori cum tauro, cum lupo esse Danao aptissimam convenientiae rationem: quod scilicet, uti lupo animal est homini minime familiare, sic propemodum ad id temporis nulla fuisset Danaus Argivorum

χρόνου. ἐπεὶ δὲ τὸν ταῦρον κατειργάσατο ὁ λύκος, διὰ τοῦτο ὁ Δαναὸς ἔσχε τὴν ἀρχήν. οὕτω δὴ νομίζων Ἀπόλλωνα ἐπὶ τὴν ἀγέλην ἐπαγαγεῖν τῶν βοῶν τὸν λύκον, ἰδρῦσατο Ἀπόλλωνος ἱερὸν Ἀνκίου. (4) Ἐνταῦθα ἀνάκειται μὲν θρόνος Δαναοῦ· κεῖται δὲ εἰκὼν Βίτωνος, ἀνὴρ ἐπὶ τῶν ὤμων φέρων ταῦρον· ὡς δὲ Ἀνκέας ἐποίησεν, ἐς Νεμέαν Ἀργείων ἀγόντων θυσίαν τῷ Διὶ, ὁ Βίτων ὑπὸ δάμης τε καὶ ἰσχύος ταῦρον ἀράμενος ἤνεγκεν. (5) Ἐξῆς δὲ τῆς εἰκόνης ταύτης πῦρ καιουσιν, ὀνομάζοντες Φορωνέως εἶναι. οὐ γάρ τοι ὁμολογοῦσι δοῦναι πῦρ Προμηθεῖα ἀνθρώποις, ἀλλὰ ἐς Φορωνέα τοῦ πυρὸς μετάρχειν ἐθέλουσι τὴν εὐρεσίαν. (6) Τὰ δὲ ξόανα Ἀφροδίτης καὶ Ἑρμοῦ, τὸ μὲν Ἐπειοῦ λέγουσιν ἔργον εἶναι, τὸ δὲ Ὑπερμνήστρας ἀνάθημα. ταύτην γὰρ τῶν θυγατέρων μόνην τὸ πρόσταγμα ὑπεριδοῦσαν ὑπήγαγεν ὁ Δαναὸς εἰς δικαστήριον, τοῦ τε Ἀνκέως οὐκ ἀκίνδυνον αὐτῷ τὴν σωτηρίαν ἠγούμενος, καὶ ὅτι τοῦ τολμημάτος

usus consuetudine. Quare quum taurum lupus confecisset, e re nata Argivi Danao imperium adiudicarunt. Tunc Danaus lupum ab Apolline immissum interpretatus, Lycii Apollinis aedem dicavit. (4) In ea est Danai ipsius solium, et Bitonis statua, vir humeris taurum portans. Versibus enim Lyceas testatum reliquit, quum sacra Iovi destinata solempi pompa Nemeam ab Argivis deducerentur, Bitonem eo fuisse corporis robore, ut sublatum taurum portaret. (5) Non longe ab hac statua ignem accendunt: Phoronei ignem appellant. Neque enim iis assentiuntur, qui traditum a Prometheo ignem hominibus dicunt, quum totum ignis inventum ad Phoroneum referant. (6) Ligea Veneris et Mercurii simulacra, alterum Epei opus, Hypermnestrae donum fuisse alterum dicunt. Hypermnestram enim Danaus in iudicium vocavit eo crimine, quod una ex omni filiarum numero patris imperata facere neglexisset. Nam qui ex Lyncei salute se periculo carere non posse putaret, ab ea,

οὐ μετασχούσα ταῖς ἀδελφαῖς, καὶ τῷ βουλευσάντι το
 ὕνειδος ἠΰξῃσε. κριθεῖσα δὲ ἐν τοῖς Ἀργείοις ἀποφεύγει
 τε καὶ Ἀφροδίτην ἐπὶ τῷδε ἀνέθηκε νικηφόρον. τοῦ
 ναοῦ δὲ ἐστὶν ἐντὸς Λάδας ποδῶν ὠκύτητι ὑπερβαλλό-
 154 μενος τοὺς ἐφ' αὐτοῦ· καὶ Ἐρμῆς ἐς λύρας ποιήσιν
 χελώνην ἠρηκῶς. ἔστι δὲ ἔμπροσθεν τοῦ ναοῦ βᾶθρον,
 πεποιημένην ἐν τύπῳ ταύρου μάχην ἔχον καὶ λύκου, σὺν
 δὲ αὐτοῖς παρθένον ἀφιεῖσαν πέτραν ἐπὶ τὸν ταῦρον.
 Ἀρτεμιν δὲ εἶναι νομίζουσι τὴν παρθένον. Δαναὸς δὲ
 ταῦτά τε ἀνέθηκε, καὶ πλησίον κίονας, καὶ Διὸς καὶ Ἀρ-
 τέμιδος ξόανα. (7) Τάφοι δὲ εἰσὶν, ὁ μὲν Αἴνου τοῦ
 Ἀπόλλωνος καὶ Ψαμάθης τῆς Κροτώπου, τὸν δὲ λέγουσιν
 εἶναι Αἴνου τοῦ ποιήσαντος τὰ ἔπη. τὰ μὲν οὖν ἐς τοῦ-
 τον, οἰκειότερα ὄντα ἑτέρῳ λόγῳ, παρήμι, τὰ δὲ ἐς τὸν
 Ψαμάθης ἢ Μεγαρική μοι συγγραφή προεδήλωσεν. ἐπὶ
 τούτοις ἐστὶν Ἀπόλλων Ἀργιεὺς, καὶ βωμὸς Ἰετίου
 Διὸς; ἔνθα οἱ συσπεύδοντες Πολυνεΐκει τὴν ἐς Θήβας

quae mandatum facinus, uti sorores, non perpetrasset, in-
 signi se notatum infamia interpretabatur. At Argivorum illa
 sententiis absoluta, in eius iudicii memoriam Venerem, *quae*
victoriam praefert, (Nicephoron *vocant*) dedicavit. In ipso
 templo Ladas est, qui pedum celeritate cunctos anteivit
 aetatis suae homines. Mercurius etiam, e sublata testudine
 Iyram facere, meditans. Pro aede basis est, in qua incisa est
 tauri et lupi pugna: incisa etiam virgo, quae lapidem in
 taurum mittit. Dianam illam virginem nominant. Haec
 Danaus dicavit, et loco proximo columnas cum ligneis Iovis
 et Dianae signis. (7) Sepulcra ibidem sunt Lini Apollinis
 filii, et Psamathe Crotopi filiae. Et Linum quidem hunc
 eundem esse dicunt, qui carmina fecit: verum quae ad hunc
 magis pertinent, in alium historiae locum aptiorem differo.
 Nam de Psamathe satis multa, qua in parte Megarensium res
 persecuti sumus, exposuimus. Praeter ea, *quae enumeravi-*
mus, est ibidem Apollinis Agyiei (*id est, viarum praesidis*)
 signum, et Pluvii Iovis ara: ad quam, qui foedus de Polynice

κάθοδον ἀποθανεῖσθαι συνώμοσαν, ἦν μὴ τὰς Θήβας γένηται σφισιν ἐλεῖν. ἐς δὲ τοῦ Προμηθέως τὸ μνημεῖον ἠσπὸν μοι δοκοῦσιν. Ὀπουντίων εἰκότα λέγειν· λέγουσι δὲ ὅμως.

CAPUT XX.

De signo Jovis Milichii ejusque origine — Cleobe et Bitone — templo Jovis Nemei et Fortunae — Choriae Maenadis sepulcro — Horarum templo — Polynicis et septem ad Thebas ducum aliorumque signis — templo Jovis Servatoris et templo Cephissi — theatro ac signis in eo — templo Veneris ac Telesillae signo — Telesillae fortibus factis.

Παρίεντι δὲ Κρεῦγα τὴν εἰκόνα, ἀνδρὸς πύκτου, καὶ τρόπαιον ἐπὶ Κορινθίοις ἀνασταθῆν, ἀγαλμὰ ἐστὶ καθήμενον Διὸς Μελιχίου, λίθου λευκοῦ, Πολυκλείτου δὲ ἔργον. ποιηθῆναι δὲ ἐπινυθάνομην αὐτὸ ἐπ' αἰτία τοιαύτη. Λακεδαιμονίοις πολεμεῖν πρὸς Ἀργεῖους ἀρξάμενοις οὐδεμία ἦν ἔτι ἀπαλλαγὴ, πρὶν ἢ Φίλιππος σφᾶς ἠνάγκασεν ὁ Ἀμύντου μένειν ἐπὶ τοῖς καθεστηκόσιν ἐξ ἀρχῆς ὄροις τῆς χώρας. τὸν δὲ ἔμπροσθεν χρόνον οἱ Λακεδαιμόνιοι

in regnum restituendo percusserunt, coniurationem fecere, si Thebas excindere non potuissent, mortem omnino se appetituros. De Promethei monumento minus, quam Opuntii, quae veritati sint consentanea, mihi videntur Argivi dicere.

CAP. XX. Si omiseris Creugantis pugilis effigiem, et tropaeum de Corinthiis erectum, simulacrum conspicitur Jovis Milichii, (quod est ac si Mansueti dicas) e candido marmore, Polyeleti opus. Dedicatum vero ob huiusmodi causam audivi. Lacedaemonii, suscepto semel contra Argivos bello, nullum belligerandi finem fecerunt, priusquam utrosque Philippus Amyntae filius definitis iam tum ab initio imperii terminis circumscripsit. Nam superioribus tempo-

μηδὲν ἔξω Πελοποννήσου περιεραζόμενοι τῆς Ἀργείας
 αἰεὶ τι ἀπετέμνοντο, ἢ οἱ Ἀργεῖοι, τετραμμένων πρὸς πό-
 155 λεμον ἱκείνων ὑπερόριον, ἐν τῷ τοιούτῳ καὶ αὐτοὶ σφί-
 σιν ἐνέκειντο. προηγμένοι δὲ ἀμφοτέροις ἐς ἄκρον τοῦ
 μίσους, ἔδοξεν Ἀργείοις λογάδας τρέφειν χιλίους· ἡγε-
 μῶν δὲ ἐτέτακτο ἐπ' αὐτοῖς Βρύας Ἀργεῖος, ὃς ἄλλα τε
 ἐς ἄνδρας ὕβρισε τοῦ δήμου, καὶ παρθένον κομιζομένην
 παρὰ τὸν νυμφίον ἤσχυνεν, ἀφελόμενος τοὺς ἄγοντας.
 ἐπιλαβούσης δὲ τῆς νυκτός, τυφλοῖ τὸν Βρύαντα ἢ παῖς,
 φυλάξασα ὑπνωμένον· φωραθεῖσα δὲ, ὡς ἐπέσχεν ἡμέ-
 ρα, κατέφηνεν ἱκέτις ἐς τὸν δῆμον. οὐ προεμείναν δὲ
 αὐτὴν τιμωρήσασθαι τοῖς χιλίοις, καὶ ἀπὸ τούτου προα-
 χθέντων ἐς μάχην ἀμφοτέρων, κρατοῦσιν οἱ τοῦ δήμου,
 κρατήσαντες δὲ οὐδένα ὑπὸ τοῦ θυμοῦ τῶν ἐναντίων
 ἔλιπον. ὕστερον δὲ ἄλλα τε ἐπηγάγοντο καθάρσια, ὡς
 ἐπὶ αἵματι ἐμφυλίῳ, καὶ ἄγαλμα ἀνέθηκαν Μειλιχίου
 Διός. (2) Πλησίον δὲ εἰσὶν ἐπιεραζόμενοι λίθῳ Κλέοβις

iibus Lacedaemonii de iis, quae extra Peloponnesum essent,
 nihil laborantes, de Argivorum semper aliquid finibus car-
 pebant, aut Argivi, si quando Lacedaemonii ad bellum extra
 fines gerendum se convertissent, eo tempore et ipsi Lacedae-
 monios urgebant. Quare vehementer exacerbatis utrinque
 animis, Argivi sibi statuerunt lectissimorum mille hominum
 praesidium alendum, quibus dux praefectus Bryas Argivus.
 Is et alia insolenter ac libidinose multa in populum fecit, et
 virgini cuidam, dum ad virum duceretur, iis ipsis, qui duce-
 bant, ereptae vitium obtulit. At illa eadem nocte Bryantem
 somno oppressum oculis orbavit: deprehensa, ubi illuxit,
 supplex ad populum confugit. Enimvero populus eam non
 dedere ad supplicium deposcentibus mille viris. Quare ad
 pugnam re utrinque deducta, victor populus in persequendis
 hostibus irae indulgens, nullum supplicii genus praeternisit.
 Interiecto dein tempore et alia expiandi civilis sanguinis
 causa facta sunt, et Mansueti Iovis signum dedicatum.
 (2) Prope sunt in marmore sculpti Cleobis et Biton, qui

καὶ Βίτων, αὐτοὶ τε ἔλκοντες τὴν ἄμαξαν, καὶ ἐπ' αὐτῇ ἄγοντες τὴν μητέρα ἐς τὸ Ἡραῖον. (3) Τούτων δὲ ἀπαντικρὺ Νεμείου Διὸς ἐστὶν ἱερόν· ἀγαλμα ὀρθὸν χαλκοῦν, τέχνη Λυσίππου. μετὰ δὲ αὐτὸ προελθοῦσιν ἐν δεξιᾷ Φορωνέως τάφος ἐστίν· ἐναγλίζουσι δὲ καὶ ἐς ἡμᾶς ἔτι τῷ Φορωνεῖ. πέραν δὲ τοῦ Νεμείου Διὸς Τύχης ἐστὶν ἐκ παλαιοτάτου ναός· οἱ δὲ Παλαμίδης τοὺς κύβους εὐρών ἀνέθηκεν ἐς τοῦτον τὸν ναόν. τὸ δὲ μνημα τὸ πλησίον Χορείας μαινάδος ὀνομάζουσι, Διονύσω λέγοντες καὶ ἄλλας γυναῖκας καὶ ταύτην ἐς Ἄργος συστρατεύσασθαι, Περσεία δὲ, ὡς ἐκράτει τῆς μάχης, φρονεῦσαι τῶν γυναικῶν τὰς πολλὰς· τὰς μὲν οὖν λοιπὰς θάπτουσι ἐν κοινῷ, ταύτη δὲ (ἀξιώματι γὰρ δὴ προεῖχεν) ἰδίᾳ τὸ μνημα ἐποίησαν. (4) Ἀπωτέρω δὲ ὀλίγον Ὁρῶν ἱερόν ἐστίν. ἐπανιόντι δὲ ἐκεῖθεν, ἀνδριάντες ἐστήκασι Πολυνείκους τοῦ Οἰδίποδος, καὶ ὅσοι σὺν ἐκείνω τῶν ἐν τέλει πρὸς τὸ τεῖχος μαχόμενοὶ τὸ Θηβαίων ἐτελεύτησαν. τούτους τοὺς ἄνδρας ἐς μόνων ἑπτὰ ἀριθμὸν κατήγαγεν Αἰσχύ- 156

impositam plaustro matrem ipsimet in Iunonis templum trahunt. (3) E regione Nemei Iovis aedes: in qua simulacrum dei recto statu ex aere, Lysippi opus. Hinc ad dexteram progressis ostendit se Phoronei sepulcrum. Phoroneo quidem nostra etiamnum aetate parentant. Supra Nemei Iovis Fortunae fanum est perantiquum: in quo inventas a se primum tesseras Palamedes dedicavit. Proximum monumentum Choriae Maenadis appellant. Liberi enim Patris castra et alias foeminas, et hanc secutam, quum ille Argos exercitum duceret, memorant: at Perseum, dum victoria potiretur, ex illis foeminis multas occidisse: ac ceteris commune monumentum, huic vero, quod dignitate anteibat, suum est separatim positum. (4) Non longe Horarum est aedes. Illinc rediens positas videas statuas Polynicis Oedipodis filii, et eorum omnium ducum, qui cum illo sub Thebarum muris pugnantes ceciderunt. Eos septem duntaxat recensuit

λος, πλειόνων ἔκ τε Ἄργους ἡγεμόνων, καὶ Μεσσηνίας, καὶ τινῶν Ἀρκάδων στρατευσαμένων. τούτων δὲ τῶν ἑπτὰ (ἐπηκολουθήκασιν γὰρ καὶ Ἀργεῖοι τῇ Διὸς ἰσχύλου ποιήσει) πλησίον κεῖνται καὶ οἱ τὰς Θήβας ἐλόντες, Αἰγιαλεὺς Ἀδράστου; καὶ Πρόμαχος Παρθενοπαίου τοῦ Ταλαοῦ, καὶ Πολύδαρος Ἴππομέδοντος, καὶ Θέρσανδρος, καὶ οἱ Ἀμφιαράου παῖδες, Ἀλκμαίων τε καὶ Ἀμφίλοχος Διομήδης τε καὶ Σθένελος· παρῆν δὲ ἔτι καὶ ἐπὶ τούτων Εὐρύαλος Μηκιστίης, καὶ Πολυνεῖκος Ἄδραστος, καὶ Τιμέας. τῶν δὲ ἀνδριάντων οὐ πόρρω δέκνυται Δαναοῦ μνημα, καὶ Ἀργείων τάφος κενός, ὁπόσους ἔν τε Ἰλίῳ καὶ Ὀπίσῳ κομιζομένους ἐπέλαβεν ἡ τελευτή. (5) Καὶ Διὸς ἐστὶν ἐνταῦθα ἱερὸν σωτήρος. καὶ παριούσιν ἐς τὸ οἴκημα, ἐνταῦθα τὸν Ἄδωνιν αἱ γυναῖκες Ἀργείων ὀδύρονται. ἐν δεξιᾷ δὲ τῆς ἐσόδου τῷ Κηφισῷ πεποιήται τὸ ἱερὸν. τῷ δὲ ποταμῷ τούτῳ τὸ ὕδωρ φασὶν οὐ καθάπαξ ὑπὸ τοῦ Ποσειδῶνος ἀφανισθῆναι, ἀλλὰ ἐνταῦθα

Aeschylus, quum plures tamen e primariis viris Argivorum, et e tota Messene, atque Arcadiae parte, in eius belli societatem venissent. Prope hos septem (nam et Argivi eum numerum, quem in suo carmine Aeschylus expressit, sequuntur) staturae positae sunt eorum, qui Thebas cepere, Aegialeus Adrastis filius, Promachus Parthenopaei, Talai nepos: Polydorus Hippomedontis, et Thersander: Amphiarai praeterea liberi, Alcmaeon et Amphiloclus: Diomedes ad hos, et Sthenelus: quin et Euryalus Mecistei; et Polynicis filii Adrastus et Timeas. A staturis hisce non longe ostenditur Danaei monumentum, et honorarius eorum Argivorum tumulus, qui aut ad Ilium cecidere, aut iam reduces morte oppressi sunt. (5) Est ibidem Servatoris Iovis aedes. E qua in cellam venias, ubi Argivorum matronae Adonin lugent. Ad dexteram eius aditus templum Cephisso flumini dicatum est. Eius fluminis aquam non semel a Neptuno exhaustam credi volunt, quum ipsi tamen eo ipso in loco, ubi templum

δὴ μάλιστα, ἔνθα καὶ τὸ ἱερόν ἐστι, συνιάσιν ὑπὸ γῆν
 ῥέοντος. παρὰ δὲ τὸ ἱερόν τοῦ Κηφισσοῦ Μεδούσης
 λίθου πεποιημένη κεφαλὴ· Κυκλώπων φασὶν εἶναι καὶ
 τοῦτο τὸ ἔργον. τὸ δὲ χωρίον τὸ ὕπισθεν καὶ ἐς τὸδε
 Κριτήριον ὀνομάζουσιν, Ὑπερμνήστραν ἔνταῦθα ὑπὸ Δα-
 ναοῦ κριθῆναι λέγοντες. (6) Τοῦτου δὲ ἐστὶν οὐ πόρθω
 θέατρον· ἐν δὲ αὐτῷ καὶ ἄλλα θεᾶς ἄξια, καὶ ἀνηρ
 φονεύων ἐστὶν ἄνδρα, Ὀθρυάδα τὸν Σπαρτιάτην Περί-
 λαος Ἀργεῖος ὁ Ἀλκίνορος. Περιλάω δὲ τούτῳ καὶ πρό-
 τερον ἔτι ὑπῆρχε Νεμείων ἀνηρῆσθαι νίκην παλαίοντι.
 (7) Ὑπερ δὲ τὸ θέατρον Ἀφροδίτης ἐστὶν ἱερόν· ἔμπρο-
 σθεν δὲ τοῦ ἔδους Τελέσιλλα ἢ ποιήσασα τὰ ἄσματα
 ἐπειρογασταὶ στήλη· καὶ βιβλία μὲν ἐκεῖνα ἔρριπται 157
 πρὸς τοῖς ποσίν, αὐτὴ δὲ ἐς κράνος ὄρᾳ κατέχουσα τῇ
 χειρὶ καὶ ἐπιτίθεσθαι τῇ κεφαλῇ μέλλουσα· ἦν δὲ ἡ Τε-
 λέσιλλα καὶ ἄλλως ἐν ταῖς γυναιξίν εὐδόκιμος, καὶ μᾶλλον
 ἔτιμᾶτο ἔτι ἐπὶ τῇ ποιήσει. Συμβάντος δὲ Ἀργείοις ἀτυ-
 χῆσαι λόγου μειζόνως πρὸς Κλεομένην τὸν Ἀναξανδρίδου

est, pro comperto habeant sub terram fluere. Iuxta
 Cephissi Medusae e marmore caput. Cyclopum hoc etiam
 opus fuisse dictitant. Vicum, qui a tergo est, Criterium in
 hoc usque tempus nominant, quod in eo de Hypermnestra
 a Danao iudicium factum memoriae proditum sit. (6) Non
 longe theatrum est. In eo et alia digna sunt, quae specten-
 tur, et vir virum caedens, a Othryadani Spartanum Perilaus
 Argivus Alcenoris filius. Et is quidem Perilaus ante de Iucta
 victor in Nemeis renunciatus fuerat. (7) Supra theatrum
 Veneris fanum: in cuius fronte e pavimento columna surgit,
 cui insistit Telesilla, quae cantica fecit. Ad pedes eius car-
 minum volumina iacent: ipsa galeam aspicit, quam capiti
 iam impositura manu tenet. Fuit Telesilla haec et aliis de
 causis inter foeminas illustris, et honorem praecipuum ex-
 poëtica meruit. Haec illa Telesilla est, quae tale virtutis
 muliebris documentum dedit. Quo tempore Argivi maiore,
 quam dicendo explicari possit, clade a Cleomene Anaxan-

καὶ Λακεδαιμονίους, καὶ τῶν μὲν ἐν αὐτῇ πεπτωκότων τῇ μάχῃ, ὅσοι δὲ ἐς τὸ ἄλσος τοῦ Ἄργου κατέφευγον, διαφθαρέντων καὶ τούτων, τὰ μὲν πρῶτα ἐξιόντων κατὰ ὁμολογίαν, ὡς δὲ ἔγνωσαν ἀπατώμενοι, συγκυτακαυθέντων τῷ ἄλσει τῶν λοιπῶν, οὕτω τοὺς Λακεδαιμονίους Κλεομένης ἤγειν ἐπὶ ἔρημον ἀνδρῶν τὸ Ἄργος. (8) Τελέσιλλα δὲ οἰκέτας μὲν, καὶ ὅσοι διὰ νεότητα ἢ γῆρας ὄπλα ἀδύνατοι φέρειν ἦσαν, τούτους μὲν πάντας ἀνεβίβασεν ἐπὶ τὸ τεῖχος· αὐτὴ δὲ ὁπόσα ἐν ταῖς οἰκίαις ὑπελείπετο καὶ τὰ ἐκ τῶν ἱερῶν ὄπλα ἀθροίσασα τὰς ἀκμαζούσας ἡλικίας τῶν γυναικῶν ὅπλαξεν· ὄπλασασα δὲ ἔτασσε κατὰ τοῦτο, ἢ τοὺς πολεμίους προσιόντας ἠπίστατο. ὡς δὲ ἐγένοντο οἱ Λακεδαιμόνιοι, καὶ αἱ γυναῖκες οὔτε τῷ ἀλαλαγμῷ κατεπλάγησαν, δεξάμεναι τε ἐμάχοντο. ἐβρόχόμενος, ἐνταῦθα οἱ Λακεδαιμόνιοι φρονήσαντες, ὡς καὶ διαφθερασί σφισι τὰς γυναῖκας ἐπιφθόνως τὸ κατόρθωμα ἔξει, καὶ σφαλεῖσι μετὰ ὄνειδῶν γενήσοιτο ἢ

Utriusque filio Lacedaemoniorum rege afflicti sunt, aliis in praelio caesis, ii, qui supplices in Argi lucum confugerant, partim ad pacis conditiones evocati, nihilo minus violati sunt; partim vero, ubi se dolo circumventos senserunt, se ipsos et lucum simul cremarunt. Quare Cleomenes, consumpta Argivorum militari aetate et robore, ad Argos oppugnandum confestim Lacedaemoniorum copias duxit. (8) Ibi Telesilla, ad murorum praesidia servitiis, et iis omnibus, qui per aetatem arma ferre non possent, amandatis, e domibus et templis armis, quae reliqua fortuna belli fecerat, refixis, omnes, quae integra aetate erant, foeminas obarmavit, et ibi eas collocavit, qua ad oppidum Lacedaemonios accessuros exploratum habebat. Neque vero illae, hoste appropinquante, bellico clamore exterritae sunt: quin fortiter et praesenti animo pugnantes, hostium impressionem sustinuerunt. At Lacedaemonii quum cogitare coepissent, si foeminas violassent, invidiosam fore eam victoriam: sin victi essent, se turpissime discessuros, omnem ab illis belli iram

συμπορά, ὑπείκουσι ταῖς γυναιξί. πρότερον δὲ ἔτι τὸν ἀγῶνα τοῦτον προεσήμηνεν ἡ Πυθία· καὶ τὸ λόγιον εἶτε ἄλλως, εἶτε καὶ ὡς συνεῖς, ἐδήλωσεν Ἡρόδοτος·

Ἄλλ' ὅταν ἡ θήλεια τὸν ἄρδονα νικήσασα
Ἐξελάσῃ, καὶ κῦδος ἐν Ἀργείοισιν ἄρῃται,
Πολλὰς Ἀργείων ἀμφιδρυφέας τότε θήσει.

τὰ μὲν εἰς τὸ ἔργον τῶν γυναικῶν ἔχοντα τοῦ χρησμοῦ 158
ταῦτα ἦν.

C A P U T XXI.

De memorandis ad forum Argivorum — Aeneae signo et loco
Delta dicto — sepulcris memorandis — templo Minervae
Salpingos — Epimenide — Pyrrhi monumento — de
Medusa Gorgone et Perseo variae narrationes — de Gor-
gophone — Laphaë — Latonae templo et Chlori Niobes
filia.

Κατελθοῦσι δὲ ἐντεῦθεν καὶ αὐτῆς τραπεῖσιν ἐπὶ τὴν
ἀγορὰν, ἔστι μὲν Κερδοῦς Φορωνέως γυναικὸς μνημα,
ἔστι δὲ ναὸς Ἀσκληπιοῦ. τὸ δὲ τῆς Ἀρτέμιδος ἱερὸν,
ἐπίκλησιν Πειθοῦς, Ἐπερμνήστρα καὶ τοῦτο ἀνέθηκε,

abstinuerunt. Atque hoc quidem facinus multo ante Delphici
oraculi vox praedixit, quam Herodotus vel aliis, vel iisdem
plane exposuit versibus:

Namque animosa viros quum vincet foemina, et omnem
Auferet Argolicae pubi Mavortis honorem,
Tunc Argiva phalanx saevis lacerabitur armis.

Haec de praeclaro foeminarum facinore Apollo.

CAP. XXI. Iam vero qui a Veneris fano descenderint,
et ad forum flexerint, Cerdus Phoronei uxoris monumentum
offendant. Sunt ibidem templa Aesculapii, et Dianae cogno-
mento Suadae. Hoc Hypermnestra dicavit, quo tempore

νικήσασα τῇ δίκῃ τὸν πατέρα, ἣν τοῦ Λυγκέως ἕνεκα ἔφυγε. (2) Καὶ Αἰνείου ἐνταῦθα χαλκοῦς ἀνδριάς ἐστι, καὶ χωρίον καλούμενον Δέλτα· ἐφ' ὅτῳ δὲ, (οὐ γάρ μοι τὰ λεγόμενα ἤρεσκεν) ἐκὼν παρήμι· πρὸ δὲ αὐτοῦ πεποιήται Διὸς Φυξίου βωμὸς, καὶ πλησίον Ὑπερμνήστρας μνῆμα Ἀμφιαράου μητρός· τὸ δὲ ἕτερον Ὑπερμνήστρας τῆς Δαναοῦ· σὺν δὲ αὐτῇ καὶ Λυγκεὺς τέθιπται· τούτων δὲ ἀπαντικρὺ Τάλκου τοῦ Βιαντίος ἐστι τάφος· τὰ δὲ ἐς Βιαντα καὶ ἀπογόνους τοῦ Βιαντος ἤδη λέλεκται μοι. (3) Ἀθηναῖς δὲ ἰδρῦσασθαι Σάλπιγγος ἱερόν φασιν Ἠγέλεων· Τυρσηνοῦ δὲ τοῦτον Ἠγέλεων, τὸν δὲ Ἡρακλέους εἶναι καὶ γυναικὸς λέγουσιν τῆς Λυδῆς, Τυρσηνὸν δὲ σάλπιγγα εὗρεῖν πρῶτον, Ἠγέλεων δὲ τὸν Τυρσηνοῦ διδάξαι τοὺς σὺν Τημένῳ Δωριέας τοῦ ὀργάνου τὸν ψόφον, καὶ δι' αὐτὸ Ἀθηναῖν ἐπονομάσαι Σάλπιγγα. (4) Πρὸ δὲ τοῦ ναοῦ τῆς Ἀθηναῖς Ἐπιμενίδου λέγουσιν εἶναι τάφον· Λακεδαιμονίους γὰρ πολεμήσαντας πρὸς Κνωσσίους ἐλεῖν ζῶντα Ἐπιμενίδην, λαβόν-

in iudicio patrem vicit, quum ille eius criminis ream egisset, quod Lynceo pepercisset. (2) Est ibidem Aenæae ex aere statua, et vicus, cui Delta nomen. Nominis quae fuerit causa, quoniam, quae vulgo prodita sunt, mihi non probantur, consulto praetereo. Ante eum vicum ara erecta est Phyxii (id est Liberatoris) Iovis, et prope Hypermnestrae monumentum Amphiarai matris: alterius etiam Hypermnestrae, Danaï filiae. Sepultus in eodem tumulo Lynceus est. E regione exstat sepulcrum Talai Biantis filii, de quo, eiusque posteris, iam ante egimus. (3) At Minervae Tubae cognomento aedem Hegelaum extruxisse aiunt: fuisse autem eum Tyrreni filium: ac Tyrrenum Hercule et Lyda muliere genitum primum tubam invenisse: cuius postea cantum Hegelaus Dorienses eos docuerit, qui Temenum secuti sunt. Quocirca nominasse eum Minervam Tubam. (4) Ante aedem Minervae sepulcrum videas, quod esse dicunt Epimenidis. Lacedaemonios enim, dum bellarent cum Gnoisiis, Epimenidem

τας δὲ ἀποκτεῖναι, διότι σφίσι οὐκ ἄλσια ἐμαντεύετο, αὐτοὶ δὲ ἀνελόμενοι θάψαι ταύτη φασί. (5) Τὸ δὲ οἰκοδόμημα λευκοῦ λίθου, κατὰ μέσον μάλιστα τῆς ἀγορᾶς, [οὔ] τροπαιὸν ἐπὶ Πύρρῳ τῷ Ἡπειρώτῃ, καθὰ λέγουσιν οἱ Ἀργεῖοι, καυθέντος δὲ ἐνταῦθα τοῦ νεκροῦ μνήμα καὶ τοῦτο ἂν εὔροι τις, ἐν ᾧ τὰ τε ἄλλα, ὅσοις ὁ Πύρρος ἐχρῆτο ἐς τὰς μάχας, καὶ οἱ ἐλέφαντές εἰσιν ἐπειρασμένοι. τοῦτο μὲν δὴ κατὰ τὴν πυρὰν οἰκοδόμημα ἐγένετο· αὐτὰ δὲ κεῖται τοῦ Πύρρου τὰ ὀστέα ἐν τῷ ἱερῷ τῆς Δήμητρος, παρ' ᾧ συμβῆναι οἱ καὶ τὴν τελευτήν, ἐδήλωσα ἐν τῇ Ἀτθίδι συγγραφῇ. τοῦ δὲ τῆς Δήμητρος ἱεροῦ τούτου ¹⁵⁹ κατὰ τὴν ἔσοδον ἀσπίδα ἰδεῖν Πύρρου χαλκῆν ἔστιν ὑπὲρ τῶν θυρῶν ἀνακειμένην. (6) Τοῦ δὲ ἐν τῇ ἀγορᾷ τῶν Ἀργείων οἰκοδομήματος οὐ μακρὰν χῶμα γῆς ἔστιν· ἐν δὲ αὐτῷ κεῖσθαι τὴν Μεδοῦσης λέγουσι τῆς Γοργόνης κεφαλὴν. ἀπόντος δὲ τοῦ μύθου, τάδε ἄλλα ἐς αὐτὴν ἔστιν εἰρημένα· Φόρκου μὲν θυγατέρα εἶναι, τελευτήσαντος δὲ οἱ τοῦ πατρὸς, βασιλεύειν τῶν περὶ τὴν λίμνην τὴν

vivum cepisse: ac deinde, quum eum occidissent, quod minime laeta praediceret, sublatum cadaver eo loco humasse. (5) At aedificium e candido marmore, quod in medio ferme se foro attollit, tropaeum de Pyrrho Epirotarum rege est, ut ipsi praedicant Argivi. Quo enim in loco cadaver eius crematum est, ibidem ei fuisse erectum monumentum: in quo quum alia, quibus in praeliis utebatur, insculpta, tum vero elephantum. Atque hoc quidem opus ad eius bustum eminet, ossa vero sunt in Cereris condita, ad quam aedem eum occubuisse, est a me in libro de Atticis rebus expositum. Et in primo quidem aditu templi Cereris licet adhuc videre in supero forium limine ipsis Pyrrhi affixum scutum. (6) Non longe vero ab eo opere, quod in foro Argivorum est, tumulus terrae consurgit, in quo conditum ferunt Medusae Gorgonis caput: de qua nullam ut fabulae rationem habeamus, haec memoriae prodita sunt. Phorci eam filiam fuisse: patre mortuo, acceptum ab illo regnum eorum populorum,

Τριτωνίδα οϊκούντων, καὶ ἐπὶ θήραν τε ἐξίεναι καὶ ἐς τὰς μάχας ἠγεισθαι τοῖς Λίβυσι, καὶ δὴ καὶ τόδε ἀντικαθημένην στρατῶ πρὸς τὴν Περσέως δύναμιν (ἔπεσθαι γὰρ καὶ τῷ Περσεῖ λογάδας ἐκ Πελοποννήσου) δολοφονηθῆναι νύκτωρ, καὶ τὸν Περσέα τὸ κάλλος ἔτι καὶ ἐπὶ νεκρῷ θαυμάζοντα, οὕτω τὴν κεφαλὴν ἀποτεμόντα αὐτῆς, ἄγειν τοῖς Ἑλλήσιν ἐς ἐπίδειξιν. (7) Καρχηδονίῳ δὲ ἀνδρὶ Προκλεῖ τῷ Εὐκράτους ἕτερος λόγος ὅδε ἐφαίνετο εἶναι τοῦ προτέρου πιθανώτερος. Λιβύης ἢ ἔρημος καὶ ἄλλα παρέχεται θηρία ἀκούσασιν οὐ πιστὰ, καὶ ἄνδρες ἔνταῦθα ἄγριοι, καὶ ἄγριαὶ γίνονται γυναῖκες· ἔλεγέ τε ὁ Προκλῆς ἀπ' αὐτῶν ἄνδρα ἰδεῖν κομισθέντα ἐς Ῥώμην. εἶκαζεν οὖν, πλανηθεῖσαν γυναῖκα ἐκ τούτων καὶ ἀφικομένην ἐπὶ τὴν λίμνην τὴν Τριτωνίδα λυμαίνεσθαι τοὺς προσοίκους, ἐς ὃ Περσεὺς ἀπέκτεινεν αὐτήν. Ἀθηναῶν δὲ οἱ συνεπιλαβέσθαι δοκεῖν τοῦ ἔργου, ὅτι οἱ περὶ τὴν λίμνην τὴν Τριτωνίδα ἄνθρωποι ταύτης εἰσὶν ἱεροί. (8) Ἐν δὲ Ἀργεὶ παρὰ τοῦτο δὴ τὸ μνημα τῆς Γοργόνης Γοργοφόνης τάφος ἐστὶν τῆς Περσέως· καὶ ἐφ' ὅτῳ μὲν

qui Tritonidem paludem accolunt, tenuisse. Solitam in venationes et pugnas exire cum Afrorum, quibus imperabat, manu. Quare quum Persei copiis, quas ille lectissimas ex Peloponneso adduxerat, acie occurrisset, noctu per insidias oppressam. Mortuae pulchritudinem admiratum Perseum, praecisum caput, ut spectaculo esset, in Graeciam reportasse. (7) At Proclus Carthaginiensis Eucratis filius veri fere similiorem historiam literis mandavit. In Africae desertis bestias gigni multas mirabili specie atque inusitata, feros inter eas viros et foeminas, ac virum se Romam illinc deportatum vidisse testatur. Conicere itaque se, ex illis foeminis unam fuisse Medusam: quae quum a suis gregibus aberrans venisset ad Tritonidem paludem, eius accolae male mulctavit, usque dum a Perseo est occisa. Adiutricem vero Perseo Minervam fuisse, idcirco proditum, quod, qui stagnum illud accolunt homines, Minervae sacri sunt. (8) Juxta hoc Gorgonis monumentum est Argis Gorgophones Persei filiae tumulus:

αὐτῇ τὸ ὄνομα ἐτέθη, δῆλον εὐδὺς ἀκούσαντι. γυναικῶν δὲ πρώτην αὐτὴν φασὶ τελευτήσαντος τοῦ ἀνδρὸς Περιήρους τοῦ Αἰόλου (τούτῳ γὰρ παρθένος συνώκησε) τήνδε αὖτις Οἰβάλω γήμασθαι. πρότερον δὲ κατεστήκει ταῖς γυναιξίν ἐπὶ ἀνδρὶ ἀποθανόντι χηρεῦεν. (9) Τοῦ τάφου δὲ ἔμπροσθεν τροπαιὸν λίθου πεποιήται κατὰ ἀνδρὸς Ἀργείου Λαφάου· τοῦτου γὰρ (γράφω δὲ, ὅποσα λέγουσιν αὐτοῖ περὶ σφῶν Ἀργεῖοι) τυραννοῦντα ἐξέβαλεν ἐπαναστὰς ὁ δῆμος· φυγόντα δὲ 160 εἰς Σπάρτην Λακεδαιμόνιοι κατάγειν ἐπειρῶντο ἐπὶ τυραννίδι. νικήσαντες δὲ οἱ Ἀργεῖοι τῇ μάχῃ Λαφάν τε καὶ τῶν Λακεδαιμονίων τοὺς πολλοὺς ἀπέκτειναν. (10) Τὸ δὲ ἱερὸν τῆς Αἰτουῦς ἔστι μὲν οὐ μακρὰν τοῦ τροπαιου, τέχνη δὲ τὸ ἄγαλμα Πραξιτέλου. τὴν δὲ εἰκόνα παρὰ τῇ θεῷ τῆς παρθένου Χλωρίν ὀνομάζουσι, Νιόβης μὲν θυγατέρα εἶναι λέγοντες, Μελίβοιαν δὲ καλεῖσθαι τὸ ἐξαρχῆς ἀπολλυμένων δὲ ὑπὸ Ἀρτέμιδος καὶ Ἀπόλλωνος τῶν Ἀμφίονος παίδων, περιγενέσθαι μὲν μόνην τῶν

cui quare sit id nominis impositum, omnibus, ad quorum aures pervenerit, per se statim perspicuum esse potest. Hanc primam fuisse aiunt, quae, Periere Aeoli filio, quicum virgo nupta fuerat, mortuo, alteri viro Oebalo nupsert; quum ante sanctum et solemne foeminis fuisset, priore viro mortuo, secundis nuptiis abstinere. (9) Ante hoc sepulcrum tropaeum erectum est lapideum de Laphaë Argivo homine. Hunc (scribo, quae ipsi Argivi de se memorant) dominatu, facto impetu, populus eiecit. Quumque is ad Lacedaemonios confugisset, conati illi quidem sunt in pristinam eum tyrannidem reducere: at Argivi praelio victos reiecerunt, multosque de Lacedaemoniorum numero, ac ipsum in primis Laphaëm, interemerunt. (10) Ab hoc tropaeo non longe abest Latonae aedes: simulacrum Praxitelis opus est. Eius, quae deae adsistit, virginis effigiem Chlorin vocant: filiam Niobes fuisse dicunt, eique ab initio Meliboeae nomen fuisse. Peremptis vero a Diana et Apolline Amphionis filiis, de eo

ἀδελφῶν ταύτην καὶ Ἀμύκλαν, περιγενέσθαι δὲ εὐξαμένους τῇ Ἀητοῖ. Μελίβοιαν δὲ οὕτω δὴ παραύτίκα τε χλωρὰν τὸ δεῖμα ἐποίησε, καὶ ἐς τὸ λοιπὸν τοῦ βίου διέμεινεν, ὡς καὶ τὸ ὄνομα ἐπὶ τῷ συμβάντι ἀντὶ Μελιβοίας αὐτῇ γενέσθαι Χλωρίν. τούτους δὴ φασὶν Ἀργεῖοι τὸ ἐξαρχῆς οἰκοδομῆσαι τῇ Ἀητοῖ τὸν ναόν. ἐγὼ δὲ (πρόσκειμαι γὰρ πλέον τι, ἢ οἱ λοιποὶ, τῇ Ὀμήρου ποιήσει) δοκῶ τῇ Νιόβῃ τῶν παίδων μηδένα ὑπόλοιπον γενέσθαι. μαρτυρεῖ δὲ μοι τὸ ἔπος:

Τὼ δ' ἄρα καὶ δοιῶ περ ἰόντ' ἀπὸ πάντας ὄλεσσαν.
οὔτος μὲν δὴ τὸν οἶκον τὸν Ἀμφίονος ἐκ βάρδρων ἀνα-
τραπέντα οἶδε.

fratrum ac sororum numero hanc, et Amyclan, quod solae Latonam fuerint deprecatae, servatas fuisse: ac Meliboean quidem prae terrore statim pallidam factam: qui quum ei color perpetuus fuisset, pro Meliboea, sunt ex rei eventu nomine, Chlorin appellatam. Et ab his quidem *Niobes superstitionibus liberis* initio templum Latonae factum Argivi asserunt. At ego, qui Homerum auctorem sequor studiosius aliquanto, quam ceteri, nullum omnino relictum de Niobes liberis existimo. Testimonio versus ille est:

Quisque superfuerant, geminis fixere sagittis.

Totam sane funditus Amphionis domum excisam, perceptum habuisse videtur.

CAPUT XXII.

De templo Junonis Anthææ et sepulcro feminarum, quæ cum Baccho contra Perseum pugnarunt — templo Cereris Pelasgidis — Jovis Mechanei signo — duobus Tantalibus — templo Neptuni Proselystii — templo Castoris et Pollucis — templo Lucinæ ab Helena condito — templo Hecates — Sacada — gymnasio Cylarabi et signo Minervæ Paniaæ in eo.

Τῆς δὲ Ἥρας ὁ ναὸς τῆς Ἀνθείας ἐστὶ τοῦ ἱεροῦ τῆς Ἀητοῦς ἐν δεξιᾷ, καὶ πρὸ αὐτοῦ γυναικῶν τάφος. ἀπέθανον δὲ αἱ γυναῖκες ἐν μάχῃ πρὸς Ἀργείους τε καὶ Περσέα, ἀπὸ νῆδων τῶν ἐν Αἰγαίῳ Διονύσῳ συνεστρατευμένοι· καὶ διὰ τοῦτο Ἀλίας αὐτὰς ἐπονομάζουσιν. (2) Ἀντικρὺ δὲ τοῦ μνήματος τῶν γυναικῶν Διμήτρος ἐστὶν ἱερὸν ἐπίκλησιν Πελασγίδος ἀπὸ τοῦ ἰδρυσάμενου Πελασγοῦ τοῦ Τριοπα, καὶ οὐ πόρρω τοῦ ἱεροῦ τάφος Πελασγοῦ. πέραν δὲ τοῦ τάφου χαλκείον ἐστὶν οὐ μέγα, ἀνέχει δὲ αὐτὸ ἀγάλματα ἀρχαῖα, Ἀρτέμιδος καὶ Διὸς καὶ Ἀθηνᾶς. (3) Λευκίας μὲν οὖν ἐν τοῖς ἔπεσιν ἐποίησε, 161 Μηχανέως τὸ ἄγαλμα εἶναι Διὸς, καὶ Ἀργείων ἔφη τοὺς

CAP. XXII. Ad Latonæ dexteram est Junonis Anthææ (quasi *Floridæ dixeris*) aedes. Pro aede earum mulierum tumulus, quæ ab Aegæi maris insulis Liberi Patris castra secutæ, contra Argivos eorumque ducem Perseum pugnantibus ceciderunt. A maritimis quidem, unde venerant, locis *Marinas* eas nominant. (2) Ex adverso ei monumento Cereris est fanum cognomento *Pelasgidis*, quod illud dedicavit *Pelagus Triopæ filius*. Prope adest *Pelagi* ipsius sepulcrum. Quod ubi præterieris, aeneum cippum videas modica magnitudine. Is vetusta sustinet simulacra, *Dianæ, Iovis, Minervæ*. (3) *Lyceas* versibus mandavit, *Mechanei Iovis* (quasi *Machinatoris dicas*) signum illud esse. Et hoc in loco Argivos

ἐπὶ Ἴλιον στρατεύσασαιτας ἐνταῦθα ὁμόσαι παραμένειν πολεμοῦντας, ἔς τ' ἂν ἢ τὸ Ἴλιον ἔλωσιν, ἢ μαχομένους τελευτῇ σφᾶς ἐπιλάβῃ. (4) Ἐτέροις δὲ ἔστιν εἰρημένον, ὅστ' ἐν τῷ χαλκείῳ κείσθαι Ταντάλου. τὸν μὲν δὴ Θυέστου παῖδα ἢ Βροτέου (λέγεται γὰρ ἀμφοτέρω), ὃς Κλυταιμνήστρα πρότερον ἢ Ἀγαμέμνων συνώκησε, τοῦτον μὲν Τάνταλον οὐ διοίσομαι ταφῆναι ταύτη· τοῦ δὲ λεγομένου Διός τε εἶναι καὶ Πλουτοῦς ἰδῶν οἶδα ἐν Σιπύλῳ τάφον θείας ἄξιον. πρὸς δὲ οὐδὲ ἀνάγκη συνέπεσεν ἐκ τῆς Σιπύλου φυγεῖν αὐτὸν, ὡς Πέλοπα ἐπέλαβεν ὕστερον, ἐλαύνοντος Ἴλου τοῦ Φρυγὸς ἐπ' αὐτὸν στρατιᾶ. τάδε μὲν ἔς τοσοῦτον ἐξητάσθω. τὰ δὲ ἔς τὸν βόθρον τὸν πλησίον δρώμενα Νικόστρατον ἄνδρα ἐπιχώριον καταστήσασθαι λέγουσιν. ἀφιασί δὲ καὶ νῦν ἔτι ἐς τὸν βόθρον καιομένας λαμπάδας Κόρη τῇ Δήμητρος. (5) Ἐνταῦθα Ποσειδῶνός ἐστιν ἱερὸν, ἐπίκλησιν Προσκλυστίου· τῆς γὰρ χώρας τὸν Ποσειδῶνα ἐπικλύσαι τὴν πολλήν, ὅτι Ἴφρας εἶναι καὶ οὐκ αὐτοῦ τὴν γῆν Ἴναχος καὶ οἱ

tradit ad Troiam ituros coniurasse, non ante se ab eo bello discessuros, quam aut Ilium expugnassent, aut in pugna mortem oppetissent. (4) Non desunt, qui in eo cippo Tantalali ossa condita dicant: illius nempe, quicum (sive Thyestae, seu Bronteii filius fuerit: utrumque enim traditur) nupta fuit Clytaemnestra, priusquam Agamemnoni nuberet. Is Tantalus hoc in loco sit an alibi sepultus, per me non fuerit controversum. At enim qui Iovis et Plutus est habitus, eius ego monumentum, valde illud quidem insigne, Sipyli vidi. Sed neque ulla cum vis adegit, ut e Sipylo fugeret, sicuti postea Pelopen, quem armis et exercitu cecit Ius Phryx. Sed haec hactenus satis a nobis quaesita fuerint. Quae veritate ad proximum scrobem peraguntur, ea indigenam hominem Nicostratum instituisse aiunt. Mittunt autem in eam foveam hoc etiam tempore ardentem Proserpinae faces. (5) Exstat eodem in loco Neptuni cognomento Prosclystii (id est Inundatoris) templum. Diluisse enim maximam partem agri eo tempore Neptunum memorant, quo Inachus, quique ei in

συνδικάσαντες ἔγνωσαν. Ἦρα μὲν δὴ παρὰ Ποσειδῶνος εὔρετο ἀπελθεῖν ὀπίσω τὴν θάλασσαν· Ἀργεῖοι δὲ, ὄθεν τὸ κῆμα ἀνεχώρησεν, ἱερὸν Ποσειδῶνι ἐποίησαν Προσκλυσιῶ. (6) Προελθόντι δὲ οὐ πολὺ τάφος ἐστὶν Ἄργου, Διὸς εἶναι δοκοῦντος καὶ τῆς Φορωνέως Νιόβης· μετὰ δὲ ταῦτα Διοσκούρων ναός. ἀγάλματα δὲ αὐτοῖ τε καὶ οἱ παῖδες εἰσιν, Ἄναξις καὶ Μνασίνουσ, σὺν δὲ σφισιν αἱ μητέρες Ἰλάειρα καὶ Φοίβη, τέχνη μὲν Δίποίνου καὶ Σκύλλιδος, ξύλου δὲ ἐβένου· τοῖς δ' ἵπποις τὰ μὲν πολλὰ ἐβένου καὶ τούτοις, ὀλίγα δὲ καὶ ἐλέφαντος πεποιήται. (7) Πλησίον δὲ τῶν Ἀνάκων Ἐλληθυσίας ἐστὶν ἱερὸν, ἀνάθημα Ἑλένης, ὅτε σὺν Πειριθῶ Θησεύς ἀπελθόντος ἐς Θεσπρωτοὺς Ἄφιδνά τε ὑπὸ Διοσκούρων ἐάλω, καὶ 162 ἤγετο ἐς Λακεδαίμονα Ἑλένη. ἔχει μὲν γὰρ αὐτὴν λέγουσιν ἐν γαστρὶ, τεκοῦσαν δὲ ἐν Ἄργει, καὶ τῆς Ἐλληθυσίας ἰδρυσάμενην τὸ ἱερὸν, τὴν μὲν παῖδα, ἣν ἔτεκε, Κλυταιμνήστρα δοῦναι, (συννοικεῖν γὰρ ἤδη Κλυταιμνήστραν Ἀγαμέμνονι) αὐτὴν δὲ ὕστερον τούτων Μενελάω

consilio adfuerunt, terram eam Iunonis, non Neptuni esse debere pronunciarunt. At deinde, quum Iuno eum exorasset, ut mare deduceret, per quem locum unda refluxit, in eo Prosclystio Neptuno templum Argivos crexisse. (6) Ubi aliquantulum processeris, Argi sepulcrum offendes, quem Iove et Niobe Phoronei filia genitum putant. Exinde Castoris et Pollucis templum: in quo simulacra quum ipsorum, tum liberorum, Anaxidis et Mnasinoi: atque eorum utriusque matrum, Hilairae et Phoebes, Dipoeni et Scyllidis arte facta e ligno, ebeni. Ipsis etiam equis maior pars ex ebano facta: reliqua, exigua quidem, ex ebore. (7) Prope Castorum Lucinae fanum dicavit Helena, quo tempore, Theseo cum Pirithoo iu Thesprotos profecto, a Castore et Polluce Aphidna capta, Helena Lacedaemonem reportata est: fuisse eam aiunt a Theseo gravidam, et Argis enixam templum Lucinae crexisse: puellam vero, quam peperit, Clytaemnestrae educandam tradidisse: (fuisse enim iam tum cum Agamemnone Clytaemnestram) ipsam vero postea Helenam Menelao nuptam.

γήμασθαι. καὶ ἐπὶ τῷδε Εὐφορίων Χαλκιδεὺς καὶ Πλευρώνιος Ἀλέξανδρος ἔπη ποιήσαντες, πρότερον δὲ ἔτι Στησίχορος ὁ Ἱμεραῖος, κατὰ ταῦτά φασιν Ἀργείοις, Θησίως εἶναι θυγατέρα Ἰφιγένειαν. (8) Τοῦ δὲ ἱεροῦ τῆς Εἰληθυίας πέραν ἐστὶν Ἐκάτης ναὸς, Σκόπα δὲ τὸ ἄγαλμα ἔργον. τοῦτο μὲν λίθου· τὰ δ' ἀπαντικρῶ χαλκᾷ Ἐκάτης καὶ ταῦτα ἀγάλματα, τὸ μὲν Πολύκλειτος ἐποίησε, τὸ δὲ ἀδελφὸς Περικλείτου Ναυκύδης Μόθωνος. ἐρχομένῳ δὲ ὁδὸν εὐθείαν ἐς γυμνάσιον Κυλάραβιν, ἀπὸ τοῦ παιδὸς ὀνομαζόμενον τοῦ Σθενέλου, τίθεται δὴ Δικύμνιος ὁ Ἡλεκτρώωνος· ἀποθανεῖν δ' αὐτὸν Ὅμηρος ὑπὸ Τληπτολέμου φησὶ τοῦ Ἡρακλέους, καὶ διὰ τὸν φόνου τοῦτον ἔφυγεν ἐξ Ἀργεὺς Τληπτόλεμος. (9) Ὀλίγον δὲ τῆς ἐπὶ Κυλάραβιν καὶ τὴν ταύτη πύλην ἀποτραπεῖσι, Σακάδα μνημᾶ ἐστίν, ὅς τὸ αὐτῆμα τὸ Πυθικὸν πρῶτος ἠύλησεν ἐν Δελφοῖς· καὶ τὸ ἔχθος τῷ Ἀπόλλωνι διαμῆνον ἐς τοὺς αὐλητὰς ἔτι ἀπὸ Μαρσύου καὶ τῆς ἀμίλλης τοῦ Σιληνοῦ πανθῆναι διὰ τοῦτον δοκεῖ τὸν Σακά-

Quare et Euphorion Chalcidensis, et Alexander Pleuronius, et ante eos Stesichorus Himeraeus, idem, quod Argivi celebrant, versibus testati sunt, Iphigeniam Theseo ex Helena genitam. (8) Ultra Lucinae fanum est Hecates delubrum: deae signum Scopae opus, e marmore. Atque e regione sunt duo eiusdem deae signa ex aere; alterum Polycletus; Pericleti frater alterum, Naucydes Mothonis filius, fecit. Quae per viam rectam iter ad gymnasium, quod (a Stheneli filio) Cylarabi nuncupatur, sepulcrum exstat Licymnii Electryonis filii, quem dixit Homerus a Tleptolemo Herculis filio caesum: cuius caedis causa Argis exulavit Tleptolemus. (9) Qui paululum a Cylarabi gymnasio, et ea porta, quae proxima est, diverterint, Sacadae monumentum inveniant, qui primus Pythicum cantum tibia Delphis cecinit: quo placatus Apollo, rediit cum tibicinibus in gratiam, quum ante eos male odisset propter Marsyae et Sileni, qui deum ipsum provocarant, cer-

δαν. (10) Ἐν δὲ τῷ γυμνασίῳ τῷ Κυλαράβου καὶ Πανία ἐστὶν Ἀθηνᾶ καλουμένη, καὶ τάφον Σθενέλου δεικνῦσαι, τὸν δὲ αὐτοῦ Κυλαράβου. πεποιήται δὲ οὐ πόρρω τοῦ γυμνασίου πολυάνδριον τοῖς μετὰ Ἀθηναίων πλεύσασιν Ἀργείοις ἐπὶ καταδουλώσει Συρακουσῶν τε καὶ Σικελίας.

CAPUT XXIII.

De templo Bacchi ejusque signo — aliis memorandis et Batonis templo inter illa — Hyrnethus sepulcro — nobilissimo Aesculapii templo et signo — Dianae Pheraeae signo et Argivis Palladium sibi vindicantibus — Heleno Priami filio — Acrisii aeneo thalamo — templo Bacchi Cresii (Cretici) et Veneris Coelestis — arce Argivorum Larissa.

Ἐντεῦθεν ἐρχομένοις ὁδὸν * καλουμένην ναός ἐστὶν ἐν δεξιᾷ Διονύσου· τὸ δὲ ἄγαλμα εἶναι λέγουσιν ἐξ 163 Εὐβοίας· συμβάσης γὰρ τοῖς Ἕλλησιν, ὡς ἐκομίζοντο ἐξ Ἰλίου, τῆς πρὸς τῷ Καφηρεῖ ναυαγίας, τοὺς δυνηθέντας ἐς τὴν γῆν διαφυγεῖν τῶν Ἀργείων ὄϊγός τε πιέζει καὶ λιμός. εὐξαμένοις δὲ θεῶν τινα ἐν τοῖς παροῦσιν ἀπόροις γενέσθαι σωτήρα, αὐτίκα ὡς προήεσαν, ἐφάνη σφίσι

tamina. (10) In Cylarabi gymnasio signum est Minervae, cui Paniae cognomen. Stheneli ibidem tumulum, ipsius etiam Cylarabi ostendunt. Praeterea exstructum fuit non longe a gymnasio commune monumentum iis Argivis, qui cum Atheniensibus classe, ut Syracusas et Siciliam in potestatem redigerent, profecti sunt.

CAP. XXIII. Hinc ea contententibus via, cui nomen * ostendit se ad dexteram Liberi Patris aedes: cuius signum delatum tradunt ex Euboea. Nam quum, Graecis ab Ilii expugnatione redeuntibus, ad Caphareum fractis navibus magna ipsorum pars inter scopulos perisset, Argivi, qui e naufragio terram prensare potuerunt, frigore prope et fame consument, precati dicuntur, ut quis deorum se in tantis rerum difficultatibus salvos vellet. Quum itaque processissent, spe-

Διονύσου σπήλαιον, καὶ ἄγαλμα ἦν ἐν τῷ σπηλαίῳ τοῦ θεοῦ, τότε δὲ αἶγες ἄγραι φεύγουσαι τὸν χειμῶνα ἐς αὐτὸ ἦσαν ἠθροισμένοι. ταύτας οἱ Ἀργεῖοι σφάζαντες τὰ τε κρέα ἐδελπνησαν, καὶ δέρμασιν ἐχρήσαντο ἀντὶ ἐσθῆτος. ἐπεὶ δὲ ὁ χειμῶν ἐπαύσατο, καὶ ἐπισκευάσαντες τὰς ναῦς οἵκαδε ἐκομίζοντο, ἐπάγονται τὸ ἐκ τοῦ σπηλαίου ξόανον, καὶ διατελοῦσιν ἐς τὸδε τιμῶντες ἔτι. (2) Τοῦ Διονύσου δὲ ἐγγυτάτω οἰκίαν ὄψει τὴν Ἀδράστου, καὶ ἀπαιτέρῳ ταύτης ἱερὸν Ἀμφιαράου, καὶ τοῦ ἱεροῦ πέραν Ἐριφύλης μνήμα. ἐξῆς δὲ τούτων ἐστὶν Ἀσκληπιοῦ τέμενος, καὶ μετὰ ταῦτα ἱερὸν Βάτωνος. ἦν δὲ ὁ Βάτων γένους Ἀμφιαράῳ τοῦ αὐτοῦ τῶν Μελαμποδιδῶν, καὶ ἐς μάχην ἐξιόντι ἠνιόχει τοὺς Ἴππους. γενομένης δὲ τῆς τροπῆς ἀπὸ τοῦ Θηβαίων τείχους, χάσμα γῆς Ἀμφιάρου καὶ τὸ ἄρμα ὑποδεξάμενον ἠφάνισεν ὁμοῦ καὶ τοῦτον τὸν Βάωνα. (3) Ἐπανιόντι δὲ ἐκ τῆς Κόλλης, Ἐρνηθοῦς τάφον λέγουσιν εἶναι. εἰ μὲν δὴ κενὸν καὶ ἄλλως ἐς μνήμην τῆς γυναικὸς, εἰκότα λέγουσιν, εἰ δὲ τῆς Ἐρνη-

cum Liberi Patris animadvertere, et dei in eo signum. In eum vero specum multae se caprae silvestres frigus fugientes gregatim immiserant: quibus mactatis, carnibus famem, pellibus frigus repulerunt. Deinde vero, quum hyems remisisset, reparatis navibus in patriam reverti, signum, quod tunc e specu asportarunt, hac etiam aetate religiose colunt. (2) Proxime ad Liberi Patris Adrasti domum videas, et paulo longinquius Amphiarai fanum: ultra fanum Eriphyles monumentum: posthaec Aesculapii delubrum, et Batonis aedes. Fuit hic Baton Amphiarai gentilis, et ipse de Melampodidarum genere: qui quum Amphiarao in praeliis aurigae operam navaret, reiectis a Thebarum muris Argivis, eodem terrae hiatus, quo ille, cum curru haustus evanuit. (3) Iam vero a Coele redeuntibus, qui in conspectu est tumulus, Hyrnethus esse dicunt. Quod si honorarium velint esse, atque in eius foeminae memoriam exstructum, non omnino absurda dicunt:

δοῦς κείσθαι τὸν νεκρὸν νομίζουσιν ἐνταῦθα, ἐγὼ μὲν
 σφίσι οὐ πείδομαι, πειθέσθω δὲ, ὅστις τὰ Ἐπιδαυρίων
 οὐ πέπυσται. (4) Τὸ δὲ ἐπιφανέστατον Ἀργείοις τῶν
 Ἀσκληπιείων ἄγαλμα ἐφ' ἡμῶν ἔχει, καθήμενον Ἀσκλη-
 πιὸν, λίθου λευκοῦ, καὶ παρ' αὐτὸν ἔστημεν Ἑπίεια·
 κἀθηται δὲ καὶ οἱ ποιήσαντες τὰ ἄγαλματα, Ξενοφίλος
 καὶ Στράτων. ἔξαρχῆς δὲ ἰδρύσατο Σφῦρος τὸ ἱερόν,
 Μαχάονος μὲν υἱὸς, ἀδελφὸς δὲ Ἀλεξάνορος τοῦ παρὰ
 Σικωνίοις ἐν Τιτάνη τιμᾶς ἔχοντος. (5) Τῆς δὲ Ἀρτέ-
 μιδος τῆς Φεραίας (σέβουσι γὰρ καὶ Ἀργεῖοι Φεραίων 164
 Ἀρτεμίν κατὰ ταῦτ' Ἀθηναίοις καὶ Σικωνίοις) τὸ ἄγαλ-
 μα καὶ οὗτοί φασιν ἐκ Φερῶν τῶν ἐν Θεσσαλίᾳ κομισθῆ-
 ναι. τάδε δὲ αὐτὸς οὐχ ὁμολογῶ· λέγουσι γὰρ Ἀργεῖοι
 Δηϊανείρας ἐν Ἀργεὶ μνημα εἶναι τῆς Οἰνέως, τό τε
 Ἐλένου τοῦ Πριάμου, καὶ ἄγαλμα κείσθαι παρὰ σφίσι
 Ἀθηναῖς, τὸ ἐκκομισθῆν ἐξ Ἰλίου, καὶ ἄλῶναι ποιῆσαν
 Ἰλίον. τὸ μὲν δὲ Παλλάδιον (καλεῖται γὰρ οὕτω) δῆλόν

sin Hyrnethus ipsius cadaver ibi conditum, mihi id nullo pacto
 persuaserint. Id enim facilius illi crediderint, quibus Epi-
 dauriorum res ignotae sunt. (4) De Aesculapii vero templis
 quod apud Argivos nobilissimum est, habet dei signum, quod
 aetate nostra exstat, sedens, e candido lapide. Assidet Bona
 Valetudo: assident, qui signa ipsa fecerunt, Xenophilus et
 Straton. Templum dedicavit initio Sphyrus Machaonis filius,
 Alexanoris illius, cui apud Sicyonios Titanae honores habentur,
 frater. (5) Pheraeae vero Dianae (Pheraeae enim Argivi
 etiam venerantur) tam apud Sicyonios, quam apud Athe-
 nienses signum est, quod hi ad se Pheris (quae civitas est in
 Thessalia) deportatum tradunt. Iam vero quod apud se
 Argivi esse dicunt Deianirae Oenei filiae monumentum, et
 Heleni Priami filii; Minervae etiam signum post Ilii eversio-
 nem ad se translatum, illud scilicet ipsum, quod unum fuit
 de iis, quibus demum amissis capi Ilium potuit: illis ego
 neutiquam assentior. Nam Palladium (sic enim est Minervae

ἔστιν ἐς Ἰταλίαν κομισθὲν ὑπὸ Αἰνείου. Δηϊανείρα δὲ τὴν τελευταίην περὶ Τραχίνα ἴσμεν καὶ οὐκ ἐν Ἀργεὶ γενομένην· καὶ ἔστιν ὁ τάφος αὐτῆς πλησίον Ἡρακλείας τῆς ὑπὸ τῇ Οἴτῃ. (6) Τὰ δὲ ἐς Ἑλένον τὸν Πριάμου δεδήλωκεν ὁ λόγος ἥδη μοι, μετὰ Πύρρου τοῦ Ἀχιλλέως αὐτὸν ἔλθειν ἐς Ἥπειρον, καὶ ἐπιτροπεῦσαί τε τοῦ Πύρρου παῖδας συνοικοῦντα Ἀνδρομάχῃ, καὶ τὴν Κεστρίνην καλουμένην ἀπὸ Κεστρίνου τοῦ Ἑλένου λαβεῖν τὸ ὄνομα. οὐ μὴν οὐδὲ αὐτῶν λέληθεν Ἀργείων τοὺς ἐξηγητὰς, ὅτι μὴ πάντα ἐπ' ἀληθεία λέγεται σφίσι· λέγουσι δὲ ὅμως. οὐ γάρ τι ἔτοιμον μεταπεῖσαι τοὺς πολλοὺς ἐναντία ὧν δοξάζουσιν. (7) Ἀλλὰ δὲ ἔστιν Ἀργείοις θείας ἄξια. κατὰ γαίον οἰκοδόμημα, ἐπ' αὐτῷ δὲ ἦν ὁ χαλκοῦς θάλαμος, ὃν Ἀκρίσιός ποτε ἐπὶ φρουρᾷ τῆς θυγατρὸς ἐποίησε· Περίλαος δὲ καθεῖλεν αὐτὸν τυραννίσας. τοῦτό τε οὖν τὸ οἰκοδόμημά ἐστι, καὶ Κροτώπου μνημα, καὶ Διονύσου

signum appellatum) satis manifestum est Aeneam in Italiam deportasse. Ac Deianiram Trachine scimus, non Argis, finem vivendi fecisse, quum eius tumulus iuxta Heracleam sub Oeta monte adhuc exstet. (6) Quae verò ad Helenum Priami filium pertinent, ea sunt a me superius exposita: venisse illum in Epirum cum Pyrrho Achillis filio, eoque mortuo, suscepta eius liberorum tutela, Andromachen uxorem duxisse: ac Cestrinen Epiri partem a Cestrino Heleni filio nomen accepisse. Neque vero ignorant, qui res veteres Argivorum in commentarios retulerunt, non omnia se ad historiae fidem commemorare: commemorant tamen, quoniam scilicet vulgus a concepta semel opinione in contrariam persuadendo traducere, promptum non est. (7) Habent Argivi alia multa, quae spectentur, digna: inter ea subterraneum aedificium: in quo fuit thalamus ex aere, quem fecisse dicitur Acrisius ad filiae custodiam: verum cum evertit Perilaus, dum tyrannide oppressam urbem teneret. Nunc Crotopi in ea monumentum

ναὸς Κρησίου. (8) Περσεὶ γὰρ πολεμήσαντα αὐτὸν καὶ αὐτίς ἐλθόντα ἐς λύσειν τοῦ ἔχθους τὰ τε ἄλλα τιμηθῆναι μεγάλως λέγουσιν ὑπὸ Ἀργείων, καὶ τέμενός οἱ δοθῆναι τοῦτο ἐξαίρετον. Κρήσιος δὲ ὕστερον ὠνομάσθη, διότι Ἀριάδην ἀποθανοῦσαν ἔθαψαν ἐνταῦθα. Λυκίας δὲ λέγει, κατασκευαζομένου δεύτερον τοῦ ναοῦ κεραιέαν εὐρεθῆναι σορόν, εἶναι δὲ Ἀριάδνης αὐτήν· καὶ αὐτὸς τε καὶ ἄλλους Ἀργείων ἰδεῖν ἔφη τὴν σορόν. Πλησίον 165 δὲ τοῦ Διονύσου καὶ Ἀφροδίτης ναὸς ἐστὶν Οὐρανίας.

(9) Τὴν δὲ ἀκρόπολιν Λάρισσαν μὲν καλοῦσιν ἀπὸ τῆς Πελασγοῦ θυγατρὸς. ἀπὸ ταύτης δὲ καὶ δύο τῶν ἐν Θεσσαλίᾳ πόλεων, ἣ τε ἐπὶ θαλάσῃ καὶ ἣ παρὰ τὸν Πηνειὸν, ὠνομάσθησαν.

est, et Cresii Liberi templum. (8) Libero enim, quum, exstincto bello, quod cum Perseo gerebat, inimicitias posuisset, et alios magnos utique ac praeclaros honores decretos memorant, et nominatim hoc ei delubrum dicatum: Cresium vero nuncupatum, quod eo in loco mortuam Ariadnam sepulturae mandasset. Tradit Lyceas, quum templum restitueretur, fictilem urnam inventam, in qua Ariadna condita fuisset: spectasse illam se, et de Argivis multos. Prope Liberi est etiam Coelestis Veneris fanum. (9) Arcem Larissam appellant de Pelasgi filiae nomine: a qua duae etiam eodem nomine nuncupatae sunt urbes in Thessalia: quarum altera est ad mare, altera vero ad Peneum amnem.

CAPUT XXIV.

De memorandis in via ad arcem Argiv., templo Junonis Acraeae Apollinis Diradiotae, ejusque oraculo — Minervae Perspicacis templo et stadio — sepulcro Aegypti filiorum — memorandis in arce — templo Jovis Larissaei in summa arce et Minervae templo — ligneo signo Jovis tres oculos habente — memorandis in via ad Tegeam — templo Dianae Orthiae et signis in vertice montis Lycones — monte Chaone, Erasini fluvii emersu in montis radice et Bacchi, festo Tyrba dicto — Cenchraeis — reliquiis urbis Hysiarum.

Ἀνιόντων δὲ ἐς τὴν ἀκρόπολιν, ἔστι μὲν τῆς Ἀκραιᾶς Ἡρας τὸ ἱερόν, ἔστι δὲ καὶ ναὸς Ἀπόλλωνος, ὃν Πυθαεὺς πρῶτος παραγενόμενος ἐκ Δελφῶν λέγεται ποιῆσαι. τὸ δὲ ἄγαλμα τὸ νῦν χαλκοῦν, ἔστιν ὄρθον, Δειραδιώτης Ἀπόλλων καλούμενος, ὅτι καὶ ὁ τόπος οὗτος καλεῖται Δειράς. ἢ δὲ οἱ μαντικὴ (μαντεύεται γὰρ ἔτι καὶ ἐς ἡμᾶς) καθέστηκεν τρόπου τοῦτον. γυνὴ μὲν προφητεύουσα ἔστιν, ἀνδρὸς εὐνῆς ἐργομένη. οὐδνομένης δὲ ἐν νυκτὶ ἀνδρὸς, κατὰ μῆνα ἕκαστον, γινεσάμενη δὴ τοῦ αἵματος ἢ γυνὴ κάτοχος ἐκ τοῦ θεοῦ γίνεται. (2) Τοῦ Δειραδιώτου δὲ Ἀπόλλωνος ἔχειται μὲν ἱερόν Ἀθηνᾶς Ὁξυδεροῦς καλούμενης, Διομήδους ἀνάδημα, ὅτι οἱ μαχομένω ποτὲ ἐν

CAP. XXIV. Ascendentibus in arcem ostendit se Acraeae Junonis fanum: Apollinis etiam aedes, quam primus omnium Pythaeus Delphis veniens erexisse dicitur. Quod nunc exstat in eo signum, ex aere est, recto statu, Diradiotes Apollo cognomento. Nam et locus ipse, in quo templum, Diras (hoc est, Iugum) vocatur. Oraculum in eo templo (nam hac ipsa aetate in eo responsa consulentibus redduntur) hoc instituto celebratur. Foemina, cui viri consuetudine interdictum est, oraculo praesidet. Ea noctu agna facit singulis mensibus, ac statim victimae sanguine libato, furore divinitus afflatur. (2) Diradiotae templo proximum est Perspicacis Minervae, a Diomede dicatum, quod pugnantibus

Ἰλιῶ τὴν ἀγλὴν ἀφείλεν ἢ θεὸς ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν·
 ἔχεται δὲ τὸ στάδιον, ἐν ᾧ τὸν ἀγῶνα τῷ Νεμείῳ Διὶ καὶ
 τὰ Ἡραΐα ἄγουσιν. (3) Ἐς δὲ τὴν ἀκρόπολιν ἰοῦσιν ἐστὶν
 ἐν ἀριστερᾷ τῆς ὁδοῦ τῶν Αἰγύπτου παίδων καὶ ταύτη
 μνήμα. χωρὶς μὲν γὰρ ἀπὸ τῶν σωμάτων ἐνταῦθα αἱ
 κεφαλαί, χωρὶς δὲ ἐν Λέρνῃ σώματα τὰ λοιπά· ἐν Λέρνῃ
 γὰρ καὶ ὁ φόνος ἐξεργάσθη τῶν νεανίσκων, ἀποθανόν-
 των δὲ ἀποτέμνουσιν αἱ γυναῖκες τὰς κεφαλὰς, ἀπόδειξιν
 πρὸς τὸν πατέρα, ᾧν ἐτόλμησαν. (4) Ἐπ' ἀκρᾶ δὲ ἐστὶ
 τῇ Λαρίσῃ Διὸς ἐπίκλησιν Λαρίσσαλον ναὸς, οὐκ ἔχων
 ὄροφον· τὸ δὲ ἄγαλμα ξύλου πεποιημένον οὐκέτι ἐστηκὸς
 ἦν ἐπὶ τῷ βᾶθρῳ, καὶ Ἀθηνᾶς δὲ ναὸς ἐστὶ θεῆας ἄξιος.
 (5) Ἐνταῦθα ἀναθήματα κεῖνται καὶ ἄλλα, καὶ Ζεὺς
 ξόανον, δύο μὲν, ἧ πέφυκεν, ἔχον ὀφθαλμούς, τρίτον δὲ
 ἐπὶ τοῦ μετώπου. τοῦτον τὸν Δία Πριάμῳ φασὶν εἶναι
 τῷ Λαομέδοντος πατρῶον, ἐν ὑπαίθρῳ τῆς αὐλῆς ἰδρυ-
 μένον, καὶ ὅτε ἠλίσκετο ὑπὸ Ἑλλήνων Ἴλιον, ἐπὶ τούτου 166

ad Ilium caliginem dea ab eius oculis removisset. His stadi-
 um adiunctum est, in quo Iovi Nemeo et Iunoni ludos faci-
 unt. (3) Qua ad arcem iter, ad viam laevam Aegypti
 filiorum monumentum hoc etiam in loco est. Sunt enim hic
 abscissa a reliquo corpore condita capita, sicuti in Lerna
 sine capitibus corpora. Nam et eorum caedes ad Lernam
 commissa. Adolescentes vero quum foeminae trucidassent,
 capita absciderunt, quo certum facinoris indicium ad patrem
 deferrent. (4) In extrema arce (cui Larissa nomen) aedes
 est Iovis cognomento Larissaei. Fastigium ea iam nullum
 habet; neque dei signum, quod ligneum est, basi ulli am-
 plius insistit. Iam Minervae aedes proxima valde digna est,
 quae spectetur. (5) In ea quum alia signa posita sunt, tum
 Iovis ligneum oculos habens duos, qua in parte homini eos
 natura locavit, tertium vero in fronte. Hunc illum esse
 Iovem Patrium tradunt, qui in Priami Laomedontis filii regia
 sub divo positus fuit, ad cuius aram dicitur Priamus capto

κατέφυγεν ὁ Πρίαμος τὸν βωμόν. ἔπει δὲ τὰ λάφυρα ἐνέμοντο, λαμβάνει Σθένελος ὁ Καπανέως αὐτόν, καὶ ἀνάκειται μὲν διὰ τοῦτο ἐνταῦθα. τρεῖς δὲ ὀφθαλμοὺς ἔχειν ἐπὶ τῷδε ἂν τις τεκμαίροιο αὐτόν. Δία γὰρ ἐν οὐρανῷ βασιλεύειν, οὗτος μὲν λόγος κοινὸς πάντων ἐστὶν ἀνθρώπων. ὃν δὲ ἄρχειν φασὶν ὑπὸ γῆς, ἔστιν ἔπος τῶν Ὀμήρου Δία ὀνομάζον καὶ τοῦτον·

Ζεὺς τε καταχθόνιος, καὶ ἔπαινή Περσεφόνηα.

Αἰσχύλος δὲ ὁ Εὐφορίωνος καλεῖ Δία καὶ τὸν ἐν θαλάσῃ. τρισὶν οὖν ὄρωντά ἐποίησεν ὀφθαλμοῖς, ὅστις δὴ οὖν ὁ ποιήσας, ἅτε ἐν ταῖς τρισὶ ταῖς λεγομέναις λήξεσιν ἄρχοντα τὸν αὐτὸν τοῦτον θεόν.

(6) Ὅδοι δὲ ἐξ Ἄργους καὶ κατ' ἄλλα εἰς τῆς Πελοποννήσου, καὶ πρὸς Ἀρκადίας ἐπὶ Τεγέαν. ἐν δεξιᾷ δὲ ὄρος ἐστὶν ἡ Λυκωνή, δένδρα κυπαρίσσου κάλλιστα ἔχουσα. ὁδοοῦνται δὲ ἐπὶ κορυφῇ τοῦ ὄρους Ἀρτέμιδος Ὀρθίας ἱερὸν, καὶ ἀγάλματα Ἀπόλλωνος καὶ Ἀητοῦς καὶ

Pio confugisse: obtigisse vero eum in divisione praedae Sthenelo Capanei filio, hocque ipso in loco ab eo in rei memoriam dicatum. Habere autem eum tres oculos idcirco coniecere quis possit, quod communis omnium hominum sermo regnare in coelo Iovem praedicat. Sed et cum deum, qui sub terra imperare dicitur, Homeri quidam versus Iovem nominat:

Iupiter infernus, atque incluta Persephonea.

Aeschylus, quidem Euphorionis filius ipsum maris etiam regem Iovem appellat. Quare hac ductus ratione, quicumque illum fecit, tres ei oculos attribuit, unum et eundem significans deum tribus, quas di tres sortiti inter se dicuntur, mundi partibus imperare. (6) Iam viae aliquot Argis in alia Peloponnesi loca ducunt: una ad Tegeam Arcadiae urbem. Ad eius dexteram Lycone mons, in quo inter ceteras arbores cupressi multae. Erectum est in montis vertice Orthiae Dianae templum: ubi signa Apollini, Latonae, et Dianae

Ἀρτέμιδος πεποιήται λευκοῦ λίθου. Πολυκλείτου δὲ φασιν εἶναι ἔργα. καταβάντων δὲ ἐκ τοῦ ὄρους, αὐτὸς ἐστὶν ἐν ἀριστερᾷ τῆς λεωφόρου ναὸς Ἀρτέμιδος. (7) Ὀλίγον δὲ ἀπωτέρω ἐν δεξιᾷ τῆς ὁδοῦ Χάον ἐστὶν ὄρος ὀνομαζόμενον. ὑπὸ δὲ αὐτὸ δένδρα πέφυκεν ἡμερα, καὶ ἀνεῖσι τοῦ Ἐρασίνου φανερόν ἐνταῦθα δὴ τὸ ὕδωρ· τῆς δὲ ἐκ Στυμφάλου ῥεῖ τῆς Ἀρκάδων, ὥσπερ ἐξ Εὐρίπου κατὰ Ἐλευσίνα καὶ τὴν ταύτη θάλασσαν οἱ Πεῖτοι. πρὸς δὲ τοῦ Ἐρασίνου ταῖς κατὰ τὸ ὄρος ἐκβολαῖς Διονύσω καὶ Πανὶ θύουσι, τῷ Διονύσῳ δὲ καὶ ἑορτὴν ἄγουσι καλουμένην Τύρβην. (8) Ἐπανελθοῦσι δὲ ἐς τὴν ἐπὶ Τεγέας ὁδὸν ἐστὶν ἐν δεξιᾷ τοῦ ὀνομαζομένου Τρόχου Κεγχραιά. τὸ δὲ ὄνομα ἐφ' ᾧ τῷ χωρίῳ γέροντες, οὐ λέγουσι, πλὴν εἰ μὴ καὶ τοῦτο ἄρα ὀνομάσθη διὰ τὸν Πειρήνης παῖδα Κεγχρειόν. καὶ πολυάνδρια ἐνταῦθά 167 ἐστὶν Ἀργείων νικησάντων μάχῃ Λακεδαιμονίους περὶ Ἰστιάς. τὸν δὲ ἀγῶνα τοῦτον συμβάντα εὗρισκον Ἀθη-

dicata ex candido marmore, Polycleti esse opera aiunt. Qua ex monte descenditur, ad publicae viae laevam alia Dianae aedes: (7) a qua non longe ad dexteram mons, qui Chaon dicitur: cuius imae partes sativis arboribus vestiuntur. Erumpunt hic manifesto emersu Erasini aquae, a Stymphalo illae quidem Arcadiae ortum ducentes, haud aliter quam scatebrae illae, quae Rheti appellantur, ab Euripo ad Eleusinem, inde vero in id ipsum mare profluentes. Ad ipsam hanc Erasini e monte Lycone eruptionem Libero Patri et Pani sacra faciunt. Libero quidem festos etiam dies agunt, quam Turbam nominant. (8) Iam vero ad eam viam, quae Tegean ducit, si redeas, ad dexteram vici eius, quem Trochon appellant, Cenchreae sunt. Cui castello unde sit nomen, memoriae non est traditum: videri tamen possit et ipsum a Cenchreo Pirenes filio nuncupatum. Busta eo in loco sunt (quae Polyandria appellant) Argivorum, qui Lacedaemonios ad Hysias vicerunt: quod praelium inter ipsos factum inve-

ναίοις ἄρχοντος Πεισιστράτου, τετάρτῳ δὲ ἔτει τῆς Ὀλυμπιάδος, ἣν Εὐρύβοτος Ἀθηναῖος ἐνίκα στάδιον. (9) Καταβάντος δὲ ἐς τὸ χθαμαλότερον, ἐρείπια Ἑρσιῶν ἔστι πόλεώς ποτε ἐν τῇ Ἀργολίδι, καὶ τὸ πταῖσμα Λακεδαιμονίοις ἐνταῦθα γενέσθαι λέγουσιν.

C A P U T XXV.

De templo cum duplici aditu in via, quae Argis Mantineam ducit — vico Oenoë ab Oeneo nominato — monte Artemisio et fontibus Inachi — vico Lyrcea et facium festo — vico Orenae dicto ejusque memorandis — memorandis in via Epidaurum versus et Proeti cum Acrisio pugna — Tirynthis reliquiis, muris a Cyclopibus exsurrectis — vico Midea — vico Lessa et monte Arachnaeo.

‘**H** δ’ ἐς Μαντίνειαν ἄγουσα ἐξ Ἀργους ἐστίν, οὐχ ἤπερ καὶ ἐπὶ Τεγέαν, ἀλλὰ ἀπὸ τῶν πυλῶν τῶν πρὸς τῇ Δειράδι. ἐπὶ δὲ τῆς ὁδοῦ ταύτης ἱερὸν διπλοῦν πεποιήται, καὶ πρὸς ἡλίου δύνοντος εἴσοδον καὶ κατὰ ἀνατολὰς ἕτεραν ἔχον. κατὰ μὲν δὴ τοῦτο Ἀφροδίτης κεῖται ξόανον, πρὸς

nio, Pisistrato apud Athenienses summum magistratum gerente, anno quarto eius Olympiadis, qua Eurybotus Atheniensis victor de curriculo renunciatus est. (9) Qua certe parte ad planiora descenditur, ruinae se ostendunt Hysiarum, oppidi in Argolide quondam siti: quo in loco cladem Lacedaemonios accepisse tradunt.

CAP. XXV. Quae vero Argis Mantineam ducit via, non est omnino eadem, qua Tegean iter est: verum haec a porta initium habet, loco ei, quam Dirada diximus appellari, proxima. In hac via templum erectum est aditu duplici, quorum alter ad orientem, alter ad occasum conversus est: in illo Veneris ligneum simulacrum; in altero ad occasum

δὲ ἡλλοῦ δυσμᾶς Ἄργεως. εἶναι δὲ τὰ ἀγάλματα Πολυνεί-
 κους λέγουσιν ἀναθήματα καὶ Ἀργείων, ὅσοι τιμωρή-
 σοντες αὐτῷ συνεστρατεύοντο. (2) Προελθοῦσι δὲ
 αὐτόθι διαβάτων ποταμὸν χεῖμαρρόν Χάραδρον καλού-
 μενόν ἐστιν Οἰνόη τὸ ὄνομα ἔχουσα, ὡς Ἀργεῖοί φασι,
 ἀπὸ Οἰνέως. Οἰνέα γὰρ τὸν βασιλεύσαντα ἐν Αἰτωλίᾳ
 λέγουσιν ὑπὸ τῶν Ἀργίου παιδῶν ἐκβληθέντα τῆς ἀρχῆς
 παρὰ Διομήδην ἐς Ἄργος ἀφικέσθαι. ὁ δὲ τὰ μὲν ἄλλα
 ἐτιμώρησεν αὐτῷ στρατεύσας ἐς τὴν Καλυδωνίαν, παρα-
 μένειν δὲ οὐκ ἔφη οἱ δύνασθαι· συνακολουθεῖν δὲ, εἰ
 βούλοιο, ἐς Ἄργος ἐκεῖνον ἐκέλευεν. ἀφικόμενον δὲ τὰ
 τε ἄλλα ἐθεράπευεν, ὡς πατρὸς θεραπεύειν πατέρα εἰκὸς
 ἦν, καὶ ἀποθανόντα ἔθαψεν ἐνταῦθα. ἀπὸ τούτου μὲν
 Οἰνόη χωρίον ἐστὶν Ἀργείοις. (3) Ὑπὲρ δὲ τῆς Οἰνόης
 ὄρος ἐστὶν Ἀρτεμίσιον, καὶ ἱερὸν Ἀρτεμίδος ἐπὶ κορυφῇ
 τοῦ ὄρους. ἐν τούτῳ δὲ εἰσι τῷ ὄρει καὶ αἱ πηγαὶ τοῦ
 Ἰνάχου· πηγαὶ γὰρ δὴ τῷ ὄντι εἰσὶν αὐτῷ, τὸ δὲ ὕδωρ
 οὐκ ἐπὶ πολὺ ἐξικνεῖται τῆς γῆς. ταύτη μὲν δὴ θεὰς
 οὐδὲν ἔτι ἦν ἄξιον. (4) Ἐτέρα δὲ ὁδὸς ἀπὸ τῶν πυλῶν

Martis positum est. Utrumque Polynicis, et Argivorum qui
 auxilio ei fuerunt in persequenda fratris iniuria, dona fuisse
 aiunt. (2) Hinc progressus, quum torrentem traieceris, cui
 nomen Charadro, ad vicum accedas, qui Oenoë dicitur, ab
 Oeneo (ut Argivi dicunt) nuncupata. Oeneum enim aiunt
 Aetoliae regno, pulsum ab Agrii filiiis ad Diomedem, Argos
 confugisse: illum vero, ducto in Calydoniam exercitu, Oenei
 quidem iniurias ultum, negasse tamen se posse illic permanere.
 Hortatum itaque esse, ut se Argos sequeretur: quod quum
 fecisset, tum alios ei honores, perinde atque aequum fuit
 paterno avo, habuisse, tum vero vicum eum, in quo e vita
 excessit, Oenoën vocasse. (3) Supra Oenoën Artemisium
 mons est, et in eius iugo Dianae templum. In eodem monte
 Inachi amnis fontes haudquaquam dubii, etsi aqua minime
 longinquum terrae spatium praeterfluit. Illic nihil aliud vi-
 situr, quod quemquam possit inagnopere detinere. (4) Ab

168 τῶν πρὸς τῇ Δειράδι ἐστὶν ἐπὶ Λύρκειαν. ἐς τοῦτο λέγεται τὸ χωρίον Λυγκία ἀποσώθῃναι τῶν πενήκοντα ἀδελφῶν μόνον, καὶ ἠνίκα ἐσώθη, πυρσὸν ἀνέσχευεν ἐντεῦθεν. συνέκειτο δὲ ἄρα αὐτῷ πρὸς τὴν Ὑπερμνήστραν, ἀνασχεῖν τὸν πυρσὸν, ἣν διαφυγῶν Δαναὸν ἐς ἀσφαλὲς ἀφικηται ποι. τὴν δὲ καὶ αὐτὴν ἀνάσαι λέγουσιν ἕτερον ἀπὸ τῆς Λαρίσσης, δῆλα καὶ ταύτην ποιούσαν, ὅτι ἐν οὐδενὶ οὐδὲ αὐτῇ καθέστηκεν ἔτι κινδύνῳ. ἐπὶ τούτῳ δὲ Ἀργεῖοι κατὰ ἔτος ἑκαστὸν πυρσῶν ἑορτὴν ἄγουσι. τὸ δὲ χωρίον τότε μὲν Λυγκία ἐκαλεῖτο, οἰκήσαντος δὲ ὕστερον ἐν αὐτῷ Λύρκου (παῖς δὲ ἦν Ἀβαντος νόθος), τὸ ὄνομα δι' αὐτὸν ἔσχηκε. καὶ ἄλλα τέ ἐστὶν οὐκ ἀξιόλογα ἐν τοῖς ἑρειπίοις, καὶ εἰκῶν ἐπὶ στήλῃ τοῦ Λύρκου. ἐς μὲν δὴ ταύτην ἐστὶν ἐξ Ἀργεῶν ἐξήκοντα μάλιστα πον στάδια· ἐκ δὲ Λυρκείας ἕτερα τοσαῦτα ἐς Ὀρνείας. (5) Λυρκείας μὲν δὴ πόλεως, ἅτε ἠρημωμένης ἤδη κατὰ τὴν Ἑλλήνων στρατείαν ἐπὶ Ἰλιον, οὐκ ἐποίησατο Ὅμηρος ἐν καταλόγῳ

eadem porta, quae ad Diradem est, via altera Lyrcean deducit. In hoc oppidum confugisse dicitur Lynceus, quum de quinquaginta fratribus unus est necis periculo liberatus; atque hinc facie prolata signum dedisse. Ita enim ei cum Hypermnestra convenisse, ut, quum Danaï insidias effugiens in tutum se recepisset, inde facem ostentaret. Ipsam etiam vicissim Hypermnestram aiunt a Larissa facem protulisse, quo se significaret periculum omne evasisse. In cuius rei memoriam Argivi quotannis festum facularum celebrant. Oppidum quidem ante Lyncea vocabatur: verum quum Lyrceus idem postea tenuisset nothus Abantis filius, ab eo Lyrcea nomen, *litera tantum unica immutata*, accepit. In ipsis ruinis et alia exstant nihil omnino digna, quorum fiat mentio, et pila cum Lyrcei statua. Argis Lyrcea abest stadia ad summum LX: totidem ab Orneis. (5) Ac Lyrceae mentionem in Graecis, qui sunt ad Troianum bellum profecti, percensendis nullum omnino fecit Homerus: ex quo ea iam tum actate desertum id oppidum fuisse constat. Quod vero

μνήμην· Ὀρνεὰς δὲ (ἔτι γὰρ ᾠκοῦντο), ὥσπερ τῷ τόπῳ τῆς Ἀργείας ἔκειντο, οὕτω καὶ ἐν τοῖς ἔπεσι προτέρας ἢ Φλιοῦντά τε καὶ Σικυῶνα κατέλεξε. ἔκαλοῦντο δὲ ἀπὸ Ὀρνεῶς τοῦ Ἐρεχθίδεω. τοῦ δὲ Ὀρνεῶς ἦν τοῦτου Πετῶς, τοῦ δὲ Μενεσθεύς, ὃς Ἀγαμέμνονι μετὰ Ἀθηναίων τὴν Πριάμου συγκρατεῖλεν ἀρχήν. ἀπὸ μὲν δὴ τοῦτου τὸ ὄνομα ἐγένετο τῇ πόλει. Ἀργεῖοι δὲ ὕστερον τούτων Ὀρνεάτας ἀνέστησαν· ἀναστάντες δὲ σύνοικοι γεγόνασιν Ἀργείοις. ἔστι δὲ ἐν ταῖς Ὀρνεαῖς Ἀρτέμιδος τε ἱερὸν καὶ ξόανον ὀρθόν, καὶ ἕτερος ναὸς θεοῖς πᾶσιν ἐς κοινὸν ἀνειμένος. τὰ δὲ ἐπέκεινα Ὀρνεῶν ἢ τε Σικυωνία καὶ ἡ Φλιασία ἐστίν.

(6) Ἐρχομένοις δ' ἐξ Ἀργους ἐς τὴν Ἐπιδαυρίαν ἔστιν οἰκοδόμημα ἐν δεξιᾷ πυραμίδι μάλιστα εἰκασμένον, ἔχει δὲ ἀσπίδας, σχῆμα Ἀργολικὰς ἀπειρογασμένας. ἐν ταῦθα Προῖτω περὶ τῆς ἀρχῆς πρὸς Ἀκρίσιον μάχη γίνεται, καὶ τέλος μὲν ἴσον τῷ ἀγῶνι συμβῆναί φασι, καὶ ἀπ' αὐτοῦ διαλλαγὰς ὕστερον, ὡς οὐδέτεροι βεβαίως κρατεῖν ἔδύναντο. συμβαλεῖν δὲ σφᾶς λέγουσιν ἀσπίσι τότε προ-

Orneae incolumes erant, proinde ut loco priores in Argivorum finibus sunt, ita ab eodem poeta prius quam aut Phlius aut Sicyon nominantur. Nomen habuere ab Orneo Erechthei filio: cui Peteus genitus est filius, Peteo Mnestheus is, qui Agamemnonem cum Atheniensibus in evertendo Priami regno iuvit. Eiecti vero postea sedibus suis Orneatae ab Argivis, eorum civitatis inquilini facti sunt. Est Orneis adhuc Dianae fanum: in eo ligneum stat signum. Exstat et aedes altera, dis eadem omnibus dicata. Ultra Orneas sunt Phliasiorum et Sicyomiorum fines. (6) Qua Argis in Epidauriorum agrum iter est, ad dexteram aedificium surgit pyramidis forma. In eo scuta, ea figura, qua sunt Argolici clypei. Commissam eo ipso in loco inter Proetum et Acrisium pugnam de regno aequo Marte memorant: pacem postea inter eos conciliatam, quod neutrius satis firmum sine alterius opibus esse posset imperium: congressos autem tunc primum

τον καὶ αὐτοὺς καὶ τὸ στράτευμα ὠπλισμένους. τοῖς δὲ πεσοῦσιν ἀφ' ἑκατέρων (πολιταὶ γὰρ καὶ συγγενεῖς ἦσαν) ἐποιήθη ταύτη μνημεῖον ἐν κοινῷ. (7) Προϊούσι δὲ ἐντεῦθεν καὶ ἐκτραπεῖσιν εἰς δεξιὰν, Τίρυνθός ἐστιν ἐρείπια. ἀνέστησαν δὲ καὶ Τίρυνθίους Ἀργεῖοι, συνοίκους προσλαβεῖν καὶ τὸ Ἄργος ἐπανεξῆσαι θελήσαντες. Τίρυνθα δὲ ἦρωα, ἀφ' οὗ τῇ πόλει τὸ ὄνομα ἐγένετο, παῖδα Ἄργου τοῦ Διὸς εἶναι λέγουσι. τὸ δὲ τείχος, ὃ δὴ μόνον τῶν ἐρείπιων λείπεται, Κυκλώπων μὲν ἐστιν ἔργον, πεποιήται δὲ ἀργῶν λίθων, μέγεθος ἔχων ἕκαστος λίθος, ὡς ἀπ' αὐτῶν μηδ' ἂν ἀρχὴν κινηθῆναι τὸν μικρότατον ὑπὸ ζεύγους ἡμιόνων. λιθία δὲ ἐνήρμοσται πάσαι, ὡς μάλιστα αὐτῶν ἕκαστον ἀρμονίαν τοῖς μεγάλοις λίθοις εἶναι. (8) Καταβάντων δὲ ὡς ἐπὶ θάλασσαν, ἐνταῦθα οἱ θάλαμοι τῶν Προίτου θυγατέρων εἰσίν. ἐπανελθόντων δ' εἰς τὴν λεωφόρον, ἐπὶ Μιδεῖαν εἰς ἀριστερὰν ἤξεις. βασιλεῦσαι δὲ φασιν Ἡλεκτρώωνα ἐν τῇ Μιδεῖα τὸν πατέρα Ἀλκμήνης. ἐπ' ἐμοῦ δὲ Μιδεῖας πλὴν τὸ ἔδαφος ἄλλο

cum scutata utrinque acie. Atque iis quidem, qui ex utroque exercitu ceciderant, quod res inter cives et propinquos gesta fuerat, commune ibi sepulcrum est erectum. (7) Hinc progressis ad dexteram se Tirynthis ruinae ostendunt. Ipsi certe Argivi etiam Tirynthios eiecere, quod, iis in civitatem suam receptis, augeri civium multitudine urbem voluerunt. Tiryntha quidem heroem, a quo urbi nomen, Argi filium, Iovis nepotem fuisse perhibent. Urbis muros, qui soli inter ruinas reliqui sunt, Cyclopum fuisse opus, fama vulgavit: exstructi vero sunt e rudibus lapidibus, quorum singuli ea magnitudine sunt, ut ne minimus quidem eorum loco moveri possit iumentorum bigis. Parvi vero inserti sunt olim lapides, ut per eos maiores aptiore structura coagmentarentur. (8) Qua ad mare descenditur, Proeti filiarum thalami sunt. Quod si in militarem viam redeas, ad Midean, quae ad eius laevam est, venias. Regnasse hic ferunt Electryonem Alcmenae patrem: actate quidem nostra ita deleta est,

οὐδὲν ἐλείπετο. (9) Κατὰ δὲ τὴν ἐς Ἐπίδαυρον εὐθειᾶν ἔστι κώμη Λήσσα, ναὸς δὲ Ἀθηναῖς ἐν αὐτῇ καὶ ξόανον, οὐδὲν τι διάφορον ἢ τὸ ἐν ἀκροπόλει τῇ Λαρίσση. ἔστι δὲ ὄρος ὑπὲρ τῆς Λήσσης τὸ Ἀραχναῖον, πάλαι δὲ Σαπυσελάτων ἐπὶ Ἰνάχου τὸ ὄνομα εἰλήφει· βωμοὶ δὲ εἰσιν ἐν αὐτῷ, Διὸς τε καὶ Ἥρας. δεῖσαν ὕμβρον, σφίσειν ἔνταυθα θύουσιν.

CAPUT XXVI.

De Epidauriorum et Argivorum finibus — primis Epidauri dominis — Epidauro, a quo Epidauria regio nomen accepit — de Epidauria terra Aesculapio sacra et Aesculapii natalibus varia narratio — de Epidauro, Aesculapii patria, et variis locis, ubi Aesculapius colitur.

Κατὰ δὲ τὴν Λήσσαν ἔχεται τῆς Ἀργείας ἢ Ἐπίδαυρίων. πρὶν δὲ ἢ κατὰ ταύτην γενέσθαι τὴν πόλιν, ἐπὶ τὸ ἱερόν ἀφίξῃ τοῦ Ἀσκληπιοῦ. (2) Ταύτην τὴν χώραν οὐκ οἶδα οὔτινες πρότερον ὄκησαν, πρὶν Ἐπίδαυρον ἐλθεῖν ἐς 170 αὐτήν· οὐ μὴν οὐδὲ τοὺς ἀπογόνους Ἐπίδαυρου πυθέσθαι παρὰ τῶν ἐπιχωρίων ἐδυνάμην. τελευταῖον δὲ, πρὶν

ut sola area restet. (9) Qua Epidaurum recta contenditur, vicus est Lessa, in quo Minervae delubrum, et deae ligneum signum, nihil omnino ab eo differens, quod in Larissa arce est. Supra Lessam Arachnaeus mons: Sapselaton quum ante diceretur, regnante Inacho ita coeptus est appellari. In eo arae Iovis et Iunonis, ad quas in magna soli siccitate immolant.

CAP. XXVI. Ad Lessan cum Argivorum agro Epidauriorum fines iunguntur: in quorum priusquam urbem introëas, in Aesculapii venias. (2) Hanc regionem qui ante Epidauri in eam adventum tenuerint, non habeo dicere: quin Epidauri etiam ipsius qui posteri fuerint, non potui de

ἢ παραγενέσθαι Δωριέας ἐς Πελοπόννησον, βασιλεύσαι φασὶ Πιτυρέα Ἴωνος ἀπόγονον τοῦ Ξούθου. τοῦτον παραδοῦναι λέγουσιν ἀμαχεὶ τὴν γῆν Δηϊφόντη καὶ Ἀργείοις. καὶ ὁ μὲν ἐς Ἀθήνας ὁμοῦ τοῖς πολίταις ἀφικόμενος ἐνταῦθα ὤκησε, Δηϊφόντης δὲ καὶ Ἀργεῖοι τὴν Ἐπιδαυρίαν ἔσχον. ἀπεσχίσθησαν δὲ οὗτοι τῶν ἄλλων Ἀργείων, Τημένου τελευτήσαντος, Δηϊφόντης μὲν καὶ Ὑρνηθῶ, κατ' ἔχθος τῶν Τημένου παίδων, ὁ δὲ σὺν αὐτοῖς στρατὸς, Δηϊφόντη καὶ Ὑρνηθοῖ πλέον ἢ Κεῖσφ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς νέμοντες. (3) Ἐπίδauρος δὲ, ἀφ' οὗ τὸ ὄνομα τῇ γῇ ἐτέθη, ὡς μὲν φασὶν Ἡλεῖοι, Πέλοπος ἦν· κατὰ δὲ Ἀργείων δόξαν καὶ τὰ ἔπη, τὰς μεγάλας Ἡοίας, ἦν Ἐπιδαύρω πατὴρ Ἄργος ὁ Διός. Ἐπιδαύριοι δὲ Ἀπόλλωνι Ἐπίδauρον παῖδα προσποιοῦσιν. (4) Ἀσκληπιοῦ δὲ ἱερὰν μάλιστα εἶναι τὴν γῆν, ἐπὶ λόγῳ συμβέβηκε τοιῶδε. Φλεγύαν Ἐπιδαύριοί φασὶν ἔλθεῖν ἐς Πελοπόννησον, πρόφασιν μὲν ἐπὶ θείᾳ τῆς χώρας, ἔργῳ δὲ

incolis cognoscere. Regnasse illi quidem ante Doriensium in Peloponnesum adventum Pityreum memorant, Ionis nepotem, Xuthi pronepotem: ab eoque sine pugna traditum Deiphonti et Argivis imperium: venisse vero eum cum civibus suis Athenas, ibique domicilium constituisse: Deiphontem Epidauriam terram occupasse cum ea manu Argivorum, qui a reliquis Argivis Temeno mortuo desciverant. Deiphontes enim et Hyrnetho Temeni liberos oderant: et quae secuta est eos multitudo, plus illis multo, quam Ciso et fratribus studebat. (3) Epidaurus ipse, a quo regioni nomen, uti Elei tradunt, Pelope natus est. Quod si Argivorum opinionem sequimur, et eorum carminum, quas Eoeas magnas appellant, Epidauro pater fuit Argus Iovis filius. Ipsi enim vero Epidaurii Apollini Epidaurum attribuunt. (4) Causam vero huiusmodi afferunt, quare sacra sit Aesculapio regio. Venisse in Peloponnesum Phlegyan visendae eius terrae studio simulato, re tamen ipsa, ut specularetur, quam frequens

κατάσκοπον πλήθους τῶν ἐνοικούντων, καὶ εἰ τὸ πολὺ μάχιμον εἶη τῶν ἀνθρώπων. ἦν γὰρ δὴ Φλεγύας πολεμικώτατος τῶν τότε, καὶ ἐπιῶν ἐκάστοτε, ἐφ' οὓς τύχοι, τοὺς καρπούς ἔφερε καὶ ἤλαννε τὴν λείαν. ὅτε δὲ παρεγένετο ἐς Πελοπόννησον, εἶπετο ἡ θυγάτηρ αὐτῶ, λεληθυῖα ἔτι τὸν πατέρα, ὅτι ἐξ Ἀπόλλωνος εἶχεν ἐν γαστρὶ. ὡς δὲ ἐν τῇ γῇ τῇ Ἐπιδaurίων ἔτεκεν, ἐκτίθησι τὸν παῖδα ἐς τὸ ὄρος τοῦτο, ὃ δὴ Τίτθειον ὀνομάζουσιν ἐφ' ἡμῶν, τηρικαῦτα δὲ ἐκαλεῖτο Μύρτιον. ἐκκειμένῳ δὲ ἐδίδου μέν οἱ γάλα μία τῶν περὶ τὸ ὄρος τῶν ποιμαινομένων αἰγῶν, ἐφύλασσε δὲ ὁ κύων ὁ τοῦ αἰπολλίου φρουρός. Ἀρεσθάνης δὲ (ὄνομα γὰρ τῷ ποιμένι τοῦτο ἦν) ὡς τὸν ἀριθμὸν οὐχ εὔρισκεν ὁμολογοῦντα τῶν αἰγῶν, καὶ ὁ κύων ἅμα ἀπεστᾶται τῆς ποιμνῆς, οὕτω τὸν Ἀρεσθάναν¹⁷¹ ἐς πᾶν φασὶν ἀφικνεῖσθαι ζητήσεως, εὐρόντα δὲ ἐπιθυμῆσαι τὸν παῖδα ἀνελέσθαι, καὶ ὡς ἐγγὺς ἐγένετο, ἀστραπὴν εἶδεν ἐκλάμψασαν ἀπὸ τοῦ παιδός, νομίσαντα δὲ εἶναι

ea esset incolarum multitudine, quidque militaris aetatis ac roboris haberet. Fuit enim Phlegyas omnium sui temporis bellator acerrimus: quippe qui, in quamcumque partem excursionses fecisset, ex ea quum frumenta, tum reliqua omnia agebat et rapiebat. Is quum iam Peloponnesum intrasset, filia, quae patrem sequebatur, quum adhuc se uterum ex Apolline ferre patrem celasset, in Epidauriorum finibus puerum enixa, illum in monte exponit, cui hac ipsa etiam aetate Titthion nomen, (*id est ac si Mamillam dicas*) quum ante Myrthion appellaretur. Mutati nominis causa, quod exposito infanti lac praebuit capra, quae cum ceteris in eo saltu pascebat, dum interea eum canis custodiret. Ibi Aresthanas (sunt enim hoc caprario nomen) quum a reliquo grege in pecore recensendo capellam unam, cumque ea canem aberrasse animadvertisset, totum eum saltum studiose quaeritans peragravit: inventum vero puerum quum tollere vehementer cuperet, ac iam propius accederet, effulsisse aiunt coelestem ab illo

θεῖόν τι, ὡσπερ ἦν, ἀποτραπέσθαι. ὁ δὲ ἀντίκα ἐπὶ γῆν καὶ θάλασσαν πᾶσαν ἠγγέλλετο, τὰ τε ἄλλα ὁπόσα βούλοιο εὐρίσκειν ἐπὶ τοῖς κάμνουσι, καὶ ὅτι ἀνίστησι τεθνεῶτας. (5) Λέγεται δὲ καὶ ἄλλος ἐπ' αὐτῷ λόγος. Κορωνίδα κύνουσαν Ἀσκληπιὸν Ἰσχυῖ τῷ Ἐλάτου συγγενέσθαι· καὶ τὴν μὲν ἀποθανεῖν ὑπὸ Ἀρτέμιδος ἀμνησμένης τῆς ἐς τὸν Ἀπόλλωνα ὕβρεως, ἐξημμένης δὲ ἤδη τῆς πυρᾶς ἀρπάσαι λέγεται τὸν παῖδα Ἐρμῆς ἀπὸ τῆς φλογός. (6) Ὁ δὲ τρίτος τῶν λόγων ἡμιστά (ἔμοι δοκεῖν) ἀληθής ἐστιν, Ἀρσινόης ποιήσας εἶναι τῆς Λευκίππου παῖδα Ἀσκληπιόν. Ἀπολλοφάνει γὰρ τῷ Ἀρκαδί ἐς Δελφούς ἐλθόντι καὶ ἐρομένῳ τὸν θεόν, εἰ γένοιτο ἐξ Ἀρσινόης Ἀσκληπιὸς καὶ Μεσσηνίοις πολίτης εἶη, ἔχρησεν ἡ Πυθία·

ὦ μέγα χάρις βροτοῖς βλαστῶν Ἀσκληπιέ παῖδιν,

Ὅν Φλεγυῆς ἔτικτεν ἔμοι φιλότῃτι μυγεῖσα

Ἰμερόεσσα Κορωνίς ἐνὶ κροναῇ Ἐπιδαύρῳ.

ignem: quo deterritum prodigio pastorem, quum divinum quiddam id esse, uti erat, suspicaretur, statim retrocessisse. Mox fama per terras ac maria omnia vulgavit, sanari ab illo quovis morbo laborantes, mortuos etiam excitari. (5) Alia etiam eadem de re prodita est historia: Coromidem Aesculapio iam gravidam cum Ischyē Elati filio concubuisse: ob id interemptam a Diana, quod illa Apollini factam contumeliam ulcisci voluit: ardente verò rogo, e media flamma puerum a Mercurio ereptum. (6) Sed et tertia quaedam de Aesculapii natalibus fabula vulgata est, quae mihi quam longissime a veritate abhorrere videtur: Aesculapium Arsinoë Leucippi filia natum. Etenim Apollóphani Arcadi, quum Delphos venisset ex deo quaesiturus, genitusne ex Arsinoë esset Aesculapius, et civisne esset Messeniorum, responsum a Pythia his versibus datum:

Asclepi, auxilium cunctis mortalibus alium,

Filia quem Phlegyae peperit mihi iuncta cubili

In campis, Epidaure, tuis, formosa Coronis.

οὗτος ὁ χρησμὸς δηλοῖ μάλιστα οὐκ ὄντα Ἀσκληπιὸν Ἀρσινόης, ἀλλὰ Ἡσιόδου, ἢ τῶν τινα ἐμπεποιηκότων ἐς τὰ Ἡσιόδου, τὰ ἔπη συνθέντα ἐς τὴν Μεσσηνίων χάριν. (7) Μαρτυρεῖ δέ μοι καὶ τόδε, ἐν Ἐπιδαύρῳ τὸν θεὸν γενέσθαι. τὰ γὰρ Ἀσκληπεῖα εὐρίσκω τὰ ἐπιφανέστατα ἐξ Ἐπιδαύρου. τοῦτο μὲν γὰρ Ἀθηναῖοι τῆς τελετῆς λέγοντες Ἀσκληπιῶ μεταδοῦναι, τὴν ἡμέραν ταύτην Ἐπιδαύρια ὀνομάζουσι, καὶ θεὸν ἀπ' ἐκείνου φασὶν Ἀσκληπιὸν σφισι νομισθῆναι. τοῦτο δὲ Ἀρχίας ὁ Ἀρισταίχμου τὸ συμβὰν σπᾶσμα θηρεύοντι οἱ περὶ τὸν Πίνδασον ἰαθεῖς ἐν τῇ Ἐπιδαυρία, τὸν θεὸν ἐπηγάγετο ἐς 172 Πέργαμον. ἀπὸ δὲ τοῦ Περγαμηνῶν Συμναίοις γέγονεν ἐφ' ἡμῶν Ἀσκληπεῖον τὸ ἐπὶ θαλάσῃ. τὸ δ' ἐν Βαλάγραις ταῖς Κυρηναίων, ἐστὶν Ἀσκληπιὸς, καλούμενος Ἰατρός, ἐξ Ἐπιδαύρου καὶ οὗτος. ἐκ δὲ τοῦ παρὰ Κυρηναίοις τὸ ἐν Λεβήνῃ τῇ Κρητῶν ἐστὶν Ἀσκληπεῖον. Διά-

Quod sane oraculum facile declarat, non esse natum ex Arsinōē Aesculapium: verum id aut Hesiodus, aut ex iis aliquis, qui Hesiodi carminibus versus suos interposuere, in Messeniorum gratiam finxerunt. (7) Testimonio vero multa mihi sunt, Epidauri genitum Aesculapium, ac omnem huius dei cultum ex Epidauro acceptum. Nam et Athenienses initiorum diem unum, quem Aesculapio tribuunt, Epidauria nuncupant, atque ab illo se die divinos honores habere Aesculapio coepisse tradunt: et Archias Aristaeclimi filius, a convulsione membrorum, qua inter venandum apud Pindasum correptus fuerat, in Epidauria sanatus, inde dei religionem Pergamum traduxit: acceptam a Pergamenis deinde Smyrnaei templo consecrarunt, quod nostra aetate Aesculapii nomine ad mare est. Quin et, qui colitur Balanagris apud Cyrenaeos Aesculapius, Medici cognomento, ex Epidauro sumtus est. Ad Cyrenaici quidem similitudinem factum est id Aesculapii templum, quod Lebenae (quae est Cretensium urbs) exstat. Dissimilis in eo sacri ritus, quod

φορον δὲ Κυρηναίους τοσόνδε ἐς Ἐπίδαυριους ἔστιν, ὅτι αἶγας οἱ Κυρηναῖοι θύουσιν, Ἐπίδαυριους οὐ καθεστηκότος. θεὸν δὲ Ἀσκληπιὸν νομισθέντα ἐξ ἀρχῆς, καὶ οὐκ ἀνὰ χρόνον λαβόντα τὴν φήμην τεκμηρίοις καὶ ἄλλοις εὐρίσκω, καὶ Ὀμήρου μαρτυρεῖ μοι τὰ περὶ Μαχάονος ὑπὸ Ἀγαμέμνονος εἰρημένα·

Ταλθύβη', ὅτι τάχιστα Μαχάονα δεῦρο κάλεσσον
Φῶτ', Ἀσκληπιοῦ υἱόν·

ὣς ἂν εἰ λέγοι θεοῦ παῖδ' ἄνθρωπον.

C A P U T XXVII.

De Aesculapii sacro luco apud Epidaurios — Aesculapii signo — aede Tholo et picturis in ea, ac pilis, quibus morbi et nomina sanatorum inscripta sunt — Hippolyto ab Aesculapio in vitani revocato — theatro Epidauriorum — aliis templis et memorandis in luco Aesculapii — templis et operibus ab Antonio Senatore Epidauri exstructis — montibus luco imminentibus et memorandis ibi.

Τὸ δὲ ἱερόν ἄλλος τοῦ Ἀσκληπιοῦ περιέχουσιν ὄροι, πανταχόθεν· οὐδὲ ἀποθνήσκουσιν, οὐδὲ τίκτους αἰ-

Cyrenaeici capras mactant, quum ab Epidauriis traditum hoc omnino non fuerit. Deum vero statim ab initio habitum Aesculapium, neque eius religionem solo temporis progressu et fama hominum profecisse, et aliis argumentis colligo, et ex Homeri versibus, quibus haec ille de Machaone dicentem facit Agamemnonem:

Talthybi, huc propera, magnumque Machaona nobis
Duc, hominem Asclepi genitum de semine.

Idem est enim, ac si dixisset hominem dei filium.

CAP. XXVII. Aesculapii lucum circumquaque montes incingunt: intra cuius ambitum mori quenquam, aut nasci,

γυναϊκές σφισιν ἐντὸς τοῦ περιβόλου, καθὰ καὶ ἐπὶ Δήλῳ τῇ νήσῳ τὸν αὐτὸν νόμον. τὰ δὲ θυόμενα, ἦν τέ τις Ἐπιδαυρίων αὐτῶν, ἦν τε ξένος ὁ θυῶν ἢ, καταναλίσκουσιν ἐντὸς τῶν ὄρων. τὸ δὲ αὐτὸ γιγνόμενον οἶδα καὶ ἐν Τιτάνῃ. (2) Τοῦ δὲ Ἀσκληπιοῦ τὸ ἄγαλμα μεγέθει μὲν τοῦ Ἀθήνησιν Ὀλυμπίου Διὸς ἡμῖσιν ἀποδεῖ, πεποίηται δὲ ἐλέφαντος καὶ χρυσοῦ. μνηύει δὲ ἐπίγραμμα, τὸν εἰργασμένον εἶναι Θρασυμήδην Ἀριγνώτου Πάριον. καθήται δὲ ἐπὶ θρόνου βακτηρίαν κρατῶν, τὴν δὲ ἑτέραν τῶν χειρῶν ὑπὲρ κεφαλῆς ἔχει τοῦ δράκοντος, καὶ οἱ κύων παρακατακείμενος πεποίηται. τῷ δὲ θρόνῳ ἠρώων 173 ἐπιεργασμένα Ἀργείων ἐστὶν ἔργα, Βελλεροφόντου τὸ ἐς τὴν Χίμαιραν, καὶ Περσεύς ἀφελὼν τὴν Μεδούσης κεφαλὴν. τοῦ ναοῦ δὲ ἐστὶ πέραν, ἔνθα οἱ ἱκέται τοῦ θεοῦ καθεύδουσιν. (3) Οἰκημαὶ δὲ περιφερῆς λίθου λευκοῦ, καλούμενον Θόλος, ᾠκοδόμηται πλησίον, θεῆας ἄξιον. ἐν δὲ αὐτῷ Πausίου γράψαντος βέλη μὲν καὶ τόξον ἐστὶν ἀφεικῶς Ἔρωος, λύραν δὲ ἀντ' αὐτῶν ἀράμενος φέρει.

religio est: eodem scilicet ritu, qui et in Delo insula servatur. Iam vero quicquid civis peregrinusve immolavit, id totum intra eundem ambitum consumitur: quem ritum Titanæ etiam servari novimus. (2) Aesculapii simulacrum dimidio ferme minus est eo, quod Athenis est Iovis Olympii: auro illud quidem et ebore perfectum. Testatur inscriptio, opus esse Thrasymedis, Arignoti filii, Parii hominis. Sedet in solio scipionem tenens: altera manu draconis caput premit, cane ad pedes decumbente. In ipso solio Argivorum heroum opera caelata sunt: Bellerophontes Chimaeran conficit, Perseus Medusæ caput abscissum tenet. Supra templum *ædès sunt*, in quibus, qui precatum deum venerunt, dormiunt. (3) In propinquo aedificium est rotunda figura, atque e candido marmore, (Tholum appellant) dignum certe, quod visatur. In eo Pausiæ pictoris opus, Cupido, abiecto arcu et sagittis, lyram tenens. Ebrietas etiam ab eodem

γέγραπται δὲ ἐν ταῦθα καὶ Μίθη, Πανσίου καὶ τοῦτο
 ἔργον, ἐξ ὑαλίνης φιάλης πίνουσα· ἴδοις δὲ κἂν ἐν τῇ
 γραφῇ φιάλην τε ὑάλου καὶ δι' αὐτῆς γυναῖκός πρόσωπον.
 στήλαι δ' εἰσθήμεσαν ἐν τὸς τοῦ περιβόλου, τὸ μὲν ἀρχαίου
 καὶ πλείοντες, ἐπ' ἐμοῦ δὲ ἔξ λοιπαί. ταύταις ἐγγεγραμ-
 μένα καὶ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν ἔστιν ὀνόματα ἀκεσθέντων
 ὑπὸ τοῦ Ἀσκληπιοῦ, προσέτι δὲ καὶ νόσημα, ὃ τι ἕκα-
 στος ἐνόσησε, καὶ ὅπως λάθη· γέγραπται δὲ φωνῇ τῇ
 Δωριίδι. (4) Χωρὶς δὲ ἀπὸ τῶν ἄλλων ἔστιν ἀρχαία
 στήλη, ἱππους δὲ Ἰππόλυτον ἀναθεῖναι τῷ θεῷ φησὶν
 εἰκοσί. ταύτης τῆς στήλης τῷ ἐπιγράμματι ὁμολογοῦντα
 λέγουσιν Ἀρικεῖς, ὡς τεθνεῶτα Ἰππόλυτον ἐκ τῶν Θη-
 σέως ἀρῶν ἀνέστησεν Ἀσκληπιός. ὁ δὲ ὡς αὐτὸς ἐβίω,
 οὐκ ἤξιου νέμειν τῷ πατρὶ συγγνώμην, ἀλλὰ ὑπεριδῶν
 τὰς δεήσεις ἐς Ἰταλίαν ἔρχεται πρὸς τοὺς Ἀρικεῖς, καὶ
 ἐβασίλευσέ τε αὐτόθι, καὶ ἀνῆκε τῇ Ἀρτέμιδι τέμενος,
 174 ἐνθα ἄχρι ἐμοῦ μονομαχίας ἄθλον ἦν, ἱεραῖσθαι τῇ θεῷ
 τὸν νικῶντα· ὁ δὲ ἀγῶν ἐλευθέρων μὲν προέκειτο οὐ-

opifice facta. Bibit ea e vitrea phiala. Expressa ita est in
 tabula vitrea phiala, ut per eius perspicuitatem muliebrem se-
 os ostendat. Pilae vero intra ambitum priscis temporibus
 multae steterunt, e quibus sex aetate mea reliquae. In iis
 virorum et foeminarum, quae a deo curatae sunt, nomina
 incisa: morborum etiam, quo quisque laborarat; addita est
 curationis ratio. Scripta vero sunt omnia Dorica lingua.
 (4) Seorsum est ab aliis antiqua pila. In ea incisum, dicasse
 Aesculapio Hippolytum equos XX. Huius pilae inscriptioni
 consentanea Aricini dicunt, discriptum ob Thesei impreca-
 tiones Hippolytum in vitam ab Aesculapio revocatum: neque
 postea patri unquam ignoscere voluisse, verum, omni eius
 deprecatione sprete, in Italiam venisse, ibique dicato Aricinae
 Dianae templo regnasse. Mea quidem etiamnum aetate iis,
 qui ad templum singulari certamine vicerint, praemium deae
 sacerdotium propositum est. Sed in certamen istud ingenuus
 nemo descendit: servi duntaxat, qui fuga se dominis subdu-

δενι, οικέταις δὲ ἀποδραῖσι τοὺς δεσπότας. (5) Ἐπιδου-
 ρίοις δὲ ἐστὶ θεῖατρον ἐν τῷ ἱερῷ, μάλιστα, ἔμοι δοκεῖν,
 θεῖας ἄξιον· τὰ μὲν γὰρ Ῥωμαίων πολὺ δὴ τι καὶ ὑπερ-
 ῆρε τῶν πανταχοῦ τῷ κόσμῳ, μεγέθει δὲ Ἀρκάδων τὸ
 ἐν Μεγάλῃ πόλει· ἀρμονίας δὲ ἢ κάλλους εἵνεκα ἀρχι-
 τέκτων ποῖος ἐς ἀμίλλαν Πολυκλείτῳ γένοιτ' ἂν ἀξιο-
 χρεως; Πολύκλειτος γὰρ καὶ θεῖατρον τοῦτο καὶ οἰκῆμα
 τὸ περιφερὲς ὁ ποιήσας ἦν. (6) Ἐντὸς δὲ τοῦ ἄλσους
 ναὸς τέ ἐστιν Ἀρτέμιδος, καὶ ἄγαλμα Ἠπιόνης, καὶ Ἀφρο-
 δίτης ἱερὸν, καὶ Θέμιδος, καὶ στάδιον, οἷα Ἕλλησι τὰ
 πολλὰ γῆς χῶμα, καὶ κρήνη τῷ τε ὄροφῳ καὶ κόσμῳ
 τῷ λοιπῷ θεῖας ἄξια. (7) Ὅποσα δὲ Ἀντωνῖνος ἀνήρ
 τῆς συγκλήτου βουλῆς ἐφ' ἡμῶν ἐποίησεν, ἐστὶ μὲν Ἀσκλη-
 πιοῦ λουτρόν, ἐστὶ δὲ ἱερὸν θεῶν, οὓς Ἐπιδώτας ὀνο-
 μάξουσιν. ἐποίησε δὲ καὶ Ἰγυρία ναόν, καὶ Ἀσκληπιῶ
 καὶ Ἀπόλλωνι ἐπίκλησιν Αἰγυπτίοις. καὶ, ἦν γὰρ στοᾶ
 καλουμένη Κότυος, καταρρένεντος δὲ οἱ τοῦ ὄροφου,

xerint. (5) In ipso fano apud Epidaurios theatrum est
 omnium operis dignitate mea sententia praestantissimum.
 Romanorum enim theatra quum ornamentis longe superant
 caetera, ubicunque locorum reperiantur, tum magnitudine
 antecellunt id, quod Megalopoli visitur in Arcadia. De arte
 vero, partium convenientia ac pulchritudine, quis Polycletum
 audeat in certamen provocare? Polycletus enim ipse theatro
 aedificando praefuit, idemque rotundam aedem fecit. (6) In
 luco aedes est Dianae, et simulacrum Epiones, *ex eo fortasse,*
quod morbos mitigare hoc numen credatur: Veneris item
 templum, ac Themidis. Curriculum praeterea magna ex parte
 agger: aquae ductus, quum testudine, tum reliquo opere ita
 exornatus, ut cum admiratione spectetur. (7) Quae vero
 opera Antoninus vir senatorius aetate nostra fecit, haec sunt:
 Aesculapii balneae, deorum templum, quos Epidotas nomi-
 nant. Dicavit praeterea aedem Bonae Valetudini, Aesculapio,
 Apollini cognomento Aegyptio. Porticum adhaec restituit,
 quae Cotyos est appellata: ea vero collapsa tecto tota corrue-

διέφθαρτο ἤδη πᾶσα, ἅτε ὤμης τῆς πλίνθου ποιηθεῖσα ἀνωκοδόμησε καὶ ταύτην. Ἐπιδαυρίων δὲ οἱ περὶ τὸ ἱερὸν μάλιστα ἔταλαιπώρουν, ὅτι μήτε αἱ γυναῖκες ἐν σκέπη σφίσιον ἔτικτον, καὶ ἡ τελευταῖα τοῖς κάμνουσιν ὑπαίθριος ἐγίγνετο. ὁ δὲ καὶ ταῦτα ἐπανορθούμενος κατασκεύασατο οἰκησιν· ἐνταῦθα ἤδη καὶ ἀποθανεῖν ἀνθρώπων, καὶ τεκεῖν γυναικὶ ὄσιον. (8) Ὅρη δὲ εἰσιν ὑπὲρ
 175 τὸ ἄλσος, τὸ τε Τίτθειον, καὶ ἕτερον ὀνομαζόμενον Κυνόρτιον, Μαλεάτου δὲ Ἀπόλλωνος ἱερὸν ἐν αὐτῷ. τοῦτο μὲν δὴ τῶν ἀρχαίων· τὰ δὲ ἄλλα, ὅσα περὶ τὸ ἱερὸν τοῦ Μαλεάτου, καὶ ἔλυτρον κρήνης, ἐς ὃ τὸ ὕδωρ συλλέγεται σφίσι τὸ ἐκ τοῦ θεοῦ, Ἀντωνῖνος καὶ ταῦτα Ἐπιδαυρίοις ἐποίησε.

C A P U T XXVIII.

De draconibus, cum iis, quos regio Epidauria alit, tum aliis Aesculapio sacris — monte Coryphaeo et templo Dianae Coryphaeae — loco Hyrnethio dicto, ac de Deiphonte et Hyrnetho — sepulcris Melissaе et Proclis.

Δράκοντες δὲ οἱ λοιποὶ καὶ ἕτερον γένος ἐς τὸ ξανθότερον ῥέποντες χροῖας ἱεροὶ μὲν τοῦ Ἀδκκληπιοῦ νομίζονται,

rat, ut quae e crudis fuerat exstructa laterculis. Quumque Epidaurii fani accolae aegerrime ferrent, quod et foeminae sub tecto non parerent, et aegri sub dio animam agerent, Antoninus, domo aedificata, incommodum removit. Fuit itaque in posterum et ad moriendum aegris, et ad pariendum mulieribus consecratus religione locus. (8) Montes supra lucum sunt duo: Titthion alter, alter vero Cynortium, in quo Maleatae Apollinis templum, quod solum de antiquis operibus exstat. Nam quae circa templum ipsum sunt cetera, et aquae ductus castellum, cum receptaculo depluentis aquae, ea omnia Epidauriis fecit Antoninus.

CAP. XXVIII. Dracones quidem quum omnes, tum in primis eorum quoddam genus fulvo colore conspicuum, Ae-

καὶ εἰσιν ἀνθρώποις ἡμεροί· τρέφει δὲ μόνη σφᾶς ἡ τῶν Ἐπιδαυρίων γῆ. τὸ δὲ αὐτὸ εὐρίσκω καὶ ἄλλαις χώραις συμβεβηκός. Λιβύη μὲν γε μόνη κροκοδείλους τρέφει χερσαίους, διπήχεων οὐκ ἐλάσσονας. παρὰ δὲ Ἰνδῶν μόνων ἄλλα τε κομίζεται καὶ ὄρνιθες οἱ ψιττακοί. τοὺς δὲ ὄφεις οἱ Ἐπιδαυριοὶ τοὺς μεγάλους, ἔς πλεον πηχῶν καὶ τριάκοντά προήκοντας, οἷοι παρὰ τε Ἰνδοῖς τρέφονται καὶ ἐν Λιβύῃ, ἄλλο δὴ τι γένος φασὶν εἶναι, καὶ οὐ δρακόντας. (2) Ἐς δὲ τὸ ὄρος ἀνιούσι τὸ Κορυφαῖόν ἐστι καθ' ὁδὸν στρεπτιῆς καλουμένης ἐλαίας φυτὸν, αἰτίου τοῦ περιεργαγόντος τῇ χειρὶ Ἡρακλέους ἔς τοῦτο τὸ σχῆμα. εἰ δὲ καὶ Ἀσιναίοις τοῖς ἐν τῇ Ἀργολίδι ἔθνηκεν ὄρον τοῦτον, οὐκ ἂν ἔγωγε εἰδείην, ἐπεὶ μηδὲ ἐτέρωθι, ἀναστάτου γενομένης χώρας, τὸ σαφὲς ἔτι οἷόν τε τῶν ὄρων ἕξευρεῖν. ἐπὶ δὲ τῇ ἄκρῃ τοῦ ὄρους Κορυφαίας ἐστὶν ἱερὸν Ἀρτέμιδος, οὗ καὶ Τελέσιλλα ἐποιήσατο ἐν ἄσματι μνήμην. κατιούσι δὲ ἐς τῶν Ἐπιδαυρίων τὴν πόλιν, χωρίον ἐστὶ

sculapio sacri habentur; suntque illi hominibus cicures. Eos sola Epidauriorum terra alit: quod in certis animalium generibus aliis etiam regionibus video contigisse. Siquidem sola Africa terrestres crocodilos gignit, dum cubitum nihilominus. Ab Indis vero solis quum alia, tum vero aves psittaci afferuntur. At serpentes, qui Megalaunae appellantur, supra XXX cubitum magnitudinem excrescentes, quales et India et Africa nutrit, non dracones, sed ex alio quodam genere Epidaurii esse affirmant. (2) Qua ad montis verticem ascenditur, secundum viam est olea, quae strepta (*i. e. intorta*) nominatur. Manu eam ab Hercule in orbem circumductam eam figuram memorant accepisse. An vero eam terminium Asinaeis statuerit his, qui in Argolica terra sunt, non possim ego facile iudicare. Nam neque alio ullo in loco, eorum tota regione ad vastitatem redacta, ulla se ostendunt satis manifesta finium monumenta. In summo monte eminent Coryphaeae Dianae templum: cuius in cantico quodam suo Telesilla mentionem fecit. Qua in ipsam Epidauriorum urbem

πεφυκυίας ἀγριελαιίας ἔχον· Ἐρνηθίου δὲ καλοῦσι τὸ χωρίον. (3) τὰ δὲ ἐς αὐτὸ, ὡς Ἐπιδαύριοί τε λέγουσι καὶ εἰκὸς ἔχει, γράψω. Κεῖσος καὶ οἱ λοιποὶ Τημένου παῖδες μάλιστα ἤδεσαν Δηϊφόντην λυπήσοντας, εἰ διαλυ-
 176 σαι πῶς ἀπ' αὐτοῦ τὴν Ἐρνηθῶ δυνηθεῖεν. ἀφίκοντο οὖν ἐς Ἐπίδαυρον Κερύνης καὶ Φάλκης· (Ἀγραῖα γὰρ τῷ νεωτάτῳ τὰ ποιούμενα οὐκ ἤρεσκεν) οὗτοι δὲ στήσαντες τὸ ἄρμα ὑπὸ τὸ τεῖχος, κήρυκα ἀποστέλλουσι παρὰ τὴν ἀδελφήν, ἔλθειν δεῖν ἐς λόγους αὐτῇ βουλόμενοι. ὡς δὲ ὑπήκουσε καλοῦσιν, ἐνταῦθα οἱ νεανίσκοι πολλὰ μὲν Δηϊφόντου κατηγοροῦν, πολλὰ δὲ αὐτοὶ ἰκέτεον ἐκείνην ἐπανήκειν ἐς Ἄργος, ἄλλα τε ἐπαγγελλόμενοι καὶ ἀνδρὶ δάσειν αὐτὴν Δηϊφόντου τὰ πάντα ἀμείνوني, καὶ ἀνθρώπων πλειόνων καὶ γῆς ἄρχοντι εὐδαιμονεστέρας. Ἐρνηθῶ δὲ τοῖς λεχθεῖσιν ἀλγήσασα ἀπεδίδου σφίσι τὴν ἴσῃν, Δηϊφόντην μὲν αὐτῇ τε ἄνδρα ἀρεστὸν εἶναι φήσασα, καὶ Τημένῳ γενέσθαι γαμβρὸν οὐ μεμπτόν· ἐκεί-

descensus est, agrum videas undique agresti olea convestitum. Eum vocant Hyrnethium. (3) De Hyrnethone autem, quae ab Epidauriis accepi, quaeque maxime probabilia videntur, ea scribam. Cisis et Temeni reliqui filii intelligebant, non mediocri dolore Deiphontem affectum iri, si quo modo ab eo possent Hyrnethonem abducere. Venerunt itaque Epidaurum Cerynes et Phalces; nam minimo eorum natu Agraeo fratrum consilium minime probatum est. Constiterunt illi cum curru ante muros, evocata per caduceatorem ad colloquium, sorore: quae quum venisset, primum omnium adolescentes Deiphontem criminari, deinde illam obnixè orare, ut Argos reverti vellet, pollicentes quum alia multa, tum viro se eam nuptum daturus, et rebus omnibus multo, quam Deiphontes esset, meliori, et quum hominum numero, tum agri felicitate longe superiori. Quae audiens Hyrnetho indignissime tulit, ac, ut par pari referret, Deiphontem respondit sibi merito placere plurimum, fuisseque eum Temeno

νοῖς δὲ Τημένου προσήκειν σφαγεῦσιν ὀνομάζεσθαι μᾶλλον ἢ παισὶ. καὶ τὴν μὲν οὐδὲν ἔτι ἀποκρινάμενοι συλλαβάνουσιν, ἀναθέντες δὲ ἐς τὸ ἄρμα ἀπήλανον. Δηϊφόντη δὲ ἀγγέλλει τις τῶν Ἐπιδαυρίων, ὡς Κερύνης καὶ Φάλκης οἴχονται ἄγοντες ἄκουσαν Ἰρνηθῶ. ὁ δὲ αὐτὸς τε, ὡς τάχους εἶχεν, ἤμυνε, καὶ οἱ Ἐπιδαυριοὶ πυνθανόμενοι προσεβοήθουν. Δηϊφόντης δὲ Κερύνην μὲν, ὡς κατελάμβανεν, ἀναρῆ βαλὼν, Φάλκην δὲ ἐχόμενον Ἰρνηθοῦς βαλεῖν μὲν ἔδεισε, μὴ ἁμαρτῶν γένοιτο αὐτῆς ἐκείνης φονεύς, συμπλακείς δὲ ἐπειρᾶτο ἀφαιρεῖσθαι. Φάλκης δὲ ἀντεχόμενος καὶ ἔλκων βιαιότερον ἀπέκτεινεν ἔχουσαν ἐν γαστρὶ. καὶ ὁ μὲν συνεῖς, οἶα ἐς τὴν ἀδελφὴν ἐξειργασμένος ἔργα ἦν, ἤλαννε τὸ ἄρμα ἀφειδέστερον, προλαβεῖν τῆς ὁδοῦ σπεύδων, πρὶν ἢ πάντας ἐπ' αὐτὸν συλληχθῆναι τοὺς Ἐπιδαυρίους. Δηϊφόντης δὲ σὺν τοῖς παισὶν (ἐγεγόνεσαν γὰρ καὶ παῖδες αὐτῷ πρότερον ἔτι, υἱοὶ μὲν Ἀντιμένης καὶ Ξάνθιππος τε καὶ Ἀρ-

generum minime poenitendum: at illos Temeni percussōres potius quam filios appellari posse. Ad haec illi nihil respondentes, foeminam comprehensam atque in currum impositam abduxere. Quum vero Epidauriorum quidam ad Deiphontem detulisset, a Ceryne et Phalce invitam abduci Hyrnethonem, et ille quam potuit celerrime fugientes est insecutus, et Epidaurii, re audita, praesto fuere. Deiphontes quidem homines assecutus, Cerynen iaculo transfixit: at Phalcen, quum Hyrnethonem arcte complexus teneret, iaculari veritus, ne illam, si forte aberrasset, interimeret, cominus cum eo congressus, abstrahere a muliere conabatur. At Phalces pertinacius et violentius retinens ac trahens, facile mulierem, quum gravida esset, exanimavit. Atque ille quidem, quum se in sororem tam impium facinus commisisse animadvertisset, incitato vehementius curru sese in fugam dedit, quo anteverteret, priusquam Epidauriorum concursu opprimeretur. Deiphontes cum liberis (ex illa enim mares susceperat Antimenem, Xanthippum, et Argeum, filiam vero

γαῖος, θυγάτηρ δὲ Ὀρσοβία· ταύτην Πάμφυλον τὸν Αἰγυμίου λέγουσιν ὕστερον γῆμαι) τότε δὲ ἀναλαβόντες τὸν νεκρὸν τῆς Ἐρνηθοῦς κομίζουσιν ἐς τοῦτο τὸ χωρίον, τὸ ἀνὰ χρόνον Ἐρνήθιον κληθέν. καὶ οἱ ποιήσαντες
 177 ἤρῳον τιμὰς καὶ ἄλλας δεδώκασι, καὶ ἐπὶ τοῖς πεφυκόσιν ἐλαίοις, καὶ εἰ δὴ τι ἄλλο δένδρον ἐστὶ, καθέστηκε νόμος, τὰ θραυόμενα μηδένα ἐς οἶκον φέρεσθαι, μηδὲ χρᾶσθαι σφισιν ἐς μηδὲν, κατὰ χώραν δ' αὐτοῦ λείπονσιν ἱερὰ εἶναι τῆς Ἐρνηθοῦς. (4) Οὐ πόρρω δὲ τῆς πόλεως Μελίσσης μνημᾶ ἐστίν, ἣ Περιάνδρῳ συνώκησε τῷ Κυπέλου, καὶ ἕτερον Προκλέους, πατρὸς τῆς Μελίσσης. ἐτυράννει δὲ καὶ οὗτος Ἐπιδαυρίων, καθὰ δὴ καὶ ὁ γάμβρός οἱ Περιάνδρος Κορίνθου.

Orsobiam, quam postea Pamphylus Aegimii filius uxorem duxisse fertur) sublatum Hyrnethus cadaver in locum hunc deportarunt, qui ab ea Hyrnethium vocatur: condito vero heroico monumento, et alios illi honores habuere, et sanxerunt, ne, quae aut ex oleis, aut alia ulla arbore in eo agro enata, vi aliqua abscissa avulsave forent, a quoquam asportari ad profanum ullum usum possent, sed, quod sacra essent Hyrnethoni, omnia illic ut relinquerentur. (4) Non longe ab urbe est Melissa monumentum, quae cum Perianthro Cypseli filio nupta fuit. Est item Patroclis Melissa patris, qui Epidauriis imperavit, quemadmodum et gener eius Periander Corinthiis.

C A P U T XXIX.

De memorandis in urbe Epidauri templis et signis — Aegina insula e regione Epidauri, antea Oenone dicta — Phocide — Aeacidis — Aeginetarum fatis — Aeginae memorandis — Aeacco et siccitate Graeciae Aeaci precibus sublata — Phoci certamine cum Telamone et Peleo eiusque nece — theatro et stadio Aeginae.

Αὐτὴ δὲ τῶν Ἐπιδαυρίων ἡ πόλις παρέρχεται ἐς μνήμη τάδε ἀξιολογώτατα. τέμενος δὴ ἐστὶν Ἀσκληπιοῦ, καὶ ἀγάλματα, ὃ θεὸς αὐτὸς καὶ Ἡπιόνη· γυναῖκα δὲ εἶναι τὴν Ἡπιόνην Ἀσκληπιοῦ φασί. ταῦτά ἐστιν ἐν ὑπαίθρῳ, λίθου Παρίου. ναοὶ δὲ ἐν τῇ πόλει καὶ Διονύσου καὶ Ἀρτεμίδος ἐστὶν ἄλλος· εἰκάσαις ἂν θηρευούσῃ τὴν Ἀρτεμιν. Ἀφροδίτης τε ἱερὸν πεποιήται· τὸ δὲ πρὸς τῷ λιμένι ἐπὶ ἄκρας ἀνεχούσης ἐς θάλασσαν λέγουσιν Ἦρας εἶναι. τὴν δὲ Ἀθηνᾶν ἐν τῇ ἀκροπόλει, ξόανον Δίας ἄξιον, Κισσαίαν ἐπονομάζουσιν.

(2) Ἀγνωῆται δὲ οἰκοῦσιν ἔχοντες τὴν νῆσον ἀπαντικρὺ τῆς Ἐπιδαυρίας. ἀνθρώπους δ' οὐκ εὐθύς ἐξ ἀρχῆς λέγουσιν ἐν αὐτῇ γενέσθαι, Διὸς δὲ ἐς ἔρημου κομίσαντος

CAP. XXIX. Ipsa quidem Epidauriorum urbs haec habet; quae monumentis literarum mandentur, dignissima. Fanum est Aesculapii, in quo ipsius dei, et Epiones signa. Epionen uxorem fuisse Aesculapii, memorant. Haec sub dio sunt e lapide Pario. Intra muros templa sunt Liberi Patris, et Dianae lucus. Diana ad imaginem metentis facta est. Veneri etiam templum exstructum. Nam quod est apud portum in projecto in altum promontorio situm, id Iunonis esse aiunt. Iam Minervae ligneum quod in arce signum est, valde illud quidem insigne, Cissacam Minervam nominant. (2) Aeginetae insulam incolunt, quae e regione Epidaurii agri est: in qua ab initio nullos fuisse incolas dicunt: sed in eam vacuam et desertam a Iove Aeginam Aesopi

Ἀργίνας τὴν Ἀσωποῦ, τῇ μὲν τὸ ὄνομα ἐτέθη τοῦτο ἀντὶ
 Οἰνώης. Αἰακοῦ δὲ αἰτήσαντος, ὡς ἠϋξήθη, παρὰ Διὸς
 οἰκήτορας, οὕτω οἱ τὸν Δία ἀνεῖναι τοὺς ἀνθρώπους
 φασὶν ἐκ τῆς γῆς. βασιλεύσαντα δὲ ἐν τῇ γῇ πλὴν Αἰα-
 κοῦ οὐδένα εἰπεῖν ἔχουσιν. ἐπεὶ μὴδὲ τῶν Αἰακοῦ παί-
 δων τινὰ ἴσμεν καταμείναντα. Πηλεῖ μὲν συμβᾶν καὶ
 Τελαμῶνι ἐπὶ φόνῳ φεύγειν τῷ Φώκῳ, τῶν δὲ αὖ Φώκου
 παίδων περὶ τὸν Παρνασσὸν οἰκησάντων ἐν τῇ νῦν καλου-
 μένῃ Φωκίδι. (3) Τὸ δὲ ὄνομα προϋπῆρχεν ἤδη τῇ χώρᾳ,
 178 Φώκου τοῦ Ὀρρυτίωνος γενεᾷ πρότερον ἐς αὐτὴν ἐλθόν-
 τος. ἐπὶ μὲν δὴ Φώκου τούτου περὶ Τιθορέαν τε καὶ
 Παρνασσὸν ἐκαλεῖτο ἡ Φωκίς· ἐπὶ δὲ τοῦ Αἰακοῦ καὶ
 πᾶσιν ἐξευίκησεν, ὅσοι Μινύαις τέ εἰσιν Ὀρχομενίοις
 ὄμοροι, καὶ ἐπὶ Σκάρφειαν τὴν Λοκρῶν καθήκουσι.
 (4) Γεγόνασι δὲ ἀπὸ μὲν Πηλέως οἱ ἐν τῇ Ἠπείρῳ βασι-
 λεῖς· Τελαμῶνος δὲ τῶν παίδων Αἴαντος μὲν ἐστὶν ἀφα-

filiam deportatam: a qua, quum Oenone ante vocaretur,
 nomen acceperit. Verum quum Aeacus iam adolevisset,
 rogasse Iovem aiunt, ut inquilinos sibi daret. Illum itaque
 e terra homines, a quibus insula teneretur, protulisse. Nemi-
 nem vero praeter Aeacum, qui in ea insula regnarit, nomina-
 re possunt. Ac satis quidem scimus, neminem omnino de
 Aeaci filiis in Aegina permansisse. Peleus enim et Telamon
 ob Phoci caedem solum verterunt. Phoci autem filii circa
 Parnassum tenuerunt eam regionem, cui nunc Phocidi no-
 men est. (3) Una tamen ante aetate hoc ei nominis est indi-
 tum a Phoco Ornytionis, qui coloniam illuc deduxit. Hoc
 sane Phoco regnante, ea duntaxat regio Phocis est nuncupata,
 quae est ad Tithorean et Parnassum. Postea vero ab Aeaci
 filio proxima etiam loca omnia nomen acceperunt; sicuti
 Minyae appellantur, tum qui Orchomeniis finitimi sunt, tum
 vero qui ad Scarphean Locrorum urbem pertendunt. (4) Et
 a Peleo quidem Epiri reges fuere oriundi: quod vero ad Tela-
 monis filios attinet, minus fuit ab Ajace, quum privatam ille

νέστερον γένος, οἷα ιδιωτεύσαντος ἀνθρώπου, πλὴν ὅσον Μιλτιάδης, ὃς Ἀθηναίοις ἐς Μαραθῶνα ἠγήσατο, καὶ Κίμων ὁ Μιλτιάδου προῆλθον ἐς δόξαν. οἱ δὲ Τευκρίδαι βασιλεῖς διέμειναν Κυπρίων ἄρχοντες ἐς Εὐαγόραν. Φώκῳ δὲ Ἄσιος ὁ τὰ ἔπη ποιήσας γενέσθαι φησὶ Πανοπέει καὶ Κρίσῳ. καὶ Πανοπέως μὲν ἐγένετο Ἐπειὸς, ὁ τὸν ἵππον τὸν δούρειον, ὡς Ὅμηρος ἐποίησεν, ἐργασάμενος. Κρίσου δὲ ἦν ἀπόγονος τρίτος Πυλάδης, Στροφιῦ τε ὦν τοῦ Κρίσου, καὶ Ἀναξιβίας ἀδελφῆς Ἀγαμέμνονος. γένη μὲν τοσαῦτα τῶν καλουμένων Αἰακιδῶν, ἐξεχώρησε δὲ ἑτέρωθε ἀπ' ἀρχῆς. (5) Χρόνῳ δὲ ὕστερον μοῖρα Ἀργείων τῶν Ἐπίδουρον ὁμοῦ Δηϊφόντη κατασχόντων διαβάσα ἐς Αἰγίναν, καὶ Αἰγινήταις τοῖς ἀρχαίοις γενόμενοι σύνοικοι, τὰ Δωριέων ἔθνη καὶ φωνὴν κατεστήσαντο ἐν τῇ νήσῳ. προελθοῦσι δὲ Αἰγινήταις ἐς μέγα δυνάμειος, ὡς Ἀθηναίων γενέσθαι ναυσὶν ἐπικρατεστέρους, καὶ ἐν τῷ Μηδικῷ πολέμῳ παρασχέσθαι πλοῖα μετὰ γε Ἀθη-

semper vitam egisset, illustre genus: praeterquam quod Miltiades, cuius ductu ad Marathonem ab Atheniensibus pugnatum est, et Cimon eius filius, insignem gloriam adepti sunt. At Teucri posterii Cypriorum regnum usque ad Eua-goram obtinuerunt. Iam Phoco Asius poeta filios fuisse memo-riae prodidit Panopeum et Crisum. E Panopeo natus est Epeus, qui Durateum equum fecit, uti Homerus memorat. Crisi nepos fuit Pylades, Strophio Crisi filio, et Anaxibia Agamemmonis sorore genitus. Haec fuit gentis, qui sunt Aeacidae appellati, omnis posteritas: qui ab eadem stirpe profecti, domo profugi alio commigrarunt. (5) Interiectis deinde temporibus Argivorum pars ea, quae Epidaurum cum Deiphonte occupavit, in Aeginam transmisit, atque eius insulae indigenis permista, Doriensium in eam quum mores, tum linguam importavit. Post haec vero eousque auctae sunt Aeginetarum opes, ut navalibus copiis Atheniensibus fere ipsis fuerint potentiores: et Persico quidem bello secundum

ναίους πλείστα, οὐ παρέμεινεν ἕς ἅπαν ἡ εὐδαιμονία. γενόμενοι δὲ ὑπὸ Ἀθηναίων ἀνάστατοι, Θυραίαν τὴν ἐν τῇ Ἀργολίδι, Λακεδαιμονίων δόντων, ᾤκησαν. καὶ ἀπέλαβον μὲν τὴν νῆσον, ὅτε περὶ Ἑλλάσποντον αἱ Ἀθηναίων τριήρεις ἐλήφθησαν, πλούτου δὲ ἢ δυνάμεως οὐκέτι ἐξεγένετο ἕς ἴσον προελθεῖν σφισι. προσπλεῦσαι δὲ Αἰγινά ἐστι νήσων τῶν Ἑλληνίδων ἀπορωτάτη. πέτραι τε γὰρ ὕφαλοι περὶ πᾶσαν, καὶ χοιράδες ἀνεστήκασι. μηχανήσασθαι δὲ ἐξεπίτηδες ταῦτα Αἰακόν φασι, ληστειῶν τῶν
 179 ἐκ θαλάσσης φόβῳ, καὶ πολεμίοις ἀνδράσι μὴ ἄνευ κινδύνου εἶναι. (6) Πλησίον δὲ τοῦ λιμένος, ἐν ᾧ μάλιστα ὀρμίζονται, ναὸς ἐστὶν Ἀφροδίτης· ἐν ἐπιφανεστάτῳ δὲ τῆς πόλεως τὸ Αἰακίον καλούμενον, περίβολος τετραγώνος λευκοῦ λίθου. ἐπειρασμένοι δὲ εἰσι κατὰ τὴν ἔσοδον οἱ παρὰ Αἰακόν ποτε ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων σταλέντες. αἰτίαν δὲ τὴν αὐτὴν Αἰγινήταις καὶ οἱ λοιποὶ λέγουσιν. ἐν χυμὸς τὴν Ἑλλάδα ἐπὶ χρόνον ἐπέεξε, καὶ οὔτε τὴν ἔκτος

Athenienses maximum navium numerum deduxere. Verum parum fuit haec ipsis potentia diuturna: siquidem eiecti sedibus suis ab Atheniensibus, Thyraean ab Lacedaemoniis acceptam in Argivorum finibus incoluerunt. Ac licet insulam, oppressis ad Hellespontum Atheniensium triremibus, receperint: ad pristinas tamen opes atque copias nunquam eis licitum est adspirare. Est ipsa insula e mari longe omnium, quae in Graecia sunt, aditu difficillima. Incingitur enim undique latentibus cautibus ac coecis dorsis. Eas moles contra praedonum excursiones et omnem hostilem impetum de industria iecisse dicitur Aeacus. (6) Prope portum eum, quo maxime appellitur, Veneris templum est. Celeberrimo autem urbis loco *situm est*, quod Aeacum appellant. Septum id est quadratum e candido lapide. In primo aditu eorum *statuae* sunt, qui ad Aeacum a Graecis quondam missi venere. Eius legationis causam eandem, quam Aeginetae, reliqui etiam Graeci fuisse narrant. Quum diuturna siccitate Graecia laboraret, ac non minus reliqua, quae extra Isth-

Ἰσθμοῦ χώραν, οὔτε Πελοποννησίους ἕεν ὁ θεός· ἔς ὃ
 ἔς Δελφοὺς ἀπέστειλαν ἐρηγομένους τὸ αἴτιον ὃ τι εἴη,
 καὶ αἰτήσοντας ἅμα λύσιν τοῦ κακοῦ. τούτοις ἡ Πυθία
 εἶπε, Δία ἰλάσκεσθαι, χρῆναι δὲ, εἴπερ ὑπακούσει σφίσιν,
 Αἰακὸν τὸν ἱκετεύοντα εἶναι. οὕτως Αἰακοῦ δεησομέ- 31
 νους ἀποστέλλουσιν ἀφ' ἐκάστης πόλεως. καὶ ὁ μὲν τῷ
 Πανελληνίῳ Διὶ θύσας καὶ εὐξάμενος τὴν Ἑλλάδα γῆν
 ἐποίησεν ἕεσθαι. τῶν δὲ ἐλθόντων ὡς αὐτὸν εἰκόνας
 ταύτας ἐποίησαντο οἱ Αἰγινήται. τοῦ περιβόλου δὲ ἐντὸς
 ἐλαῖαι πεφυκάσιν ἐκ παλαιοῦ, καὶ βρωμὸς ἐστίν, οὐ πολὺ
 ἀνέχων ἐκ τῆς γῆς· ὡς δὲ καὶ μνημα οὗτος ὁ βρωμὸς εἶη
 Αἰακοῦ, λεγόμενόν ἐστιν ἐν ἀπορρήτῳ. (7) Παρὰ δὲ τὸ
 Αἰάκειον Φῶκου τάφος χῶμά ἐστι, περιεχόμενος κύκλῳ
 κρητῆδι, ἐπίκειται δὲ οἱ λίθος τραχύς. καὶ ἦν ἴα Φῶκου
 Τελαμῶν καὶ Πηλεὺς προηγάροντο ἐς ἀγῶνα πεντάθλου,
 καὶ περιήλθεν ἐς Πηλέα ἀφεῖναι τὸν λίθον (οὗτος γὰρ
 ἀντὶ δίσκου σφίσιν ἦν), ἐκὼν τυγχάνει τοῦ Φῶκου. ταῦτα
 δὲ ἔχαρίζοντο τῇ μητρὶ· αὐτοὶ μὲν γὰρ ἐγεγόνεσαν ἐκ τῆς

num est, Graecia, quam tota Peloponnesus coelestium aquarum penuria affecta esset, missi Delphos sunt, qui ex oraculo calamitatis causam ac remedium cognoscerent. Ibi respondit Pythia, Iovem placandum: utendum vero, modo ut velit obsequi, Aeaco deprecatore. Ex eo itaque responso missi ex singulis urbibus ad Aeacum, ut deprecationem susciperet, oratum. Ille, Panellenio Iovi sacris rite peractis, et votis nuncupatis, imbrium Graeciam compotem fecit. Ad rei memoriam legatis Aeginetae statuas istas posuerunt. Intra septum oleae sunt antiquitus consitae: et ara paulum supra aream eminens. Eam aram monumentum esse, quod Aeaci dicitur, in arcanis est. (7) Iuxta Aeaceum Phoci tumulus est, incinctus in ambitum crepidine. Incumbit asperum et rude saxum: quo quum Phocum ad quinquertium fratres Peleus et Telamon invitassent, pro disco usi sunt: ac eodem Peleus consulto Phocum, quum loco ei suo lapis esset mittendus, dicitur percussisse. Quod illi facinus, ut matri

Σκίρωνος θυγατρὸς, Φῶκος δὲ οὐκ ἐκ τῆς αὐτῆς, ἀλλ' ἐξ ἀδελφῆς Θέτιδος ἦν, εἰ δὴ τὰ ὄντα λέγουσιν Ἕλληνες. Πυλάδης τέ μοι καὶ διὰ ταῦτα φαίνεται, καὶ οὐκ Ὁρέστου φίλος μόνον, βουλευῶσαι Νεοπτόλεμῳ τὸν φόνον. τότε δὲ ὡς τῷ δίσκῳ πληγῆς ἀπέθανεν ὁ Φῶκος, φεύγουσιν
 180 ἐπιβάντες νεῶς οἱ Ἐνδηΐδος παῖδες. Τελαμῶν δὲ ὕστερα κήρυκα ἀποστέλλων ἤρνεϊτο, μὴ βουλευῶσαι Φῶκῳ θάνατον. Αἰακὸς δὲ ἐς μὲν τὴν νῆσον ἀποβαίνειν αὐτὸν οὐκ εἶλα, ἐστηκότα δὲ ἐπὶ νεῶς, εἰ δὲ ἐθέλει, χῶμα ἐν τῇ θαλάσῃ χῶσαντα ἐκέλευεν ἐντεῦθεν ἀπολογήσασθαι. οὕτως ἐς τὸν κρυπτὸν καλούμενον λιμένα ἐσπλεύσας νύκτωρ, ἔποιε χῶμα· καὶ τοῦτο μὲν ἐξεργασθὲν καὶ ἐς ἡμᾶς ἐτιμένει. καταγνωσθεῖς δὲ οὐκ ἀναίτιος εἶναι Φῶκῳ τῆς τελευτῆς, τὸ δεύτερον ἐς Σαλαμίνα ἀπέπλευσε. (8) Τοῦ λιμένος δὲ οὐ πόρῳ τοῦ κρυπτοῦ θεατρὸν ἐστὶ θέας ἄξιον, κατὰ τὸ Ἐπιδαυρίων μάλιστα, μέγεθος καὶ ἔργα.

obsequerentur, dicuntur commisisse. Ipsi enim e Scironis filia, Phocus e Thetidis sorore (si Graecorum est sermonibus fides habenda) natus fuerat. Quare non solum ob Orestis amicitiam, sed ut proavum ulcisceretur, videtur mihi Pylades eius caedis, qua Neoptolemus occisus est, participes fuisse. Ac tunc quidem quum disci ictu Phocus concidisset, statim fratres Endeide nati navi ex insula profugerunt. Telamon non ita multo post caduceatorem ad patrem mittit, qui suis verbis neget cogitato Phoci caedem admissam. Ast Aeacus illum descendere in insulam vetuit: tantum de navi, vel, si ita mallet, ab exstructo in mari aggere iussit causam dicere. Ille igitur noctu intra portum, qui Occultus dicitur, navi vectus, aggerem exstruxit: et is quidem agger nostra etiamnum aetate exstat. Damnatus vero eo crimine, quod de Phoci nece culpa non caruisset, Salaminem cum classe iterum abiit. (8) Non longe ab Occulto portu theatrum est, quod spectetur, sane dignum, magnitudine ac reliquo opere proximum ei, quod est apud Epidaurios. A tergo exstructum est

σίαν τὴν λοιπὴν. τούτου δὲ ὀπισθεν ὠκοδόμηται σταδίου πλευρὰ μία, ἀνέχουσα τε αὐτὴ τὸ θέατρον, καὶ ἀντὶ ἐρείσματος ἀνάλογον ἐκείνη χρωμένη.

CAPUT XXX.

De templis et signis deorum apud Aeginetas — cultu Hecates et Hecate tribus corporibus apud Athenienses, Epipyrgidia dicta — Aphaeae seu Britomartis cultu — Panellenio — Auxesia et Damia — Troezeniorum terra, Oro et primis Troezen. regibus — Sarone, Diana et lacu Saronide — Troezene et Pittheo — Heraclidarum regno et Diomede.

Ναοὶ δὲ οὐ πολὺ ἀλλήλων ἀφεστηκότες, ὁ μὲν Ἀπόλλωνός ἐστιν, ὁ δὲ Ἀρτέμιδος, Διόνυσω τε αὐτῶν ὁ τρίτος. Ἀπόλλωνι μὲν δὴ ξόανον γυμνόν ἐστι, τέχνης τῆς ἐπιχωρίου· τῇ δὲ Ἀρτέμιδι ἐστιν ἐσθῆς, κατὰ ταῦτά δὲ καὶ τῷ Διόνυσῳ· καὶ γένεια Διόνυσος ἔχων πεποιήται. τοῦ δὲ Ἀσκληπιοῦ τὸ ἱερόν ἐστι μὲν ἐτέρωδι καὶ οὐ ταύτῃ, λίθου δὲ ἄγαλμα καθήμενον. (2) Θεῶν δὲ Ἀγινῆται τιμᾶσιν Ἐκάτην μάλιστα, καὶ τελετὴν ἄρουσιν ἀνὰ πᾶν ἔτος Ἐκάτης, Ὀρφέα σφίσι τὸν Ὀρφεα καταστήσασθαι τὴν τελετὴν λέγοντες. τοῦ περιβόλου δὲ ἐντὸς ναός ἐστι. ξόανον δὲ ἔργον Μύρωνος, ὁμοίως ἐν πρόσωπόν τε, καὶ

stadium uno latere, quod et theatrum sustinet, et vicissim illo veluti fulcimine utitur.

CAP. XXX. Aedes sacrae non multum inter se distant, Apollinis una, Dianae altera, Liberi Patris tertia. In Apollinis dei signum nudum e ligno, arte factum patria: at Diana et Liber veste velati: cum barba Liber. At Aesculapii templum in diversa regione est, cum simulacro sedenti e marmore. (2) Prae ceteris vero dis in primis Hecaten colunt Aeginetae, cuius initia quotannis celebrant. Initiorum auctorem Thracem Orpheum perhibent. Maceria templum ambitur. In eo ligneum signum factum a Myrone, cuius unicum os, ut

τὸ λοιπὸν σώμα. Ἀλκαμένης δὲ (ἐμοὶ δοκεῖν) πρῶτος ἀγάλματα Ἐκάτης τρία ἐποίησε προσεχόμενα ἀλλήλοις, ἣν Ἀθηναῖοι καλοῦσιν Ἐπιπυργιδίαν. ἔστημε δὲ παρὰ τῆς ἀπτέρου Νίκης τὸν ναόν. (3) Ἐν Αἰγίνῃ δὲ πρὸς τὸ ὄρος τοῦ Πανελληνίου Διὸς ἰοῦσιν ἔστιν Ἀφαίας ἱερὸν, ἐς ἣν καὶ Πίνδαρος ἄσμα Αἰγινήταις ἐποίησε. φασὶ δὲ οἱ Κρηῖτες (τούτοις γὰρ ἔστι τὰ ἐς αὐτὴν ἐπιχώρια), Καρμάνορος τοῦ καθήραντος Ἀπόλλωνα ἐπὶ φόνῳ τῷ Πύθωνος παῖδα Εὐβουλον εἶναι. Διὸς δὲ καὶ Κάρμης τῆς Εὐβούλου Βριτόμαρτιν γενέσθαι. χαίρειν δὲ αὐτὴν δρόμοις τε καὶ θήραις, καὶ Ἀρτέμιδι μάλιστα φίλην εἶναι. Μίνων δὲ ἐρασθέντα φεύγουσα ἐξόριψεν αὐτὴν ἐς δίκτυα ἀφαιμένα ἐπ' ἰχθύων θήρα. ταύτην μὲν θεὸν ἐποίησεν Ἀρτεμῖς, σέβουσι δὲ οὐ Κρηῖτες μόνον, ἀλλὰ καὶ Αἰγινήται, λέγοντες φαίνεσθαι σφίσι ἐν τῇ νήσῳ τὴν Βριτόμαρτιν. ἐπίκλησις δὲ οἱ παρὰ τε Αἰγινήταις ἔστιν Ἀφαία, καὶ Δικτυννα ἐν Κρήτῃ. (4) Τὸ δὲ Πανελλήνιον, ὅτι μὴ

corporis truncus unicus. Nam primus, uti ego existimo, Alcámenes Atheniensibus triplex fecit iunctis corporibus Hecates signum, quam Epipyrgidian Athenienses appellant, iuxta involueris Victoriae aedem positam. (3) Apud eosdem Aeginetas contendentibus ad Panellenii Iovis montem est Aphaeae sanum, in quam Pindarus Aeginetis canticum fecit. Cretenses quidem (ipsi enim omnium primi patrios quosdam sermones de hac dea protulerunt) Carmanoris, eius, qui de Pythonis caede Apollinem purgavit, Eubulum filium fuisse aiunt: Iove et Carme Eubuli filia Britomartin genitam: quae quum se totam in currendi venandique studia tradidisset, fuisse eam Dianae multo carissimam. Verum quum Minoem prae amore insequentem fugeret, ac se in mare abiecisset, in retia, quae ad pisces capiendos in mare missa fuerant, incidisse: a Diana in deorum numerum relatam. Colunt eam non soli Cretenses, sed ipsi etiam Aeginetae, quod in insula visam Britomartin autumant. Et eadem sane Aeginetis Aphaea est, quae apud Cretenses Dictynna. (4) Panellenium,

τοῦ Διὸς, τὸ ἱερὸν, ἄλλο τὸ ὄρος ἀξιόλογον εἶχεν οὐδέν. τοῦτο δὲ τὸ ἱερὸν λέγουσιν Αἰακὸν ποιῆσαι τῷ Διὶ. (5) Τὰ δὲ ἐς τὴν Αὐξησίαν καὶ Λαμίαν, ὡς οὐχ ὕεν ὁ θεὸς Ἐπιδαυρίοις, ὡς τὰ ξόανα ταῦτα ἐκ μάντειας ἐποιήσαντο ἐλαίας παρ' Ἀθηναίων λαβόντες, ὡς Ἐπιδαυριοὶ μὲν οὐκ ἀπέφερον ἔτι Ἀθηναίους, ἀ ἐτάξαντο, οἷα Αἰγινητῶν ἐχόντων τὰ ἀγάλματα, Ἀθηναίων δὲ ἀπώλοντο οἱ διαβάντες ἐς ταῦτα ἐς Αἰγίναν· ταῦτα εἰπόντος Ἡροδότου καθέκαστον αὐτῶν ἐπ' ἀκριβές, οὗ μοι γράφειν κατὰ γνώμην ἦν εὖ προειρημένα, πλὴν τοσοῦτό γε, ὅτι εἰδόν τε τὰ ἀγάλματα, καὶ ἔθυσά σφίσι κατὰ τὰ αὐτὰ, καὶ τὰ ἤδη καὶ Ἐλευσῖνι θύειν νομίζουσιν. Αἰγίνης μὲν δὴ Αἰακοῦ ἔνεκα καὶ ἔργων, ὅποσα ἀπεδείξατο, ἐς τοσόνδε ἔστω μνήμη.

(6) Τῆς δὲ Ἐπιδαυρίας ἔχονται Τροιζήνιοι σεμνύοντες, εἶπερ καὶ ἄλλοι τινὲς, τὰ ἐγγώρια. φασὶ δὲ, Ὄρον γενέσθαι σφίσι ἐν γῆ πρώτον. ἐμοὶ μὲν οὖν Αἰγύπτιον φαίνεται, καὶ οὐδαμῶς Ἑλληνικὸν ὄνομα Ὄρος

praeter Iovis aedem, nihil habet mons aliud memoratu dignum: eam vero ab Aeaco Iovi dicatam tradunt. (5) Quae vero de Auxesia et Lamia, quemadmodum scilicet quum Epidaurii diu imbres desiderassent, atque ex oraculo quodam signa haec ex olea ab Atheniensibus accepta fecissent: tum vero quemadmodum, quum Epidaurii tributum imperatum Atheniensibus non penderent, quod ea signa penes Aeginetas essent, Athenienses, qui insulam ad ea repetenda transmiserant, omnes perierint: haec omnia quum subtiliter persecutus fuerit Herodotus, non est libitum ab eo luculenter perscripta referre. Id unum addam, vidisse me ea simulacra, remque illis divinam fecisse. Fiunt autem illis non alio, quam sacra Eleusinia, ritu. Atque haec hactenus de Aegina, et Aeaco, deque rebus, ab eo gestis. (6) Finitimi sunt Epidauriis Troezenii. Hi de regionis suae rebus, si qui alii, magnifice ac gloriose praedicant. Orum aiunt primum in ea terra genitum. Mihi tamen Aegyptiacum, non Graecum nomen

εἶναι. βασιλεῦσαι δ' οὖν φασιν αὐτόν, καὶ Ὠραίαν ἀπ' αὐτοῦ καλεῖσθαι τὴν γῆν. Ἄλθηπον δὲ Ποσειδῶνος παῖδα καὶ Ἀηΐδος τῆς Ὠρον, παραλαβόντα μετὰ Ὠρον τὴν ἀρχὴν, Ἀλθηπιδαν ὀνομάσαι τὴν γῆν. ἐπὶ τούτου βασιλεύοντος Ἀθηναῦν καὶ Ποσειδῶνα ἀμφισβητῆσαι λέγουσι περὶ τῆς χώρας, ἀμφισβητήσαντας δὲ ἔχειν ἐν κοινῷ·
 182 προστάξει γὰρ οὕτω Δία σφίσι. καὶ διὰ τοῦτο Ἀθηναῦν τε σέβουσι Πολιάδα καὶ Σθενιάδα ὀνομάζοντες τὴν αὐτήν, καὶ Ποσειδῶνα βασιλέα ἐπίκλησιν. καὶ δὴ καὶ νόμισμα αὐτοῖς τὸ ἀρχαῖον ἐπίσημα ἔχει τριαιναν, καὶ Ἀθηναῖς πρόσωπον. (7) Μετὰ δὲ Ἄλθηπον Σάρων ἐβασίλευσεν. ἔλεγον δὲ, ὅτι οὗτος τῇ Σαρωνίδι τὸ ἱερόν Ἀρτέμιδι ἄκοδόμησεν ἐπὶ θαλάσῃ τελευτώδει καὶ ἐπιπολῆς μάλλον, ὥστε καὶ Φοιβαία λίμνη διὰ τοῦτο ἔκαλεῖτο. Σάρωνα δὲ (θηρευῶν γὰρ δὴ μάλιστα ἦδετο) κατέλαβεν, ἔλαφον διώκοντα, ἐς θάλασσαν συνεσπεσεῖν φεγγούσῃ. καὶ ἦ τε ἔλαφος ἐνήχето ἀπωτέρω τῆς γῆς, καὶ ὁ Σάρων εἶχετο τῆς

Orus esse videtur. At illum regnasse dicunt, et ab eo regionem Oraean nuncupatam. Postea vero Althepum, Neptuno ex Leide Ori filia genitum, accepto ab avo regno, Althepiam eam nominasse. Interea dum hic regnum teneret, disceptasse Neptunum et Minervam de loci tutela: ita ex eo certamine discessisse, ut ex Iovis arbitrio communis utriusque is honos esset. Eam ob rem Minervam venerantur Poliadem et Stheniadem, duobus eandem cognominibus, et Neptunum Regem cognomento. Quin et vetustus eius populi nummus tridentis nota, et Minervae capite signatus est. (7) Successit Althepo Saron. Hunc aiunt Saronidi Dianae templum aedificasse ad mare palustre et praecipue in locis vadosis; quam ob rem etiam Phoebaeam paludem appellatam esse. Saronem ipsum narrant, quum venandi studio plurimum delectaretur, cervum usque ad mare persecutum; atque inde quum fugientem acrius urgeret, se in eam alluviam demisisse: nantem vero ongius iam a litore feram quum praedae cupiditate captus

ἀγρας, ἐς ὃ ὑπὸ προθυμίας ἀφίκετο ἐς τὸ πέλαγος· ἤδη δὲ κάμνοντα αὐτὸν καὶ ὑπὸ τῶν κυμάτων κατακλυζόμενον ἐπέλαβε τὸ χρεῶν. ἐκπεσόντα δὲ τὸν νεκρὸν κατὰ τὴν Φοιβαίαν ἑλμυνην ἐς τὸ ἄλσος τῆς Ἀρτέμιδος ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ περιβόλου θάπτουσι, καὶ ἑλμυνην ἀπὸ τούτου Σαρωνίδα τὴν ταύτη θάλασσαν καλοῦσιν ἀντὶ Φοιβαίας. τοὺς δὲ ὕστερον βασιλεύσαντας οὐκ ἴσασιν ἄχρι Ἑπέρετος καὶ Ἄνθα. τούτους δὲ εἶναι Ποσειδῶνος καὶ Ἀλκυνόης Ἀτλαντος θυγατρὸς, καὶ πόλεις αὐτοὺς ἐν τῇ χώρᾳ φασὶν Ἑπέρειάν τε καὶ Ἄνθειαν οἰκίσαι· Ἀέτιον δὲ τοῦ Ἄνθα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ θεοῦ παραλαβόντα τὴν ἀρχὴν τὴν ἑτέραν τῶν πόλεων Ποσειδωνιάδα ὀνομάσαι. (8) Τροίξηνος δὲ καὶ Πιτθέως παρὰ Ἀέτιον ἐλθόντων, βασιλεῖς μὲν τρεῖς ἀντὶ ἑνὸς ἐγένοντο. ἰσχυρὸν δὲ οἱ παῖδες μᾶλλον οἱ Πέλοπος. σημεῖον δὲ· ἀποθανόντος γὰρ Τροίξηνος, Πιτθεὺς τὴν νῦν πόλιν, συναγαγὼν τοὺς ἀνθρώπους, ὠνόμασεν ἀπὸ τοῦ ἀδελφοῦ Τροίξῆνα συλλαβῶν Ἑπέρειάν τε καὶ Ἄνθειαν. πολλοῖς δὲ ἔτεσιν ὕστε-

non dimitteret, in pelagus provectum; ibi et labore confectum, et maris aestu iam prope submersum diem suum obisse. Eius cadaver ad Phoebaeam paludem in Dianae luco, atque adeo intra aedis maceriam conditum. Aestuarium illud ab eo casu pro Phoebaea Saronidem paludem appellatum prohibent. Posteriorum vero regum usque ad Hyperetem et Anthan neminem norunt. Hos quidem Neptuni ferunt et Alcyones Atlantis filiae satu ortos, ab illisque Hyperean et Anthean in ipsa regione oppida condita: quorum alterum Aetius Anthae filius, accepto a patre patruoque imperio, priore nomine mutato, Posidoniadem appellavit. (8) At enim quum Troezen et Pittheus ad Aetium venissent, tres iam pro uno reges fuerunt. Firmiores certe Pelopis filiorum opes fuisse, ea res argumento esse potest, quod, quum Troezen decessisset e vita, Pittheus Hyperean et Anthean in ius ac formam unius civitatis redactas, ex utraque in unum coacta multitudine, Troezena de fratris nomine nuncupavit.

ρον, ἐς ἀποικίαν ἐκ Τροιζῆνος σταλέντες, Ἐλικαρνασσὸν ἐν τῇ Καρία καὶ Μύνδον ἀπόμισαν οἱ γεγονότες ἀπ' 138 Ἀετίου τοῦ Ἄνθα. Τροιζῆνος δὲ οἱ παῖδες, Ἀνάφλυστος καὶ Σφήττος, μετοικοῦσιν ἐς τὴν Ἀττικὴν, καὶ οἱ δῆμοι τὰ ὀνόματα ἔχουσιν ἀπὸ τούτων. Τὰ δὲ ἐς Θησέα θυγατριδοῦν Πιθδέως, εἰδόσι τὰ ἐς αὐτὸν οὐ γράφω. (9) Δεῖ δέ με τοσόνδε ἔτι δηλωῶσαι. Ἡρακλειδῶν γὰρ κατελθόντων, ἐδέξαντο καὶ οἱ Τροιζῆνιοι συνοίκους Δωριέων τῶν ἐξ Ἄργους, καὶ πρότερον ἔτι Ἀργείων ὄντες κατήκοοι καὶ σφᾶς καὶ Ὀμηρος ἐν καταλόγῳ φησὶν ὑπὸ Διομήδους ἄρχεσθαι. Διομήδης γὰρ καὶ Εὐρύαλος ὁ Μημιστέως, Κυάνιππον τὸν Αἰγιάλεως παῖδα ὄντα ἐπιτροπεύοντες, Ἀργείων ἠγήσαντο ἐς Τροίαν. Σθένελος δὲ, ὡς ἐδήλωσα ἐν τοῖς πρότερον, οἰκίας τε ἦν ἐπιφανεστέρας, τῶν Ἀναξαγοριδῶν καλουμένων, καὶ ἡ βασιλεία τούτῳ μάλιστα ἦν ἢ Ἀργείων προσήκουσα. τοσαῦτα Τροιζηνίοις ἐχόμενα ἱστορίας ἦν, παρ᾽ ὅσα πόλεις παρ' αὐτῶν φασιν

At Troezenē multīs quidem post annis, qui ab Aetio Anthae filio originem ducebant, in coloniam missi, Myndum et Halicarnassum in Caria deduxerunt: Troezenis filii Anaphlystus et Sphettus in Atticam migrarunt; a quibus curiae Atheniensium duae nomina acceperunt. Hoc loco de Theseo Pitthei ex filia nepote, quod satis sunt omnibus eius res notae, nihil scribo; (9) sed ea, quae addenda censeo, in praesentia persequor. Heraclidis in Peloponnesum reversis, receperunt et Troezenii in urbem suam Dorienses, qui Argis venerunt, quum etiam antea Argivis paruissent. Nam et Homerus in exercitu Graecorum recensendo Diomedem, illis imperasse dicit: siquidem Diomedes et Euryalus Mecistei, suscepta Cyanippi Aegialei filii tutela, Argivos ad Troiam deduxere. Sthenelus vero (uti ante exposui) natalibus multo fuit clarioribus, nempe qui de eorum esset gente, qui sunt Anaxagoridae appellati. Ei itaque in primis Argivorum debebatur imperium. Haec de Troezeniorum rebus historiae mandata sunt: quanquam et multa fortasse de iis, quas deduxerunt, coloniis addi

ἀποικισθῆναι. κατασκευὴν δὲ ἱερῶν καὶ ὅσα ἄλλα ἐς
ἐπίδειξιν, τὸ ἐνταῦθεν ἐπέξειμι.

CAPUT XXXI.

De templo et signis Dianae Sospitae in foro Troezen. a Theseo
post Asterionis caedem dedicatis — aris deum inferorum —
Pithei monumento — templo Musarum et Ardalidis
(Musis) — Musei ara ac somno Musis amico — templo
Dianae Lyceae — sacro lapide et Oreste ibi a caede pur-
gato — aris Bacchi Saotae, Themidum et Solis Eleutherii —
templo Apollinis Thearii — signis mulierum Athenien-
sium — Orestis tabernaculo eiusque lustratione — Hippo-
crene — signo Mercurii Polygii et Herculis clava —
templo Iovis Servatoris et fonte Chrysozoa.

*Ἐν τῇ ἀγορᾷ Τροιζηνίαν ναὸς καὶ ἀγάλματα Ἀστει-
δὸς ἐστὶ Σωτείρας. Θησεία δὲ ἐλέγετο ἰδρῦσασθαι καὶ
ὀνομάσαι Σώτειραν, ἥνικα Ἀστερίωνα τὸν Μίνω κατα-
γωνισάμενος ἀνέστρεψεν ἐκ τῆς Κρήτης. ἀξιολογώτατον
δὲ εἶναι τοῦτο ἔδοξέν οἱ τῶν κατειορασμένων, οὐ τοσοῦ-
τον (ἔμοι ἔδοκει), ὅτι ἀνδρία τοὺς ἀποθανόντας ὑπὸ
Θησείως ὑπερέβαλεν ὁ Ἀστερίων, ἀλλὰ τό τε ἐκ τοῦ λαβυ-
ρίνθου δυσέξοδόν καὶ λαθόντα ἀποδρᾶναι μετὰ τὸ ἔργον*

possent. Iam vero templorum ornamenta, et alia maxime
insignia opera persequar.

CAP. XXXI. In Troezeniorum foro Dianae cogno-
mento Sospitae templum cum signo est. Dicatum id a
Theseo tradunt, deamque ipsam ita nominatam, quum ille
e Creta, iuterempto Asterione Minois filio, redisset. Fuisse
autem omnium Thesei factorum hoc memoratu dignissimum
existimo, non ob id solum, quod Asterion viribus longe fuit
omnibus iis, quos Theseus confecerit, superior: verum multo
ob eam causam magis, quod, quum ex Labyrintho clam
patrato facinore effugerit, omnesque loci difficultates supe-

ἐποίησεν εἰκότα τὸν λόγον, ὡς προνοία θεία καὶ αὐτὸς ἀνασωθεῖη Θεσεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ. (2) Ἐν τούτῳ δὲ εἰσι τῷ ναῷ βωμοὶ θεῶν τῶν λεγομένων ὑπὸ γῆν ἄρχειν. καὶ φασιν ἐξ ἄδου Σεμέλην τε ὑπὸ Διούρου κομισθῆναι ταύτη, καὶ ὡς Ἡρακλῆς ἀναγάγοι τὸν κύνα τοῦ ἄδου. ἐγὼ δὲ Σεμέλην μὲν οὐδὲ ἀποθανεῖν ἀρχὴν πείθομαι, 184 Διὸς γε οὐσαν γυναῖκα· τὰ δὲ ἐς τὸν ὀνομαζόμενον ἄδου κύνα, ἐτέρωθι ἔστω μοι δῆλα, ὅποια εἶναι μοι δοκῶ. (3) Ὅπισθεν δὲ τοῦ ναοῦ Πιτθίως μνημῆμά ἐστι, τρεῖς δὲ ἐπ' αὐτῷ θρόνοι κεῖνται λίθου λευκοῦ· δικάζειν δὲ Πιτθία καὶ ἄνδρας δύο σὺν αὐτῷ λέγουσιν ἐπὶ τῶν θρόνων. (4) Οὐ πόρρω δὲ ἱερὸν Μουσῶν ἐστι. ποιῆσαι δὲ ἔλεγον αὐτὸ Ἄρδαλον παῖδα Ἡφαίστου· καὶ αὐλὸν τε εὗρειν νομίζουσι τὸν Ἄρδαλον τοῦτον, καὶ τὰς Μούσας ἀπ' αὐτοῦ καλοῦσιν Ἄρδαλίδας. ἔνταῦθα Πιτθία διδάξει λόγων τέχνην φασί, καὶ τι βιβλίον, Πιτθίως δὴ σύγγραμμα, ὑπὸ ἀνδρὸς ἐκδοθῆν Ἐπιδαυρίου, καὶ αὐτὸς ἐπελεξάμην. (5) Τοῦ Μουσείου δὲ οὐ πόρρω βωμὸς ἐστὶν ἀρ-

rarit, certum dederit documentum, quum se tum socios vi divinae providentiae servatos. (2) In eadem sunt aede deum inferum arae. Hac enim a Libero Patre Semelen ab inferis reductam, hac item ab Hercule extractum Ditis canem, fama vulgavit. Ego vero Semelen ne mortuam quidem omnino arbitror, quae Iovis uxor fuerit. De Plutonis vero cane quae sunt fabulis vulgata, quemadmodum ea accidissepudem, alia in parte disseram. (3) A templi tergo est Pitthei monumentum. Solia super eo tria e candido lapide. In iis Pittheum cum duobus viris, qui ei aderant in consilio, ius dicere solitum aiunt. (4) Non longe abest Musarum cella. Fecisse eam dicitur Ardalus Vulcani filius: a quo tibiam inventam putant. Musas has ab illo Ardalidas nominant. In ea cella dicendi artem docuisse Pittheum tradunt: ac librum quidem a Pittheo scriptum, ab Epidaurio vero homine editum, ipse legi. (5) Seorsum ab hoc Museo ara est vetus, ab eodem

χαῖος, Ἀρδάλου καὶ τοῦτον (ὡς φασιν) ἀναθέντος. ἐπὶ δὲ αὐτῷ Μούσαις καὶ Ἵπνω θύουσι, λέγοντες, τὸν Ἵπνον θεὸν μάλιστα εἶναι φίλον ταῖς Μούσαις. (6) Πλησίον δὲ τοῦ θεάτρου Λυκείας ναὸν Ἀρτέμιδος ἐποίησεν Ἱππόλυτος. ἐς δὲ τὴν ἐπίκλησιν οὐδὲν εἶχον πυνθέσθαι παρὰ τῶν ἐξηγητῶν, ἀλλὰ ἢ λύκους ἐφαίνετό μοι τὴν Τροίξηνιαν λυμαιομένους ἐξελεῖν ὁ Ἱππόλυτος, ἢ Ἀμαζόσι, παρ' ὧν τὰ πρὸς μητρός ἦν, ἐπίκλησις τῆς Ἀρτέμιδος ἐστὶν αὕτη· εἴη δ' ἂν ἐτι καὶ ἄλλο οὐ γνωσκόμενον ὑπὸ ἐμοῦ. (7) Τὸν δὲ ἔμπροσθεν τοῦ ναοῦ λίθον, καλούμενον δὲ ἱερὸν, εἶναι λέγουσιν, ἐφ' οὗ ποτὲ ἄνδρες Τροίξηνιων ἐννέα Ὀρέστην ἐκάθησαν ἐπὶ τῷ φόνῳ τῆς μητρός. (8) Εἰσὶ δὲ οὐ μακρὰν τῆς Λυκείας Ἀρτέμιδος βωμοὶ διαστηκότες οὐ πολὺ ἀπ' ἀλλήλων. ὁ μὲν πρῶτός ἐστιν αὐτῶν Διονύσου, κατὰ δὴ τι μάντευμα ἐπίκλησιν Σαώτου· δεύτερος δὲ Θεμίδων ὀνομαζόμενος· Πιτθεὺς τοῦτου ἀνέθηκεν, ὡς λέγουσιν. Ἡλίου δὲ Ἐλευθερίου καὶ σφό-

Ardalo (uti aiunt) dicata: ad eam aram Musis et Somno sacra faciunt, Musis omnium deorum maxime amicam Somnum ipsum censentes. (6) Iuxta theatrum Lyceae Dianae aedem extruxit Hippolytus. Cur ita fuerit nuncupata, adhuc neminem reperi de iis, qui antiquitatis memoriam profiterentur, qui me docuerit. Illud mihi in mentem venit coniecere, eam fuisse cognominis causam; quod lupos, qui agrum infestum redderent, Hippolytus confecisset; vel quod apud Amazonas, a quibus maternum genus ducebat Hippolytus, hoc est Dianae cognomentum; vel alia fortasse prodi possit causa, mihi prorsus ignota. (7) Lapidem vero eum, qui ante aedem iacet, et sacer dicitur, illum esse dicunt, super quo novem viri de Troezeniorum civitate Oresten a matris caede purgarunt. (8) Non procul a Lyceae Dianae templo arae sunt modicis distantes intervallis. Earum una Liberi ex quodam oraculo Saotae (quasi Servatoris dixeris) cognomento; Themidum altera nominatur. Hanc Pittheus dicitur dedi-

185 δρα εικότι λόγω δοκοῦσί μοι ποιῆσαι βωμόν, ἐκφυγόντες δουλείαν ἀπὸ Ξέρξου τε καὶ Περσῶν. (9) Τὸ δὲ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ Θεαρίου κατασκευάσαι μὲν Πιτθῆα ἔφασαν, ἔστι δὲ ὧν οἶδα παλαιότατον. ἀρχαῖος μὲν καὶ Φωκαεῦσι τοῖς ἐν Ἰωνίᾳ ναός ἐστιν Ἀθηνᾶς, ὃν Ἄρπαγρός ποτε ὁ Μῆδος ἐνέπρησεν· ἀρχαῖος δὲ καὶ ὁ Σαμίσις Ἀπόλλωνος Πυθίου· πλὴν πολὺ γε ὕστερον τοῦ παρὰ Τροίξηνιόις ἐποιήθησαν. ἄγαλμα δὲ ἐστὶ τὸ ἐφ' ἡμῶν ἀνάθημα Αὐλίσκου, τέχνη δὲ Ἑρμῶνος Τροίξηνιου. τοῦ δὲ Ἑρμῶνος τούτου καὶ τὰ τῶν Διοσκούρων ξόανά ἐστι. (10) Κεῖνται δὲ ἐν στοᾷ τῆς ἀγορᾶς γυναῖκες, λίθου καὶ αὐται καὶ οἱ παῖδες. εἰσὶ δὲ, ἄς Ἀθηναῖοι Τροίξηνιόις γυναῖκας καὶ τέκνα ἔδωκαν σώζειν, ἐκλιπεῖν σφισιν ἀρέσαν τὴν πόλιν, μηδὲ στρατῷ περὶ τὸν Μῆδον ἐπιόντα ὑπομῆναι. λέγονται δὲ, οὐ πασῶν τῶν γυναικῶν (οὐ γὰρ δὴ πολλαὶ τινες ἐκεῖναι), ὅπως δὲ ἀξιῶματι προεῖ-

casae. Soli vero Liberatori iure optimo aram mihi videntur crexisse, metu Xerxi et Medis serviendi liberati. (9) Thearii Apollinis templum aedificasse Pittheum et exornasse dicunt. Est illud quidem templorum omnium, quae ego novi, vetustissimum. Nam etsi pervetus est Minervae apud Phocaenses in Ionia, quod Harpagus olim Medus exussit; pervetus et Pythii Apollinis apud Samios: multo tamen serius, quam hoc Troezeniorum, aedificata illa fuerunt. Signum, quod nunc exstat ab Aulisco dedicatum, Troezenii Hermonis opus est. Eiusdem Hermonis arte elaborata Castorum lignea simulacra. (10) In fori porticu foeminarum et puerorum statuae positae sunt, utraeque e marmore. Sunt autem foeminae illae, quas cum filiis Athenienses Troezeniis servandas commiserunt, quo tempore statuerunt ipsi urbem deserere, quod Persarum impetum non esse sibi terrestribus copiis sustinendum censuerunt. Neque vero omnibus statuas, quae non multae sunt, positas putant, sed iis tantum, quae dignitate ceteras

χον, τούτων εικόνας ἀναθεῖναι μόνων. (11) Τοῦ δὲ ἱεροῦ τοῦ Ἀπόλλωνός ἐστιν οἰκοδόμημα ἔμπροσθεν, Ὀρέστου καλούμενον σκηνή. πρὶν γὰρ ἐπὶ τῷ αἵματι καθαρθῆναι τῆς μητρὸς, Τροϊζηνίων οὐδεὶς πρότερον ἤθελεν αὐτὸν οἴκῳ δέξασθαι· καθίσαντες δὲ ἐνταῦθα ἐκάθαιρον καὶ εἰστίων, ἐς ὃ ἀφήγγισαν. καὶ νῦν ἔτι οἱ ἀπόγονοι τῶν καθηράντων ἐνταῦθα δειπνοῦσιν ἐν ἡμέραις ῥηταῖς. κατορυχθέντων δὲ ὀλίγον ἀπὸ τῆς σκηνῆς τῶν καθαρσίων, φασὶν ἀπ' αὐτῶν ἀναφῦναι δάφνην, ἣ δὴ καὶ ἐς ἡμᾶς ἐστὶν ἢ πρὸ τῆς σκηνῆς ταύτης. καθῆραι δὲ φασὶν Ὀρέστην καθαρσίοις καὶ ἄλλοις, καὶ ὕδατι ἀπὸ τῆς ἵππου κρήνης. (12) Ἔστι γὰρ καὶ Τροϊζηνίοις ἵππου καλουμένη κρήνη, καὶ ὁ λόγος ἐς αὐτὴν οὐ διαφόρος τῶν Βοιωτῶν ἔχει. Πηγᾶσθ γὰρ τῷ ἵππῳ καὶ οὗτοι λέγουσι το ὕδωρ ἀνεῖναι τὴν γῆν διγόντι τοῦ ἐδάφους τῇ ὀπλῇ. Βελλεροφόντην δὲ ἐλθεῖν ἐς Τροϊζῆνα γυναῖκα αἰτήσουσα Αἰθραν παρὰ Πιτθέως, πρὶν δὲ γῆμαι, συμβῆναι οἱ φηγεῖν

anteibant. (11) Ante Apollinis aedificium quoddam est, quod Orestis tabernaculum appellant. Prius enim quam materni sanguinis maculam expiationibus Orestes elueret, de Troezenis nemo eum tecto recipere voluit: sed in ea ipsa cella illum consistere iusserunt, ibique, qui ei lustrationi praefuerunt, epulas ei praebuerunt, quantisper rite expiatus est. Manet adhuc ritus, ut illorum posteris statis diebus eodem in loco coenitent. Defossis autem non longe ab ea taberna piaculis, laurum eam enatam tradunt, quae adhuc viret, proximo ei tabernae loco. Ad eum vero lustrandum et alia februum genera adhibita dicunt, et aquam ex Hippucrene. (12) Habent enim ipsi quoque Troezenii Hippucrenen: de qua alius quam a Boeotis proditus est sermo. Nam quum et ipsi dicant, Pegasi equi ungula effosso solo e terra fontem manasse, addunt, Troezenem venisse Bellerophonem, quum uxorem sibi a Pittheo Aethran poposcisset: verum ita accidisse, ut ante nuptias Corintho in exilium mit-

ἐκ Κορίνθου. (13) Καὶ Ἑρμῆς ἐνταῦθά ἐστι Πολύγιος καλούμενος. πρὸς τούτῳ τῷ ἀγάλματι τὸ ῥόπαλον θεῖναι φασιν Ἡρακλέα· καὶ (ἦν γὰρ κόνινου) τοῦτο μὲν 186 (ὄτῳ πιστὰ) ἐνέφυ τῇ γῆ, καὶ ἀνεβλάστησεν αὐτῆς, καὶ ἔστιν ὁ κόνινος πεφυκὼς ἐτι. τὸν δὲ Ἡρακλέα λέγουσιν ἀνευρόντα τὸν πρὸς τῇ Σαρωνίδι κόνινον ἀπὸ τούτου τεμῆν ῥόπαλον. (14) Ἔστι δὲ καὶ Διὸς ἱερὸν, ἐπίκλησιν Σωτήρος· ποιῆσαι δὲ αὐτὸ βασιλεύοντα Ἀέτιον τὸν Ἄνθου λέγουσιν. ὕδωρ δὲ ὀνομάζουσι Χρυσορόαν. αὐχμοῦ δὲ ἐπὶ ἔτη συμβάντος σφίσι ἐννέα, ἐν οἷς οὐχ ὕεν ὁ θεὸς, τὰ μὲν ἄλλα ἀναξηρανθῆναι φασιν ὕδατα, τὸν δὲ Χρυσορόαν τοῦτον καὶ τότε ὁμοίως διαμῆναι ῥέοντα.

teretur. (13) Est ibidem Mercurii signum, qui cognomento Polygius dicitur. Ei clayam ab Hercule ædicatam perhibent, factam ex oleastro. Quod adiciunt miraculum, haud scio an cuiquam fide dignum videri possit, eam clayam radicibus actis regerminasse. Oleaster certe ille hac etiam ætate monstratur. Clayam vero Herculem ab oleastro, quem ad Saronidem paludem invenerit, abscidisse ferunt. (14) Visitur præterea Iovis fanum, cui Servator cognomentum est: erectum dicunt ab Aetio, quum Anthæ, patri in regno successisset. Annem habent Chrysorhoan, hoc est, ac si *Aurifluum* dicas. Hunc annem solum suam aquarum perennitatem servasse narrant, quum in magna siccitate, desideratis per annos IX imbris, nullae aquarum venæ non exaruisissent.

(11) Ἔστι δὲ καὶ Διὸς ἱερὸν, ἐπίκλησιν Σωτήρος· ποιῆσαι δὲ αὐτὸ βασιλεύοντα Ἀέτιον τὸν Ἄνθου λέγουσιν. ὕδωρ δὲ ὀνομάζουσι Χρυσορόαν. αὐχμοῦ δὲ ἐπὶ ἔτη συμβάντος σφίσι ἐννέα, ἐν οἷς οὐχ ὕεν ὁ θεὸς, τὰ μὲν ἄλλα ἀναξηρανθῆναι φασιν ὕδατα, τὸν δὲ Χρυσορόαν τοῦτον καὶ τότε ὁμοίως διαμῆναι ῥέοντα.

CAPUT XXXII.

De Hippolyti cultu et sacris apud Troezen. — templo Apollinis Epibaterii — Damia et Auxesia, virginibus Creticis — templo Veneris Speculatricis ac Phaedrae Hippolytique sepulcris — templo Minervae Stheniadis in arce — templo Panis Lyterii — templo Isidis in urbe Troezen. — memorandis in via Hermionem versus, in via ad portum Celen-deris et in via ad mare Psiphaeum.

Ἰππολύτῳ δὲ τῷ Θησέως τέμενός τε ἐπιφανέστατον ἀνεῖται, καὶ ναὸς ἐν αὐτῷ, καὶ ἄγαλμά ἐστιν ἀρχαῖον· καὶ ταῦτα μὲν Διομήδην λέγουσι ποιῆσαι, καὶ προσέτι θῦσαι τῷ Ἰππολύτῳ πρῶτον. Τροϊζηνίοις δὲ ἱερὸς μὲν ἐστὶν Ἰππολύτου τὸν χρόνον τοῦ βίου πάντα ἱερῶμενος, καὶ θυσίαι καθεστῆκασιν ἐπέτειοι. δρῶσι δὲ καὶ ἄλλο τοιοῦδε· ἐκάστη παρθένος πλόκαμον ἀποκίρεται οἱ πρὸ γάμου, κειραμένη δὲ ἀνέθηκεν ἐς τὸν ναὸν φέρουσα. ἀποθανεῖν δὲ αὐτὸν οὐκ ἐθέλουσι συρέντα ὑπὸ τῶν ἵππων, οὐδὲ τὸν τάφον ἀποφαινοῦσιν εἰδότες· τὸν δὲ ἐν οὐρανῷ καλούμενον ἡνίοχον, τοῦτον εἶναι νομίζουσιν ἐκεῖνον Ἰππολύτον, τιμὴν παρὰ θεῶν ταύτην ἔχοντα. (2) Τού-

CAP. XXXII. Hippolyto etiam Thesei filio Iucus eximia pulchritudine dedicatus est, cum templo et prisca operis simulacro: quae omnia Diomedem tradunt faciunda curasse, eundemque Hippolyto primum omnium rem divinam fecisse. Hippolyti apud Troezenios sacerdos eo honore, quamdiu vivit, fungitur. Sacra ipsa anniversaria sunt. Praeter ceteros sacrorum ritus virgines ante nuptias succisum sibi capillum in Hippolyti templo consecrant. Neque vero iis assentiuntur Troezenii, qui distractum ab equis *marinis* Hippolytum memoriae prodiderunt, nec omnino, quo loco sepultus fuerit, monstrant: verum eum esse illi a dis habitum honorem affirmant, ut in siderum numerum relatus idem ipse sit, qui Auriga coelestis dicitur. (2) In eadem area delubrum est

του δὲ ἐντὸς τοῦ περιβόλου ναὸς ἔστιν Ἀπόλλωνος Ἐπιβατηρίου, Διομήδους ἀνάθημα ἐκφυγόντος τὸν χειμῶνα, ὃς τοῖς Ἑλλησιν ἐπεγένετο ἀπὸ Ἰλλίου κομιζομένοις· καὶ τὸν ἀγῶνα τῶν Πυθίων Διομήδην πρῶτον θεῖναι φασὶ τῷ Ἀπόλλωνι. Ἐς δὲ τὴν Δαμίαν καὶ Αὐξησίαν (καὶ γὰρ Τροιζηνίοις μέτεστιν αὐτῶν) οὐ τὸν αὐτὸν λέγουσιν ὄν Ἐπιδάυριοι καὶ Αἰγινῆται λόγον· ἀλλὰ ἀφικέσθαι παρθένους ἐκ Κρήτης, στασιασάντων δὲ ὁμοίως τῶν ἐν
 187 τῇ πόλει ἀπάντων, καὶ ταύτας φασὶν ὑπὸ τῶν ἀντιστασιαστῶν καταλευσθῆναι, καὶ ἑορτὴν ἄρουσι σφισι Λιθοβολίαν ὀνομάζοντες. (3) Κατὰ δὲ τὸ ἕτερον τοῦ περιβόλου μέρος στάδιόν ἐστιν Ἴππολύτου καλούμενον, καὶ ναὸς ὑπὲρ αὐτοῦ Ἀφροδίτης Κατασκοπίας. αὐτόθεν γὰρ, ὅποτε γυμνάζοιτο ὁ Ἴππόλυτος, ἀπέβλεπεν ἐς αὐτὸν ἑρῶσα ἡ Φαίδρα. ἐνταῦθα ἔτι ἐπεφύκει ἡ μυρσίνη, τὰ φύλλα, ὡς καὶ πρότερον ἔγραψα, ἔχουσα τετροπημένα. καὶ ἦν ἡ ἀπορροεῖτο ἡ Φαίδρα, καὶ ὄραστάνην τῷ ἑρωτι οὐδεμίαν εὑρίσκειν, ἐς ταύτης τὰ φύλλα ἐδιναμώρει τῆς

Apollinis inscensori, Epibaterium ipsi nominant. Ab eodem Diomede dedicatum aiunt, quum tempestatem effugisset, quae Pio redeuntibus Graecis immissa est. Quin et Pythicos ludos in Apollinis honorem Diomedem primum omnium instituisse. De Lania vero et Auxesia (nam suus etiam illis apud Troezenios honos est) longe alius est quam Epidauriorum et Aeginetarum sermo: venisse enim virgines ex Creta, quumque civitas tota seditionibus laboraret, a concitata multitidine ipsas etiam lapidibus obrutas. Festum quidem diem in eius rei memoriam Lapidationem nominant. (3) Adhaeret maceriae septo curriculi eius pars, quod Hippolyti nuncupant: supraque ipsum Veneris Speculatricis delubrum: inde enim Phaedra in Hippolytum, si quando se in stadio exerce-ret, despectabat amore capta. Est hic (quod multo ante scripsi) myrtus illa perterebratis foliis, quod amore furens Phaedra, quum nullam malo levationem nancisci posset, *crinali acu* huius myrti folia transfigens, insaniam suam ob-

μυρσίνης. ἔστι δὲ καὶ τάφος Φαίδρας, ἀπέχει δὲ οὐ πολὺ τοῦ Ἱππολύτου μνήματος, τὸ δὲ οὐ πόρρω κέχρωται τῆς μυρσίνης. τοῦ δὲ Ἀσκληπιοῦ τὸ ἄγαλμα ἐποίησε μὲν Τιμόθεος, Τροιζήνιοι δὲ οὐκ Ἀσκληπιὸν, ἀλλὰ εἰκόνα Ἱππολύτου φασὶν εἶναι. καὶ οἰκίαν ἰδὼν οἶδα Ἱππολύτου. πρὸ δὲ αὐτῆς ἔστιν Ἡράκλειος καλουμένη κρήνη, τὸ ὕδωρ, ὡς οἱ Τροιζήνιοι λέγουσιν, ἀνευρόντος Ἡρακλείους. (4) Ἐν δὲ τῇ ἀκροπόλει τῆς Σθενιάδος καλουμένης ναὸς ἔστιν Ἀθηνᾶς. αὐτὸ δὲ εἰργάσατο τῆς θεοῦ τὸ ξόανον Κάλλων Αἰγινήτης. μαθητῆς δὲ ὁ Κάλλων ἦν Τεκταίου καὶ Ἀγγελίανος, οἱ Ἀηλίοις ἐποίησαν τὸ ἄγαλμα τοῦ Ἀπόλλωνος. ὁ δὲ Ἀγγελίων καὶ Τεκταῖος παρὰ Διποίνω καὶ Σκύλλιδι ἐδιδάχθησαν. (5) Κατιόντων δὲ αὐτόθεν, Ἀντήριου Πανός ἔστιν ἱερόν. Τροιζηνίων γὰρ τοῖς τὰς ἀρχὰς ἔχουσιν ἔδειξεν ὄνειρατα, ἃ εἶχεν ἄκεσιν λοιμοῦ πιέσαντος, Ἀθηναίους δὲ μάλιστα. (6) Διαβὰς δὲ καὶ ἐς τὴν Τροιζηνίαν, ναὸν ἴδοις Ἴσιδος, καὶ ὑπὲρ αὐτὸν

lectabat. Est ibidem Phaedrae sepulcrum, quod non longe ab Hippolyti monumento abest: illud vero proximo myrto ipsi loco eminent. Aesculapii signum fecit quidem Timotheus, verum Troezenii non Aesculapii eam, sed Hippolyti effigiem esse autumant. Hippolyti certe domum ipse vidi. Ante eam effigiem fons est, qui Herculeus dicitur, quod aquam illam ab Hercule inventam Troezenii memorant. (4) In arce delubrum est Minervae, quam Stheniadem appellant. Simulacrum deae e ligno fecit Callon Aeginetes. Fuit autem Callon hic Tectaei et Angelionis discipulus, qui Deliis simulacrum fecerunt Apollinis: illi vero artem eam a Dipoeni et Scyllide didicerant. (5) Qua ex arce descenditur, Panos Solutoris cella est. Deus enim hic per somniorum visa monstrasse dicitur iis, qui rerum summae apud Troezenios praeceperant, famis levationem, qua prae ceteris afflictabantur Athenienses. (6) In Troezeniorum agrum descendens, templum Isis videas, et superiore loco Veneris Ascracae.

Ἀφροδίτης Ἀσκραίας. τὸν μὲν, ἅτε ἐν μητροπόλει τῇ
 188 Τροιζῆνι Ἀλικαρνασσεῖς ἐποίησαν, τὸ δὲ ἄγαλμα τῆς Ἴσι-
 δος ἀνέθηκε Τροιζηνίων δῆμος. (7) Ἰοῦσι δὲ τὴν διὰ τῶν
 ὀρέων ἐς Ἑρμιόνην, πηγὴ τέ ἐστι τοῦ Ὑλυκοῦ ποταμοῦ,
 Ταυρίου δὲ τὸ ἐξαρχῆς καλουμένου, καὶ πέτρα Θεσείως
 ὀνομαζομένη, μεταβαλοῦσα καὶ αὐτὴ τὸ ὄνομα, ἀνελομέ-
 νου Θεσείως ὑπ' αὐτῇ κρηπῖδας τὰς Αἰγείως καὶ ξίφος·
 πρότερον δὲ βωμὸς ἐκαλεῖτο Σθενίου Διός. τῆς δὲ πέ-
 τρας πλησίον Ἀφροδίτης ἐστὶν ἱερὸν Νύμφας, ποιήσαν-
 τος Θεσείως, ἥνικα ἔσχε γυναῖκα Ἑλένην. ἐστὶ δὲ ἔξω
 τείχους καὶ Ποσειδῶνος ἱερὸν Φυταλμίου. μηνίσαντα
 γὰρ σφισι τὸν Ποσειδῶνα ποιεῖν φασὶν ἄκαρπον τὴν
 χώραν, ἄλμης ἐς τὰ σπέρματα καὶ τῶν φυτῶν τὰς ῥίζας
 καθικνουμένης, ἐς ὃ θυσίαις τε εἶξας καὶ εὐχαῖς οὐκέτι
 ἄλμην ἀνῆκεν ἐς τὴν γῆν. ὑπὲρ δὲ τοῦ Ποσειδῶνος τὸν
 ναὸν ἐστὶ Δημήτηρ Θεσμοφόρος, Ἀλθήπου, καθὰ λέγου-
 σιν, ἰδρυσάμενον. (8) Καταβαίνουσι δὲ ἐπὶ τὸν πρὸς τῇ
 Κελενδέρει καλούμενον λιμένα, χωρίον ἐστὶν, ὃ Γενέ-

Templum quidem ipsum Troezenae, ut sane civitatis matre,
 faciendum curarunt Halicarnassenses: signum vero Isidis
 Troezeniorum plebs dedicavit. (7) Contendentibus per
 montes Hermionem versus, fons se ostendit Hylyci amnis,
 cui Taurio ante nomen fuit. Saxum etiam illud Thesei nomi-
 natum, mutato nomine, quod crepidas et ense Aegaei sub
 ipso abditum sustulerit Theseus: Sthenii Iovis ara ante appel-
 labatur. Prope saxum Veneris Sponsae cella est, a Theseo,
 quum Helenam uxorem duxisset, aedificata. Extra oppidi
 muros delubrum Phytalmii Neptuni: iratum enim ipse
 Neptunum, immisis in semina et plantarum radices aquis
 salsis, effecisse, ne ullos terra fructus proferret, quoad sacri-
 ficiis et votis permotus aquas salsas terrae immittere desiit.
 Supra Neptuni est Legiferae Cereris fanum, ab Althippo (uti
 hominum sermo vulgavit) dedicatum. (8) Qua ad portum
 descenditur (est is apud vicum, qui Celenderis nominatur)

Θλιον ὀνομάζουσι, τεχθῆναι Θησεία ἐνταῦθα λέγοντες· πρὸ δὲ τοῦ χωρίου τούτου ναός ἐστίν Ἄρεως, Θησείας καὶ ἐνταῦθα Ἀμαζόνας μάχη κρατήσαντος· αὐταὶ δ' ἐν εἴησαν τῶν ἐν τῇ Ἀττικῇ πρὸς Θησεία καὶ Ἀθηναίους ἀγωνισαμένων. (9) Ἐπὶ θάλασσαν δὲ τὴν Ψιφαίαν πορευομένοις, κότινος πέφυκεν ὀνομαζόμενος ῥάχος στρεπτός. ῥάχους μὲν δὴ καλοῦσι Τροιζήνιοι πᾶν ὄσον ἄκαρπον ἐλαίας, κότινον, καὶ φυλλίαν, καὶ ἔλαιον. στρεπτόν δὲ ἐπονομαζοῦσι τοῦτο, ὅτι ἐνσχεθεῖσάν αὐτῶ τῶν ἡνιῶν ἀνετράπη τοῦ Ἰππο- 189 λύτου τὸ ἄρμα. τούτου δὲ οὐ πολὺ τῆς Σαρωνίας Ἀρτέμιδος ἀφέστηκε τὸ ἱερόν, καὶ τὰ ἐς αὐτὸ ἐμήνυσεν ὁ λόγος ἤδη μοι. τοσόνδε δὲ ἔτι δηλώσει· Σαρώνια γὰρ δὴ κατὰ ἔτος τῇ Ἀρτέμιδι ἑορτὴν ἄγουσι.

regiuncula exstat, quae Natalitia appellatur, quod eo in loco Theseum natum ferunt. Ante eam regiunculam Martis delubrum, quo loco praelio sunt Amazones a Theseo superatae. Fuerint vero illae ex eodem agmine, quod in Attica cum Theseo et Atheniensibus pugnavit. (9) Ad Psiphaeum mare progressis, offert se oleaster, quem Rhachum intortum vocant. Rhachos enim Troezenii vocant omnes eas oleas, quae nullum fructum ferunt, ut sunt qui peculiari nomine κότινος, φυλλίας, ἔλαιος vocantur. At intortum idcirco nominarunt, quod ad eius arboris truncum implicatis habenis subversi fuerint Hippolyti currus. Hinc non longe abest Saroniae Dianae aedes, de qua quae dici oportuit, superius a me sunt exposita. Unum illud nunc adiicio, Dianae quotannis festos dies celebrari, quae Saronia nuncupant.

CAPUT XXXIII.

De insulis Troezeniorum, Hiera, ante Sphaeria dicta — Calauria et memorandis in ea — Demosthenis monumento, et Homeri caecitate ac paupertate — Demosthene et Harpalo.

Νῆσοι δὲ εἰσι Τροϊζηνίους, μιὰ μὲν πλησίον τῆς ἠπείρου, καὶ διαβῆναι ποδῶν ἐς αὐτὴν ἔστιν. αὕτη Σφαιρία ὀνομαζομένη πρότερον Ἴερά δι' αἰτίαν ἐκλήθη τοιαύτην. ἔστιν ἐν αὐτῇ Σφαιρίου μνημα, Πέλοπος δὲ ἠνολοχον εἶναι λέγουσι τὸν Σφαιρίον. τούτῳ κατὰ δὴ τι ἐξ Ἀθηνᾶς ὄνειρον κομίζουσα Αἴθρα χοᾶς διέβαινεν ἐς τὴν νῆσον, διαβάση δὲ ἐνταῦθα λέγεται Ποσειδῶνα μιχθῆναι. ἰδρῦσατο μὲν διὰ τοῦτο Αἴθρα ναὸν ἐνταῦθα Ἀθηνᾶς Ἀπατουρίας, καὶ Ἴεράν ἀντὶ Σφαιρίας ὠνόμασε τὴν νῆσον. κατεστήσατο δὲ καὶ ταῖς Τροϊζηνίων παρθένους ἀνατιθέναι πρὸ γάμων τὴν ζώνην τῇ Ἀθηνᾷ τῇ Ἀπατουρίᾳ. (2) Καλαύρειαν δὲ Ἀπόλλωνος Ἴεράν τὸ ἀρχαῖον εἶναι λέγουσιν, ὅτε περ ἦσαν καὶ οἱ Δελφοὶ Ποσειδῶνος. λέγεται δὲ καὶ

CAP. XXXIII. Iam vero de iis insulis, quae ad Troezeniorum ditionem pertinent, una est continenti terrae adeo proxima, ut pedibus *ferè* in eam transiri possit. Quae quum ante diceretur Sphaeria, ea, quam subiiciam, de causa Sacra nominata est. Sphaerus in ea (quem Pelopis fuisse aurigam dicunt) sepulcrum suum habet. Huic Aethra per somnium Minervae monitu inferias missura, quum in eam insulam transisset, cum ea Neptunum congressum dicunt. Eam ob rem Aethram Minervae Apaturiae delubrum (*quasi Fallacis dixeris*) dēdicasse, insulamque, Sphaeria quae ante dicebatur, Sacram nominasse. Instituisse eandem, ut Troezeniorum virgines ante nuptias zonam Apaturiae Minervae dicarent. (2) At Calaurian Apollini dicunt ab initio sacram fuisse, quo scilicet tempore Delphi Neptuni erant: permutasse vero

τοῦτο· ἀντιδοῦναι τὰ χωρία σφᾶς ἀλλήλοις· φασὶ δὲ καὶ λόγιον μνημονεύουσιν·

Ἴσόν τοι Δῆλόν τε Καλαύρειάν τε νέμεσθαι,
Πυθῶ τ' ἡγαθέην, καὶ Ταίναρον ἠνεμόεσσαν

- (3) Ἔστι δ' οὖν Ποσειδῶνος ἱερὸν ἐνταῦθα ἅγιον, ἱεράται δὲ αὐτῷ παρθένος, ἔς τ' ἂν ἔς ὦραν προέλθῃ γάμου. τοῦ περιβόλου δὲ ἐντὸς καὶ τὸ Δημοσθένους μνημῆμά ἐστι. καὶ μοι τὸ δαιμόνιον δεῖξαι μάλιστα ἐπὶ τούτου δοκεῖ καὶ Ὀμήρου πρότερον, ὡς εἶη βάσκανον· εἰ δὴ Ὀμηρον μὲν προδιεφθαρμένον τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τοσοῦτῳ κακῷ κακὸν δευτέρον πενία πιέξουσα ἐπὶ πᾶσαν γῆν πτωχεύοντα ἤγε· Δημοσθένει δὲ φυγῆς τε συνέπεσεν ἐν γῆρα λαβεῖν πείραν, καὶ ὁ θάνατος ἐγένετο οὕτω βίαιος.
- (4) Εἴρηται μὲν οὖν περὶ αὐτοῦ καὶ ἄλλοις, καὶ αὐτῷ 190 Δημοσθένει πλείστα, ἧ μὴν τῶν χρημάτων, ἃ ἐκ τῆς Ἀσίας ἤγαγεν Ἄρπαλος, μὴ μεταλαβεῖν αὐτόν· τὸ δὲ ὕστερον λεχθὲν ἐπέξειμι, ὅποιον ἐγένετο. Ἄρπαλος μὲν ὡς ἐξ

deos inter ipsos ea loca. Qua de re oraculum etiam quoddam proferunt:

Par fuerit Delonque Calauranque habitare,

Et Pytho sacram, et patientem Taenaron aurae.

- (3) Est itaque in Calauraea regione sanctissimum Neptunifanum, in eoque sacerdotio fungitur virgo usque ad nuptiarum maturitatem. Inter fani septum Demosthenis sepulcrum est, in quo mihi videtur, uti in Homero multo ante, quam iniqua bonis fortuna sit, ostendisse. Neque enim contenta, oculis Homerum privasse, ut priori malo aliud calamitatis genus adderet, inopia oppressum, victum sibi emendicantem, errare per omnes prope terras coëgit. Demostheni vero iam grandi natu exilii experiundi et consciscendae sibi mortis necessitatem obtulit. (4) Ac de Demosthene quidem multa quum ab aliis, tum ab ipsomet dicta sunt, ex quibus satis liquet, non cepisse ipsum ullam eius pecuniae partem, quam ex Asia attulerat Harpalus. Sed qui fuerit hac de re postea sermo, hoc loco commemorabo. Harpalus Athenis fugiens

Ἀθηναῶν ἀπέδρα διαβάς ναυσὶν ἐς Κρήτην, οὐ πολὺ ὕστερον ὑπὸ τῶν θεραπευόντων ἀπέθανεν οἰκετῶν· οἱ δὲ ὑπὸ ἀνδρὸς Μακεδόνης Πausανίου δολοφονηθῆναι φασιν αὐτόν. τὸν δὲ οἱ τῶν χρημάτων διοικητὴν φηγόντα ἐς Ῥόδον Φιλόξενος Μακεδῶν συνέλαβεν, ὃς καὶ αὐτὸν παρὰ Ἀθηναίων ἐξήτησεν Ἀρπάλον· τὸν δὲ παῖδα τοῦτον ἔχων ἤλεγχεν, ἐς ὃ πάντα ἐπύθετο, ὅσοι τῶν Ἀρπάλου τι, ἔτυχον ελληφότες· μαθὼν δὲ ἐς Ἀθήνας γράμματα ἐπέστειλεν. ἐν τούτοις τοῖς γράμμασι τοὺς λαβόντας παρὰ Ἀρπάλου καταριθμῶν καὶ αὐτούς, καὶ ὀπόσον αὐτῶν ἔλαβεν ἕκαστος, οὐδὲ ἐμνημόνευσεν ἀρχὴν Δημοσθένους, Ἀλεξάνδρω τε ἐς τὰ μάλιστα ἀπεχθανομένου, καὶ αὐτὸς ἰδίᾳ προσκρούσας. Δημοσθένει μὲν οὖν τιμαὶ καὶ ἐτέρωθι τῆς Ἑλλάδος, καὶ παρὰ τῶν Καλαυρείας εἰσὶν οἰκητόρων.

quum in Cretam classe traiecisset, non multo post a servis, quorum opera utebatur, occisus est. Sunt tamen, qui dicant, Pausaniae Macedonis eum dolo interfectum, quo tempore eius dispensatorem Rhodum fugientem Philoxenus item Macedo comprehendit, is nempe, qui et Harpalum ab Atheniensibus sibi dedi postularat. Habita itaque quaestione de iis omnibus, qui ab Harpalo pecuniam cepissent, eorum omnium nomina in iis literis, quas ea de re ad Athenienses dedit, percensuit, quantumque singuli accepissent: Demosthenis tamen, etsi fuerat Alexander in eum animo offensissimo, et Philoxenus ipse privatim cum illo similtates exercuerat, nullam prorsus mentionem fecit. Honores certe Demostheni adhuc et in aliis Graeciae partibus, et apud Calauraeae incolae habentur.

CAPUT XXXIV.

De oppido Methanis in isthmo Troezeniorum — balneis calidis — remedio contra Africi venti noxios flatus — parvis insulis, quae Pelopis insulae dicuntur — urbe Hermione et memorandis in via ad illam — promontorio Scyllaeo — promontorio Bucephala et insulis Haliusa, Pityusa, Aristeris, Tricrana, et monte Buporthmo — insulis Aperopia et Hydrea — reliquiis praeurbis Hermionensium — monte Prone et templis Veneris eiusque cultu in urbe Hermione.

*T*ῆς δὲ Τροισηνίας γῆς ἐστὶν ἰσθμὸς ἐπὶ πολὺ διήκων ἐς θάλασσαν, ἐν δὲ αὐτῷ πόλισμα οὐ μὲγά ἐπὶ θαλάσση Μέθανα ᾤκισται. Ἴσιδος δὲ ἐνταῦθα ἱερόν ἐστι, καὶ ἄγαλμα ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς Ἐρμοῦ, τὸ δὲ ἕτερον Ἡρακλέους. (2) Τοῦ δὲ πόλισματος τριάκοντά που στάδια ἀπέχει θεομὰ λουτρὰ. φασὶ δὲ, Ἀντιγόνου τοῦ Δημητρίου Μακεδόνων βασιλεύσαντος, τότε πρῶτον τὸ ὕδωρ φανῆναι, φανῆναι δὲ οὐχ ὕδωρ εὐθὺς, ἀλλὰ πῦρ ἀναξέσαι πολὺ ἐκ τῆς γῆς, ἐπὶ δὲ τούτῳ μαρμαθέντι θυῆναι τὸ ὕδωρ, ὃ δὴ καὶ ἐς ἡμᾶς ἀνεισι, θεομὸν τε καὶ δεινῶς ἀλυρόν. λουσαμένῳ δὲ ἐνταῦθα, οὔτε ὕδωρ ἐστὶν ἐγγὺς ψυχρόν,

CAP. XXXIV. Troezenii agri pars Isthmus est, qui per longum spatium in mare porrigitur. In eo non magnum oppidum supra mare Methana incoluntur. Isidis fanum habet, et in foro Mercurii signum unum, et Herculis item unum. (2) Ab eo oppido stadia ferme XXX absunt calidarum aquarum balneae. Aquas eas e scatebris primum erupisse aiunt, Antigono Demetrii filio in Macedonibus regnante: non autem primo statim impetu aquas illas erupisse, sed primum copiosum ignem e terra exaestuasse, deinde igni extincto aquas illas se ostendisse, quae usque ad nostram aetatem inde scatent, calidae, et vehementer salsae. Ei, qui hic lavare voluerit, non est in propinquo aqua frigida,

191 οὔτε ἐσπεύοντα ἐς τὴν θάλασσαν ἀκινδύνως νήχεσθαι·
 θηρία γὰρ καὶ ἄλλα καὶ κύνας παρέχεται πλείστους.
 (3) Ὁ δὲ ἐθαύμασα ἐν τοῖς Μεθάνοις μάλιστα, γράψω καὶ
 τοῦτο. ἄνεμος ὁ Αἰψ βλαστανούσας ταῖς ἀμπέλοις ἐπι-
 πτων ἐκ τοῦ Σαρωνικοῦ κόλπου τὴν βλάστην σφῶν
 ἀφαναίνει. κατιόντος οὖν ἔτι τοῦ πνεύματος, ἀλεκτρούνα
 τὰ πτερὰ ἔχοντα διαπαντὸς λευκὰ διελόντες ἄνδρες δύο
 ἐναντίοι περιθέουσι τὰς ἀμπέλους, ἡμῖν ἐκάτερος τοῦ
 ἀλεκτρούνοσ φέρων. ἀφικόμενοι δ' ἐς τὸ αὐτὸ, ὄθεν
 ὠρμήθησαν, κατορύσσουσιν ἐνταῦθα. τοῦτο μὲν πρὸς
 τὸν Λίβα σφίσις ἐστὶν εὐρημένον. (4) Τὰς δὲ νησίδας, αἱ
 πρόκεινται τῆς χώρας, ἀριθμὸν ἐννέα οὔσας, Πέλοπος
 μὲν καλοῦσι. τοῦ θεοῦ δὲ ὕοντος, μίαν ἐξ αὐτῶν οὐ
 φασιν ὕεσθαι. τοῦτο δὲ εἰ τοιοῦτόν ἐστιν, οὐκ οἶδα,
 ἔλεγον δὲ οἱ περὶ τὰ Μέθανα. ἐπεὶ χάλαζαν γε ἤδη
 θυσίαις εἶδον καὶ ἐπρωδαῖς ἀνθρώπους ἀποτρέποντας.
 τὰ μὲν δὴ Μέθανα ἰσθμὸς ἐστὶ τῆς Πελοποννήσου.

neque in proximum mare se immittere ibique sine periculo
 natare licet; nam id tum alias ibi belluas, tum canes praebet
 plurimos. (3) Quod vero mihi magnae Methanis admirationi
 fuit, id ipsum iam scribam. Africus e Saronico sinu agrum
 et vineas persflans, novos pampinos acriter torret. Id quoties
 accidit, vento etiamnum spirante, viri duo gallum gallina-
 ceum pennas per totum corpus albas habentem in contrarias
 partes distractum lacerant, ac deinde dimidiam uterque galli
 partem praefrens cum cursu vites ambiunt: mox in eum
 ipsum locum, unde currere coeperunt, rursus congressi,
 avem ibi defodiunt. Hoc ab illis excogitatum est, *tanquam*
praesentissimum remedium contra noxios Africi flatus. (4)
 Iam parvas illas insulas, quae ante continentem terram
 sitae sunt, novem numero, Pelopis appellant: quarum unam,
 quum pluit, a pluvia rigari negant: quod an ita sit, perspec-
 tum non habeo: id certe, qui Methana incolunt, affirmant.
 Equidem ipse vidi homines, qui sacris et incantamentis
 grandinem averterent. Methana ipsa Isthmus Peloponnesi est.

(5) Ἐντὸς δὲ τοῦ ἰσθμοῦ τῆς Τροιζηνίων ὄμορός ἐστιν Ἑρμιόνη. οἰκιστὴν δὲ τῆς ἀρχαίας πόλεως Ἑρμιονεῖς γενέσθαι φασὶν Ἑρμίονα Εὐρώπος· τὸν δὲ Εὐρωπα (ἦν γὰρ δὴ Φορωνέως) Ἡροφάνης ὁ Τροιζήνιος ἔφασκεν εἶναι νόθον· οὐ γὰρ δὴ ποτε ἐς Ἄργον τὸν Νιόβης, θυγατριδοῦν ὄντα Φορωνέως, τὴν ἐν Ἄργει περιελθεῖν ἀρχὴν, παρόντος Φορωνεῖ γνησίου παιδός. ἐγὼ δὲ, εἰ καὶ γνήσιον ὄντα Εὐρωπα πρότερον τὸ χρεῶν ἢ Φορωνέα ἐπέλαβεν, εὖ οἶδα, ὡς οὐκ ἔμελλεν ὁ παῖς αὐτῷ Νιόβης παιδὶ ἴσα οἴσεσθαι, Διὸς γε εἶναι δοκοῦντι. ἐπάκησαν δὲ καὶ 192 Ἑρμιόνην ὕστερον Δωριεῖς οἱ ἐξ Ἄργους. πόλεμον δὲ οὐ δοκῶ γενέσθαι σφίσι· ἐλέγετο γὰρ ἂν ὑπὸ Ἀργείων. (6) Ἔστι δὲ ὁδὸς ἐς Ἑρμιόνην ἐκ Τροιζήνος κατὰ τὴν πέτραν, ἢ πρότερον μὲν ἐκαλεῖτο Σθενίου Διὸς βωμός, μετὰ δὲ Θησέα ἀνελόμενον τὰ γνωρίσματα ὀνομάζουσιν οἱ νῦν Θησεῶς αὐτὴν. κατὰ ταύτην οὖν τὴν πέτραν

(5) Istmo vero Troezenis finitima est Hermione. Priscæ urbis conditorem Hermionenses ipsi fuisse aiunt Hermiona Europis filium. Ipsum Europem, ut maxime Phoronei fuerit, nothum certe filium fuisse, Troezenius Herophanes scriptum reliquit, *ca maxime motus ratione*, quod ad Argum Phoronei e Niobe filia nepotem neutiquam fuisset Argivorum imperium perventurum, si legitimum Phoroneus filium habuisset. Ego tamen, etsi prius quam Phoroneum scio legitimum eius filium Europem e vita excessisse, affirmare posse mihi videor, nunquam illum Niobes filio parem potestate futurum fuisse, quum hic Iovis esse putaretur. Posterioribus temporibus etiam Hermionen Dorienses Argis veluti coloni habitatum venerunt; nec ullum eis bellum intercessisse opinor; id enim si fuisset, diceretur utique ab Argivis. (6) Via, quæ a Troezenē Hermionē ducit, in eadem est parte, in qua saxum illud, quod, quum Sthenii Iovis ara ante diceretur, postquam Ignitionis monumenta sustulit Theseus, Thesei coeptum est nuncupari. Ab eo itaque saxo montanam viam

ιοῦσιν ὄρεινὴν ὁδὸν, ἔστι μὲν Ἀπόλλωνος ἐπίκλησιν Πλατανιστίου ναός· ἔστι δὲ Εἰλλεοὶ χωσίον, ἐν δὲ αὐτῷ Δήμητρος καὶ Κόρης [τῆς Δήμητρος] ἱερά. τὰ δὲ πρὸς θάλασσαν ἐν ὄροις τῆς Ἑρμιονίδος, ἱερὸν Δήμητρος ἔστιν ἐπίκλησιν Θερμασίας. (7) Σταδίους δὲ ὀγδοήκοντα ἀπέχει μάλιστα ἄκρα, Σκυλλαῖον ἀπὸ τῆς Νίσου καλουμένη θυγατρός. ὡς γὰρ δὴ τὴν Νίσαιαν ὁ Μίνως καὶ τὰ Μέγαρα εἶλεν, ἐκείνης προδοῦσης, οὔτε γυναῖκα ἔξεν αὐτὴν ἔτι ἔφασκε, καὶ προσέταξε τοῖς Κρησὶν ἐκβάλλειν τῆς νεῶς, ἀποθανοῦσαν δὲ ἀπέρριψεν ἐς τὴν ἄκραν ταύτην ὁ κλύδων. τάφον δὲ οὐκ ἀποφαίνουσιν αὐτῆς, ἀλλὰ περιοφθῆναι τὸν νεκρὸν φασί, διαφορηθέντα ὑπὸ τῶν ἐκ θαλάσσης ὀρνίθων. (8) Ἀπὸ δὲ Σκυλλαίου πλέοντι ὡς ἐπὶ τὴν πόλιν, ἄκρα τ' ἔστιν ἑτέρα Βουκέφαλα, καὶ μετὰ τὴν ἄκραν νῆσοι. πρώτη μὲν Ἀλιοῦσσα· παρέχεται δὲ αὕτη λιμένα ἐνορμίσασθαι ναυσὶν ἐπιτήδειον. μετὰ δὲ Πιτυοῦσσα· τρίτη δὲ, ἣν Ἀριστεράς ὀνομάζουσι. ταύτας δὲ παραπλεύσαντι ἔστιν αὖτις ἄκρα Κωλυεργία

tenentes ad Apollinis Platanistii cognomento aedem perveni-
ant. Ibi vicus Plei, et in eo Cereris et Proserpinae cellae.
Ad mare, ubi Hermionensis argi fines, Cereris templum, cui
Thermesiae cognomentum. (7) Abest hinc (ut quam longis-
sime) stadia LXXX promontorium Scyllaeum, cui a Nisi filia
nomen. Nam posteaquam per eius proditionem Nisaeam et
Megara Minos cepit, non modo uxorem eam duxit, verum
etiam suis, ut in mare illam abicerent, imperavit. Mortuam
aestus ad promontorium hoc detulit: neque vero eius uspiam
sepulcrum ostenditur. Nam cadaver insepultum iacuisse
aiunt, usquedum a marinis volucribus discerptum est. (8) A
Scyllaeo urbem versus navigantibus alterum se promonto-
rium ostendit, Bucephalos nomine. Iuxta aliquot insulae.
Earum prima Haliusa portum habet ad navium appulsum per-
quam idoneum. Proxima Pityusa: tertiam Aristeras nomi-
nant. Has praetervecti promontorium offendant e continenti

καλουμένη, ἀνέχουσα ἐκ τῆς ἠπείρου, μετὰ δὲ αὐτὴν νῆσος Τρίκρανα καλουμένη, καὶ ὄρος ἐς θάλασσαν ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου προβεβλημένον, Βούπορθμος. ἐν Βουπόρθμῳ δὲ πεποιήται μὲν ἱερὸν Δήμητρος καὶ τῆς παιδός, πεποιήται δὲ Ἀθηνᾶς· ἐπίκλησις δέ ἐστι τῇ θεῷ Προμαχόρμα. (9) Πρόκειται δὲ Βουπόρθμου νῆσος Ἀπεροπία καλουμένη. τῆς δὲ Ἀπεροπίας ἀφέστηκεν οὐ πολὺ ἕτερον νῆσος Ἰθρέα. μετὰ ταύτην αἰγιαλός τε 193 παρῆκει τῆς ἠπείρου μνηοειδῆς, καὶ ἀκτὴ μετὰ τὸν αἰγιαλὸν ἐπὶ Ποσειδῖον, ἐκ τῆς θαλάσσης μὲν ἀρχομένη τῆς πρὸς ἀνατολὰς, προήκουσα δὲ ὡς ἐπὶ τὴν ἐσπέραν. ἔχει δὲ καὶ λιμένας ἐν αὐτῇ. μῆκος μὲν δὴ τῆς ἀκτῆς ἐστὶν ἐπτά που στάδια, πλάτος δὲ, ἢ πλατυτάτη, σταδίων τριῶν, οὐ πλέον. (10) Ἐνταῦθα ἡ προτέρα πόλις τοῖς Ἑρμιονεῦσιν ἦν. ἔστι δὲ σφισὶ καὶ νῦν ἔτι ἱερὰ αὐτόθι, Ποσειδῶνος μὲν ἐπὶ τῆς ἀκτῆς τῇ ἀρχῇ, προελθοῦσι δὲ ἀπὸ θαλάσσης ἐς τὰ μετώρα ναὸς Ἀθηνᾶς, παρὰ δὲ αὐτῷ σταδίου θεμέλια. ἐν δὲ αὐτῷ τοὺς Τυνδάρεω παῖδας ἀγωνίσασθαι λέγουσιν. ἔστι δὲ καὶ ἕτερον οὐ μέγα τῆς

prominens: Acran appellant. Succedit Tricrana insula; et mons se in mare e Peloponneso attollens, Buporthmos. In eo Cereris et Proserpinae templa, Minervae etiam, cui Promachorma cognomentum. (9) Ex adverso insula est, Aperopia nomine. Ab ea non longe abest, quae Hydreia dicitur. Post hanc per continentem lunari specie pertenditur litus planum: inde salebris ac rupibus praecipit litus usque ad templum Neptuni. Hoc incipiens, qua parta mari ab ortu alluitur, declinat leviter ad occasum. In eo portus aliquot. Longitudo eius orae stadium circiter VII: latitudo, qua maxima, stadium trium, nihilo plus. (10) In hac prisca fuit Hermionensium urbs. Exstant ibidem aliquot fana: Neptum in ipso orae principio. Unde vero a mari ad altiores orae partes ascenditur, Minervae delubrum: et in proximo loco stadii manent fundamenta, in quo exercere se solitos Tyndari filios dicunt. Altera etiam est Minervae aedes non

Ἀθηνᾶς ἱερὸν, ὃ δὲ ὄροφος κατεφύνηκεν αὐτῷ· καὶ Ἡλίω ναὸς, καὶ ἄλλος Χάρισιν. ὃ δὲ Σεράπιδι ἐκκοδόμηται καὶ Ἴσιδι· καὶ περίβολοι μεγάλων λίθων λογάδων εἰσίν· ἐντὸς δὲ αὐτῶν ἱερὰ δρωσὶν ἀπόρρητα Δήμητρι. τοσαῦτα μὲν Ἑρμιονεῦσιν ἔστιν ἐνταῦθα. Ἡ δὲ ἐφ' ἡμῶν πόλις ἀπέχει μὲν τῆς ἄκρας, ἐφ' ἣ τοῦ Ποσειδῶνος τὸ ἱερὸν, τέσσαρας μάλιστα σταδίους· κειμένη δὲ ἐν ὀμαλῷ τὰ πρῶτα ἠρέμα ἐς πρόσαντες ἄνεισι· τὸ δὲ ἔστιν ἤδη τοῦ Πρωῆος. (11) Πρωῆνα γὰρ τὸ ὄρος τοῦτο ὀνομάζουσι. τεῖχος μὲν δὴ περὶ πᾶσαν τὴν Ἑρμιόνα ἔστηκε· τὰ δὲ ἐς συγγραφὴν, καὶ ἄλλα παρῆιχτο, καὶ ὧν αὐτὸς ποιήσασθαι μάλιστα ἠξίωσα μνήμην. Ἀφροδίτης ναὸς ἔστιν, ἐπικλησὶν Ποντίας καὶ Λιμενίας τῆς αὐτῆς· ἄγαλμα δὲ λευκοῦ λίθου, μεγέθει τε μέγα, καὶ ἐπὶ τῇ τέχνῃ θείας ἄξιον. καὶ ναὸς ἕτερός, ἔστιν Ἀφροδίτης. αὕτη καὶ ἄλλας ἔχει παρὰ Ἑρμιονέων τιμᾶς, καὶ ταῖς παρθένοις, καὶ ἦν γυνὴ χηρεύουσα παρὰ ἄνδρα μέλλη φοιτᾶν, ἀπάσαις πρὸ γάμου

magna, cuius tectum collapsum est. Solis praeterea templum, et Gratiarum lucus. Erectum et Serapidi ac Isidi fanum: ambiunt maceriae e praegrandibus et lectis lapidibus. In eo fano sacra Cereri arcana faciunt. Haec in ea ora habent Hermionenses. Quae aetate nostra exstat eorum urbs, a promontorio, in quo Neptuni fanum, abest ut maxime stadia IV: et e plano primum loco molliter surgente clivo se erigit. (11) Collem, in quem se attollit, Pronem (*id est, Jugum*) nominant. Muro undique ambitur. Multa illa quidem, quae literarum monumentis ornentur, habet: sed quorum in primis mentionem faciendam censui, Veneris aedes est, cui Pontiae eidem et Limeniae cognomina, quasi *Mari-nae, et Opportunae dixeris*. Signum eius e candido lapide, quum magnitudine, tum opere reliquo insigne. Est et aliud Veneris templum. Inter ceteros qui habentur deae ab Hermionensibus honores ea religio observatur, ut virgines, quin et viduae, quae in viri manum conventurae sunt, rem

θύειν καθέστηκεν ἐνταῦθα. Δήμητρος δὴ ἱερά πεποιήται 194
Θερμησίας· τὸ μὲν ἐπὶ τοῖς πρὸς τὴν Τροϊζηνίαν ὄροις,
ὡς ἔτι ἔμμενον οἱ δῆμοι, τὸ δὲ καὶ ἐν ταύτῃ τῇ πόλει.

C A P U T XXXV.

De musico ac navigandi urinandique certamine in honorem Bacchi
Melanaegidis ab Hermionens. instituto — aliis templis et
signis deorum in urbe Hermione — templo Cereris
(Chthoniae) in monte Prone — sacrorum, quae Chthonia
dicuntur, ratione — templo Clymeni — Echus porticu —
locis Clymeni, Plutonis et palude Acherusia — templo
Lucinae in via Masetem versus.

Πλησίον δὲ αὐτοῦ Διονύσου ναὸς Μελαναγιδος. τούτῳ
μουσικῆς ἀγῶνα κατὰ ἔτος ἕκαστον ἄγουσι, καὶ ἀμίλλης
κολύμβου καὶ πλοίων τιθέασιν ἄθλα. (2) Καὶ Ἀρτέμιδος
ἐπίκλησιν Ἰφιγενείας ἔστιν ἱερόν, καὶ Ποσειδῶν χαλκοῦς,
τὸν ἕτερον πόδα ἔχων ἐπὶ δελφίνος. παρελθοῦσι δὲ ἐς τὸ
τῆς Ἑστίας, ἀγάλμα μὲν ἔστιν οὐδὲν, βωμὸς δὲ, καὶ ἐπ'
αὐτοῦ θύουσιν Ἑστία. Ἀπόλλωνος δὲ εἰσι ναοὶ τρεῖς, καὶ
ἀγάλματα τρία. καὶ τῶ μὲν οὐκ ἔστιν ἐπίκλησις, τὸν δὲ
Πυθαέα ὀνομάζουσι, καὶ Ὅριον τὸν τρίτον. τὸ μὲν δὴ

ei divinam ante nuptias faciant. Thermesiae vero Cereri
templa duo dicata: alterum in finibus Troezeniorum, in iis,
qui adhuc manent, pagis: alterum vero in ipso oppido.

CAP. XXXV. Iuxta id Liberi Melanaegidis aedes. Huic
quotannis musici ludi fiunt, et natandi ac certatim remigandi
praemia proponuntur. (2) Sua item aedes Dianae, Iphi-
geniae cognomento: ubi ex aere Neptunus, pede altero
delphinum premens. Iam qui in Vestae transierint, ibi
signum nullum videant. Unica ara est, et super ea sacra
Vestae faciunt. Apollinis tria sunt delubra, ac totidem signa.
Eorum unum sine cognomine, alterum Pythaea, tertium
Hörion nominant. Et Pythaei quidem nomen ab Argivis

τοῦ Πυθαίας ὄνομα μεμαθήκασι παρὰ Ἀργείων· τούτοις γὰρ Ἑλλήνων πρώτοις ἀφικέσθαι Τελέσιλλά φησι τὸν Πυθαία ἐς τὴν χώραν Ἀπόλλωνος παῖδα ὄντα· τὸν δὲ Ὅριον ἐφ' ὅτι καλοῦσιν, σαφῶς μὲν οὐκ ἂν ἔχοιμι εἰπεῖν· τεκμαίρομαι δὲ, περὶ γῆς ὄρων πολέμῳ σφῶς ἢ δίκη νικήσαντας ἐπὶ τῷδε τιμὰς Ἀπόλλωνι Ὅριῳ νεῖμαι· τὸ δὲ ἱερὸν τῆς Τύχης νεώτατον μὲν λέγουσιν Ἐρμιονεῖς τῶν παρὰ σφισιν εἶναι· λίθου δὲ Παρίου κολοσσὸς ἔστηκε· κρήνας δὲ, τὴν μὲν σφόδρα ἔχουσι ἀρχαίαν· ἐς δὲ αὐτὴν οὐ φανερῶς τὸ ὕδωρ κἀτεισιν, ἐπιλείποι δὲ οὐκ ἂν ποτε, οὐδ' εἰ πάντες καταβάντες ὑδρεύοιντο ἐξ αὐτῆς· τὴν δὲ ἐφ' ἡμῶν πεποιήκασιν· ὄνομα δὲ ἐστὶ τῷ χωρίῳ Λειμῶν, ὅθεν ῥεῖ τὸ ὕδωρ ἐς αὐτήν· (3) Τὸ δὲ λόγου μάλιστα ἄξιον ἱερὸν Δήμητρος ἐστὶν ἐπὶ τοῦ Πρωγός· τοῦτο τὸ ἱερὸν Ἐρμιονεῖς μὲν Κλύμενον Φορωνέως παῖδα καὶ ἀδελφὴν Κλυμένου Χθονίαν τοὺς ἰδρυσάμενους φασὶν εἶναι· Ἀργεῖοι δὲ, ὅτε ἐς τὴν Ἀργολίδα ἦλθε Δημήτηρ, τότε Ἀθήραν μὲν λέγουσι καὶ Μυσίον ὡς ξενίαν παρασχόν-

acceperunt. Ad eos enim primos ex omnibus Graecis venisse Pythaeum Apollinis filium, Telesilla memoriae prodidit. Horium vero quam ob rem appellent, nihil pro certo habeo dicere. Coniectura adducor, finibus vel armis vel iure potitos Apollini Horio (*hoc est ac si Terminatori dicas*) vota solvisse. Fortunae aedem omnium, quae apud se sunt, recentissimam esse dicunt. Stat deae colossus e Pario lapide. E duobus aquarum ductibus alterum valde priscum esse aiunt: in cuius alveum occulto meatu aqua profluit, neque unquam deficit, etiamsi tota civitas aquatum eo descendat. Alterum vero aetate nostra munierunt. Vico, e quo in eum aqua defluit, Pratum nomen. (3) In collis iugo, quem Prona appellari diximus, est, quod historiae mandetur, dignum Cereris templum. Id Clymenum Phoronei filium, eiusque sororem Chthoniam aedificasse, memorant Hermionenses. At Argivi Cererem, quum fines agrī sui esset ingressa, ab Athēra et Mysio hospitio acceptam tradunt: Colontan vero

τας τῆ θεῶ, Κολόνταν δὲ οὔτε οἴκῳ δέξασθαι τὴν θεὸν, οὔτε ἀπονεῖμαί τι ἄλλο ἐς τιμὴν· ταῦτα δὲ οὐ κατὰ γνώμην Χθονία τῆ θυγατρὶ ποιεῖν αὐτόν. Κολόνταν μὲν οὖν φασιν ἀντὶ τούτων συγκαταπρησθῆναι τῆ οἰκίᾳ, Χθονίαν δὲ κομισθεῖσαν ἐς Ἐρμιόνα ὑπὸ Δήμητρος Ἐρμιο- 195 νεῦσι ποιῆσαι τὸ ἱερόν. (4) Χθονία δ' οὖν ἡ θεὸς τε αὐτὴ καλεῖται, καὶ Χθόνια ἑορτὴν κατὰ ἔτος ἄγουσιν ὦρα θε- ρους· ἄγουσι δὲ οὕτως· ἡγοῦνται μὲν αὐτοῖς τῆς πομπῆς οἱ τε ἱερεῖς τῶν θεῶν, καὶ ὅσοι τὰς ἐπετελοῦς ἀρχὰς ἔχουσιν, ἔπονται δὲ καὶ γυναῖκες καὶ ἄνδρες· τοῖς δὲ καὶ παισὶν ἔτι οὐσι καθέστηκεν ἤδη τὴν θεὸν τιμᾶν τῆ πομπῆ· οὗτοι λευκὴν ἐσθῆτα καὶ ἐπὶ ταῖς κεφαλαῖς ἔχουσι στεφάνους. πλέκονται δὲ οἱ στεφάνοι σφισιν ἐκ τοῦ ἄνθους, ὃ καλοῦσιν οἱ ταύτῃ κοσμοσάνδαλον, ὑάκινθου, ἔμοι δοκεῖν, ὄντα καὶ μεγέθει καὶ χροῶ· ἔπεστι δὲ οἱ καὶ τὰ ἐπὶ τῷ θρηῆνῳ γράμματα· τοῖς δὲ τὴν πομπὴν πέμπουσιν ἔπονται τελείαν ἐξ ἀγέλης βοῦν ἄγοντες διελ- λημμένην δεσμοῖς τε καὶ ὑβρίζουσιν ἔτι ὑπὸ ἀγριότητος.

non modo eam domum suam non invitasse, sed ne alium quidem ullum deae honorem habuisse, quum id fieri Chthonia eius filia indigne ferret. Colontam itaque cum ipsis aedibus crematum: puellam vero Hermionen a Cerere deportatam ibi illi templum dedicasse. (4) Chthonia certe et dea ipsa appellatur, et statim festi dies, qui aestate anni in eius honorem agitantur, Chthonia dicuntur. In iis hoc ritu supplicatio fit. Pompae agmen ducunt sacrificuli, et qui annuos magistratus gerunt: sequuntur foeminae ac viri. Ipsis etiam pueris solenne est deam cum pompa deducere. Incedunt autem ii cum albis vestimentis, capitibus coronas ferentes. Sunt eae corollae e flore contextae, quem Comosandalum incolae appellant. Hyacinthum illum ego esse existimo. Est enim ei tum magnitudine, tum colore persimilis: habet praeterea easdem luctus indices literas. In extremo agmine sequuntur, qui eximias boves vinculis distentas et ferociter reluctantes ad templum trahunt. Ibi earum unam

ἐλάσαντες δὲ πρὸς τὸν ναὸν, οἱ μὲν ἕσω φέρεσθαι τὴν βοῦν ἐς τὸ ἱερὸν ἀνήκαν ἐκ τῶν δεσμῶν, ἕτεροι δὲ ἀναπεπταμένους ἔχοντες τῆς τῶν θυρῶν, ἐπειδὴν τὴν βοῦν ἴδωσιν ἐντὸς τοῦ ναοῦ, προσέθεσαν τὰς θυρῶν· τέσσαρες δὲ ἔνδον ὑπολειπόμενοι γράες αὐταὶ τὴν βοῦν εἰσὶν αἱ κατεργαζόμεναι· δρεπάνῳ γὰρ, ἣτις ἂν τύχη, τὴν φάρυγγα ὑπέτεμε τῆς βοῦς. μετὰ δὲ αἱ θυραὶ τε ἠνοίχθησαν, καὶ προσελαύνουσιν, οἷς ἐπιτέτακται, βοῦν τε δευτέραν καὶ τρίτην, ἐπὶ ταύτῃ καὶ ἄλλην τετάρτην, κατεργάζονται τε τέλος πάσας κατὰ ταῦτὰ αἱ γράες. καὶ τόδε ἄλλο πρόσκειται τῇ θυρίδι θαῦμα· ἐφ' ἣντινα γὰρ ἂν πέσῃ τῶν πλευρῶν ἢ πρώτῃ βοῦς, ἀνάγκη πεσεῖν καὶ πάσας. θυρία μὲν δρᾶται τοῖς Ἑρμιονεῦσι τὸν εἰρημένον τρόπον. πρὸ δὲ τοῦ ναοῦ γυναικῶν ἱερασαμένων τῇ Δήμητροι εἰκόνες ἐστήκασιν οὐ πολλαί, καὶ παρελθόντι εἴσω θρόνοι τε εἰσιν, ἐφ' ὧν αἱ γράες ἀναμένουσιν ἐσελασθῆναι καθ' ἐκάστην τῶν βοῶν, καὶ ἀγάλματα οὐκ ἄγαν ἀρχαῖα, Ἀθηνᾶ καὶ Δημήτηρ. αὐτὸ δὲ, ὃ σέβουσιν ἐπὶ πλέον ἢ τἄλλα, ἔγω μὲν οὐκ εἶδον, οὐ μὴν οὐδὲ ἀνῆρ

solutam retinaculis intro agunt. Tunc qui ad fores apertas steterant, ubi bovem intromissam vident, fores obdunt. Eam aniculae quatuor de industria intus relictæ falcibus exceptam conficiunt. Collum earum una, ut casus tulerit, hostiæ praesecat. Rursus patefactis foribus, ii, quibus id negotii datum est, alteram bovem, mox tertiam et quartam intrudunt: ac singulae eodem modo ab illis aniculis mactantur. Aliud in hoc sacro miraculum evenit. In quod latus prima bos conciderit, in idem et reliquæ procumbunt. Et hic quidem est apud Hermionenses sacri eius ritus. In templi vestibulo statuæ foeminae Cereris sacerdotio perfunctis positæ sunt, non ita multæ. Intus sellæ erectæ iis aniculis, quæ boves, usque dum intromittantur, opperiantur. Signa præterea non admodum prisca Minervæ et Cereris. Id vero, quod religiosius multo quam cetera colunt, neque ipse vidi,

ἄλλος, οὔτε ξένος, οὔτε Ἐρμιονέων αὐτῶν· μόναι δὲ, ὁποῖόν τι ἔστιν, αἱ γρᾶες ἴστωσαν. (5) Ἔστι δὲ καὶ ἄλλος ναός· εἰκόνες δὲ περὶ πάντα ἐστήκασιν αὐτόν. οὗτος ὁ ναός ἔστιν ἀπαντικρῶ τοῦ τῆς Χθονίας, καλεῖται δὲ Κλυμένου, καὶ τῷ Κλυμένῳ θύουσιν ἐνταῦθα. Κλύμενον δὲ 196 οὐκ ἄνδρα Ἀργεῖον ἐλθεῖν ἔγωγε, ἐς Ἐρμιόνα ἠγοῦμαι. τοῦ θεοῦ δὲ ἔστιν ἐπίκλησις, ὅν τινα ἔχει λόγος βασιλεία ὑπὸ γῆν εἶναι. παρὰ μὲν δὴ τοῦτόν ἔστιν ἄλλος ναός καὶ ἄγαλμα Ἄρεως. (6) Τοῦ δὲ τῆς Χθονίας ἔστιν ἱεροῦ στοὰ κατὰ τὴν δεξιάν, Ἥχοῦς ὑπὸ τῶν ἐπιχωρίων καλουμένη· φθρεξαμένῳ δὲ ἄνδρσι τὰ ὀλίγιστα ἐς τρεῖς ἀντιβοῆσαι πέφυκεν. (7) Ὅπισθεν δὲ τοῦ ναοῦ τῆς Χθονίας χωρία ἔστιν, ἃ καλοῦσιν Ἐρμιονεῖς τὸ μὲν Κλυμένον, τὸ δὲ Πλούτωνος, τὸ τρίτον δὲ αὐτῶν λίμνην Ἀχερουσίαν. περιείργεται μὲν δὴ πάντα θριγγοῖς λίθων, ἐν δὲ τῷ τοῦ Κλυμένου καὶ γῆς χάσμα· διὰ τούτου δὲ Ἥρακλῆς ἀνήγε τοῦ ἄδου τὸν κύνα κατὰ τὰ λεγόμενα ὑπὸ Ἐρμιονέων. (8) Πρὸς δὲ τὴν πύλην, καθ' ἣν ὁδὸς εὐθείᾳ ἔστιν ἄγουσα ἐπὶ Μάσσητα, Εἰληθυίας ἔστιν ἐντὸς τοῦ

neque vir quisquam, sive peregrinus, sive civis fuerit. Quid id, aut quale sit, vetulae illae scierint. (5) Aliud item templum, undique stauis exornatum, e Chthoniae regione situm est: Clymeni dicitur: in quo Clymeno ipsi sacra fiunt. Ego vero hoc nomine nullum Argivum hominem venisse Hermionem arbitror: sed esse hoc unum de eius dei, qui apud inferos regnare dicitur, cognominibus. Est praeterea hoc ipso in loco aliud delubrum Martis, et in eo signum. (6) Ad dexteram Chthoniae porticus est, quam Echus incolae vocant. Eius ea est natura, ut missa vox ut minimum imaginem triplicet. (7) A tergo Chthoniae areae tres sunt. Earum unam Clymeni, Plutonis alteram, Paludem Acherusiam tertiam Hermionenses appellant. Omnes lapideis maceris sepiuntur. In ea, quae Clymeni est, fovea visitur, per quam Ditis canem extraxit Hercules, sicuti ipsi dictitant Hermionenses. (8) Ad portam, a qua via recta Masetein ducit, in pomoerio interiore

τείχους ἱερόν. ἄλλως μὲν δὴ κατὰ ἡμέραν ἐκάστην καὶ θυσίαις καὶ θυριάμασι μεγάλως τὴν θεὸν ἰλάσκονται, καὶ ἀναθήματα δίδονται πλεῖστα τῇ Ἑλληθυσίᾳ· τὸ δὲ ἄγαλμα οὐδενί, πλὴν εἰ μὴ ἄρα ταῖς ἱερευσίαις, ἔστιν ἰδεῖν.

C A P U T XXXVI.

De Halice urbe — monte Coccygio, antea Thornace — Masete navali — Didymis — Asine urbe, Asinaeorum cum Argivis certamine et Asines excidio — Lerna, ac fluviis Erasino et Phrixo — loco, ubi Pluto rapta Proserpina ad inferos descendisse fertur — monte et fluvio Pontino.

Κατὰ δὲ τὴν ἐπὶ Μάσητα εὐθεΐαν προελθοῦσιν ἐπὶ πόντου σταδίους καὶ ἐς ἀριστερὰ ἐκτραπέουσιν, ἐς Ἀλικὴν ἔστιν ὁδός. ἢ δὲ Ἀλικὴ τὰ μὲν ἐφ' ἡμῶν ἔστιν ἔρημος, ὠκεῖτο δὲ καὶ αὐτὴ ποτὲ· καὶ Ἀλικὸς λόγος ἐν στήλαις ἔστι ταῖς Ἐπιδαυρίων, αἰ τοῦ Ἀσκληπιοῦ τὰ ἰάματα ἰγγεγραμμένα ἔχουσιν. ἄλλο δὲ σύγγραμμα οὐδὲν οἶδα ἀξιόχρεων, ἔνθα ἢ πόλεως Ἀλικῆς, ἢ ἀνδρῶν ἔστιν Ἀλικῶν μνήμη. (2) Ἔστι δ' οὖν ὁδός καὶ ἐς ταύτην τοῦ τε Προ-

est Lucinae sanum. Deam certe quotidie summa cum religione, quum hostiis, tum odoribus ac donis quamplurimis venerantur: eius tamen signum nemini omnino, praeterquam iis, quae rem divinam faciunt, foeminis conspiciere fas est.

CAP. XXXVI. In ea ipsa via, qua recta Masetem iter, progressos stadia ferme septem, et ad laevam divertentes via excipit, quae Halicen ducit. Halice ipsa aetate mea deserta est, quum tamen olim habitaretur. Halicensis certe oratio est, in Epidauriorum pilis, in quibus incisa sunt prodita aegris ab Aesculapio morborum remedia. Neque alibi usquam scriptum ullum fide dignum vidi, in quo vel de Halicensi civitate, vel de Halicensi quopiam homine ulla fieret mentio. (2) Via tamen est, quae Halicen ducit, media illa inter Pro-

νος μέση καὶ ὄρους ἑτέρου Θόρνακος καλουμένου τὸ ἀρ-
 χαίου. ἀπὸ δὲ τῆς Διὸς ἐς κόκκυγα τὸν ὄρουθα ἀλλαγῆς
 λεγομένης ἐνταῦθα γενέσθαι μετονομασθῆναι τὸ ὄρος φα-
 σίν. ἱερὰ δὲ καὶ ἐς τὸδε ἐπὶ ἄκρων τῶν ὄρων, ἐπὶ μὲν 197
 τῷ Κοκκυγίῳ Διὸς, ἐν δὲ τῷ Πρωσί ἐστὶν Ἥρας. καὶ
 τοῦ τε Κοκκυγίου πρὸς τοῖς πέρασι ναὸς ἐστὶ, θύραι δὲ
 οὐκ ἐφειστήκασιν, οὐδὲ ὄροφον εἶχεν, οὐδέ οἱ τι ἐνῆν
 ἄγαλμα· εἶναι δὲ ἐλέγετο ὁ ναὸς Ἀπόλλωνος. (3) Παρὰ
 δὲ αὐτὸν ὁδὸς ἐστὶν ἐπὶ Μάσητα τοῖς ἐκτραπεῖσιν ἐκ τῆς
 εὐθείας. Μάσητι δὲ οὖση πόλει τὸ ἀρχαῖον, καθὰ καὶ
 Ὅμηρος ἐν Ἀργείων καταλόγῳ πεποίηκεν, ἐπιναίῳ καθ'
 ἡμᾶς ἐχρῶντο Ἑρμιονεῖς. ἀπὸ Μάσητος δὲ ὁδὸς ἐν δε-
 ξιά ἐστὶν ἐπὶ ἄκρον καλουμένην Στρουδοῦντα. στάδιοι
 δὲ ἀπὸ τῆς ἄκρας ταύτης κατὰ τῶν ὄρων τὰς κορυφὰς
 πεντήκοντά εἰσι καὶ διακόσιοι, ἐπὶ Φιλανόριόν τε καλού-
 μενον καὶ ἐπὶ Βολεούς. οἱ δὲ Βολεοὶ οὗτοι λίθων εἰσὶ
 σωροὶ λογάδων. (4) Χωρίον δὲ ἕτερον, ὃ Διδύμους
 ὀνομάζουσι, στάδια εἴκοσιν ἀντόθεν ἀφίστηκεν. ἐνταῦθα
 ἐστὶ μὲν ἱερὸν Ἀπόλλωνος, ἐστὶ δὲ Ποσειδῶνος, ἐπὶ δὲ

nem collem, et eum, qui prisco nomine Thornax dicitur.
 Nam postea ex Iovis ibi in cuculum avem mutatione, ut
 Coccygus appellaretur, accidisse aiunt. Sacrae quidem
 aedes exstant etiamnum in summis montibus: in Coccygio
 Iovis, in Prone Iunonis. Ad haec in ima Coccygii parte
 templum est sine foribus, sine tecto, sine simulacro. Apol-
 linis id esse dicebatur. (3) Hinc qui a recta via digressi
 fuerint, in viam eant, quae Masetem ducit. Fuit olim Mases
 oppidum, cui locum tribuit suum Homerus, ubi Argivorum
 civitates enumerat: aetate vero hac pro navali utuntur Hermi-
 onenses. A Masete quae via ad dexteram est, ea ad Struthun-
 tem promontorium ducit: a quo promontorio per montium
 iuga iter est stadium CCL, ad Philanorium et Boleos. Sunt
 Bolei selectorum lapidum strues. (4) At vicus, quos Didy-
 mos (*id est, Geminos*) nominant, a Boleis distat stadia XX.
 Ibi cellae sunt Apollinis, Neptuni; Cereris etiam. Signa e

αὐτοῖς Δίμητρος. ἀγάλματα δὲ ὄρθα λίθου λευκοῦ.
 (5) Τὸ δὲ ἐντεῦθεν ἔστιν Ἀργείων ἢ ποτὲ Ἀσίνη καλου-
 μένη, καὶ Ἀσίνης ἔστιν ἐρείπια ἐπὶ θαλάσῃ. Λακεδαι-
 μονίων δὲ καὶ τοῦ βασιλέως Νικάνδρου τοῦ Χαρίλλου
 τοῦ Πολυδέκτου τοῦ Εὐνόμου τοῦ Πρυτάνιδος τοῦ Εὐρυ-
 πῶντος ἐς τὴν Ἀργολίδα ἐβαλόντων στρατιᾶ, συνεβέ-
 βαλόν σφισιν οἱ Ἀσιναῖοι, καὶ ἐδήσσαν σὺν ἐκείνοις τῶν
 Ἀργείων τὴν γῆν. ὡς δὲ ὁ στόλος τῶν Λακεδαιμονίων
 ἀπῆλθεν οἴκαδε, στρατεύουσιν ἐπὶ τὴν Ἀσίνην οἱ Ἀρ-
 γεῖοι, καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτῶν Ἐράτος. καὶ χρόνον μὲν
 τινα ἀπὸ τοῦ τείχους ἡμύναντο οἱ Ἀσιναῖοι, καὶ ἀποκτεί-
 νουσιν ἄλλους τε καὶ Λυσίστρατον ἐν τοῖς δοκιμωτάτοις
 ὄντα Ἀργείων. ἀλισκόμενον δὲ τοῦ τείχους, οὔτοι μὲν
 γυναῖκας ἐς τὰ πλοῖα ἐνδέμενοι καὶ παῖδας ἐκλείπουσι
 τὴν αὐτῶν. Ἀργεῖοι δὲ ἐς ἕδαφος καταβαλόντες τὴν
 Ἀσίνην, καὶ τὴν γῆν προσορισάμενοι τῇ σφετέρᾳ, Πυ-
 θαίῳ τε Ἀπόλλωνος ὑπελείποντο ἱερὸν (καὶ νῦν ἔτι δῆ-
 λόν ἐστι) καὶ τὸν Λυσίστρατον πρὸς αὐτῷ θάπτουσιν.

candido lapide, recto statu. (5) Proximum his locis est
 oppidum Argivorum: Asine olim appellabatur. Eius nunc
 ruinae ad mare iacent. Nam quo tempore Lacedaemonii cum
 rege Nicandro Charilli filio, Polydectis nepote, pronepote
 Eunomi, Prytanidis abnepote, atnepote vero Eurypontis, in
 Argolidem hostiliter invaserunt, Asinaei suas cum illis copias
 coniunxere, ac simul Argivorum agrum populati sunt. Ubi vero
 Lacedaemonii domum exercitum reportarunt, Argivi Eratum
 regem suum secuti obsessum venerunt Asinen. Asinaei aliquam-
 diu de muris hostis impetum sustinuerunt; ac de Argivis quum
 alios, tum Lysistratum, de iis unum, qui cum primis bellica
 virtute enitebant, ceciderunt. Occupata tandem muri parte,
 uxoribus ac liberis clam in naves impositis, urbe et agro
 cessere. Argivi oppidum solo aequarunt, agrum finibus
 suis addidere. Pythaei tantum Apollinis templo pepercerunt,
 ut etiamnum videre est: ac proxime id Lysistratum humarunt.

(6) Ἀπέχει δὲ Ἀργείων τῆς πόλεως τεσσαράκοντα καὶ οὐ πλείω στάδια ἢ κατὰ Λέρναν θάλασσα. κατιόντων δὲ εἰς Λέρναν, πρῶτον μὲν καθ' ὁδὸν ἐστὶν ὁ Ἐρασίνοσ, ἐκδίδωσι δὲ εἰς τὸν Φορξόν. ὁ Φορξὸσ δὲ εἰς τὴν θάλασσαν 198 τὴν μεταξὺ Τημενίου καὶ Λέρνης. ἀπὸ δὲ Ἐρασίνοσ τραπεῖσιν εἰς ἀριστερὰ σταδίους ὅσον ὀκτώ, Διοσκούρων ἱερὸν ἐστὶν ἀνάκτων. πεποιήται δὲ σφισι κατὰ ταῦτὰ καὶ ἐν τῇ πόλει τὰ ξόανα. (7) Ἀναστρέψας δὲ εἰς τὴν εὐθειᾶν τὸν τε Ἐρασίνοσ διαβήσῃ, καὶ ἐπὶ τὸν Χείμαρρον ποταμὸν ἀφίξῃ. πλησίον δὲ αὐτοῦ περίβολός ἐστι λίθων, καὶ τὸν Πλούτωνα ἀρπάσαντα, ὡσ λέγεται, Κόρην τὴν Δήμητροσ καταβῆναι ταύτῃ εἰς τὴν ὑπόγειον νομιζομένην ἀρχήν. ἡ δὲ Λέρνα ἐστὶν, ὡσ καὶ τὰ πρότερα ἔχει μοι τοῦ λόγου, πρὸσ θάλασση, καὶ τελετὴν Λερναῖα ἄγουσιν ἐνταῦθα Δήμητροι. (8) Ἔστι δὲ ἄλλοσ ἱερὸν, ἀρχόμενον μὲν ἀπὸ ὄρουσ, ὃ καλοῦσι Ποντῖνον. τὸ δὲ ὄροσ ὁ Ποντῖνοσ οὐκ ἔᾶ τὸ ὕδωρ ἀπορροεῖν τὸ ἐκ τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ εἰς αὐτὸ καταδέχεται. ὁρεῖ δὲ καὶ ποτα-

(6) Distat ab Argivorum urbe stadia nihilo plus XL mare, quod ad Lernam est. Qua ad Lernam descenditur, in ipsa ferme via est Erasinus. Influit is in Phrixum: Phrixus in mare illud exit, quod inter Temenium est et Lernam. Ab Erasino ad laevam stadia plus minus octo digressis Castorum se Praestitum cognomento templum ostendit. Lignea sunt eorum signa, haud alia forma, quam quae in ipsa urbe facta sunt. (7) Iam si in rectam viam redieris, Erasinum traicies, et ad Chimarrum amnem pervenies. Juxta est e lapidibus septum. Hac Plutonem fama est, rapta Proserpina, ad ea, quae sub terris esse homines putant, regna descendisse. Lerna ipsa, uti superius dixi, ad mare est: quo in loco initia Cereri peraguntur, quae Lernaea vocantur. (8) Lucus in ea sacer a monte, quem Pontinum dicunt, incipit. Mons Pontinus exceptam e coelo pluviam aquam non effundit, sed ipse eam absorbet. Profluit ab eo amnis, cui a monte

μὸς ἀπ' αὐτοῦ Ποντίνος· καὶ ἐπὶ κορυφῇ τοῦ ὄρους
 ἱερὸν τε Ἀθηναῖς Σαίτιδος, ἱερίπια ἔτι μόνον, καὶ θεμέ-
 λια οἰκίας ἐστὶν Ἰππομέδοντος, ὃς Πολυνέικει τῷ Οἰδί-
 ποδος τιμωρήσων ἦλθεν ἐς Θήβας.

C A P U T XXXVII.

De luco platani consito ad montem Pontinum et Amymone
 fluvio — signis et templis in hoc luco — Philammone
 initiorum Lernaeorum auctore — hydra Lernaea — lacu
 Alcyonia, ubi Bacchus ad inferos descendit, eiusque pro-
 funditate immensa.

Ἀπὸ δὴ τοῦ ὄρους τούτου τὸ ἄλλος ἀρχόμενον πλα-
 τάνων τὸ πολὺ ἐπὶ τὴν θάλασσαν καθήκει. ὄροι δὲ αὐ-
 τοῦ τῇ μὲν ποταμὸς ὁ Ποντίνος, τῇ δὲ ἕτερος ποταμὸς,
 Ἀμυμώνη δὲ ἀπὸ τῆς Δαναοῦ θυγατρὸς ὄνομα τῷ ποτα-
 μῷ. (2) Ἐντὸς δὲ τοῦ ἄλλους ὀγάλματα ἔστι μὲν Δήμη-
 τρος Προσύμνης, ἔστι δὲ Διονύσου· καὶ Δήμητρος κα-
 θήμενον ἄγαλμα οὐ μέγα. ταῦτα μὲν λίθου πεποιημένα.
 ἑτέρῳ δὲ ναῷ Διόνυσος Σαώτης καθήμενον ξόανον· καὶ

Pontino nomen. In montis vertice aedes est Minervae Saiti-
 dis, cuius sola manent rudera. Fundamenta etiam manent
 domus Hippomedontis, qui Polynici Oedipodis filio in bello
 Thebano auxilio venit.

CAP. XXXVII. Ab hoc igitur monte lucus ille magna
 ex parte ad mare excurrit, platani condensus: terminatur
 una ex parte Pontino amne, ex altera Amymone, qui flu-
 vius a Danae filia nomen accepit. (2) In luco signa sunt
 Cereris Prosymnae, Liberi: ac Cereris simulacrum non ma-
 gnum, ad sedentis imaginem. Haec e marmore facta sunt.
 In altero templo Liber ipse cognomento Saotes (*id est Servator*)
 signum, e ligno habet, sedentis itidem forma. Est ibidem

Ἀφροδίτης ἄγαλμα ἐπὶ θαλάσῃ λίθου. ἀναθεῖναι δὲ αὐτὸ τὰς θυγατέρας λέγουσι τὰς Δαναοῦ, Δαναὸν δὲ αὐτὸν τὸ ἱερὸν ἐπὶ Ποντίῳ ποιῆσαι τῆς Ἀθηνᾶς. (3) Καταστήσασθαι δὲ τῶν Λερναίων τὴν τελετὴν Φιλάμμωνα φασί. τὰ μὲν οὖν λεγόμενα ἐπὶ τοῖς δρωμένοις δῆλόν ἐστιν 199 οὐκ ὄντα ἀρχαῖα ἃ δὲ ἤκουσα ἐπὶ τῇ καρδίᾳ γεγράφθαι τῇ πεποιημένῃ τοῦ ὀρειχάλκου, οὐδὲ ταῦτα ὄντα Φιλάμμωνος Ἀρρῖφῶν εἶρε, τὸ μὲν ἀνέκαθεν Τρικωνίευσ τῶν ἐν Αἰτωλίᾳ, τὰ δὲ ἐφ' ἡμῶν Λυκίων τοῖς μάλιστα ὁμοίως δόκιμος, δεινὸς δὲ ἐξευρεῖν, ἃ μὴ τις πρότερον εἶδε, καὶ δὴ καὶ ταῦτα φωρᾶσαι ἐπὶ τῷδε· τὰ ἔπη, καὶ ὅσα οὐ μετὰ μέτρον μειγμένα ἦν τοῖς ἔπεσι, τὰ πάντα Δωριεστὶ ἐπεποίητο. πρὶν δὲ Ἡρακλείδης καταλθεῖν εἰς Πελοπόννησον, τὴν αὐτὴν ἠφιέσαν Ἀθηναίοις οἱ Ἀργεῖοι φωνήν· ἐπὶ δὲ Φιλάμμωνος οὐδὲ τὸ ὄνομα τὸ Δωριέων (ἔμοιδοκεῖν) εἰς ἅπαντας ἤκουετο Ἑλλήνας. ταῦτα μὲν δὴ ἀπέφαινον οὕτως ἔχοντα. (4) Τῆς δὲ Ἀμυμώνης πέφυκεν ἐπὶ τῇ πηγῇ πλάτανος· ὑπὸ ταύτῃ τὴν ὕδραν τρα-

Veneris ad mare e marmore signum. Dicatum aiunt a Danaï filiabus, ipsumque Danaum aedem Minervae ad Pontinum erexisse. (3) Initia vero Lernaeorum Philammon instituisse dicitur. Mysteriorum effata, quod non ita prisca sunt, perspicua sunt omnibus. At quae in corde ex orichalco fabricato inscripta audivi, ea sane non sunt Philammonis, quod Arrhiphon deprehendit, origine quidem Tricomensis ex Aetolia, nostra vero aetate Lyciorum ex spectatissimis, ac solers quum ad ea invenienda, quae nemo ante vidit, tum ad hoc quoque deprehendendum in eo: versus et quaecunque soluta oratione his versibus immista erant, haec omnia dorice scripta erant. Nam ante Herculis liberum in Peloponnesum reditum eadem Argivi lingua, qua Athenienses, utebantur. Philammonis certe temporibus ne Doriensium quidem nomen, uti ego existimo, fuit omnino Graecis omnibus notum. Haec igitur ille sic edidit. (4) Ad Amymones fontem platanus exsurgit. Sub ea platano hydram educatam narrant. Ego

φῆναι τῇ πλατάνῳ φασίν. ἐγὼ δὲ τὸ θηρίον πείθομαι
 τοῦτο καὶ μεγέθει διενεγκεῖν ὕδρων ἄλλων, καὶ τὸν ἰὸν
 οὕτω δὴ τι ἔχειν ἀνίατον, ὡς τὸν Ἡρακλέα ἀπὸ τῆς χολῆς
 αὐτοῦ τὰς ἀκίδας φαρμακεῦσαι τῶν οἰστῶν, κεφαλῆν
 δὲ εἶχεν (ἐμοὶ δοκεῖν) μίαν, καὶ οὐ πλείους. Πείσαν-
 δρος δὲ ὁ Καμιρεὺς, ἵνα τὸ θηρίον τε δοκοίη φοβερώτε-
 ρον, καὶ αὐτῷ γλῆνηται ἢ ποιήσις ἀξιόχρεως μᾶλλον, ἀντι-
 200 τούτων τὰς κεφαλὰς ἐποίησε τῇ ὕδρα τὰς πολλὰς. (5) Εἶ-
 δον δὲ καὶ πηγὴν Ἀμφιαράου καλουμένην, καὶ τὴν Ἀλ-
 κνουίαν λίμνην, δι' ἧς φασιν Ἀργεῖοι Διόνυσον εἰς τὸν
 ἄδην ἐλθεῖν Σεμέλην ἀνάξοντα· τὴν δὲ ταύτην κάθοδον
 δεῖξαι οἱ Πόλυμνον, τῇ δὲ Ἀλκνουία πέρας τοῦ βάθους
 οὐκ ἔστιν, οὐδὲ τινα οἶδα ἄνθρωπον εἰς τὸ τέρμα αὐτῆς οὐ-
 δεμιᾶ μηχανῇ καθικέσθαι δυνηθέντα· ὅπου καὶ Νέρων
 σταδίων πολλῶν κάλως ποιησάμενος, καὶ συνάψας ἀλλή-
 λους, ἀπαρτήσας δὲ καὶ μόλιβδον ἀπ' αὐτῶν, καὶ εἰ δὴ τι
 χρήσιμον ἄλλο εἰς τὴν πείραν, οὐδὲ οὗτος οὐδένα ἐξευ-
 ρεῖν ἐδυνήθη ὄρον τοῦ βάθους. καὶ τότε ἤκουσα ἄλλο.

enimvero facile adducor, belluam illam tum multo maximam
 ceterarum fuisse, tum vero tam insanabili veneno, ut eius
 felle spicula sagittarum Hercules infecerit. Caput vero, uti
 ego opinor, unicum, et non plura habuit. At Pisander
 Camirensis, quo et fera terribilior, et carmina sua plus digni-
 tatis habere viderentur, pro uno illi plura capita dedit. (5)
 Vidi etiam fontem, qui Amphiarai dicitur, et stagnum Alcy-
 onium, per quod Liberum ad inferos Semelen reducturum
 descendisse tradunt Argivi; monstratam autem a Polymno
 viam hanc. Eius stagni infinita est altitudo, neque est adhuc
 hominum quisquam repertus, qui imum eius solum ullo machi-
 nae genere consequi potuerit. Quin ipse Nero, iunctis ad
 multorum stadiorum spatium funibus, ad eosque plumbo
 pro perpendicularo religato, additis eo aliis inventis ad hunc
 usum instrumentis, nullum tamen potuit altitudinis terminum
 deprehendere. Audivi praeterea aliud huiusmodi: aquam

τὸ ὕδωρ τῆς λίμνης, ὡς ἰδόντα εἰκάσαι, γαληνόν ἐστι καὶ ἤρεμαῖον· παρεχόμενον δὲ ὄψιν τοιαύτην, διανήχεσθαι τολμήσαντα πάντα τινὰ καθέλκειν πέφυκε, καὶ ἐς βυθὸν ὑπολαβὼν ἀπήνεγκε· περίοδος δὲ τῆς λίμνης ἐστὶν οὐ πολλή, ἀλλὰ ὅσον γε σταδίου τρίτον· ἐπὶ δὲ τοῖς χείλεσιν αὐτῆς πόα καὶ σχοῖνοι πεφύκασι. τὰ δὲ ἐς αὐτὴν Διο- 105
νύσου δρώμενα ἐν νυκτὶ κατὰ ἔτος ἕκαστον οὐχ ὄσιον ἐς ἅπαντας ἦν μοι χράσθαι.

CAPUT XXXVIII.

De Temenio, urbe Argivorum — urbe Nauplia et fonte Canatho —
de asino palmitum amputationem monstrante — Genesio et
Apobathmis — Thyrea, et pugna Argivorum cum Spartanis
ibi commissa — Athene, Neri, Eva, vicis, et Polemo-
crate — monte Parnone et Tano fluvio.

Εκ Λέρονης δὲ λούσιν ἐς Τημένιον (τὸ δὲ Τημένιον ἐστὶν Ἀργείων, ὠνομάσθη δὲ ἀπὸ Τημένον τοῦ Ἀριστομάχου· καταλαβὼν γὰρ καὶ ἐχυρωσάμενος τὸ χωρίον ἐπολέμει σὺν τοῖς Δωριεῦσιν αὐτόθι τὸν πρὸς Τισαμενὸν καὶ Ἀχαιοὺς πόλεμον) ἐς τοῦτο οὖν τὸ Τημένιον λούσιν, ὃ

illam, etsi quieta est specie ipsa, et *perpetuo* tranquilla, ea tamen esse natura, ut, qui innare ausi fuerint, ad imum eos fundum trahat. Est paludis eius ambitus nihilo stadii unius triente amplior. Margines herba et iuncis vestiuntur. Quae circa illam quotannis Liberō Patri nocturna sacra fiunt, ea mihi nefas scribendo in vulgus efferre.

CAP. XXXVIII. Iam a Lerna Temenium contendenti-
bus, (pertinent Temenium ad Argivorum fines, ac nomen a Temeno Aristomachi filio accepit: ille enim quum vicum eum occupasset, ac munisset, exinde bello cum Doriensibus contra Tisamenum et Achaeos suscepto, tanquam e castello ad praeliandum exibat) sed qui huc proficiscantur, serunt.

τε Φρίξος ποταμὸς ἐκδίδωσιν ἐς θάλασσαν, καὶ Ποσειδῶνος ἱερὸν ἐν Τημενίῳ πεποιήται καὶ Ἀφροδίτης ἕτερον, καὶ μνημῆά ἐστι Τημένον, τιμὰς ἔχον παρὰ Δωριέων τῶν ἐν Ἄργει. (2) Τημενίου δὲ ἀπέχει Ναυπλία πεντήκοντα (ἔμοι δοκεῖν) σταδίους, τὰ μὲν ἐφ' ἡμῶν ἔρημος οἰκιστῆς δὲ ἐγένετο αὐτῆς Ναύπλιος Ποσειδῶνος λεγόμενος καὶ Ἀμυμώνης εἶναι. λείπεται δὲ καὶ τειχῶν ἔτι ἐρείπια, καὶ Ποσειδῶνος ἱερὸν καὶ λιμένες εἰσιν ἐν Ναυπλίᾳ, καὶ πηγὴ Κανάθος καλουμένη. ἐνταῦθα τὴν Ἥραν φαθὶν Ἄργεῖοι κατὰ ἔτος λουμένην παρθένον γίνεσθαι. οὗτος μὲν δὴ σφίσις ἐκ τελετῆς, ἣν ἄγουσι τῇ Ἥρᾳ, λόγος τῶν ἀπορρήτων ἐστίν. (3) Τὰ δὲ ὑπὸ τῶν ἐν Ναυπλίᾳ λεγόμενα ἐς τὸν ὄνον, ὡς ἐπιφαγῶν ἀμπέλου κληῖμα ἀφθονώτερον ἐς τὸ μέλλον ἀπέφηνε τὸν καρπὸν, καὶ ὄνος σφίσις ἐν πέτρᾳ πεποιημένος διὰ τοῦτό ἐστιν, ἅτε ἀμπέλων διδάξας τομὴν, παρήμι οὐκ ἀξιόλογα ἠγοούμενος. (4) Ἔστι δὲ ἐκ Λέρνης καὶ ἑτέρα παρ' αὐτὴν ὁδὸς τὴν θάλασσαν ἐπὶ χωρίον, ὃ Γενέσιον ὀνομάζουσι. πρὸς θαλάσση δὲ

pentem Phrixum in mare videant. Neptuno est in Temenio una, et item Veneri altera aedes erecta. Est ibidem et Temeni sepulcrum. Ad ipsum parentant Dorienses, qui sub Argivorum sunt ditione. (2) Distat a Temenio Nauplia L (uti mihi videtur) stadia; desertum hac aetate oppidum. Eius conditor fuit Nauplius, quem Neptuno et Amymone genitum crediderunt. Exstant murorum rudera, Neptuni templum; portus aliquot, et fons, cui nomen Canathus. In eo fonte vulgo apud Argivos proditum Iunonem, ubi quotannis laverit, denuo virginem fieri. Manavit hic sermo ab arcanis initiorum, quae Iunoni solenni ritu fiunt. (3) Hoc loco, quod a Naupliae incolis de asino dicitur, (abroso palmite vitem multo feraciorem redditam, et asellum, quod sarmen-torum putationem monstrarit, propterea in saxo effictum esse) tanquam minime, quod historiae mandetur, dignum praetermitto. (4) Ducit a Lerna altera etiam via secundum mare ad vicum, quem Genesium vocant: ubi in littore Neptuni

τοῦ Γενεσίου Ποσειδῶνος ἱερὸν ἐστὶν οὐ μέγα. τούτου δ' ἔχεται χωρίον ἄλλο Ἀπόβαθμοι· γῆς δὲ ἐνταῦθα πρῶτον τῆς Ἀργολίδος Δαναὸν σὺν τοῖς παισὶν ἀποβῆναι λέγουσιν. ἐντεῦθεν διελθοῦσιν Ἀνιγραῖα καλούμενα ὁδὸν καὶ στενὴν καὶ ἄλλων δύσβατόν ἐστιν ἐν ἀριστερᾷ μὲν καθήκουσα ἐπὶ θάλασσαν, καὶ δένδρα, ἐλαίας μάλιστα, ἀγαθὴν τρέφειν γῆ. (5) Ἴόντι δὲ ἄνω πρὸς τὴν ἠπειρον, Θυρέα χωρίον ἐστὶν, ἐνθα δὴ ἐμαχέσαντο ὑπὲρ τῆς γῆς ταύτης λογάδες Ἀργείων τριακόσιοι πρὸς ἄνδρας Λακεδαιμονίων ἀριθμὸν τε ἴσους καὶ ἐπιλέκτους ὁμοίως. ἀποθανόντων δὲ ἀπάντων πλὴν ἑνὸς Σπαρτιάτου καὶ δυοῖν Ἀργείων, τοῖς μὲν ἀποθανοῦσιν ἐχώσθησαν ἐνταῦθα οἱ τάφοι· τὴν χώραν δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι, γενομένου πανδημεί σφισιν ἀγῶνος πρὸς Ἀργείους, κρατήσαντες βεβαίως αὐτοὶ τε παραυτίκα ἐκαρποῦντο, καὶ ὕστερον Ἀλγινήταις ἔδωκαν ἐκπεσοῦσιν ὑπὸ Ἀθηναίων ἐκ τῆς νήσου. τὰ δὲ ἐπ' ἐμοῦ τὴν Θυρεάτιν ἐνέμοντο Ἀργεῖοι· φασὶ δὲ

Genesii aedes, non ea sane magna. Coniunctus fere est cum eo vico alter, cui nomen Apobathmi, ac si Exscensus dixeris, quia hic Argolicae regionis primus esse locus dicitur, in quem Danaus e navi cum liberis suis exscenderit. Hinc iis, qui Anigraea superaverint, (angustus hic et penè inuis trames) ad laevam terra ad mare patet, quae quum ad alias arbores, tum ad oleas educandas maxime opportuna est. (5) Qua vero parte in continentem terram a litore ascenditur, ibi Thyrea vicus est: quo in loco de agri finibus lectissimi viri ex Argivis trecenti, totidemque itidem lecti ex Lacedaemoniis inter se pugnarunt: quumque omnes praeter Spartanum unum et Argivos duos occidissent, eodem, quo occubuerunt, loco tumuli sunt illis congesti. Agro Thyreate Lacedaemonii, victis Argivis praelio, quod universo agmine utriusque populi commissum fuerat, potiti, Aeginetis postea ex insula ab Atheniensibus eiectis illum tradiderunt. Aetate mea Argivum eum colebant, disceptatione et iudicio, uti ipsi aiunt, rece-

ἀνασώδασθαι δίκη νικήσαντες. (6) Ἀπὸ δὲ τῶν πολυανδρίων ἰόντι, Ἀθήνη τε ἔστιν, ἐς ἣν Αἰγινῆται ποτε ὤκησαν, καὶ ἑτέρα κώμη Νηρίς, τρίτη δὲ Εὐα, μέγιστη τῶν κωμῶν, καὶ ἱερὸν Πολεμοκράτους ἔστιν ἐν ταύτῃ. ὁ δὲ Πολεμοκράτης ἔστι καὶ οὗτος Μαχάονος υἱὸς, ἀδελφὸς δὲ Ἀλεξάνορος, καὶ ἰάται τοὺς ταύτῃ, καὶ τιμὰς παρὰ τῶν προσοίκων ἔχει. (7) Ἀνατείνει δὲ ὑπὲρ τὰς κώμας ὄρος Πάρωνων, καὶ Λακεδαιμονίων ἐπ' αὐτοῦ πρὸς Ἀργείους ὄροι καὶ Τεγεάτας εἰσίν· ἐστήμασι δὲ ἐπὶ τοῖς ὄροις Ἑρμαὶ λίθου, καὶ τοῦ χωρίου τὸ ὄνομα. ἔστι δὲ ἀπ' αὐτῶν ποταμὸς καλούμενος Τάνος. εἰς γὰρ δὴ οὗτος ἐκ τοῦ Πάρωνος κάτεισι ρέων διὰ τῆς Ἀργείας, καὶ ἐκδίδωσιν ἐς τὸν Θυρεάτην κόλπον.

ptum. (6) A sepulcretis progressi Athenen perveniant, quam olim Aeginetae incoluerunt. Proximus alter vicus, Neris: tertius Eua, pagorum illorum maximus. In eo est aedes Polemocratis. Fuit is et ipse Machaonis filius, Alexanoris frater. Medelas morborum et hic incolas docet: quare illi aecolae honores habent. (7) Supra pagos mons, in quo termini finium sunt inter Lacedaemonios, Argivos ac Tegceatas. Erecti sunt pro terminis lapides Hermae, a quibus regiunculae nomen. Infra amnis est Tanus. Unus hic per Argivorum fines ex Parnone defluens in Thyreatem sinum exit.

A D N O T A T I O N E S
 A D P A U S A N I A E A T T I C A S E U
 L I B R U M P R I M U M.

Pausanias ipse hunc suorum commentariorum librum primum appellat modo *Ἀτθίδα σύγγραφὴν* (II, 21, 5. III, 11, 1. 17, 3. V, 10, 2. VII, 7, 4. 20, 3. IX, 6, 2), modo *τὰ ἐς Ἀθηναίους* seu *τὰ ἐς Ἀθηναίους ἔχοντα* (VII, 20, 3. IX, 19, 4), nunc *τὸν λόγον τὸν ἐς Ἀθηναίους* (IV, 35, 3), nunc *τὰ Ἀττικὰ* (I, 22, 6); quanquam *Ἀτθίς* pertinet tantum usque ad I, 39, 3: nam quae hujus libri pars reliqua est, ea auctori ipsi dicitur *Μεγαρικὴ σύγγραφὴ*. vid. ad 39, 3. 4. Rursus *Attidis* quaedam partes peculiari nomine ab auctore ipso allegantur, veluti *ἡ ἐς τὸ βουλευτήριον τὸ Ἀττικὸν σύγγραφὴ*, quae est I, 3, 4. et cap. 4. *τὰ ἐς Ἀνσίμαχον*, quae continentur I, 9, 5 et cap. 10. *τὰ Ἀθήνησι μνήματα*, qui locus est I, 29, 3 — 16. Praeterea distinguuntur *τὰ ἐς τοὺς δήμους ἔχοντα* I, 31. 32, 3. et *τῶν νήσων ἀφήγησις* I, 35.

Attica sunt vere *primus* horum commentariorum Pausaniae liber; certe ea scripta esse ante *Corinthiaca* ex II, 1, 4. 19, 7. 23, 6. 32, 3. ante *Laconica* ex III, 17, 3. ante *Eliaca* priora ex V, 10, 2. ante *Achaica* ex VII, 3, 1. 7, 4. 20, 3. ante *Arcadica* ex VIII, 5, 1 coll. cum I, 41, 3. ante *Boeotica* ex IX, 6, 2. ante *Phocica* ex X, 20, 3 intelligitur. Pausaniam circa medium ferme Antonini Pii imperium Athenis fuisse, C. O. Muelleri suspicio est in Encyclopaedia ab Erschio et Grubero edita T. 6 p. 234. Sed cf. quae de aetate Pausaniae dicta sunt et adnot. ad II, 27, 7.

Ἀτθίδας a pluribus esse compositas, et quomodo in iis scripta fuerit historia attica, id videmur satis exposuisse in Prolusione de *Ἀτθίδων* scriptoribus, ubi etiam p. XXIX causae indicatae sunt, cur res atticas strictim tantum attigerit Pausanias. Verum autem esse, quod dixi, multa cum, quod vidisset a prioribus occupata, consulto praetermisisse, hi testantur loci I, 2, 2. 5, 1. 8, 5. 23, 12. 29, 3. adde 20, 3. et adnotata ad I, 22, 4.

CAPUT I.

§. 1 — 3. *De occidentali Atticae latere a Sunio usque ad Piraceum.* Τῆς ἡπείρου κ. λ. simile est Herodoteo: Τῆς Σκυθικῆς γῆς ἢ Θρητική τὸ ἐς θάλασσαν πρόκειται IV, 99. *Minervae Suniadis templi ruinae dicuntur superesse.* vide quos d. l. laudavit O. Mueller p. 221. et *Bemerkungen über die ionischen Inseln und einen Theil von Griechenland* auctore G. W. Williams in *Spikeri Journal der Reisen* 1821 Mai. *Suniacum angulum* a Thorico usque ad Anaphlystum in mare porrectum Herodotus IV, 99 comparat cum Tauria. Sunium autem a Piraceo CCCXXX stadia distat teste Strabone IX, 391. De scriptura v. *Λαύριον*, et de metallis in hoc monte cf. *Intpp.* ad Thucyd. II, 55 et, quem Mueller ibidem laudavit, *Böeckhium*. Strabo non modo testatur IX, 399, sua aetate illa defecisse, sed etiam III, 147 causam hujus rei affert. *Patrocli insula*, sic etiam 35, 1, Straboni autem IX, 398 dicitur ὁ Πατρόκλου χάραξ. »The fosse of Patroclus, now Gaidaronisi [Gaitharonesi i. e. asinorum insula apud Chandlerum] is a rocky island before the promontorium of Sunium, called *Kataphoke*« *Hobhouse's Journey through Albania* p. 407. Cf. *Chandleri Itiner.* c. 3. ἐβάλλετο Cod. Monacensis. ἐπέπλει Cod. Vindobonensis, Clavier, qui, ut in sua *Προκηρούξει* fatetur, hic unum codicem Vindobonensem sequutus est, Valckenarius, qui laudavit Abresch. Thucyd. p. 836. Add. ὑπέπλει Vulgata, quam expressit Amasaëus. De iis, qui longis navibus vehuntur belli impetum ferentes, est ἐπιπλέειν etiam in illo Herodoti loco V, 86: πολλῆσι νηυσὶ ἐπιπλέειν σφι ἐπὶ τὴν χώραν. et Thucydidis VIII, 90 ἦν βία ἐπιπλέωσι. Domitius Calderinus forsân legit ὡς τριήρεσιν ἐπέπλει ναύαρχος Αἰγυπτίαις, quoniam vertit: quum classi Aegyptiae praefectus esset. Clavier *Πτολεμαῖος* ὁ [Πτολεμαίου] τοῦ Λάγου praeter necessitatem scripsit, quum ὁ τοῦ Λάγου Ptolemaeus sit non filius, sed nepos Lagi, ergo Ptolemaeus Philadelphus. Similiter II, 29, 3 ἐπὶ τοῦ Αἰακοῦ aetate Phoci, *Acaco nati*; IV, 33, 5 ἡ ἀγνὴ Κόρη τῆς Δήμητρος ἐστὶν ἐπίκλησις *Cereris filiae*. Adde IX, 33, 1. In his scriptoris nostri locis genitivus articuli significationem habet vocabuli παιδός, quod minime in alios etiam scriptores transferendum dicimus, veluti in illud Xenophontis *Cyrop.* I, 5, 2 *Κυαξάρης* ὁ τοῦ Ἀστυάγου παις. Neque Hemsterhusii ad Aristophanis *Plutum* p. 325 abutamur observatione, ut τοῦ Λάγου interpretemur τοῦ Λαγίδου. Atticae autem ab hoc Antigono vastatae iterum fit mentio cap. 30, 4 extr.

§. 2. Incipit exponere de Athenis Atticis.

Piraeus portus nunc *Drako* seu *Porto Drako* seu simpliciter *Porto* vocatur. »The distance from the centre of the port of Piraeus to the Parthenon is 27000 feet« Gell's Itiner. of Greece p. 99. δῆμος Clavier reddidit *bouurg*, Nibby *borgo*, C. O. Mueller in Erschii et Gruberi Encyclop. T. 6. p. 227 *Ortschaft*; idem ait δῆμους esse: *Ortschaften mit abgesonderten Gebieten, zwischen denen auch Grenzsäulen standen, und die eigene Obrigkeiten und ihre Sacra hatten.* Cf. Valckenar. ad Herodot. III, 55 et infra ad 31 init. Caeterum grammatici τὸ δῆμος ἀπὸ τοῦ δέω τὸ δεσμεύω, δέεμος καὶ δῆμος. v. Bekk. Anecd. 714 et Etym. M. 264. μὲν post δῆμος in cod. Mosquensi, πρὶν in Mosquensi et Monacensi deest. Sed πρότερον πρὶν ἢ est etiam cap. 28, 10 (ubi πρὶν similiter omissum est in Mosquensi), II, 5, 1. X, 22, 5. πρὶν etiam post προαποθανεῖν legitur V, 2, 4. In Excerptis codicis Palatini est: πρότερον δὲ πρὶν ἢ Θεμιστοκλῆς Ἀθῆνης ἤρξεν Voc. ἐπίγειον, de quo diximus ad Hellenica nostra p. 87, Clavier reddidit *port*, Nibby *arsenalc*, melius C. O. Mueller. *Hafenstadt*. Φάληρον pro vulgato Φαληρόν scripsi tum e Stephano Byzantino, hunc ipsum Pausaniae locum afferente, tum ex Herodoti VIII, 91. 93, Harpocracione, Etymologico M. et Suida. ταύτη — θάλασσα. cf. VIII, 10. »Quitting the hill of Phalerum, the gate of Athens, near the temple of Theseus, was 1 h. 17 minutes distant« Gell's Itiner. of Greece p. 98. »the seacoast was only 54 minutes from that gate« ibid. τοῦτο σφισιν (vulgo τοῦτο σφισιν) in Oporiano cod. mutatum in τότε σφισιν, et hoc sequutus est Abr. Loescher. ὁ Πειραιεύς deest in Monacensi. Pro vulgato τοῦ Φαληροῦ in Vindobonensi ac Monacensi est τοῦ Φαληροῦ, quod Facius illi praeferendum putans in contextum intulit, sed vulgata jam a Clavierio revocata est, et merito. cf. Fischer ad Wellerum III, 208. Ne vero accentus mutatio offensioni sit, meminerimus, a Μέγαρα pariter fieri Μεγαροῦ, et ad verbia loci in .οι fere περισπᾶσθαι. cf. ad Hermannii lib. de emend. gr. gr. rat. p. 460, 173. Bekkeri Anecd. p. 1396. Φαληροῦ etiam in Phanodemi fragmento p. 11 e Suida allato reponere debui pro Φαληροῖς. καὶ νεῶς, καὶ Aldina et Francofurtana 1583. quam distinctionem Kulnii sustulit monitus a Sylburgio, qui νεωστίκους et hic et ad Dionys. Hal. Arch. p. 68. Not. interpretatur *navium receptacula, in quibus ceu domiciliis singulae, binaeve aut ternae separatam stationem habent.* Pro ἦσαν est ἔσαν in Monacensi. νεῶς — οἰκοί. de hac disjunctione Lobeckius ad Phryn. 414. καὶ πρὸς τῷ κ. λ.

Pro κομίσαιεν est κομίσαι in Mosquensi ac Monacensi. Ut hic et V, 1, 2 post φασί et Infinitivum sequitur καὶ ὡς cum Optativo, ita cap. 19, 5 post λέγεται et Infinitivum Indicativus præcedentibus καὶ ὡς. Rursus formulæ φασίν, ὡς cum Optativo subjungitur καὶ cum Infinitivo IV, 4, 2. De Themistoclis sepulcro in Attica condito, qui vult, contendat inter se Cornelium Nepotem in Themist. 10 et Plutarchi Themist. 32. Themistoclis ossa in Atticam reportata et ibi sepulta esse, fama fuit teste Thucydide I, 138, quem Nepos sequutus est cap. 10. Ac de ossibus domum reportatis illud etiam videtur intelligendum esse, quod de Themistoclis reditu legitur in Ciceronis Epistolis ad Familiares V, 12. φαίνονται — κατελθόντες rem certam indicat. De hoc usu verbi φαίνεσθαι cum Participio conjuncti cf. Appendix ad Heinslerhusii Plutum Aristoph. p. 497. Pausanias I, 41, 5 (ubi Clavier voluit corrigere) VIII, 46, 2. et de Themistoclis filiorum reditu I, 26, 4. Plutarchi Themist. extr. Suidas v. Θεμιστοκλ. παῖδες.

§. 3. Θεᾶς δὲ — Ἀρκεσίλαος. Hic locus et Strabonis IX, 396 (360 Tzsch.) se mutuo illustrant; namque ego quidem vix dubito, quin, quod Pausanias in Piræeo memorat, Jovis τέμενος idem sit τὸ ἱερόν τοῦ Διὸς τοῦ Σωτῆρος, a Strabone in eodem Piræeo positum, quum, quod Strabo addit τοῦ δὲ ἱεροῦ τὰ στοῖδια ἔχει πίνακας θαυμαστούς, ἔργα τῶν ἐπιφανῶν τεχνιτῶν, maxime conveniat cum Pausaniae verbis. Sane quidem Pausanias unam tantum laudat effigiem pictam, sed haud dubie eam, quæ ipsi reliquis visa esset memoratu dignior; et quæquam Pausanias Ἀθηνᾶς καὶ Διὸς τέμενος copulavit, duo tamen in eodem intelligi possunt templa, cum sui utrumque numinis simulacro. ἐνταῦθα igitur hic erit: ἐν ἐνὶ τῶν τοῦ ἱεροῦ τοῦ Διὸς Σωτῆρος στοῖδιων. In Minervam autem hanc convenit illud Plinii XXXIV, 19, 14 p. 241 Bip. *Cephissodotus Minervam mirabilem in portu Atheniensium (fecit), et aram ad templum Jovis Servatoris in eodem portu, cui pauca comparantur. Νικην scripsit etiam Clavier. ἔξω Θερμοπυλῶν ultra eas; opponitur I, 4, 4 Πυλῶν ἐντὸς citra. Similiter I, 4, 5. ἐντὸς cf. IX, 15, 1. ἐς Λαμίαν — τὴν ἀπάντικρον τῆς Οὔτης* talia etiam alibi apponit nostri scriptoris diligentia, veluti paulo post Κνίδον τὴν ἐν τῇ Καρμῆ χειρρόνησῳ. cap. 2, 1 Θεμισκυραν τὴν ἐπὶ Θερμώδοντι. 20, 4 Ἐλάτειαν τὴν ἐν τῇ Φακίδι. II, 23, 5 Φερῶν τῶν ἐν Θεσσαλίᾳ. V, 18, 2 Γονούσης τῆς ὑπὲρ Σικυῶνος. VI, 4, 4 Λαμίαν τὴν ἐν Θεσσαλίᾳ. Itaque nostri loci

correctio in Miscellaneis Observationibus proposita, et a Facio indicata, nulla est. In cod. Mosquensi ad v. *Λαμίαν* hoc scholion adscriptum est: *αὕτη νῦν Ζητούριον λέγεται. Zituny*, quae nuper ob pugnam ibi pugnatam commemorabatur, est forsitan eadem urbs. Confirmat opinio W. Gell in Itin. of Greece p. 247 dicens: *Zeitun, the ancient Lamia*, et addens: *the modern name is in allusion to the oil it furnishes. Salona is 12 hours distant, Lebadia 16, Vanina, or Johannina 48, Athens 40.* Caeterum hic πόλεμος *Λαμιακός* dictus est. v. Strabo IX, 433. Diodorus Siculus XVIII, 19. *τοῦτον τὸν Λεωσθένην* Vindob. Mosq. Monac. Facius, Clavier. τ. τ. *Λεωσθένη* Vulgata. Sed in forma Accusativi nominum priorum in *ης* exeuntium ipse sibi non videtur constitisse Pausanias. VI, 9, 3 est *Κλεομήδη* et *Κλεομήδην*. IV, 5, 2 *Πολυχάρη* et *Πολυχάρην*. *Arccsilai* picturae encausticae vetustioribus accensentur a Plinio XXXV, 39 p. 314 Bip. Hic pictor, ut ex hoc nostro loco intelligitur, paulo post Alexandri M. mortem floruit. In ἔστι — ἐστῆσι est prolepsis. Haec *porticus longa* videtur illa esse, quae Thucydidi VIII, 90 *μεγίστη* dicitur. Pro vulgato *ἐπὶ θαλάσση* hic et paulo post *ἐπὶ θαλάσσης* Mosq. Monac. Vaticanus, Victorius. cf. 31, 1. 34, 1. Similiter Herodotus III, 5. *ἐμπόρια ἐπὶ θαλάσσης*. Pro vulgato *ἀπωτέρω* Victorius *ἀνωτέρω*. *Ζεὺς καὶ Ἀθήμος simulacra* ob verbum *ἐστῆσι*; et quia *Leachares* statuarius fuit. vide I, 24, 4. V, 20, 5 extr. adde I, 3, 3. *Ἀθήμος imago atticae plebis*. Pro *ὀικοδόμησεν* scribendum quispiam putet *ὀικοδομήσατο aedificandum curavit* et laudare possit §. 1. V, 6, 4. VI, 19, 9. VIII, 10, 2. Rursus autem I, 5, 5. 19, 7. 40, 1. VI, 19, 6 est Activum, ubi Medium expectes. Alia exempla Activorum pro Mediis sunt in Bekkeri Anecdotis I, 79. 107. 111. add. Locella ad Xenoph. Ephes. 233. ergo hic quidem non corrigendum. Hoc autem *Veneris templum* videtur ad eum Piraei portum fuisse, qui vocabatur *Aphrodisium*, sic Dodwell quoque. καὶ σφίσιν vulgo. Corayus in Clavierii editionis T. VI legi vult τὸ μὲν ἀρχαιότερον· sane γὰρ abesse poterat. ἀρχαιότερον *Ἀφροδίτης* vulgo; nos cum Sylburgio distinximus. μετὰ δὲ τὸ, *Ἀφροίνας* vulgo. *Κνίδιον Ἀφροίνας πρὸς αὐτὸ* Mosq. *Ἀφροίνας* etiam Monac. Pro *Ἀφροίνας* legitur *Ἀφροίνας* apud Hesychium et Phavorinum hoc epitheton iisdem verbis interpretantes. cf. II, 36, 2. et de hac *Venere Acraca* Strabo XIV, 682. Forma *Ἀφροίνας*, mihi quidem non reperta alibi, tuetur se τῷ ἔδνησεν *Ἀφροίνας* apud Stephanum Byzantinum s. *Ἀφροίνας*, et eorum similitudine,

quae laudavit Lobeckius ad Phryn. 429. extr. Venus *Dorica* hic dicta, quia Cnidii erant Dorienses. De *Cnidiae* aede et luco Luciani Amor. §. 12. 13. Venus *Εὐπλοία* II, 34, 11 *Ποντία* καὶ *Λιμενία*.

§. 4. De *Munychia* et *Phalero*, deque iis quae in via *Phalerica* ad urbem erant. "Ἔστι — *Φαλήρω* dictum pro: *Ἐλσι* δὲ καὶ ἄλλοι δύο *Ἀθηναίους* λιμένες, ὁ μὲν ἐπὶ *Μουνυχία*, ὅπου καὶ *Μουνυχίας* ναὸς *Ἀρτέμιδος*, ὁ δὲ ἐπὶ *Φαλήρω*. Alia hujus prolepseos exempla apud Nostrum sunt: ἀτραπὸς ἔστι — μία μὲν — ἑτέρα δὲ X, 22, 5. *θεράπαινα* δὲ *Ἡλέκτρα* καὶ *Πανθαλῆς*, ἥ μὲν — ἥ δὲ ib. 25, 2. ποταμὸς *Ἡλέκτρα* καὶ *Κοῖος* θέουσι IV, 33, 6. adde hujus capituli §. 3. καὶ post "Ἔστι δὲ omissum est in Vindob. ἐπὶ *Μουνυχίας* Monac. *Munychia* fuit teste Strabone IX, 395 (358) λόφος χερσόνησίδων et τὸ παλαιὸν ἐτετείχιστο καὶ συνόριστο. "The port of Munychia is a circular inlet, and almost cuts off the point of land which forms the E. side of the port of Piraeus" Gell's Itin. of Gr. p. 99. *Templum Dianae Munychiae* est etiam apud Stephanum Byz. Eodem referente *Phalerum* fuit δῆμος καὶ ἐπίγειον· de priore est Strabonis locus IX, 372, de posteriore Pausaniae §. 2. *Munychiae* portum distinguit Pausanias a *Piraeo*, ut *Timaeus* in *Lexico Platon.* Strabo autem IX, 359 illam dicit *προσειληφυσίαν τῷ περιβόλῳ τὸν Πειραιᾶ*. *Cereris templum* semiustum ad portum *Phalereum* iterum memoratur X, 35, 2. πρὸς αὐτὸ Monac. *ἑνταῦθα* — ἡρώος. De *Minerva Scira-de* et hoc ejus templo I, 36, 3. Strabo IX, 347. *Philochori Fragmenta* p. 31. In cod. Mosquensi adscriptum est scholion, quod congruit cum iis, quae leguntur in *Etymologico* M. s. v. *Σκιδρόφοριών*, ubi perperam scriptum est ἀπερχόμενος μετὰ *Μινωταύρου*· veram lectionem servavit illud scholion: ἀπερχόμενος κατὰ τοῦ *Μινωταύρου*. Quod attinet ad *ignotorum deorum aras*, *Heinrichius* in *Epimenide Cretensi* p. 93 probabilem proposuit suspicionem, et hic et V, 14, 6 *aras* significari, antiquiori tempore certis quibusdam diis aut heroibus sacratas, quae postea, quum eorum nomina, sacris eorum omissis, oblivioni tradita nisi antiquitatis studiosis nemini nota essent, *ignotorum deorum arae* appellatae sint. Forsan etiam hic illi possunt intelligi, qui apud *Pollucem* VIII, 10 dicuntur ἀγνώτες, quum *Argivi* sic appellati ad *Phalerum* appulisse, et ibi interfecti esse tradantur. Post ἡρώων virgulam posui. *Φαληροῦ*, *Φαληρόν* vulgo. Hunc *Argonatarum* socium novimus ex *Apollonii Rhodii* I, 96 et *Orphei Argonauticis* 145. Pro καλεῖται δὲ ἡρώος haud dubie scri-

bendum est: καλεῖται δὲ ὁ ἥρωος herois ara. Ἀπέχει — λελωβημένος. Post Ἀπέχει δὲ videtur καὶ, quod initio hujus §. Vindobonensis perperam omisit, perperam insertum esse. ἄκρα Κωλιᾶς et Κωλιᾶς Ἀφροδίτη est etiam apud Harpocrationem, Etymologici M. auctorem et Stephanum Byz. qui ad voc. ἄκρα addit ἦτοι Φαληροῦ ἀκτῆ. Apud Herodotum VIII, 96 dicitur ἡϊών. ἐς ταύτην — ναυάγια. Hoc idem post Herodotum l. l. tradidit Strabo IX, 398 (375). τῶν Μῆδων Vindob. Monac. De deabus, quae Γενετυλλίδες vocantur, satis est laudavisse Bentleium ad Horatii carmen saeculare. Φωκεῦσι pro Φωκαεῦσι Mosq. et Monac. τὴν ὁδὸν — Φαλήρου· haec via dicta est Phalerica, vide X, 35, 2. ex quo loco intelligitur, cur Athenienses hoc Junonis templum non reparaverint. Γωβρίον vulgo, Γωβρόου Facius, Clavier, ut III, 11, 3. IX, 1, 2. Herodot. III, 70. τὸ δὲ ἄγαλμα — λελωβημένος. Hunc locum non intellectum non mirum est quod non defuerint qui corrigere auderent: sic summus homines. Camerarii correctionem εἰ, καθὰ λέγουσιν, Ἀλκαμένους ἐστὶν ἔργον Clavier in textum intulit, et in versione ita expressit: *Si la statue qu' on y voit est, domme on le dit, un ouvrage d' Alcamènes, on conçoit pourquoi elle n' a pas été mutilée par Mardonius.* Et tamen talia inter nos laudantur. Non melius reddidit Nibby: *Il simulacro però, che oggi vi esiste, è, come dicono, opera di Alcamene, e perciò il Medo nol potè guastare.* Hartungus in Oporiano codice correxit: *τοῦτό γε ὃ ὁ Μῆδος illa certe non est, quam Medus violavit,* ut Loescher vertit. Facius cum Kuhmio censet, Pausaniam innuere, *simulacrum a Mardonio ideo violari non potuisse, quod istud Alcamenis opus fuerit, qui longe post Mardonii expeditionem floruerit.* Hoc alienum est a mente scriptoris, qui hoc potius dixit: *simulacrum, quod nunc est in hoc templo, non est, ut ajunt, Alcamenis opus: hoc enim non potuisset Medus violare.* Ergo violatum fuit igni Medorum, et ex eo efficit Pausanias, non fuisse opus Alcamenis, quippe qui multis annis post hanc Mardonii expeditionem floruerit. Vulgatam igitur non movendam ad verbum ita interpretamur: *simulacrum aut n, quod nunc ibi est, quemadmodum dicunt, Alcamenis est opus: hoc quidem Medus violare non potuisset.*

C A P U T II.

§. 1. Porro de iis, quae in hac via erant. Hinc incipit Meursius in Athenis Atticis suo modo illustrare eam Pausaniae Atticorum partem, quae de hac urbe est. *Ἐσελθόντων ingredientibus* scilicet hac via Phalerica urbem. Cf. Excursus. Domitius Calderinus non male: *accedenti apparet*. Non *Antiope* sed *Hippolyte* aliis vocatur. vide Clitodemi et Istri Fragmenta p. 35. 54. Philochori Fragmenta p. 34 et Megarensium narrationem apud Pausaniam I, 41, 7. *Antiope* Thesei amore captam narraverat etiam Isocrates. v. Meziriac. ad Ovid. T. I. p. 319. *Τροϊζηνίων* Mosq. Monac. *Θησέως γὰρ δὲ Μο-
nac. στρατεῦσαι τε* Vindob. Mosq. Monac. Victorius. *στρατεῦ-
σαι γὰρ* vulgo. Sed *τε* interdum simpliciter neque *τε*, ne-
que καὶ sequentibus positum est a Pausania, veluti I, 25, 4
extr. *φρουρά τε ἐσηλθεν Ἀθηναίοις*. II, 21, 7 *ἔλεγέ τε ὁ Προ-
κλῆς*. IV, 5, 1 *Κροίσω τε γενέσθαι φίλους*. ibid. 6, 2 *Ἄνδρα
τε Ἀριστομένην — ἐπεισήγαγε*. IX, 14 in. *ἔφη τε ἄμεινον ἔσε-
σθαι*. Mox *παραδοῦναι τε — τὰ δὲ μὲν ὕγιας* Mosq. Monac.
Egias et *Aegias* Domitius Calderinus. *τε* post *παραδοῦναι* et-
iam Vatic. inserit. Causam, cur *Hegias*, poeta Troezenius,
Amazonum res tetigerit, ex II, 32, 8 cognosces.

§. 2. *Aditus ad urbem ex Piraeo*. cf. Excursus. *Longi muri* hic significati XL fuerunt stadiorum testante Strabone IX, 395. *πρὸς Κνίδω* e Mosquensi recepimus; non differt *Aldi-
na πρὸς Κνίδων*, nam postrema littera e proxima voce *ναυ-
μαχίας* accessit. Similiter I, 11, 4 *μάχη πρὸς Οἰνιάδαις*. *πρὸς
Κνίδον* Vulgata, cujus simile vitium est I, 14, 4 *πρὸς Ἀρτε-
μισίον — ναυμαχίσας*. Clavierii illi codices utrobique tacue-
runt. *ἀναχώρησις, ἢ ἀποφυγή* ex Demosthene profert Phry-
nichus in Bekkeri Anecd. p. 29. Similiter *ἀναχωρεῖν* positum
est I, 6, 5. *οἰκονομηθέντα — τάφροι — Διοπειδοῦς* Monac.
Euripidis cenotaphium memorat etiam Thomas Magister in vi-
ta Euripidis. De formula *ἔχέτω, καθὰ λέγουσι* cf. ad VIII,
38, 5.

§. 3. *καὶ ἐς — ἐστάλησαν profecti sunt*. Sic quoque
I, 17, 6. 34, 3. Herodot. V, 92, 2. adde Schweighauserum
ad Herod. III, 53. Sed adhibetur fere de *professione mariti-
ma*. vide Schol. ad Sophocl. Ajac. 326. Apud Herodotum III,
124 est *στέλλεσθαι*, sed 125 *πλέειν*, et apud Pausaniam III,
2, 1 *στέλλεσθαι ναυσίν*. *Simonidis* hanc professionem testa-
tur etiam Xenophon. cf. Schneideri Praefat. ad Xenoph. Hier.
ὡς ὕστερον — ὀλιγόρησαν Monac. *ὁ μὲν — μακρότατον* deest

in Mosq. et Monac. ἀγροικία hic ab ἀγροικος, ὁ ἐν ἀγροῖς διατρίβων, est rusticandi studium. Ἀλκίνοφ παρῆναι Monac. Forma ἐπίδημα recurrit IX, 21, 1. pro ea aliis in locis est ἐπίθημα, de quo cf. IX, 40, 5. Verbis autem Ἔστι δὲ — ἐποίησεν heroum Chalcodontis significari in Plutarchi Théseo 26 memoratum, incerta est Chandléri (Itin. c. 23) suspicio. Dodwellius I, 2, 223 loca confundit. De hac porta cf. Excursus.

§. 4. *Introitus in urbem.* ἐς τὴν πόλιν Monac. εἰς τ. π. vulgo. ἐς ante παρασκευὴν deest in Monac. οἰκοδόμημα ἐς παρασκευὴν τῶν πομπῶν est Πομπεῖον. v. Hesychius et Meursii Ath. Attic. I, 2. πομπὰς πέμπειν etiam II, 35, 4, alias π. στέλλειν, ut X, 18. ἀνὰ ἔτος Vatic. omisso πᾶν. χρόνον διαλείποντες Mosq. Monac. Victorius. Sic VIII, 38, 3 διαλιποῦσα ὀλίγον γίνεται νέφος ἢ ἀχλύς. IV, 16, 5 διαλιπὼν δέ, ὅσον ἀπεσθῆναι τὸ τραῦμα. Similiter διαλείπειν εἰκοσι ἡμέρας Herod. III, 155. εἶπε μικρὸν διαλιπὼν Aesch. adv. Tim. p. 42. in Bibl. class. χρόνον διαλείποντος Vulgata. Parisini codd. hic quoque muti fuerunt. De Iaccho facem gestante Meursii Eleusmia cap. 27. γράμμασιν Ἀττικοῖς i. e. ἀρχαίοις. v. Harpocrat. Hesych. Phavor. v. Ἀττικ. γράμ. Bekk. An. p. 461. hinc VI, 19, 3 conjunctim ἀρχαίοις Ἀττικοῖς γράμμασι simpliciter autem ἀρχαῖα γράμματα ponuntur VIII, 25, 1. V, 17, 3. 22, 2. cf. Valcken. ad Herodot. V, 59. Lennepius de Analogia ling. graecae p. 32. Fischer ad Wellerum I. p. 7 sq. et Wolfii Prolegomena ad Homerum p. LXIII sq. ἀφεις Vindob. Sed praestat hic Vulgata ἀφίεις. cf. cap. 3, 1. De Πολύβοτε Apollodorus I, 6, 2: Πολυβῶτης διὰ τῆς θαλάσσης διαρχθεὶς ὑπὸ τοῦ Ποσειδῶνος ἤχεν εἰς Κῶ. Ποσειδῶν δὲ τῆς νήσου μέρος ἀποδόξῆας ἐπέρδιψεν αὐτῷ, τὸ λεγόμενον Νίσυρον. cf. Suidas s. v. Νίσυρος et Phavorinus v. Πολυβῶτης. Hi duo tradunt, Neptunum tridente usum esse in hunc Gigantem: nec aliter hic interpretandum δόρυ. In Anthologia Palatina T. I. p. 186 legimus τριόδοντα, Ποσειδαῶνιον ἔγχος, et T. II. p. 690 sq. nunc τρίαῖναν, nunc τριβελῆς δόρυ. In Euripide Beckiano T. III. p. 80 est: τρίαῖνά ἐστι τὸ δόρυ. Genus loquendi ταῦτα ἔχει αὐτῷ εἰς ἐκεῖνον pro ταῦτα αὐτῷ λεγόμενα seu λεχθέντα ἔχει εἰς ἐκεῖνον est antiquum. Sic Herodotus IX, 43: ταῦτα καὶ ἄλλα Μουσαῖω ἔχοντα οἶδα ἐς Πέρσας. Itaque ἐς ὃν Κῶοις ὁ μῦθος περὶ τῆς ἀκρας ἔχει τῆς Χελώνης est i. q. ἐς ὃν ἔχει ὁ Κῶοις λεγόμενος μῦθος περὶ τ. ἄ. τ. Χελ. Simile est VIII, 20, 2 Τοῦ λόγου τοῦ ἐς Δάφνην τὰ μὲν Συρίας τοῖς οἰκοῦσιν ἐπὶ Ὀρόντη τῷ ποταμῷ παρήμι. Herodo-

tum saepe verbis ἔχειν et φέρειν adjecisse ἔς, sed in formulis, ubi illa significant *spectare, pertinere*, monuit jam Valckenarius ad Herod. III, 133 idque imitatum esse Pausaniam, veluti I, 8 init. τὰ ἔς Ἀτταλον ἔχοντα (eodem modo cap. 11, 7). 18, 1. ἔχοντα ἔς αὐτοὺς γάμον et οἱ τῆς γραφῆς ἡ σπουδὴ μάλιστα ἔς Ἀκαστον ἔχει. 19, 5 ἔς τοῦτον ἔχει λόγος. adde I, 26, 7. V, 3, 5. Interdum omittitur verbum ἔχειν, ut I, 6, 1 τὰ ἔς Ἀτταλον. VII, 3, 1 τὰ ἔς Λυσίμαχον. adde II, 21, 2. IV, 2, 3. Ex eodem genere est τὰ ἔς δόξαν I, 28, 1. τὰ ἔς πόλεμον 6, 3. et hoc loco paucis versibus post λόγος ἔς δόξαν. De verbo φέρειν ita constructo v. Facius ad IX, 40, 5. adde X, 19, 2 et Bastii Epistola Critica p. 208. Verbis τὸ δὲ — Ποσειδῶνι, ubi τὸ anté ἐφ' ἡμῶν Monacensis omisit, hoc vult Pausanias: *Neptuni equo insidentis, et tridentem in Gigantem jaculantis simulacrum seriori tempore, antiqua inscriptione deleta, alii inscriptum esse.* Quod in deorum signis et hominum antiquioris temporis excellentium statusis saepe a Graecis inferioris aevi factum esse, satis constat. Cf. Chandleri Itiner. c. 21. Winckelmanni Opp. T. VIII. s. v. μεταγράφειν. Hoc dicitur Pausaniae I, 18, 3 ἀνδριάντα seu εἰκόνα τινὸς ἔς τινα μεταγράφειν *statuam alicujus mutata inscriptione alii tribuere* et talis εἰκὼν in Plutarchi vita Isocratis μετεπιγεγραμμένη. In Mosquensi hoc scholion legitur; Κεραμεικὸς τόπος Ἀθήνησιν, ἐνθα πόρνοι προεστήκεσαν· λέγουσι δὲ καὶ Κεραμικαὶ πλατεῖαι πληγαί· ἀγῶν γὰρ Ἀθήνησιν ἐν τῷ Κεραμεικῷ, ἐν ᾧ τύπτουσι χερσὶ τοὺς μὴ τρέχοντας καὶ τοὺς ἄλλως ἀγωνιστὰς γέλωτος χάριν. Λέγεται δὲ καὶ κεραμεὺς ὁ τῶν Ἀθηναίων νομοθέτης Λύκουργος, καὶ κεραμικὴ μᾶστιξ, ἡ δὲ ὄστράκου· μᾶστιξ μὲν γὰρ διὰ τὸ βασανίζειν ὄστρακιζομένους καὶ κολάζειν, κεραμικὴ δὲ διὰ τὸ ἐκ κέραμον τὰ ὄστρακα εἶναι. De v. εἰκόνες ad cap. 8, 5. E Mosquensi ac Monacensi dedi: ὅσοις τε ὑπῆρχεν ἂν τις λόγος ἔς δόξαν pro vulgato: ὅσοις τι ὑπῆρχε, καὶ ἂν τις λόγος ἔς δόξαν. Etiam Vatic. καὶ post ὑπῆρχε omisit. ὑπάρχει cum Participio alius verbī conjungi, adnotavit etiam Phavorinus. E verbis ἡ δὲ ἑτέρα τῶν στοῶν efficias, praecedentibus στοαὶ δὲ εἰσιν duas significari porticus. Similiter c. 35, 5 ἀπερρώγασιν ἀπὸ τῆς Λάδης νήσου νησίδες· Ἀστεριου τὴν ἑτέραν ὀνομάζουσι, ubi etiam alterius omissa mentio est. ἰερά θεῶν Goldhagenus negavit Pausaniam dicere consuevisse; sed vide I, 5, 5. VI, 26, 3. Sunt autem hic: *sacella deorum, aediculae*: quae quum nihil memorabile offerrent, eam ob causam levissime tanguntur. ἐν αὐτῇ interpretantur in ea; equidem

malim *ad*, *juxta eam*, ut III, 24, 4. V, 22, 2. de qua hujus praepositionis significatione notae sunt Wesselingii ad Diod. Sic. IV, 78 et Perizonii ad Aelian. V. H. II, 25 adnotationes. Corayi emendatio καθ' ἤνπερ τὴν vera non esse nobis videtur. Construendum esse δρᾶσαι τελετὴν παρὰ τὴν ἐν Ἐλευσίνι, et παρὰ Accusativo junctum saepe significare *imitationem*, Schaeferi observatio est ad Apollon. Rhod. p. 228. Fuit autem haec imitatio non seria sed jocosa, dicitur enim μυστηρίων παρ' οἶνον ἀπομίμησις Plutarcho in Alcibiade c. 19. ubi etiam quidam horum οὐκ ἀφανεστάτων nominantur. In primis huc pertinet Suidae locus v. ἐξωρχησάμην. Ὁ δὲ (Ἀλκιβιάδης) μεθύσθεις ἐν τῇ οἰκίᾳ Πολυτίωνος τοῦ παρασίτου τὰ μυστήρια ἐξωρχήσατο, ἀντὶ τοῦ ἐξεμνητήρῃσεν, ἔκπυστα ἐποίησεν. cf. Phavorinus h. v. Licet ergo comparare verbum παραποιεῖν de istiusmodi imitatione positum apud Athenaeum XII, 513. a. Amplam magnificamque fuisse hanc Polytionis domum; apparet ex iis, quae conguessit Meursius in Ath. Attic. I, 3. Scholion in Mosquensi habet quaedam de Eleusiniis et hoc adjunctum: ἐτελεῖτο δὲ καὶ ἄγών θυματικός παρὰ Λάκωσιν. ubi haud dubie corrigendum θυμηλικός. v. Meursii Misc. Lacon. II, 13. in Hesychio tamen, quem laudat, reperire non potui locum. δὲ ante ἀνεῖτο deest in Vindob. Bacchus Μελπόμενος iterum 31 extr. ubi v. adn. ἐνταῦθα κ. λ. in hac domo, nunc Baccho consecrata. Ἀθηναΐ Παιωνία est Minerva medica. Eadem cap. 34, 2 cum Ὑγιείᾳ juncta memoratur, et Ὑγιείας cognomen habuit in Attica. vide 31, 3. 22, 5. Ἀπολλων τε — Ἐνβουλίδου Monac. Eubulidae filius Euchir, statuarius Atheniensis laudatur VIII, 14, 7. καὶ δαίμων — τοίχῳ. Ergo facies tantum hujus Acrati (Maschera) exstabat e pariete, illi inserta. Nibby: il volto incassato nel muro. Teste Polemone apud Athenaeum II, 3, 39 c. d. in Munychia similis heros, Acratopotes, colebatur. Ejusdem Athenaei locus XII, 533 c. obscurior est, quam quem huc pertinere cum Casaubono dicamus. τὸ τοῦ Διονύσου τέμενος est illa ipsa Polytionis domus. οἴκημα — ἔχων Monac. ἀγάλματα ἐκ πηλοῦ ex argilla sed non cocta; ex hac enim quae erant, dicebantur ἀγάλματα ὀπτῆς γῆς, ut cap. 3, 1, seu ὄστράκινα. Notabilis est locus Artemidori II, 39 p. 224 Reif. τὰ γῆινα, ὄστράκινα καὶ πήλινα ἀγάλματα distinguens e terra, ex argilla tosta et argilla non tosta. Verba Ἀμφικτύων — Διόνυσον interpretatur C. O. Mueller de Minerva Poliade p. 1 Amphictyonem, cum populos circumquaque habitantes in urbem cogeret, dicere deos plerosque hospitio excepisse. Articulum ante θεὸν in

Vulgata omissum restitui e Loescheri emendatione; eandem sequutus Clavier scripsit [τὸν] θεόν. εἰσάγειν, in Xenophon-
tis Memorab. I, 1 in. εἰσφέρειν de cultu peregrini numinis intro-
ducto est etiam I, 18, 4. Agitur ergo hic de cultu Bacchi The-
bani ex Boeotia in Atticam illato, qui diversus fuit a cultu
Iacchi ibidem recepto. v. omnino Arriani Exped. Al. II, 16,
4. adde Cicer. N. D. III, 23. Diodor. S. IV, 4. De Bacchi
autem in Atticam adventu cf. Philochori Fragm. p. 20—23.
et Abbild. zu Creuzers Symbol. p. 34. N. 71. et Tab. 53.
N. 1. ἀναμνήσας Monac.

§. 5. Qui a Pausania, ab Apollodoro III, 14, 2, in
marmore Arundeliano et a Clemente Alexandrino I. p. 321
Sylb. vocatur Ἀκταῖος, a Strabone IX, 397 (365), ab Har-
pocrate v. Ἀκτῆ Gron. et in Etymologico Magno appella-
tur Ἀκταίων in quibus qui pariter scribi voluerunt Ἀκταῖ-
ος, Vindingius (Gronov. Thes. XI, 181) et Blancardus, in
errore fuerunt, ὁ αὐτὸς γὰρ λέγεται καὶ Ἀκταίων καὶ Ἀκταῖ-
ος, ut est in Etymologico M. p. 84, 50 Lips. cf. Hemsterh.
ad Aristoph. Plut. p. 206 sq. Actaeus aequalis fuit Phor-
bantis ex opinione Clementis Alexandrini Strom. I. p. 321, qui
etiam Cecropem I. Triopae Phorbantis filii, atque Amphi-
ctyonem Sthenelae actate fuisse scribit; de quibus Argivis vi-
de II, 16, 1. Ἐρση etiam Clavier. cf. ad 18, 2. Ἐρση vulgo.
Ἄγλαυρος etiam cap. 18, 2. 38, 3. atque in Herod. VIII, 53.
Harpocrat. Hesychio, Suida, Phavorino, Ovidio et Hygino. Quae
scriptura etsi movenda non est, tamen ea veriore esse cre-
do alteram Ἄγραυλος nam populi attici nomen Ἄγραυλή in-
de fluxit iudice Stephano Byzantino, quod a nonnullis Ἄγραυ-
λή, sed perperam, scriptum esse idem monet, quum ἀπὸ
Ἄγραύλου τῆς Κέρκροπος θυγατρὸς derivatum sit. Idem v.
Παρφυλία profert vocabulum Ἄγραυλις, mediam productam
habens, ut foemininum deductum a corrupto populi nomine
Ἄγραυλή. Ab hoc differt nomen Ἀχρυλλίς in Anthol. Pal. I.
p. 240. mediam corripuens. Adde quod Agraulum et duas
reliquas Cecropis filias idem dictas vult ἀπὸ τῶν ἀύξόντων
τοὺς καρπούς. Quod si verum est, nominis Ἄγραυλος inter-
pretatio repetenda erit a vocabulo ἄγραυλον, quod Hesychius
ac Phavorinus interpretantur καυρόν, calidum. aliter O.
Mueller de Minerva Poliade p. 3 et rursus Creuzer in Symb.
II, 729. Quam scripturam ab Apollodoro III, 14, 2, Hella-
nico apud Suidam et in Etymol. M. p. 139 (126), Plutarcho
Alc. 15, Stephano Byz. et Ulpiano in Wolfi ed. Demosth. p.
134 servatam Berkelius ad Steph. Byz. reponi etiam apud

Pausaniam atque Suidam voluit. Quod ad Suidam attinet, idem sensit Th. Reinesius: v. ejus Observat. in Suidam a Muelern meo ed. p. 5. τὴν ἀρχὴν τὴν Κέρκωπος Mosq. Monac. Vatic. Victorius. cf. ad I, 3; 5. τὴν ἀρχὴν τοῦ Κέρκωπος Vulgata. ἐξεδέξατο Vindob. Vatican. Clavier. ἐδέξατο vulgo. Sed similiter Ἀρκὰς ἐξεδέξατο τὴν ἀρχὴν VIII, 4, 1. Etiam simpliciter notione succedendi est ἐξεδέξατο apud Herodotum I, 16. Ἀθηναίων δυνάμει προῦχων ut Herodotus init. τὸ Ἄργος προσέχε ἅπασι τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι. In Mosq. et Monac. hoc ordine: καὶ ἄλλας γενέσθαι καὶ Ἀτθίδα λέγουσιν. Vulgata γενέσθαι post Ἀτθίδα ponit. Mox scribendum quis putet: ἀπὸ ταύτης ὀνομάζουσιν Ἀτθίδα τε καὶ Ἀττικὴν τὴν χώραν; ut est apud Strabonem IX, 397 (365) Ἀτθίδα δὲ καὶ Ἀττικὴν ἀπὸ Ἀτθίδος τῆς Κρανναοῦ φασίν. Apud Apollodorum III, 14, 5 Cranaus dicitur de filia τὴν χώραν Ἀτθίδα προσαγορευῆσαι. De Actiaco autem Atticam dictam esse Ἀκταίαν, Clemens Alex. perhibet Strom. I, 321. Κρανναῖον — ἀρχῆς. cf. cap. 31, 2. δὲ ὁμοίως Mosq. Monac. πατέρα — Γῆν. » In Attica fertur regione Erichthonius ex Vulcani semine homo exortus « Censorinus de D. N. cap. 4. adde Pausan. I, 24, 7. et ibi adnotata. Vulcanus et Tellus ejus parentes perhibentur i. e. e terra solis aestu calefacta prognatus, ideoque anguis fuisse seu in serpentem desiisse creditus est.

C A P U T III.

Ab hoc loco usque ad caput 14, 4 extr. de Ceramico intra urbem, cf. Excursus; quem locum, digressionibus omissis, Meursius in Ceramico gemino (Gronovii Thes. IV.) illustrandum sibi sunsit.

§. 1. Κεραμικός Vindob. ut Xylander voluerat; idem tamen addidit, apud alios et diphthongum constanter servari: quam scripturam tuetur Etymologicum M. p. 29 sq. (27). adde Bekkeri Anecd. 577. Λιονόσου — λεγομένου. Aliorum, quos Bacchus ex Ariadna sustulisse dicebatur, filiorum mentio fit in Scholiis Apoll. Rhod. III, 996. Porticus regiae iterum fit mentio cap. 14, 5. De v. καθίξειν ad III, 5, 3. ἐνιαυσιαίαν Mosq. Monac. Spohnio, Lipsiensi Philologo, assentiente. ἐνιαυσίαν Vulgata. Hoc quanquam δόκιμον, illud autem ἀβδηλον iudice Phrynicho p. 362, posterius tamen subinde frequentari coeptum, docente Lobeckio. adde Diod. S. XII, 32. τῷ κεράμῳ Amasacus, Facius, Clavier. τῷ Κεράμῳ prio-

res, sed improbante Kulmio, qui *tegulas porticus* significari putavit: est potius: *in fastigii area e terra figlina facta. sur le faite de ce portique Clavier. ἀφίεις — Σκίρωνα.* Hoc Thesei factum iterum tangit cap. 44, 12. καὶ φέρουσα — γυναικας. Hanc rem ex atticis fabulis repetitam, quum hic Cephalus Hereses et Mercurii filius fuerit teste Apollodoro III, 14, 3, Hesiodus forsitan in *Καταλόγῳ γυναικῶν* pluribus tractaverat, sed in Theogonia quoque attigit 984 sqq. itaque non continuo cum Meziriaco ad Ovid. T. I. p. 353 et Goldhageno dicemus, Pausaniae non illud sed hoc Hesiodi carmen laudandum fuisse. Aliud exemplum ejusdem rei in Hesiodi carminibus bis dictae offeretur ad 24, 7. quid? quod in eodem carmine Hesiodico fabula de Parcis repetitur. v. Wolfius ad Theogon. 217. 904. Quae Hesiodo et Apollodoro III, 14, 3 *Ἠώς*, Pausaniae et hic et III, 18, 7 (adde V, 22, 2) *Ἡμέρα* vocatur, ut *ἀὼς* pro *ἡμέρα* ponitur in Theocr. XVII, 59. VII, 35. Bion. VI, 18. Verba καὶ φύλακα ἐποίησε τοῦ ναοῦ Heynius in Antiq. Aufs. I. p. 34 eliminanda censuit, ut a viro docto, qui Hesiodi locum indicatum contulerit, in margine adscripta: sed Fr. A. Wolfius ad eundem Hesiodi locum adnotavit, forte sic corrigenda esse: ὄν καὶ ἡ Ἀφροδίτη φύλακα ἐποίησε τοῦ ναοῦ. Clavier edidit [ὄν] καὶ φύλακα ἐποίησε τοῦ ναοῦ, ut Hartungius in cod. Oporiano voluerat. Kulmio in mentem venit: ὄν καὶ φύλακα ἐποίησεν οὐρανοῦ, quod expressit Nibby: che ella fece custode del cielo. Equidem ita emendandum puto: καὶ Ἀφροδίτη φύλακα ἐποίησατο τοῦ ναοῦ scilicet αὐτόν, quod pronomen saepe omittitur, veluti 22, 3. 39, 2. VIII, 5, 5. X, 23, 7. Vocabulum Ἀφροδίτη excidisse van Staveren in Obs. Misc. vol. X. T. I. p. 303 adnotavit, Wolfius credidit, et ex Hesiodi loco citato patet. Ex eodem hujus poetae loco reponendum videtur ἐποίησατο, syllaba enim το facile absorberi potuit sequente τοῦ. cf. ad X, 37, 4. quanquam in Scholiis Apoll. Rh. II, 513 est: τῶν ἰδίων ποιμνίων προστάτην ἐποίησαν αὐτόν αἱ Μοῦσαι. Scholiasta Hesiodi addit, in Cypro Phaethontem hunc templi custodem factum esse. τοῖς ἐς γυναῖκας Mosq. Monac. Facius, Clavier. τοῖς εἰς γυν. reliqui. Cononis et Timothei statucae in foro sunt apud Corneliū Nepotem Timoth. 2; recte, forum enim antiquum pars fuit Ceramicī. De aliis eorundem statuīs 24, 3. ὅς — Κόνωνι. cf. Xenoph. Hellen. III, 4, 1. Jupiter Ἐλευθέριος hic non modo simulacrum verum etiam templum habuisse, atque idem Σωτήρ videtur appellatus esse. cf. Hemsterh. ad Ari-

stoph. Plut. cum Scholiis p. 459. Pro τὴν Ἀθηναίων est τῶν Ἀθηναίων in Mosq.

§. 2. Στοὰ δὲ ὀπισθεν ᾠκοδόμηται. Hoc illustratur Hyperidis loco apud Harpocrationem s. v. Ἐλευθ. Ζεὺς, ubi cognominis Ἐλευθέριος Jovi tributi haec probabilis ratio redditur: τῷ Διὶ ἢ ἐπωνυμία γέγονε τοῦ Ἐλευθέριον προσαγορεύεσθαι, διὰ τὸ τοὺς ἐξελευθέρους τὴν στοὰν οἰκοδομηῆσαι τὴν πλησίον αὐτοῦ. quae partim Phavorinus repetivit. Ergo ὀπισθεν refertur ad simulacrum Διὸς Ἐλευθερίου, neque audiendus est Goldhagenus corrigens: Στοᾶς δὲ ὀπισθεν ᾠκοδόμηται ἱερὸν ἔχον γραφάς. *Hi duodecim dii* num Euphranoris fuerunt opus? vide Valerii Max. VIII, 12. Plinii XXXV, 25 p. 309 Bip. δὲ inter ἐπὶ et τῷ deest in Mosq. ὁ τοῦχος ὁ πέραν est intransibus oppositus et medius. cf. ad 15, 2. *Theseus et Demos* Atheniensium a *Parrhasio* pictus laudatur in Plinii XXXV, 36, 5 p. 293 Bip. sed ibidem p. 309 *Theseus Euphranoris*. δηλοῖ—πολιτεύεσθαι. De fama, quam hujus operis auctor sequutus est, diximus ad Hellenica nostra p. 183. ἐξίσον πολιτεύεσθαι est etiam II, 8, 3. χωρεῖν de fama et rumore frequenter. cf. 4, 6 et Hermannus ad Viger. p. 768 extr. ἀνήκοος ἱστορίας. Suidas et Phavorinus e Procopio: λόγων ἑλευθερίων καὶ παιδείας ἀνήκοος. Phavorinus interpretatur ἀνήκουστος. cf. etiam Lexic. Xenophon-teum. In Pausaniae X, 17 extr. est: ἐς ταύτην τὴν νῆσον ἀνήκῶς εἶχον. Hinc explicanda structura in Platoni Alcib. 2 p. 161 sq. Biest. ἀνήκοον εἶναι ἕνια γεγενημένα, quem Accusativum non erat cur index positum diceret pro Genitivo. καὶ ὀπίσα—ἡγουμένοις. ergo pueris certe aditus ad theatra patuit. λέγεται δὲ καὶ κ. λ. Perizonius ad Aelian. V. H. IV, 5 recte monuit, hunc esse eum errorem, *Theseum etiam post Menesthei mortem vel adhuc, vel denuo regnasse Athenis*. Bene Domitius Calderinus: *illud quoque de Theseo referunt, quod post etiam Menesthei obitum regnum tenuerit. ἐς Ἡλείδικον τὸν Αἰσιλίδου* Mosq. Vatic. *ad helidicum usque hesicli filium* Domitius Calderinus. Sed *Αἰσιμίδης* est etiam IV, 5, 4. ubi v. adnot. ἂν ἐπηριθμησάμην Mosq. ἂν πηριθμησάμην Aldina.

§. 3. Εὐφράνω ἔγραψεν Ἀθηναῖος Porsonus in Adnotatis ad Pausaniam scribi voluit; at Plinio dicitur *Isthmius* XXXV, 40, 25 p. 309 Bip. ubi etiam ejus equestre proelium laudatur. adde de hoc picto proelio Facii Exc. e Plut. p. 178. Iterum ejus mentionem fecit Pausanias VIII, 9, 4. 11, 4. ζῆγον saepissime apud Pausaniam de pugna, non tantum *Ma-*

rathonia X, 10, 1 (quae an κατ' ἐξοχήν ἔργον dicta sit, ut in Vigeroleginus p. 90, equidem dubito) sed etiam de *singulari*, ut V, 4, 1. Hinc formula τὸ ἔργον κρατεῖν I, 29, 14. Quod hic τὸ πταῖσμα Λακεδαιμονίων ἐν Λεύκτροις, id τὸ ἔργον τὸ ἐν Λεύκτροις dicitur IX, 6, 2. cf. ad I, 21, 3. ἔργον de pugna Homero dici, jam Etymol. M. auctor adnotavit 319, 53. Hunc *Apollinem Patroum* Clavier et Nibby pictum intellexerunt; sed Euphranor Plinio non tantum inter pictores sed etiam inter fictores dictus est, XXXV, 40, 25. XXXIV, XIX et ibid. 16. De hoc Apollinis cognomine satis est laudasse Spanhemium ad Callim. h. in Ap. 57. Berglerum ad Alciph. 2, 4 p. 357 Wagn. et imprimis Lobeckium, qui de Tritopatribus I. p. 3 sqq. de notione θεῶν πατροφῶν et de cultu classibusque eorum diligentissime exposuit. De *Leochare* Winckelmanni Opp. T. VIII. p. 315. *Calamidis Apollinem* Plinius reperit in hortis Servilianis XXXVI, 4, 10 p. 343 Bip. ὅτι τήν κ. λ. cf. ad II, 32, 5, ubi et VI, 24, 5. VIII, 41, 5 atque apud Hesychium est de *Alexicaco*. λιμῶδη Ald. τῷ Πελοποννησίῳ Victorius. sed cf. IV, 6, 1. κατὰ μάντευμα ἔπαυσε ἐκ Δελφῶν pro vulgato κατὰ μάντευμα ἔπαυσε Δελφῶν dedimus ex VIII, 23, 1 κατὰ μάντευμα ἐκ Δελφῶν. X, 10, 1 κατὰ μάντευμα—τὸ ἐκ Δελφῶν. III, 8, 5 τὸ μάντευμα—τὸ ἐκ Δελφῶν. ib. 3, 6 τὸ ἐκ Δελφῶν μάντευμα. Bene autem Diodorus Sic. XII, 58: οἱ δ' Ἀθηναῖοι, διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς νόσου, τὰς αἰτίας τῆς συμφορᾶς ἐπὶ τὸ θεῖον ἀνέπεμπον.

§. 4. Haec usque ad caput 4 extr. Pausaniae ipsi ἢ ἐς τὸ βουλευτήριον τὸ Ἀττικὸν συγγραφῇ dicuntur X, 19, 4. Hic Πεισίας soli Pausaniae dictus. *Lysonem* Plinius XXXIV, 19, 34 p. 246 Bip. iis accenset, qui athletas, armatos, venatores sacrificantesque fecerunt. Ὀλβιάδης δὲ Κάλλιππον, ὃς ita nunc legitur in editione Clavierii, ut idem antea in *Lettre à D. Coray* correxerat, se codices suos, in quibus sit *Καλιππονός*, sequutum dicens. Ὀλβιάδου δὲ Κάλλιπος ἦν Vind. Κάλλιπος Mosq. Καλλίππου ἦν Vulgata. *Olbiades Callipinus atheniensium apparatus in thermopylas* Dom. Calderinus.. Clavierii scripturam Nibby reddidit. *Olbiades* pictor nobis non innotuit, sed *Callippus* Moerocei filius, Atheniensium adversus Gallos est I, 4, 2. X, 20, 3. Γάλατῶν abest a Mosq.

§. 5. Partem hujus loci ad Gallos spectantem scriptor accuratius exposuit X, 19, 4 sqq. De sedibus Celtarum seu Galatarum in Europa similia habet Herodotus II, 33. IV, 49.

adde Pausan. I, 35, 3. In scriptoribus graecis, qui exstent, Callimachum primum Celtos nominavisse *Galatas*, adnotavit Spanhemius ad h. in Del. 184. Ejusdem fere aetatis epigrammata sunt, *Galatas* memorantia apud Pausan. I, 13, 2. X, 21, 3. ἄμπωτιν παρέχεσθαι est VI, 19, 3 de aestus accessu et recessu. cf. Phavorinus. Hunc *Eridanum* Pausaniae fluvium fuisse oceani cauro subjecti Vossius adnotavit in der alten Weltkunde p. XXXI. τὰς Ἑλλίου Vindob. Mosq. τοῦ Ἑλλίου vulgo. Sed Genitivo, qui nomini regenti postpositus est, praefigit fere Pausanias articulum nominis regentis, sive carentis sive instructi articulo. τὸ ζῆγον τὸ Ἀθηναίων VIII, 9, 4. οἱ παῖδες οἱ Θεμιστοκλέους I, 1, 2. οἱ παῖδες οἱ Πραξιτέλους 8, 5. τὴν ἀναχώρησιν τὴν Μήδων 2, 2. τὴν ἀρχὴν τὴν Κέρροπος 2, 5. τῆς εἰκόνος — τῆς Ὀλυμπιοδώρου 26, 4. adde 22, 6. 12, 4. τὴν θάλασσαν — τὴν Ἰώνων VII, 5, 3. Ex altero genere est: δῆμον τὸν Μαραθωνίων I, 27, 9. λόγῳ τῷ Μεσσηνίων IV, 31, 9. νῆσον τὴν Βρεττανῶν I, 33, 4. νόμους τοὺς Ἀργείων IX, 40, 4. adde ibid. 32, 6 extr. Similiter Herodotus V, 50 ἀπὸ θαλάσσης τῆς Ἰώνων. VI, 86 νόμοισι τοῖσι Ἑλλήνων. Alia ratio est, quum Genitivus nominis jam memorati praecedat nomen illum Genitivum regens; ut ἐν τοῦ Πολυγνώτου τῇ γραφῇ et ὑπὸ τοῦ Ἀμφιάλου τοῖς ποσὶ X, 25, 2. Medius etiam Genitivus positus inter Adjectivum praecedens et suum Substantivum sequens assumit hujus articulum, ut ἐπὶ τῷ Κανωβικῷ τῷ Νείλου στόματι V, 21, 5. ubi tamen Sylburgius τοῦ Νείλου rectius legi existimat, assentiente Coraio. Caeterum adde quae dicentur ad cap. 5, 4. et hanc loquendi formam hic illic a librariis oblitteratam esse. cf. I, 27, 9. 29, 2.

C A P U T IV.

§. 1. τρέπεται τὴν· similiter II, 5, 3. IX, 26, 4. τὴν ἄνω ὁδὸν τράπονται est apud Herodotum V, 15. v. infra ad 44, 2. ἐπὶ Ἰωνίου Mosq. perperam; hoc enim mare constanter Ἰόνιον dicitur. v. Steph. B. et Aeschyli Prom. 846. Etymol. M. Phavor. Etiam Latini corripunt secundam. v. Horat. Epodon X, 19 et ibi Bentl. Ab eo plane differt ἡ θάλασσα ἡ Ἰώνων apud Pausaniam VII, 5, 3, quod est mare Ioniae in Asia minore littora alluens. ἐγένοντο Clavier, ἐγένοντο Vulgata. ἡσυχάζοντων Mosq. κατοῦσθαι in servitutem redigi Herod. I, 170. III, 114. ut servum tractari ib. III, 14. sed hic graviter affligi, mulcari, ut 9, 2. 20, 4. 25, 3. 27, 6. 9.

29, 8. 40, 3. II, 6, 2. 7, 1. VIII, 52, 2. καθείλε τὸ Ἑλληνικόν· sic etiam VII, 17, 1. 8, 4. 5. VIII, 8, 6. Sed quemadmodum in illis locis de gente, ita etiam de rege I, 6, 7 τῶν καθελόντων Ἀντίγονον· pro quo est τὸν Ἀντιγόγου καθελῶν στρατόν, 18, 2. Utrumque junxit 12, 4 Πῶρον καὶ τὴν δύναμιν καθελῶν τὴν Ἰνδῶν. De urbe est II, 16, 4. Similiter scripsit Herodotus I, 4 τὴν Πριάμον δύναμιν κατελέειν. Estne legendum: οὐδὲ αἰσχροὺς ἐνόμιζον? sin vulgata οὐδὲν αἰσχροὺς ἐνόμιζον servanda, erit sensus: plane non turpe habebant. In Lysiae Epitaph. 7 Reiske et Jacobs scripserunt οὐδὲν ταῖς ψυχαῖς ἐνδεεῖς γενόμενοι.

§. 2. πταίσαντες Vaticanus. Hinc Aoristum recepimus. ὄρμοντο Mosq. ἐς τὰς idem. εἰς τὰς Vulgata. ἐθέλουσι pro ἐλθοῦσι Clavier et Lobeckius ad Phryn. p. 7 legi voluerunt: quod expressit Nibby: *con quei Greci, che vi vollero andare.* cf. ad II, 10, 4. Letroune, quo magis hanc emendationem confirmaret, laudavit 11, 2. 39, 4. II, 13, 1. Thucyd. IV, 102. Sed Spolnium quoque assensum sustinere, ex ejus cognovi litteris. τούτων ἡγεῖσθαι Vind. Mosq. Sylburgius καταλαβόντες δὲ ὁ στενώτατον ἦν pro vulgato ἡ στενῶτ. legendum censuit. Sed vide 18, 2: κατὰ τῆς ἀκροπόλεως, ἐνθα ἦν (non ὁ ἦν) μάλιστα ἀπότομον, αὐτὰς εἶψαι. ἐσόδου Vindob. Victorius, Clavier, Porsonus. ἐφόδου Vulgata. Eadem confusio est 8, 6. ἡ καὶ Μήδοις vitium est Facianae editionis. ὑπερβάλλοντες Mosq. ὑπερβαλόντες Vulgata.

§. 3. παρέσχοντο αὐτούς Clavier, ut Facius conjecerat, pro vulgato αὐτούς. Post ἐπὶ τῶν νεῶν in Aldina, Francofurtana et Kuhniana virgula est, haec autem requireret pronomen οἱ. De sinu Lamiaeo Strabo IX, 433. X, 446 ibique Tzschuck. Berkelius ad Steph. Byz. v. Μαλιεύς. Palmerii Exerc. p. 275. 769. Hoc nomen Pausanias iterum adhibet X, 1, 1. »On the coast of the Maliac gulph was the port of Lamia.« Gell. Itin. p. 246. τελευτώδες Clavier, Lobeckius ad Phrynich. p. 7. τέματος vulgo. Etiam II, 30, 7 θαλάσση τελευτώδει. ἐμοὶ δοκεῖν Vind. Mosq. Clavier. cf. ad II, 14, 2. ἐμοὶ δοκεῖ vulgo. εἶχον οὗτοι Mosq. ἀναλαβόντες Vind. Mosq. Vatic. Facius, Clavier, Valckenarius, ut Kuhnii conjecerat; ἀλλὰ λαβόντες Vulgata. ἀναλαμβάνειν hac in re proprium. v. Schol. ad Thucyd. VII, 26. Sic Herodotus I, 166: καταπλώσαντες — ἀνέλαβον τὰ τέκνα. Thucydides VIII, 23: ἀπέπλευσε τὸν ἑαυτοῦ στρατόν ἀναλαβῶν. Post ἀναλαβόντες Mosq. γὰρ omisit.

§. 4. Παρνασσὸν Clavier, et sic postea Mosquensis. Παρ-

νασόν vulgo. Pro vulgato ἀκμή est in Mosquensi ἀλκή, quam lectionem etiam Dom. Calderini et Amasaci interpretatio robore commendat. ἀκμή enim est τέλος τῆς αὐξήσεως sic in Anecd. Zonarae praemissis. p. LXXXVI. Pro ἐφίσταντο X, 23, 3, ubi eadem haec res narratur, est ἐφάνησαν. De apparitione daemones ἐφίστασθαι etiam VII, 17, 5 adhibetur. Cum Domit. Calderino et Goldhageno scripsi Ἀμάδοκον Harpocratonem, Suidam, Phavorinum et Wesselingii adnotationem ad Diod. S. XIII, 105 sequutus. Ἀμάδοκον vulgo. Valckenarius ad Herod. VIII, 39 maluit ex Pausaniae X, 23, 3. Λαοδόκον nomen hic poni. ἐναγίζουσι — ἀτιμία. Hoc illustrant Pausanias X, 7, 1. 24, 5. Strabo IX, 421 (513). Temporum rationis hic neglectae reum agere Pausaniam propter Pindari Nem. VII, 63 sqq. levitatis foret, non cogitantis, alios Pausaniam sequutum esse auctores. De v. ἐναγίζειν ad II, 10, 1.

§. 5. Γαλατῶν — διαβάντες. cf. ad X, 23, 8. χρόνω — θαλάσσης. Verba ἐς ταύτην, quae Nibby praetermisit, et Clavier reddidit dans l'interieur, Kuhnius accepit pro ἐν ταύτῃ, Letronne autem in Analyse du premier volume du Pausanias de M. Clavier in Classical Journal 1816 June N. 26 p. 316 sqq. mutari vult in ἐς τὴν γῆν propter c. 8, 2; sed vides, quid ibi adjectum sit. Forsan totus locus ita restituendus est: χρόνω δὲ ὕστερον οἱ Πέρσημον ἔχοντες, πάσαι δὲ Τευθραϊαν καλουμένην, ἐς τὴν νῦν Γαλατίαν αὐτοὺς ἐλεύνουσιν ἀπὸ θαλάσσης. Cui simillimum illud est 8; 2: Γαλάτας ἐς τὴν γῆν, ἣν ἔτι καὶ νῦν ἔχουσιν, ἀναφυγεῖν ἠνάγκασεν ἀπὸ θαλάσσης. Adde quod Strabo XII, 566 (176) dicit: Galatás καταδραμεῖν τὴν ὑπὸ τοῖς Ἀτταλικοῖς βασιλεῦσι χώραν καὶ τοῖς Βιδυνοῖς, ἕως παρ' ἐπόντων ἔλαβον τὴν νῦν Γαλατίαν καὶ Γαλλογραικίαν λεγομένην. Accedit Amasaei versio haec: in finitimam partem, quae nunc Gallograecia dicitur, compulerunt eos. Uterque cod. Medicus conspirat cum editionibus. Sangarius nunc Zacari seu Zacaria. cf. Mannert VI, 3, 607 sq. ἐκτὸς Σαγγ. cf. ad I, 1, 3. Ἄγκυρα urbs in Strabone XII, 567, Stephano Byz. Nonni Narrat. in Creuzeri Melet. I p. 75 ac Phavorino προπαροξύνεται, sed in Cyrilli seu Philoponi Collectione vocum, quae pro diversa significatione accentum diversum accipiunt, nomen urbis penacuitur, ut a substantivo proparoxytono ἄγκυρα distinguatur. Quod in Etymol. M. p. 9 Lips. legitur: Ἄγκυρα ἢ μὲν πόλις προπαροξύνεται, ἢ δὲ τοῦ πλοίου παροξύνεται, id videtur ita corrigendum esse: — πόλις παροξύνεται — πλοίου προπαροξύνεται, nam huius ultima cor-

ripitur, sed penultima producitur. Haec *Ancyra* est Galati-
ca, "Ἀγκυρα τῆς Γαλατίας seu Γαλατικὴ apud Nonnum l. l. et
in Arrian. Exped. Alex. II, 4, 1. cf. Suetonii Opp. vol. 2 p.
381 Wolf. Dicitur autem *urbs Phrygum*, quia terram a Gala-
tis occupatam antea Phryges tenuerant. πρότερον superioribus
temporibus. ἄγκυρα — Διός. Ex hoc Pausaniae loco Berghaus
in *Histor. art. navig.* T. I p. 47 male narrat, *ancoram Mi-
dae inventum esse*. Primum enim res plane aliter traditur a
Nonno l. c. deinde ἀνευρίσκειν non modo de *rerum inventori-
bus* adhibetur, verum etiam de iis, qui fortuito reperiunt
aliquid; sic paulo ante §. 2. cap. 44, 2. II, 15, 3. 82, 3. VI,
18, 2. Herod. IV, 200. κρήνη — Σιληνοῦ. vide ea de re Xe-
noph. Anab. I, 2, 13. et Theopomp. apud Athen. II p. 45 c.
Forsan ἐπὶ τῇ θήρᾳ scribendum, ut II, 30, 3 δίτινα ἀφειμέ-
να ἐπ' ἰχθύων θήρᾳ. De scriptura Σιληνοῦ cf. ad II, 7. 8. Πε-
σινοῦντα — λέγουσι. De scriptura Πεσινοῦντα, quae est etiam
VII, 17, cf. Tzschuck. ad Strab. XII, 543 (57). Scripsimus
"Ἀγδιστιν ex Hesychio, Phavorino et Strabone X, 469 (173).
XII, 567 (181). Deinde veterem distinctionem Πεσινοῦντα
ὑπὸ τὸ ὄρος τὴν "Ἀγδιστιν, ἐνθα καὶ τὸν revocavimus, Pau-
saniae enim *Agdistis* hujus montis nomen fuit. Mannertus
(Geogr. Gr. et Rom. VI, 3, 63 sq.) probabiliter suspicatur,
montem *Didymum* ad Pessinuntem situm bicipitem fuisse
(v. Schol. Paris. ad Apoll. Rhod. I, 985) et alterum ejus ca-
cumen *Agdictin* appellatum esse; indidem matris deum Pes-
sinunte summa religione cultae nomen fluxisse *Agdistis*. Adde
illud Arnobii adv. gent. V p. 184 de la Bar. »In Phrygiae
finibus inauditae per omnia vastitatis petra est quaedam,
cui nomen est *Agdus*, regionis ejus ab indigenis sic vocatae.
Ex ea lapides sumtos in orbem mortalibus vacuum Deuca-
lion jactavit et Pyrrha, ex quibus cum caeteris et haec ma-
gna, quae dicitur, informata est mater, atque animata divi-
nitus.« Inde hanc deam, ut ait Reinesius Var. Lect. III, 17
p. 637, lapideae molis effigie venerabantur, et culta est in
simulacro lapidis grandis nigri e Phrygia Romam transvecto.
Facijs et Clavier interpunctione ita mutata ὑπὸ τὸ ὄρος,
"Ἀγδιστιν ἐνθα reddunt: *Pessinuntem urbem sub monte illo si-
tam, ubi Agdistem et Attinem sepultos esse dicunt*. Hoc
Nibby sequutus est. Sed Pausanias etsi VII, 17, 5 de Agdi-
ste varia, tamen de ejus sepultura nihil tradidit. Ut Ama-
sæus ita etiam Ortelius in Thes. geogr. *Agdistin* de montis
nomine accepit. "Ἀτιν uterque Mediceus et Vind. "Ἀτιν Mosq.
Vatic. "Ἀτιν est VII, 17, 5.

§. 6. τὸ ἔργον [τὸ] πρὸς Clavierius. Non opus; v. simillimum locum 13, 4. καὶ ἡ Γαλατῶν — καὶ τὸ ἐς τοὺς Vind. Mosq. Victorius, Clavier. καὶ ἡ Γαλ. Vatic. καὶ Γαλατῶν — καὶ ἐς τοὺς Vulgata. τὸ Μύσιον edidi, quum in Victorii adnotationibus sit μῆϊον et in Isocrat. Paneg. 40 τὸ Μύσιον πεδίον. adde ex Suida κρημνῶν ἀπὸ Μυσίων. τὸ Μυσὸν Vulgata. τὸ Μυσῶν Kuhnius conjecerat. τὴν post γῆν deest in Vindob. Ἀσία ἢ κἀτώ Letronnio est Asiae minoris pars occidentalis, Mysiam, Lydiam et tres Graecorum colonias comprehendens; Mannertius VI, 2, 17 longe majorem ei dat ambitum. Clavier h. l. reddidit *Asie mineure*. De priore ista Troica expeditione cf. IX, 5, 7. Pindari Ol. IX, 107 sqq. Ovidii Trist. I, 1, 99. et nos ad Hellenica p. 219 sq. ἔπαν. δὲ εἰς Vatic.

C A P U T V.

Redit ad ea, quae in Ceramicis erant enarranda.

§. 1. Θόλος. vide Timaei Lex. Plat. Harpocraton. Hesych. Polluc. VIII. 155. Bekkeri Anecd. I p. 264. Schneider. ad Theophr. Char. 21. cf. ad Pausan. II, 27, 3 adu. Ad v. προτάνεις scholion legitur in Mosquensi, quod conspiratum iis, quae habet Etymologicum M. s. v. πρότανις p. 693 sq. Lacunam vero in Etym. M. ita explet: διαφθορογοραφείζαι δὲ ἢ τῷ λόγῳ τοῦ βαλανείου, ἢ ὅτι εὐρήται κατὰ διάστασιν προτανήϊον. quo Sylburgii confirmatur suspicio. ὕστερον Clisthenis tempore. κατεστήσατο Vindob. Clavier. ἀντικατεστήσατο Vulg. ἀντεστήσατο Mosq. καὶ ταῦτα Vind. Mosq. Victorius, Dom. Calderinus, qui reddidit: *Herodotus id quoque scriptum reliquit. καὶ* deest in Vulgata.

§. 2. usque ad §. 4 extr. de priscis eponymis heroibus. οὕτως σφᾶς Vulgata. De Hippothoonte 39, 3 et Hellanicus apud Harpocr. Ἀλόπη. de Cercyone 14, 2. 39, 3. Μιδείας Clavier, ut Hartungius et Kuhnius correxerant e X, 10, 1. Μῆδᾶς vulgo. Λεῶς Mosq. Victorius, Dom. Calderinus, Palmerius, Facius, Clavier. Λέων reliqui. ἐπὶ σωτηρίᾳ salutis causa, ut ἐπὶ λύμῃ contumeliae causa apud Herod. II, 134. III, 14. De Erechthei hac statua IX, 30, 1. Ἰμάγαδον Vindob.

§. 3. Distinguit duos Cecropes et duos Pandiones; Cecrops prior Actaei gener, posterior Erechthei filius, Pandionis I nepos et Erichthonii pronepos habitus est, et sedem in Euboeam transtulit. Pandion prior Erichthonii filius, poste-

rior Cecrope posteriore natus fuit. De v. εἰκὼν ad 8, 5. εἶδον δὲ καὶ Vindob. ἄγουσιν ἐν τιμῇ Facius, Clavier, ut Loescher in cod. Oporiano correxerat. λέγουσιν ἐν τιμῇ Vulgata. ἄγειν ἐν τιμῇ non modo saepius adhibetur a Pausania, veluti 9, 5. 26, 7. 27, 9. X, 28, 3, sed simile etiam est illis Herodoteis: οὐδένας μέξοντας ἄξω et ἐν οὐδεμιῇ μοίρᾳ μεγάλη ἦγον VII, 150. II, 172. ἄγομαί τινα ἐν τιμῇ est apud eundem I, 134. Cognatam formulam, diversi autem sensus ἄγειν ἐς τιμὴν satis est commemoravisse ex Paus. VIII, 36, 4. 42, 4. ἔσχηκεν ὕστερον καὶ δὴ γε μετώκησεν Vatican. ἔσχηκε ὕστερον καὶ δὴ γε Mosq. δὴ καὶ Πανδίων — Ἐριχθονίου idem omisit. *Cecrops II in Euboeam commigravit* forsitan cum Pandoro fratre, qui Euboeam fertur condidisse. v. ad Apollod. III, 15, 1 et Not. ad Hellen. nostra p. 180. De ejus aetate ad II, 16, 2. τοῦτον Μητιονίδαί κ. λ. usque ad §. 4 extr. ad *Pandionem II* pertinent. καὶ οἱ — οἱ παῖδες. Hoc paululum differt ab eo, quod Apollodorus III, 15, 5 tradidit, non ante sed post fugam ex Attica hoc eum matrimonium iniisse et liberos procreasse. De Megarorum qui tum fuerit statu cf. Palmerius ad h. l. εἶχε post θυγατέρα γὰρ deest in Mosq. Πύλα scripsimus e cap. 39, 4. 5 et Apollodoro III, 15, 5, ubi Heynius quoque ita scribendum esse significavit. Πυλᾶ Vulgata. Pandion in Megaride sepultus iterum traditur 39, 4 et 41, 6, in nec repugnat Apollodorus l. c. *Αἰθύας* Mosq. cf. de hoc Minervae cognomine ad 41, 6.

§. 4. κατιᾶσι — ἐκβάλλοντες Mosq. θυγατέρας κ. λ. intelligit Procnen et Philomelan, quas etiam 14, 6 Pandione posteriore natas tradit. ἀπ' αὐτῶν Mosq. Facius, Clavier, et ita jam correxerat Loescher. *carum* Dom. Calderinus. ἀπ' ἀστῶν Victorius enotavit. ἀπ' αὐτοῦ Vulgata. εἶνεκα Mosq. ἔνεκα vulgo. εἶνεκα Pausaniae scribi solere, monuit Valckenarius ad Herod. VI, 63. Sed ut apud Herodotum modo εἶνεκα, modo εἶνεκεν, modo ἔνεκα legitur (vide I, 4. 17. 22. 30. 115 Reiz.), ita etiam apud Pausaniam ἔνεκα legitur, veluti 25, 5. II, 30, 5 extr. Similis varietas est apud Platonem et Demosthenem. v. Wolfius ad Demosth. Leptin. p. 338. οὐδέεις — θεοῦ. Similia sunt χαλεπὰ ἀνθρώπων τὰ θεῖα βιάσασθαι II, 1, 5. ὅτι δεῖ γίνεσθαι ἐκ τοῦ θεοῦ, ἀμήχανον ἀποτρέψαι ἀνθρώπων Herodot. IX, 16. Cum τῷ κατήκοντι ἐκ τοῦ θεοῦ comparari possunt τὰ κατήκοντα apud Herod. V, 49, 8, quae in universum sunt *res urgentes*. νόμον — τῶν Ἑλλήνων credebam mutandum esse in νόμον — τὸν Ἑλλήνων, sed corrigendi impetum retinebat cogitatio, neque hic neque cap. 6, 3 νόμῳ τῶν

Μακεδόνων, neque 24, 2 κατὰ νόμον τῶν Ἑλλήνων certas quasdam Macedonum vel Graecorum leges, sed potius more Graeco vel Macedonico significari. εἰς ἀνάγκην Mosq. Excerpta Codicis Palatini. εἰς ἀνάγκ. Vulg.

§. 5. ὕστερον δὲ — Ἀδριανοῦ i. e. *Recentiori autem tempore etiam de his tribus habent nominatas* (i. e. priscis novas addiderunt tribus de his nominatas) *de Attalo — et Ptolemaeo — et mea jam aetate de imperatore Adriano.* Tria ergo τῶν ἐπωνύμων, i. e. ἀφ' ὧν Ἀθηναίοις τὰ ὀνόματα ἔσχον αἱ φυλαί, genera distinguit; in primo sunt, quos modo dixerat ἐπωνύμους τῶν ἀρχαίων, ἥρωες ἐπιχώριοι, ut est §. 1 et apud Herodotum V, 66. in secundo Attalus et Ptolemaeus; in tertio unus Adrianus, de quo ait sua aetate impositum tribui Atheniensium nomen esse. Hinc poterit judicari de Amasaei interpretatione: *et penes quem aetate mea imperium est.* Pro vulgato τῆς — τιμῆς ἐπιπλείστον ἐλθόντος scripsimus: τῆς — τιμῆς ἐπὶ πλείστον ἐλθόντος sequuti Herod. VI, 127 ἐπὶ πλείστον χλιδῆς ἀπίκετο. Thucyd. I, 17 ἐπὶ πλείστον ἐχώρησάν δυνάμεως. Theocr. III, 47 ἐπὶ πλέον ἄγαγε λύσσας et I, 20 τᾶς βωκολικᾶς ἐπὶ τὸ πλέον ἴκεο Μώσας. Pro κατέβη Victorii Adnotationes offerunt marginis lectionem κατέστη. cf. ad 9, 9. Ἐβραίοις τοὺς ὑπὲρ Σύρων vocat Ἐβραίοις τοὺς ὑπὲρ Παλαιστίνης. Per Syros et Palaestinam significat oram maritimam a Phoenice ad Aegyptum usque descendantem; conspirans et cum Strabone, qui XVI, 749 Judaeam, quam Syriae partem facit, dicit esse ἐν τῇ μεσογαίᾳ i. e. ut Noster ait ὑπὲρ Σύρων seu Παλαιστίνης, et cum Herodoto, qui VII, 89 Syris in Palaestina memoratis, addit, Phoenices consedissee in locis Syriae maritimis, Syriaeque totum hunc tractum usque ad Aegyptum Palaestinam vocari; quam idem I, 105 Palaestinam Syriam appellat. Cf. etiam adnotationem ad cap. 6, 8. Qua de re qui se planius edoceri velit, is consulat Relandi Palaest. p. 35 (47) et Wessel. ad Herod. III, 5: vel Mannerti Geogr. VI, 1 p. 205. Hic θεῶν ἱερὰ ἐπικοσμεῖν ἀναθήμασι, sed II, 13, 4 χρόνῳ τὸ ἄγαλμα ἐπικοσμεῖν. ἔστιν — ἱερῶ cf. 18, 9.

C A P U T VI.

Digressio de Attalo et Ptolemaeo, de quibus duae atticæ tribus dictæ erant, usque ad 9, 4 extr.

§. 1. Τὰ δὲ—ἡμελήθησαν. Clavier opinatus est legendum esse ὡς μένειν, deleto μῆ, sed sensus est: *Attali et Ptolemaei res aetate erant vetustiores, ut earum fama ad nostram memoriam non servaretur, et qui cum illis regibus, ut eorum facta scriberent, versabantur, citius etiam neglecti sunt.* ὡς enim h. l. est i. q. ὥστε, de quo usu pauca dicentur ad II, 13, 3. τούτων εἵνεκα ex Aldina; idem est cap. 10, 3. εἵνεκα vulgo. De v. ἐπῆλθε cum Dativo et Infinitivo ad V, 4, 4. δηλώσαι ἔργα ὅποια ἔπραξαν simile est illi Thucydideo: *ξυνέγραψε τὸν πόλεμον — ὡς ἐπολέμησαν. ἢ τῶν Μυσῶν e Vindob. ἢ Μυσῶν Vulg. καὶ τῶν προσοίκων e Mosq. καὶ ἢ τῶν προσοίκ. Vulgata.*

§. 2. καὶ Ἀλεξάνδρῳ — ἀμῦναι. Paucos fuisse, qui Ptolemaeum contra ipsius testimonium in laudis Alexandri servati partem vocarent, adnotavit Wesselingius ad Diod. Sic. XVII, 99. ἄγουσιν ἀρχὴν Vind. Mosq. ἀρχὴν ἄγ. Vulgata.

§. 3. Κλεομένην Mosq. Facius, Clavier: Κλεομένη Vulg. De hoc Cleomene Schneider laudavit Demosth. c. Dionys. p. 1285. Arrian. Anab. VII, 23. Diod. S. XVII, 50. De formula ὃν σατραπεύειν κατέστησεν cf. ad §. 8. δι' αὐτὸ οὐ πιστὸν αὐτῷ Mosq. Ἀλεξάνδρου νεκρὸν Vind. Mosq. Victorius, Dom. Calderinus, Amasaecus, Valckenarius, Facius, Clavier. Ἀλεξάνδρον νεκρὸν reliqui. ἐν φυλακῇ ἔχειν est Thucydideum; sic τὴν νῆσον περιέπλεον καὶ ἐν φυλακῇ εἶχον IV, 14. στρατείας Clavier, ut Sylburgius correxerat. στρατιᾶς Vulgata. ἐπέιχετο Vindob. Aldina, et forsā Amasaecus, qui interpretatus est *in exercitu habuit.* ἐξῳθεις Mosq. ἐξσεωσθεις Victorii Adnotationes. τὰ ἐς πόλεμον Mosq. Clavier. Cf. ad I, 2, 4. Sunt ea quae bellum spectant, hic imprimis virtutes bellicae et imperatoriae. τὰ κατὰ πόλ. Vulg. sed κατὰ omittunt Victorii Adnotationes. ὅτι pro ἔτι in Mosq. Hi σωματοφύλακες sunt Alexandri M. argyraspides. v. Justin. XIV, 2, 4. Pausaniam cum Strabone XVII, 1144, Arriano apud Photium p. 221 et Diodoro Sic. XVIII, 36 in Perdiccae caede consentire, Wesselingius jam animadvertit.

§. 4. ἐς τὰ πράγματα ἐπέστησε ad res suas gerendas, ad regnum amplificandum incitavit. Huc, quem Rudolpho Zittaviensi acceptum refero, locus pertinet Diogenis Laertii II, 5, 12, 29 Γλαύκωνα μὲν θέλοντα πολιτεύεσθαι ἀπέστησε, διὰ τὸ ἀπείρως ἔχειν, Χαριμίδην δὲ τοῦναντίον ἐπέστησεν, οὐκείως ἔχοντα. Ibidem antea inter se oppρόνυτον προτρέπειν et ἀποτρέπειν. Adde ex Philostrati vita Apoll. VI, 9 τί ἔτε-

ρον ἦν, ὃ ἐφίστη αὐτοὺς τῷ πλάττειν; De articulo ante πράγματα cf. 27, 9. Σύρους καὶ Φοίνικας Vindob. ἐπιπέοντα κ. λ. cf. 16, 1. Cassandri nomen in Anthol. Pal. T. I p. 400 et in Etym. M. simplici sibilante scribitur. τὴν τοῦ Σελεύου Vindob.

§. 5. Σύρους καὶ Φοίνικας: vide ad §. 8. παραδοὺς— κερρατῆσθαι. cf. Diod. Sic. XIX, 80 sqq. Plutarchi v. Demetr. p. 650 Frob. quorum hic Demetrium tum XXII annos habuisse narrat. ἐξεστήκει Vind. Mosq. Similiter καθεστήκει I, 20, 4. 28, 10. rursus autem συναστήκει I, 12, 2. διειστήκει III, 1, 7. cf. Fischer ad Weller. II, 454. τινὰς— οὐ πολλοὺς. septem millia teste Plutarcho l. c.

§. 6. διελθόντος— ἐνίκησεν. Demetrius hanc navalem de Ptolemaeo victoriam deportavit Olymp. CXVIII, 2, ergo quinque annis post suam ab eodem illo Ptolemaeo acceptam cladem, quae incidit in Olymp. CXVII, 1. vide Diod. Sic. XIX, 84 sq. et XX, 49 sqq. Sed hoc jam Mannertus in Histor. Alexandri M. successor. p. 372 sqq. notavit. Hunc Menelaum Ptolemaei fratrem fuisse perhibent Plutarchus in Demetrio p. 653 Frob. et Justinus XV, 2. διαβάντα Mosq. ἐνίκησεν quanquam sequitur consona, in fine sententiae non mutavimus. cf. Hermanus de emend. gr. gr. rat. p. 23. ἐς πᾶν ἀφικόμενος κινδύνου Vind. Mosq. Clavier. ἐς πᾶν ἀφικόμενος τοῦ κινδύνου Vulgata. Sed Valckenarius ad Herodotum VII, 118, ubi est: ἐς πᾶν κακοῦ ἀπικέατο, jam adnotaverat, ab hoc Pausaniae loco abesse debere articulum, qui et in eadem formula omissus sit apud eundem VII, 12, 1. Adde II, 26, 4 ἐς πᾶν ἀφικνεῖσθαι ζητήσεως. I, 9, 7 ἐς τὸ ἔσχατον ἔλθειν κινδύνου. cf. Herodot. IX, 117. Apud eundem VIII, 52 antea legebatur ἐς τὸ ἔσχατον τοῦ κακοῦ ἀπιγμένους. Pro ἐς πᾶν ἀφικόμενος est in Victorii Adnotationibus ἐπαναφικόμενος, sed eadem articulum τοῦ omittunt. προσγένητο Vindob. Mosq. Victorius, Facius, Clavier. προσγένηται Vulgata. χρησασθαι Mosq. cf. 11, 7. X, 33, 5. ὀρητηρίῳ χρησασθαι πρὸς est etiam IV, 23, 3. Simpliciter ὀρητηρίῳ χρησασθαι τόπῳ τινί est in Strab. VIII, 372. Formulae συναίρεσθαι τινί ἐς τι exempla plura ex Pausania congegimus in Notis ad Hellenica p. 333. Jota autem, quod in Aoristo primo fere subscribunt, omisimus. De Rhodi hac obsidione celebrata cf. Diod. Sic. XX, 82 sqq.

§. 7. ἀνασωσάμενος Mosq. Victorius. διασωσάμενος Vulgata. sed est h. l. potius regno quo exclusus fuerat. Sic Diodorus Sic. XVIII, 54 de hoc Cassandro: ἀποτετευχὸς τῆς κατὰ τὴν Μακεδονίαν ἡγεμονίας. Antigonum autem Cassan-

dro auxilium non modo promississe sed etiam tulisse, testatum reliquit Diodorus et l. l. et cap. 68. Antigoni haec clades ad Ipsum iterum memoratur 16, 1,

§. 8: Syriam ipsam tum non Ptolemaeus sed Seleucus occupavit; Syri ergo h. l. denotant Syriam Palaestinam, eaque comprehensam Phoenicem, de qua diximus ad cap. 5, 5. H. l. simpliciter Syri, sed paulo ante §. 5 Syri et Phoenices eodem sensu. Rursus apud Justinum XV, 1 simpliciter Phoenice ponitur cum Cypro et Aegypto, a Ptolemaeo possessa. κατήγαγε — ἤπειρον cf. 11, 5. Θεσπρωτίαν Mosq. pro vulgato Θεσπρωτίδα, quae forma recurrit 17, 5. IV, 35, 3. Magas privignus Ptolemaei. vide 7, 1. *Et δὲ — κεκτημένος* Quodsi hic Ptolemaeus vere Philippi Amynta nati filius erat, utique insano mulierum amore similis parenti fuit. Pausaniam hic formulam Herodoteam expressisse, Wesselingius adnotavit ad illa Herodoti IV, 76: εἰ ὦν ταύτης ἦν τῆς οἰκίης Ἀνάχαρσις, ἴστω ὑπὸ τοῦ ἀδελφεοῦ ἀποθανόν. quod parum bene redditur: sciat a fratre se esse interfectum; potius: utique a fratre interfectus est. Nibby nostrum locum reddidit: *crede fù certo della soverchia sua inclinazione per le donne*. Caeterum eadem verbi ἴστω constructio est in Pindari Ol. VI, 12 sqq. Hunc Philippum ἀκρατέστατον πρὸς γυναῖκας fuisse Theopompus quoque tradiderat teste Polybio VIII, 11. Βερενίκης εἰς ἔρωτα ἤλθεν. similiter 10, 3 ὡς Ἀγαθοκλέους ἀφίκοιτο ἐς ἔρωτα. Caeterum haec de Ptolemaeo Lagi discrepant a Theocriteis XVII, 38 sq. Πτολεμαῖον ἀπέλιπεν Αἰγύπτου βασιλεύειν, pro quo II, 18, 4 est τῷ παιδί ἀπέλιπε τὴν ἀρχήν, ut apud Strabon. XIII, 624. Similiter ἀπέλιπεν ἐπιτροπεύειν Paus. II, 6, 2. βασιλεύειν καταλείπει III, 1, 2 (pro quo ibid. §. 7 κατέλιπεν ἡγεμόνα εἶναι legitur). ὃν σατραπεύειν κατέστησεν supra §. 3. (i. e. σατράπην, cf. Strabo XIII, 624). βασιλεύειν εἴλοντο I, 25, 3. ἄρχειν ἤρητο ib. §. 4. ἄρχειν ἤρημένος IV, 29, 5. πολεμαρχεῖν ἤρητο I, 15, 4 (pro quo ἐλέσθαι βασιλέα I, 9, 2. εἴλοντο ἄρχοντα Strab. XII, 572). διδόναι ἄρχοντα εἶναι III, 9, 3. Λύκον παραδίδωσιν ἄρχειν II, 6, 2. στρατηγεῖν ἀποδειχθεῖς II, 1, 2. Verba igitur ἀπολείπειν, καταλείπειν, καθιστάναι, αἰρεῖσθαι, δίδοναι, παραδίδοναι, ἀποδεικνύναι in constituendis seu legendis regibus, satrapis, ducibus et tutoribus simpliciter ponuntur cum Infinitivo Praesentis ejus verbi, quod imperandi seu gubernandi potestatem habet. Ptolemaeus e Berenice Ptolemaeo Lagi filio in insula Co natus est Philadelphus. Haec Berenice autem fuit filia Antigones,

et Antigone filia Cassandri, qui frater fuit Antipatri. v. Theocr. XVII, 57 sqq. et ibi Scholia.

C A P U T VII.

§. 1. ἔγημεν—ἦρχε. Adulator hac de re non erubuit scribere: ὧδε καὶ ἀθανάτων ἱερὸς γάμος ἐξετελέσθη in Theocriteis XVII, 131. Ad verba Diodori Sic. I, 27 νομοθεῖσθαι τοὺς Αἰγυπτίους παρὰ τὸ κοινὸν ἔθος τῶν ἀνθρώπων γαμεῖν ἀδελφάς vide Wesselingium. Pro ἀμοτέρωθεν III, 4, 5 ἀπ' ἀμοτέρων est. δεύτερα ex Victorii Adnotationibus. δεύτερον vulgo, sed saepe δεύτερα pro δεύτερον apud Pausaniam reperitur, cf. 9, 2. 7. 11, 4. et ad 8, 5. Similiter δεύτερα πέμπιον apud Herodot. I, 46. ὁ καταγωγὴν ἦν. Participium cum suo articulo etiam apud Herodotum legitur cum verbo substantivo copulatum, ut I, 171. IX, 70. κατάγων Mosq. ἐκ Μέμφιδος vide 6, 3. Κυρήνην, ἤλανεν Vindob. ἤλανεν Mosq. Vatican. Victorius, Clavier. in Aegyptum agebat Dom. Calderinus. ἤγαγεν Vulgata. Sed quum proficiscebatur adhuc adversus Ptolemaeum, seu in itinere comperit, quod §. 2 narratur.

§. 2. ὑπέμεινεν ἐπιόντας Κυρηναίους Clavier. Sic II, 31, 10: στρατῶ περὶ τὸν Μῆδον ἐπιόντα ὑπομεῖναι. ἐπέμεινεν Vulgata. Μάγα δὲ et ἀπηλλάσσετο ante Facium. Sylburgii correctionem ἀπηλλάσσετο confirmavit Mosquensis. ἀπιόντα ἀμύνεσθαι Mosq. abeuntem Domi. Calderinus. ἐπιόντα Vulgata, quam et res ipsa et loquendi usus tuetur. Sic τὸν ἐπιόντα πολέμιον ὅσιον εἶναι ἀμύνεσθαι Thuc. III, 56. τὸ ἀπὸ Πελοποννήσου ἐπιὸν ῥαδίως ἀμύνεσθαι ib. cap. 16. adde Intrpp. ad Thuc. II, 36, ubi est πόλεμον ἐπιόντα ἠμυνάμεθα. in quibus omnibus est propulsandi significatio; similiter in Pausania I, 4, 3. 6, 6. X, 15, 1. Letronnius recte animadvertit, διὰ ποταμοῦ pendere ab ἀνήγαγε, et contulit 29, 6: ἀναπλεύσας διὰ τοῦ Μαιάνδρου.

§. 3. ἄς ὁ πατήρ οἱ Mosq. Clav. ἄς ὁ πατήρ ὁ Vind. ἄς οἱ ὁ πατήρ Vulgata. Sed similiter VIII, 2 init. ἢ ὁ πατήρ οἱ, ubi plura erunt dicenda. Locum ὠρημένον—ἐπ' Αἰγύπτιον Sylburgius propter constructionis anomaliam notandum putavit, simul tamen de eo emendando cogitavit. Ac primum recte vidit, deesse participium ἐντειλάμενος vel simile; sed hoc latet in διέπεμψεν· deinde vel ληστείαις—κατείργειν, vel certe manentibus caeteris κατατρέχων—στρατιῶ κα-

τείρων legendum censuit. Facio nil nisi λησταῖς in ληστὰς mutandum videbatur. Inde in contextum transtulit Clavier ληστὰς et στρατιῶν. Nos ita corrigendum putamus: ὄρημη-
 νου — Πτολεμαῖος διέπεμψεν ἐς ἅπαντας, ὧν ἦρχεν Ἀντιό-
 χος, τοῖς μὲν ἀσθενεστέροις, ληστείαις κατατρέχειν τὴν γῆν, οἳ δὲ ἦσαν δυνατώτεροι, στρατιῶν κατέργειν, ὥστε — Αἴγυ-
 πτον dimisit Ptolemaeus ad omnes populos, quibus imperabat Antiochus, sollicitans imbecilliores, ut latrociniiis infestam redderent terram, validiores autem, ut exercitu coercerent Antiochum, ne facultas ei arma Aegypto inferendi daretur. Do-
 mit. Calderinus reddidit: Ptolemaeus missis, qui Antiochi so-
 cios imbecilliores praeda incursionibusque infestarent, poten-
 tiores exercitu coercerent, omnem illi in aegyptum agendas militiae potestatem ademit. Ergo hic quoque videtur ληστει-
 αῖς — στρατιῶν κατέργειν legisse. Similiter II, 29, 5 vulgo ληστῶν legitur pro ληστειῶν. In Vindob. λησταῖς deest. Ut rem paucis comprehendamus, quod Isocrates Graecis contra barbaros faciendum suaserat in Paneg. 37: συγκρούειν τὰ ἐκείνων πράγματα et populos iis subjectos πείθειν στασιάζειν, id Ptolemaeus contra Antiochum fecit. οὗτος ὁ Πτολεμαῖος καὶ πρότερον εἰρηται μοι ὡς dedimus e Vindob. Mosq. et Do-
 mit. Calderino, qui vertit: hic est ille Ptolemaeus quem ante diximus classem misisse. Similiter τὴν Ἰταλίαν διδάσκον-
 τες ὡς ἀντιπάσης εἴη τῆς Ἑλλάδος I, 12, 2. ὡς καὶ πρότε-
 ρον εἰρηται μοι Vulgata. De re cf. cap. 1, 1. ἀπ' αὐτοῦ οὐ-
 δὲν μέγα ἐγένετο Herodoteum est; sic οὐδὲν μέγα ἔργον ἀπ' αὐτοῦ ἄλλο ἐγένετο I, 14. τὰ ἀπὸ Πηξάσπεω γενόμενα III, 78. quanquam simile quid est apud Thucydidem I, 17. συν-
 οικούσαν Vindob. κατέλαβεν ἀποθανεῖν Herodotea formula est. Ἰνταφέρνεα κατέλαβε — ἀποθανεῖν III, 118. Eadem fre-
 quens est apud Pausaniam. vide 29, 5. II, 6, 2. III, 10, 6. IX, 5, 7. Reperitur vero etiam αὐτὸν κατέλαβεν ἢ τελευτή I, 13; 3. seu τὸ χρεῶν 11, 4. In simili re adhibetur ἐπιλαμβάνειν, ut II, 9, 4, ubi v. adnotationem. Commodè autem verbum καταλαμβάνειν translatum est ad mortem homines citius opprimentem et fatalem (cf. ad I, 9, 2); nam ejus vis sita est in malis fere nos subito corripientibus. v. Herod. III, 65. IV, 11 et ibi Valckenarium. Sic etiam in Pausan. I, 20, 4 εἰ καταλαμβάνοι τὸ χρεῶν ἤδη καὶ τὰς Ἀθήνας ἐρημαθῆναι. VII, 24, 7 τοιοῦτο κατέλαβε καὶ τὴν πόλιν ἐς χάσμα ἀφανισθῆναι. adde II, 30, 7. IV, 14, 4. 29, 1. quanquam apud Herodotum est etiam κατέλαβε αὐτὸν εὐτυχίῃ III, 132. ἐστὶν ἀπ' etiam Clavier, Porsonus. ἐστὶ ἀπ' Vulg. Ἀρσινόης τοῖς Αἰγυπτίοις

Vindob. Ἀρσινοΐτης Αἰγύπτιος Mosq. Nobis scribendum videtur Ἀρσινοΐτης τοῖς Αἰγυπτίοις. Vocabulum νομός graecae esse originis jam Diodorus Sic. I, 73 significavit, ubi v. Wesseling.

C A P U T VIII.

§. 1. ὁ λόγος δηλῶσαι καὶ τὰ ἐς Ἀτ. ἔχ. Mosq. Vindob. Victoriis, Clavier. ὁ λόγος καὶ τὰ ἐς Ἀτ. δηλῶσαι ἔχ. Vulgata. Pro ὅτι in Vind. est ἐπεὶ, in Victorii Adnotat. ἔτι. ἔστιν Ἀθην. etiam Clavier. ἔστι Ἀθην. Vulg. παραδοὺς ὕστερον αὐτὸν καὶ τὰ χρήματα Clavier. Sic etiam 10, 4 τὰ τε χρήματα καὶ αὐτὸν ἐδίδου. qui postremo se et sua omnia tradidit Dom. Calderinus. ὕστερον αὐτὸν Mosq. αὐτὸν ὕστερον Vulgata. Haec χρήματα quanta fuerint, docet Strabo XIII, 623 (455). Philetaerus etiam Straboni XIII, 456 dicitur eunuchus, sed vere fuit θλιβίας ἐκ παιδός, ut idem pagina antecedente refert. Ibidem vocatur Τυανεύς, sed XII, 543 (59) ejus patria Τίειον, urbs Ponti, fuisse perhibetur. Vox παρενθήκη similiter usurpatur ab Herodoto VII, 5. 171. cf. Hesyeh. Phavor.

§. 2. In loco corrupto Ὁ δὲ Ἀτταλος — ἀνεψιοῦ corrigendo sequutus sum Clavierium. ἀδελφιδοῦς δὲ correxit etiam Rossi in Comment. Laertian. p. 75. Ὁ δὲ — παῖς ἦν, ἀδελφοῦ δὲ Φιλεταίρω, τὴν ἀρχὴν Εὐμενοῦς παραδόντος ἔσχεν ἀνεψιοῦ Vulgata. — ἀδελφῶ Φιλεταίρω δὲ Vind. ἀδελφοῦ Φιλεταίρω δὲ Mosq. Attalus Attali fratris filius ad imperium pervenit, cum id philetero patruo eumenes tradidisset Dom. Calderinus. — ἀδελφοῦ δὲ Φιλεταίρου καὶ τὴν ἀρχὴν Palmerius. ἀδελφοῦ Φιλεταίρου, τὴν δὲ ἀρχὴν Facius. Φιλεταίρου δὲ Εὐμενεῖ τῷ ἀδελφῷ τὴν ἀρχὴν παραδόντος, ἔσχεν ἀνεψιοῦ Sylburgius coniecit et eum sequutus est Goldhagenus. Lucem nostro loco affundent haec ex Strabonis XIII, 623 (455) repetita: Philetaerus Tyanensis eunuchus, cui Pergami arcis et thesauri, in ea reconditi, a Lysimacho, uno ex Alexandri M. successoribus, custodia erat credita, a Lysimacho defecit (causas vide apud Pausaniam cap. 10, 4) et viginti annos dominus fuit hujus et arcis et pecuniae. Huic Philetaero duo fuerunt fratres, Eumenes et Attalus; Eumenes filius fuit Eumenes, et Attali Attalus. A Philetaero Pergamum accepit Eumenes, Eumenes filius, ergo fratris majoris filius; qui quum Pergamum vicinis regionibus auctum

viginti duos annos tenuisset, mortuus successorem habuit Attalum, Attali filium, ergo ἀνεψιόν itaque hic Attalus, ut Pausanias ait, ἔσχε τὴν ἀρχὴν Εὐμένους παραδόντος ἀνεψιοῦ.

§. 3. Redit in Ceramicum, ubi progreditur ab eponymorum status (cap. 5, 1) ad alia deorum et hominum signa, ad vicinum Martis templum et signa quae in eo et circa illud erant, porro ad Harmodii et Aristogitonis, et ad Odeum, cujus in aditu Ptolemaei, usque ad finem hujus capitis.

Amphiaraum primum Oropii, deinde universi Graeci Deum habuerunt. cf. 34, 2. Πλοῦτον Clavier e Facii nimirum conjectura, ex IX, 16, 1 hausta, ubi hoc simulacrum Pacis dicitur Cephisodotus fecisse, et laudatur ejus σοφὸν βούλευμα, Εἰρήνης τὸ ἄγαλμα Ἀθηναίους Πλοῦτον ἔχουσαν πεποιημένα. At qui ibi Πλοῦτος, idem hic Πλούτων vocatur, et hunc cum illo jam Aristophanis aetate coeperunt confundere, ut patet ex Aristophanis *Pluto* 727. Adde dictum et Posidonii de opulenta Hispanorum terra: παρ' ἐκείνοις ὡς ἀληθῶς τὸν ὑποχθόνιον τόπον οὐχ ὁ Αἰδης ἀλλ' ὁ Πλούτων κατοικεῖ, et Phalerei de Atticae metallis: οὕτω συντόνως ὀρύττειν τοὺς ἀνθρώπους, ὡς ἂν προσδοκῶντας αὐτὸν ἀνάξειν τὸν Πλούτωνα apud Strabonem III, 147. Vulgatam Πλούτωνα Amasaeus, Dom. Calderinus et Spanhemius ad Callim. h. in Cer. 138 tuentur. De hoc *Lycurgo* 29, 15 sq. et de ejus hac statua aenea Plutarch. X Rhetor. Lycurg. Hic *Callias* Hipponici filius princeps fuit legationis ab Atheniensibus Susa ad Artaxerxem pacis faciendae causa missae, atque haec est illa Graecis gloriosa pax, quam Cimonis effecerunt victoriae, in Cypro et Cilicia deportatae Olymp. LXXXII, 3 et 4. v. Diode. Sic. XII, 3. 4.

§. 4. De scriptura *Καλαυρία* ad II, 33. ἡ ἐν Λαμία πληγή. cf. I, 25, 4. Demosthenem venenum bibisse tradiderunt etiam Philochorus (Fragm. p. 78) atque Strabo VIII, 373, qui *Archiam* quoque istum memorat, φρυγαδοθήραν dictum apud Suidam v. Ἀρχίου. ἤρατο Vulg. cf. 6, 6. III, 2, 1. χωρεῖν εἰς τι hic de tristi, alias de laeto exitu dicitur, ut I, 12, 2. VII, 9, 5. Herod. III, 39. 42. VII, 10, 2. Sic alibi προχωρεῖν, ut Pausan. I, 16, 1. II, 8, 5. Herod. V, 62. VIII, 102. εὖ δὲ — τελευτῆσαι. cf. Plutarchi Themist. 2 extr.

§. 5. Πάρειος — Ἐνιοῦς Mosq. Hic *Locrus* an nulli alii dictus sit, equidem nescio. Pro vulgato autem *Λοκρός* scribendum *Λόκρος* fuit. *Εγρο* qualis apud Homerum. v. IV, 30, 3. *Καλάδης* etiam Amasaeus et Domit. Calderinus. Sed Palmerius in Exercit. voluit *Καλλιᾶδης* scribi, et intelligi Calliadem archontem

Olymp. LXXV, 1, quo anno Xerxes in Atticam invasit. v. Herod. VIII, 51. Diod. Sic. XI, 1. Meursius de Archont. II, 8. Et sane in archontem seu hoc munere functum convenit quod additur *Ἀθηναίους νόμους γράψας* (i. e. *leges quasdam scripsit*, cf. VIII, 48, 1); id quod minime sollicitandum est: qui enim de pictore nescio quo, et de commissationibus ab eo pictis cogitarunt, erravisse monitum est in Comment. Societ. Philol. Lips. IV, 1, 2. Legumlatoribus statuas publice positas esse, veluti Soloni (I, 16, 1), Lycurgo (III, 14, 8), Tyronidae et Pyriae (VIII, 41, 1), notissimum est. De legumlatoribus autem non tantum *νόμους τιθέναι* et *θέσθαι* in usu fuit (III, 14, 8. VIII, 48, 1), sed etiam *νόμους γράφειν*, ut I, 16 init. Apollodor. III, 1, 2. Caeterum hic Calades seu Calliades Pausaniae ipsi videtur non satis notus fuisse. *Πίνδαρος — εἰκόνα*. Goldhagenus de picta Pindari effigie accepit; sed *εἰκὼν* h. l. plane idem est quod praecedens *ἀνδριάς*, quum, quod articulus quoque indicat additus, Pausanias hac voce illam ipsam, quam modo memoraverat, Pindari statuam significet. Quod magis illustratur Aeschinis loco in Pindari Fragm. p. 75 Heyn. ubi eadem hae Pindari statua accuratius descripta *εἰκὼν χαλκῆ*, ut Harmodii et Aristogitonis paulo post memoratae ab Arriano Exped. Al. VII, 19, 4 *εἰκόνες χαλκαῖ*, a Valerio Maximo II, 10 *effigies aenaeae* dicuntur. Nec semel Pausanias ita usus deprehenditur vocabulo *εἰκὼν*. Capite quinto commemorat *ἀνδριάντας ἡρώων ἐπωνύμων*, et §. 3 addit: *εἶδον καὶ τούτων* (Cecropis et Pandionis) *ἐν τοῖς ἐπωνύμοις εἰκόνας*, et huic Pandionis *εἰκόνι* opponit §. 4 *ἄλλον ἀνδριάντα* ejusdem Pandionis in arce positum. Hoc capite §. 3 *εἰκόνας* vocat, quas §. 1 *ἀνδριάντας* appellaverat. Hic §. 4 haud dubie significatur Demosthenis statua, quae hac §. in. dicitur *εἰκὼν*. Hinc patet, quid illae ante porticus *εἰκόνες γυναικῶν καὶ ἀνδρῶν* fuerint §. 2, 4. Quibus adde II, 9, 7. I, 18, 3. coll. cum IX, 32, 5. Caeterum *εἰκὼν* etiam de imaginibus occurrit *ἐπιγραφασμέναις*, ut II, 29, 6. *Harmodium* et *Aristogitonem* in Ceramico positos fuisse, qua adscendebatur in urbem, et e regione Metroi (§. 4), discimus ex Arriani Exped. Al. III, 16, 4. *εἰρημένα* Mosq. Vindob. Victorius, Clavier. *εἰρημένον* Vulgata. Cf. de hoc usu Pluralis Adjectivorum et Participiorum neutrius generis Gregorius Corinth. p. 130 et ibi Edit. Eundem in Pausaniae commentariis frequentem esse, vel ex his locis debet intelligi: 2, 3, 7, 1, 9, 2, 14, 2, 25, 3, IV, 2, 4, V, 1, 6, IX, 1, 2, X, 28, 3, II, 7, 6. Praeiverat, quod Valckenarius jam adnotavit ad Eurip. Hipp. 370, Herodotus. *τῶν δὲ — Ἀν-*

τήνωρ. Critiam Plinius XXXIV, 19 p. 234 Bip. aemulum et aequalem Phidiae dicit. cf. de eo Pausan. VI, 3, 2. *Antenor*is opera videntur Harmodius, Aristogiton- (cf. Winckelmannus VIII p. 298) et Pindarus fuisse. Plinius vero an ipse XXXIV, 19, 10 p. 240 dixerit, Harmodium et Aristogitonem a Xerxe captos a Praxitele factos esse, quum idem ibidem p. 235 tradidisset, Praxitelem Olympiade CIV floruisse? In Marmore Pario horum statuae positae referuntur ad annum 478 a. C. quod intelligendum est de aliis earum loco, quas Xerxes abstulerat, collocatis. *τέχνη* de *artis opere*, quod quis protulit, saepissime usurpatur Pausaniae (v. ad II, 17, 5), ut *ποίημα* vel *ἔργον* 3, 4. II, 10, 1. 3. Sic *artes* in Horatii Carm. IV, 8, 5 de *artis operibus*. *ἀπαγομένον* Loëscher, Amasaëus, Dom. Calderinus, qui reddiderunt *asportare*, Clavier; idem Facius coniecerat. *ἐπαγομένον* Vulgata. Sed *ἀπάγεσθαι* imprimis dicitur de *praeda*, quod nostri loci additamento *ἄτε λάφυρα* confirmatur. Similiter VIII, 46, 2 *φαίνεται οὐκ ἄρξας ὁ Αὔγουστος ἀναθήματα ἀπάγεσθαι παρὰ τῶν κρατηθέντων*. Harmodii et Aristogitonis effigies aeneas, quas Xerxes in regnum suum transtulerat, ut Arrianus Exp. Al. III, 16, 13 sq. VII, 19, 4, et Plinius XXXIV, 19, 10 narrant, *Alexander* Atheniensium legatis, ad ipsum Babylona missis, reddi iussit, ut Valerius Max. II, 10 ext. vult, *Seleucus* in pristinam sedem reportandas curavit, auctore autem Pausania *Antiochus*, forsans Seleuci primi filius, rex Syriae Atheniensibus remisit. Pausanias et I, 16, 3 et VIII, 46, 2 Seleucum Milesiis tantum Apollinem, a Xerxe ablatum, restituisse referens, his in rebus diligentior videtur fuisse.

§. 6. De hoc *Odeo* dicere post digressiones pergit 14, 1. Est autem diversum ab *Odeo* Periclis 20, 3 memorato. Recte igitur ab Hawkinsio, qui hic Periclis intelligit *Odeum*, discessit C. O. Mueller in Erschii et Gruberi Encyclop. T. 6. idem vero quod *Odeum* hujus loci Ptolemaeorum nominavit, id videtur sine justa causa fecisse. *ἔσοδον* Vind. Mosq. Victorius, Facius, Clavier; idem Kuhnius voluerat. Sic V, 23 in *τὴν ἐς τὸ βουλευτήριον ἔσοδον*. Reliqui *ἐφόδον*. Inter *καλοῦσι* et *καὶ* distinximus Sylburgio monente. Pro *παραδόντων* est forsans qui scribi velit *δόντων*, quum *παρὰ* ex praecedente *ἤρα* ortum videatur, quanquam *παραδιδόναι* ut *tradere* interdum pro simplicibus posita esse dicunt; sic II, 6, 2 *ἀδελφὸν παραδίδωσι Θεβαίων ἄρχειν*. cf. Lexic. Xenophonteum et Justin. XVII, 3. Causam, cur Ptolemaeus Lagi *Servator* a Rhodiis cognominatus sit, indicatam vides 6, 6. *τῶν δὲ ἄλλων ὁ*

μὲν Nibby reliquis diligentius expressit: *Degli altri il Filadelfo è quello. Vult: inter reliquos Ptolemaeos hic positos.* Verba ἐν τοῖς ἐπωνύμοις in Vindob. posita sunt post Φιλάδελφός ἐστιν.

C A P U T IX.

Inserit quaedam de Ptolemaeo Philometore; pergit ad Philippi et Alexandri M. statuas vicinas, et ostendit, cur his et Lysimacho positae sint. §. 1—4.

§. 1. Vox ἀπόγονος Palmerio temere suspecta fuit. Hic Ptolemaeus, Philometor posterior appellandus, non in generis quidem propagatione, nam si propagationis gradum spectaveris, *septimus* erit, sed in Ptolemaeorum serie *octavus* a Ptolemaeo Lagi dicitur, si ipsum Ptolemaeum Lagiden numero addideris. Ptolemaeus enim Philometor prior et Ptolemaeus Euergeta posterior, Physcon cognominatus, fratres fuerunt, ex Ptolemaeo Epiphane nati. Ptolemaei autem Euergetae posterioris ex Cleopatra filii fuerunt Ptolemaeus Philometor posterior, cognomine Lathyrus, et Ptolemaeus Alexander primus. *πρεσβύτατον* pro *πρεσβύτερον* mox §. 2 *νεώτερον*. cf. 13, 3. Accuratius III, 10, 6. ἡ μήτηρ — *πράξασα* ubi *πράξασα* pro *ἐπράξε*. cf. ad X, 32, 5. De horum fratrum matrisque discordiis et rebus cf. Justin. XXXIX, 3—5.

§. 2. *δεύτερον* Vindob. *δεύτερα* δὲ Mosq. cf. ad I, 7, 1. *ἐπήγετο* Vindob. et codex Phralitae; idem voluerunt Sylburgius et Kuhnus; atque sic ediderunt Facius et Clavier. *produxit* Amasacus et Loescher. *ἠπήγετο* Mosq. *ἠπείγετο* Vulgata. *ᾠρμησαν ὡς ἀποκτενοῦντες*. Sic IV, 29, 5 *συνελέγοντο ὡς ἐσβαλοῦντες*. *ibid.* 15, 4 *παρεσκευάζοντο ὡς μάχην συνάψοντες*. ubi v. adnot. In margine Excerptorum codicis Palatini est: τὸ πλῆθος ᾠρμησεν ἀποκτενοῦντες.

§. 3. *περιῆλθεν ἡ δίκη* seu *τίσις* etiam apud Herod. VIII, 106, ut *παραστησάμενος* apud eundem III, 45. *λειψθῆναι* Facius, Clavier, ut Sylburgius correxerat. *ληψθῆναι* vulgo. *προελθούσης* — *Ὀρχομενίους*. Hoc scribenti obversabatur Homericæ Iliadis IX, 380 sqq. 404 sq. *Πτολεμαῖον* — *ἐπέλαβε μοῖρα ἢ καθήκουσα mors fato constituta*. Similiter τὸ *χρεῶν αὐτὸν ἐπιλαμβάνει* VII, 1, 2. ἡ *πέπρωμένη καταλαμβάνει* III, 1, 3. de quibus cf. Not. ad Hellenica p. 146. adde adnot. ad I, 7, 3. Homerus dixit *μοῖραν* seu *μοῖραν βίοτοιο ἀναπιπλάναι* Iliad. IV, 170. ὑπ' αὐτοῦ *παθόντες* εὖ πολλὰ simillima sunt Plutarcheis ad §. 4 extr. afferendis. Vi-

gulam inter εὔ et πολλά delevimus. οὐκ ἀνάξια Clavier, ut Lœscher conjecerat; Vulgatam οὐκ ἄξια ἐξηγήσεως Dom. Calderinus, vertens multa quae exponere supervacaneum fuerit, sequutus est cum Amasaeo et Nibbyo, qui reddidit: e che lungo sarebbe què riferire. Quodsi commemoratu digna duxit, cur non commemoravit?

§. 4. ἦ — λόγον quam ut sint opera accessoria alius narrationis. De v. πάρεργον Dorvil. ad Charit. p. 554. Lips. κολακίαι Mosq. bene. Prope accedit Dom. Calderini interpretatio: at in Philippum et Alexandrum quicquid collatum est, publica quaedam assentatio fuit. Plene ita dicendum fuisset: αἱ δὲ Φιλίππῳ καὶ Ἀλεξάνδρῳ γεγόνασι δωρεαί, κολακίαι μάλλον ἦσαν. Formā κολακία, quam Facius reperiri negavit, reperitur in Etymologico M. 459, 44 (416 Lips.). cf. Schaeferi Melet. p. 41 sq. κολακίας Vulgata. κολακεία Clavier, ut Facius voluerat. Ἀνσίμαχόν ἀνέθηκαν statuam ei crexerunt. Haud scio tamen, an huic formulae debeamus cogitando addere θεῶν seu θεοῖς, ut sit *dedicare*. Sic in Plutarchi vita Isocratis: Τιμόθεος Ἰσοκράτους εἰκὼ τήνδ' ἀνέθηκε θεαῖς et Ἰσοκράτους Ἀφαρεὺς εἰκόνα τήνδ' ἀνέθηκε Ζηνί. Plinius XXXIV, 9. Olympiac omnium, qui vicissent, statuas dicari mos erit. De Lysimachi in Athenienses meritis Plutarchus in Demetrio p. 653 Frob. πολλά δι' αὐτὸν (Philippidem Lysimachi amicum) δῆμος εὔ ἔπαθεν ὑπὸ τοῦ βασιλέως.

§. 5. Hunc locum usque ad cap. 10 extr. Pausanias ipse cap. 8, 1. VII, 3, 1 τὰ ἐς Ἀνσίμαχον et I, 11, 6 τὰ ἐς Ἀνσίμαχον ἔχοντα vocat. ἦν Μακεδόνων Mosq. Victorii Adnot. ὄν

σεν

— τιμῆ. cf. Justin. XV, 3. ἦδη ἄλλα Mosq. ἐβασίλευεν Mosq.

§. 6. πρὸς ἄλλο ἔθνος ἐν ἀντεξετάζοντι. Vind. Mosq. Facius, Clavier. idem voluerant Sylburgius p. 980 ed. Kuhn. Valckenarius ad Herod. V, 3 pro vulgato ἀντεξετάζοντα. Idem Valckenarius monuit; Pausaniae hoc scribenti obversatum esse illum Herodoti locum. πρὸς ἄλλο ἐν cum alio uno. Similiter Lucianus in Notis ad Gregor. Corinth. p. 264 ἐν πρὸς ἐν ἀντιτιθέντες ἐξετάσομεν. Pro vulgato πρότερον est πρότερος in Mosq.

§. 7. δεύτερα. cf. 7, 1. Agathoclem captum esse, testatur etiam Diodorus Sic. in Exc. T. II p. 559. Idem narrat, patrem quoque Lysimachum in Dromichaetae potestatem venisse; et utrumque verum esse judicavit Wesselingius; priorem Agathoclem captivum abductum et dimissum esse, tum patrem, accepti beneficii inimicem. De patre capto con-

sentit Strabo VII, 302 et 305, qui scribit, id ei infortunii accidisse in Getarum deserto, quod Strabo ibidem describit. ἀρχῆς τῆς αὐτοῦ Clavier, ἀρχῆς τῆς αὐτοῦ Vulgata. ἐπανήλθεν scil. Lysimachus ex hoc bello. De Medio in formula γυναικα ἡγάγετο et de addito Dativo Personae cf. Intrpp. ad Thomam Mag. p. 6 et Hoogev. ad Viger. cap. V sect. VI reg. XII. Sic et Herodotus I, 34 ἄγεται τῷ παιδί γυναικα. Aliter ἄγεσθαι γυναικα dicitur in Pausan. I, 22, 2. IV, 9, 5.

§. 8. Λεβεδίου Amasaëus, Facius, Clavier, et ita Sylburgius cum Palmerio correxerat. Λεβαδίου Vulgata. Phoenix Colophonius iambos scazontes scripsit. v. Indicem ad Athenaeum. πάντως Vind. Mosq. Victorius, Clavier; ita jam Loescher correxerat Vulgatam πάντα. De Colophone et Lebedo. tum desertis iterum VII, 3, 1. 2.

§. 9. ἐς πόλεμον καταστῆναι πρὸς τινα est etiam 10, 4. X, 19, 4. sed ἐς πόλεμον καθίστασθαι τινα apud Thucyd. I, 44. ἤπειρον, etiam Clavier, ut Sylburgius correxerat. ἤπειρον vulgo.

§. 10. Hunc Hieronymum Diodorus Sic. XIX, 44 tradit ab Eumene semper in pretio habitum, post ejus interitum Antigoni etiam humanitatem fidemque expertum esse. Quae benivolentiae Antigoni in Hieronymum argumenta, ut Wesselingius animadvertit, fecerunt, ut ejus in laudibus, alioqui aspere Alexandri successores traducere solitus, plurimus esset. Cf. etiam Paus. I, 13, 8. Vulgatam ἐστὶ φανερός ἐπήρειαν συνθεῖς expressit Dom. Calderinus ita: *apertissimum autem est, eum de epyrotarum conditoriis contumeliam fabricari, quod vir Macedo mortuorum sepulcrâ dissipaverit.* Nec nos sine codicibus quidquam molimur, ἐπήρειαν interpretantes narrationem contumeliosam. Lobeckius, autem V. Cel. in indice lectionum litt. univ. Regiom. per annum 1816 habend. vult ἐπ' ἐπήρεια scribi: equidem, si quid sine codicibus tentandum sit, malim φανερός πρὸς ἐπήρειαν. cf. Intrpp. ad Thucyd. I, 26. atque Clavier [πρὸς] ἐπήρειαν edidit. Loescher κατ' ἐπήρειαν (quod est in Thucyd. l. l.), Facius ἐς ἐπήρειαν conjecit. ἤπειρωτής τε ἦν Vindob. Victorius, Clavier. τε a Vulgata abest.

C A P U T X.

§. 1. Ἀριδαίον Vindob. Clavier, ut 6, 3. 11, 4. Ἀρριδαίου Vulgata. βασιλεύοντος Victorii Adnot. Sic III, 8, 2 ἐπὶ δὲ Ἀριδος βασιλεύοντος Λακεδαιμόνιοις ἄλλα τε ἐγένετο ἐς Ἡλείους ἐγκλήματα. βασιλεύσαντος vulgo. ἐλ-

πίξειν in malis quae expectantur, etiam IV, 25, 2. cf. Thom. Mag. Putare est X, 33, 5. αὐτὸν — ἀρχήν repetitur 36, 4.

§. 2. De formula παρ' ὀλίγον ἦλθεν ἐκπεσεῖν cf. Viger. p. 646 sq. Similiter ἦκειν adhibetur 13, 3. Infinitivos autem, ni fallor, Aoristorum tantum fert hujus formulae usus. Idem dicendum de cognata ὀλίγον ἦλθεν 13, 5. τὸ δὲ πολὺ κ. λ. Paulo aliter de hac re Cicero Offic. II, 7, 17. ἐς τὴν Ἀσίαν Mosq. εἰς τ. Ἀ. vulgo. διελύθη ἡ συμμαχία Valican.

§. 3. Εἰώθασι — συμφοραί. Similis sententia IV, 20, 3 in. Totas domos propter foeminas eversas esse, docet Athenaeus multis exemplis XIII, 560. ἐς τοὺς — εὐδαίμων· decem quinque liberos habuit teste Justino XVII, 2. ἔγνημεν ἀδελφὴν Λυσάνδρουσιν πύριον ἀδελφὴν. Quum VII, 19, 3 sit ἔγραψαν δὲ ἤδη τινές, erit forsitan, qui cum Letronnio (vide ad 4, 5) putet hic ἤδη δὲ τινες ἔγραψαν scribendum esse. Sed cf. ad IV, 24, 2. Porsonus voluit corrigi οἱ δὲ ἔγραψαν. ἀποτυγχάνουσα δὲ ἐπιβουλεύσαι Ἀγαθοκλεῖ θάνατον scripsimus pro vitio Vulgatae ἀποτυγχάνουσα δὲ ἐπιβουλεύσαι λέγουσιν Ἀγαθοκλεῖ θάνατον. Quod exterminavimus λέγουσιν nec Dom. Calderinus expressit, et Porsonus delendum censuit; ortum enim est e proximo λέγουσι, quod continuo sequitur vocem θάνατον. Sylburgius λέγουσιν servato ἀποτυγχάνουσαν legendum conjicit. cf. 23, 7. εἶναι δὲ οὐδὲν ἔτι οἱ πλέον ἡρημωμένω φίλων ἐς τὸ ἔσχατον scripsimus, ut Xylander, Loeschner, Sylburgius, Kuhnius, Clavier, Goldhagenus, Spohnius scribendum esse judicaverunt pro vulgato — ἡρημωμένω φίλων. Sic Plato in Phaedone §. 2 ἔρημος ἐτελεύτα φίλων. Pausaniae saepius usurpatur ἔρημοῦν, ut οἶκος γένους παντὸς ἡρημωτο τοῦ ἀδελφείας IV, 3, 1. τὸν οἶκον ἡ νόσος ἡρημώσε IX, 5, 5. Alias de oppidis expugnatis et devastatis, ut I, 25, 4. quo pertinet ἔρημος τῶν ἐν ἡλικίᾳ πόλις 27, 7. Formula οὐδὲν ἐστὶ πλέον αὐτῷ nihil ei prodest interdum Dativo appositum habet Participium seu Adjectivum in eodem casu, ut I, 20, 1 et in Antholog. Palat. T. II p. 6. nec nunquam accedit Genitivus ejus, ex quo nihil utilitatis percipitur, ut IV, 9, 5. cf. Anthol. Palat. T. I p. 382. 404. Alia tentavit Palmerius.

§. 4. τοὺς αὐτῆς cum Clavierio. τοὺς αὐτῆς Vulgata. οἷς — καταφεύγουσι. Vulgatam retinimus, quae, si οἷς, ortum ex praecedente αὐτῆς, sustuleris, sana erit hoc sensu: quum iis ad Ptolemaeum confugientibus nihil nisi hoc reliquum esset. Confugiebant enim ad fratrem, Ptolemaeum Ceraunum, Ptolemaei Soteris ex Eurydice filium, et Lysandrae fratrem germanum, qui spe regni Aegyptiorum adipiscendi

dejectus ex Aegypto ad Lysimachum fugerat. vide I, 16, 2. X, 19, 4. Appiani Syr. 62. Hic vero suis open ferre non potuit, sed ipse quoque a Lysimacho ad Seleucum se contulit. Paus. I, 16, 2. Facius putans περιελθεῖν non adsciscere Dativum, quia non memor erat loci apud Aelianum V. II. XII, 51 ὁ λιμὸς περιῆλθεν αὐτῷ (devenit ad eum; obrepsit ei), conjecit: οὐ, περιελθὼν τοῦτο ἐς Πτολεμαῖον, καταφεύγουσι qui, cum hoc facinus pervenisset nuncio ad Ptolemaeum, au- fugiunt cum eo. Clavier maluit: οἷς περιελθὼν τοῦτο ὡς Πτολεμαῖον καταφεύγουσι, auxquels il ne restoit plus que cet asyle, depuisque Ptolémée leur père les avoit chassés de sa présence. Goldhagenus noster reddidit: welche aus Furcht vor ihrem Bruder Ptolemaeus ihre Zuflucht zu dem Lysimachus genommen hatten; Nibby autem: i quali sendo giunta la nuova di questo a Tolomeo, si rifuggiarono a Babilonia insieme con lui. Quae Kulmius ejusque amicus moliti sunt, obscuriora sunt, quam quae hujus loci tenebras dispellant. Pro ἐξ Ὀδρυσιάδος γυναικὸς Spanhennius de Praest. et Usu Num. T. I p. 497 putavit forsán legendum esse: ἐξ Ὀξυάθρου θυγατρὸς, quum Amastris Lysimachi prior uxor filia fuerit Oxyathrae, Darii fratris. cf. Arrian. Exp. Al. VII, 4, 8. Hoc est et suo et legentium otio abuti, et scriptores corrumpere, non corrigere. Vide, quid Pausanias ipse §. 5 huic opponat emendationi. Videtur autem scriptor significasse Lysimachi pellicem quandam ex Odrysarum populo, adversus quem bellum gesserat. vide 9, 7. Ejusdem generis emendatione proximum corrumpit locum Clavier, qui, quum Facius conjecisset legendum esse τὴν τε Ἀγαθοκλέους τελευταίην χαλεπῶς φέρων, hoc in contextum intulit, quia χαλεπῶς φέρειν in Vulgata prorsus insolenter Dativo junctum sit; at cf. Vigerus de Idiot. p. 314. Porsonus hanc structuram notabilem quidem sed non rejiciendam duxit. Καῖνον Mosq. Domitius Calderinus, Clavier. Καῖνον Vulgata. Sylburgius ad VIII, 4, 6 monuit, hoc nomen melius per ι scribi. cf. Strabo XIV, 582. Idem XIII, 624 nostrum locum ita illustrat: παραδῶρεϊ ὁ Καῖνος τὸ Πέργαμον διὰ τοῦ Καῖνου πεδίου προσαγορευομένου.

§. 5. De hoc Lysimachi bello Justinus XVII, 1. Ὀδρυσιάδος Clavier, Amasaeus, ut §. 4. Ὀδρυσίδος vulgo. Ὀδρυσίς de regione est in Conon. 45. Anthol. Pat. T. II p. 626. Articuli Substantivo praepositi, ut hic τῆς γυναικὸς Ὀδρυσιάδος, exempla vide ad 25, 6. παραιτεῖσθαι cum Accusativo ejus, a quo quis precibus aliquid impetrare studet, etiam III, 10, 4. IV, 23, 4. Herod. III, 132. Abr. Loescher corrigendum

ratus *αἰτιασάμενος ἀναίρεϊ* vertit: *Lysandram graviter accusatam occidit.* sed *ἀναίρεσις* et *ἀναίρεῖσθαι* propria esse de caesis in proelio ad sepulturam tollendis vocabula, jam monitum est ad Hellenica p. 188. Sylburgius laudavit IV, 8 extr. VII, 2, 6. adde I, 39, 2. καὶ ὕστερον *z. l.* cf. Appian. Syr. 64. Πακτώης Mosq. Vulgatam Πακτύης etiam Donitius Calderinus expressit. Urbem Thraciae hujus nominis e Ptolemaeo affert Ortelius in Thes. Geogr.

C A P U T X I.

Usque ad cap. 13 de Pyrrho Aeacidæ filio ejusque majoribus.

§. 1. Corayi conjectura est: *εἰκὼν ἔστηκε καὶ.* Ad κατὰ γένος Kulnio ex praecedentibus repetendum videbatur τὸ πρὸς μητρός. cf. 9, 10. sed γένος significat etiam, ut Phavorinus ait, τὴν ἀρχὴν τῆς τιῶν γενέσεως. nobis *Abstammung*, Clavierio *extraction*, Nibbyo *stirpe*. Ἀρούβου pro vulgato Ἀρούββου cum Dom. Calderino et Clavierio, ut §. 5 et in Diod. Sic. XVI, 72, ubi Wesselingius adnotavit, idem apud Demosthenem Olynth. I p. 5 et Ulpianum legi; itaque in Harpocrate Maussacus Ἀρούβας pro Ἀρούβας edidit. Hoc in Plutarchi Pyrrho cap. 1, illud in ejusdem Alex. M. 2 reperitur, quanquam hic antea fuit Ἀρούββας. In Justino VII, 6. XVII, 3 Graev. est *Arruba* et *Arryba*, in Diogene Laert. IV, 9, 14, Suida et Phavorino Ἀρούβας resedit. *μ* in hoc nomine videtur epentheticon fuisse. cf. Lobeckius ad Phrynichum p. 428. Qui hic *Tharypas*, in Plutarchi Pyrrho cap. 1 *Tharrytas* vocatur, sed in codd. ibi est *Θαρούπας*. Nostram lectionem. Mosq. Victorius, Dom. Calderinus et Amasaëus tuentur. ἀπὸ δὲ—γενεαί *i. e.* Θαρούπας ἀπὸ Πύρρου τοῦ Ἀχιλλέως πέμπτος ἦν καὶ δέκατος. Sic Heerenius etiam in Handbuch der Geschichte der Staaten des Alterthums p. 339 videtur h. l. accepisse. De laudibus Tharypae est Plutarchi locus citatus. γὰρ δὲ οὗτος Vind. Clavier. γὰρ οὗτος vulgo. πρῶτος γὰρ ἔστιν οὗτος Mosq. De Neoptolemi in Epiro sede ad Hellenica p. 322. Plutarcho l. l. dicitur λαὸν ἐγαγεῖν in Epirum. ἐξ Ἀνδρομάχης—Πέργαμος. De h. l. consulendus est Meziriacus ad Ovid. T. II p. 315 sq. Vulgatam νεώτατος ὁ Πέργαμος non dubitavimus relinquere. Κεστρίνος etiam Clavier. cf. Steph. Byz. s. v. Καρμανία et Herman. de emend. gr. gr. rat. p. 424. Κεστρίνος vulgo.

§. 2. Κεστρίωνος—*ἔσχε*. cf. II, 23, 6 et Palmer. Graec. Ant. p. 273 sqq. ac de *Thyami* Intrpp. ad Thucyd. I, 46. *νομομαχήσαντά*—*ἀρχῆς*. cf. Not. ad Hellen. nostra p. 253 sq. Pro vulgato *ἀπ' αὐτοῦ*, καὶ *Ἀνδρομάχης* (*ἠκολούθει γὰρ*) *ᾧν* καὶ *νῦν* ἐστὶν *ἠρωῶν* Clavier conjecit scribendum esse: *ἀπ' αὐτοῦ*. οὗ καὶ *Ἀνδρομάχης* (*ἠκολούθει γὰρ*) καὶ *νῦν* ἐστὶν *ἠρωῶν*. Kuhnus autem: —*ἠκολούθει γὰρ οὖν*, καὶ *νῦν*. et Jacobsius in *Animadv. in Eurip.* p. 45—*ἠκολούθει γὰρ νῦν*, *πλειόνον* ἐστὶν *ἠρ*. Sed Sylburgii emendatione optima—*ἠκολούθει γὰρ οἱ*, quam nos sequuti sumus, meliorem excogitare frustra laborarunt. Idem locum recte sic vertit: *urbique nomen, quod etiamnum ab eo retinet, imposuit, et Andromaches, quae illum eo sequuta fuerat, hodieque in ea urbe extat heroicum monumentum.* p. 352 ed. Francof. De hoc Pergamo Andromaches filio Pergamus *Trojana* dicitur *Statio Silv.* I, 4, 99. Sed nomine *Πέργαμου* testibus Suida et Phavorino significabant etiam πάντα τὰ ὑψηλά, et castellum Pergamum situm erat in praerupto monte. v. Strabo XIII, 623.

§. 3. *Ἀλέτου τοῦ Θαρύπου* correxerunt Sylburgius et Vindingius in Gronov. Ant. gr. vol. XI p. 367 cum Goldhageno et sic edidit Clavier, quem sequutus est Nibby. *Ἀλέτου καὶ Θαρύπου* Vulgata. De hoc *Alexandro* Olympiadis fratre in Lucania occiso Goldhagenus jam laudavit Liv. VIII, 17, 24. τὰ ἄλλα in reliquis, ut 39, 3. Sic ἄλλα aliis in rebus 23, 1. cf. Herimannus ad Viger. 722 (718). *συνεστράτευσεν* etiam Clavier. *συνεστράτευσεν* Vulgata; sed hoc verbum delictum voluit Porsonus. De hoc bello v. Diod. Sic. XIX, 11. Justin. XIV, 5.

§. 4. οὖν inter *Αἰακίδην* et κατ' ἀρχὰς Corayus non male suspicatus est delendum esse. *δεύτερον* Vindob. *Philippus* Cassandri frater notus est ex Justin. XII, 14. οἱ *Οἰνιάδαι* apud Polybium IV, 65 oppidum fuit in finibus Aecarnaniae et Aetoliae ad ostia Acheloi. cf. Paus. IV, 25, 1. et de hac pugna ad Oeniadas Diod. Sic. XIX, 74. De formula *Αἰακίδην κατέλαβε τὸ χρεῶν* vide ad 9, 3. τὸ χρεῶν apud Herod. VII, 17 Eustathius ad *Iliad.* p. 316 Pol. explicat *πεπρωμένον*. cf. Paus. V, 19, 1 p. 426 in.

§. 5. Hic *Alcetas* est II, nepos Alcetae I ex filio Arymba. vide §. 1. eum *χρώμενον χαλεπώτερον τοῖς πλήθεσιν* occiderunt ejusque duos filios teste Diodoro XIX, 89. ἐπὶ *βασιλείᾳ καταδέχεσθαι* simile est illi *κατάγειν ἐπὶ βασιλείᾳ*. cf. II, 21, 9. *ἔξελασθέντα*. Sylburgius laudavit *ἀπελασθείη* ex V, 18 extr. *ἀπελασθῆναι* ex X, 7, 2 p. 813. Sed, idem addit, saepius si-

ne σ et profert ἀπηλάθῃ ex VI, 14 p. 485. ἀπελαθέντα ex II, 14 p. 142 extr. ἀπελαθέντι ex III, 6 p. 217 extr. ἐξελαθῆναι ex II, 35, 4 p. 195, ubi tamen ἐξελασθῆναι scribendum fuit. Atque formam μετὰ τοῦ σ Herodoteam esse, pronunciavit Schweighaeuser ad Her. I, 168 contra Wesselingii sententiam, exemplis sat multis Herodoti defensam a Fischero ad Wellerum III p. 88. adde ad II, 22, 9 de πάνεσθαι. ἐν ᾧ pro ἐς ὃ Mosq. De *Pyrrhi fuga et reditu in Epirum* Plutarchi Pyrrhus 2. 3. γυναῖκα ἔδωκεν cum Clavierio. γυναῖκά τ' ἔδωκεν Porsonus. γυναῖκα δέδωκεν Vulgata. γυναῖκα deest in Mosq. Haec ἐς Αἴγυπτον — Αἰγυπτίων illustrat Plutarchus in Pyrrho 4. 5.

§. 6. Κορκυραίοις — Κόρκυραν Mosq. etiam cap. 12. cf. II, 3, 7. 5, 2. et Observ. Crit. ad Hellenica p. 25. ubi tamen quod ex Spanhemii commentariis affertur, probari non potest, nam quod h. l. in Vulgata est Κερκυραίοις, Κέρκυραν, idem reperitur apud Herodotum, Thucydidem, Diodorum Siculum et alios. sed Κορκυραίων est in numis. De *Corcyra* a Pyrrho expugnata cf. 12, 2 et Justin. XXV, 4. Alia de hujus belli causa habet Plutarchus in Pyrrho 9. 10. Corayus καὶ ἄλλως pro καὶ ἄλλοις legendum esse conjecit. δεδήλωκεν Mosq. Clavier, Porsonus. δεδήλωται Vulgata.

C A P U T XII.

§. 2. Pro πρότερον ἔτι Casaubonum ad Polyb. p. 118 legere τῷ πρότερον ἔτι Valckenarius adnotavit. ἀδύνατοι — ἀνέπεισαν. Inest anacoluthon; scribendum enim fuit: μάλιστα δὲ διὰ τῶν πρέσβεων ἀνέπεισαν, Accusativus τὸν πόλεμον pendet a verbo πολεμοῦντι. Κέρκυραν Vulgata. cf. ad 11, 6. πρεσβείων Mosq. Sed huc pertinet illud apud Suidam: πρέσβις, πρέσβεως (leg. πρέσβεος ex Gregor. Cor. p. 401), προπαροξυτόνως· οὐχὶ δὲ ἀπὸ τῆς πρεσβεύς (ita Vacken. ad Ammon.) εὐθείας. — λέγεται δὲ καὶ πρέσβεων καὶ πρεσβευτῶν, ἑκατέρως παρὰ τοῖς ῥήτορσιν. μνήμη — ἀπόγονος. cf. Baylii Diction. s. v. Pyrrhus Not. F.

§. 3. τῶν Πύρρου ἔργων Loescher in codice Oporiano legit, et Clavier ut probabilem lectionem repetivit, sed ei neque Amasaei neque Dom. Calderini favet interpretatio. Quum scriptor significare videatur opera sua aetate exstantia, quibus inscriptum erat ἔργων Πτολεμαίου seu Σελεύκου seu Λυσιμάχου seu Πύρρου ὑπομνήματα, non opus erat, ut adjungeret Genitivum Πύρρου. ἐπιλέγεσθαι legere etiam 19,

3. 37, 3. II, 2, 2. 3, 8. IX, 29, 1. X, 24, 3. 25, 2. adde I, 22, 7. Herodot. I, 125.

§. 4. Τὴν Ἰνδῶν Mosq. Vindob. τὴν τῶν Ἰνδῶν Vulgata, e dubitatione, utrum rectius esset, nata. cf. ad 3, 5. ἄλλο τι Vid. Mosq. Victorius, Clavier, Amasaëus et Dom. Calderinus, vertentes *aliud quam. ἄλλως τε* Vulgata. ὅσα Vind. Clavier, Porsonus. ὅσος Vulgata. ὅσον Facius conject. Sic ὅσα γε X, 25, 2. Sensus: *quantum attinet ad opera et res quas hominum manus fabricantur.* Per ἔργα videntur aedificia, per ἀνδρῶν χειρῶς autem simulacra, statuæ, ci-stae, mensae, lecti, equorum ornamenta significari. Hinc χειροτέχνης, χειροτεχνία; Πολυκλείτου χεῖρ (apud Pollucem II, 4, 31), *veterum manus* apud Barthium ad Statii Silv. I, 3, 47. ἐωράκεισαν Mosq. ἐωράκεσαν Vulgata. οὐδεμίαν μνήμην Mosq.

§. 5. De formula φρονεῖν ἐπί cf. ad IV, 1, 2. ἐπήρθη iterum IX, 32, 5. Activum est III, 4, 4. X, 19, 5. ubi fere jota subscribunt. cf. ad I, 6, 6. ἐπαίρω, τὸ παρακινῶ. Sic in Anecd. Zonarae praefixis p. LXXXII, et ita apud quosvis scriptores inveniri, adnotavit Valckenarius ad Eur. Hipp. 322. ἀλούσης Ἰλίου Clavier perperam reddidit: à l' époque du siège de Troie. πως pro πω Vind. ἔδουσι vulgo. Μαγνυρεῖ—ἔπος. cf. ad II, 6, 2.

C A P U T XIII.

§. 1. ἠτιήθη ταῖς ναυσίν, ἐς Aldina, Francofurtana, Kuhnius, Clavier. ἠτιήθη, ταῖς ναυσίν ἐς Facius. Articulus ante ναυσίν abest a Vindobonensi. διέπεμψε Vind. Clavier. διέπεμπε Vulgata. cf. 7, 3. Antigonus est ὁ Γονατᾶς. ὡς οἱ τὰ γράμματα Clavier conjectit. Sed ex nostra loquendi ratione ita diceretur: Ἀφικομένων δὲ τῶν ἀγγέλων, συνήγαγεν, ὡς οὐν γράμματα ἀπεδόθη, τοὺς ἐν τέλει—καὶ οὐδὲν μὲν τούτων, ἃ εἶχε τὰ βιβλία, ἀνεγίνωσκεν, ἔλεγε δὲ ἤξειν συμμαχίαν. ἦκε Vatic. sed ἦλθε margo.

§. 2. νίκην, ὡς παραπολὺ γένοιτο. Similiter παρὰ πολὺ γενομένης τῆς νίκης III, 18, 3. κρατεῖν et κρατεῖσθαι παρὰ πολὺ I, 10, 2. 5. τὰ ante ἀνατεθέντα deest in Mosq. Duplicem Sylburgius proposuit conjecturam: ὅπλα τοῦ Κελτικῶυ vel ὅπλα τῶν Κελτῶν, neutram Vulgata ὅπλα τῶν Κελτικῶν meliorem. Sic Polybius V, 14 τινὸς τῶν Αἰτωλικῶν et 17 τῶν Γαλατικῶν οὐκ ὀλίγους pro Αἰτωλῶν et Γαλατῶν.

ὄπλα h. l. *clypei*, ut VIII, 50, 1. et *arma* in Virgil. Aen. III, 288. *τε* inter *ἐς* et *τὸ τῆς* Facius delendum censuit, quod, si reputaveris, hoc voluisse Pausaniam: *ἐς τε τὸ τῆς Ἀθηνῶς ἱερὸν — καὶ ἐς τὸ Διὸς ἐν Δωδώνῃ*, et orationem esse anacoluthon, non probabis. De *Ionია Μίνερνα* apud Thessalos culta cf. Not. ad Hellen. p. 200. et de *Κελτικαῖς Θυροεῖς* Paus. VIII, 50, 1. *Ἰωνίδι* primam h. l. corripit, sed in Apollon. Rhod. I, 551. 721 producit. *ἐκρέμασεν* etiam Clavier, ut in Plutarchi Pyrrho 26. *ἐκρέμασε* Vulgata. Laudibus his *Ἀλχημιαὶ — Ἀλακίδααι* non inferiores sunt in Hesiodi versiculo apud Polybium V, 2. Cf. ad hoc prius epigramma Jacobsii Adn. crit. ad Anthol. Pal. p. 155 et ad posterius p. 917. *Ἀσίδα* primam producit etiam X, 15. apud Diod. S. XI, 62. ut *Ἀσιός* in Homer. Iliad. II, 461. sed *Ἀσίη* et *Asia* corripit in Plutarchi Themist. 8. Paus. IX, 18. Diod. S. XI, 62. Virgil. Georg. II, 171. III, 30. rursus in *Asia palus* producit in Virg. Aen. VII, 701. *Ἐλλάδι γὰρ δουλοσύναν ἔπορον* Porsonus conjecit. *μεγαλαυχήτας* Vindob. *Μακηδονίας* etiam Clavier et Jacobsius. cf. VII, 8, 5 et Ovidii Met. XII, 466. *Μακεδονίας* Vulgata. In epigrammate Anthol. Pal. T. I p. 295 legitur *Μακηδόσιν*, sed in Etym. M. p. 487, ubi initium hujus epigrammatis repetitur, scriptum est *Μακεδόσιν*.

§. 3. Constructio est: *Κλεώνυμος δὲ αἴτιος ἐγένετο Πύρρῳ μὴ ἐς ἅπαν καταστρέφασθαι Μακεδόνας, παρ' ὀλίγου ὅμως ἤκοντι* scilicet *ἐς ἅπαν αὐτοὺς καταστρέφασθαι*. Recte *τὰ ἐν χειρὶν* Mosq. Victorius, Clavier. *τὸ ἐν χειρὶν* Vulgata. Sed similiter *τῶν ἐν χειρὶν* IV, 17, 4. De hoc *Cleonymo* III, 6. Plutarchi Pyrrhus 26. *ἐπῆγε* Mosq. Vind. Clavier. *ἐπήγαγε* Vulgata; quod tempus adhibetur etiam infra III, 6, 2 de eodem. *ἦν* — *δηλώσω* non in Laconicis, sed hic post genus *Cleonymi* expositum hoc ipso §. *ἔσχε* etiam Clavier. *ἔσχεν* vulgo. *νεώτερος* Mosq. Victorius. *ὅς*, quod in Vulgata deest ante *ὄτῳ*, cum Clavierio inserui, quum Loescher *οὗτος*, Porsonus autem *καὶ Κλεώνυμος* insertum voluisset. *ἐς τὴν* Mosq. *εἰς τὴν* Vulgata. *ὄτῳ δὴ τρόπῳ* modo quodam, quisquis ille fuerit, modo nescio quo *Pyrrhum accersens in Laconiam adduxit*. Sic *ὄστις* et *ὅστις* δὴ saepe apud Pausaniam, veluti I, 24, 2. II, 7, 2. 9, 7. III, 8, 1. IV, 24, 2. V, 1, 7. 24, 1. cf. Herod. III, 145.

§. 4. *Τῆς ἐν Λεύκτροις*. cf. ad 28, 2. *συνεχώρει* in Victorii Adnot. *Λεωνίδῃ* Mosq. *πρὸς τῇ νήσῳ Σφακητῆρα*. cf.

IV, 26, 1. 36, 4. Letronnius hic quoque πρὸς interpretatur in; male. cf. de his rebus Thucyd. IV, 14 sqq. Prius enim ad Sphacteriam, deinde in hac insula res gerebatur. τρίτον Vind. Clavier. τρίτος vulgo.

§. 5. ὀλίγον ἤλθεν ἐλεῖν. cf. 10, 2. τετειχισμένης etiam Victorius. τετειχισμένην Aldina.

§. 6. τὰ πολλὰ Vind. Facius, Clavier. τὰ a Vulgata abest.

§. 7. De hoc *Leucea* ad II, 19, 4. In Victorii Adnot. est *Λυκίος* forsan *Λυκίας* enotaverat Victorius. καὶ σφισιν n. l. cf. II, 21, 5.

§. 8. Hunc locum usque ad κατέστρεψεν ἔς τοῦτο Clavier quoque capiti XIII attribuit. Sed idem in verbis Θαῦμα δὲ—τελευτήν perperam putavit αὐτοῖς mutandum esse in τοῦτοις. Difficultas, si qua est in hoc loco explicando, removebitur, si virgula post *Αἰαιιδῶν* posita fuerit. Θαῦμα ποιῶμαι idem est quod θαυμάζω, ut ἐπίδειξιν ποιῶσθαι i. q. ἐπιδείξασθαι. v. Valcken. ad Herod. III, 25. Ne quis objiciat, hanc formulam requirere quartum casum, ut apud Herodot. VIII, 74 θαῦμα ποιούμενοι τὴν Εὐρυβιάδεω ἀβουλίην, hic Accusativus, in nostro loco supplendus, est τοῦτο. Sensus ergo est: τοῦτο δὲ θαυμάζω τῶν καλουμένων Αἰαιιδῶν, αὐτοῖς κατὰ τὰ αὐτὰ συμβῆναι τὴν τελευτήν. De qua structura cf. Matthiaei Grammat. §. 373. *Homeri* locus est *Iliad.* XXII, 359 sq. *Pythiac* jussu caesum *Neoptolemum* neque in *Pausania* iterum, neque in alio scriptore relatam legimus, sed caedes ejus per *Machaëreum* Delphicum hominem et *Apollinis* sacerdotem (v. *Strabo* IX, 421. *Paus.* X, 24, 4. *Pherecyd.* *Fragm.* p. 226) facile dici poterat *Pythiae* monitu facta esse. Cf. de caede *Neoptolemi* etiam ad II, 29, 7. συνέβη ante τὰ ἔς *Porsonus* insertum judicavit. Idem correxit οἷς *Ἰερώνυμος*—ἔγραψεν, et sane διάφορος etiam hoc significato positum est cum *Dativo*, ut I, 30, 4. Reliqui enim, quos idem laudavit, loci alius generis sunt. Nos olim in *Comment. Societ. Philol. Lips.* IV, 1, 3 proposueramus emendationem ὦν *Ἰερώνυμος*—ἔγραψεν in eandem incidit *Clavier*. διάφορος hac significatione cum *Genitivo* constructum est II, 14, 1. V, 2, 4. Pro ἀνδρὶ—συνόντα *Facius* voluit vel ἀνδρα vel συνόντι scribi; quorum neutrum probari potest; nam ἀνδρὶ et βασιλεῖ sunt copulanda; sic ἀνὴρ ποιητῆς III, 8, 1. cf. *Wun-*

derlich in Add. ad Aeschin. c. Ctesiph. p. 224. et oratio similis est Theocriteae VIII, 66: οὐ χροὴ κοιμᾶσθαι βαθέως σὺν παιδὶ νέμοντα. Ante ἀνδρὶ — συγγράφειν cogitando addes: τοῦτο δὲ οὐ θαυμαστόν. πᾶσα ἀνάγκη etiam Herodoteum est. v. Herod. I, 137. De v. ἐπελπίζειν cf. IV, 26, 3. Pro ἐν ibidem ἐς legitur. τὰ ἐς ἡδονὴν Ἀντιγόνοῦ γράφειν. cf. ad 9, 10. Pro ἀκμὴ est ἀκμῆ in Mosq. quod sequutus est Domitius Calderinus, vertens *robur*.

C. A P U T XIV.

Redit ad *Odeum*, de quo 8, 6 dicere coeperat, et recenset quae circa illud, et quae praeterea memorabilia in *Ceramico* erant §. 1 — 4.

§. 1. πλησίον — μόνῃ. κρήνη, quae in partibus urbis gracciae habebatur (X, 4, 1) et cui ut h. l. ita apud Thucydidem II, 48 φρέαρ opponitur, est *fons hominum manu exstructus, qui aquam adductam per unam seu plures fistulas emittit*. Hinc dicitur ὕδωρ ἐς αὐτὴν κατέρχεσθαι seu ζεῖν seu ὑποδόξειν X, 4, 1. II, 3, 3. IV, 31, 5. et Hesychius κρήνην interpretatur ὕδωρ ἀγώγιμον. In Etymologico M. deducitur a κερῶ, ὃ δηλοῖ τὸ ἐγγεῖν. Istiusmodi fontes erant interdum magnifice ornati, quare eos Pausanias πεποιημένους, ἀποδομημένους et κέκασμημένους dicit, ut h. l. et II, 3, 3. X, 4, 1. κρήνη μεγέθους εἵνεκα καὶ κόσμος καὶ ἐς τὸ πλήθος τῶν κίωνων θείας ἀξία laudatur I, 40, 1. adde II, 3, 5. Talis fons fuit etiam hic Ἐννεάκρουνος, a Pisistrato ita circumstructus, ut aqua collecta per novem fistulas emitteretur, ut ait Hemsterhusius ad Thom. Mag. p. 569, qui ibidem notavit Amasaci versionem huius loci. Hanc κρήνην Pausanias mox πηγὴν videtur dicere, sed non dicit, imo praeunte Thucydide II, 15 horum vocabulorum facit discrimen, namque IV, 31, 5 ea ita discernit, ut hoc *scaturiginem*, illo *fontem arte factum* significet, ergo hic κρήνην *fontis muros, tectum, tubos et ornamenta*, πηγὴν autem ejus *aquam scaturientem* dicit, Thucydidem sequutus, qui de ea pluralem adhibuit numerum. Unde etiam patet, quomodo Pausanias, quum h. l. dixisset, in urbe Athenarum hanc solam esse πηγὴν, tamen 21, 7 aliam κρήνην in urbe potuerit commemorare: neque vero sibi repugnat 28, 4, ubi alius πηγῆς mentionem injicit; at haec non in urbe sed in arce fuit. Ex Thucydidis l. l. discimus, fontem hunc, dum ejus scaturigines (πηγαί) apertae essent, Callir-

rhoen vocatum, a tyrannis autem muro atque tecto clausum ornatumque Enneacruron appellatum esse, et vicinum fuisse arci. μὲν γὰρ καὶ Mosq. Vind. Clavier. γὰρ in Vulgata deest, in Victorii Adnot. est post διὰ positum. ναοὶ δὲ ὑπὲρ τὴν κρήνην κ. λ. ὑπὲρ in perlustratione rerum deinceps positarum de iis quae post, ultra eam sunt, de qua hactenus dictum est. cf. II, 32, 6. 7. X, 25, 2. 26, 1. 29. et paulo post §. 5. Cereris et Proserpinae aedes dicta est Ἐλευσίνιον, ut est §. 2. forsitan etiam ἀνάκτορον τοῦ θεοῦ, ut apud Athenaeum V, 213 d. cf. ad Paus. II, 14 extr. ἐν δὲ τῷ. vide §. 3 init.

§. 2. ἐς αὐτὸ ὅποια Mosq. Inter παρεῖς et ὄσον ibidem est spatium quatuor fere litterarum vacuum. Διόπην Vind. Quid sit quod de Deiope hic sileatur, id Creuzer et Welcker videntur sibi aperuisse. v. illius Symbol. IV, 273. Ἑλλήνων, οἶμαι, μάλιστα Mosq. Vindob. Ἑλλήνων οἱ μάλιστα Facius, Clavier. quam lectionem etiam Sylburgius commemorat, sed ejus verba vitiose redduntur in Kuhn. ed. ita: »Quidam sic: Ἑλλήνων οἱ μάλιστα.« ἐς ἀρχαιότητα καὶ δῶρα, ἃ παρὰ θεῶν φασὶν ἔχειν Clavier. cum Facio, qui posterior »Sic, inquit, pro vulgata δῶρα παρὰ etc. corrigere haud dubitavi.« Sed hac correctione opus non esse intelliges, si bona Aldinae, Francofurtanae, Kuhnianae lectione Ἑλλήνων οἱ μάλιστα, quam cur Facius reliquerit, nos, eo tacente, non videmus, revocata, post ἀρχαιότητα distinxeris. Sensus nexusque hic est: *Qui inter Graecos maxime cum Atheniensibus de vetustate contendentes etiam munera a diis accepisse dicunt, sunt Argivi.* Domit. Calderinum eodem modo legisse planum facit haec ejus interpretatio: *athenienses et argivi in primis vetustate inter graecos contendunt, munera quoque accepta a diis olim ostentantes.* Haec δῶρα παρὰ θεῶν referuntur ad Cereris munera, δοθῆναι παρὰ Δήμητρος σπεῖραι καρπὸν ἡμερον. Ἀργείων Mosq. καθάπερ — Αἰγύπτιοι apud Herodotum II, 2. De hoc Pelasgo II, 16, 1. Idem teste Scholiasta ad Eurip. Orest. 930 πρῶτος ἄγρου (Spanhem. ad Callim. in Pallad. 4 vult ἄγρον) κατασκευὴν ἐξεῦρεν, et auctore Pausania II, 22, 2. Cereri templum Argis condidit, quae de eo Πελασγίς vocata est. Hic Agenor monente Palmerio Triopae filius, et Crotopi pater fuit. vide II, 16, 1. ἐλθεῖν φασὶν etiam Clavier et Porsonus. ἐλθεῖν φασὶ Vulgata. ἴσασι sciunt i. e. dicunt se scire. non opus igitur est Clavierii conjectura φασί. non ambigunt Dom. Calderinus. De Celso 39, 1. Orphei Theogoniam h. l. significari, opinatus est Harlesius in Fabric. Bibl. gr. I, 144. Baubo, Dysaulen, Triptoleum, Eumolpum,

Eubulea, γηγενεῖς, habitasse olim Eleusinem Clemens Alex. Adm. ad gent. p. 13 refert. *Eubuleus* Proserpinae filius est in Orphei hym. 28, 9 et Cicer. N. D. III, 21. sed in Orphei hym. 40 est Cereris filius. cf. Hermannus ad Orph. Argon. 24. De *Dysaule* cf. II, 12, 5. 14, 2. De *Chocriilo* nunc consulendus Naeke. ἔστ' εἰρημμένα haud dubie mutandum in ἔστιν εἰρημμένα. cf. §. 5. Sylburgius non, ut Facius ait, θυγατέρα pro θυγατέρας legendum esse adnotavit, sed utrumque et θυγατέρα et θυγατέρας ferri posse, illud, si Cercyon et Triptolemus vere fratres, hoc, si consobrini fuerint. Clavierius tamen θυγατέρα recepit cum Goldhageno, sed Vulgatam Amasaeus et Dom. Calderinus tuentur. De *Alope* et *Cercyone* cf. etiam I, 5, 2. Κερκυῶν scribitur apud Suidam et in Bekk. An. 380. *Rharus* Triptolemi pater etiam apud Hesychium ac Phavorinum. Videtur autem scribendum esse Πάρος, quum de eo dictum sit Πάριον πεδίον, quod commemoratur 38, 6. Πάρος etiam, quod denotat τὸ ἀμβλωθρίδιον βρέφος, ψιλοῦται, doctibus grammaticis. v. Bekk. Anecd. p. 693 et Lexic. περὶ πνευμάτων ad Valcken. Ammon. p. 242. καὶ ὅποσα [ἐς] ἐξήγησιν ἔχει τὸ ἱερὸν edidit Clavier ex conjectura Kuhni Facio probata. Kuhnius interpretatur: etiam ea, quae explicatione digna templum illud habet. Idem tamen addit: »Sed melius fuerit, si subintelligatur κατά.« Sic Kuhnius ingenue fatetur, se ipsum his conjecturis non multum tribuere. Equidem vocabulum ἐξήγησιν delendum censeo, ut e margine illatum, ubi ad voc. λόγου interpretationis causa videtur scriptum fuisse.

§. 3. ἐς θυσίαν ἀγόμενος Vulgata, sed ἐς θυσίαν ἀναγόμενος Mosquens. bene; cf. Homer. Iliad. VIII, 203. Herod. II, 60. Pausan. IX, 3, 4. δὲ καὶ καθήμενος Vindob. καὶ abest a Vulgata. Κνώσιος Mosq. Vindob. (etiam 18, 5) Clavier, ut II, 21, 4. et Strabo X, 477. ubi v. ad p. 476 Tzschuck. de scriptura. Κνώσιος Vulg. *Epimenides* putatur tempore inter turbas Cylonias et Solonis legislationem medio, ergo inter Olymp. XLV, 1 et XLVI, 3 Athenas venisse; idem dicitur praeter Athenas lustravisse Delum. v. Heinrichii *Epimenides* p. 16 sq. 63. 89 sqq. et de ejus somno diurno p. 39 sqq. Ejus vero haec ἔπη cur idem p. 130 interpretetur *carmina epica*, non satis assequor; quum Strabo X, 479 eum dixerit τοὺς καθαρμοὺς ποιήσαντα διὰ τῶν ἐπῶν. ἐκάθηρεν Vulgata. cf. ad III, 15, 3. Θάλης scripsi pro vulgato Θαλῆς, quum mox sequatur Θαλήτα· nam Θαλῆς flectebatur Θαλοῦ, ut Herod. I, 74. 75. sed Θάλης, Θάλητος. v. Moeris, Bekkeri Anecd.

1380 et Etym. Magn. 401 Lips. cf. Tzschuck. ad Strab. X, 480 (279). Infra X, 24, 1 *Θαλῆς* ferri potest. Simsonus autem in Chron. cath. hic *Θαλήτας* scribi iubens haud dubie erravit. οὔτε ἄλλως — ἦν. Junge ἦν etiam cum *προσήκων*, ut II, 14, 2 οὐ μὴν οὐδὲ *Κελεῶ* *προσήκων*, οὐδὲ ἄλλως ἦν ἐν τοῖς ἐπιφανέσιν Ἑλενσιῶν. Sic non est, quod cum Sylburgio (v. p. 930. a. ed. Kuhn.) enallagen inesse structurae inchoatae, et ἦν positum esse pro ὧν statuamus. De hoc *Polympasto*, quem ex Pindaro laudavit Strabo XIV, 643 (549), nuper quaedam Franckius in Callino p. 13.

§. 4. Ἔστι δὲ cum Clavierio. ἔτι δὲ Vulgata. *ναὸς Εὐκλείας* non in Agra, ut Chandlerus c. 18 significavit, sed in Ceramico interiore fuit. *Εὐκλεία* hic quoque Dianae cognomen esse, cum *Moro* (index ad Xenoph. Hellen.) judicamus. De *Diana Euclaea* cf. Paus. IX, 17 in. Plutarch. Arist. 20. καὶ inter ἀνάθημα et τοῦτο vulgo positum abest a Mosquensi. ἀπὸ *Μήδων* de *Medis*. ἀπὸ in rebus dedicatis. v. Valeken. ad Herod. V, 59. Heynius ad Virg. A. III, 288. Pausan. I, 28, 2. 13, 2. 36, 1. *Μαραθῶνι* ἔσχον Mosq. Vindob. Clavier, Schaeferus ad Lamb. Bos. p. 182. *Μαραθῶνα* ἔσχον Vulgata. Sed *σχεῖν* significans *προσορμίσασθαι* adsciscit Dativum. v. Bekkeri Anecd. I p. 173. ubi Thucydidis locus; alius ejusdem est III, 33 γῆ ἐπούσιος οὐ σχήσων ἄλλη ἢ Πελοποννήσῳ. Similiter Pausan. I, 32, 3 δῆμός ἐστι *Μαραθῶν* ταύτη τῆς Ἀττικῆς ἔσχον οἱ βάρβαροι. At 17, 6 est *Μαραθῶνα* ἔσχον, sed hoc est: *Marathonem occupaverant*. Réperitur etiam κατὰ additum, sed alio plane modo, ut I, 23, 3 κατὰ τὸν Χαλκιδικὸν ἔσχον *Εὐρύπων*, ἐνθα — *Μυκαλησσοῦ* ἦν i. e. in *Chalcidico Euripo* appulerunt ibi, ubi erat *Mycalessus*. οὐδενὸς δόξης — *ποίησιν* Vulgata. Post οὐδενὸς distinxī cum Sylburgio et Clavierio; tum *ποιήσει* scripsi cum Xylandro, Kuhnio et Clavierio. Sic δόξα ἐπὶ σοφία I, 25, 5. ὄνομα ἦν ἐπὶ κάλλει II, 6, 2. ἐτιμᾶτο ἐπὶ τῇ ποιήσει II, 20, 7. in quibus ἐπὶ est propter. πρὸς Ἀρτεμισίῳ Mosq. Vindob. ut Loescher conjecerat. cf. ad I, 2, 2. πρὸς Ἀρτεμισίου Vulgata. Pro vulgato ὄνομα προτεθέν, ut Lobeckius tum in indice lectionum a. 1816, tum ad Phrynichum p. 94, et Porsonus emendarunt, scripsi ὄνομα πατρόθεν. iidem laudarunt Paus. II, 7, 3. III, 14, 1. VII, 7, 4. quibus addes Herod. VI, 14: καὶ σφι τὸ κοινὸν τῶν Σαμίων ἔδωκεν ἐν στήλῃ ἀναγραφῆναι πατρόθεν. Loescher conjecerat προῦθηκε. ἔγραψεν vulgo. Epigramma, quod Pausanias respicit, est in Anthol. Pal. T. II p. 748. ἀνδρείας ut IV, 25, 2. 29, 1. ἀνδρείας vul-

go. Marathoniam pugnam Plato quoque Legg. IV p. 167 Bip. (707) Salaminiae praefert.

§. 5 — cap. 19 extr. cf. Excursus.

§. 5. Ceramico relicto pergit ad Vulcani et Veneris Uraniae templa. Quod O. Mueller in Erschii et Gruberi Encycl. T. 6 p. 237 ex verbis hujus loci Ἐπεὶ δὲ — Ἡφαίστου colligit, hoc Vulcani templum collis cujusdam, forsitan Arcopagi, dorso impositum fuisse, id, quantum equidem videam, nullo nititur argumento. cf. quae modo ad §. 1 de v. ὑπερ dicta sunt. ὅτι μὲν ἀγαλμά οἱ Mosq. τὸν — λόγον. vide I, 2 extr. 18, 2. γλαυκὸς Letronne interpretatur non cum Clavierio *bleu foncé*, sed *bleu tirant sur le jaune seu verdâtre*. τούτοις — θυγατέρα εἶναι. Idem habet Herodotus IV, 180. Quod in Notis ad Hellen. p. 377 diximus, per *Tritonidem* paludem et hic et apud Herodotum significari Deam seu Nympham ejus, id confirmatur Homeri Iliad. II, 865 τὴν Γυγαίην τέκε Ἀίμνη. ut hic recte *Αἴμνη*, sic in nostro loco et Herodoti *Αἴμνης* scribendum pro *λίμνης*. Ποσειδῶνι τοὺς ὀφθαλμούς Vindob.

§. 6. Ἀφροδίτη Οὐρανία apud Aegiratas teste Pausania VII, 26, 3 distinguebatur a *Dea Syria*. quidni quaeramus, an apud hos solos? Templorum *Veneris Uraniae* antiquissimum Ascalone fuit, et ad ejus exemplum illa in Cypro et Cytheris exstructa sunt teste Herodoto I, 105: idem hujus Deae cultum Persas ab Assyriis accepisse tradidit I, 131. De Venere in *Cytheris* culta Paus., III, 23. Sed Hesiodo auctore Theogon. 192 sq. Venus e *Cytheris* in *Cyprum* transiit. Venus *Urania* Athenis, etiam in hortis habuit aedem. vide 19, 2. σέβειν et σέβεσθαι promiscue eadem potestate. cf. 26, 7 cum II, 7, 7. Similiter promiscue κατεστήσατο et κατέστησε. cf. 22, 3. IV, 1, 5. Plutarch. Camil. 20. Est autem hoc verbum proprium in *constituendis ritibus et religionibus*. καὶ ταῖς ἀδελφῶν. Pausanias ut 5, 4 ita hoc loco Pandioni posteriori Procnen et Philomelam filias contribuit, easdem igitur Aegei dicit sorores fuisse. Aliam etiam Pandionis II filiam Aegeique sororem Pausanias commemorat 39, 5. A. Letronne legendum opinatur Ἀθηναίων Ἀθμονεῦσιν vel Ἀθηναίοις Ἀθμονεῦσιν, quia scilicet, si Ἀθμονέων pendeat a δήμος, Genitivus carere non possit articulo; sed vide 31, 3 extr. Quibus inmissis tantum monemus, Ἀθηναίους h. l. esse Ἀττικοὺς. Similiter Ἀθῆναι de Attica. v. ad Hellen. p. 257. adde Herod. IV, 99, ubi Ἀθηναῖοι dicuntur Sunium habitare.

C A P U T XV.

§. 1. *Poecilen* Aeschinis quidem aetate ad forum fuisse ex his ejus verbis contra Ctesiph. p. 156 Wunderl. (163 seu 575) intelligitur: Προσέλθετε (fors. Προέλθετε) οὖν τῇ διαβολῇ καὶ εἰς τὴν στοᾶν τὴν ποικίλην. Ἀπάντων γὰρ ὑμῖν τῶν καλῶν ἔργων τὰ ὑπομνήματα ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀνάκειται. Hoc confirmatur aeneo Mercurii simulacro, quod de foro ubi stetit ἀγοραῖος Ἐρμῆς dictum, vicinum Poecilae fuit. Sic enim Lucianus in *Jove Trag.* 33 Ἐρμῆς ὁ ἀγοραῖος ὁ παρὰ τὴν Ποικίλην. ubi Scholiasta *Agoraei* cognomen ita interpretatur: ὡς ἐν τῇ ἀγορᾷ ἰδρυμένος. Sed apud Pausaniam nulla est significatio, Poecilen in foro fuisse; neque eam Ceramici finibus includit, sed extra eos ponit, ut patet e cap. 14, 5. Pausaniae sequentes vestigia, Poecilen inter Ceramicum, Vulcani Venerisque Uraniae templa, et inter eum fuisse locum, quem cap. 17, 1 ἀγορὰν vocat, quae necesse est diversa fuerit ab ἀγορᾷ, vulgo vetere dicta, et Ceramico attributa, ergo utrique foro et veteri et recentiori appellatō interpositam cogitabimus vel vicinam. De hoc *Mercurio Agoraeo* cf. praeter d. l. Luciani etiam Philochori *Fragm.* p. 48 sq. ubi quae hic dicitur πύλη, vocatur πύλις. Hanc portulam O. Mueller in *Erschii et Gruberi Enc. T. 6 p. 232* probabiliter existimat fori fuisse, sed haud dubiè pro recentiore voluit vetus significare forum, quum addat, Pausaniam per hanc portulam videri ad Poecilen perrexisse. Hawkinsius credidit, hanc πύλην et τὰς τοῦ Κεραμικοῦ πύλας easdem esse, p. 509 in *Walpolii Turkey*. Hunc *Plistarchum* memorat etiam *Diodorus Sic. XIX, 77. ἐπέτραπτο Mosq.*

§. 2. De hoc et duobus proximis paragraphis observationum quaedam Amaltheae volumini secundo inserendas nuper ad Boettigerum misimus. E verbis ἐν τῷ μέσῳ τῶν τοίχων apparet, hanc porticum a tribus partibus clausam, a quarta autem, qua aditus patebat, apertam fuisse. ὁ μέσος τῶν τοίχων apertae parti seu introeuntibus oppositus, reliquis duobus parietibus haud dubiè longior fuit. De alia porticu loquens, medium ejus parietem τοῖχου τὸν πέραν dicit I, 3, 2. Pausanias Poecilen ingressus, primum accedit ad alterum ex parietibus ejus angustioribus, in quo erant picta, quae narrantur verbis αὐτῆ δὲ—συνιόντες. Hinc progreditur ad medium eumque ampliorem parietem, qui continebat res verbis ἐν δὲ τῷ μέσῳ—καὶ Κασσάνδραν §. 3 expositas. Inde se convertit ad alterum parietem breviorē, qui quae comprehenderit, enarrat §. 4.

De Oenoë ista II, 25, 2. Hujus pugnae ad Oenoën iterum fit mentio X, 10, 2. Pro ταῖς γυναιξίν Clavier voluit ταύταις γυναιξίν legi. At quoties articulus locum tenet pronominiis! cf. I, 23, 10. II, 5, 4. 38, 7. τὸ ἐς τοὺς κινδύνους ἀφειδές » animus sibi non parcens in adeundis periculis.« Sylburgius. ἐς pro vulg. εἰς Mosq. Hunc Amazonum exercitum contra Athenas profectum e solis constitisse mulieribus, veteres non crediderunt. Lysiae enim dicuntur παραλαβοῦσαι τὰ μαχιμώτατα τῶν ἔθνῶν στρατεῦσαι ἐπὶ τήνδε τὴν πόλιν Epitaph. cap. 2. εἰ δὲ pro εἰγε Mosq. Victorius.

§. 3. Trojam captam et Trojanas mulieres hic pinxerat Polygnotus, ut constat e Plutarchi Cim. 4, ubi additur, historicos et Melanthium poetam memoriae prodidisse, Polygnotum gratuito hanc pinxisse porticum. Nolo reliqua persequi. v. Boettiger de raptu Cassandrae p. 42 et in Ideen zur Archaeol. der Malerei p. 284 sqq. 122. Winckelmanni Opp. VIII p. 326. Ajacis hoc facinus saepius arte expressum. cf. V, 11, 2. 19, 1.

§. 4. τελευταῖοι cum Clavierio. Sic τελευταῖα ἐν τῇ γραφῇ Πενθεσίλεια V, 11, 2. et hic paulo post ἔσχαται τῆς γραφῆς νῆες. τελευταῖον Vulgata. Appositus autem Genitivus singularis τῆς γραφῆς locum tenens pluralis omnia significat quae in hac porticu picta erant. Similiter V, 11, 2 quum Παταίον γραφὰς commemorasset, de extrema earum parte loquens τελευταῖα ἐν τῇ γραφῇ Πενθεσίλεια dicit pro plurali ἐν ταῖς γραφαῖς. A Panaeno hic pictam esse pugnam Marathoniam constat e V, 11, 2 et Plinio XXXV, 8. Hujus autem pugnae pictae, de qua legi meretur Boettiger in Ideen zur Arch. d. Mal. p. 249, tres Pausanias ipse partes distinguit, primam et spectantium oculis quasi proximam verbis: Βοιωτῶν — τὸ ἔργον, secundam eamque mediam his: τὸ δὲ ἔσω — ἀλλήλους, tertiam et quidem remotissimam ita significans: ἔσχαται — Ἕλληνας. In qua tertia parte innuit fuisse Marathonem heroën, Theseum, Minervam et Herculem, rursus in prima Callimachum, Miltiadem et Echelum heroëm. Verba igitur Βοιωτῶν κ. λ. ita interpretanda sunt: Πρῶτοι μὲν ταύτης τῆς γραφῆς εἰσὶ Βοιωτῶν οἱ Πλάταιαν ἔχοντες καὶ ὅσον ἦν Ἀττικὸν, ἰόντες ἐς χεῖρας τοῖς βαρβάροις. Nell' ultima parte poi è la battaglia di Maratona. Da un lato i Beozj di Platea, e tutte le truppe attiche vengono alle mani co' barbari. Nibby. Verba ἔστιν ἴσα παρ' ἀμφοτέρων ἐς τὸ ἔργον similia sunt illis, αὐτοῖς ἐξ ἴσου καθέστηκεν ἡ μάχη I, 17, 2. et αὐτοῖς τὸ ἔργον ἐξ ἴσου καθέστηκε. Post ἔργον majorem distinctionem adhi-

bui. τὸ ἔσω τῆς μάχης vera, me quidem iudice, lectio est, quam Dom. Calderinus ita expressit: *intra proeliantium tumultum fuga est barbarorum.* τὸ ἔσω τῆς μάχης est id quod est ultra, supra pugnam illam modo memoratam et in prima parte expressam, illa quasi remotius a spectantium oculis. Simillime loquitur X, 29 de tabula quadam picta: ἔσωτέρω τῆς Κλυμένης. Μεγάρων ὄψει ultra seu supra seu post Clymenen, ergo longius a spectantium oculis remota fuit Megara. Sensus est: *Quod autem attinet ad id, quod ulterius post illam pugnam est, et longius recedit a spectantibus, fugientes conspiciuntur barbari.* Loescher coniecit ἔσω τῆς γραφῆς, quod Nibbyi sequuta est interpretatio: *Nel centro della pittura poi veggonsi i barbari, che fuggono.* Sed non opus est hac medicina, quum sana sit Vulgata. Minus etiam probabitur quod Clavier edidit: ἔξω τῆς μάχης, *hors du champ de bataille.* ἐς τὸ ἔλος. Hoc in Etym. Mag. p. 332 τὸ πρὸς Μαραθῶνα ἔλος dicitur, et infra cap. 32, 6 λίμνη τὰ πολλὰ ἐλώδης. De qua palude cf. Chandler c. 35. Hobhousius autem scribit Ip. 431: *the lake into which the Persians were driven, was that formed by the Charadrus under the hills of the isthmus of Rhamnus.* ἔσχαται Mosq. ἔσχαται Vulgata. Nibby bene vertit: *in fondo sono le navi fenicie.* ἐνταῦθα — Ἡρακλῆς. De praesentia horum heroum et Minervae (Poliadis) in pugna Marathonia cf. ad 32, 4. Quibus heroibus egregie insertus est *Theseus*, alter Athenarum conditor, cuius φάσμα τῶν ἐν Μαραθῶνι πρὸς Μηδους μαχομένων ἔδοξαν οὐκ ὀλίγοι ἐν ὄπλοις καθορᾶν πρὸ αὐτῶν ἐπὶ τοὺς βαρβάρους φερόμενον teste Plutarcho in Thes. 34. ἀρνίοντι pro ἀνιόντι est in Victorii Adnot. et in Vatican. ἐνομισθῆ θεὸς πρῶτοις Mosq. Vatican. Clavier, Porsonus, qui laudavit 34, 3. ἐνομισθῆ θεὸς ἐν πρῶτοις Vind. ἐνομισθῆ ἐν πρῶτοις Vulgata. Jam Loescher voc. θεὸς insertum voluerat; recte; cf. 32, 4. addē illud Diodori Sic. IV, 39: Ἀθηναῖοι πρῶτοι τῶν ἄλλων ὡς θεὸν ἐτίμησαν θυσίαις τὸν Ἡρακλέα. Herculis τέμενος in campo Marathonio memorat Herodotus VI, 108. 116. τῶν μαχομένων κ. λ. Satis est ablegavisse ad Cornel. Nep. Miltiad. 6. et Plin. XXXV, 8. ἤρητο Clavier, ut Facius emendaverat. qui ab atheniensibus imperator electus fuerat Dom. Calderinus. era stato scelto Nibby. De ἀρεῖσθαι ita constructo vidē ad 6, 8. ἤρητο Vulgata. ἤρητο Mosq. Vindob. Ἐχετλος etiam Amasaeus et Domit. Calderinus. Ἐχετλαῖος est 32, 4.

§. 5. De Scionaeorum defectione ab Atheniensibus et ὀλέθρῳ Philochori Fragin. p. 60. et Intrpp. ad Isocr. Paneg.

29. ἐπαληθιμμένης Vindob. cf. Lobeckius ad Phryn. p. 32 sq. ἀλήλιπται est V, 11, 2 p. 402 in. adde Bekkeri Anecd. p. 20. 383. μὴ σφᾶς ὅ τε χρόνος λυμῆνηται καὶ ὅσα Λακεδαιμονίων εἶναι λέγεται Vulgata, quanquam Aldina post ὅσα habet virgula. Facius conjecit: μὴ—λυμῆνηται καὶ ἰὸς, Λακεδαιμονίων. et aerugo. quod recepit Clavier et expressit Nibby.

Porsonus quoque putavit καὶ ὅσα ortum esse ex ΚΑΙΟΣ. Hac autem nobis quidem verior videtur Kuhnii emendatio μὴ—λυμῆνηται καὶ ὅσα ἄλλα, Λακεδαιμονίων. Facile intelligitur, quomodo νοκ ἄλλα inter ὅσα Λακεδαιμονίων excidere potuerit. Ad ὅσα ἄλλα animo additur e praecedentibus repetendum λυμῆνηται. Sanc quidem aliis in locis plenius reperitur hoc loquendi genus, veluti X, 23, 5 extr. 25, 2. II, 27, 8. Hic autem quia λυμῆνηται e proximo repetitur, non opus erat additamento. Caeterum si opus sit, doceri potest, absolute etiam dici, ut V, 21, 1: οἵ τε ἀνδριάντες καὶ ὀπόσε ἔλλα, τὰ πάντα ἐστὶν ἀναθήματα.

C A P U T X V I .

Digressio de Seleuco.

§. 1. ὀλίγον ἀπωτέρω, ut 38, 9. II, 3, 2. 20, 4. IV, 36, 2. V, 6, 4. sed etiam ὀλίγω—ἀπωτέρω. sic I, 39, 2. Hanc Seleuci statuam a Bryaxi factam esse, et a Plinio memorari XXXIV, 19, 13, Heynii opinio est in Antiq. Aufs. I, 232. ὡς ὠρᾶτο Clavier, ut est in cod. Casaubon. et Sylburgius conjecerat. ὅς ὠρμ. Vulgata. cf. 31, 2. Σέλευκος—Λάγου, cf. 6, 4. τοῦ Λάγου Vind. αὐτὸν ἀπέκτεινεν Ἀντίγονον i. e. cum aliis regibus pugnavit adversus Antigonum, in quo proelio interfectus est Antigonus. vide 6, 7. Plutarchi Demetr. 658 Frob. ἐπιστρατεύσαντα Mosq. Victorius, Domit. Calderinus, Clavier. ἐπιστρατεύσας Vulgata. Demetrius ipse se tradidit Seleuco apud Plutarchum in Demetr. 666 Frob. adde Justin. XVI, 2.

§. 2. μὲν καὶ Mosq. Vind. Clavier. μὲν οὖν καὶ Vulgata. Similiter μὲν οὖν καὶ pro μὲν καὶ est II, 31, 9. Pro παρ' αὐτὸν est παρ' αὐτῆ in Victorii Adnot. προσίων estne in προϊῶν mutandum? λαθῶν Clavier, ut Kuhnii conjecerat, et est in Victorii Adnot. ut marginis lectio. disoppiatto Nibby. μαθῶν Vulgata. In vulgata διαρπάσαι δὲ ἐπιτρέψας τὰ χρήματα τοῖς βασιλεῦσιν, quam sequuti sunt Amasaes et Dom. Calderinus, plerique offenderunt. Loescher conjecit τοῖς

στρατιώταις, Kuhnius et Goldhagenus τοῖς ἐπιβουλεύουσιν, Palmerius τῶν βασιλείων, Facius τῶν βασιλέων, quod Clavier et Nibby receperunt. Sane etiam I, 43, 2 Μεγαρέων et Μεγαρεῦσι sunt confusa; sed quem haec conjectura, eundem sensum habet Vulgata, si τοῖς mutaveris in τὰ, namque τὰ χρήματα τὰ βασιλεῦσιν idem est quod τὰ χρήματα τῶν βασιλέων, et Pausanias saepe Dativum loco Genitivi cum substantivo copulavit. vide ad I, 18 extr. ἐβασίλευε Mosq. ἐβασίλευσε Vulgata. De Ptolemaeo Cerauno ejusque caede Valesius ad Diod. Sic. Exc. p. 562.

§. 3. τοῦτο μὲν — Ἐέρξου. Forsan Apollinis Didymei responsa de Seleuci futura felicitate hunc regem moverunt, ut istam statuum ἐς Βραγχίδας remitteret; quam suspicionem Wesselingius proposuit ad Diod. XIX, 90. ὑπελίπετο Vind. Mosq. etiam postea. ὑπελίπετο Vulg. cf. ad II, 3, 8.

C A P U T XVII.

§. 1. Haec ἀγορά putatur esse recentior, et ita dicitur Meursio in Ceramico. gen. 16. (ubi etiam ἡ ἀρχαία ex Harpocrate et Suidamemoratur), Hawkinsio et O. Muellero, qui duo posteriores cum arci versus septentrionem posuerunt. adde Strabo X, 447. et dicta ad I, 15, 1. ἐς ἀπαντας ἐπίσημα in vulgus nota; nec video, cur Sylburgium Facius notaverit vertentem omnibus nota. De Misericordiae ara Athenis Meursii Ceram. 16. ubi etiam illud e Statii Th. XII, 481 sqq. assertur: *Nulla autem effigies, nulli commissa metallo Forma Deae.* In Dom. Calderini versione est oleae ara. Similis transformatio narrabitur ad II, 5, 5. Distinctio post θεῶν tollenda est inter ᾧ et μάλιστα ponenda. Letronne autem putavit ᾧ—ὄντι ὠφελίμων corrigendum esse. *Humanitatis* laudes hic Atheniensibus tributas confirmat Diodoras Sic. IV, 65 extr. et 57. ἐς inter καὶ et θεοῦς deest in Mosq. et Vindob. Caeterum de Atheniensium δεισιδαιμονία seu σπουδῇ ἐς τὰ θεῖα cf. etiam 24, 3. et Acta Apost. 17, 22. De *Verecundiae* et *Famae* aris Meursii Ath. Att. III, 2. Phavorinus: *Αἰδῶ, καὶ ὁ βωμὸς ὁ ἐν τῇ ἀκροπόλει. Αἰδοῦς ἀγάλμα* est III, 20, 10. *Φήμη* jam Hesiodo Dea est in Opp. extr. apud Homerum autem *Ossa* Jovis nuncia est, ipsi autem *πανομφατώ* ara fuit dicata. Sed locus classicus de dea *Fama* est apud Aeschinem adv. Timarch. p. 46 sq. in Biblioth. classica. Ὀρη, quam interpretantur *Alacritatem, Vigilantiam, Valorem, Impetum,*

impetum et strenuitatē bellicam, nobis est *Alacritas* seu *Impetus ad res suscipiendas gerendasque*. Ab Augustino C. D. XIX, 4 ὄρμη redditur *impetus vel actionis appetitus*, et a Plutarcho de Stoic. Repugn. p. 461 Frob. explicatur τοῦ ἀνθρώπου λόγος προστακτικός αὐτῷ τοῦ ποιεῖν. Apud Augustinum de Cic. D. IV, 11 est Dea *Stimula*, de stimulis, quibus ad actum homo impellitur; quae τῇ Ὀρμῇ simillima est. cf. praeterea Paus. I, 24, 3. Corayi conjectura est Ὀρμη̄ς. |

§. 2. Foro recenti vicinum Ptolemaeum gymnasium, et huic Theseum. Ptolemaeum gymnasium huic foro versus caurum, et rursus huic gymnasio Theseum versus caurum fuit. *Ptolemaeum gymnasium* prope forum fuit, cf. II, 10, 1. Scripsimus autem Ἐν δὲ τῷ γυμνασίῳ — Πτολεμαίῳ — καλουμένῳ pro vulgato — Πτολεμαῖον — καλουμένῳ. cf. ad 39, 5. Eandem emendationem nunc reperi in Victorii Adnot. Hoc gymnasium *Ptolemaeum* (sic etiam Dom. Calderinus) vocatum esse, docet Cicero de Fin. V, 1 in it. Sylburgius tamen conjecit vel *Πτολεμαίου* (quod idem Letronnio in mentem venit) vel *Πτολεμαῖον*. Neque Lobeckius ad Phryn. p. 370 formam *Πτολεμαῖον* sine nota dimisit. λίθου cum Clavierio. λίθοι vulgo, Ἰόχας non vulgata est, ut Facius ait, sed vitium unius Kuhnianae editionis. Apud Strabonem XVII, 828. 829 scribitur Ἰούβας prior tamen apud Horatium corripitur. καὶ ὁ Χρῦσιππος Mosq. De *Chrysippi* statua Baylii Dict. Not. V. ea igitur in Ptolemaeo gymnasio Pausaniae aetate fuit. De hoc *Theseo* adhuc servato quis non dixit? Veterum locos congregavit Meursius Attic. Lect. V, 15. et in Athen. Att. I, 6. Nunc in aedem christianam mutatum est S. Georgio dedicatam. *Dimensions of 104 feet by 45 feet* in Gellii Itiner. p. 36. γραφαὶ δὲ — τοίχων ἢ γραφή. Ergo tres hujus templi parietes erant picti, et res in iis pictas facile discernes. Cf. Boettigeri Ideen zur Arch. d. Mal. p. 257. Sunt qui putent, fuisse haec in plano expressa, sed coloribus ornata, et eam ob causam dicta *γραφαίς*. v. Kunstbl. zum Morgenbl. 1817 N. 11. et Dodwelli Reise I, 2, 191. Sed quid juvet, conjecturas capere, quas quomodo probes non habeas? Age vero conjecturae conjecturam opponamus, non nostram, sed Reinesii. In Suida enim s. v. Πολύγνωτος est, Polygnotum ab Atheniensibus civitate donatum esse, ἐπεὶ, ὡς ἔνιοι, ἔγραψε τὰς ἐν τῷ Θησαυρῷ καὶ τὰς ἐν Ἀνακλειῷ γραφὰς, scilicet προῖκα. Sed Reinesius in Observationibus in Suidam a Muellero meo editis ingeniose ἐν τῷ Θησαυρῷ mutat in: ἐν τῷ Θησεῷ ἱερῷ. Polygnotus igitur

tur et Micon ut in Anaceo fuerunt (vide cap. 18, 1), ita etiam in Theseo pingendo socii operis fuisse putandi erunt. Quae emendatio eo probabilior est, quod a Plinio fere semper hi duo pictores copulantur, ut XXXIII, 56. XXXV, 25. 35. Tantos autem pictores aliorum artis operibus colores illevisse? Neque templa tabulis pictis raro ornata esse dixeris. v. Winkelmanni Opp. VIII, 254. τῆ' Ἀθηνᾶ Mosq. Dom. Calderinus. τῆς Ἀθηνᾶς vulgo. De hoc Minervae clypeo I, 24, 7. Amazonum et Thesei pugna hic quidem ἐπὶ τῷ βᾶθρῳ, sed V, 11, 2 p. 402 ἐπὶ τῷ ὑποθήματι Jovis Olympii facta dicitur. Qui velit, cum Voelkelio et Bœttigero Pausaniam erroris rem agat. Fieri tamen potuit, ut Pausanias hoc loco non ἐπὶ τῷ βᾶθρῳ sed ἐπὶ τῷ θρανίῳ scriberet. En illud ipsum quod objiciunt ex V, 11, 2: τὸ ὑπόθημα δὲ τὸ ὑπὸ τοῦ Διὸς τοῖς ποσίν, ὑπὸ τῶν ἐν τῇ Ἀττικῇ καλούμενον θρῆνιον — Θησείως ἐπιεργασμένην ἔχει μάχην τὴν πρὸς Ἀμαζόννας. Similiter in Eleo-
rum rebus enarrandis non ἄλσος dicit sed Ἀλτις V, 11, 5. 15, 1. 3. 27, 7. ἐξ Ἰσου, sed V, 17, 4 ἐξ Ἰσου.

§. 3. Eandem hanc de Theseo Minois annulum ex mari reportante fabulam narrat Hyginus Poet. Astr. II, 5. στόλος h. l. de manu eaque parva hominum, qui in locum aliquem mittuntur seu ducuntur. De hac Periboea 42, 1. ἐπεὶ ita constructum etiam 32, 5. Post χρυσοῦν et δῶρον distinxi-
mus.

§. 4. δεδέσθαι τοι γὰρ Vind. δεδέσθαι τε γὰρ Mosq. πιθανώτατα n. l. vide ad cap. 20, 1. Post ἤμουσα colon posui. Verba Πεiriόθους γὰρ — ἐστράτευεν Kuhnius sollicitare non debuit, quum, quod maxime postulatur, significant, Pirithoum huic interfuisse expeditioni. τὸν γάμον σπεύδειν i. e. ἐπιεργεσθαι, est Homeri, Odysse. XIX, 137, et Herodoti, III, 137. ὁ Θεσπρωτός nomen gentile. De Cichyro Palmerii Graec. Ant.

§. 5. πρὸς δὲ τῇ — ἀτεργέστατον. cf. Palmer. Graec. Ant. 281 sq. 284. Post Κωκντός distinxi. ἕς τε — θέσθαι. tum reliquam enarrationem de rerum apud inferos statu aggredi ausus esse, tum nomina infernalibus fluviiis a Thesprotiae fluviiis desumpta imposuisse.

§. 6. Aphidnae captae et praedae actae Pausanias iterum mentionem facit II, 22, 7 et III, 17, 3. quanquam idem proelium illo tempore ad Aphidnam commissum in dubium vocat; sed cf. ad 24, 7. Aphidnam ad Parnethis radices sitam uisse, O. Muellerei suspicio est in Erschii et Gruberi Encycl. VI, 225. Ἀφιδνα etiam in Strab. IX, 396 Tzsch. et Steph.

Byz. sed *Ἀφίδνα* apud Diod. Sic. IV, 63. et Phavor. *Μενεσθέα ἐπὶ βασιλείᾳ κατήγαγον*. non significatur, Menestheum antea Athenarum regem fuisse, sed ei regnum Athenarum, quod Erechthidis per Aegeum et Theseum, quos iidem cum sua gente cognatos negabant, ereptum videbatur dicebaturque, restitutum esse. v. Plutarch. Thes. 13. 31. Paus. II, 25, 5. τῶν μὲν — λόγον. cf. Plutarch. Thes. 34. *Θησέα — ἀπωσθῆναι*. cf. Hemsterh. ad Aristoph. Plut. p. 205 sqq. de ratione, qua Theseus in exilium ejectus sit, disserentem. *στέλλεται — Κρήτην*. Hoc quodammodo confirmatur id, quod e Clitodemī fragmento p. 34 eruitur, Daedalum et Theseum cum hoc Deucalione cognatione junctos, et illos quidem Erechthidas, hunc autem Minoë II et Merope, Erechthi filia, natum fuisse. Kulmii correctionem Facio probatam *οἱ θάνατον — ἐπεβούλευσεν* Clavier in contextum intulit; sed Vulgata *οἱ θάνατον — ἐβούλευσεν* non erat movenda; sic *Πυλάδης φαίνεται βουλευσάι Νεοπολέμῳ τὸν φόνον*, et *ἤρνεϊτο, μὴ βουλευσάι Φώκῳ θάνατον* II, 29, 7 p. 179 et 180. *Φώκῳ Πηλεὺς ἐβούλευσε τοῦ βίου τὴν τελευτήν* X, 30, 2. adde Xenoph. Anab. II, 5, 16 coll. cum 15. *ὁ Θησέως σηκὸς* videtur esse *sacellum in templi §. 2 memorati recessu exstructum et Thesei ossa custodiens*. Huc pertinet illud Plutarchi in Theseo extremo: *κεῖται (Θησεὺς) ἐν μέσῃ τῇ πόλει παρὰ τὸ νῦν γυμνάσιον*, et Valckenarii animadv. ad Ammon. p. 155. Pro *ἐγένετο* estne legendum *ἐγένετο*? De verbis *Μαραθῶνα ἔσχον* v. ad 14, 4. *δίκην δὲ τοῦ Θησέως θανάτου* id autem propter *Thesei mortem* Sylburgius. *Scyron incolis desertam reddidit, ultus eo pacto Thesei mortem* Dom. Calderinus. Similiter in Aeschyli Prom. 619: *τοῦ δίκην πάσχεις τάδε*; ubi Scholia: *χάριν τίνος καὶ ὑπὲρ ποίου ἀμαρτήματος ἀνταποδίδως ταύτην τὴν τιμωρίαν; τίνος ἕνεκα τιμωρῆ;* Facii rationem conjungentis *δίκην δὲ τοῦ Θησέως θανάτου* cum proximis καὶ τὰ ὅστ᾽ αὐτὸς κομίσαντος *ἐς Ἀθήνας*, ut *δίκην* pendeat a *κομίσαντος*, sequutus est Clavier. Nos distinctionem post *θάνατον* restitimus.

C A P U T XVIII:

§. 1. A Theseo redit ad forum novum, et inde pergit ad Dioscurorum templum, quod putatur ei arcis parti subjectum fuisse, quae erat euroaquiloni opposita. A Polygnoto hujus Anacei partem pictam esse confirmat Suidas, cujus

verba ad 17, 2 attulimus. ἔχοντα — Λευκίππου. cf. III, 17, 3. et Boettigeri Ideen zur Arch. d. Maler. p. 291 sqq. et de proximis Μίλων δὲ κ. λ. ibid. 258 sq. καὶ οἱ κ. λ. spectant haec ludos funebres Peliae patri ab Acasto factos.

§. 2. A Dioscurorum templo versus orientem et simul meridiem euntibus fuit *Aglauri fanum*, orientali arcis lateri subjectum. "Ερση Aldina, Clavier, Etymol. M. p. 135 Lips. Lexicon περὶ πνευμ. ad Valcken. Ammon. p. 218. "Ερση Francof. Kuhn. Facii, atque cap. 2, 4 Aldina. κατὰ τῆς ἀκροπόλεως — νομίζοντας. Barbaros in arcem loco valde praerupto, qui versus orientem fuit, conscendisse, testatur Herodotus VIII, 53 his verbis: ἔμπροσθε πρὸ τῆς ἀκροπόλεως, ὀπίσθε δὲ τῶν πυλῶν καὶ τῆς ἀνόδου, τῇ δὴ οὔτε τις ἐφύλασσε, οὔτ' ἂν ἤλπισε μὴ κοτέ τις κατὰ ταῦτα ἀναβαλῆ ἀνθρώπων, ταύτη ἀνέβησάν τινες (τῶν Περσῶν) κατὰ τὸ ἴσον τῆς Κέρροπος θυγατρὸς Ἀγλαύρου, καίτοιπερ ἀποκορήμων ἔοντος τοῦ χώρου. Quod recte vertitur: ante arcem, sed in parte a porta et adscensu aversa etc. ἔνθα ἦν μάλιστα ἀπότομον scil. αὐτῆς. Sic θεῖναι ἔνθα θηριωδέστατον εἶη τῶν οὐρέων Herod. I, 111. αὐτὰς εἶπαι Mosq.

§. 3. Aglauri fano subjectum *Prytaneum* magis in meridiem vergebat, et ad arcis radices positum erat euronotum spectantes. ἐν ᾧ — γεγραμμένοι. cf. Harpocrat. s. v. Ἀξονες et Pollux VIII, 10. Estne haec *Vesta* ἢ *Βουλαια* in Aeschinis or. de falsa leg. p. 76 Bibliothecae classicae? De hujus *Autolyoi* statua Plinius XXXIV, 19, 17 p. 242 Bip. τὰς γὰρ — μετέγραψαν illustratum est ad 2, 4.

§. 4. Hinc descendit εἰς τὰ κάτω τῆς πόλεως, et primum ad *Serapidis et Ilithyiae* templa versus euronotum arcis objecta, de quibus hoc et 5 §. Σεράπιδος II, 34, 10. ἐπιφανέστατον — Ἀλεξανδρ. idem testatur Suidas. Ἄπιν recte, nam prior producitur. cf. et II, 5, 5. Ἄπιν Mosq. Clavier, et adhuc apud Herodot. III, 28.

§. 5. χωρίον — λέγουσι. Hoc inter *Serapidis* et *Ilithyiae* templa fuit. *Olenis* hymnum in *Ilithyiam* memorat etiam VIII, 21, 2. IX, 27, 2. δὲ χώρας τῆς Κνωσ. Vind. Mosq. δὲ τῆς χώρας τῆς Κν. Vulgata. De scriptura *Κνωσσίας* ad 14, 3, et de templo quod *Ilithyia Amnisi* habuit Strabo X, 476. *Ilithyia velata* etiam apud Aegienses VII, 23, 5. De hac *Erisichthonis* profectioe *Deliaca* 31, 2.

§. 6 — 9. Hanc viam persequens descendit ad antiquum *Jovis Olympii* templum et ad ejusdem fanum ab Hadriano dedicatum, quod ante illud templum fuit. Cum his autem con-

jungit fanum Junonis Jovisque Panhellenij et commune omnium Deorum templum ab Hadriano exstructa, denique Hadriani gymnasium. Jovis Olympii et Apollinis Pythii (19, 1) templa Thucydides II, 15 ἐν τῷ ὑπ' ἀκρόπολιν πρὸς νότον μάλιστα τετραμμένῳ posuit. Sed si Hobhousium, Hawkinsium et O. Muellerum audias, templum fanumque Jovis Olympii arci objectum erat non a meridie sed ab euronoto.

§. 6. τὸ ἱερόν τοῦ Διὸς τοῦ Ὀλυμπίου §. 8 dicitur τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς τὸ ἀρχαῖον ἱερόν. Ab hoc distinguitur ναὸς scil. Jovis Olympii ab Hadriano dedicatus, qui fuit ante illud antiquum Jovis Olympii templum ab Plithyiae templo descendentibus, et §. 8. ὁ ναὸς ὁ νῦν dicitur. ἱερόν et ναὸς saepe junguntur; ἱερόν templum est totus ille locus qui Deo consecratus et humanis usibus exemptus est; αὐτὸς ὁ προσιερωμένος τόπος τῷ θεῷ, ut ait Scholiasta Thucyd. IV, 90 (Heiligthum), sed ναὸς fanum i. e. aedificium in loco illo consecrato, seu templo exstructum, aedes sacra, in qua Deus quasi habitat, ναίει unde ναὸς habitaculum Dei. νεῶς, ἐνθα ἴδονται αὐτὸ τὸ ἄγαλμα τοῦ θεοῦ, ut idem Scholiasta l. l. Sed hoc discrimen non ubique servatum esse, patet e Paus. VII, 26, 3. III, 17, 3. Hoc loco dicitur non in templo sed ante templum Jovis Olympii fuisse aedes ejusdem ab Hadriano dedicata. Longe discedunt haec Clavierii: *C'est l'empereur Adrien, qui a fait ériger la nef du temple de Jupiter Olympien, et une statue de ce dieu, admirable etc.* Atque etiam Nibby rem aliter cogitavit et locum ita reddidit: *Prima di passare al tempio di Giove Olimpico, è da osservarsi, che Adriano Imperadore dedicò la cella, e la statua.* Quod hic ἀνέθηκε, in Ael. Spartiani vita Adriani 13, ubi de eadem hac aede, est *dedicavit*, sed apud Dionem Cassium, quem interpretes laudarunt, ἐξεποίησε. Post verba ὅτι μὴ — ἀποδείκνυται, quae Facius et Clavier parentheses signis incluserunt, vulgo plenius interpungitur. Loescherus et Winckelmannus (v. Opp. VI, 2, 350 sq.) hunc locum depravatum esse putaverunt, sed nulla indiget emendatione. ὅτι μὴ in enunciationibus et negantibus et affirmantibus poni solitum, sequente verbo εἶναι, γίνεσθαι seu simili, est nisi quod. Sic III, 19, 2 ὅτι γὰρ μὴ πρόσωπον αὐτῶ καὶ πόδες εἰσὶν ἄκροι καὶ χεῖρες, τὸ λοιπὸν χαλκῷ κλονί ἐστιν εἰλασμένον. IV, 5, 1. extr. ὅτι γὰρ μὴ τὸ Μεσσηνίων τὸ εὐψυχον καὶ χρόνον μῆκος, ὃν ἐπολέμησαν, διάφορα ἐγένετο τῆς Ἀπολλοδώρου τυραννίδος, ἔς γε τὰς συμφορὰς οὐ πολλῶ τινα ὑποδέοι ἢ οἱ Κασσαν-

δρεῖς πεπόνθασι. III, 8, 1 ὅτι γὰρ μὴ τῇ Κυνίσκῃ τὸ ἐπίγραμμα ἐποίησεν ὅστις δὴ — ἄλλο δὴ γε Λακεδαιμονίων τοῖς βασιλεῦσιν οὐδὲν ἔστιν ἐς μνήμην. Interdum verbum omissum e vicinia assumendum est; ut I, 21, 1 ὅτι μὴ γὰρ Μένανδρος οὐδεὶς ἦν ποιητῆς κωμωδίας τῶν ἐς δόξαν ἠκόντων. 22, 7 ἔστιν οὐδὲν Μουσαίου βεβαίως ὅτι μὴ μόνον εἰς Δήμητρα ὕμνος Λυκομίδασι. VI, 19, 8 ὅτι μὴ θέατρον καὶ περιβολοτείχους, ἄλλο ἐλείπετο οὐδὲν. In his ultimis locis neglecta elipsi ὅτι μὴ reddere possis simpliciter nisi, ut apud Herod. I, 18. III, 125. apud Pausan. II, 30, 4. I, 23, 4. sed I, 9, 6 est: si exceperis. Sensum nostri loci in Amasaci versione expressimus. Quatremere de Quincy in Jupiter Olympien p. 377 non male ita judicat: significari colossus satis magnum, si contendatur non cum aeneis Romae et Rhodi sub dio positis, sed cum aliis colossis ejusdem generis i. e. auro et ebore factis templique cellae inclusis. Post τὰ λοιπὰ ἀγάλματα Letronnius cum Clavierio κολοσσικά quam cum aliis τοῦ Διὸς animo addere malit. Caeterum dissimulare non debemus, Corayum quoque in hoc loco offendisse, eumque ita emendatum ivisse: ἄξιον, οὗ μεγέθει μὲν (ὅτι μὴ — οἱ κολοσσοὶ) τὰ λοιπὰ ἀγάλματα ὁμοίως ἀποδεῖ seu ἀπολείπεται. πεποιήται δέ. De Thasio et Aegyptio lapide cf. Winckelmanni Opp. III, 34. ὀπισθεν Mosq. cf. 40, 3. II, 5 in. X, 26, 2. 32, 9. ὀπισθε. Vulgata. De qua varietate v. Lobeckium ad Phryn. p. 284. Caeterum quatuor stadiis, quae hic τῷ περιβόλῳ scil. ναοῦ, ab Hadriano dedicati, dantur, deesse 130 pedes, ait W. Gell in Itinerary p. 43.

§. 7. καὶ Πέας omisit Clavier non de industria. Idem conjecit: τέμενος γῆς τὴν ἐπίκλησιν Ὀλυμπίας, aperte ex Theseo Plutarchi 26 (27), ubi est τὸ τῆς γῆς τῆς Ὀλυμπίας ἱερὸν scribendum certe esset Γῆς. An vero, quoniam teste Plutarcho de Orac. Def. p. 187 B. Frob. nonnulli Ὀλυμπίαν γῆν lunam appellarunt, Lunae templum hic quoque sit cogitandum, nos quidem dubitamus. Forsan est ἱερὸν Γῆς intelligendum propter id, quod continuo adjungitur. Huc autem non dubitamus quin illud pertineat Κρόνιον τέμενος, τὸ παρὰ τὸ νῦν Ὀλύμπιον μέχρι τοῦ μητρῶου τοῦ ἐν ἀγορᾷ e Bekkeri Anecd. 273. τὴν, quod Vulgata habet ante ἐπίκλησιν, delevimus prae-eunte Letronnio, qui laudavit I, 19, 1 in. 26, 4. 38, 5. 40, 2. 44, 7. II, 2, 4. 10. 11. 21. 22. 24. 27. 30. 31. 34 bis. 35. III, 23. IX, 8. adde III, 12, 9. 14, 5 extr. διαστήναι τὴν γῆν 34, 2 etiam de terrae hiatus.

§. 8. De hac Isocratis statua Plutarchi vita Isocratis:

Pro ἐπιμονώτατον in codice Phralitae est ἐπιπονώτατον, perperam. ἐπίμονος βίος est etiam in Artemid. II, 37 p. 215 Reif. Simile est voc. ἔμμονος, quod legitur in Theonis loco apud C. Barthium ad Stat. Theb. III, 591. πολιτείας ἀπεχόμενος. Isocrates ipse se τῶν πολιτικῶν ἐξεστηκότα dicit Paneg. 45. Pro κοινά est πολλά in Vind. et Mosq. Post ἐλευθερώτατον excidit δέ. Verba τοῦ δὲ Ὀλυμπίου — ἱερὸν referuntur ad antiquum Jovis Olympii templum, quod fuit post τὸν ναὸν τὸν νῦν. Illud Marmoris Parii, Δευκαλίων τοὺς ὄμβρους ἔφυγεν ἐκ Ἀνκωρείας εἰς Ἀθήνας πρὸς Κραναὸν, καὶ Διὸς τοῦ Ὀλυμπίου τὸ ἱερὸν ἰδρύσατο, confirmat famam a Pausania servatam. σημεῖον Vind. Amasaesus. σημεῖα vulgo.

§. 9. Quae hic commemorantur Hadriani opera, quo locorum sint referenda, nemo facile dixerit. Θεοῖς τοῖς πᾶσιν ἱερὸν κοινὸν est supra 5, 5 commemoratum. Notanda autem haec varietas est, nam II, 25, 5 legimus ναὸς θεοῖς πᾶσιν ἐς κοινὸν ἀνειμένος. et III, 22, 6 ἱερὸν κοινὸν θεῶν ἀπάντων. Illud autem planum, ad hoc commune omnium deorum templum seu Pantheon pertinere, quae proximis commemorantur verbis: τὰ δὲ ἐπιφανέστατα — βιβλία. Fuit ergo hoc Pantheon circumdatum istis CXX columnis, indice Sponio in sex ordines ita distinctis, ut vicenas quisque comprehenderet, et porticus iis insertae habuerunt tum parietes eodem lapide Phrygio obductos, tum cellas seu aediculas et lacunari inaurato fulgentes atque alabastro, et simulacris tabulisque pictis instructas. Praeterea in eodem hoc communi Deorum templo fuit bibliotheca, etiam ab Hieronymo in Chron. Eusebii ad Ol. CCXXVII memorata. Etiam nunc in hac regione urbis, ortum meridiemque spectante, permagnas reperiri generis Corinthii columnas narrant, quas Hawkinsius quidem putat ad fanum Jovis pertinuisse Olympii, Hobhousius autem in Journey through Albania p. 322 ait, esse arci versus euronotum sixteen Corinthian columns of the building finished by Hadrian, called by some the Pantheon, and by others the Temple of Jupiter Olympius, et tabulam addidit pictam. πεποίηται — τοῖχοι Facius interpretatus est: parietes exstructos fuisse porticibus similes; at κατὰ τὰ αὐτὰ refertur ad Phrygium lapidem, et Dativum ταῖς στοαῖς Pausanias, ut saepe, pasuit pro Genitivo. Neque enim raro Pausaniam Dativum adhibuisse, ubi exspectes Genitivum, ex his patebit exemplis: τῷ Ἀνδραίμονι ὁ τάφος ἐκ Κολοφῶνος ἰόντι ἐστὶν ἐν ἀριστέρᾳ τῆς ὁδοῦ VII, 3, 2 (cf. Viger. p. 57. sed in simillimo loco VII, 2, 3 Genitivus reperitur). Ὀἴνωτος ὁ

τῶν παίδων νεώτατος *Λυκάονι* VIII, 3, 2. τὸ λόγιον τετελέσθαι *Σιβύλλῃ* II, 7, 1. τῶν δέ οἱ παίδων *Ἀχαιοὺς* — *κατήλθεν* VII, 1, 2. ἐς *Φάλαικον* περιεχώρησεν ἢ *Φωκεῦσι* δυναστεία X, 2, 5. τὴν οἱ μητέρα δοθῆναι *γυναῖκα Λάγω* I, 6, 2. *Ἀθηναίοις* (pro *Ἀθηναίων*) εἶη *τείχος* *ἑλωκόσ* 20, 4. ὁ πατήρ οἱ VIII, 2 init. ubi v. adnotat. Melius igitur Goldhagenus: *aus welchem auch die Mauern der Hallen gemacht sind*; et similiter Clavier atque Nibby. Pro *κατάκειται* δὲ ἐς αὐτὸ Facius et Clavier conjecerunt legendum esse: *κατάκειται* δὲ *ἐνταῦθα*. Iidem, ut alia mittam, cur intactum reliquerunt ἐς τοῦτο I, 20, 1? Letronnius autem haec ita transponenda putavit: *καὶ γυμνάσιόν ἐστιν ἐπώνυμον Ἀδριανοῦ* *κατάκειται* δὲ ἐς αὐτὸ *βιβλία*, scilicet nesciens, quo pertineret ἐς αὐτό. Hoc vero cur dubitemus referre ad illud commune deorum templum, in quo quae Hadrianus templa exstruxisset vel ornasset, et quae Graecis barbarisque beneficia tribuisset, omnia perscripta fuisse Pausanias testatus est I, 5, 5? Cum his bibliothecam in eodem templo asservatam esse, quae causa est negandi? Hadriani gymnasium in hac vicinia fuisse opinati sunt Meursius in *Ath. Att.* III, 5 et Chandler *Itin.* c. 19. *Λυκίων* Mosq.

C A P U T XIX.

§. 1. *Μετὰ* — *Πυθίου* pro *Μετὰ* δὲ τὸν ναὸν τοῦ *Διὸς* τοῦ *Ὀλυμπίου*, *πλησίον* δὲ αὐτοῦ, *ἄγαλμά ἐστι*. *Apollo Pythius* hic non tantum simulacrum, sed templum etiam certe antea habuit. v. *Thucyd.* II, 15. (cf. ad 18, 6.) VI, 54 et ibi *Duck*. Nec *Ἀέξεις* *Ῥητορικαὶ* in *Bekkeri Anecd.* p. 299 nisi *Pythii Apollinis simulacrum Athenis dedicatum* memorant. *Apollinis Delphini templum*, *Delphinium appellatum*, *O. Mueller* removet ad *Aegei portam*, ut *Castorum templo* (18, 1) sit ab ortu oppositum. Fuisse ibi tribunal ejusdem nominis (I, 28, 10), possis opinari. ἐς *εὐπρεπές* Mosq. *Vind. Clavier.* *εὐπρεποῦς* *Vulgata.* *εὐπρεπῶς* *Kuhnii* conjecit. Caeterum huc pertinent illa: *Πολυξένη* *κατὰ* τὰ *εἰδισμένα* *παρθένους ἀναπέπλεκται* *τὰς ἐν τῇ κεφαλῇ τρίχας* X, 25. et *οἶα δὴ παρθένος πλεξάμενος τὴν κόμην* VIII, 20, 2. *ἐγένετο* *Clavier.* *ἐγένετο* *vulgo.* *ἀπολύσας* — *ἐποιοῦντο.* *culmum altius ejecerit quam templi culmen struebant* *Dom. Calderinus.* *Calamos* *plastro advectos*, quibus ad tecta aedium conficienda usi sint, *Theseum* in altum projecisse, opinatur *Facius*; sed sic non intelligitur, cur *Theseus* *plastro* disjunxerit *boves*. *Mi-*

hi quidem voc. ὄροφον videbatur suspectum, et in margine ad voc. sequentem στέγην scriptum, atque inde in orationem illatum esse contextam, ejecto alio vocabulo, quod conjiciebam fuisse θυμόν temonem. Cui quum alligaretur jugum, e- quidem θυμόν quam cum Loeschero ζυγόν scribere malebam. Sic Theseus temonem plaustrum cum jugo ipso altius ejecisset, quam quo templi tectum surgebat. Sed qui regi Saxoniae a provocationibus est, de Bose, vir graece doctissimus, τὸν ὄροφον plane deletum vult tanquam glossema, supra vel ad vocem στέγην scriptum, et librariorum ignorantia in eo loco, quem nunc tenet, collocatum. Sic ad ἀνέδρῳπεν supplendum τὴν ἄμαξαν, et Theseus cogitandus esset totum plaustrum in altum ejecisse. Pro στέγη autem ὄροφον usurpari coeptum esse, notum est vel ex illo Phavorini: καὶ ἀπλῶς αἱ τῶν οἰκιῶν στέγαι πᾶσαι ὄροφοι λέγονται.

§. 2. τὸ χωρίον ὃ Κήπους ὀνομάζουσι iudice O. Muellero recta subjectum fuit Delphinio versus meridiem. Intra pomœrium fuisse, colligas ex 27, 4. An lectio apud Plinium XXXVI, 4 (5), 3 *Venus extra muros, quae appellatur Aphrodite ἐν Κήποις. Huic summam manum ipse Phidias imposuisse dicitur*, sana sit; quaerendum est. Distinguuntur autem hic duo Veneris simulacra, alterum τῆς Ἀφροδίτης ἐν τοῖς Κήποις dictae, Alcamenis opus, et in fano, quod ibi fuit, positum; alterum τῆς Οὐρανίας Ἀφροδίτης, Parcarum natu maximae vocatae, Hermarum instar quadratum, nec procul ab illo fano, quod Alcamenis laudato opere insigne fuit, collocatum. *Venerem Uraniam unam ex Parcis fuisse*, id quodammodo concinit cum Epimenidis fragmento in scholiis ad Lycophr. 406 ed. Mueller. plenius servato, ubi *Saturnus et Euonyme dicuntur parentes Veneris et Parcarum*. Hanc Euonymen Ister in Fragm. p. 56 dixit haberi *Tellurem*. τῶν Ἀθήνησιν ἐν λόγοις θεᾶς ἄξιον. Kuhnus maluit τῶν Ἀθήνησιν ἐν ὀλίγοις θεᾶς ἄξιόν. Facius ingeniosam dixit hanc emendationem, et Clavierio probabilis ea visa est. Estne vero corrupta Vulgata? minime, nam sensus est: *in iis quae Athenis hominum sermone celebrantur, spectatu dignum est*. Sensus autem Kuhnianae emendationis est: *inter pauca spectatu dignum est Athenis, seu in iis, quae Athenis sunt*. An vero Pausanias significare voluit, pauca Athenis esse visu digna? Quare cum Domit. Calderino acquiescimus in Vulgata.

§. 3. *Cynosarges* extra portas fuit (v. Themist. Plutarchi c. 1) et quidem Acgei, quibus illud recta fere oppositum

fuit ab ortu, iudice O. Muellero. καὶ τὰ μὲν — χρησιμόν. Hic
ἔστι scripsimus, quum sit licet. cf. Hermannus de emend. gr.
gr. rat. p. 89. ὄς — ἔργων. cf. VIII, 14, 6.

§. 4. *Λύκειον* Mosq. Vind. ut paulo post in *Vulgata* et
29, 16. *Λύκειον* *Vulgata*, ut *Strabo* IX, 397. Hoc loco est
templum, non gymnasium, quod serius ad hoc templum ac-
dificatum est. vide 29, 16. *Lyceum* O. Mueller infra *Cynosar-*
ges ita ponit, ut ab eo recta linea versus occasum duci pos-
sit ad *Pantheon* et *Scrapeum*. *Λύκου* *Clavier*, atque etiam
paulo post, ut IV, 1, 5 et 2, 4 et apud *Herodot.* I, 173. *Λύ-*
κίον *Vulgata*, quam *Hemsterhusius* ad *Arist. Plut.* p. 206 sq.
defendendam putavit. De *Apolline Lycio* II, 9, 7. 19, 3. *Blom-*
field in *Glossar.* ad *Aesch.* VII a. Th. v. 133 p. 113 voluit *Λύ-*
κειος scribi e *Sophocl. El.* 6. *Lycii* antea *Τερμίλαι* dicti sunt
testibus *Herodoto* I, 173. VII, 92 et *Strabone* XII, 573. XIV,
667. Cum iis hic conspirat scriptura codd. Mosq. et *Vindob.*
Τερμιλλεῖς et *Dom. Calderini ermiles*, leviter corrupta. *Nihilo-*
minus ita scribi voluit *Simsonus* in *Chron. cathol. A. M.*
2723. atque edidit *Clavier*. *Τερμισσεῖς* est *Vulgata*. Nos
Τερμίλαις scripsimus, constructionis ratione postulante: nam-
que in epanalepsi pronomem demonstrativum sequi solet apud
Pausaniam aliosque casum sui praecedentis nominis, veluti
III, 22, 4 *Μάγνησι* — τούτοις ἔστιν ἄγαλμα. X, 32, 8 τοῖς
ἐκέταις — τούτοις εἰσὶν οἰκήσεις. ib. 34 ἐν ταῖς *Φωκέων πόλε-*
σιν — ἔστιν ἐν ταύταις. I, 36, 3 *Μολόττου* — καὶ τούτου. 24,
5 ἐς τὸν ναὸν — ἐς τοῦτον. 44, 4 ἐς τὸ ἐπίνειον — ἐς τοῦτο.
II, 26, 7 *Ἀσκληπιὸς* — καὶ οὗτος. IX, 13, 3 καὶ *Σκέδατος* —
οὗτος. adde II, 11, 7. 21, 8. 32, 1. I, 23, 3. 25, 2. 43, 3. Si-
militer apud *Herodotum*: τοὺς *Αἰγυπτίους ἱητροὺς* — τούτους
ἔβόρυσάτο III, 132. Eadem ratio est enunciationis negantis apud
Paus. II, 37, 5.

§. 5. *Νῖσον* recte. cf. *Hom. Od.* XVIII, 127. etiam apud
latinos poëtas prior producitur. sed in *Strabone* IX, 392 est ad-
huc *Νίσος*. τήρας — εἶναι. cf. *Bronkhus.* ad *Tibull.* I, 4, 57.
χοῖναι δὲ αὐτὸν τελευτᾶν ἐπὶ ταύταις ἀποκαρείσαις Mosq. Pro
χοῖναι δὲ αὐτὸν *Clavier* infeliciter conjecit legendum esse:
χορηθῆναι δὲ αὐτῷ, parum memor, *χοῖναι* dici etiam vel de
necessario eorum eventu, quae ab oraculo praedicta, seu
fato constituta sint, vel de faciendis iis, quae oraculum jus-
serit; ut I, 32, 5. II, 29, 6. *Herod.* I, 8. *Euripid.* *Heracl.*
450. *Arrian.* *Exped. Al.* II, 3, 11. Similiter adhibetur δεῖ,
ut *Herod.* VIII, 53. ἐξ ἐπιδρομῆς ἤρουν Mosq. *Νίσαιαν*, ut
Tzschuck. ad *Strabon.* VIII, 334. IX, 391. voluit. *Νισαίαν*

vulgo. cf. 39, 4. *καταφεύγοντα* mutandum videtur in *καταφυγόντα*. qui confugerat Dom. Calderinus. cf. 20 extr. *ἐρασθήναι Μίνω*, *inipulsu Veneris*, ut ait Hyginus fab. 198.

§. 6. *Ελλισσός* scripsimus. cf. Hemsterh. ad Aristoph. Plut. p. 182 sq. *Ελλισσός* Vulgata. *Ίλισσός* Strabo IX, 400. Plato Phaedro p. 228 T. 10 Bip. 283. Apollodor. III, 15, 2. Schol. Apollon. Rh. I, 212 et Apollonius ipse (ubi tamen in tribus codd. *Ελλισσός*), Phavorinus, Stephanus Byz. *Ίλισσός* ex Frontone et Bekkeri Anecdotis Jacobsius protulit ad Anthol. Pal. T. III p. 886. Ad Hymettum est fons Ilissi; de eo et de *Eridano* Sibthorpius in Walpolii Turkey p. 149 ita: »Leaving the hill of Anchesmus, we passed along the banks of the Ilissus. Not far from the base of the mountain (Hymettus) it divided, and one of its branches was dignified formerly with the celebrated name of Eridanus.« Cf. etiam Strabo IX, 397 de hoc Eridano. *καὶ Ἐριδανός* Facius coniecit. *ἐνθα παίζουσιν κ. λ.* De hac attica fabula, etiam in artis operibus expressa (V, 19, 1), cf. Herod. VII, 189 et Baylii Dict. s. v. Borée. Boreae Graecis adversus barbaros opem ferentis Pausanias iterum meminit VIII, 27, 9. Barthius ad Stat. Theb. IV, 52 coniecit: *ἐθέλουσι—Ελλισσόν καὶ Μουσῶν ὦν βωμός*. Cum Vulgata non relinquenda conspirat Dom. Calderinus.

§. 7. Locus *Agrae* fuit ad sinistram Ilissi ripam. A Lyceo enim versus Africum descendentibus fuit pons, per quem ad Agras transibatur. De Agris cf. Bekkeri Anecd. p. 326 sq. 334. vetus Grammaticus in Biblioth. Coisl. p. 603. et imprimis Platon. Phaedr. p. 284 Bip. (229), ubi Socrates locum, unde Orithyia rapta sit, definiens ait: *κάτωθεν, ὅσον δὴ ἢ τρία στάδια, ἢ πρὸς τὸ τῆς Ἀγραίας διαβαίνομεν. καὶ ποὺ τίς ἐστὶ βωμός αὐτόθι Βορέου*. Cognomen *Ἀγροτέρας* male sollicitavit Palmerius. cf. 41, 4. Pindari Pyth. IX, 10. *τὸ δὲ ἀκούσασιν κ. λ.* *Stadium Herodis Attici* ibidem fuit. Chaulero, qui c. 16 de hoc stadio loquitur, Pausanias videtur significasse, Herodem non tantum suis sed alienis etiam pecuniis hoc exstruxisse stadium. Quod igitur pecunias, quas ejus pater aliis debuit, filius non redditas huic operi insumserit, id multis non admodum gratum fuisse auditu. cf. Philostr. vita Sophistar. lib. 2 p. 548 sq. At sensus est: *stadium quod audientes non ita movet, ut videntes admiratione replet, est etc.* *ἄνωθεν ὄρος κ. λ.* Vulgata. *ἄνωθεν ὄρους* Facius e Vindob. et ita Kuhnius coniecerat. At vero ad *ἄνωθεν* intelligitur Genitivus τοῦ σταδίου, et sensus est: *Trans Ilissum supra stadium mons est, qui a circulo dimidiato incipiens de-*

scendit duplex recta ad amnis ripam. Hobhousio referente p. 244 stadium habuit *the shape of an oblong horse-shoe.* An longitudo ejus, quae Delphicum stadium 600 pedes longum 80 pedibus superet, satis definita sit, dubitat Gell in Itiner. of Greece p. 44. Vocabulum *οἰκοδομή* negant Phrynichus et Lobeckius p. 487 meliori aevo auditum esse.

C A P U T XX.

Cap. 20—29, 1. cf. Excursus.

Nunc ἐκ τῶν κάτω τῆς πόλεως (I, 18, 4) denuo adscendit ad Prytaneum, et viam, quae versus meridiem erat, tripodum persequitur ab ortu versus occasum; qua relicta pergit ad theatrum et antiquissimum Bacchi templum.

§. 1. *καλουμένη οἱ Τρίποδες* malebat Schweighaeuserus ad Athen. XIII, 591 b. sed vide *χωρίον* "Αγορα καλούμενον 19, 7. τὸ χωρίον, ὃ Κήπους ὀνομάζουσι ibid. §. 2 et Athenaeus ipse l. c. τὸν ἐπὶ τριπόδων Σάτυρον dixit. Vulgo ita interpretungitur: ἀφ' οὗ δὲ καλοῦσι τὸ χωρίον, ναοὶ θεῶν ἐς τοῦτο μεγάλοι, καὶ σφισιν ἐφεστήκασιν τρίποδες κ. λ. Clavier scripsit—*χωρίον, ναοὶ θεῶν ἐς τοῦτο [οὗ] μεγάλοι καὶ σφισιν*— et reddidit: *on lui donne ce nom à cause de quelques petits temples sur lesquelles sont des trépieds.* Hoc invento Nibby suam ornavit interpretationem: *che (tripodi) stanno sopra parecchi templi degli Dei, non multo grandi è vero, ma, che oggetti di arte racchiudono sommamente degni di essere rammentati.* Ut nos distinximus, ita legit Dom. Calderinus. Goldhagenus quoque corruptum quidem hunc locum esse judicavit, idem tamen vidit, *μεγάλοι* non ad *ναοὶ* sed ad *τρίποδες* referendum esse. Me quidem iudice ne suspicio quidem depravati hujus loci potest oriri; explicandus enim ita est: ἀφ' οὗ δὲ καλοῦσι τὸ χωρίον, τοῦτο ἐστὶ· ναοὶ κ. λ. In talibus enim formulis, a pronominis relativi neutro genere incipientibus, pronomen demonstrativum cum verbo substantivo suppleri Reizius quoque voluit in Epim. ad Pros. gr. Acc. Incl. p. 19. Similiter Lucanus Phars. VI, 779: *quod mihi noscere contigit*; ubi supplendum, *hoc est.* Interdum ita ponitur neutrum Participii cum suo articulo, veluti I, 35, 6: τὸ δ' ἐμοὶ θαῦμα παρασχόν· *Αυδίας πόλις ἐστὶ.* His formulis, quas post Reizium illustravit Matthiae in Miscellan. 2, 2 p. 159, simillima est alia dicendi ratio: nonnunquam enim τοῦ

το seu ταῦτά ἐστι omittitur, quum adjectivum praecedat superlativi gradus, seu rem qualis sit indicans, et sine substantivo positum, quod deinde illico sequitur res exponenda; ut I, 17, 4 πιθανώτατα δὲ, ὧν ἤκουσα· Ἐθεύς ἐς Θεσπρωτοὺς ἐμβαλὼν κ. λ. ἐς τοῦτο pro ἐν τούτῳ, ut 18, 9. μνήμης — εἰργασμένα Clavier non de templis ut Nibby, cujus interpretatio antea allata est, sed de tripodibus ita interpretatus est: *qui contiennent des statues d'un très grand prix*. O. Mueller in Erschii et Gruberi Encycl. T. 6 p. 238 intelligit *simulacra aenea, quae clari artifices inter tripodum pedes collocaverint*: bene, nam Pausanias non temere videtur addidisse, hos tripodes μεγάλους fuisse. μάλιστα ἄξια Mosq. Σάτυρος γὰρ κ. λ. De hoc *Praxitelis Satyro, Periböeto dicto*, Plinius XXXIV, 19, 10 p. 240 Bip. Winckelmanni Opp. VIII, 224. 327. Diversus ab hoc ille Praxitelis Satyrus fuit, cujus Pausanias mentionem facit I, 43, 5. ille Athenis aeneus, hic Megaris marmoreus fuit. Πραξιτέλην Mosq. Vind. Clavier. Πραξιτέλην vulgo. ὁμολογεῖν — τῶν ἔργων· haec desunt in Mosq. αὐτῶ ol. Facius ait αὐτῶ glossema ad ol adscriptum videri; sed ecce Herodot. III, 72 αὐτῶ ol ἄμεινον ἔσται et Homer. Od. IV, 244 αὐτόν μιν, ubi nulla ejusmodi suspicio, et cf. Matthiae Gram. gr. §. 148. οὔμενον πάντα γε Vulgata. γε Mosq. omisit, et οὔμενον — γε ex hoc uno Pausaniae loco, ut vulgo legitur, Hoogeveenus et Vigerus protulerunt. ol καμόντι — πλέον actum esse de suis laboribus, frustra se tantum operae temporisque consumsisse in artis operibus. cf. ad 10, 3. κάμνοντι Mosq. καμόντι cod. Phralitae. ἀπέλαβε pro ἐπέλαβε Vind. Cupido Praxitelis e marmore Pentelico fuit,⁴ eumque in suo Cupidine imitatus est Menodorus Pausaniae aetate Thespis dedicato. vide IX, 27. et adde Winckelmanni Opp. VIII, 16. 327. Inde ab ἐποίησε usque ad Ἀλκαμένης §. 2 desideratur in Mosq. Διονύσω δὲ — ἔκπωμα. Facius Διονύσων, Clavier autem Σάτυρος ἔτι παῖς δίδωσιν ἔκπωμα conjecit; sed nullis hic opus est conjecturis, quum καὶ δίδωσιν positum sit pro ὅς δίδωσιν, et καὶ interdum pronomini relativi locum tenere constet. cf. Not. ad Hellenica p. 307 sq. Dativus αὐτῶ poterat emitti propter antecedentem Διονύσω. Hunc Satyrum puerum diversum esse a Satyro Praxitelis, Heynium recte animadvertisse, manifestum est; quominus enim Praxitelis Satyrus, de quo Facius cogitavit, intelligi possit, impedit et omissio articuli ante v. Σάτυρος, qui, si Praxitelis immueretur, haud dubie additus esset, et adjunctio vocabuli παῖς, quod, si de Praxitelis Satyro sermo sit, perquam in-

commode hic insertum videatur. Hic *Thymilus* non aliunde notus.

§. 2. Ante Theatrum, ad quod pergit, fuit *Bacchi templum antiquissimum*; de Theatro dicet cap. 21. nunc autem de illo *Bacchi templo*, cujus περιβολος comprehendebat duo fana et duo Bacchi simulacra, quorum alterum Bacchus Eleuthereus dicebatur, alterum factum erat ab Alcamene. De hoc antiquissimo Bacchi templo Athenis locus est classicus hic Thucydidis II, 15 τὸ ἐν Αἰμναῖς Διονύσου, ᾧ τὰ ἀρχαῖοτερα Διονύσια τῇ δωδεκάτῃ ποιεῖται ἐν μηνὶ Ἀνθεστηριῶνι, quod idem dicit arci subiectum fuisse versus notum. ὃν τὰ Ἐλευθερέως Anonymus coniecit; significatur potius τὸ ξόανον ἐξ Ἐλευθερῶν Ἀθηναίοις κομισθὲν ἀρχαῖον, ut ait Pausanias I, 38, 8. Forsan aedes, in qua fuit hic Bacchus Eleuthereus, est ille Διονύσου τοῦ Ἐλευθερέως νεῶς, quem Clemens Alex. Protr. p. 35 narrat igni dirutum esse. Post αὐτόθι distinxi. Indicatur autem hoc vocabulo aedes, in qua stetit Bacchus ab Alcamene factus. Tres hic distingui tubulas pictas apertum est. Διόνυσός—ἤγαγε. cf. Hyginus fab. 166. Simile argumentum est in *Peintures de Vases antiques* editis a Clenero et Millino Fasc. 2 Tab. 9. Cf. Abbildungen zu Creuzers Symb. Tab. V N. 5 et ibid. pag. 32 N. 64. ἐπεῖτε seu ἐπεὶ τε (cf. I, 2, 1. 22, 3. 23, 2) Herodoteum est, ut II, 56. adde Greg. Cor. 412. Hoc solium (θρόνον) Casaubonus ad Sueton. Octav. 43 comparat cum sellis, quibus olim tanquam laqueis usi sunt alienae vitae insidiantes; fabricam autem istarum sellarum videri non dissimilem fuisse sellis Romanorum curulibus. Adde Boettiger in griechisch. Vasengem. 2 p. 101. Infra III, 17, 3 est Vulcanus in artis opere matrem ἀπολύων τῶν δεσμῶν, quod confirmat Boettigeri interpretationem. θεῶν—πέθεσθαι deest in Mosq. γεγραμμένα εἰσί, καὶ Vulgata; at εἰσί referendum est ad sequentia. ἀναγόμενος· sic etiam ἀνήγετο 22, 5 de navi. ἀρπαγμὸν Vindob. idque Porsono placuit. sed cf. 14, 2. III, 17, 3. 12, 5. 18, 7, ubi ἀρπαγή, ut hic in Vulgata.

§. 3. "Ἔστι δὲ—λέγεται· loquitur de *Periclis oedeo*, quod *Themistocles* ornare coeperat teste Vitruvio V, 9, quod Hawkinsius inter illud Bacchi antiquissimum templum et inter theatrum ponit, Müllerus autem in Erschii ac Gruberi Encycl. longe inde removet ad orientale arcis latus, quum tamen Pausanias dixerit, πλησίον τοῦ τε ἑρῶν τοῦ Διονύσου καὶ τοῦ θεάτρον fuisse. A partibus nostris stant et Guilletiere et Stuartus; ille de australi arcis latere loquens ait p. 307:

Là auprès on voit quelques ruines de l' Odeon ; hic vero T. III p. 21: » The theatre of Bacchus, the Tripods, the Odeum of Pericles, and the temple in Limne are all South of the Acropolis. « *σκηνῆς* Dom. Calderinus, Amasaeus, Clavier. *σκευῆς* Vulgata. cf. et Boettigeri Andeutungen zu 24 Vorlesungen p. 67. *πρόφασις* Mosq. Vind. *πρόφασιν* vulgo. *ἄλωσιν τῶν Ἀθηναίων* Mosq. Vind. Clavier. *ἄλωσιν τὴν Ἀθηναίων* Vulgata. *Ἀριστίων*, deinde *Ἀρίστωνα* Mosq. Dom. Calderinus. Hic homo *Aristio* ab omnibus vocatus ab uno Athenaeo appellatur *Athenio*. cf. Schweigh. et Casaub. ad V, 211 d. f. *ἐπεκδρομόντα* Facius, Clavier cum Loeschero et Amasaeo. *ἐπεκδρομόντας* Vulgata.

§. 4. *καθεστῆκει* ut II, 21, 8. cf. ad I, 6, 5. Non *Τάξιλος* sed *Ταξιλλης* est in Plutarchi Sylla 19. *Ἀθήνας μὲν τοῦ στρατοῦ μέρος πολιορκεῖν ἀφῆκεν* Vindob. Facius. — *μέρει πολιορκεῖν ἀφῆκεν* Vulgata, quam revocavit Clavier, quam bene nescio. Accusativum enim in hac structura tuetur Xenophon Oecon. 17, 2 *πάντες πρὸς τὸν θεὸν ἀποβλέπουσιν, ὅποτε βρέξας τὴν γῆν ἀφήσει αὐτοὺς σπεῖρειν*. Cyrop. I, 2, 2 *πόλεις ἀφεῖσαι αὐτοὺς τοὺς πρεσβυτέρους ὅπως ἐθέλουσι διαγεῖν*. De simili verborum quorundam constructione cum Infinitivo et Accusativo vide ad 6, 8. *καθειρξεν* Mosq. *τὸν λαχόντα — ἐκάστης* haud ita dissimile illud, *ἐκ δεκάδος ἔνε σφέων αὐτέων ἀποκληρώσαντες* apud Herod. III, 25. *ἄγεσθαι τὴν ἐπὶ θανάτῳ* apud Herod. III, 14 *ἄγεσθαι ἐπὶ θάνατον*. De verbis *εἰ* — *ἐρημωθῆναι* ad I, 7, 3. *τούτοις — ἔχοντα*. v. Plutarchi Thes. 23 cum Leop. adnot. *ἢ ὡς post Comparativum*. cf. ad IV, 18, 4. *οὐκ αὐτὰ δὴ αἰτίαν γενέσθαι* Clavier, ut Facius conjecerat. *οὐκ αὐτὰ δὴ δι' αἰτίαν γενέσθαι* Vulgata. *οὐ τὰ αὐτὰ δι' αἰτίαν γενέσθαι* Mosq. Vind. Hinc eruo: *οὐ ταῦτα δὴ αἰτίαν γενέσθαι*. atque idem legit Dom. Calderinus, vertens: *hacc non fuisse ei aegritudinis causam existimo*. Hic νόσος *ἐμπεσεῖν*, ut II, 18, 4, sed IX, 36, 2 *ἐπιπεσεῖν* dicitur et 33, 4 *ἐπιλαβεῖν*, ubi etiam de hoc morbi genere exponitur. cf. Sturzius ad Pherec. Fragm. p. 15 et 25. *Ἰαεσίου δὲ Διὸς μῆνιμα* Vindob. *Ἀθηναῖοι pro Ἀθῆναι* Mosq.

C A P U T XXI.

De Bacchi theatro §. 1—5, quod sub australibus arcibus partibus fuisse, tum ex 20, 2, tum ex hujus capituli §. 4 manifestum est, quibus adde 25, 2 et contende cum Plutarchi Anto-

nio c. 60. Cf. etiam de eo 29, 16. et Ruhnkenii Auctarium Emend. ad Hesych. ubi de Dionysiis. Etiam Sicyone theatrum arci subjectum fuit. v. II, 7, 5. et apud Phliasios II, 13, 3.

§. 1. Forsan scribendum ὅτι γὰρ μὴ, ut est in exemplis ad 18, 6 laudatis. Meursius Attie. Lect. V, 11 conjecit: τῶν φανερῶν Αἰσχύλος, Εὐριπίδης καὶ Σοφοκλῆς, partim iudicio, quod §. 3 Pausanias de Aeschyli statua fert, partim Lycurgi lege a Plutarcho in Lycurgo de X Rhetor. commemorata, horum trium tragicorum χαλκῆς εἰκόνας ἀναθεῖναι, commotus. Sed Pausanias in hominum, de quibus deinceps dicendum est, nominibus proponendis non nunquam unum alterumve eorum omittit, ex sequentibus, ubi illud affertur, facile supplendum; sic h. l. sequentia nos jubent Euripidis atque Sophoclis statuis animo adjungere Aeschyli. Notabilis hanc in rem locus est I, 23, 11.

§. 2. Sophoclis mortem Marmor Parium et Diodorus Sic. XIII, 103 referunt ad Olymp. XCIII, 3 = 406 a. C. v. ibi Wessel. ἐπιστῆναι poni solet etiam de iis, quos quis videtur sibi per quietem videre. Sic mox §. 3. IV, 26, 5. coll. cum §. 6. (ubi ἐπελθεῖν eodem modo), IX, 23, 2 bis. Herodot. II, 141. V, 56. qui de ipso quoque somnio objecto adhibuit I, 34. 38. Apud Ant. Liber. 15 est de diis, qui nocturno tempore ad homines accesserunt, et apud Theocritum XXI, 5 ἐφίστασθαι de curis, quae, si pauper paulum se nocturno somno dederit, illico adstant. Inprimis autem huc pertinet Homeri Iliad. XXIII, 105: πάννυχῆ μοι Πατροκλῆος ψυχὴ ἐφρεστήκει. Simillimum autem nostro loco illud est in graeca vita Sophoclis: Διόνυσος κατ' ὄναρ ἐπιστὰς Λυσάνδρῳ ἐκέλευσεν ἐπιτρέψαι τεθῆναι τὸν ἄνδρα εἰς τὸν τέφρον. Eodem modo παραστῆναι usurpatum in Bionis Id. III. ἐπὶ ante τοῖς τεθνεῶσι deest in Vindob. τὴν Σειρήνα τὴν νέαν (Νεῖαν vulgo) τιμῶν congruit cum illo in graeca Sophoclis vita: φασὶ δὲ καί, ὅτι τῷ μνήματι αὐτοῦ Σειρήνα ἐπέστησαν. Kuhnus conjecit: καὶ οἱ τὸ ὄναρ ἐς Σοφοκλέα — ἐφαίνετο ἔχειν. Facio se id probavit et Valckenario, qui laudat Abresch. Thucyd. p. 839, et Clavier edidit — ὄναρ [ἐς] Σοφοκλέα — ἔχειν. Mihi tamen persuaderi nondum potuit, opus esse hac emendatione; namque ἔχειν cum Accusativo rei aut personae dici etiam de argumento somniorum clarissimus docet locus II, 32, 5: Πάν τοῖς τὰς ἀρχὰς ἔχουσιν ἔδειξεν ὄνειρατα, ἃ εἶχεν ἄκισιν λοιμοῦ quae monstrabant remedium pestilentiae: ubi Facius, quem ibi Clavier non sequitur, non magis bene suspicatur, scribendum esse ἃ εἶχεν ἐς ἄκισιν. Et cur ἔχειν, tenere, in

se habere, de somnio ejusque argumento adhibitum non sit, monstrare, ostendere? Vulgatam igitur retinendam ita interpretamur: *ei videbatur hujus somnii argumentum esse Sophocles et ejus poësis, seu: somnium ostendere Sophoclem ejusque poësin.* Nobiscum facit Dom. Calderinus ita interpretatus: *eique umbram illam visum sophoclem atque sophoclis tenere poema.* Simillime §. 3 de tabula picta est: ἢ τὸ ἔργον ἔχει τὸ Μαραθῶνι, *cujus argumentum est pugna Marathonica, εἰδῶθαι — εἰκάζειν.* Homerus de Sirenibus Od. XII, 39 αἴ ῥά τε πάντας ἀνθρώπους θέλγουσιν, ὅτις — φθόγγον ἀκούσῃ. Hinc Phavorinus Σειρήνεια μέλη, γλυκύτατα. Anthol. Pal. T. I p. 52 Πιερικῆς Σειρήνος ἀρῆϊον ἔργον ὑφαίνων de Homero. T. II p. 875 σειρῆνα θεάτρων, τόνδε Μένανδρον. (adde p. 867). Plutarch. X Rhet. v. Isocr. Ἴσοκράτει ἐπὶ τοῦ μνήματος ἐπὶν κριὸς, ἐφ' οὗ Σειρῆν συμβολικῶς. ubi adde Facium in Exc. e Plut. p. 227. ὑπὸ τῶν λόγων ὡςπερ τινὸς Σειρῆνος κεκλημένος Heliod. I, 23. νῦν ἐπὶ ποιημάτων Mosq. Victorii Adnot.

§. 3. τῆς γραφῆς — Μαραθῶνι intelligitur illa cap. 15, 4. τὸ Μαραθῶνι Mosq. Vind. Aldina, Clavier. τὸ ἐν Μαραθῶνι Francofurtana, Kuhniana, Facius; sed ecce οἱ μαχεσάμενοι Μαραθῶνι 15, 4. ὅσοι Μαραθῶνι ἠγωνίσαντο 29, 4. ἢν Ἀθηναῖοι Μαραθῶνι ἐμαχέσαντο IX, 1, 2. et similia; imprimis autem τὸ Μαραθῶνι πρὸς Μήδους ἔργον I, 25, 2. Μιλτιάδου τὸ Μαραθῶνι ἔργον III, 4, 6. ὁ Μαραθῶνι ἀγὼν IX, 1, 2. Ab his unus, quantum scio, Pausaniae locus diversus est IV, 25, 2 τὸ Ἀθηναίων ἐν Μαραθῶνι ἔργον. nam alia ratio est illorum: ὡς θεοὶ σφισιν ἐν Μαραθῶνι καὶ ἐν Σαλαμῖνι τοῦ ἔργου μετάσχοιεν VIII, 10, 4. τὸ ἔργον τὸ Ἀθηναίων ἐν Μαντινείᾳ VIII, 9, 4. τὸ ἔργον τὸ ἐν Λεύκτροις IX, 6, 2. τὸ ἀτύχημα τὸ ἐν Χαιρωνείᾳ I, 25, 3. ut I, 3, 3. ἢ ἐν Ἐλευσίνι τελετῇ I, 2, 4.

§. 4. νότιον scripsi. Νοτίου vulgo. cf. 25, 2. Plutarcho teste in Cimone p. 355 Frob. populus Atheniensis ex praeda, quam Cimon, Persarum victor, egerat, τῇ ἀκροπόλει τὸ νότιον τεῖχος κατεσκεύασεν, et Cornelio Nepote Cim. 2; »His ex manubiis Athenarum arx, qua ad meridiem vergit, est ornata.« Est ergo hoc νότιον τεῖχος arcis, quod Pausanias I, 28, 3 Cimonem aedificasse tradit, Dodwellius I, 2, 112 non audiendus, Μεδούσης — πεποιήται. Quis hanc aegidem i. e. Minervae clypeum cum Medusae capite dedicaverit, aperit Pausanias V, 12, 2, qui locus, nostro illustrando aptus, ita habet: οὗ (Antiochi) καὶ ὑπὲρ τοῦ θεάτρου τοῦ Ἀθήνησιν

ἢ αἰγίς ἢ χροσῆ, καὶ ἐπ' αὐτῆς ἢ Γοργώ. Fuit ergo aegis aurea, ex qua media Gorgonis caput inauratum exstitit, inserta huic muro.

§. 5. Ἐν δὲ τῇ κ. λ. nos ita explicamus: Theatrum arcis lateri australi ita subjectum fuit, ut ei arx atque Parthenon immiueret. (v. Walpolii Turkey p. 493). Ad verticem theatri in saxi, cui imposita fuit arx, latere australi fuit hoc antrum cum tripode. De eodem hoc anthro et tripode videtur loqui Philochorus apud Harpocracionem v. κατατομή: quod Pausaniae est σπήλαιον ἐν ταῖς πέτραις ὑπὸ τὴν ἀκρόπολιν, id Philochorus dixit τὴν κατατομὴν τῆς πέτρας (quod enim Sponius de theatri quibusdam scalarum gradibus dicit, et arcis saxo incisis, et illud antrum continentibus, id non satis perspicuum est) et pro eo, quod apud Pausaniam est τρίπους ἔπεστι τῷ σπηλαίῳ, apud Philochorum legimus: Αἰσχροῖος Ἀναγυράσιος ἀνέθηκε τὸν ὑπὲρ θεάτρον τρίποδα. Rem magis etiam illustrat, quod Δέξις Πηγορικὰ in Bekkeri Anecd. p. 270 referunt, theatrum ἐν ὄρει (haud dubie arcis) κατεσκευάσθαι: ergo theatrum accline fuit saxo ipsi, in quo arx eminebat. Idem Sponius tradidit et distincte; minus dilucida partim quidem haec sunt: »The theatre stood at the foot of the rock, on the southern side of the Acropolis; and there was a grotto or cavern immediately above it. Nothing now remains of the theatre but the cavea; but this is exactly in the position here described, a grotto occurring just above it.« Hawkins in Walpolii Turkey p. 492. τρίπους ἔπεστι ad hoc antrum seu in limine hujus antri est tripus, qui videtur ob victoriam aliquam inter choragos dedicatus fuisse. Ἀπόλλων δὲ κ. λ. Haec illustrabam in Not. ad Hellen. p. 284 sq. ἐν αὐτῷ Voelkel intelligit regulas, quibus pedes tripodis continerentur. προ ἢ δὲ in Vind. est τῆδέ, in Mosq. ἡδε.

§. 6. Hinc usque ad 22, 4 init. pergat a theatro Bacchi ad introitum in arcem, ergo a theatro conversus ad sinistram et ad caurum adscendit ad arcis gradus. Τάλως—Τάλων Clavier; sibi non constans, quippe qui I, 26, 5 Vulgatam Κάλω intactam reliquerit, quam nec Wesselingius ad Diod. Sic. IV, 76 rejecit, et Amasaeus expressit. Idem puer quum a Pausania iterum 26, 5 Καλος appelletur, et in ea scriptura Suidas v. Πέρδιμος ἱερόν, atque Clemens Alex. Protr. p. 30 Sylb. cum Pausania consentiant, equidem dubitavi Vulgatam in Pausania sine codicum auctoritate movere. Dom. Calderinus et hic et 26, 5 habet Talos. Aptè autem Porsonus laudavit Schol. ad Soph. Oed. Col. 1320, ubi est Τελαὸν ἐνιοί.

διὰ τοῦ κ Καλαὸν προσαγορεύουσιν. ἀδελφῆς i. e. Πέρδικος teste Suida l. c. qui ejus ierὸν juxta arcem fuisse narrat.

§. 7. Τοῦ δ' Ἀσκληπιοῦ Clavier, ut Camerarius conjecterat. Τοῦ Ἀσκλ. Vulgata. Post πεποίηται distinxi, et καὶ τῶν παίδων ἐς τὰς γραφὰς e Vindob. scripsi pro vulgato καὶ τῶν παίδων, καὶ ἐς τὰς γραφὰς. deinde ἐπὶ τούτῳ τῷ φόνῳ Clavier, ut Sylburgius, Kuhnius et Facius voluerant pro vulgato ὑπὸ τούτῳ τῷ φόνῳ. In auctoribus narrationis Ποσειδῶνος — γενέσθαι πρῶτον c. 28, 5, repetitae, fuit Hellenicus; idem hanc *Alcippen* ex *Agraulo*, *Cecropis* filia, natam tradidit. v. Bekkeri *Anecd.* p. 444.

§. 6. εἰσάγουσιν — τῶν ταύτῃ μάλιστα Mosq. Post ἐξεύρηται σφισιν Goldhagenus putavit ταῦτα inserendum vel supplendum esse; de priore intercedimus; solet enim hoc verbum etiam omisso pronomine adhiberi, ut in loco perperam sollicitato IV, 15, 3 πρὸς ταῦτα ἐξευρίσκουσι. Herod. V, 67 ὡς δέ σι ἐξευρήσθαι ἐδόκεε, Similis est constructio simplicis apud Pausaniam X, 1, 5 Εὐρέθη δὲ καὶ ὕστερον τοῖς Φωκείοσιν οὐκ ἀποδέον σοφίᾳ τῶν προτέρων. Adverbium ὧδε loco pronominis demonstrativi cum verbo ἐξευρίσκειν Herodotus interdum copulavit, ut IV, 61. I, 94. ὄστεινας bis Clavier et Goldhagenus, ut Palmerius correxerat probante Valckenario. οἰσύνας Vulgata. *junceas* Dom. Calderinus. οἰσίνας Mosq. οἰσύνας Vind. De forma ὄστεινος, quae VIII, 18, 2 recurrit, cf. Lobeckius ad Phrynich. p. 262. Emendationem confirmat Tacitus de Germ. 46, ubi de *Fennis*, quos dubitat Germanis an Sarmatis accenseat, ait: »sola in sagittis spes, quas inopia ferri ossibus asperant.« Formam κράνινος contra Schneiderum tuetur Lobeckius l. l. σειραῖς περιβαλόντες τῶν πολεμίων ὀπόσοις καὶ τύχοιεν τοὺς ἵππους ἀποστρέψαντες, ἀνατρέπουσι τοὺς ἐνσχεθέντας ταῖς σειραῖς. Vulgata. — ὀπόσοις τύχοιεν καὶ τοὺς — Clavier, ut Facius conjecterat. — ὀπόσοις καὶ τύχοιεν τοὺς τε ἵππους — Kuhnius, sed — ὀπόσοις ἐπιτύχοιεν, τοὺς ἵππους — Loescher voluit, haud dubie ut pendentem fulciret Dativum. Quae ratio placeret, nisi verior leniorque esset haec: — ὀπόσους τύχοιεν, καὶ τοὺς ἵππους —. Ad ὀπόσους τύχοιεν repetitur animo ex praecedentibus περιβαλεῖν. Simillime loquitur Pausanias IV, 15, 3 συνάγων ὀπόσους τύχοι et ibid. 35, 4 ἐληΐζοντο ἄλλους τε, ὡς ἐκάστους τύχοιεν. *hostem cathenis implicant, quemcunque deprehendere possunt: atque ita obversis equis cathenis obvolutum distrahunt.* Dom. Calderinus. Sylburgius in Notis ad Dionys. Hal. Arch. p. 5, Kuhnius et Facius ut Dativum excusarent,

τύχοιεν pro ἐντύχοιεν vel ἐπιτύχοιεν accipi voluerunt nullis hoc confirmantes exemplis. cf. ad IV, 21, 1 Facius. περιβάλλοντες Vind. Mosq. Sylburgius ad Dion. Hal. l. l. et p. 14 Not. significat, περιλαβόντες etiam legi posse. ἀνασχεθέντας pro ἐνσχεθέντας Mosq. Vind. Wesselingius autem quum ad Herod. VII, 85, qui locus cum nostro conferendus est, mirabatur, cur hanc Sagartiorum, Persicae gentis, in pugnando habilitatem Pausanias Sarmatis contribuisset, memor non fuit eorum, quae et Kuester ad Suidam T. III, p. 303 et Lipsius in Analect. ad Milit. Rom. p. 443 de eadem Scytharum, Alanorum, Anchatum et Hunnorum consuetudine pugnandi ex veterum scriptis et Valesii Animadversionibus ad Ammian. Marc. exposuerant. Locus Suidae, nostrum illustrans, est: Σειραῖς, πλεκτοῖς ἱμάσι· καὶ γένος Πάρθων, οἱ Σειροφόροι καλούμενοι. μάχονται δὲ ἀπὸ τῶν ἵππων, σειρὰς ἱμάντων ἐλίσσοντες· πελάσαντες δὲ τοῖς πολεμίοις ἐφιάσι τοὺς ἀπὸ τῶν ἱμάντων βρόχους· ἀποστρέψαντες δὲ τοὺς ἵππους ὀπίσω βιάως ἐλαύνουσι· τοὺς δὲ ἀλόντας τοῖς βρόχοις τῇ ὄρμῃ τοῦ ἵππου ἀποθανόντας ἢ ζῶντας ἔλκουσι. ὡς ἂν—νομάδων quum, ut videtur, terra neque in partes distributa sit, quas privati possideant, neque quidquam praeter agrestem silvam ferat, si quidem sunt nomades. ἐμφορῇ δρακόντων φολίσιν Mosq. ὅστις δὲ οὐκ εἶδε· simillimo modo loquitur Herodotus IV, 81. ταῦτα διατήσαντες refertur ad ἐμφορῇ δρακόντων φολίσιν. Sylburgius coniecit: καὶ γὰρ καὶ συστάδην, non male, opponuntur enim συστάδην τυπτόμενοι, quod ad gladios et hastas, et βληθέντες, quod ad sagittas pertinet. διῶσι — σίδηρον transmittunt ferrum et praesertim si iis vis adhibeatur i. e. ferrum iis vehementius immittatur. βιάζεσθαι passively I, 4, 3. 23, 7. Thucyd. VII, 84. Similiter βιώμενον apud Herod. I, 19. De loricis corneis Lipsius de Milit. Rom. III, 6 p. 149.

§. 9. ἄλλοις ἐστὶν ἱεροῖς Mosq. Γρύνειω scripsi. Gryneo Dom. Calderinus. idem voluit Sylburgius in Spicilegio edit. Francofurtanae p. 351. Gryneum nemus Gryneo Apollini sacrum ex Virgilii Ecl. VI, 72 notum est, ubi v. J. H. Vossius. τὰ Γρύνεια habet Stephanus Byz. Γρύνεια Vulgata. Γρύνεια Camerarius. Lintaeae loricae jam Troicis temporibus inventae erant. v. Homér. Iliad. II, 529. 830. Consecratae memorantur iterum a Pausania VI, 19, 4. De ratione eas faciendi Casaubonus ad Suet. Galb. 19. adde Lipsii Milit. Rom. III, 6 p. 151.

CAPUT XXII.

§. 1. πρὸ αὐτοῦ μνημα. *Sepulcra saepe juxta templa seu aras fuerunt, vide I, 37, 3. II, 11. 19. 21. Pindar. Ol, I, 149. Plutarch. Lycurg. 27 init. Aelian. V. H. VIII, 19. τὴν ante τελευτὴν omisit Mosq. ἐκ καταρῶν. cf. Eurip. Hipp. 44 sq. δῆλα nota, ut 38, 6. ἔλλην ὦν βάρβαρον γλώσσαν ἔμαθεν Mosq.*

§. 2. De *Hippolyti sepulcro* apud Troezenios II, 32, 1, Imperfectum ἔμελλον saepe cum Futuri Infinitivo apud Pausaniam junctum quanquam crebro, tamen non semper adhibetur vel de homine, qui in eo erat ut aliquid faceret aut pateretur, vel de re jam jam eventura; usus enim repugnantis exemplum clarissimum est IV, 34, 5 ἔμελλον δὲ ἄρα διὰ λευκὸν τε ἀνὰ χρόνον καὶ ἔδη μεταμαθήσεσθαι τὰ Δωριέων. Meziriacus ad Ovid. Her. I, 323 nostrum locum bene reddidit: *estant sur le point de se marier. Phaedram*, sororem suam, Deucalion, quum patri Minoi II mortuo successisset, et foedus cum Atheniensibus ferisset, Theseo nuptum dedisse dicitur Diodoro Sic. IV, 62. Quod Diodorus memoriae prodidit de foedere inter hunc Deucalionem et Athenienses icto, mirum Wesselingio visum est, et tamen Clitodemi confirmatur fragmento in Plut. Thes. 18 (19), et quodammodo Zenis seu Zenei Chii testimonio apud Athen. XIII, 8, 601. βασιλειαν pro βασιλεύειν Mosq. Idem et Vind. πέμπει πρὸς Πιτθέα. sed vide ad IV, 22, 3. τραγῆσόμενον αὐτὸν cf. Plut. Thes. 3. Diod. Sic. IV, 62 cum Meziriaco I. I. βασιλεύοντα Mosq. χρόνω — ἐβούλευσε. Haec non congruunt cum Plutarchi vita Thesei, ubi c. 13 Pallantidae narrantur a Theseo caesi ante ejus profectionem Siciliensem et Hippolytum natum; sed Pausanias refert a Troezeniis narrata, quibuscum partim conspirant Euripidea in Hippolyto 34 sqq. καθαρσίαν εἶνεκα etiam II, 7, 7. III, 15, 3. Ad φῦναι — λέγουσιν animo repetendum: ἔχουσαν τετραπημένα φύλλα, et proxima ita interpretanda sunt: ἀλλὰ μυρσίην ταύτην ἔχειν φύλλα τετραπημένα τὸ ἔργον γεγε-
ον
νησθαι τῆς κ. λ. Nostrum locum illustrat II, 32, 3. ασης Mosq. ἀλλὰ διὰ ἔργον Vindob. De hac περόνη Winckelmanni Opp. V, 50, II, 91.

§. 3. Ἀφροδίτην δὲ τὴν Πάνδημον, ἐπεὶτε Ἀθηναίους Θεσεύς κ. λ. est Vulgata, quam, quum Dativo hic nullus esse posse videretur locus, Facius et Clavier ita mutant — ἐπεὶτε Ἀθηναίους Θεσεύς —. Ex Dom. Calderini interpretatione *Venerem communem, quam Theseus a tribubus ad*

εὐκρίτητα δὴ αὖθις una cum Pitho, ex illius instituto venerantur licet concludere, Dativum Ἀθηναίοις in aliis codicibus omis- sum, ut in Calderini, in aliis inepto loco positum esse; nos suum illi post Πάνδημον reddidisse arbitramur. Dativum hic necessarium esse, intelligitur e formulis κατέστησε seu κατε- στήσατο seu κατέστη σέβειν seu σέβεσθαι, quibus Dativum fere adjunxit Pausanias, vide I, 26, 7. II, 7, 7. 33, 1. IV, 1, 5. IX, 27, 1. in primis I, 14, 6. Ad ἐπεῖτε — πόλιν suppletur αὐτούς. vide ad I, 3, 1. Haec Venus autem Πάνδημος probe distinguenda est tum ab ea, quae VI, 25, 2 hirco insidet, tum ab illa, cui cognomen ἐπὶ ταῖς μίξεσι datum est IX, 16, 2. Alia plane est, quam Theseus constituit. Theseus enim quum consilium cepisset, dispersos Atticae incolas et vicatim habi- tantes in unum corpus, ἄστν, cogendi, et persuasione et auctoritate utebatur ad id, quod volebat, assequendum. Quod quum effecisset, ut omnibus vinculis hos homines in unum locum congregatos inter se conjungeret, operam dabat maximam; quod eo magis necessarium erat, quod iisdem his hominibus antea interdum inimicitiae atque bella inter- cesserant. Itaque instituit Παναθήναια, Μετοίκια seu ἔθνο- κια et πανδημίαν (Thucyd. II, 15. Plut. Thes. 23. 24), atque cultum Veneris Πανδήμου et Πειθοῦς, ut inter omnes Atti- cae populos (πάντας δήμους) connubia (ἐπιγαμίαι) essent. Alia ratio affertur ab Apollodoro apud Harpoerat. Suid. ac Phavorin. s. v. Πάνδημος Ἀφροδ. Πειθῶ videtur h. l. Vene- ris comes ut 43, 6. seu unum ex quinque numinibus conju- galibus esse in Plutarchi Κεφ. καταγορ. Ῥωμ. non procul ab initio. Haec ἀγάλματα sunt hujus Veneris et Suadae. Hujus autem Veneris fanum in veterē ἀγορᾷ fuit, v. Meursii Ceramic. c. 16. Pergit ab Hippolyti tumulo ad Telluris et Cereris tem- pla. De pyrore cf. Thucyd. II, 15. In Suidae notabili loco κουροτρόφος Γῆ latet forsitan Ἀθίδος alicujus fragmentum, Cererem Χλόην (i. e. et viridem et flavam, v. Schneid. Lex. gr. et Creuzeri Symb. IV, 314) vocavit etiam Eupolis in Schol. ad Soph. Oed. Col. 1600 (1671), sed Sophocles ipse εὐχλοον, et Scholiastes ibi addit, esse ejus ἱερὸν πρὸς τῇ ἀκροπόλει. Formula ἐς λόγους ἔλθειν τιμῆ est Herodotea, veluti III, 4.

§. 4. usque ad 28, 4. spicilegium de arce Athenarum; cujus de memorabilibus tenenda illa est Pausaniae observatio V, 21, 1: ἐν ἀκροπόλει τῇ Ἀθήνησιν οἱ τε ἀνδριάντες καὶ ὅποσα ἄλλα, τὰ πάντα ἐστὶν ὁμοίως ἀναθήματα. Ac de do- nariis in Athenarum arce quatuor libros conscripserat Pole- mo Periegctes, quod ejus opus simpliciter quoque de arce vo-

catur. De eadem magnum opus quindecim librorum vulgaverat *Heliodoros Periegetes*. cf. de eo ad I, 37; 1. Ergo vere fuerunt, quibus unum opus erat intactae *Palladis arces* libro perpetuo celebrare; quorum industriam Meursius imitatus est in Cecropia. Libri autem Polemonis, Heliodori aliorumque in causa potuerunt esse, cur Pausanias multa hic vel leviter tangeret, interdum ne sede quidem eorum indicata, vel plane omitteret. Quam ejus brevitatem vel taciturnitatem desinant aliquando multis verbis mirari. De arcis altitudine V, 11, 5. est Cl. pedum. Summa arx mille seu 1150 pedes longa, quingentos lata esse dicitur. Ac primum de *Propylaeis arcis* usque ad §. 7 extr. cf. Winckelmanni Opp. VIII, 213. et Boettigeri *Aundeutungen zu 24 Vorles.* p. 77. Tenuia eorum magnificentiae restant vestigia. ἔσδος Mosq. εἶσδος Vulgata.

ισχ.

ἔχυρόν Mosq. λίθου — ἔχει. Lateres marmoreos Athenae Londinum nuper miserunt. τὰς μὲν — πεποιημέναι. Stuartus in *Antiq. of Ath.* T. II p. 39 Chandlerum sequutus de his statu equestribus, quarum altera ante dextram, altera ante sinistram Propylaeorum alam fuit, ita: »whatever might originally have been the intention of these figures, one of them appears by an inscription still legible (v. Chandlerum cap. 9) to have been transferred to M. Agrippa, as the other probably was to Augustus.« παῖδε Mosq. ἐς ante εὐπρόπειαν deest in Mosq. et Aldina. τῶν δὲ — ναός i. e. si Sponium sequimur: *ad dextram per Propylaea ingressis jam in arcem Victoriae fanum est, eique ad sinistram viae oppositum οἶκημα ἔχον γραφάς*, de quo §. 6. Chandler ἐν δεξιᾷ intelligit de parte dextra Propylaeorum, non hominum intrantium. De hac Victoriae aede Hobhousius I p. 337 scripsit: »the last memorial of its existence was carried away by Lord Elgin.« In hoc fano ergo fuit dignum, quod Calamis imitaretur, *Victoriae simulacrum non alatum*. cf. de eo V, 26, 5. Harpocrat. s. v. *Νίκη Ἀθηναῖ* et Boettigeri *Comin. de Victoria* in vol. 2 *Ephem. Jen.* a. 1803. Pausaniam III, 15, 5 referentem, quid Athenienses causae attulerint, *cur haec sua Victoria non esset alata*, nunc quidem, ut arbitror, nemo ridebit. Dom. Calderinus mire interpretatus est: *victoriae volucris aedēs*. Juxta hanc Victoriae aedem positum fuit Hecates signum triplex, Alcamenis opus. vide II, 30, 2.

§. 5. τὰντη ὄψας κ. λ. cf. *Plut. Thes.* 16. 21. Catulli *Epithalamium* 242 sqq. et praeter Sponium Meursius de *regib. Athen.* III, 4. Adeo Troezen prospiciebatur ex arce. v.

Eurip. Hipp. 30 et ibi Valcken. Nicocrates narrans, ex arce se in mare praecipitasse Aegeum, jam in Phavorino explosus est p. 56. τοῦ Μίνω [pro τὸν Μίνω Mosq. *Aegei heroum* v. Meurs. I. c.

§. 6. » These three contiguous buildings (Propylaea, Victoriae aedes et hoc οἶκημα) formed one front, occupying the whole breadth of the rock from side to side at its western end, so that the only admission into the Acropolis was through the middle building (« Stuart's Antiq. of Ath. II, 39. quae non videntur satis conspirare cum iis, quae ad §. 4 e Sponio allata sunt. Hoc οἶκημα ἔχον γραφᾶς Sponio est *aedes*, Amasaeo *cella*, Chandlero, Stuardo et Clavierio *aedificium*, Goldhageno *Saal*, Nibbyo *camera*. Nobis *aedes* seu *sacellum*. cf. ad 26, 6. καὶ Ὀδυσσεὺς abest a Mosq. ἐκ Ἀθήνων Sylburgius conjecit; male. in *Lemno* Dom. Calderinus. τοὺς παῖδας τοὺς Ναυπλίου equidem scribendum esse censeo; cur enim hic Genitivus habeat articulum? Nauplii autem filii opem Aegistho ferre voluerunt propter cognationem. Catrei enim Cretensis filiae fuerunt Aërope et Clymene; illa Atreo seu Plistheni, haec Nauplio (de quo ad II, 38, 2) nupsit; illa Agamemnonem et Menelaum, haec Palamedem, Oeacem ac Nausimedontem peperit. v. Apollod. II, 1 extr. οὐδὲν ὁμοίως καὶ illustrat Sylburgius p. 932 ed. Kuhn.: » καὶ post ἴσος peculiari quadam significatione usurpat Pausanias, ut Latini suam *ac* et *atque*: 582 (VII, 23) ὅτι γυναιξίν ἐν ἴσῳ καὶ πῦρ εἰσὶν αἱ ὠδῖνες *partus dolores mulieribus perinde sunt atque ignis*. 593 (VII, 26) ἀνὴρ ἥδη γέρον ἴσα καὶ ὀδυρόμενος *perinde ac flens* i. e. flentis speciem praefereus. Sic post οὐδὲν ὁμοίως: 52 (I, 22 qui ipse noster locus est) εὖ δέ μοι — *διαίταν* ad verbum enim sonat, *nihil similiter atque ii qui dicunt* i. e. longe aliter quam ii qui dicunt. « Similiter Herodotus VII, 50 οἱ πρὸ ἐμοῦ γενόμενοι βασιλεῖς γνώμησι ἐχρέοντο ὁμοίῳσι καὶ σύ. ubi ab editoribus laudantur c. 115 ἕναστον τῶν ἔθνεων — ὁμοίως καὶ τῶν πρότερον κατέλεξα. VI, 21 οὐδὲν ὁμοίως καὶ Ἀθηναῖοι. VII, 95 κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον καὶ οἱ δυωδεκαπόλιες Ἴωνες. IV, 109 Βουδῖνοι οὐ τῇ αὐτῇ γλώσῃ χρέωνται καὶ Γελωνοί. Valckenarius autem » Structurae, inquit, rarioris sectator Pausanias IV p. 302 ἡ πεπωμένη κατὰ ταῦτὰ ἐπικρούπτει καὶ ἡ ἰλύς pro τῇ ἰλύϊ. I p. 101 κατὰ ταῦτὰ οὗτος ἤχησε καὶ κιδάρα κρουσθεῖσα i. e. ὁμοίως κιδάρα κρουσθεισῇ *perinde atque cithara pulsata resonat*, ut interpretatur G. Budacus in *Comm. Ling. Gr.* « idem Valckenarius laudat Sylburgium, qui nostrum locum a Kuhnio

tentatum bene ceperit. ἐφίστασθαι τινι ut παρίστασθαι Homer. Iliad. II, 244 *adsistere alicui*, ἐφειστηκέναι *adstare* II, 1, 7 bis. 16, 4. I, 20, 1. ut παρῆσθηκέναι II, 17, 5. Male igitur Goldhagenus: *wie er bey den Weibern steht*. Ἰππων κ. λ. *insunt in hac tabula signa ejus equorum victoriae ex ludis N. reportatae* i. e. signa, ejus equos victoriam ex ludis N. deportasse.

§. 7. Ἐπὶ δὲ τῶν κ. λ. *In his tabulis si quis praeterierit puerum — et palaestritem — in Musaeum incidit*. Pro vulgato ἐξελεξάμην scripsi ἐπελεξάμην e Victorii Adnotationibus. cf. ad 12, 3. ἐν οἷς ἐστι πέτεσθαι Μουσαῖον ὑπὸ Βορέου δῶρον pro quo est II, 5 ἱπ. δῶρον Ἀσώπου εἶναι λέγουσιν. et IX, 25, 6 Διμήτρος Καβειραίοις δῶρόν ἐστιν ἢ τελετή. De re cf. Vossii epp. mytholog. 2 p. 51. 52 sq. πέτεσθαι pro vulgato πέτεσθαι scripsi a Loeschero et Sylburgio monitus. *volutasse* Amasaëus. ἐπιπέτεσθαι pro vulgato ἐστι πέτεσθαι Mosq. πεποίηκεν αὐτὰ Ὀνομάκριτος. Etiam qui *Musaci* ferebantur *χρησιμοί*, *Onomacrito* tributi sunt teste Clemente Alex. Strom. I p. 332. ἐς Διμήτρα Mosq. εἰς Διμ. Vulgata. *Λυκομήδει* Vulgata. *Λυκομήδους* *Lycomedis* *hymnus* Dom. Calderinus. *Λυκομήδαις* Clavier, ut Facius conjecit, Kuhnio et Goldhageno praeceuntibus. *pe' Licomedi* Nibby. Nos cum Palmerio et Meursio scripsimus *Λυκομήδαις*: ille enim in Exercit. ad IX, 27, 2, hic autem in Attic. Lect. II, 19 videntur probavisse, et ubique apud Pausaniam et in Plut. Them. 1 scriberendum esse *Λυκομήδαι*, non *Λυκομήδαι*, quum apud Hesychium ac Phavorinum sit *Λυκομήδαι*, γένος Ἰθαγενῶν. Quum igitur Lycomidæ prisca fuerint gens attica, forma, quae patronymicorum propria, atque etiam in Ἰθαγενῶν nominibus usitata est, exiens in ἰδης, alteri videtur praeponenda esse. Accedit quod non modo IV, 1, 4. 5 memoratur ὕμνος Μουσαίου *Λυκομήδαις* ποιηθεὶς ἐς Διμήτρα et κλίσιον τὸ *Λυκομιδῶν*, sed lectiones etiam codicis Mosq. IX, 27, 2 et 30, 6 *Λυκομήδαι* et *Λυκομήδαις* veri ostendunt vestigia. Hoc patronymicum *Λυκομήδαι* erit, ut Palmerius jam animadvertit, derivandum a nomine *Λύκομος*. Quis vero hic *Lycopus* est? se nescire non dissimulat Palmerius; quod idem etsi nobis confitendum est, tamen quid suspicemur, liceat expromere. Lycus, Pandionis II filius, ut Hemsterhusius ad Arist. Plut. p. 206 sq. adnotavit, ab aliis *Λύκιος*, ab aliis *Λύκων* appellatus, et, relicta Attica, aliquamdiu in Peloponneso atque in Asia comoratus est. et ibi inclaruit. v. Pausan. I, 19, 4. IV, 1, 4. 5. Quae causa esse potuit, ut nomen ejus varie pronunciaretur,

et inter orientis populos forsan in *Lycōm* mutaretur, quod rursus Graeci ad domesticam formam *Λύκων* seu *Λύκομος* revocasse possunt existimari. Si quis mihi illum Pausaniae locum IV, 1, qui Lycum Pandionis filium Magnarum dearum sacra mystica Athenis in Messeniam attulisse, seu ista initia apud Messenios auxisse, et haec ejus merita inscriptione, ad Lycomidarum posita sacellum, praedicata perhibet, consideraverit, cum Kuhnio et Goldhageno statuere non dubitabit, Lycomidas genus suum ad eundem hunc retulisse Lycum, et hanc ipsam causam esse, cur in Cereris sacris hymnos in illam compositos canere munus Lycomidarum, et eorum *τελεστήριον* apud Phlyenses (de quo cap. 31) proprium fuerit. Forsan etiam erit qui dicat, *Λυκομίδαι* contractum esse ex *Λυκομηδίδαι*, ut *Θρασυμίδης* ex *Θρασυμηδίδης* in Etym. M. p. 165, 55.

§. 8. *αὐτὴν* deest in Vindob. De Mercurio *προπυλαίῳ* vide Spanhem. ad Callim. h. in Dian. 142. *Σωκράτην* Mosq. *Σωκράτη* Vulgata. *Gratias* hic tres positas fuisse, docet IX, 35, 1 p. 780, ex quo loco intelligitur, *κατὰ τὴν ἔξοδον ἐς ἀκρόπολιν* idem esse quod *πρὸ τῆς ἐς τὴν ἀκρόπολιν ἔξοδου*. Clavier merito obsequutus est Sylburgio monenti, post *Ἀνάχαρσιν* et *ἀφικόμενον* distinguendum esse.

C A P U T XXIII.

§. 1. *ἦκεν ἐς κόσμον πολιτῶν* pertinebant ad colendos *εινίῳ* animos. De formulis *χρηῖσθαι θυμῷ* seu *τῷ θυμῷ* hic et hic apud Pausaniam occurrentibus diximus in Actis Philolog. Monacens. T. II Fasc. III p. 387. *θυμὸς* autem Platone interprete in Cratylo p. 419 *ἀπὸ τῆς θύσεως καὶ ζέσεως τῆς ψυχῆς ἔχει ἂν τοῦτο τὸ ὄνομα*. et inde fluxit *θυμοῦσθαι*.

§. 2. *λέγω* — *ἦκοντα*. Ignotum ergo Pausaniae fuit, id jam scriptum esse a Plutarcho de garrulit. p. 335 Frob. 897 Frcf. qui docet, ubi posuerint hoc Leaenae signum, et quid eo indicare voluerint Athenienses. *ἐς συγγραφὴν ἦκοντα* seu, ut 39, 3. X, 32, 1, *ἀνήκοντα* sunt vel *litteris mandata*, ut h. l. vel *litteris mandanda*, *digna quae historia referat*. καὶ τὸ — *δοξάζων* abest a Mosq. Scribendum fuisse *χαλκῆ λέαινα* pro vulgato *χαλκῆ Λέαινα* quum per se planum est, tum ex Plutarchi l. c. et Plinii XXXIV, 19, 12 p. 241 Bip. ubi plura de hoc artis opere sunt, patet. Dedicatum autem erat *ἐν πύλαις τῆς ἀκροπόλεως*, ut ait Plutarchus l. c.

§. 3. De hac *Diotrephis expeditione*, quae ad Olymp. XCI, 4 pertinet, cf. Thucyd. VII, 29. *μισθωτούς*, quod Sylburgius restituit; legitur II, 8, 2. *κατὰ τὸν Χαλκιδικὸν κ. λ.* de his diximus ad 14, 4. *ἐν* pro *ἐνθα* Mosq. *Βοιωτῶν*—*ἦν*. Similiter Stephanus Byz. *Μυκαλησσός, πόλις μεσογεία Βοιωτίας*. De *Mycalesso* IX, 19, 4. Pro *ἐξαναβὰς* Letronne voluit scribi *ἐπαναβὰς*, quo verbo Thucydides l. d. in hac ipsa re usus sit; quanquam *ἐξαναβὰς* possit esse *ἀναβὰς ἐς τὴν γῆν*, ut *ἀνέβησαν εἰς τὴν Πελοπόννησον* apud Diod. Sic. XI, 78. *ἐπὶ τὴν ἄλωσιν* Mosq. Vind. Aldina. *μετὰ τὴν ἄλωσιν* Francofurtana, Kuhniana, Facius. Hoc ex correctione natum putans Kulmius corrigi voluit *παρὰ τὴν ἄλωσιν statim ab expugnatione, dum vix expugnata erat. ὑπὸ τὴν ἄλωσιν* Clavier et Anonymus. Nos codicum vestigia sequuti et Aldinam *ἐπὶ τῇ ἀλώσει* dedimus; quod idem Porsono placuisse nunc video. cf. Vigerus p. 624. *captivitatis tempore* Dom. Calderinus. Pro lectione *ὑπὸ τὴν ἄλωσιν* non spernenda possis laudare IV, 14, 2 *φεύγοντες ὑπὸ τὴν τελευταίην τοῦ Ἀνδροκλέους*. adde ibid. 5, 4 extr. 23, 1. et *ὑπὸ τὸν νηὸν κατακαέντα* ex Herodot. I, 51. *αὐτὴν τὸν πόλιν ἀνέλαβον* Vind. *ληφθέντες* Mosq.

§. 4. *Τοσοῦτον μὲν κ. λ.* pro: *Τοσοῦτον μὲν, ἄλλο δὲ οὐδὲν παρέστη μοι θαῦμα. Id tantum mirum mihi visum est.* *τοσοῦτο* pro *τοσοῦτο μόνον* Valckenarius jam illustravit ad Eurip. Hipp. 804. Simile est *τοσόνδε*, ut II, 32, 9 extr. *παρεσι* pro *παρέστη* Mosq. Vind. Sed *παραστῆναι, παρίστασθαι* ita adhibentur a Pausania, veluti I, 33, 4. IV, 21, 4. 22, 2. cf. Phavorinus h. v. et Herodot. I, 23: *τῷ—θῶμα μέγιστον παραστῆναι.* *Ἐλλῆσι γὰρ ὅτι* Mosq. *Λοκρούς—ἴσμεν.* cf. Herod. VII, 203. 212. 217. *οὐδὲ post οὐ μὴν* abest a Mosq. *Μαλιεῖς* iidem qui Herodoto et aliis sunt *Μηλιεῖς*. vide Tzschuck. ad Strab. X, 444. *ἐπίστασθαι σφᾶς* scilicet *τοξεύειν artis sagittandi peritia excelluisse.* Ad *πρὶν ἢ Φιλοκτῆτην* supplementum *ἐπίστασθαι τοξεύειν.* οὐ διὰ *μακροῦ* cum Clavierio; *haud diu post. οὐ διὰ μικροῦ* Vulgata.

§. 5. *Θεῶν ἀγάλματα* Dom. Calderinus, Amasaicus. Idem voluit Clavier. *Θεῶν ἀγαλμά* Vulgata. Eadem in eodem hoc vocabulo fluctuatio est II, 1, 8. 22, 6. 31, 1. *Ῥγείας* Dom. Calderinus, Clavier. *Ῥγείας* Mosq. *Ῥγίας* Vulgata. Pro nostra scriptura pugnant Herodotus II, 77. Orpheus h. 66. 67. Herodianus in Hermanni libro de emend. gr. gr. rat. p. 307. et Phavorinus. cf. Porsoni Adversaria p. 116. *Hygiea* Atheniensibus *Aesculapii filia* fuit, sed apud Orpheum l. c. ejus

conjux est. De Minerva cum Hygiea juncta 2, 4. VIII, 47, 1. De Minervae Hygiae simulacro in arce Plutarchi Pericl. 13.

§. 6. Eorum, quae usque ad 24, 4 memorantur, locus non indicatur. ὅσον, si nullam admittas ellipsin, erit tantum in his verbis: ὅσον καθίξασθαι μικρὸν ἄνδρα. cf. 28, 4. Similiter ὅσον ἀπεσθῆναι τὸ τραῦμα IV, 16, 5. de qua loquendi forma cf. Vigerus p. 129 et ibi Hermannus p. 726. Σιληνὸν Mosq. et Vindob. semper. cf. ad II, 7, 8. Σειληνὸν Vulgata. προήκοντας — δὲ Σατύρων absunt a Mosq. εἴ τινες εἰσὶν Clavier conjecit. equidem de satyris cum aliquid amplius scire cuperem Dom. Calderinus. αὐτῶν τούτων εἵνεκα eodem modo Herod. III, 71. ubi Wesselingius laudat II, 3.

§. 7. καὶ ἀνήρ Vind. γὰρ ἀνήρ Mosq. Καὶ ἀνήρ Vulgata. εἶναι μὲν ἔλεγεν ἐρήμους Mosq. Clavier. ἔλεγεν a Vulgata abest, et judice Porsono, recte. ἐν δὲ ἄλλαις — ἀγρίους· ταύταις cum Clavierio. ἐν δὲ ταύταις — ἀγρίους· ἄλλαις Vulgata. ἐνοικούντων Vind. Mosq. Clavier. ἐνοίκων Vulgata. Satyrides Ortelio in Thesauro Geogr. videntur esse, quae a Pomponio Mela III, 9, 9 Gorgades vocentur, *Islas de Cabo verde*. καὶ ante πύργους forsan delendum est. Clavier autem conjecit καπυρούς, ut est in Mosq. et Schaefer ad Longum p. 355 scribendum censuit. Possit afferri καπυρὰ νόσος ex Theocrito II, 85 metri causa ita scriptum pro καπυρὰ, et ex eodem idyllio καπυρῖσασα vers. 24 *flamma correpta*, ubi Valckenarius maluit κάπυρος εὔσα i. e., ut ipse ait, κατάπυρος οὔσα, quod est contra Schneideri opinionem eos reprehendentis, qui κάπυρος dictum velint pro κατάπυρος. Si legatur καπυρούς, erit *ardentes*, ratione habita coloris. Forasan scribi etiam possit καταπύργους. Dom. Calderini codicem hic corruptum fuisse, ex hac ejus versione intelligitur: *incolae sunt corpore caudas in imo dorso habentes*.

§. 8. θεασάμενος οἶδα. Amat Pausanias hanc similesque formulas, in quibus οἶδα cum Nominativo singulari Participii Aoristorum jungitur; et reddi fere potest *memini*, ut hic *memini me spectare* et VII, 26, 3. VIII, 17, 3. X, 25 sub finem. Similiter ἀκούσας οἶδα IX, 28, 2 (et apud Herodotum I, 20). οἶδα ἐξευρών et ἀνευρών X, 38, 3. VI, 18, 2. (pro quo est μέγαμα μαθῶν ἢ ἀκούσας apud Theocr. V, 39). Neque aliter interpretandum putamus illud saepius recurrens ἰδὼν οἶδα, ut I, 24, 7. 43 extr. II, 32, 3. IX, 32, 5. de quo aliter sensit Sylburgius. vide p. 926 ed. Kuhn. Amasaicus in his formulis reddendis varius est et inaequalis; nam οἶδα modò plane negligit, ut IX, 28. 32. VI, 18. modo ita exprimit: *contigit mihi;*

potui; ipse; ut X, 25. 38. IX, 32. semel etiam verbo *memini*, nimirum I, 24. In aliis locis paulo longius a verbis discedit, ut hoc ipso loco, et I, 43. Rursus *memini* pro scio interdum usurpatum est a Cicerone et Terentio. *Λυκίου τοῦ Μύρωνος* Clavier, ut Facius conjecerat. *ἐτ' Lycii Mironis filii opus puerum* — *Μυρονίς etiam opificium*, *perseum* Dom. Calderinus; unde suspicio suboritur, scribendum esse καὶ *Λυκίου*. *Λυκίου τοῦ Μύρωνος* Vulgata. *Λυκίου* — *παῖδα* desunt in Mosq. In quo arcis loco fuerit hic puer cum aquiminali, ne suspicari quidem licet, quanquam Casaubonus ad Theophrast. Char. 16 loca indicaverit, ubi solita sint collocari haec labra. adde Polluc. I, 8. Theodoriti Eccles. Hist. III, 16. Forsan hoc ipsum opus significans, *Lycii* mentionem fecit Polemo in libris de Athenarum arce (22, 4) apud Athenaeum XI, 11, 486. *Myronis Persea* laudat Plinius XXXIV, 19, 3 p. 237 Bip.

§. 9. De Praxitelis Diana, et hac *Brauronia* dicta, et altera *Anticyrana* (X, 37, 1). cf. Boettigeri Andeutungen zu 24 Vorles. 163. Post *Βραυρωῶν* distinxi.

§. 10. *Ἴππος κ. λ.* cf. Not. ad Hellenica nostra p. 319. *τὸ ποίημα τοῦτο* Lambinus ad Horatium coniecit. sed v. ad 15, 2. *ἐπιφέρειν εὐήθειαν* est Herodoteum. vide I, 131. *ἔχει* pro *ἔχοι* Vindob. Post *ταῦτά* plenius distinxi. *παρακύντειν* apud Theocritum III, 7 est de puella ad antri ostium stante, et inde capite paulisper prolato prospiciente, pro quo ibidem VIII, 72 est *ἐκ τῷ ἄνθρω ἰδοῖσα τὰς δαμάλας παρελεύντα*: sed *ὑπερκύντειν* h. l. de iis, qui ex alto equo desuper prospectant capite per foramen exerto.

§. 11. Voluit dicere, post equum durium statuas fuisse *Epicharini*, *Oenobii*, *Hermolyci* et *Phormionis*. cf. ad 21, 1. *Ἐπιχαρίνου* Mosq. Clavier. *ἐπὶ Χαρίνου* Vulgata. *Epicharmi*. Dom. Calderinus. *Epicharmi* Amas. Goldhag. *ἐς Θουκυδ.* Mosq. *εἰς Θουκ.* Vulg. Marcellinus in Thucydidis vita p. 726 Lips. e Didymo Zopyroque refert, Thucydidem post cladem Sici-liensem ab Atheniensibus una cum aliis exsulis revocatum esse, et ab exsilio reversum violenta morte obiisse, sepultum autem esse in *Cimoniis* monumentis, quae ad *portas Melitides in Coela* fuerint. Regionem *Meliten* et portam de ea dictam O. Müller arci versus euroaquilonem, Hawkinsius autem versus caurum fuisse existimat; quorum hic magis audiendus erit, siquidem parva illa vallis, cui nomen Coele fuit, inter arcem, *Pnycem* et *Areopagum* fuerit; quod tradunt Chateaubriandus in *Reise von Paris nach Jerusalem* T. I p.

116 ex interpretatione Muelleri et Lind. atque Chandlerus cap. 17. adde Panoramic view of Athens in Walpolii Turkey, Morgenblatt 1821 N. 186 p. 742. et W. Gellii Itinerary of Greece p. 36. ψήφισμα ἐνίκησεν forsā non sensu forensi: probavit in iudicio, decretum de Thucydide revocando scriptum non contrarium esse legibus et reipublicae, sed populari accipiendum est: effecit, ut ex sententia proposita de revocando Thucydide decretum fieret; ut νικᾶν γνώμην. καθῆι non Vulgata est, ut Facius ait, sed ed. Kuhnianae vitium.

§. 12. De hoc *Hermolyco* Herod. IX, 104. Hujus *Phormionis*, qui initio belli Peloponnesii inclaruit, meminerunt Thucydides, Diodorus Sic. et Suidas. Pater ejus et hic et X, 11 extr. *Asopichus*, sed in Thuc. I, 64 *Asopius* vocatur. Formam autem nominis *Ἀσώπιχος* bonam esse, patet ex Pindar. Ol. 14. Similia nomina allata sunt ad Gregor. Cor. p. 290 sq. Post *δίαιταν* majorem distinctionem adhibui. ἐς ὃ quare. ἀνεκτίση Mosq. πρὸς τοὺς — φρόνημα sua auctoritate uti sibi non licere erga milites. De formula φρόνημα παρέχεσθαι cf. 25, 2. ἐβούλοντο Amas. Dom. Calderinus (eum omnino imperatorem optabant); eodem modo correxit Kuhnus. ἐβουλεύοντο Vulgata.

C A P U T XXIV.

§. 1. Ἐνταῦθα κ. λ. ergo prope statuas modo dictas. Hunc locum autem Nibby bene reddidit: *Ivi si vede scolpita Minerva*. De Marsya Sileno appellato II, 7, 8, 22, 9. Boettiger in Attico Museo I, 2 p. 354. et ibid. 320 de ejus castigatione. Σειληνὸν vulgo. cf. 23, 6.

§. 2. Τούτων — καὶ ταῦτος. Haec quoque videntur omnia fuisse extra fundum stantia. Ταῦτον τὸν Μίνω καλούμενον cf. II, 31, 1. εἴτε ἀνήρ. sic in Philochori fragm. p. 29 sq. εἴτε — λόγος i. e. εἴτε τοῖον θηρίου ἦν, ὅποιον γερονέναι κειράτηκεν ὁ λόγος fama obtinuit. De forma *Minotauri* ad III, 18, 7 Not. ad Hellenica p. 175 sq. κριοῦ, καὶ θύσας Vulgata. καὶ omisit Mosq. ὡς εἰκάσαι. II, 37, 5 ὡς ἰδόντα εἰκάσαι. cf. Hermannus ad Viger. p. 744. *Laphystius* Jupiter de monte. vide IX, 34, 4. Porsonus tamen Διὶ ante τῷ Λαφυστίῳ inseri voluit. Ut hic et II, 11, 7 est μηροῦς ἐκτέμνειν, sic VIII, 38, 6 ἐκτέμνειν τὰ μηρία. Rursus μηροῦς καίειν et καθαρῖζειν dixit II, 10, 1. 4. V, 13, 5. Scholiasta quidem ad Dionysii Thracis Grammaticam in Bekkeri Anecd. II, 856

ait: *μηρία τὰ ἐναγισζόμενα τοῖς θεοῖς, μηροὶ δὲ τὰ μὴ οὕτως ἔχοντα*, et Etymologicus Magnus p. 585 (530 sq.) de differentia Masculini et Neutrius. exponit, sed vereor, ne scriptores eam non semper sequuti sint. Pausaniae causā ex Eustathio ad Iliad. I, 460 p. 134 Rom. hoc excerpimus: *τοὺς μηροὺς κνίσση καλύπτοντες ἔκαιον* — ἦν σπουδὴ ὀλοκαυτωθῆναι τοὺς μηροὺς λαμπρῶ καταφλεχθέντας πυρὶ — *τοὺς μηροὺς ὡς τιμίον ὀλοκαύτουν*. cf. Schneideri Lex. v. *μηρίον*. ἄγχει κ. λ. Hoc argumentum Zeuxis quoque pinxerat teste Plinio XXXV, 36, 2. Ἀθηνᾶ — *Διός* v. ad §. 5 verba Ἀθηνᾶς γένεσθω. Co-ray corrigit ἐφ' ὅτῳ δέ.

§. 3. πρότερον. 17, 1. Ἐργάνη. cf. Faciūs et hic et ad III, 17, 4. Diod. Sic. V, 73 cum adnot. Wessel. adde quod ex Pausaniae Lexico affert Phavorinus s. v. *ἔργα ἐργάζεσθαι* et Aelian. II. A. I, 21. Artis opera hanc Minervam ostendentia indicat Creuzer Symb. II, 752. Post ἀκάλους Ἐρμῆς Porsonus recte jubet ἀνέθεσεν inseri. ἀκάλους i. e. ἀχειρας καὶ ἀποδας, ut ait Plutarchus in libro: An seni resp. gerenda. Haec signa Mercurii fuisse quadrangula, et hanc iis formam Athenienses dare solitos esse, nec ab aliis nisi ab illis hoc reliquos didicisse Graecos, docet Pausanias IV, 33, 4. VIII, 32, 1. adde Facium ad I, 17, 2. Galenus Protr. c. 3 de Mercurio: *ἡ βᾶσις τὸ πάντων σχημάτων ἐδραιότατόν τε καὶ ἀμεταπτώτοτατον ἔχει, τὸν κύβον· καὶ αὐτὸν τὸν θεὸν τούτῳ τῷ σχήματι κοσμοῦσιν*. ὁμοῦ simul, insuper, praelerea. σφισιν refer ad Athenienses, ut II, 3, 6 ad Corinthios: *ἐν τῷ ναῷ an hoc sanum?* in quam aede? Clavicii et Nibbyi interpretatio *un temple, un tempio* probari non potest. Sin autem incorruptus locus est, erit intelligendus ὁ ναὸς, ὃν Παρθενῶνα ὀνομάζουσιν, ad quem §. 5. progreditur, ubi v. adnot. σπουδαίων δαίμων Aldina. σπουδαίων Δαίμων Francof. et Kuhn. Kuhnium autem putantem, Σπουδαίων nomen esse proprium daemonis, sequuti Goldhagenus, Faciūs, Clavier scripserunt Σπουδαίων. Hoc amplectentibus scribendum etiam fuit δαίμων, non Δαίμων. Comparari possit hic daemon cum dea *Strenua* apud August. C. D. IV, 11 a *strenuum* faciendō dicta. cf. etiam ad c. 17, 1. Amasacus et Loescher reddiderunt *bonorum virorum et studiosorum genius*, Nibby autem *il Genio de' diligenti*. ὅστις δὲ κ. λ. Ex his verbis Martini recte collegit, quae ab initio hujus capitis usque ad hunc locum commemorata sint opera, magis antiquitate quam arte commendata fuisse. κράνος — Κλεοίτου. Statua hujus viri opus fuit *Cleoctae*, de quo vide VI, 20, 7. κράνος ἐπικείμενος ut V, 10, 2. πῖλον

ἐπιχειμένος τῇ κεφαλῇ. X, 25. ἐπιχειμένος τῇ κεφαλῇ κυνῆν. V, 27, 5. quod Matthiae in Miscell. II, 1, 8 explicat κυνῆν τῇ κεφαλῇ ἐπιχειμένην ἔχων. Alio sensu μίασμα ἐπιχειμένος IV, 10, 4, cui simile περιχειμένος ὕβριν in Theocrit. XXIII, 14, quod nonnulli sollicitarunt. unguis argentei etiam in Minervae simulacro in Winckelmanni Opp. T. II p. 57. Γῆς ἀγάλμα. Phavorinus h. v. γυναῖκα πλάττουσι τὴν Ἑστίαν οἰουσι τὴν γῆν, τύμπανον βασιάζουσαν. cf. Winckelmanni Opp. II, 531. Nominativi absoluti συμβὰς ἀνχμὸς exempla plura sunt, voluti 27, 4. II, 25, 7. VII, 21, 1. 11, 2. De *Timothei* et *Cononis* statutis ad 3, 1. Πεποιήται — Ποσειδῶν videntur pertinere ad Pandrosium. vide 26, 6.

§. 4. Scribendumne Διὸς ἐστὶν ἀγάλματα? ἐς τ. θυσ. Mosq. εἰς τ. θυσ. Vulgata. Hos ritus latius forsā explicuerat Androtionis Atthis. v. ejus fragm. p. 111. In promptu autem est, loqui Pausaniam de *Diipoliis* i. e. sacris Jovi Polieo in Athenarum arce faciendis. v. Etym. M. et Hesych. *Διῖπολ.* Idem festum appellatum volunt *Βουφόνια*. v. Aelian. V. H. VIII, 3. et editt. ad Hesych. v. *Βούτης*. Forsā *Βουφόνια* pars fuerunt Diipoliorum seriū addita, atque ita et tempus, quo, et ritus, quibus hos in Diipoliis mactabatur, nominata sunt. Hesychius certe ita distinguit: *βούτης, ὁ τοῖς Διῖπολοις τὰ βουφόνια δρωῶν.* add. Suidas v. *βουφόνια*. Fuerunt etiam, qui Diipolia et Diasia eadem putarent; sed illa in arce, ut diximus, haec extra urbem celebrabant. v. Thucyd. I, 126. Sacerdos bovem in Diipoliis feriens h. l. et 28, 11 *βουφόνος*, apud Hesychium *βούτυπος* et *βούτης* vocatur. De causa horum rituum, quam hic recusat aperire, cf. 28, 11 et Suid. *βουφον.* adde Matthiae Misc. phil. I, 2, 153. *καταθέντος* Mosq. *ταύτη* — *φεύγων*. removendus hinc est et benevolus corrector, et multo magis injuriosus defensor; locum non mutilum esse, patet ex 28, 11. *ταύτη* est ad, *juxta aram Jovis Poliei*, ubi cecidit bovem. ὃς ἔδρασε Dom. Calder. (*facti auctorem*) Amas. Clavier, ut Kulmius conjece- rat. ὡς ἔδρασε Vulgata. *ἐπάγουσι* Vind. De vera lectione ἐς δι- *κην ἐπάγουσι* satis dictum videtur ad Philochori fragm. p. 58. Securim hanc in jus vocatam esse, confirmat Aelianus l. l. et Pausanias repetit 28, 11: adde Sch. Arist. Nub. 983.

§. 5. »The Parthenon is on the right after passing the Propylaea« Gell. *Parthenon* dicebatur ὁ ναὸς ὁ μέγας τῆς Ἀθηνᾶς, ut 37, 1. forsā etiam simpliciter ὁ ναός. v. ad §. 3. Altitudo usque ad fastigia LXI, longitudo CCIV, latitudo XCVII pedum fuisse traditur. Scriperant de hac aede Miner-

vae dorica Ictinus et Carpio teste Vitruvio in Praef. lib. VII. Ejus architectus idem *Ictinus* memoratur VIII, 41, 5. » The Parthenon stood on the highest flat area of the hill of Acropolis « Hobhouse in Journ. I p. 338. cf. adnot. ad 21, 5. εἰσιούσιν Mosq. Verbis Ἐς δὲ τὸν ναὸν — ἔχει γένεσιν significantur τὰ ἔμπροσθεν ἐν τοῖς ἀετοῖς et orientem spectantia; proximis autem τὰ δὲ ὀπίσθεν — ὑπὲρ τῆς γῆς occidenti objecta, et τὰ ὀπίσθεν ἐν τοῖς ἀετοῖς seu τῶν ἀετῶν, ut est V, 10, 2. Sic the Quarterly Review No. XXVIII May 1816 p. 515 et proximo anno Hirtius in Wolfii Analect. litter. II, 350, nuper enim O. Mueller in Erschii atque Gruberi Encycl. 6 p. 239. Hobhousius in Journ. p. 349 sequutus est Stuartum; ut hic, sic J. D. Weber in Kunstblatt 1821 No. 54 Minervae natales denuo vindicat occidentali fastigio, argumentum repetens a veteribus horum fastigiorum descriptionibus. adde quae paulo post dicentur. De ἀετοῖς, fastigiis templorum Boettiger in Amalthea I, 71 sqq. τὰ ἐς τὴν Ἀθηνᾶς γένεσιν saepe in artis operibus expressa. vide §. 2. III, 17, 3. Winkelmanni Opp. VII, 369. Millini mythologische Gallerie Tab. 36 N. 125 et Tab. 37 N. 126. Contentio Minervae cum Neptuno de Attica et alio artis opere in arce nobilitata, v. §. 3, et numis, v. Millini myth. Galler. T. 37 N. 127. In hoc certamine praesentem fuisse Cecropem, narrat Apollodorus III, 14, 1. Regionis fluvii erant in certaminis iudiciis, ut Argolidis fluvii contentionem Junonis et Neptuni de hac terra occupanda diremerunt suo iudicio. v. Paus. II, 15, 5. Ergo haec signa in occidentali fastigio non mirabimur. αὐτὸ δὲ — γυναικῶν γένος §. 7. Haec est illa eburnea Phidiae Minerva in Parthenone adstans, ἡ καλουμένη Παρθένος (V, 11, 5. X, 34 extr.), de qua cf. Philochori fragm. p. 54. Plin. 36, 4 (5), 4. Plutarch. Pericl. 31. Thuc. II, 14. Arrian. Diss. Ep. II, 8. Max. Tyr. 26 (14). Βοιωτία Mosq. γούπτες Mosq. etiam postea. γούπτες Vulg. ἐπιγερασμένοι, a fundo elevati, Heynio iudice in Antiq. Aufs. I, 14 sq. cf. infra 44, 8. De sphinge cf. Dalec. ad Plin. l. l. et de gryphibus in hujus Minervae galea J. H. Vossius in d. alt. Weltkunde p. XXVIII.

§. 6. Τούτους τοὺς γρ. cf. Herodotus IV, 13. 27. et in trpp. adde Vossii epp. mythol. II, 16—18. Προκοινήσιος Mosq. De voce μονόφθαλμος hic recte usurpata Lobeckius ad Phryn. p. 136.

§. 7. καὶ οἱ — δόρυ ἔχει. Brevius haec, haud dubie quia ab aliis copiosius explicata erant: eandem ob causam levi-

ter attingit aegidem (cf. Max. Tyr. l. c.) et omisit indicare, Victoriā Minervae manui protensae impositam fuisse. Haec vero *praeicipue mirabilis* fuit teste Plinio. Quod autem Hesiodus Scut. 339 de Minerva cecinerat, *Νίκην ἀθανάτης χερσὶν ἔχουσα*, id postea arte expressum est, ut idem Theog. 384 Victoriā persona induerat. De *περικαιρητῶ κόσμῳ* hujus signi 25, 5 et de modo, quo injuriam ab ejus ebore defenderint, V, 11. Forsan hujus brevitatis causa non perspecta Schweighaeuserus ad Arrian. l. c. verba *καὶ Νίκη — πηγῶν* mutilata esse significavit, sed nihil deest nisi *ἔστι*, ex praecedentibus repetendum: locum enim, ubi Victoria posita fuerit, noluit indicare Pausanias. Quanquam vero *καὶ — τε* reperitur I, 40, 2. VII, 10, 2. X, 13, 5, hic tamen suspiceris, a Pausania scriptum esse *καὶ Νίκη ὅσον τε τερσ. πηγ.* ut est 27, 2. 5. IX, 24, 5. Herod. IV, 122. atque idem placuisse Porsono video. Rursus autem objici potest Paus. VIII, 51 *καὶ τῶν Εἰλότων τε ἀπέδοτο ὅσον τρισχιλίουσ.* De forma *πηγῶν* cf. Lobeckius ad Phryn. p. 245 sq. De artis opère in clypeo (*ἀσπίδι*) *Minervae* hic nihil; alibi indicavit. vide 17, 2. X, 34 extr. » In scuto Amazonum proelium caelavit intumescen- te ambitu parvae: ejusdem concava parte Deorum et gigan- tum dimicationem « Plinius l. l. Amazoniae pugnae in hoc clypeo imitationem deprehendisse sibi videntur in vase quodam picto. v. Millini mythol. Galler. Tab. 135. *δούρατος* Mosq. *Δράκων* Vulgata. » Periti mirantur et serpentem « Plinius. *Erichthonium* interpretans hunc draconem Pausanias videtur sequutus esse fabulam ab Hygino P. A. II, 13 servatam: ex Vulcani semine in terram effuso natum esse *Erichthonium* anguem, et hunc e cista, in qua reconditus fuerit a Minerva, a Cecropis filiabus custodientibus aperta, prolapsum ad Minervae clypeum confugisse, et ab ea esse educatum. *Erichthonium* a Minerva educatum tradidit etiam Apollodorus III, 14, 6. Atque hic est forsā magnus ille draco, arcis custos, et in Minervae templo nutritus apud Herod. VIII, 41. De *Erichthonii* parentibus Paus. I, 2 extr. Plutarchus de Iside et Osir. p. 279 suam opinionem, dracone Minervae addito significari; *τὰς παρθένους φυλακῆς δεομένης*, nemini prohibet. *ἐπειρογασμένη* Vind. Clavier. *ἐπειρογασμένα* Vulgata. » In base quod caelatum est, *Pandoras* genesin appellavit. « Plinius. De *Pandorae* ortu Hesiodus non modo in Opp. et D. 60 sqq. sed etiam in Theog. 570 sqq. exposuit; quo posteriore loco tradit, *Pandoram primam fuisse mulierem*. Illud autem ne miremur, quod hoc in Theogonia scriptum Pausanias, nulla dubi-

tatione Hesiodo tribuerit, quum (IX, 27. 35) dubitaret, Hesiodi an cuius alius esset Theogonia; sequitur enim hic illic eorum opinionem, qui eam Hesiodi esse vellent; VIII, 18, 1. IX, 30, 2. I, 28, 6. Cf. quae de simili diversitate ad 17, 6 adnotata sunt. Caeterum videmus hic aliud exemplum ejusdem rei ab Hesiodo bis tractatae. cf. ad 3, 1. Quidni hoc cogitetur, quum etiam Pausanias de nonnullis rebus bis scripserit, veluti de septem Graeciae sapientibus, de Galatarum in Graeciam expeditione?

§. 3. ἀποτρέψειν — ἀπέτρεψεν Mosq. Clavier. Sic V, 14, 2 ἀποτραπήναι τὰς μνίας. VIII, 41, 5 ἀποτρέψας τούτοις τὴν νόσον. adde Herod. IX, 16 jam ad 5, 4 laudatum. ἀποστρέψειν — ἀπέστρεψεν Vulg. ἐξέωσε βίαιος ἄνεμος ἐμπεσών, ut Exodi 10, 19.

C A P U T XXV.

§. 1. Sic Pericles Ctesilai fuerit, Olympius dictus, et a Plinio XXXIV, 19, 14 p. 241 Bip. laudatus, an alius, non liquet. Ejus iterum mentio fit 28, 2. Ξάνθιππος — Μηδοίς, cf. Herod. VIII, 131. IX, 89 sqq. Paus. VIII, 52. ἄλλος μὲν Clavier conjecit; Vulgatam non movendam ἀλλ' ὁ μὲν etiam D. Calder. expressit: sed Periclis statua. Pro Vulgata non deserenda τοῦ δὲ τοῦ Ξανθίππου Porsonus τοῦ δὲ Ξανθίππου voluit. Anacreontis quaedam statua memoratur in Winckelm. Opp. VII. 213. σχῆμα τουτέστι ἢ θεοίς, ὡς περ σχῆμα ἀνδριάντος δηλοῖ αὐτὴν τὴν στάσιν καὶ τὸν τύπον. Bekkeri Anecd. II, 859. Dinomenem Plinius laudat XXXIV, 19, 15 p. 242 Bip. eumque p. 235 scribit Olympiade XCV floruisse. cf. Winckelmannus VI, 1, 76. 2, 132.

§. 2. Νοτίῳ Vulgata. cf. 21, 4. Γιγάντων — πόλεμον. Hoc opus Gigantomachia appellatum notissimum est e Plutarchi Antonio 60 p. 688 Erob. Caeterum cf. de hac pugna VIII, 29, 2. Millini mythol. Gallerie p. 196. περὶ Θράκη — ἤκησαν per Thraciam circumquaque et isthmum Pallenes habitaverant. Sic 35, 3 οἱ περὶ τὴν Σαλαμίνα οἰκοῦντες. II, 7, 1 περὶ Καρίαν αἱ πόλεις quae sunt per Cariam circumquaque. Herod. I, 175 οὗτοι τῶν περὶ Καρίαν ἀνδρῶν. adde Thucyd. VI, 2. Porsonum ὅσον γε mutantem in ὅσον τε sequuti sumus. Olympiodorus ad eundem hunc murum videtur stetisse. τῶν καιρῶν pendet a voc. μεγέθει· magnitudine calamitatis temporum; namque καιρός de tristi tempore est etiam in his: τοσοῦτον ἄγων φθόρον (Ald.) καὶ κίνδυνον ἅμα μετ' αἰσχύνης

καιρός ἐπὶ τὴν πόλιν Plut. Camil. 12. φρόνημα ἀνθρώποις παρασχόμενος Clavier. animos civium erexit Dom. Calderinius. Similiter Amasaenus et Goldhagenus; atque etiam III, 5, 8 est: Ἀθηναίους δέμα αἰ διουσημεῖαι παρέλχοντο (sui metum Atheniensibus incusserunt). At φρόνημα παρέχεσθαι videtur potius significare: *fidente animo esse*. Sic paulo ante 23, 12 de Phormione, et III, 4, 6 Ἐρέξη παρασχόμενῳ μέγιστον φρόνημα. Itaque Vulgatae φρόνημα ἐν ἀνθρώποις παρασχόμενος sensus erit: *fidente animo erat inter homines continuis cladi- bus affectos et desperantes*. »mostrò tanto coraggio fra uomi- ni« Nibby.

§. 3. usque ad 26, 3 extr. digressio de Atheniensium rebus post cladem Chaeronensem, et Olympiodori de repu- blica meritis. Τὸ γὰρ ἀτύχημα κ. λ. De servitute Graecis omnibus post illam cladem imposita cf. Aelian. V. H. VI, 1. ubi Perizonius in nostro loco bene, ut nobis videtur, κατὰ Μακεδόνων pro μετὰ Μακεδόνων scribi voluit, ut sensus esset: *clades ad Chaeroneam omnibus Graecis causa fuit mali, nec minus in servitutem redegit eos, qui communem causam neglexerant, quam qui contra Macedones steterant*. Μετὰ et κατὰ non raro inter se confusa esse, notissimum est. Vulgata nil nisi praecedentium repetitionem continet.

§. 4. Θηβῶν ἡρημαμένων Amasaenus, Clavier. Θηβαίων ἡρημ. Vulgata non defendenda; sic Φωκαίην ἐρημαθεῖσαν ἀνδρῶν Herod. I, 164. δέει δὲ Mosq. δὲ a Vulgata abest. ἦρτο Vind. Mosq. cf. ad 6, 8. Ἀθηναίος Λεωσθένης Mosq. ὑπῆρξε — Εὐρώπην. idem est VIII, 52. ἐνοικίσει Vind. τότε καὶ Mosq. ἐς — ἤλιπισαν ἔργα idem. εἰς — ἤλπ. τὰ ἔργα Vulgata. De Leosthenis morte III, 6, 1. καὶ διὰ — ἔσχον. significat pugnam ad Cranonem in Thessalia. vide X, 3. Diod. Sic. XVIII, 17. Plut. Phoc. p. 548 Frob. Eandem Pausanias I, 8, 4 τὴν ἐν Λαμίας πληγὴν dixerat. Monente Wesselingio ad eandem hanc cladem potissimum pertinet, quod Pausanias VII, 10 narrat, quanquam ad Lamian non plus ducenti Athenienses ceciderint, tamen Athenas a Macedonibus in servitutem redactas esse, et Demadem cum aliis proditoribus in causa fuisse, cur Antipater praesidium in urbe Athenarum collocaverit. cf. Plutarch. l. l. Diod. S. XVIII, 18 et de Leosthenis expeditione Paus. I, 1, 3. 29, 11. δι' αὐτὸ pro διὰ τοῦτο Mosq.

§. 5. ἐς Ἀθηναίους Syllburgius et Clavier conjecerunt, sed non deterior est Vulgata ἐπ' Ἀθηναίους. cf. Matthiaei Gram. gr. §. 586 extr. Panactum hic τεῖχος, aliis φρούριον

seu ἐπιτείχιμα, Athēniensium castellum fuit in confiniis
 Atticae et Boeotiae. cf. Thucyd. VI, 3, 42. Plutarch. in De-
 metr. p. 656 Frob. Stephan. Byz. Suid. et Harpocrat. nunc *Gif-
 to Castro* iudice O. Muellero. τὰ πρόσθεν Clavier coniecit,
 sed vulgata τὰ πρὸς δόξαν sunt *quae ad gloriam spectant,
 gloriae sunt*. Letronne comparavit τὰ ἐς δόξαν 28, 1. 43, 3.
 Τοῦτον μὲν δὴ κ. λ. cf. Diod. Sic. XX, 45 sq. Plut. Demetr.
 p. 651 Frob. ἐς ante Ἀθηναίους deest in Mosq. Λαχάρην
 Vind. Mosq. Clavier. Λαχάρη Vulgata. τυραννίδα ἐπεισε βου-
 λεῦσαι iidem. τυραννεῖν ἐπεισε βουλευῆσαι Vulg. cf. 28, 1. τὰ
 τε Clavier. τότε Vulg. Pro ἀφειδέστατον Sylburgio Amasaeva
 videtur legisse ἀσεβέστατον. Similis est Calderini interpreta-
 tio: *neque in religionem magis impium*. Sylburgio ἀφειδής
 est *qui sibi non parcit aliqua in re*, ut 15, 2 τὸ ἐς κιν-
 δύνους ἀφειδής. sed est etiam ἀνελέημων, ut ait Pha-
 vorinus, *qui aliis non parcit*; ergo ἐς τὸ θεῖον ἀφειδής
qui ne sacris quidem rebus parcit. Quam suam ἐς τὸ θεῖον
 ἀφειδίαν iidem iste Lachares paulo post dicitur testatus
 esse in Minervae ἀσπίσι χρυσαῖς et περιαιρετῶ κόσμῳ. Videns
 igitur istum hominem multis illis similem fuisse Fortunae se-
 ctatoribus, qui Galeno Protrept. c. 4 dicuntur μηδὲ τῶν θε-
 ῶν αὐτῶν πεφεισμένοι, ἀλλὰ καὶ τούτων ἱερὰ σιλήσαντες,
 negabis hunc Pausaniae locum emendatione indigere. Sylbur-
 gius emendavit διαφορὰ, *contentio* Dom. Calderinus. διάφο-
 ρα Vulgata. Similiter depravatus est locus VI, 18, 3. Quam
 διαφορὰν optime explanat Plutarchus in Demetrio p. 657. 659
 Frob. narrans, primum illud aegerrime tulisse Athenienses,
 quod Demetrius ipsos iusserit CCL talenta cito solvere, ea-
 que ille soluta Lamiae ejusque amicis ad unguentum dederit;
 deinde post victum occisumque Antigonum Athenienses Deme-
 trium et dimissa ejus uxore, et facto decreto, ut nemo regum,
 ergo nec Demetrius, in urbem reciperetur, offendisse. καθεί-
 λεν ὁμως Mosq. De re Plut. Demetr. p. 660. ubi etiam de *La-
 chare*. περιαιρετὸν κόσμον etiam Thucyd. II, 13. μεγάλων
 χρημάτων Clavier. *grandem haberet pecuniam* D. Calder. με-
 γάλως χρημάτων Vulg. φυγὴν Vind. quod tacite recepit Clavier.
 σφαγὴν Vulg. φαγὴν Aldina. οὐκ ἀπέδωκε κ. λ. Teste Plutar-
 cho in Demetr. p. 660 Dromoclidēs, rhetor, decretum fecit,
 ut Piraeus et Munychia Demetrio traderetur, Demetrius ipse
 autem, nullo hanc in rem decreto facto, praesidium in
 Museo collocavit, ut populum contineret. πολέμῳ κρατήσας
 est bellum, quod hoc ipso tempore Demetrius adversus
 Athenienses, Lacharis potestati subjectos, gessit.

§. 6. τοῦ περιβόλου [τοῦ] ἀρχαίου Clavier. Porsonus quoque articulum ante adjectivum, qui a Vulgata abest, inseri voluit, laudans αὐτὸ τοῦ περιβόλου τοῦ ἀρχαίου καθαιρέθεντος e cap. 41, 5. Quod non evertit Sylburgii animadversionem, articulum interdum Substantivo praepositum esse a Pausania, veluti I, 10, 5 τῆς γυναικὸς Ὀδονσιάδος. 13, 4 τῇ νήσῳ Σφακτηρίᾳ. III, 21, 2 τὴν πηγὴν Πελλανίδα. IV, 25, 4 ἐς τὸ ἔτος δέκατον. Pro Μουσεῖον est σημεῖον in Vindob. Collis Museum arci, qua sol a meridie in occasum inclinatur, oppositus, urbisque mœnibus hic in angulum excurrentibus inclusus est teste Hawkinsio, quocum convenit O. Muellero p. 230. ἀπ' ἀντικρὺ Vulgata. cf. II, 2, 3. Pro γήραϊ Sylburgius monuit II, 33, 3. III, 7, 5 γήρα scribi; sed in usu harum formarum sibi ipse non videtur constitisse Pausanias. ὕστερον — Σύρω. Hic Syrus, Philopappus nominatus, regio Syrorum genere ortus fuit. v. Chandler cap. 17. Antiq. of Ath. by Stuart III c. 5. O. Mueller l. c. Ipsum hoc Philopappi monumentum, in Panoramic View of Athens Plate IV in Walpolii Turkey turris instar eminens, Williams dicit esse Romanae structurae et candido marmore factum ita, ut prope accedat ad circuli dimidiati formam.

C A P U T XXVI.

§. 1. κατορθοῦσθαι in bello et rebus hujus generis poni, jam docuit Thom. Magister; neque aliter apud Pausaniam IV, 26, 3. X, 15, 3. III, 17, 3. et h. l. rem bene gestum iri bello. Sed aliter VII, 19, 2, ubi Activum est: cupiditati satisfacere; et IV, 9, 5. VII, 26, 3, ubi Passivum denotat: bene cedere. Mox §. 2 κατορθώμα de re fortiter bello gesta. v. Editt. Thom. Magistri. φηγόντων — ἠλευθερώθησαν. Cf. 29, 11. ἀπὸ Μακεδ. Clavier, ut Sylburgius emendaverat. ὑπὸ Μακεδ. Vulgata.

§. 2. ἀνέθησαν Mosq. ut §. 3. κατορθώμα non apud veteres, sed apud Polybium, Dionysium Halic. Strabonem, Plutarchum et Lucianum tritum esse, monuit Lobeckius ad Phryn. p. 251. Audiendus tamen Longinus in Scholio Ms. ad Aristidem in Longino Weiskii p. XCII: σημείωσαι, ὅτι εἶπε κατορθώματα· φασὶ δὲ μὴ λέγεσθαι τὴν λέξιν. Λέγει δὲ ὁ Λογγίνος, ὅτι εὕρηται πολλαχῶς πολλαχῶς.

§. 3. δὲ καὶ τότε Mosq. ποιουμένων δὲ idem. δὲ abest a Vulgata. αἴτιον et αἴτιος cum Infinitivo simpliciter. v. Schaeferi Meletem. p. 23. adde Paus. I, 22, 6. 19, 4. X, 12, 2. τὸν Κάσσανδρον pro τὸν Κάσσανδρου Mosq.

§. 4. Apud Strabonem XIV, 647 scribitur hoc Dianae cognomen *Λευκοφρυγήνη*, et a Nicandro apud Athen. XV, 683 *Λεύκοφρυς*, sed cum Nostro, sibi constante III, 18, 6, consentit Clem. Alexandrinus Protrept. p. 29 narrans, Leucophrynen in templo Dianae sepultam esse Magnesiae, quod de Nympha hujus nominis accipiendum est, ut apud Theodoretum idem narrantem, quem laudavit Heynius in Antiq. Aufs. I, 109 sq.

§. 5. De *Endoco* cf. Winckelmanni Opp. VIII, 310. *ποιήσειεν* Vulg. *ποιήσσειε* etiam Clavier.

§. 6. usque ad 27, 4 de *Ἐρεχθείω*, Minervae Poliadis aede et Pandroseo. »Das Erechtheion zerfällt in eine östliche Cella, welche das Erechtheion im engerm Sinne heisst, in ein inneres nicht unmittelbar zugängliches Adyton, das Heiligthum der Athene Polias, und in eine hintere durch Fenster erleuchtete Nachzelle, das Pandroseion, welcher auf der einen Seite eine kleine Karyatidenporticus, nach der andern eine weite offene Säulenhalle am Haupteingange angebauet ist« O. Mueller in Erschii et Gruberi Enc. 6, 239. In Morgenblatt 1821 No. 181 aedes Minervae dicitur septentrionem, Pandrosi meridiem, et Erechthei orientem spectare. Pausanias ipse loquitur tantum de *διπλῶ οἰκήματι*, et Wilkins in Walpolii Turkey p. 582 eos erroris accusandos putat, qui tria fana, Erechthei, Minervae Poliadis et Pandrosi conjuncta cogitent: Pausaniae *διπλοῦν οἰκημα* esse Minervae Poliadis et Pandrosi fana contigua, eaque illum *Ἐρεχθείον* nomini comprehendisse, quia locum, ubi antea Erechthei aedes fuerit, occupaverint. *Erechthcum* est a Parthenone versus septentrionem euntibus, et distat ab eo centum quinquaginta ferme pedibus; sic Wilkins l. l. Hobhouseius p. 343, Dodwell et Williams. Aeri incisum est in Walpolii Turkey p. 591. et O. Muelleri libro de Minerva Poliade. *οἰκημα aedes, fanum*, namque Herodoto VIII, 55 est *Ἐρεχθῆος νηός*. Eandem huic vocabulo potestatem tribuit Pausanias I, 18, 9. II, 10, 2. *πρὸ δὲ—νομίζουσι*. cf. locus illustris VIII, 2, 1. et de Jove *Ἰπιάτω* ad III, 17, 6. *ἐκ τοῦ μαγεύματος* cum Clavierio et Porsono. *ἐκ τοῦ μαντ.* Vulgata. *Butes* Apollodoro quidem III, 14, 8. 15, 1 est Pandionis filius, Erechthei II frater et Neptuni sacerdos, Hesiodo autem in Catalogo apud Eustathium ad Hom. Iliad. p. 13 Rom. Neptuni filius. Ab eo gens descendit *Butadarum* s. *Eteobutadarum*. v. Eustath. l. l. Παροκρατ. Hesych. *Vulcano* cur hic ara fuerit, docet fabula de Erechthei I origine ad illum relata. *καὶ διπλοῦν γὰρ ἔστι τὸ*

οἶκημα, καὶ Vulgata. Νὸς διπλοῦν — οἶκημα parentheses signis, proximum autem καὶ uncis inclusimus. Ejusmodi διπλοῦν οἶκημα est etiam II, 10, 2 et διπλοῦς ναὸς VI, 20, 2. Plura laudavit Dodwell-I, 2, 166. De anteriore parte hujus nostri fani duplicis (τῷ προτέρῳ) sunt illa ἐξεληθοῦσι — Βουταδῶν, de posteriore autem (τῷ ἐνδοτέρῳ) haec καὶ (διπλοῦν — φρέατι. ergo ἐνδον in parte interiore, Pandrosio. Hoc ὕδωρ θαλάσσιον ἐν φρέατι et τριαίνης σχῆμα ἐν τῇ πέτρῳ, signa illa Neptuni contentionis de Attica, Pausanias videtur antea 24, 3 verbis κῦμα ἀναφαίνων Ποσειδῶν indicavisse. Putamus autem fuisse in Pandrosio. v. ad 27, 2. Caeterum de hac aqua marina, quam Neptunus in arce elicit, cf. Vossius ad Virg. Georg. p. 52. et Pausan. VIII, 10, 3. ubi idem de his *Caribus*. Qui ibi dicuntur *Mylasa habitantes*, h. l. audiunt *Aphrodisienses* de promontorio Aphrodisio. μεσόγαια substantivum esse, monuit Lobeckius ad Phryn. 298. ἐν τῇ πέτρῳ in quam? ut nobis quidem videtur, in eadem, in qua factum erat illud φρέαρ. ταῦτα κ. λ. Haec dicitur Neptunus protulisse ut testimonium sui de regione certaminis.

§. 7. usque ad 27, 1 extr. pertinent ad *Poliadis aedem*, de qua peculiarem librum scripsit O. Mueller Gottingae 1820, 4. ἐν κοινῷ, cf. ad 29, 4. ἔτεσιν ἢ συνῆλθον Clavier, ut Loescher et Kuhnius emendaverant. ἔτεσι συνῆλθεν Vulgata. ἐν τῇ νῦν — πόλει. Confirmat Thucydides II, 15. ubi v. Intrpp. et Hemsterh. ad Arist. Plut. p. 260. δὲ post τότε abest a Mosq. λύχνον κ. λ. Haec *Lucerna* fuit in Minervae Poliadis fano teste Strabone IX, 369. hoc iudice O. Muellero de Min. Pol. p. 25. obscurum requirebat lucernam. καὶ ante κατὰ τὰ delevit Clavier. Pro λίνου Καρπασίου Politus ad Eustathium T. II p. 587 voluit: λίνου Καρυστίου. Eorum, quae hanc in rem disputavit, summa proposita est in Comm. Soc. Philol. Lips. IV, 1 p. 4. θραυλλίς magis attice quam ἐλλύχνιον auctore Phrynicho. λίνων μόνον Mosq. unum ex omni lini genere Domit. Calderinus. λίνον μόνον Vulgata. ὁ δὲ Καλλιμαχος ὁ τὸν λύχνον ποιήσας, ut Sylburgius et cum eo Schneiderus emendaverat. — Καλλιμαχος [ὁ] τὸν — Clavier. ὁ post Καλλιμαχος deest in Vulgata. Pro vulgato κακιζότεχνον teste Clavierio in Lettre à Coray codd. mssti habent κατηξίτεχνον (sic etiam Vaticanus) seu κατηξότεχνον. Similiter in Plinii loco mox afferendo codices quidam offerunt κακοτηξίτεχνος pro κακιζότεχνος, et Dom. Calderinus in nostro loco *catextechnus*. Clavierius in illa epistola κατὰτεχνον apud Pausaniam scribendum censuit atque ita edidit, quia

κακίζότεχνος plus reprehensionis quam laudis contineat, et quia Callimachus a Dionysio et Vitruvio non reprehendatur sed laudetur, atque adeo apud Vitruvium hoc ipsum κατάρτεχνος non κακίζότεχνος legatur. Dionysius enim Halicarnassensis de Isocr. p. 95. Sylb. Lysiae, quem Cicero quoque Brut. 9 egregie subtilem dicit scriptorem, rhetoricen cum Calamidis et Callimachi artis operibus τῆς λεπτότητος εἴνεκα καὶ τῆς χάριτος comparat; Vitruvius autem IV, 1 de eodem ita scripsit: » Callimachus, qui propter elegantiam et subtilitatem artis marimorea ab Atheniensibus κατάρτεχνος fuerat nominatus. « Sed ut recte apud Vitruvium ita legatur, ex eo non continuo sequitur, eodem modo scribendum esse apud Pausaniam; uno invito Pausaniae haec obtruderetur scriptura: hic enim refert, Callimachum hoc cognomen vel ipsum assumsisse, vel ab aliis datum usurpasse. Eum vero sibi ipsum induisse cognomen κατάρτεχνον, quam non est credibile, sive illud omnibus artis regulis diligenter satisfaciendem sive cum Schneidero interpreteris *der Gekünstelte!* Huc accedit, quod vulgatam Pausaniae scripturam egregie confirmat ille locus Plinii XXXIV, 8, 19 p. 246 Bip.: » Ex omnibus maxime cognomine insignis est Callimachus, *semper calumniator sui, nec finem habens diligentiae*, ob id *Cacizotechnos* appellatus, memorabili exemplo adhibendi curae modum. Hujus sunt saltantes Lacaenae, emendatum opus, sed in quo gratiam omnem diligentia abstulerit. « Ex quibus patet, κακίζότεχνον esse nunquam contentum suis artis operibus, *semper calumniatorem suorum artis operum*. Gesnerus in Chrestom. Plin. p. 928 interpretatur: *nocentem arti suae, et diligentia eam corrumpentem*. Callimachum vero ipsum se *artis corruptorem* voluisse cognominari, quis crediderit? Melius in Linguae Romanae Thesaurio redditur: *improbans suum artificium*; namque κακίζω τὸ ψέγω, κακίζει, ἐπισκώπτει interpretatur Phavorinus. Ut igitur concedimus, in Vitruvio recte legi κατάρτεχνος, ita negamus, hoc in Pausaniam transferendum esse. Fieri enim potuit, ut idem ab aliis propter elegantiam et subtilitatem artis laudaretur dicereturque κατάρτεχνος, id quod factum esse Vitruvius significat, ab aliis autem ob nimiam diligentiam reprehenderetur et κακίζότεχνος vocaretur, vel ipse sibi hoc cognominis imponeret, male suis operibus contentus; quod Pausanias cum Plinio sequutus est. Eadem fere fuit sententia Matth. Gesneri. v. Thesaur. s. v. Catechnus. Schneiderus quanquam rem aliter cogitans tamen suam utrique scriptori lectionem relinquit s. v. κακίζότ. Nib-

by reddens *critico dell' arte* videtur vulgatum *καυζότερον* exprimere voluisse; quam bene, artium viderint iudices. αὐτῷ pro αὐτῶ Mosq. καταστήσαι ἐφ' αὐτῶ *accommodare sibi*, sed καθεστηκέναι ἐπὶ τινι IX, 30, 2 *accommodare se ad ali-*
quid.

C A P U T XXVII.

§. 1. Κεῖται κ. λ. Meursium temere h. l. sollicitasse, monitum est in Comm. Soc. Philol. Lips. IV, 1 p. 5. ὑπὸ — οὐ σύνοπτος Mosq. Vind. Facius, Clavier, ut Kuhnius conjecerat. — εὐσύνοπτος Vulg. Ex VIII, 39 extr. II, 11, 6. III, 26, 1 patet, in more positum fuisse, simulacra deorum *sacrarum arborum ramis, capillis, fasciis fimbriatis et corollis* ornare. *Myrtus* autem τῶν νεκρῶν στέφος forsan significat *χρόνιον* Mercurium. Alia est O. Muelleri sententia. v. de Min. Poliade p. 28. ἐκ λαδίας ἦν δαιδάλου Excerpta Cod. Palatini. De *Masistii thorace* Herod. IX, 22. Masistius interfectus erat ab Atheniensibus. Herod. ibi 21. Similiter Sauli thorax in Astarothi templo positus est. 1 Sam. 31, 10. Cf. Paus. I, 21 extr. *Μαρδονίου* δὲ κ. λ. negat Pausanias, hunc verum esse Mardonii acinacem, aliis contrarium credentibus: v. Meursii Ccrop. c. 21. Spartiatae, qui Mardonium occidit, nomen est apud Herod. IX, 64 et Plut. Arist. 19. οὐδ' ἂν κ. λ. videntur *Laccedaemonii neque ipsi omnino potiti esse hoc acinace, neque, ut credere par est, cum, si captus esset, auferendum permisisset Atheniensibus.* Valckenarius ad haec verba laudavit Abresch. Thucyd. p. 552. ὑποδέξαντο Kuhnius conjecit.

§. 2 et 3 de *Pandrosio*. In eo fuit illa olea, quam Minerva in Attica plantasse ferebatur in testimonium sui de illa regione certaminis. v. Philochori Fragm. p. 2 et 80 sq. ubi quod scripsi, *Pausanias illam oleam in Minervae Poliadis aede fuisse significat*, retracto. Pausanias enim de illa olea prius, quam de loco, ubi illa fuit, loquutus esse judicandus est. Sed non tantum Minervae, verum Neptuni etiam signum illius de Attica certaminis videtur in *Pandrosio* servatum esse; utrumque 24, 3 conjungitur et ubi de solo Neptuni testimonio sermo est 26, 6, id satis perspicue ad interiorem aedem i. e. ad *Pandrosium* refertur. *πήχυς* pro *πήχεις* Mosq.

§. 4. μὲν οὖν οὐκ Mosq. χρόνον μὲν τινα. cf. Harpocrat. v. *δειπνοφ. ἀρδηφόρος* Vind. Vatican. Dom. Calderinus,

Clavier. *κωνηφόρους* Vulg. *κωνηφόρους* Mosq. Cf. Meursii Graec. feriata ἀδόξη. Schneideri Lex. gr. et O. Mueller de Minerva Poliade p. 14 sq. ἀναθεῖσαι — παρθένου. Nominativum ἀναθεῖσαι ad ταύτη κατίασιν referendum, ἔστι δὲ περιβολος αὐτομάτη, quia explicationem sequentium habeant, anteposita esse, nec formam αὐτομάτη in Lexicis [excipe Passovii] reperiri, Franc. Goeller in Act. Monac. T. II Fasc. III p. 351. 335 jam adnotavit. Pro his οὔτε ἡ διδοῦσα — ἐπισταμέναις Wesselingius ad Diod. Sic. XVII, 36 Genitivos collocari potuisse, recte ille quidem animadvertit, explicanda autem ita videntur esse: οὔτε ἡ διδοῦσα δίδωσιν εἰδυῖα ὁποιόν τι, οὔτε δίδωσι ταῖς φερούσαις ἐπισταμέναις. In Mosq. est φέρουσα pro διδοῦσα et ταῖς ante φερούσαις desideratur. οὔτε τῆς φερούσης ἐπισταμένης Excerpta cod. Palat. offerunt. ἐς τὴν Mosq. εἰς τὴν Vulg. Duas ejusmodi virgines, sacra arcana capitibus sustinentes, et sacerdotem (quae ex gente Eteobutadarum legebatur. v. Harpocr.) vides in Stuarti Antiq. of Athen II Tab. XXIV.

§. 5. *εὐήρης affabre elaborata* Amasaenus, recte. *εὐήρης ἵππου*, *εὐήρημοσύνου*. Hesych. Phavor. De Foeminino cf. Fischeri Not. ad Weller. II, 68 sq. *εὐήρης* Vatic. Toupius ad Suidam T. 2 p. 155 scripsit, *Εὐήρη* esse nomen proprium; imo nomen hujus ministrae fuit *Lysimache*. Verborum enim *φαμένη κ. λ.* sensus est: *dicens* (in inscriptione apposita) *sc esse Lysimachen, Deae ministram*. Similiter *φησί* de ipsa inscriptione II, 27, 4. Rem confirmat Plut. *περὶ Λυσιμαχίας* p. 323 Frob. *Λυσιμάχη Ἀθήνησιν ἡ τῆς Πολιάδος ἱέρεια*. *Λυσιμάχη* Ald. Clav. *Λυσιμάχη* Francof. Kuhn. Facii. *προεβύτης* Mosq. Viud. *εὐήρης* Vind. Senes mulieres artis probandae causa interdum factae. v. Plin. XXXIV, 19, 26 p. 245 Bip. Pro vulgato *πήχος* Sylburgius voluit *πήχευς*, Facius *πηχῖος*, quidni *πήχιος* seu potius *πηχῖα*? Clavier edidit *πηχναῖος*, unde, nescio. Equidem scribendum censeo *πήχεος*, *unius cubiti*. Eodem modo corrigit Porsonus. Ejusdem parvitatis Hercules est VIII, 31, 1. ἔστι δὲ κ. λ. Notabile, quod hic ἀνδρῶν ἀγάλματα commemorantur, sed sunt ἡρώων, de quibus nonnunquam h. v. Pausanias adhibuit; de Agamemnone V, 25, 5. Achille III, 19, 11. Amphictyone I, 2, 4. Theseo 3, 1. Ajace 35, 2. de heroinis VIII, 26, 3. X, 18, 7. I, 37, 2. ἄνδρες deest in Mosq. οὐδὲ ante Ἀθηναίων Porsonus in οὐδένα mutandum censuit. De hac *Erechthei* et *Immaradi* pugna cf. 38, 3. τὸν ante ἀποθανόντα omisit Vind.

§. 6. ἀνδριάντες εἰσὶν ἐντὸς, οἷς ἐμαντεύετο Τολμίδη, καὶ αὐτὸς Τολμίδης Vulgata. Τολμίδης pro Τολμίδη Camerarius et Hartungius voluerunt. Kuhnius coniecit: "Ἐνδοῖος, ὃς ἐμαντεύετο Τολμίδη fingens nomen vatis, quo usus sit Tolmides; Triller in Observ. crit. I, 7 ἔνθεος, ὃς ἐμ. Τολμίδη vates, qui; Lobeckius in indice lectionum anni 1816 μάντεως, ὃς ἐμ. Τολμίδη. O. Mueller de Minerva Poliade p. 32 μάντις, ὃς ἐμ. Τολμίδη. Elsner in schediasmate critico c. 7 p. 58 a Valckenario et Schneidero citatus Θεαινετος, ὃς ἐμαντ. Τολμίδη e Thucydide III, 20. Facius ἐντὸς, οἷς συνεστρατεύετο Τολμίδης. Clavier autem edidit: ἀνδριάντες εἰσὶν * ἐντὸς, * ὃς ἐμαντεύετο Τολμίδη. Goldhagenus vertit: *an dem Fussgestell ist das Bildniss des Wahrsagers, den Tolmides zu Rathe zog.* Nos scripsimus ἀνδριάντες εἰσὶν, ἐκτὸς ὃς ἐμαντεύετο Τολμίδη, καὶ αὐτὸς Τολμίδης, codicem Vindob. sequuti, in quo est ἐκτὸς. In basi etiam statuæ sunt, præter eum, qui vaticinabatur Tolmidæ, et ipse Tolmides. Rursus ἐντὸς in ἐκτὸς depravatam vides VI, 20, 2. ἐκτὸς pro ἐντὸς Amasaëus legit IV, 23, 5. Eadem utriusque vocis confusio est Herod. III, 80. ἐκτὸς præter significans est in Xenoph. Hellen. I, 2, 2 ἀπέκτειναν ἅπαντας — ἐκτὸς ὀλίγων. ib. 6, 24 ἀπόλοντο νῆες — ἐκτὸς ὀλίγων. Caeterum hi ἀνδριάντες in basi illorum simulacrorum haud dubie fuerunt effigies in plano elevatae, quod Martinio quoque probabile visum est. » On a placé sur un piédestal la statue « Clavier; » Sopra un piedestallo sono altre statue « Nibby; male. Tolmides, Tolmaei filius, Myronidis laudem æmulans has res gessit Olympiade LXXXI. De Gythio III, 21. Idem Tolmidæ Gythii fecit Philopoemen VIII, 50, 5. Βοιᾶς pro Εὐβοίαν cum Clavierio. Βοεᾶς in Eleutherolaconibus postea fuerunt. III, 21, 6. Goldhagenus coniecerat: καὶ τὰ τῶν περιόικων Εὐβοίαν τε. In Mosq. est Εὐβοίᾶς. Εὐβοίαεque proximas D. Calder. De Atheniensium κληρούχοις et κληρουχίαις Diod. Sic. XV, 23 et ibi Wessel. Spanhemius ad Arist. Nub. 203. Schol. Soph. Aj. 508. Ἀλιαρτία scil. χώρα, ut apud Suidam. Similiter X, 35, 2. IX, 18, 3. 16, 4. VII, 3, 1. De hac Atheniensium clade et Tolmidæ interitu Olymp. LXXXIII, 2 Diod. S. XII, 6. Thuc. I, 113.

§. 7. ἐπέλαβε γὰρ καὶ Mosq. nam D. Calder. ἐπέλ. δὲ καὶ Vulg. ἐπέλαβε pro ἐπέλαβε Vatic. ἡ φλόξ ἐπέλαβε fuit etiam I, 20, 1. Pro vulg. σαφῆς οὐδὲν οἶδα est σαφῶς οὐκ οἶδα in Vindob. Sed simile est οὐδὲν ἔχω σαφῆς εἰπεῖν 28, 1. Pro Κύκνος est μυκλός in Vatic. sed κικνός in margine. De hoc Cycno Hesiodi Scut. 57 sq. 353. 380. 474 sqq. τὸν post ποτα-

ad Tom. I.

μόν deletum vult Porsonus. sed ecce ἐν τῷ ὄρει τῷ Παρνασσῷ VIII, 4, 3. ἐν τῷ ὄρει τῷ Κοτυλίῳ ib. 41, 6. περὶ τὸ ὄρος τὸ Παρθένιον I, 28, 4. Ubi haec Minervae simulacra, haec apri venatio, hic Cycnus fuerint, Pausanias non indicat. Herculis autem mentione injecta, §. 8. 9. pauca de Hercule et Theseo inseruntur.

§. 8. De Herculis λεοντῆ V, 25, 7. Pro κατάδοιτο, quod recurrit 38, 9, Porsonus κατάθειτο scribi hic voluit; sed v. Matthiaei Gramm. gr. §. 208 p. 275. ἐξελθόντα pro ὑπεξελθόντα Mosq. τῶν λόγων — ὁ δὲ abest a Mosq. ἀνώσαντα, οἴχεσθαι τὴν παρακ. Clavier. ἀνώξαντα οἴχεσθαι, καὶ τὴν παρακ. Vulgata, nisi quod Facius ἀνώσαντα e Vind. et Mosq. restituit. τούτου δὲ — πέτρας. » M. le Duc d' Orleans a dans son cabinet une cornaline antique, où cette action de Thésée est gravée. On en peut voir la description dans le recueil de Beger. « Gedoyn.

§. 9. ἐπὶ τῷ ποταμῷ Vind. Wesselingius ad Diod. Sic. V, 72 scripsit, eundem fluvium esse videri, quem Pausanias Τεθρίνα, Dioderus Θήρηνα vocaverit, nam fuisse in Gnossiorum agro, ideoque hunc taurum a Pausania V, 10, 2 τὸν ἐν Κνωσσῷ appellari. Wesselingius ipse, uter rectius hunc fluvium nominaverit, in medio relinquit; equidem Pausaniae scripturam praetulerim, quia in Diodoro alii Θήρηνος, alii Θηρωός, alii Θήρονος habent. Scripsimus Κρομμῶν. cf. ad II, 1, 3. Κρομμῶν Vulg. ὥστε cum Sylburgio. ὡς τε Vulg. ἐς τὴν γῆν Mosq. Vind. ἐς γῆν Vulgata. sed cf. I, 6, 4. II, 14, 2. III, 22, 9. Et hunc Cretenses taurum Neptuni ita suae terrae immissum narrabant: est enim τοῦ κτήματος τὸ ἄρθρον, ut ait Grammaticus in Bekkeri Anecd. II p. 913. adde ibidem p. 899 extr. ὅτι — τιμῆ. ubi οὐδενὸς μᾶλλον est οὐ μᾶλλον τινος. Ποσειδῶνος Mosq. ἄλλον θεῶν Vind. Clavier. ἄλλον θεοῦ Vulg. τοῦτον τὸν ταῦρόν Vind. Mosq. τὸν ταῦρον τοῦτόν Vulg. τῶν ἄθλων Clavier, assentiente Domit. Calderino. τὸν ἄθλον Vulg. ἐς τὸ πεδ. Mosq. εἰς τὸ πεδ. Vulg. δῆμον τὸν Μαραθονίων Vind. Clavier, ut Sylburgius conjecerat. cf. ad 3, 5. Δῆμον τῶν Μαραθ. Vulg. Fama de hoc tauro Cretico et eodem Marathonio paulo aliter refertur ab Apollodoro II, 5, 7. ὀπόσοις ἐπέτυχε Clavier, ut Sylburgius emendaverat. ὀπόσοις ἐπέτυχε Vulg. ἐπ' Ἀθηναίους Clavier. adversus Athenienses Dom. Calderinus. ἐς Ἀθήνας vulgo. pro ἐπὶ καὶ in margine Mosq. ἐπτακαίδεκα est. ἀνάθεμα Mosq. Δήμου Vulg.

C A P U T XXVIII.

§. 1. βουλευσαντα — ἐγένετο οὐκ δεest in Mosq. ἀνε-
λόμενος — Ὀλυμπικήν. cf. Herod. V, 71. Thucyd. I, 126 et
intrpp. ad Thuc. καὶ οἱ — ἐτυράννησε. cf. 40, 1.

§. 2. χωρὶς — κατέλεξα. vide 14, 4. 27, 1. δύο μὲν κ. λ.
Haec duo opera, ex decimis praedae bellicae facta, erant si-
mulacrum Minervae aeneum, cujus iterum fit mentio IX, 4,
1, et currus aeneus, illud de Medis, hoc de Boeotis ac Chal-
cidensibus. τέχνη Mosq. καὶ οἱ τὴν κ. λ. οἱ refer ad deam. τὴν
— Λαπιθῶν πρὸς Κενταύρους [μάχην] Clavier; sed simili-
ter in illo 13, 4 πρὸ τῆς ἐν Λεύκτροις hoc vocabulum omis-
sum est. De v. ἐπεργάζεσθαι ad III, 17. Heynius existimavit,
hic quoque eo exprimi, quod nobis est Relief. Nibby reddi-
dit: si dicono intagli di Mis. λέγουσι τογεῦσαι Μῶν. Mys cae-
lavit in hoc clypeo pugnam Lapitharum et Centaurorum ad de-
scriptionem factam a Parrhasio. Mys, clarus caelator, etiam
ex Athen. XI, 4, 782 (215) et Plinio XXXIII, 12, 55 notus
est. Ut hic καταγράψαι describere, delineare, dessiner, sic
in epigrammate apud Athenaeum l. c. Γράμματα Παρθασίωτο,
(quae Jacobsii emendatio etiam Schneidero probata est) τέχνη
Μυός, est γράμμα descriptio, dessin. v. ibi intrpp. et Qua-
tremère—de—Quincy in Jupiter Olymp. p. 94 sqq. Aeneus
igitur hujus Minervae aeneae clypeus fuit, quem eburneum
fortasse non dixisset Ernestius in Archaeologia 5, 26, nisi te-
mere sequutus esset Winckelmannum VI, 1, 37. Heynius in
Antiq. Aufs. II p. 130 jam monuerat, effigies a fundo eleva-
tas fuisse in aere hujus clypei fuso (ein Guss in Bronze und
die Figuren erhoben); Clavierius autem reddidit: »a gravé
sur le bouclier— il a gravé ce bouclier et ses autres ouvrages
d'après les dessins de Parrhasius.« ταύτης — σύνοπια. Hoc
loco nonnulli ad inanes disputationes de oculorum acie, qua
Graeci excelluerint, misere abusi sunt. v. lib. menstr. Ge-
nius temporis a. 1799 Part. 7. Hobhousius autem et Lecheva-
lier negant, per altos montes, qui Sunium cingant, ejus in-
colis unquam licuisse Minervae templum aut signum in arce
conspicere. An vero, quod illi putant, Pausanias dixit? Pau-
sanias non loquitur de Sunii incolis, sed de iis, qui a Sunio
subnavigent; quod Dodwell quoque animadvertit: et arcem
satis altam fuisse, idem significat V, 11. καὶ ἄρκα — Ἐύβοια.
cf. omnino Herod. V, 77, qui locum quoque arcis, ubi hic
currus fuerit, indicat. De Periclis hac statua 25, 1 καὶ τῶν
— Ἀθηνῶν. De hac Phidiae Minerva perfectissimae artis cf.

Plin. XXXIV, 19, 1. Lucian. Imag. 4 et 6. ex quibus Luciani locis simul intelligitur, male in Vind. legi *Λιμνίας*. adde Winkelmanni Opp. V, 573. VI, 2, 70.

§. 3. *πλήν*—*Μιλτιάδου*. Hoc est τὸ *Κιμῶνιον*. v. Schol. Soph. Oed. Col. 489 et cf. ad 21, 4. *περιβαλεῖν κ. λ.* *Pelagos Athenas venisse*, constans fama fuit. v. Strab. V, 221 extr. Philochori Fragm. p. 13. Thucyd. IV, 109. Herodot. VI, 137 sq. ad quem locum propter Hecataeum excitatum testem cf. ejus fragmenta a Creuzero collecta p. 41. Dionysio enim Halicarnassensi auctore Arch. I, 17 sq. Pelasgi e Thessalia, quam aliquamdiu tenuerant, a Deucalione pulsati late dispersi sunt, atque etiam in Boeotiam eorum pars delata; quae teste Strabone IX, 401 a Bocotis, e Thessalia reversis, rursus e Boeotia in Atticam ejecta, sedes sub Hymetto posuit circiter sexagesimo post Ilium eversum anno. v. Thucyd. I, 12. quo tempore etiam Penthilus cum Aeolica colonia in Boeotiam venit. v. Strabo XIII, 582. Hecataeus autem apud Herodotum narrat, Athenienses Pelasgis regionem sub Hymetto colendam, mercedem muri quondam circum arcem ducti, concessisse. Quae Hecataei Strabonisque testimonia videntur quodammodo probare, ab illis Pelasgis, qui LX fere annis post Ilium excisum e Boeotia in Atticam exciderint, murum hunc exstructum esse. Sed incerta est res, quam Pausanias ipse nihil comperire potuerit nisi hoc unum, hujus muri exstructores, *Agrolam* et *Hyperbium*, origine Siculos fuisse; quibus nominibus vel duces, vel tribus videntur significari. In Plinio VI, 56 *Laterarias ac domos constituerunt Hyperbium et Euryalus Athenis* Mueller in Geschichte der Hellen. Stämme p. 440 corrigit *Agrolas*. In his *φασὶ γὰρ — Τπέροβιον* aliquid deesse, Loescher recte judicavit. Ex Italia olim Pelagos quosdam Athenas trajecisse, refert Strabo V, 226, atque his Pelasgis ex Italia profectis arcis Athenarum muros aedificatos tribuit Clavier in Hist. d. prem. temps de la Grèce II, 100. parum firmo argumento, quod iidem Pelasgi Tyrreni vocentur. Nos acquiescimus in suspitione, Pelasgis e Boeotia in Atticam delatis addidisse se Pelagos ex Italia traductos. *Πελασγικὸν* non modo septentrionalis murorum arcis pars dicebatur, quae a Pelasgis exstructa ferebatur, (v. Meurs. Cecrop. c. 5. Photii Lex:) verum etiam ipsius Athenarum urbis regio, arcis muro boreali subjecta. v. Strabo IX, 401. Thucyd. II, 17. Lucian. bis accus. 9 cum Schol. Herod. VI, 137. adde Hawkinsium et O. Muellerum in Erschii et Grub. Enc. 6 p. 230. *ἐς Ἀναρνανίαν μετακτῆσαι* Kulmius conjecerat, et

Clavier tacite scripsit. Sic II, 4, 2 μετοικήσαντος ἐς Λυκίαν. 30, 8 μετοικοῦσιν ἐς τὴν Ἀττικὴν. nec huc vocaverim τὸ κατὰ γὰς κνέφας θέλω μετοικεῖν Eurip. Hippol. 837. (830), quod referente Valckenario auctor Trag. Χριστ. Πάσχ. imitatus est.

§. 4. πηγὴ τε ὕδατος mira visu est Letronnio, itaque non dubitavit corrigere πηγὴ τε πικροῦ ὕδατος. An etiam corrupta ὕδατος ἐν τῷ ὄρει τῷ Κοτυλίῳ πηγὴ VIII, 41; 6, vel πηγὴ ὕδατος in Apollon. Dysc. c. 14? Mox Clavier scripsit: καὶ πλησίον Ἀπόλλωνος ἱερόν ἐν σπηλαίῳ. Κρεοῦση δὲ θυγατρὶ Ἐρεχθέως Ἀπόλλωνα ἐνταῦθα συγγενέσθαι νομίζουσι. ἐνταῦθα καὶ τοῦ Πανὸς ἱερόν. Φασὶν ὡς πεμφθεῖη. Sed in corrupta nobis quidem videtur esse Vulgata, nisi quod virgula inter σπηλαίῳ et καὶ Πανὸς removenda sit. Sane quidem καὶ Πανὸς deest in Mosq. Vind. et Dom. Calderini versione, et postea περὶ δὲ τοῦ Πανὸς φασιν in Mosq. et Vaticano; sed quis non videt repetitum Genitivum Πανὸς fraudem fecisse libroriorum oculis? in medio posita omissa erant; error deinde animadversus correctus est; quae correctio varias peperit lectiones. Inprimis autem illud Vulgatam commendat, quod alii quoque antrum hic Pani sacratum testantur; veluti Euripides Ion. 936 οἶδα Κεκροπίας πέτρας πρὸς βοῶδου ἄντρον; οἶδ', ἐνθα Πανὸς ἄδυτα. ibid. ὦ Πάν, τοῖσι σοῖς ἐν ἄντροις. In eodem antro congressa erat Creusa cum Apolline, ut ibid. est 16: ἀπήνεγκε βρέφος εἰς ταῦτόν ἄντρον, ὅπερ ἠνύασθη θεῶ. Tum nondum sacrum erat Pani; quo tempore ei dicatum sit, paulo post indicat Pausanias. Adde etiam illud Luciani bis accus. 9: τὴν ὑπὸ τῇ ἀκροπόλει σπήλυγγα ταύτην ἀπολαβόμενος (Pan) οἰκεῖ μικρὸν ὑπὸ (cod. Gorlic. ὑπὲρ) τοῦ Πελασγικοῦ. Fuit quidem in eodem hoc antro Apollinis et Panis ἱερόν, sed videtur seriori tempore ob Panis de Atheniensibus merita consuetudo invaluisse, ut Panis diceretur antrum. O. Mueller ponit id in arcis saxo caurum spectante; Chandlerus c. 12 ait sub dextro Propylaeorum cornu fuisse, et Hobhousius I p. 336: »on the left hand about half way up the hill is the cave of Apollon and Pan.« adde Stuarti Antiq. of Athens I p. 15. Nibby sequutus est Vulgatam, sed mutavit interpunctionem; vertit enim: »ivi vicino un tempio di Apollo, e Pane entro una spelonca.« Lectionem Φιλιππίδης movere non sustinui, commendatam illam et altero loco VIII, 54 et a Dom. Calderino, Suida s. v. Ἰππίας, Clemente Alex. Protr. p. 28, Plinio H. N. VII, 20 et Cornelio Nep. Milt. 4. In Herodoto est Φειδιππίδης in Cornelio variant codices; Guenther recepit Phidippidem. ὑπερβάλλεσθαι

Mosq. ὑπερβαλέσθαι Vulg. δὴ ante νόμον deest in Mosq. ἤξει Mosq. ἤξει Vulg. τετίμηται quomodo, docent Herodotus VI, 105 et Lucianus bis accus. 10. Valckenarius ad l. l. Herod. suspicatur, hanc fraudem a Miltiade excogitatam esse. Pausanias tamen auctor est VIII, 54, quae Athenienses, eadem de hac re narrare Tegeatas.

§. 5. Καθὸ καὶ ὁ Ἄρειος πάγος Vulgata, quam Kubnius interpretatur: *in qua seu ex qua parte est etiam Areopagus*; Sylburgius *secundum haec*; Facius *quo loco*. Dom. Calderinus totum onnisit locum: καθ' οὗ est quidem ubi apud Dicaearchum in Creuzeri Melet. 3, 194; sed hoc alienum ab hoc loco est; itaque cum Clavierio scribendum censeo: Κάτω δὲ καὶ ὁ Ἄρειος πάγος. i. e. ἐν τῇ κάτω πόλει §. 4. καὶ autem ante Ἄρειος πάγος respondet sequentibus: καὶ βωμός ἐστιν Ἀθηναῶς Ἀρείας. Areopagus δίκας τὰς φοινίκας ἐδίκαζεν ἐν παλαιῷ Paus. IV, 5, 1. Hinc ei nomen, ἐπεὶ τὰ φοινικά. Bekk. Anecd. p. 444. Areopagus quam vicinus arci fuerit, ostendunt haec: »The Areopagus is within a stone's throw of the craggy sides of the Acropolis« Hobhouse's Journey p. 312. ἔστι δὲ κ. λ. vide 21, 7. cf. Marm. Parium, ubi etiam de *Oreste*. *Minerva* *Area* de Martio colle. ἀργούς λίθους Clavier, ut Goldhagenus correxerat; sunt *rudes*, Scripturam ἀναιδείας sollicitandam esse, jam negavimus ad Istri Fragn. p. 62. Cf. Heinrichius in Epimenide p. 97. Auctoribus Clemente Alex. Protr. p. 16 B. et Cicerone Legg. II, 11 Athenienses Cylonio scelere expiato fecerunt Epimenide suadente *Contumeliae* et *Impudentiae* aras seu fanum. Quod hi Impudentiae aram seu fanum, Ister Ἀναιδείας ἱερὸν vocat. Sed a fano seu aris horum numinum diversi fuerunt isti rudes lapides, in quibus reus et actor stabant, videntur autem his lapidibus de aris illarum dearum nomina imposita esse. Eosdem hos lapides putamus in Eurip. Iph. T. 962 βάρβα dici. ἐν τῶν Mosq. Clav. ἐν τοῖς Vulgata.

§. 6. ἄς — Σεμνάς iterum II, 11, 4. et ibi adnotata, Phylarcho quidem teste duo fuerunt Athenis *Furiarum* simulacra, Polemone autem *tria*. v. Schol. Soph. Oed. Col. 39. Cujus quae diversitatis causa sit, locus aperit Clementis Alex. Protr. p. 30 Sylb. ubi e Polemone assertur, *harum Furiarum duas Scopam ex lapide lychnite, quam vero illae mediam habeant, Calum fecisse*. οὔτε τούτοις — φοβερόν, Pausanias significat, *Furias in his simulacris nihil horribile praese tulisse, nec qualem in poetarum carminibus habuisse formam*. ἄλλα κεῖται pro ἄλλα ἀνάκειται Vatican. Ut hic, sic in Aeschyli Persis 628

Tellus χθονίοις δαίμοσι accensetur. ἔξενγένετο Vatic. θύουσι δὲ καὶ Clavier. θύουσί τε καὶ Vulg.

§. 7. δὲ καὶ ἐντὸς Mosq. καὶ abest a Vulgata. πολυπραγμονῶν δὲ — ἀγωνίσασθαι. Hunc locum si quis mihi attento animo legerit eumque cum I, 30, 4 contulerit, is mecum non dubitabit, quin e verbis πολυπραγμονῶν — κομισθέντα exciderit negatio. Negat enim se reperisse sciscitantem, Oedipi ossa Thebis deportata, et vera esse a Sophoclē de Oedipi morte tradita, quippe quae conciliari nequeant cum iis, quae Homerus de ejus et morte et sepultura cecinerit. Sunt autem haec Iliad. XXIII, 677 sqq.:

Εὐρύαλος δὲ οἱ οἶος ἀνίστατο, ἰσόθεος φῶς,
Μημιστέος υἱός, Ταλαϊονίδαο ἀνακτος,
ὅς ποτε Θήβασδ' ἦλθε δεδουπότος Οἰδιπόδαο
ἐς τάφον· ἐνθα δὲ πάντας ἐνίκα Καδμείωνας.

Legendum igitur existimamus: πολυπραγμονῶν δὲ οὐχ εὐρισκον τὰ ὀστᾶ ἐκ Θηβῶν κομισθέντα. E Mosq. scripsimus εἶα με pro vulgato εἶα μοι, quum εἶα requirat Accusativum. v. II, 29, 7. p. 180. Ad ἐπιτάφιον, quod minime sollicitandum est, animo additur ἀγῶνα. Plene dixerunt Suidas s: v. Θεμιστοκλῆς et Scholiasta minor ad Homer. Iliad. XXIII, 619. Similiter in Etym. M. p. 744 ἐν τῷ ἐπιτάφιῳ Πατρόκλου scilicet ἀγῶνι. ἐλθόντας Mosq.

§. 8. usque ad capitis finem de reliquis Atheniensium tribunalibus, de quibus cf. Meursii Areop. c. 11. In Trigono latere Pnycem, nusquam illam a Pausania memoratam, Dodwellii est opinio I, 2, 236. τὸν μὲν οὖν καλούμενον Mosq. Vind. Aldina. τῶν μὲν οὖν καλούμενον Francof. Kuhn. Facii e Xylandri correctione. τῶν μὲν οὖν καλούμενων Clavier, ut Facius conjecerat. Sed quum casui Participii passivi verbi καλεῖσθαι adjungatur idem casus nominis (v. ad I, 39, 5), hoc verum non esse rati scribimus cum Vaticano: τὸ μὲν οὖν καλούμενον, quod idem voluerat Sylburgius. Deinde simillimum nostro loco illud est, jam a Sylburgio indicatum: ὁ δὲ τρίτος ὁ λόγων καὶ ὁ τέταρτος, ὁ μὲν — ὁ δὲ X, 38, 1. et de geminato μὲν cf. Comment. Soc. Philol. Lips. II, 1 p. 99. Ad τὸ μὲν — ὄν καὶ — αὐτὸ ex sequentibus assumendum est: ἔχει τὸ ὄνομα, quod pertinet ad Παράβυστον· cujus quae hic affertur, nominis ratio, confirmatur a Grammaticis. Παράβυστον, παρασκευυμένον, λάθρα γινόμενον. — ἦν δὲ καὶ παράβυστον διαστήριον, ὁ λάθρα ἔκρινε. ἐν παραβύστῳ, ἐν γῶνι. Zonaras et Etym. M. p. 651. cf. Meurs. Attic. Lect. II, 9. melius Noster: ἐν ἀφανεί τῆς πόλεως· ita enim Vaticanus, τῆς, a Vulgata abest:

Βατραχιούν · Reinesius in Observ. in Suidam p. 50 suspicatur, palum ante fores hujus tribunalis positum, vel januae obicem fuisse hoc colore (βατραχίῳ) tinctum. ἀπὸ χρωμάτων καὶ ἐς τόδε — ὀνομάζεσθαι. τὸ δὲ μέγιστον Clavier, assentiente Dom. Calderino. ἀπὸ χρωμάτων · τὸ δὲ καὶ ἐς τόδε διαμεμ. ὀνομάζεσθαι. τὸ δὲ μεγ. Aldina, Francof. Kuhn. Post ὀνομάζεσθαι Facius virgula distinxit. Ἡλιαίαν. Si sequaris Schol. ad Eurip. Orest. 859, factum dicas, hoc nomen ab ἀλίξειν, et inde Ἀλιαία, Ἡλιαία. Eadem notatio est in Bekk. An. 311 (ubi ἀλίξεσθαι legendum) et in Etym. M. 427.

§. 9. usque ad finem capitis de quatuor judiciis, in quibus caedis causae agebantur: de iis cf. A. Matthiae in Miscell. Phil. I, 2 p. 149. Ὅποσα δὲ ἐπὶ τοῖς φονεῦσιν ἔστιν ἄλλα, καὶ ἐπὶ Παλλαδίῳ καλοῦσι, καὶ τοῖς ἀποκτείνασιν ὡς κρίσις καθέστηκεν Vulgata, nisi quod in Aldina post ἔστιν, in Facii editione post φονεῦσιν et ἄλλα interpungitur. Kuhnus ita correxit: — φονεῦσιν ἔστιν, ἄλλα τε καὶ ὃ ἐπὶ Παλλαδίῳ καλοῦσι, τοῖς ἀποκτείνασιν ὡς κρ. καθ. Quod se probavit Goldhageno atque Facio, quorum ille praeterea correxit: τοῖς ἀποκτείνασιν ἀκουσίως κρίσις καθέστηκεν ex Polluce VIII, 118. quod probatum Clavierio sequutus est Nibby: hic vero καὶ(ὃ) τοῖς ἀποκτείνασιν ἀκουσίως κρ. καθ. Sed Vulgata est sana, nisi quod interpunctio corrigenda, et vocabulum ἀκουσίως in locum particulae ὡς substituendum sit; legimus igitur ita: Ὅποσα δὲ ἐπὶ τοῖς φονεῦσιν, ἔστιν ἄλλα καὶ ἐπὶ Παλλαδίῳ καλοῦσι, καὶ τοῖς ἀποκτείνασιν ἀκουσίως κρίσις καθέστηκεν. scil. ἐνταῦθα. Quod vero omnino attinet ad ea, quae constituta sunt in homicidiis, alia sunt judicia; atque eorum unum prominent ἐπὶ Παλλαδίῳ, et hic iis, qui caedem non voluntariam patrarunt, iudicium constitutum est. Ista ἄλλα quae sint, scriptor deinceps usque ad finem capitis explicat; ea autem opponit iis, quae §. 8 commemoraverat. Rursus autem inserto vocabulo ἀκουσίως, quod hic necessarium est (v. ad Phanodemi Fragm. p. 11. adde Zonaram s. v. ἐπὶ Παλλαδίῳ), iudicium ἐπὶ Παλλαδίῳ distinguitur a iudiciis caedes alius generis spectantibus, quae postea recensentur: namque haec non minus, quam quod ἐπὶ Παλλαδίῳ dicebatur, ad caedem non voluntariam pertinuisse, invito quidem et repugnante Pausania scripsit. A. Matthiae in Miscell. Philol. Ὅποσα — ἐπὶ Παλλαδίῳ καλοῦσι desunt in Vind. καλοῦσιν et καθέστηκεν Vatican. Nomen Δημοφῶν contractum ex Δημοφῶν, v. Bekkeri Anecd. II, 757. Etym. M. 684 (620 sq.), denotat τὸν ἐν τῷ δήμῳ φαινόμενον. Sic Etym. M. p. 610

(553). Alia de hoc nomine leguntur in Creuzeri Symb. II, 690. IV, 272. Pro οὐδένης Clavier voluit οὐδέν, haud dubie non memor, pluralem alibi quoque reperiri, veluti I, 31, 2. Dom. Calderinus habet *nemo*, et οὐδεν ἐσεφότω Vaticanus. ἐφ' ὅτω κ. λ. Haec diversitas etiam in Phanodemi ac Clitodemi Fragmentis p. 11. 37 tangitur. Διομήδην Mosq. Clavier, Διομήδη vulgo. sed Διομίδην φασιν omisso γάρ Vaticanus. νύκτα ἐπέχειν. cf. VIII, 40, 3. Φαληρόν vulgo. ἄνδρας αὐτῶν. ad IV, 24, 2. τὸ Παλλάδιον—οἴχεσθαι. De hoc Palladio cf. Clemens Alex. Protr. p. 30 D.

§. 10. Iudicium ἐπὶ Δελφινίῳ ubi fuerit, vide ad I, 19, 1. Δελφίνιον, ἱερὸν Ἀπόλλωνος Ἀθήνησιν οὕτω καλούμενον. ἔνθα ἦν τὸ ἐν (leg. ἐπὶ) Δελφινίῳ δικαστήριον. Phavorinus. ἐργάσασθαι—φαμένους. Confirmant haec Harpocratonis: Ἐπὶ Δελφινίῳ—δικάζονται δὲ ἐνταῦθα, οἱ ὁμολογοῦντες μὲν ἀπεικονέναι, δικαίως δὲ πεποιηκέναι τοῦτο λέγοντες. In Vatic. est φόνοῦ pro φόνον, et postea ἔκτεινεν. De locutione σὺν τῷ δικαίῳ cf. II, 3, 6. πρὶν abest a Mosq. sed cf. I, 1, 2.

§. 11. ἐν Πρωτανείῳ forsitan legendum ἐπὶ Πρωτανείῳ. Sic apud Harpocrat. Phavor. et in Etym. M. Πολύως Vatic. καὶ ὁ μὲν—κρίνεται. Cf. omnino I, 24, 4. Creuzero V. C. in Comm. Herod. I p. 35 haec ita interpretato: »Attici buphiorum festo cultrum, tanquam omnis flagitii auctorem, in aquam projiciebant« assentiri non possumus. ἀφείδη Amasaeus cum Goldhageno et Clavierio recte reddidit. Pausanias scribens ἔργον δὲ—ἀκινάκης respexisse Valckenario visus est Herod. III, 64, ubi idem Amasaeum notavit.

§. 12. Φρεατῆς. cf. ad 31, 2. πεφεύγοντες Vatic. ἀπελφθόντας idem. Τεῦκρον κ. λ. Telamo ipse simili modo causam dixerat. II, 29, 7. καὶ ante Τεῦκρον Corayus vult inseri. cf. ad II, 25 extr. εἰργάσθαι Clavier, ut Sylburgius correxerat. cf. 17, 6. εἰργάσασθαι Vulgata. γνῶναι ὁπόσης μέτεστι σπουδῆς εἰς τὰ δικαστήρια Vulgata. Camerarius et Kuhnius recte correxerunt ὁπόσοις. et miramur Sylburgium, qui Vulgatam retineri posse crediderit, subaudito Dativo τοῖς Ἀθηναίοις. Nos scripsimus ὁπόσοις, quum nondum vidissemus, hoc idem offerre Vaticanum. Praeterea Kuhnius emendavit τὰ εἰς δικαστήρια nos dedimus τὰ εἰς τὰ δικαστήρια.

C A P U T XXIX.

§. 1. ναῦς κ. λ. de hac navi Meursii Panathen. c. 19. ἐς τὴν Mosq. εἰς τὴν Vulg. Τὸ δὲ — καταστρωμάτων. De his cf. Palmerii Exercit. ad h. l. et p. 178. Salmasius ad Jus Attic. p. 685. 688 sqq. οὐδενάπων — ἀρέτας Vatic. Lectio καθήμου — καταστρωμ. Loescherο suspecta fuit.

§. 2. Haec usque ad 30, 2 Meursius ad Ceramicum extra urbem referens persecutus est in Ceram. gem. c. 19 sqq. δήμοις etiam Clavier. Δήμοις vulgo. De Academia Guilletiere p. 255 ait: »de P Areopage à P Academie il y a une grande lieuë, et il faut traverser toute la ville.« In Walpolii Turkey autem p. 146 legitur: »the Academy is known at present by the name Acathymia; it is a low hill about a mile to the north of the city.« Similiter Gell in Itin. p. 48: »The academy is supposed to have been in the direction of Sepolia.« Cf. etiam Cicero Fin. V, 1 cum Goerenzii adnot. De Diana Καλλίστη VIII, 35, 7. Hesych. h. v. τὰ ἔπη τῆς Σαπφουῦς Exc. Cod. Pal. ταύτη ἀβέσθ a Vind.

§. 3. Hinc usque ad finem capitis Pausanias, ut ipse V, 10 ait, τὰ Ἀθήνησιν ἐπέξεισι μνήματα clarorum et bene meritorum virorum. Περὶ τῶν μνημάτων scripserat Heliodorus Atheniensis. v. Meursii Bibl. Attica lib. 3. λόγμοι Vatican. Clavier. γόνμοι Vulgata. δόκιμοι Porsonus coniecit. τοσαῦτα Mosq. Vind. τοσαῦδε Vulg. ἐπὶ δὲ αὐτῷ Clavier, Porsonus. ἐπὶ δὲ αὐτοῦ Vulg.

§. 4. "Ἐστὶ — πεζαῖς. Huc locus pertinet nobilissimus Demosthenis pro Corona c. 60 p. 160 (134 Wunderl.). καὶ ἐν μάχαις omisit Vatic. κατὰ τὴν ὁδὸν κείνται τὴν στενήν τὴν ἐς Ἀκαδ. Mosq. Vind. viam angustam inter sepulcra? οὗς — ἐπιθέμενοι. Hoc pertinet ad Cimonis tempora. v. Thucyd. I, 100. Plut. Cimon. 355 Frob. Cornel. Nep. Cim. 2. Thucydidis narratione, Athenienses, primum in Thracia victores, ulterius in mediterranea progressos, ἐν Δραβήσῳ τῇ Ἠδωνικῇ caesos esse, hic locus illustratur. Drabescus in Strabone VII, 331 est urbs ad Strymonicum sinum, apud Steph. Byz. χωρίον. πέσειεν Mosq. Pro Δεκελεύς Porsonus voluit Δεκελειεύς, ut est apud Herod. IX, 72. Stephanus Byz. offert Δεκελειεύς sed in tribus inscriptionibus Sponii ad Meursii lib. de pop. Attic. p. 708 in Gron. Thes. vol. IV Δεκελεύς legitur. Σωφάτης Clavier, ut Sylburgius correxerat ex Herod. IX, 72, 73. Σωφονῆς Vulg. ἀνηρημένων Vatic. Τρωσὶν idem. ἀπὸ κοινοῦ λόγον κοινῷ consilio: minime est, quod Kuhnius putavit,

λόγου ut glossema ejiciendum. Sic III, 10, 4: ἀπό κοινοῦ λόγου—σφίσιν ἤμυνον. V, 22, 3: ὄνομα ἀπό κοινοῦ λόγου θέμενοι. Herod. I, 166 κοινῶ λόγῳ χρησάμενοι. III, 119 κοινοῦ λόγῳ ποιεῖν. adde V, 91. ἐν κοινῶ erat supra 26, 7. δευτέραν pro vulg. δεύτερον Mosq. Forsan corrigendum δεύτερα. cf. ad 7, 1.

§. 5. Τοῦ μηνήματος §. 4 in. memorati. *Melanopus* notus est e Xenophi. Hellen. VI, 3, 2. *Μακρότατος* Vatican. ἐναντία cum *Genitivo* ut hic §. 11. I, 15, 2. III, 11, 6. cum *Dativo* I, 37 in. ἡνίκα—κινδύνου pertinet ad praecedentia καὶ Θεσσαλῶν—στρατιᾶ. De *Argivis* et *Cleonacis* §. 7. Formula τοῦ λόγου μοι κατελθόντος ἐς frequens est apud Pausaniam, cf. 36 extr. III, 7, 5. VII, 1, 3. 19, 1.

§. 6. De *libertate data sub finem belli Peloponnesii* Justin. V, 6. τῶν ἐπ' Ὀλυμπον ἐλθόντων. Hoc pertinet ad Olymp. CVII, 4 seu Olymp. CVIII, 1. cf. Philoch. Fragm. p. 73.

§. 7. πολεμοῦντες Mosq. De hoc bello 25, 5. 26, 3. συμμαχήσαντες ποτε Clavier, ut *Kuhnius* conjecerat. συμμαχήσαντες τότε Vulg. προαχθῆναι Clavier, ut *Loescher* et *Kuhnius* emendaverant. προαχθῆναι Vulg. λέγουσιν Vatic. τὴν πόλιν—σεισαντος. cf. de hoo terrae motu IV, 24, 2. ἀπέστηλαν Vatic. ἄνδρας στέλλουσιν idem. ὕστερον δὲ—Ἀθηναίους. Hujus pugnae ad *Tanagram* *Thucydides* I, 107 sq. *Diodorus Sic.* XI, 80 mentionem fecerunt. *Thucydides* praeter *Argivos* mille numero alios quoque *Atheniensium* socios memorat; in his fuerunt teste *Pausania* §. 5 *Cleonaci* et *Iones*, vide V, 10, 2. *Lacedaemonios* victores etiam a *Thucydide* dictos, victoriae nomine decimas *Olympiam* misisse, cognoscimus e *Pausan.* V, 10, 2. De *Thessalorum* proditione paria apud *Thucydidem* et *Diodorum Sic.* δὲ post καταλέξει omiserunt Mosq. et *Dom. Calderinus.* Ἀρσίτου Clavier, ut *Kuhnius* emendaverat. Ἀρίστου Vulg. Ἀρίστου Vind. *Arsites* in *Arriani* Exp. Al. I, 12, 14 est ὁ τῆς πρὸς Ἑλλησπόντῳ Φρυγίας ὑπαρχος, atque etiam a *Diodoro Sic.* memoratur XVII, 19. τῆς ἐφ' Ἑλλησπόντῳ Φρυγίας. Sic *Strabo* XII, 571. *Diod. S.* XVIII, 3, 39. sed apud eundem XVII, 18 extr. est Φρυγίας τῆς ἐφ' Ἑλλησπόντον· ubi *Wesselingius* laudat e *Polybio* τὴν ἐφ' Ἑλλησπόντον. Cf. *Paus.* II, 1, 5. III, 20, 6. *Phrygia ad Hellespontum* est μικρὰ et Ἐπίκτητος teste *Strabone* l. c. Hujus *Eubuli*, *Probalisii*, mentio fit in *Demosthene* c. *Neaer.* p. 580. *Goldhagenus* corrigendum putavit τοῖς μὲν οὖν—τοῖς δὲ οἱ (voluit οἱ) τοῦ Πειρ, quia, quae esset constructio, non viderat. Id ver-

ro indicabitur ad §. 9. οὖν post τοῖς μὲν omisit Vatic. et κατὰλειψιν offert.

§. 8. Κεῖνται—πεσόντες. pertinet ad bellum Corinthiacum Olymp. XCVI, 3 coeptum (v. Diod. S. XVI, 86) et ad pugnam prope Corinthum hoc bello commissam, quam memorat Xenophon Hellen. IV, 2, 9. Post ἀνδρείους in Vulg. est virgula, sed jungere τοὺς—ἀνδρείους τὸ μηδὲν ἄνευ τύχης εἶναι. Sic enim loquuntur Graeci: τὸν Ἐκτορα τὸ μηδὲν εἶναι καὶ κακὸν νομίζετε Eurip. Rhes. 819. τὰ σεμνὰ οὐδὲν τι κρείσσω τῶν τὸ μηδὲν (όντων) id. Troad. 411. γέροντος οὐνεκα τύμβον, τὸ μηδὲν όντος id. Heraclid. 168 (ubi cf. Elmsley). τὴν ἀνθρωπίνην ἐκπλαυρίσαι δύναμιν, ὡς ἄπιστον καὶ τὸ μηδὲν οὖσαν Plut. Philop. 267 Frob. τὸ μηδὲν σχεδὸν ἦσαν Eustath. ad Hom. Iliad. IX, 648. Et Pausanias iterum VIII, 33, 1 ταῦτα ἐποίησεν ὁ δαίμων εἶναι τὸ μηδὲν. adde Lobekium ad Soph. Aj. 1218. et quem nobis Elmsleyus indicavit Herodoti locum VIII, 106. ergo neque adlaborabis κατὰ vel ἐς, neque quidquam in nostro loco corrigendum esse credes. τότε in proelio illo ad Corinthum.

§. 9. στήλην—Σικελία. Haec posita sunt pro vulgari: — τοῖς μὲν — τελευτήσασι, τοῖς δὲ ἐπὶ τοῖς ἐσχάτοις τῆς Ἀσιανῆς ἡπείρου διαφθαρεῖσιν, ὡς δημοῖ τὰ ἐλεγεία, τοῖς δὲ ἐν Σικελίᾳ· nam τοῖς μὲν — τοὺς δὲ — τοὺς δὲ sunt partes totius pronomine τοῖςδε declarati. Variata est constructio, ut §. 7, ubi vulgari modo ita procederet oratio: τοῖς μὲν οὖν — Λαχάρει, τοῖς δὲ τοῦ Πειραιῶς κατὰλειψιν βουλευσάσι Μακεδόνων φρουρούντων, καὶ, ὅτι πρὶν εἰργάσθαι τὸ ἔργον ὑπὸ τῶν συνειδότην ἐμνημόθησαν, ἀπολομένοις. In Vatic. est τελευτήσασιν. in Euboea: hoc pertinet ad Olymp. LXXXIII, 3, ubi Athenienses Euboeam subegerunt. v. Thucyd. I, 114. In Chio pugnatum est Olymp. XCI, 4 et XCII, 1, teste Thucyde VIII, 24. Possit vero etiam de bello sociali, quod incidit in Olymp. CVI, quo Athenienses Chium oppugnabant, auctore Cornelio Nep. Chabr. 4, intelligi. γεγραμμένοι εἰσὶν i. e. ἐγγεγραμμένα ἐστὶν ὀνόματα τῇ στήλῃ. Pro vulg. αὐτὸν ἐπιχειρεῖν Clavier αὐτὸν ἐπιχ. edidit. τοὺς παραδόσιν Vatic. ταύτων ἔνεκα Mosq. ἐλθελοντῆς Vatic.

§. 10. οἱ μαχεσ. περὶ τὴν Θράκην. Hoc forsitan ad Aegospotamos et ad portum Coelum (v. Pompon. Mel. II, 2, 88) referendum est, ut ἐν Μεγάροις fortasse ad Olymp. LXXXIX, 1. vide Thucyd. IV, 66 — 72. καὶ ἠνίκα — ἀποστῆναι. Haec Alcibiadis expeditio in Peloponnesum cecidit in Olymp. XC, 1. vide Thucyd. IV, 52. superiore autem anno idem Argivos,

Mantineos, et Eleos ad Atheniensium societatem traduxerat, teste Thucydide V, 43 sqq. adde Diod. Sic. XII, 79.

§. 11. οἱ περὶ τὸν Ἑλλάσποντον ναυμαχῆσαντες. Olymp. XCH, 2. vide Thucyd. VIII, 102 sqq. Xenoph. Hellen. I, 1. καὶ οἱ μετὰ — στρατεύσαντες. Olymp. LXXXIX, 3. Cleon perit in proelio ad Amphipolin. cf. Thucyd. V, 10. Androtion. Fragm. p. 119. οἳ τε ἐν — τελευτήσαντες. Haec desunt in Mosq. Ad Delium clade Athenienses afflicti Olymp. LXXXIX, 1. vide Thucyd. IV, 90 — 96. Diod. Sic. XII, 70. De Leosthenis hac expeditione Pausan. I, 1, 3. 25, 4.

§. 12. οὖν ἐνταῦθα καὶ τούτοις Vatic.

§. 14. ἐπ' Εὐρυμέδοντι deest in Vind. et Mosq. ἐπὶ τῇ πεζῇ Mosq. ἐν τῇ πεζικῇ Vind.

§. 15. Μνασίου scripsimus e Suida, Diogene Laertio VII, init. et ipso Pausania II, 8, 4. Μνασίου Vulg. Μνασίου Vind. Vatic. De loco, ubi Zeno sepultus fuerit, Lipsii Manud. ad Stoic. Phil. I, 10. Meurs. Cer. gem. c. 24. De Nicia Winkelmanni Opp. VIII, 320. Νικομίδου Vind. Νικομήδου Mosq. ξαντοῦ Mosq. Exc. Cod. Palat. αὐτοῦ Vulg. Lycurgus publice sepultus ubi monumentum habuerit, vide in Plut. X Rhet. Lycurg.

§. 16. Testante Gronovio in Praefatione ad Thes. Ant. gr. vol. V Meursius ita correxit: *Λυκούργῳ δὲ ἐπορίσθη μὲν τάλαντα ἕς τὸ δημόσιον πεντήκοντα πλείονα καὶ ἑξακοσίοις ἢ ὅσα Περικλῆς ὁ Ξανθίππου συνήγαγε*, et, ni fallor, recte; Aristides enim CCCCLX talenta sociis imposuerat, Pericles DC. Lycurgo ergo addidit fere DCI. talenta, ut circiter MCCI. talenta socii solverent. Quod confirmat Plutarchus in Arist. c. 24 referens, demagogos post Periclis mortem sociorum tributum εἰς χιλίων καὶ τριακοσίων τάλαντων κεφάλαιον ἀναγαγεῖν. Adde quod in Pseudoplut. X Rhet. Lyc. de hoc ipso Lycurgo est: *χίλια διακόσια τάλαντα προσόδου τῇ πόλει κατέστησε, πρότερον τετρακοσίων καὶ ἑξήκοντα* (sic Meurs. corr.) *προσιόντων* scil. Aristidis tempore. cf. etiam Meurs. de Fort. Ath. c. 7. Medium ergo inter MCCC et MCC videtur posuisse Pausanias. μὲν post ἐπορίσθη deest in Vind. et Mosq. πομπεία memorat etiam Pseudoplut. l. c. Cf. de h. v. Philochori Fragm. p. 69. *νίκας* vulgo. Nec has Victorias praetermisit Pseudoplut. l. l. Victorias Minervae, haud dubie *παρθένῳ*, consecratas memorant etiam Etym. M. et Harpocratio v. *ταμίαι*. Philochorus quoque videtur narravisse p. 66, ex aureis Victoriis numos esse cunos. *παρθένοις* pompam Panathenaeam comitantibus. Hunc virginum mundum forsitan Harpocra-

tio I. I. comprehendit verbis καὶ τὸν ἄλλον κόσμον, quem ille refert aerarii praefectos una cum Minervae simulacro, Victoriis et pecuniis publicis παραλαμβάνειν ἐναντίον τῆς βουλῆς. Pro ὄπλοις καὶ βέλεσι Pseudoplut. σκευοθήκην posuit. τετρακοσίας τριήρεις. cf. Tzschuckius ad Strab. IX, 395 bene hunc numerum apud Strabonem defendens. ἐπετέλεσε μὲν τὸ θέατρον ἐτέρων ὑπερξαιμένων. Similiter Pseudoplut. I. c. τὸ ἐν Διονύσου θέατρον ἐπιστατῶν ἐτελεύτησε, ubi supplendum est ἱερῶ· ex quo loco colligas, theatrum Bacchi περιβόλω templi antiquissimi, quod Bacchus in Limnis habuit, de quo Pausanias dixit 20, 2. 3. inclusum fuisse. Quod nemo mirabitur, qui meminert, etiam apud Epidaurios theatrum fuisse ἐν τῷ ἱερῷ Aesculapii. v. Paus. II, 27, 5. Caeterum cf. de hoc theatro Bacchi 21, 1. αὐτῆς πολιτείας Vatic. De νεωσοίκους et de hoc gymnasium Pseudoplut. I. d. νεῶς—οἴκοι ad I, 1, 2. De *Lycco templo* Pausanias dixerat 19, 4. *Gymnasium autem Lyceum* alii Pisistrato, alii Pericle duce aedificatum tradiderunt. v. Harpocr. Suid. Photii Lex. v. *Λύκειον*. καὶ πρὸς τῷ Mosq. καὶ τῷ Vatic. καὶ τὸ πρὸς τῷ Vulg. Letrounius πρὸς hic interpretatur ἐν, quia Pseudoplut. I. c. ita dixerit; sed utrumque dici poterat.

C A P U T XXX:

§. 1. Πρὸ δὲ — ἀναθεῖη. cf. Clitodemi Fragn. p. 46. 85. πρῶτος Ἐρωτος Vatic. De *Anterote* Boettiger ad tabulam aeri incisam in Ephem. litter. Jenens. a. 1803. et Schneider in Lex. gr. dixerunt. λέγουσιν Vatic. De μετοίκους Athenarum Valckenarius in Anim. ad Ammon. ὅτι Μέλης u. λ. Aelianus in V. H. Fragmentis s. γ. Μέλιτος, unde sua hausit Suidas, rem aliter narrat; quem Pausanias Meletem, Aelianus Timagoram, et quem Pausanias Timagoram, Aelianus Melitum appellat. ἡ πέτρα est *arx Athenarum*. Sic de Cecropis filiabus, quae indidem se praecipitarunt, σκόπελον ἤμαξαν πέτρας in Eurip. Ione 274, et πέτρα Παλλάδος in ejusdem Hipp. 30. αὐτὸν Clavier. αὐτὸν Vulg. πάντα Vind. Vatican. Clavier. πάντων Vulg. καὶ δὴ φέρων Mosq. Cum hoc φέρων ἐαυτὸν ἀφῆκε congruit illud Aeliani I. c. ἐαυτὸν ἐρῆψε φέρων. De hoc usu Participii φέρων cf. Hermannus ad Viger. p. 777 sq. Herodotus autem ἀπῆκε ἐαυτὸν φέρεσθαι ἀπὸ τοῦ πύργου κάτω dixit III, 75. ἀφῆκε αὐτὸν Mosq. cf. 22, 5. ἀλάστορι h. l. Nemesios partes tributae sunt, ut in Aeschyli Persis 351.

§. 2. 'Εν 'Ακαδημίᾳ—ἡ νίκη. De hoc certamine cf. Istri Fragm. p. 60 et Meurs. Graec. fer. v. *Λαμπάς*. Arae autem Promethei, Musarum et Mercurii videntur in ipso Academiae aditu fuisse, nam opponuntur quae intus fuerunt: *ἔνδον Ἀθηναῖς, τὸν δὲ Ἡρακλέους ἐποίησαν*. In Mosq. est *ἔστι δὲ καὶ Μουσῶν*, a Vulgata καὶ abest. *Μουσῶν βῶμος* Vind. Mosq. *Μουσῶν τε βῶμος* Vulg. *ἔνδον [τὸν μὲν] Ἀθηναῖς* Clavier. quem quis nostrum hic sequetur? De articulo cum μὲν omisso pauca dicemus ad III, 11, 8. καὶ φυτὸν κ. λ. De oleis sacris Minervae in Academia, quo earum ramus ex arce translatus erat, Istri Fragm. p. 60.

§. 3. Teste Diogene Laert. III, 39 Plato sepultus est ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ, sed hoc quoque possit esse *juxta Academiam*. ὁ προεσήμαιεν Vatic. προτέρᾳ idem. ἔσεσθαι οἱ μαθητῆς idem. οἱ abest a Vulg. ἐπτήναι—ἐς τὸν κόντον Vatic. in Vulg. est εἰς. *Socratis somnium de Platone* nimis ornavit Diogenes Laert. I, 5. adde Apulej. de Habit. I p. 158 Bip. Fabulam de *Cygnō Ligurico* in olorem transformato docte illustravit J. H. Vossius in epp. mythol. 2 p. 96 sqq. ἐγὼ δὲ κ. λ. Constructio est: ἐγὼ δὲ πείδομαι μὲν, βασιλεύσαι *Ἀγούσιν ἄνδρα μουσικόν, ἄπιστον δὲ μοι scil. ἔστιν, γενέσθαι ὄρνιθα ἀπ' ἀνδρός*. Namque βασιλεύειν simpliciter Dativo junctum reperitur in Homeri *Odyss. VII, 59 ὅς ποθ' ὑπερθύμοισι Γιγάντεσσιν βασιλέυεν* et apud Pausaniam III, 10, 6 *Εὐδαμίδας Λακεδαιμονίοις ἐβασιλέυσεν ἄγούσιν εἰρήνην*. VII, 25 *Κόδρου τοῖς Ἀθηναίοις βασιλεύοντος*. Similiter ἀνάσσειν et ἄρχειν interdum regunt Dativum. De v. *δυναστεύειν* v. Isocrat. Panneg. c. 22, ubi codd. ἐν omittunt. Nonnunquam βασιλεύειν construitur cum ἐν, ut Homer. *Odyss. II, 46*. Pausan. II, 25, 2. IV, 4, 3.

§. 4. *Timonis turris*. v. in Voyage d. j. Anachars. tabulam de Academia. οἶδος Vind. Clavier. *noverat* Dom. Calderianus. εἶδε vulgo. εἰπὲς conjecit Corayus. Ἰππειος et Ἰππέου Vatic. Ἰππέου et Ἰππέας Mosq. Vind. Media vulgo simplex jota habet. Wesselingius ad Diod. Sic. V, 69 monuit, Ἰππειος et Ἰππειος promiscue a veteribus scribi. De *colono Hippio* Meursius de popul. Attic. et eadem tabula in Vby. d. j. Anach. »The colonus Hippius is now a small rocky eminence just out of the olive-groves, about north-north-east from the Acropolis« Hobhouse in Journey through Albania p. 360. »Il est à l'Orient de l'Academie« Guilletiere p. 275. Vulgo legitur: *διάφορα μέντοι καὶ ταῦτα τῇ Ὀμήρου ποιήσει λέγουσι δ' οὖν καὶ βῶμόν—Ἰππέας*: nos scripsimus:

διάφορα μὲν καὶ ταῦτα — ποιήσει, λέγουσι δ' οὖν. καὶ βωμὸς — Ἰππείας. Nam μὲν pro μέντοι habent Mosq. Vatic. Clavier. Deinde formula λέγουσι δ' οὖν praecedente μὲν est Herodotea, hic prorsus oblitterata, et in rebus, quae vel ipsi auctori, vel aliis minus credibiles vel incertae viderentur, narrandis ita adhibebatur, ut significaret: *nihilominus tamen id narrant*. Sic Herod. IV, 5: Τοῦ Ταργιτάου τούτου τοὺς τοκέας λέγουσι εἶναι, ἐμοὶ μὲν οὐ πιστὰ λέγοντες, λέγουσι δ' ὦν, Δία τε καὶ Βορυσθένεος τοῦ ποταμοῦ θυγατέρα. III, 80: καὶ ἐλέχθησαν λόγοι ἄπιστοι μὲν ἐνίοισι Ἑλλήνων, ἐλέχθησαν δ' ὦν. ubi v. Valckenarium. Cognata est formula λέγουσι δὲ ὅμως II, 19 extr. quam in nostrum locum transferre, eumque ita scribere voluit Clavier: λέγουσι δ' ὅμως καὶ ἔχουσι βωμόν. sed Nominativus βωμὸς reponendus pendet a praecedente verbo δείκνυται. Quum Letronnius hujus loci structuram non magis perspexisset quam Clavierius, Clavierio felicior esse non potuit in hoc loco tractando; corrigit enim: ἔχουσι δ' οὖν καὶ βωμόν Πος. seu λέγουσι δ' εἶναι καὶ βωμόν Πος. Hic similesque loci docent, injustas saepe esse querelas nostras de Pausaniae obscuritate et lacunis, et quo jure in illum culpa transferatur, si quid in ejus libris non intelligamus. Suam de Neptuni Hippii cognomine opinionem promittit Pausanias VII, 21, 3. Idem VIII, 47 Manthuriensium affert fabulam de Minerva Hippia. Apud Suidam v. Ἰππεία et in Bekkeri Anecd. p. 350 auctore Mnasea dicitur e Neptuno et Coryphe, seu Core, Oceani filia, nata ἄρμα πρώτη κατασκευάσασα. cf. etiam ad IV, 36, 2. Pro ἡρώου est ηρεῖου in Vaticano. Cur praeter Oedipum Adrastus hujus heroi participes factus sit, e Thesei rebus cognoscitur. τὸ δὲ ἄλλος κ. λ. cf. cap. 1, 1. Sylburgio videtur Amasaesus legisse non ἄλλοτε, sed ἄλλοθι.

C A P U T XXXI.

De δήμοις Atticae, qui hic recensentur, veterum locos studiose congesserunt Meursius de Populis Atticae in Gron. Thes. IV et Vindingius in Hellene ibid. XI. adde Chandlerum c. 31: 33 sqq. inprimis O. Muellerum in Erschii et Gruberi Encycl. 6, 220 sqq. Partim certe eorum situs cognosci potest e Strab. IX, 398 sq. De vocabulo ipso v. ad I, 1, 2.

§. 1. Initium hujus loci Porsonus ita restituit: Δήμοι δὲ οἱ μικροὶ τῆς Ἀττικῆς, ὡς ἔτυχεν ἕκαστος οἰκισθεὶς, τάδε

εἰς μνήμην παρείχοντο. laudans II, 29 init. ἡ πόλις παρείχετο ἔς μνήμην τάδε. III, 19, 6 Ἀμύκλαι παρείχοντο τοσαῦτα ἔς μνήμην. Schneider quoque corrigit τάδε. Quod nos sequuti sumus videntes, Amasacum eodem modo legisse. Vulgata est Δῆμοι — οἰκισθεῖς ἃ δὲ εἰς μνήμην παρείχοντο, Ἀλιμουσίοις. Post Ἀλιμουσίοις et Ζωστῆρι desunt μὲν et δὲ in Mosq. Pausanias descendens a Phalero per oram ad Sunium incidit primum in *Alimusios*, qui XXXV stadiis aberant ab urbe. v. Strabo et Meurs. l. c. quorum posterior τὰ ἐν Ἀλιμοῦντι μνηστήρια memorat; apud priorem est Ἀλιμούσιοι, de qua scriptura cf. Sylb. ad Etym. M. Spiritum lenem habet etiam Zonaras. *Zoster* in longo promontorio cognomine infra *Alimusios* fuit. v. Strabo. nunc *Alikes* vocatur teste Dodwellio. Prope hoc promontorium est Bari seu Vari in continentis litore. ἐπὶ θαλάσσης Vind. Mosq. cf. I, 1, 3. ἐπὶ θαλάσση Vulg. *Prosalti* in mediterraneis. Meursius scripsit *Προσπαλιτίοις* δὲ ἤδη pro vulgato δὲ ἔτι, et vertit *jam*, sed Clavier δέ ἐστι. *Anagyrasii* in ora occidentali infra *Zosterem*. v. Strabo. Auctore scholiasta Ruhnkenii in Platon. p. 88 τῆς Αἰαντίδος, non, ut Suidas ait, Ἐρεχθίδος φυλῆς fuerunt. *Anagyrus* nunc *Agyra* O. Muellero et Gellio: posterior in Itin. of Gr. p. 89 addit: » the regular road from Bari to Athens passes near or trough *Agyra*. « Nomen proximae curiae scriptum reperitur *Κεφαλή*, sed ex h. l. et Aristoph. Av. 417 patet, plurali quoque numero elatum esse *Κεφαλαί*, ut Ἀλωπεκῆ et Ἀλωπεκαί, Ἄγρα et Ἄγραι, Ἀχάρα et Ἀχαρναί, Ἐρμος et Ἐρμοί, Θημακός et Θημακοί. nam, nisi fallor, Σπάρτησι, Ῥώμησι non affertur. *Cephalae* videntur in mediterranea recessisse. νομίζειν apud Pausaniam interdum positum reperitur pro σέβειν. III, 14, 5 dixerat Lacedaemonios Δῆμητρα Χθονίαν σέβειν, tum pergit: δόξη δὲ ἐμῇ διὰ τὸ ἱερὸν τὸ ἐν Ἐρμιόνη κατέστη καὶ τούτοις Χθονίαν νομίζειν Δῆμητρα. VII, 5, 1 Νεμέσεις πλείους νομίζουσιν ἀντι μιᾶς. IX, 31, 2 Λαμψακηνοὶ ἔς πλεον ἢ θεοῦς τοὺς ἄλλους νομίζουσι scil. Πρίαπον. Similiter Philostratus v. Apollon. VI, 9 ὕμᾶς καταγελαῖν τοῦ θείου μᾶλλον ἢ νομίζειν αὐτό. Hic usus fluxit e formula θεοῦς νομίζειν, de qua plures laudantur in Porsoni Adversar. p. 238. μεγάλους θεοῦς. Hemsterhusius ad Lucian. I, 282 satis exploratum esse ait, θεοῦς μεγάλους *Samothracum*, sive *Cabiros*, jam diu antequam *Tyndaridae* nascerentur, et dictos fuisse *Διοσκόρους* et existimatos.

§. 2. *Prasiae* in orientali Atticae latere supra *Potamios* paene ex adverso *Euboeae*. v. Thucyd. VIII, 95. Strabo l. c.

nunc *Raphii* seu *Port Raphii* vocantur testibus Chandlero et Hobhousio, quorum posterior I p. 424 ait esse *about fifteen miles from Athens*. cf. adnotata ad 33, 1. Pars hujus portus adhuc dicitur *Prassae* teste Gellio in Itin. of Gr. p. 78. ἐνταῦθα — οὐδένα. Cum his omnino cf. Herod. IV, 32 sqq. et Callim. h. in Del. 284 sqq. ubi multa editores. Pausanias Atheniensium sequutus narrationes addit λέγεται. ὃς ἐκομίζετο Vulg. nos ὡς ἐκομίζετο scripsimus. cum domum ex Delo rediret Dom. Calderinus. Sic II, 23, 1 συμβάσης τοῖς Ἑλλησιν, ὡς ἐκομίζοντο ἐξ Ἰλίου, τῆς ναυαγίας. Similiter peccatum vidimus I, 16, 1. φυγόντα δὲ αὐτὸν σὺν τοῖς στρατιώταις Vulgata. *Cranaus cum suis militibus fugit?* quis hoc de illis temporibus ferat? Vitium non admodum latens Amasaei et Clavierii interpretationibus: cum suis copiis, avec ses troupes, quodammodo tectum est. Goldhagenus et Nibbyus bona fide reddiderunt: mit den Soldaten, insieme co' soldati. Sed quotusquisque erit, qui non illico videat, reponendum esse στασιώταις pro στρατιώταις? namque de turbis civilibus est sermo, quarum Pausanias jam antea mentionem fecerat I, 2, 5 Κραναῶ Ἀμφικτύων ἐπαναστὰς, θυγατέρα ὅμως ἔχων αὐτοῦ, παύει τῆς ἀρχῆς, ubi non στρατιῶται sed στασιῶται cogitantur; et ut Amphictyon ita Cranaus quoque suos habebat στασιώταις. Similiter IV, 28, 3: τοὺς τὰ Λακεδαιμονίων φρονοῦντας ἐδίωξαν, καὶ ἐπιτρέπουσι τοῖς στασιώταις τοῖς αὐτῶν τὴν πόλιν iis qui a suis stabant partibus. Hic quoque vera lectio στασιώταις in Mosq. depravata est in στρατιώταις. In Herod. I, 13 pro οἱ τοῦ Γύγω στασιῶται antea στρατιῶται legebatur. Neque vero ille σὺν αὐτῷ στρατὸς II, 26, 2 huic pertimescendus erit emendationi. Λαμπροῖα — Λαμπροῦσι Mosq. Clavier. Λαμπροῖα — Λαμπροῦσι Vulgata, quam defenderunt Vindingius in Hellenè, Tzschuckius ad Strab. l. l. et Valckenarius in Anim. ad Ammon. p. 47. *Lampra* in occidentali Atticae latere infra Anagyrasios. v. Strabo. Sponius nimis vage inter Sunium et Phalerum collocavit. φασίν pro λέγουσι Vatic. οὗτος post καὶ γὰρ deest in Vind. et Mosq. ἐν Ποταμοῖς ἐστὶ τῆς χώρας Vulgata. ἐν Ποταμοῖς Facius coniecit propter VII, 1. quod quodammodo confirmat D. Calderini interpretatio: *apud Potamios*; sed obstat adjunctus Genitivus τῆς χώρας, requirens non incolarum sed loci nomen additum; nam loci fere minoris nomini Genitivus regionis, cujus ille pars est, nunc praefigi nunc subjungi solet. Itaque scribendum potius putavi ἐν Ποταμοῖ e correctione T. Hemsterhusii ad Arist. Plat. p. 471 proposita. ἐν enim et ἐκ cum Adverbiis

loci, quae vulgo habentur, interdum jungi notum est. v. Bastii Epist. crit. p. 189 et Schaefer ad Gregor. Cor. p. 369. Judicium *Φρεατῆς* I, 28, 12 aliis *ἐν Φρεαττοῖ* dicitur. v. Bekker. Anecd. I, 251, 311. Etym. M. Harpocr. Gron. Thes. X, 982. Curia *Potamus* in orientali Atticae latere fuit inter Sunium et Prasias. *Myrrhinusii* in eodem latere sed supra Prasias et Brauronem sedem habuerunt. v. Strabo l. d. et O. Mueller. Myrrhinusiis autem finitimos fuisse Phlyenses, docet hic locus. Populi nomen, de quo cf. ad IV, 1, 4, non modo *Φλία* sed etiam *Φλυαί* videtur fuisse, ut patet et forma *Φλυῆσι* in Plut. Them. 1 et Steph. Byz. cf. ad §. 1. Apud Phlyenses duobus in templis horum numinum arae fuerunt, quae hoc §. enumerantur. Apollo *Διονυσόδοτος*, a *Baccho datus*, est Bacchi filius. De qua Apollinis origine ab Aegyptiis prodita, et haud dubie etiam in graecis mysteriis tradita, pauca diximus ad Istri Fragm. p. 67. Alia attulit Creuzerus in Comm. Her. I p. 261. Diana *σελασφόρος* eadem quae *Luna*. Suidas: *σέλας*, τὸ φῶς τῆς σελήνης. Hesychius: *σέλας*, λαμπρότης τοῦ πυρός, ἐνθεν καὶ σελήνη παρὰ τὴν λαμπρότητα τὴν περὶ αὐτὴν γινομένην τοῦ ἡλίου. Apud Messenios eadem *φωςφόρος* dicta est IV, 31, 8. Bacchus *Ἀνθιος* in Attica non, ut Facius putavit, idem est qui apud Achaeos *Ἀνθεύς*, de Achajae urbe Anthea dictus in Pausan. VII, 21, 2, sed est *floridus, floribus gaudens*. Quod intelligitur in primis ex illo Phanodemi fragmento apud Athen. XI, 3, 465, quod narrat, Athenienses ad aedem Bacchi in Linnis huic deo mustum aqua miscere, et deinde ipsos inde bibere, eosque laetos hac temperatione carminibus celebrare Bacchum saltantes, eumque invocare *Εὐανθῆ*. Mox Athenaeus affert, Bacchum ab Euripide (incert. fragm. CLXIX) *φιλανθῆ* vocatum esse; unde patet, Schweighaeusero in Phanodemo non fuisse conjectandum *Εὐαντα* seu *Εὐάντε*. Ex adjuncta autem Cereris *ἀνησιδώρας* mentione intelligitur, Bacchum floribus gaudentem esse *florere arbores facientem*. Quod confirmatur illis Plutarchi in Symp. Quaest. IX, 4 p. 586 Frob. καὶ γὰρ ἡμῖν ἐστὶ Δημήτηρ ἀνησιδώρα καὶ Διονυσὸς δεινδορέων νομὸν πολυγαθῆς ἀξάνων, ἀγνὸν φέγγος ὀπώρας, ὡς Πίνδαρος φησὶ in fragm. incert. XXXIII, ubi interpretes jam laudarunt Bacchum *δεινδορίτην*. Epitheton *ἀνησιδώρα* Hesychius et Phavorinus cum Etymologico M. asserunt de terra; *ἀνάξιδώρα* autem Hesychius ac Phavorinus de Cerere, de qua nostrum vocabulum est in codice quodam Palatino. v. Creuzeri Melet. I p. 25. De Jove *Ctesio* cf. ad Athen. XI, 473 b. c. Mi-

nervae cognomen *Τιθρωνῆς* mihi quidem ignotum Goldhagenus et Gedoynus repetunt ab urbe Phocidis *Τιθρονιο*; quae origo postularet *Τιθρωνίας* sed metuo, ne subsit vitium, et aliud quoddam hic lateat; et cognomen, quod reliquorum deorum nominibus suffigitur, quid erat cur Minervae praefigeretur? Praeterea deest copula ante *Διὸς Κτησίου*. Dom. Calderinus reddidit *et almae Palladis*. Nos, quod huic vulneri sanando utile esset, nondum invenimus, neque Creuzer. v. Symbol. IV, 213. *Τριτωνία* est VIII, 14, 4. *Proserpinae* cognomen *προτογόνης* videtur mysticum fuisse, ut *φύσεως* in Orphei Hym. IX (X). Quam opinionem confirmat conjunctio cum *Eumenidibus*, quarum mater fuisse traditur Proserpina in iisdem hymnis XXVIII (XXIX). Cognomina enim deorum, quibus in his duobus templis arae erant, magnam partem in mysteriis usitata fuisse, ex eo quoque patet, quod teste Plutarcho in Themist. c. 1 apud Phlyenses *τελεστήριον ἦν Λυκομιδῶν κοινόν*.

§. 3. *Κολαινίδος* scil. *Ἀρτέμιδος*. cf. Sch. Arist. Av. 873 et Phavor. v. *Κολαινίς*. *Ἀθμονῆς* Vulg. *Ἀθμονεῖς* Vatic. Clavier. *Ἀσθμονεῖς* Vind. *σαφῶς* Vatic. *ἐς αὐτὰ* Vulg. *ad utrumque cognomen*, sed melius *ἐς αὐτὰς* Vatic. *Ἀμάρυνθος* scripsimus e Stephano Byz. Strabone X, 448 et Etymologico M. *Ἀμαρυνθός* Vulg. *οἱ ταύτη τιμῶσιν Ἀμαρυνθίαν* *Ἀρτεμιν* Vulg. sed *Ἀρτεμιν* Mosq. Vatic. et Dom. Calderinus omiserunt. *ἐπὶ τούτῳ* Clavier, ut Sylburgius correxerat. *ἐπὶ τούτῳ* Vulg. antea *ταύτην μὲν pro ταύτῃ μὲν* Vatic. *τὴν δὲ — καλεῖσθαι*. cf. Schol. Arist. Av. l. c. Suid. et Hesych. *γέγραπται — ἄρξαντος*. vide I, 2, 5. 14, 6. Pro vulgato *τῶν ἐν τοῖς* Mosq. *εἶναι ἐν τοῖς* et Vind. *οἶον ἐν τοῖς*. quae Facio non debuerunt suspicionem mendii movere. Dom. Calderinus expressit Vulgatan: *multi ex his, qui in populis degunt, referunt*. Deinde in Mosq. saepe *τῶν* depravatatum est in *εἶναι*, veluti 41, 3. II, 1, 4. 14, 3. III, 6, 4. 10, 4. *Κολαινίδος* scribendum; paulo ante recte *Κολαινίου*. cf. IV, 34, 5. *Κολαινός* Vulg. *Ἀχαρναί* Vulg. *Ἀχαρναίων* Mosq. *Ἀχαρνεῶν* Porsonus maluit; sed *ὁ δημότης* non modo *Ἀχαρνεύς*, verum etiam *Ἀχαρνίτης* et *Ἀχαρναῖος* dicebatur teste Stephano Byz. *Acharnae* populorum Atticae maximus auctore Thucydide II, 19. ex quo loco et c. 21 situs hujus curiae quodammodo cognosci potest. Nunc quidem putant, a septentrione versus meridiem euntibus Athenas fuisse Acharnas, duarum horarum intervallo a Parnethe, unius horae spatium a pago Kasha remotas, ubi nunc aedes *Ἅγιοι σαραντα* posita est. v. O. Mueller l. c. Dodwellium sequutus. *Μενιδί* nunc putatur esse, ubi olim Acharnae fuerunt, sed *Μενιδί*

non sexaginta, ut Acharnae apud Thucydidem, sed octoginta stadia distat ab Athenis, indice Gellio in Itin. of Gr. p. 23. Apollo Ἀγνιεύς non modo apud Acharnenses, sed etiam apud Argivos, Megalopolitanos et Tegeatas cultus est. v. II, 19, 7 et ibi Facius. VIII, 32. 53. Est vero, si omnia comprehendimus, Apollo Agyieus, i. e. ἐφόδιος (v. Steph. B.), forsitan idem qui Θυραῖος, προστατήριος, ἀλεξίκακος, ἀκίσιος, βοηδρόμιος, ἐπικούριος, ἀποτροπαίος ab aliis alio tempore appellatus est. Hinc »Dauniae defende decus levis Agyieua« Horat. IV, 6. jamque apud Aeschylum Agam. 1094 Apollo Ἀγνιεύς in rebus trepidis invocatur. Teste Pausania V, 15, 2 τοὺς ὑπὸ Ἀθηναίων καλουμένους στενωπούς ἀγνιάς ἐνομάζουσιν οἱ Ἠλεῖοι, quod, quum Elei Dorienses facti essent, de omnibus Doriensibus potest intelligi. Huic Apollini Hercules forsitan junctus est, quod Hercules quoque in diis fuit ἀποτροπαίος. Eandem fortasse ob causam ara hic fuit Minervae Ὑγείας. Ὑγείας Vulg. cf. ad 23, 5. Saxum in agro Attico repertum cum epigrammate hanc Minervae aram fuisse, suspicatus est Orvillius. v. ad Charit. p. 463. τήνδ' Ἰππίαν Vulg. τήν θ' Ἰππ. olim scripsi e Sylburgii conjectura et D. Calderini interpretatione *palladem item nuncupant*; nunc autem video, scribendum esse τήν δὲ Ἰππίαν. Voluit dicere duas Minervae aras fuisse, alteram Ὑγείας, alteram vero Ἰππίας. De Baccho Μελομένην cf. Millini Exposé du cours de mythologie Par. 1809 p. 84 sq. adde Creuzeri Symbol. III, 181. Bacchus Κισσός apud Suidam Κισσεύς: *hedraceus* Dom. Calderinus. τὸν κισσὸν — λέγοντες: hinc apud Suidam et in Anth. Pal. I, 312 Ἀχαρνέτης κισσός.

C A P U T XXXII.

§. 1 et 2 de montibus Athenarum urbi vicinis, Pentelico, Parnethe, Hymetto et Anchesmo; quorum de situ dixit O. Mueller in Erschii et Gruberi Enc. 6, 216.

§. 1. λιθοτομία Mosq. ut 19 extr. λιθοτομία Vulg. De Hymetto et Pentelensi Hobhousius I p. 387. 391 ita: »To the south-east of Athens the country is intersected by mount Hymettus, which approaches within three miles of the city. The range of Pentelicus runs from about north-west to south-east. The highest peak of Pentele is in a direction east-north-east from Athens.« — »Pentelicus to Athens 2 hours 18 minutes. Athens to Parnes 4 hours 25 minutes. Athens to

the top of Hymettus 2 hours 37 minutes « Gell's Itin. Hymettus altitudine cedit Parnethi et vix aequat Pentelicum. v. Sibthorp in Walpolii Turk. p. 149. Hymettus Athenis versus euronotum, Pentelicus versus euroaquilonem fuit. cf. Strabon. IX, 399. *Parnes*, nunc *Ozia* seu *Nozca*, Athenis versus septentrionem objectus vicinus fuit pago Phylae. Harma enim Atticum, locus in Parnethe, dicitur prope Phylen, et finitimum Tanagricae fuisse. v. Hesych. *Διάγραμμα*. Eustath. ad Iliad. p. 236 et 266. Strab. IX, 404. Parnes ab Aegaleo diremtus est valle, per quam Eleusine itur Athenas. v. Chateaubriandi Reise von Paris nach Jerusal. T. I p. 105. *Ἀλιζώνων* Vulg. *Ἀλαζόνων* Vind. Aldina. *Ἀλαζώνων* Mosq. Equidem *Ἀλιζώνων* scribendum puto cum Xylandro et Amasaeo, ut est in Hom. Iliad. II, 856. Lex. de spirit. ad Ammon. et Etym. M. Distinguendi enim sunt *Ἀλιζῶνοι* seu *Ἀλιζῶνες*, quorum Homerus meminit atque ex eo Strabo XII, 549 sqq. et *Ἀλαζῶνες* Herodoti IV, 17. illi in Ponto ad Halyn fuerunt Paphlagonibus ab oriente finitimi (Mannert VI, 2, 433), hi Scythica gens in Scythia Europaea, v. Mannert IV, 94. Quamvis vero apes Scythicae et mel, quod Scythae vendiderint, laudentur ab Herodoto V, 10, et Aeliano V. H. II, 53, tamen quod h. l. Pausanias refert, magis videtur in illos Asianos quam in hos Europaeos convenire, praesertim quum Aristoteles H. A. V, 22 testetur, in multis Ponti regionibus apes effossis latebris sub terra fovere larem vel in arborum exesarum antris, et Herodotus ipse, quod de illis apibus narrat, in dubium vocet. Distinximus *Ἀλιζῶσι γὰρ, συνήθεις — ἰοῦσιν, εἰσὶν Ἥαλιζονibus enim, familiares istis hominibus una pabulatum exeuntibus, apes etiam sunt liberae.* sed forsitan cum Sylburgio *αἱ μέλισσαι pro καὶ μέλισσαι* scribendum est. *πλὴν γῆς τῆς — ὁμοῦ τοῖς ἄλλοις* Coray corrigit et vertit: *chez les Halizons les abeilles vont librement pâturer comme les autres bestiaux.* τε post *ἐργάζονται* deest in Mosq. quod placuit Facio.

§. 2. In Hymetto *ὄμβροῖον* Jovis ara, quia hic mons instantis pluviae ac tempestatis signa dare putabatur. v. Theophrasti locos a Meursio de Pop. Att. s. v. Hymettus allatos. Jovis aras in Hymetto et Parnethe memorat etiam Etym. M. v. *Ἐπάκιος*. Eadem fortasse causa Apollinis cognomine *Προοψίον* ibidem culti fuit, *praevidentis tempestates et de iis monentis.* *Σημαλέον* signa dantis i. e. non modo tempestatem sed etiam serenitatem indicantis. v. Theophr. in Addend. ad Meurs. de Pop. Attic. *Ἰκμαλέον* maluit Valckenarius ad Herodot. p. 401 Wess. sed Döm. Calderinus Vulgatam sequu-

tus est. τότε — τότε Facius e Sylburgii correctione; τότε — τότε Vulgata, ad quam Clavier nescio qua de causa rediit. ἀπίμιος videtur idem esse quod ἀπίμων calamitatem aver- tens; apud Callimachum h. in Jov. 92 δώτωρ ἀπημονίης. De Anchesmo Hobhousius I p. 292: »The Anchesinus is about three quarters of a mile from the walls of the city in a north-easterly direction from the Acropolis.«

§. 3. Hinc usque ad 33 extr. persequitur in reliquis Atticae curiis, quarum mentio nondum facta est, memora- bilia. His adjungit Oropum 34. Tum dicit de insulis Atticae 35. 36, 2. Quo facto transit in agrum Eleusinium 36, 3 — 39, 3, et postea in Megaricum 39, 4 ad finem.

Marathon Pentelico atque Athenis versus euroaqui- lonem fuit, et circiter septem aut octo horarum interval- lo reñotus Athenis. v. O. Mueller p. 217 et the Plain of Ma- rathon from the papers of Colonel Squire in Walpolii Turkey p. 327. 333. τάφος κ. λ. cf. 29, 4. Distinctionem post Βοιω- τῶν Sylburgii auctoritate a Facio mutatam restituit jam Cla- vier. Monumenti Μιλτιάδι facti basin superesse dicunt. v. O. Mueller l. 1. ἔστιν αἰσθῆσθαι. scripsimus. ἐς ἐναργῆ deest in Mosq. Post ἐπίτηδες μὲν, ubi vulgo non interpungitur, cum Clavierio distinxī, qui etiam post θείαν virgulam fixit cum Vulgata. Idem nescio unde sed haud dubie perperam edidit συμβάντι, reddens: ceux qui passent là par hazard. Nos Vul- gatae inhaerentes locum ita interpretamur: Hoc ut clare per- ciperet quicumque de industria quidem accesserit, non impu- ne tulit, sin autem ignaro hujus rei et casu id contigerit, non irascuntur daemones.

§. 4. τε post τούτους deest in Mosq. τὸ ὄνομα τῷ δή- μῳ ex Vind. et Mosq. τῷ δήμῳ τὸ ὄνομα Vulg. De Marathone heroe I, 15, 4. II, 1, 1. ubi etiam de Hercule a Marathonis praecipue culto. Ἐχετλαῖον quae forma alteri Ἐχετλος 15, 4 praefenda est; nomen enim factum est ab ἐχέτλη, de qua v. Etym. M. Nobiscum facit Meursius de Popul. Attic. Facio contrarium placuit. Cujus generis hoc aratrum fuerit, et ubi hujus Echellaei effigies expressa deprehendatur, osten- dit Winckelmannus. v. ejus Opp. VIII, 73. De auxilio Atheniensibus in pugna Marathonica Salaminiaque a diis et heroibus praestito cf. 15, 4 et ad 36, 1. imprimis autem VIII, 10, 4 ἄδεται ὑπὸ Ἀθηναίων, ὡς θεοὶ σφισιν ἐν Μαραθῶνι καὶ ἐν Σαλαμῖνι τοῦ ἔργου μετὰσχοιεν. Pro ἦν ἰδεῖν in Vind. ἰδεῖν ἔστιν legitur. τύχοιεν ἔβαλον Vatic.

§. 5. *Fons Macaria* est adhuc »a copious fountain, surrounded by a circular foundation of ancient masonry« teste Squirio in Walpolii Turkey p. 326. An nomen hujus fontis in Pausania recte scriptum sit *Μακαρία*, male dubitavit Tzschuckius ad Strab. VIII, 377, quum Pausanias paulo post clarissimis verbis dicat, eum de Macaria, Herculis filia, nominatum esse, cujus caedem memorat etiam Plutarchus Pe-lop. 21. *Acaria* Strabonis videtur ad Corinthum, ergo diversa a *Macaria Marathonica* fuisse. τοῖα δὲ εἰς Mosq. Ἡρακλῆς κ. κ. Ad hanc *Herculis fugam* videtur allusisse Euripides Heraclid. 163 sq. et ad *Ceyca Trachinium* ib. 194. ἐξήτει Vulg. ἐξήτει Mosq. Clavier; eundem in modum correxerunt Wesselingius ad Diod. S. IV, 79 in Add. et Emend. Porsonus atque Schaefer in Melet. p. 75. adde II, 33, 4. VII, 4, 5. et cf. IV, 5, 2. τὴν αὐτοῦ Mosq. Post ἀφικόμενοι δὲ οἱ παῖδες ἐκέται videtur aliquid excidisse, quod miror ab editoribus animadvertum non esse. δέ οἱ Aldina. ἐνταῦθα Μακαρία Mosq. Vatic. ἐνταῦθα ἡ Μακαρία Vulg. ἀφ' αὐτῆς Mosq. Hujus *Macariae* et ejus generosi facinoris apud Suidam quoque mentio est.

§. 6. De hac *palude* cf. 15, 4. Dicitur esse ad fines campi Marathonii euroaquiloni objectos. v. Walpolii Turkey 327. 333. τὸν πόνον pro vulg. τ. φόνον Vind. ἐκβολὴν Mosq. Vatic. Clavier. ἐσβολὴν Vulg. ἔσοδος Mosq. εἴσοδος Vulg.

C A P U T XXXIII.

§. 1. *Μαραθῶνος* δὲ ἀπέχει τῇ μὲν *Βραυρών* Vulgata; ubi Facius »Cum hic distantiae, inquit, mensura, tum in sequentibus τῇ δὲ deesse videtur; sed Pausanias minus accurate hoc servat.« At vero τῇ μὲν abest a Mosquensi; hoc non adnotavit Facius, et tamen negligentiae accusat Pausaniam! quanto modestius Sylburgius: »verbo ἀπέχει certum mensurae spatium non est additum.« Sed Dom. Calderinus et Amasaeus vertentes: *a marathone parum distat brauron*, *A Marathone non multum abest Brauron*, videntur legisse vel supplevisse οὐ πολὺ, nec τῇ μὲν in suis codicibus reperisse. Letronnius corrigit ἀπέχει τι μὲν *Βραυρών* vulgata lectione τῇ μὲν deceptus. *Brauron*, ἀγγίματος apud Euphorionem in Schol. Arist. Lys. 646, nunc *Urana* seu *Uranna*, abest a Marathone dimidio miliarii italici. v. Sponii Itin. T. 2 p. 395. Chandler c. 34. Hoc si verum est, O. Mueller in sua Atticae

descriptione Brauronem justo longius distraxit a Marathone. Gell's Itin. of Greece p. 77 sq. Brauronem a Prasiis unius horae spatio deficiente sexta ferme parte removet. τὸ Ἀρτέμιδος Vind. τῆς Ἀρτέμιδος Vulg. τὸ δὲ ἐκ—δηλώσω. Constructio est: οἷτινες δὲ κατὰ γνώμην τὴν ἐμὴν ἔχουσι τὸ ἐκ τῶν βαρβάρων scil. ξόανον κομισθὲν, ἐν ἑτέρῳ λόγῳ δηλώσω. Rem illustrat III, 16. Dianae Tauricae signum alii Brauronem, alii Alas Araphemides delatum dicebant; in his Callimachus h. in Dian. 173 et sine dubio Strabo IX, 399. Sed quum Alae hae vicinae essent Brauroni, ob locorum viciniam factum videtur, ut simulacrum hoc Dianae modo huic modo illis adscriberetur. Ita sensit Spanhemius. v. cum ad I. I. Callim.

§. 2. A Marathone ad Rhamnuntem via est duarum horarum deficiente sexta horae parte. Sic in Walpolii Turkey p. 307. sed teste Pausania tria dimidia milliarii geographici interjecta sunt. Reliquiae Rhamnuntis nunc *Uraeo Castro* vocantur. v. Walpole ib. ubi etiam de ruinis templi, quod Nemesis ibi habuit. adde Gellii Itin. of Gr. p. 60, qui dicit, *Hebraeo Kastro* nunc nominari. καταφρονήσαντες γὰρ σφισιν ἐμποδῶν εἶναι τὰς Ἀθήνας, ἔλειψεν λίθον Πάριον, ὃν ὡς ἐπ' ἐξεργασμένοις ἤγον ἐς τροπαίον ποιήσω. Τοῦτον Φειδίας κ. λ. Aldina, Francof. Kuhn. καταφρονήσαντες—ἐπεξεργασμένοις Mosq. καταφρονήσαντας Sylburgius conjecit. Kuhnus distinctionem post Ἀθήνας sublatam adhibuit post γὰρ et ἔλειψεν, ὃν autem plane exprunxit. Quod sequutus Clavierius praeterea scripsit ἐκ ποδῶν pro ἐμποδῶν et Πάριον. Vertit: »N' imaginent pas qu' Athènes pût leur résister.« Nos ἐμποδῶν retinentes interpretamur cum Etymologico M. ἐμπόδιον, ἐμπόδισμα, κάλυμα. καταφρονεῖν est contemnere, negligere, non timere. Negligere hac potestate, ut sit non timere, adhibuit Horatius Od. III, 8, 25, ubi v. Bentl. Sensus: Non timentes, ne sibi impedimentum objiceretur capiendi Athenas; et est animo addendum τι. Πάριος λίθος est V, 11, 5. IV, 31, 9. 5. cf. Valcken. Anim. ad Ammon. p. 169 et Suid.

§. 3. usque ad finem capitis de *Phidiae Nemese Rhamnusia*, de qua qui et quid opinati sint recensere non est hujus loci. Cervos in coronu hujus deae Comes Natalis Myth. IX, 19 p. 1012 putat significare, *timidos reddi, quos semel Nemesis percusserit*; Winckelmannus autem (v. Opp. VIII, 186) *aeternitatem* seu *diuturnitatem*; melius Herderus (Comment. de Nemese in Zerstr. Blätt. T. 2 p. 236) *fugam Persarum*. Atque *Victoriolae* haud dubie ob Graccorum de Persis victoriam insertae erant. Huc pertinet epigramma in Brun-

ckii Anal. T. 2 p. 515 in Nemesin Rhannusiam. *Νίκης* etiam Clavier. *νίκης* Vulg. *ἔχει* deest in Vind. et Mosq. *μηλέας mali arboris*; recte; sic Hesychius, Suidas, Phavorinus, Zenob. Cent. V Prov. 82. Sed Dom. Calderinus et Amasacus habent *fraxini*, quasi *μελίης* legerint; quod Winckelmannus et Comes Natalis sequuti sunt. Sed lectionem *μηλέας* illud quoque tuetur, quod Pausanias §. 6 addit: *ἐπιφαίνεσθαι τὴν θεὸν* (Nemesin) *μάλιστα ἐπὶ τῷ ἔργῳ ἐθέλουσιν*, in quo mala maxime adliberi solebant. cf. II, 10, 4. Atque hoc ipsum est, quod in Pausaniae quidem loco hoc interpretando inprimis, et multo magis sequendum putamus, quam quod Suidas et Plinius XXXVI, 5 de Venere in Nemesin transformata referunt, Pausanias autem plane praetermisit. Tenentes igitur quod Pausanias assert, vix dubitabimus, quin Nemesi inter alia hoc quoque tributum sit, ut vindex esset Veneris contentae, quemadmodum Anteros ultor Cupidinis spreti. τὸ ἐπὶ τοὺς Αἰθ. Vind. Mosq. γὰρ *Αἰθίοπας ἐπ' αὐτῷ* Mosq. Clavier. γὰρ *ἐπ' αὐτῷ τοὺς Αἰθίοπας* Vulg. Phialam in Nemeseos dextra Aethiopes habentem insculptos varie interpretati sunt Com. Natalis, Winckelmannus, Herderus, Kuhnus, Censor Artemidori Reifiani in Ephem. litt. Jenens. 1811 N. 266 p. 344. Licet vero arrogantius videri possit, explicandum suscipere, quod ipse Pausanias explicare se non posse fassus est, tamen si una earum, quas illi viri protulerunt, opinionum amplectenda sit, equidem cum Winckelmanno dixerim, Homeri *ἀμύμονας Αἰθιοπῆας*, et ut reliquis diis, ita Nemesi caros, videri hic expressos fuisse, praesertim quum phiala cultus divini significationem habeat satis apertam; constat enim, phialam praecipue libationibus inserviisse. cf. Pindar. Pyth. IV, 343. Isth. VI, 58. Aristoph. Pac. 432. Simili modo Pindarus Pyth. X, 65 sqq. Hyperboreorum pietatem videtur significasse, dicens eos *φυγόντας ὑπέρδικον Νέμεσιν*. Forsan igitur significatum est: *Nemesin hac phiala ostensa homines numinis in omnibus rebus pie colendi, et ejus irae placandae admonere, eosque hortari velle, ut, si Coelestium iram evitare cupiant, sint ἀμύμονες, et Aethiopum exemplum imitentur.* τῶν συνιέναι—πατέρα Ὀκεανόν. significat Athenienses, hoc dicentes, ut patet ex VII, 5, 1. *Nemesis Occani filia* etiam apud Tzetzam ad Lycophr. 88.

§. 4. Ὀκεανῷ γὰρ — Ὀκεανῷ. Scriptor negat, *Aethiopes ad Oceanum habitare fluvium*; rejicit enim Oceanum fluvium ut Herodotus II, 23. IV, 36. Ἰβηροί Mosq. Βορρτανῶν

sed VIII, 43, 3 est Βριτανία apud Horat. O. III, 5, 3 *Bri-*
iannis, prima correpta. Αἰθίοπων δὲ τῶν Vind. Clavier. ἄν-
 θρώπων δὲ τῶν Vulg. cui sequentia. εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλοι — Αἰ-
 θίοπεσ ἀδερσάντῦρ. Ἰχθυοφάγων ὀνομάζεται Mosq. Vind. Cla-
 vier. Ἰχθυοφάγων ὄνομ. Vatic. Ἰχθυοφάγος ὄνομ. Vulg. Qui
 hic δικαιοτάτοι, Straboni XVII, 822 dicuntur πάντων ἀγι-
 στεύειν μάλιστα, quod forsā ductum est ex Iliad. I, 423. adde
 Diod. S. III, 2. Herodotus autem eos, apud quos solis mensa
 fuerit, vocat μακροβίους III, 17, et qualis haec mensa fuerit,
 narrat c. 18, ubi cf. Intrpp. et qui ab iis laudatur Heerenius
 in Ideen T. 2. adde Pompon. Mel. III, 9, 4. Hos Aethiopes
 Noster a mari vult remotos, Herodotus autem l. c. ait οἰκη-
 μένους Λιβύης ἐπὶ τῇ νοτίῃ θαλάσση. In Mosq. est οὗ δὲ
 σφισι. Ex more indigenarum atque Romanorum Μαῦροι,
 sed Μαυρούσιοι Graecis dicebantur. v. Strabo XVII, 825.
 Νασαμῶνες γὰρ — ἀγρίων. Retinui quidem Vulgatam, nisi
 quod Λιξίτας pro Λοξίτας scripsi, sed locus depravatus me
 quidem iudice hunc in modum est restituendus: Νασαμῶνες
 γὰρ, οὓς Ἄτλαντας Ἡρόδοτος οἶδε, (μέτρα φάμενοι γῆς εἰ-
 δέναι Λιξίτας καλοῦσι), Λιβύων οἱ ἔσχατοι, πρὸς Ἄτλαντι
 οἰκοῦσι, σπείροντες μὲν οὐδὲν, ἀπὸ δὲ ἀμπέλων ζῶντες ἀ-
 γρίων. Nasamones enim, quos Herodotus quidem *Atlantas*
appellari audivit, ii autem, qui se dicunt orbis terrarum
spatia nosse, *Lixitas* vocant, *Libyūm extremi sunt*, et ha-
 bitant ad *Atlantem nihil serentes*. Ex mente Pausaniae Na-
 samones Libyūm extremi sunt versus Atlantem, quem idem
 VIII, 43, 3 in extremis Libyae oris ponit, et hujus montis
 accolae. Eum ita sensisse, intelligitur etiam e §. 5, ubi de
 altera Atlantis parte ait: τὰ πρὸς τοὺς Νασαμῶνας αὐτοῦ γι-
 γνώσκειται. Hos eosdem Herodotus, interprete Pausania,
Atlantas vocari tradidit. Verba ipsa Herodoti IV, 184 sunt:
 ἐπὶ τούτῳ τῷ οὐρεὸς οἱ ἄνθρωποι ἐπόννημοι ἐγένοντο· κα-
 λέονται γὰρ δὴ Ἄτλαντες. Eosdem autem hos alii vocabant *Λι-*
ξίτας· ita enim pro *Λοξίτας* (quos Nibby interpretatur *Oblit-*
qui!) scribendum est e cod. Mosq. et Dom. Calderini inter-
 pretatione; atque jam Ortelius in *Thes. geogr.* ita scribi vo-
 luit propter *Lixum*, urbem et fluvium hoc tractu. v. Plin.
 H. N. V init. et Hannon. *Peripl.* ubi *Λιξίται*, Nomades, ha-
 bitare dicuntur ad *Lixum*, fluvium magnum, et e Libya, e
 terra Aethiopyum ferorum descendente. Apud Strabon. XVII,
 825 est ἡ *Λίξος*. Qui autem hunc populum *Lixitas* nomina-
 tum volebant, ii Pausaniae dicuntur μέτρα φάμενοι γῆς εἰδέ-
 ναι· quibus verbis homines videntur indicari, qui se accur-

tiori orbis terrarum cognitione instructos haberi cuperent. Quae formula ducta est ex Apollinis responso apud Herodotum I, 47 οἶδα μέτρα θαλάσσης. In hominem hujus generis est in Anth. Pal. II, 416: εἶπέ πόθεν σὺ μετροῖς κόσμον καὶ πείρατα γαίης. Similiter dixerunt μέτρον ἔχειν et ἐπίστασθαι. v. Jacobs ad Anth. Pal. III, 906. Sin parenthesis a nobis adhibita displiceat, possis ita legere: οὗς Ἀτλαντὰς Ἡρόδοτος οἶδεν, οἱ δὲ μέτρα φάμενοι γῆς εἰδέναι Αἰξίτας καλοῦσι. Sic qui Herodoto opponuntur, magis distinguuntur, et οἱ δὲ praecedente οἶδε facillime absorberi potuit. Αἰβύτων οἱ ἔσχατοι ex nostra emendatione appositio est subjecti Νασαμῶνες. De ingentibus Mauritaniae vitibus et uvis loquitur Strabo XVII, 826. πρὸς τῷ Ἀτλαντι ὕδαρ Letronnius mutandum putavit in πρὸς τοῦ Ἀτλαντος ὕδαρ, ut πρὸς idem quod ἐκ denotaret; sed hoc nullis confirmavit exemplis. Mox legendum existimamus: οὕτως Αἰθίοπες ποταμῷ γε οὐδενὶ προσοικοῦσιν Ὠκεανῷ, exterminato ἦ, quod in Vulgata est ante Ὠκεανῷ, haud dubie ex praecedente v ortum; refutat enim Pausanias quod nonnulli dixerunt, Aethiopes factos esse in illa phiala διὰ ποταμὸν Ὠκεανόν, οἰκεῖν γὰρ Αἰθίοπας ἐπ' αὐτῷ §. 3. ἦ igitur ut b. l. ita II, 29, 2 perperam illatum est; rursus autem IV, 10, 1 excidit. De utroque vitii genere v. omnino Schaeferi Melet. p. 11. πηχναίων Clavier, ut Sylburgius correxerat. πήχεων Vulg. πηχῦτων Facius voluit. Idem Sylburgius in Amasaci versione correxit bicubitalibus nihilo minores propter II, 28 in.

§. 5. Cum his de Atlante cf. Herod. IV, 184, et de hac loquendi ratione ὁ Ἀτλας ὑψηλόν ἐστι II, 13, 4. ὑπὸ τοῦ ὕδατος Mosq. Articulus a Vulgata abest.

§. 6. Locum corruptum ἐπειδὴ κ. λ. ex Vulgata quidem scripsimus, sed eum ita corrigendum existimamus: ἐπειδὴ δὲ Συμωναίοις τὰ ἀγιώτατα ξόανα ἔχειν πτερὰ οἶδα ὕστερον, ἐπιφαίνεσθαι γὰρ τὴν θεὸν μάλιστα ἐπὶ τῷ ἐρᾶν ἐθέλουσιν, ἐπὶ τούτῳ ἂν Νεμέσει πτερὰ ὥσπερ Ἔρωτι ποιοῦσι. Quum autem apud Smyrnaeos religiosissime culta hujus deae simulacra alas habere postea cognovissem, (volunt enim hanc deam maxime in amore vim suam exserere), eam ὁδὸν causam Nemesi sicut Cupidini alas dari credidi. Putantes enim ἐρᾶν pendere ab ἐθέλουσιν, et ἐθέλουσιν Dativum esse, ἐπὶ τῷ mutarunt in ἐπὶ τοῖς. Sed ἐθέλειν, ut velle pro dicere, contendere, est etiam II, 32, 1. ἐπὶ τοῖς ἐρῶσιν Facius et Clavierius conjecerunt. Pro eo, quod antea hic legebatur ἐπὶ τούτων Νεμέσει Facius o Sylburgii correctione et e Vind, rece-

pit ἐπὶ τούτῳ Νεμ. Sed ἐπὶ τούτων Νεμ. videtur natum esse ex ἐπὶ τούτῳ ἂν Νεμέσει. Pausanias enim non certam rem assert, sed suam opinionem de consuetudine, alis instruendi Nemesin. De *Nemesi a Smyrnaeis culta* VII, 5, 1. Totum autem hoc ἐπειδὴ δὲ — ποιούσι videtur serius a scriptore additum esse, quum post Atticam perlustratam in Ioniam profectus esset.

§. 7. Ἑλένης μητέρα Νέμεσιν Vind. *Helena mater Nemesi* est in carminibus Cypriis apud Athen. VIII, 334, quod alii sequenti sunt. cf. Apollod. III, 10, 7. Tzetz. ad Lyc. 88. Scholiasta ad Callim. h. in Dian. 232, ubi Helena Ῥαμνουσίς vocatur, ait, in Rhamnunte, Atticae pago, Jovem coisse cum Nemesi etc. μαστὸν ἐπισχεῖν. Similiter ἐπισχεῖν γάλα IX, 25, 2. ἐπέχειν μαστὸν Strabo XVII, 827. itaque non erat, cur Porsonus in Advers. p. 223 in Eurip. And. 224 ὑπέσχον quam ἐπέσχον mallet. πεποίηκεν Clavier. πεποίηται Vulg. καθεστηκότα Mosq. pro παρεστηκ. Pro ἐς τοῦτο scribendum est vel ἐς τούτῳ vel ἐς τούτους. de quibus; de his Dom. Calderinus et Amasaesus. De curia Oenoë O. Mueller l. l. p. 220 sq. 224. Gellio est Oenoë *Gypto* seu *Gifto Kastro*, »which commands all the passes of Cithaeron, and is about five geographic miles distant from Blachi.« Itin. of Gr. p. 18. 29. 108.

C A P U T XXXIV.

§. 1. Scripsimus Βοιωτῶν τοξασχῆς οὔσαν cum olim ad boeotios pertinerent Dom. Calderinus. olim tenebant Boeotii Amasaesus. Βοιωτίαν τοξασχῆς οὔσαν Vulg. *Oropus* n. *Ropo* seu *Oropo*. De situ loci Strabo IX, 403. 399. et O. Mueller p. 220, eorum, quae Pausanias hic scripsit, non memor. »A poor village, situated about 20 minutes distant from the sea, 5 hours 5 minutes from Rhamnus, 8 hours 2 minutes from Athens by Kalamo« Gell's Itin. of Greece p. 65 sqq. »Oropo to village of Marathon 6 h. 43 minutes« ibid. 139.

§. 2. *Amphiarauus terra absorptus*. v. ad Apollod. III, 6, 8 et Baylii Dict. ὑποδέχεσθαι de eadem re iterum II, 23, 2. Pro οἱ δὲ in Mosq. et Vatic. est πλήν. et πλήν οὐ est non modo III, 21, 1, sed etiam Herod. VI, 31. Pro ἀλλά ἔστιν haud dubie ἀλλ' ἢ ἔστιν scribendum est. ποτὲ Kulnius et Clavier maluerunt quam τότε sed hoc interdum est prius, antea, olim. v. ad Philochorum p. 11. adde Thucyd. I, 101. ἔχουσιν τοῖς Vulg. Ἐλεοῦς Mosq. *Neleus* Dom. Calderinus. sed Ἐλεοῦς et-

iam Strabo VII fin. §. 27 p. 331. ac Suidas. cf. Pomp. M. II, 2, 94 et Paus. III, 4, 5. Ἐλαιούς est in Herod. VII, 22 Schaeff. et Schweigh. Continebat haec Chersonesi Thracicae urbs Protesilai ossa delubro consecrata. *Λεβάδεια* scribendum fuit. cf. IX, 39. καὶ Ὀρωπίους usque ad finem capitis *de Amphiarai templo et oraculo apud Oropios*. cf. Baylii Dict. O. Mueller l. I. p. 220. μέρη πέντε Facius et Clavier conjecerunt; at numerus, ex subsequentibus ille facilis inventu, haud dubie ab auctore ipso est omissus. Numerus *quinarius* videtur mysticus (v. Plut. περὶ τοῦ εἰ ἐν Δελφ.), ideoque Hygieae signum pentagonon fuisse. *Prima* hujus arae pars Jovi, qui et ipse oracula edidit, ejusque duobus filiis, Herculi et Apollini sacra fuit. *Hercules* hic est μάντις, πᾶσιν ἀρωγός, νόσων θελκτήρια πάντα κομίζων, ἐξελαύνων δὲ κακὰς ἄτας, ut est in Orphei h. XI. *Secunda* heroibus et eorum conjugibus. videntur autem significari *daemones locales*, ἐγγώριοι. v. Disp. de heroum graecor. educatione P. I p. 18. *Tertia* Vestae, Mercurio, Amphiarao et Amphilocho; *Vestae*, quia putabatur θεῖναι ἀειθαλέας et ἀγνοῦς, et ἐπιπνεῖειν ὑγίειαν, ut legimus in Orph. h. LXXXIII. *Mercurio*, quia habebatur ἡγήτωρ ὀνείρων. Per somnia autem opem ferre credebatur Amphiaraus. τῶν παιδῶν Ἀμφιλόχου ex *Amphiarai filiis*, *Amphilocho*. ita etiam Baylius in Dict. (s. v. Amphilocho), qui suam correctionem καὶ τοῦ παιδὸς Ἀμφιλόχου mox ipse rejicit. οὔτε ἐν Ἀμφιαράων κ. λ. neque in *Amphiarai aede usquam honor ei contigit, neque ejus particeps est, qui Amphilocho in hac arae parte habetur*. Ut hic locus cum Livii XLV, 27, ubi Amphilochoi templum memoratur, in concordiam redigeretur, Facius h. l. legi voluit παρὰ τῷ Ἀμφιλόχου scil. ἱερῷ. At quis praeter Livium testatur, Amphilochoi templum fuisse Oropi? quod si fuisset, atque Pausanias significare voluisset, nonne potius ἐν Ἀμφιλόχου quam παρὰ τῷ Ἀμφιλόχου dixisset? Neque tantum Kuhnius Livium hic posthabuit Pausaniae, sed Baylius etiam, qui Livium dicit confudisse patrem cum filio, et l. l. addit: »Pausanias, qui s' étoit fait une étude particuliere de ces choses, et qui avoit beaucoup de talens pour y réussir, est beaucoup plus digne de foi que Tite Live.« *Quarta* Veneri, Panaceae, Iaso, Hygieae et Minervae Paeoniae. *Veneri* forsan γεννοδοτεῖρα, ut in Orphei h. LIV. *Panacea*, *Iaso*, *Hygiea* Aesculapii filiae. cf. Sch. ad Arist. Plut. 701 et Hemsterh. quanquam Iaso Aristophanes Amphiarao natam tradiderat. Apud Suidam legimus, vel conjugem

vel filiam ejus fuisse. De Hygiea, Aesculapii filia, Paus. I, 23, 5. de *Minerva Paeonia* ad I, 2, 4. *Quinta Nymphis*, Panni, Acheloo et Cephisso. *Nymphae* sunt κουροτρόφοι, παιωνίδες, νᾶμα χέουσαι ὑγιεινὸν apud Orpheum h. L. Earium σύγχορος Pan βῶσκει ἀνθρώπων γενεὴν κατ' ἀπειρόνα κόσμον in Orph. h. X. *Fluviis*, Acheloo, fluviorum regi, et Cephisso vicino, pars hujus arae data est, quia fluvialis aqua signum habebatur fertilitatis. v. Eüstath. ad Hom. p. 1293. *Mallum* condiderat Amphilochius cum Mopso (Strabo XIV, 675), hinc Malloti dicuntur coloni Argivorum, et Alexander M. ibi Amphilocho, ut heroi, sacra fecit. v. Arrian. Exp. Al. II, 5.

§. 3. νόσου — πηγῆν. Hanc consuetudinem illustrat ad Suet. Oct. 57 Casaubonus. ἀνελεῖν, quum antea absorptus esset terra. Ἰοφῶν δὲ Κνώσσιος εἰς τῶν ἐξηγητῶν Clavier conjecit; male; nec probatum est Letronnio. Vulgatam enim Ἰοφῶν δὲ Κνώσσιος τῶν ἐξηγητῶν idonea exemplorum copia tuetur: Πρωτοφάνης τῶν ἀστῶν 35, 4. Φαμένωφα τῶν ἐγχορίων 42, 2. Εὐμήλος τῶν Βακχιαδῶν II, 1, 1. Βοιός τῶν Ἡρακλειδῶν III, 22, 9. Θρασύβουλος Αἰνέου τῶν Ἰαμιδῶν VIII, 10, 4. Ex quibus testimoniis fluit emendatio loci III, 18, 7. Est vero haec loquendi forma contracta, ut patet ex illo Herod. V, 97 Μελάνθιον, ἄνδρα τῶν ἀστῶν. Hic Ἰοφῶν oracula cecinit Ampliarai, ut Onomacritus Musaci, qui Herodoto VII, 6. χρησμολόγος et διαθέτης χρησμῶν τῶν Μουσαίου vocatur. Ruhnkenio ad Tim. Lex. τ. ἐξηγ. hic Ἰοφῶν est sacrorum et oraculorum interpres. Post ταῦτα τὰ ἔπη in Aldina est ΑΕΙΠΕΙ, in Francof. et Kuhniana ΑΕΙΠΕΙ ὁ χρησμός. In Dom. Calderini interpretatione vacuum spatium relictum est. Nihil deesse; et ταῦτα τὰ ἔπη esse ipsos illos χρησμούς ἐν ἑξαμέτρῳ, qui modo memorati sint, inonuit Facius. τὸ ἐς — εἶλες continet, quod jam Amasaes vidit, locum communem: quod multitudinem allicit, mirum in modum obtinebat, ergo τὸ non, quod Facius putavit, pro τοῦτο positum est, sed pertinet ad ἐπαγωγὸν, ut I, 21, 2 τὸ ἐπαγωγὸν et Herod. III, 53 τὰ ἐπαγωγότατα. Caeterum ἐπαγωγότατα ἐς τοὺς πολλοὺς dixit Pausanias etiam IX, 12, 4. χωρὶς δὲ πλὴν Lobeckius ad Phryn. p. 459 in hoc pleonasimo non offendit. χρησμολόγος qui oracula edit Apollinis numine afflatus. Sic Amphilytus dicitur χρησμολόγος ἀνήρ et χρᾶν ἐν ἑξαμέτρῳ τῶν et ἐνθεάζων Herod. I, 62. 63. Rursus apud eundem est oraculorum interpres, quales Themistoclis aetate Athenis plures fuerunt. vide VII, 6. 142. sq. ὀνειράτα ἐξηγήσασθαι

apud Homerum κρίνεσθαι ὄνειρους. Pausanias frequenter utitur formula προσκείσθαι τινι, occupatum in aliqua re esse, ei deditum, addictum, sequi eam, ei tribuere aliquid, ut II, 21 extr. IV, 9, 2. X, 28, 3. Hoc quoque est Herodoteum; sic ille ἔστι καὶ ἄλλος λόγος, τῷ μάλιστα λεγόμενω αὐτὸς πρόσκειμαι IV, 11. οἶνω προσκείμενον III, 34. δῆλον δὲ—καταστησάμενος. Locus ita expediendus: ἦνίκα ἐνομίσθη θεὸς, δι' ὄνειράτων μαντικὴν καταστησάμενος ἐνομίσθη. manifestum autem est: quum enim inter deos relatus est, hoc ei contigit propter constitutam per somnia divinationem. » ed è chiaro, che fu egli promosso agli onori divini, per avere stabilito la divinazione de' sogni « Nibby. χρησόμενος etiam Clavier, ut Kuhnius conjecit. cf. ad 41, 5. ἐπὶ ταῦτὸ in eodem loco, in eadem ara. Sic IX, 32, 2 τὸ ἐπὶ τὰ ἑτέρα αὐτοῦ γεωργοῦσι. Sed pro ταῦτὸ est τὸ et inter hoc atque τὰ vacuum spatium in Mosq. et Vatic. κρίων κ. λ. cf. Virg. A. VII, 86 sqq.

C A P U T X X X V :

§. 1. ὦν ἡ μὲν Mosq. ὦν ἡ μία μὲν Vind. ἡ μὲν Clavier. μία μὲν Vulg. una, quae D. Calder. earum una Amas. Nos sequenti sumus Clavierium. τὰ δὲ—δεδήλωται. v. I, 1 in. ἐν ἀριστερᾷ cum Vaticano. ἐν a Vulg. abest, ut II, 3, 5. sed τὴν Ἀττικὴν ἐν ἀριστερᾷ πλέουσιν an sanum sit dubitantibus se nobis offerunt duae emendationes, quarum altera est τὴν Ἀττικὴν ἐν ἀριστερᾷ παραπλέουσιν, altera autem τῆς Ἀττικῆς ἐν ἀριστερᾷ πλέουσιν. De insula Helena VIII, 14. Strabo IX, 399. Sch. Hom. Iliad. III, 445. nunc Macri dicitur.

§. 2. De Salamine Strabo IX, 393, quo auctore ejus longitudo est LXX vel LXXX stadiorum. πρῶτον δὲ τῇ νήσῳ [τοῦνομα] θέσθαι τοῦτο [Κυχρέα] ἀπὸ τῆς μητρὸς Σαλαμῖνος τῆς Ἀσώπου Clavier, ut Sylburgius, Kuhnius et Goldhagenus conjecerant. Nos autem ita corrigendum putamus: πρῶτον δὲ ὄνομα τῇ νήσῳ τεθεῖσθαι τοῦτο ἀπὸ Σαλαμῖνος τῆς Ἀσώπου sequentes tum codicem Mosq. qui habet ἐν inter δὲ et τῇ, tum Dom. Calderini atque Amasaci interpretationem: insulae nomen a Salamine inditum. Sylburgius ipse in Spicillegio p. 351 ed. Francof. vertit: a Salamine Asopi filia nomen inditum. Genitivus τῆς μητρὸς potuit e margine inferri. Non minus simpliciter narrat Diod. S. IV, 72 Σαλαμῖς δὲ ὑπὸ Ποσειδῶνος ἀρπαγεῖσα ἐκομίσθη εἰς τὴν ἀπ' αὐτῆς νῆσον Σαλαμῖνα προσαγορευθεῖσαν. Philaci nomen varie corruptum est

apud Pherecydem in Marcellini v. Thucyd. princ. in *Φιλαίος*, apud Tzet. ad Lyc. 53 in *Φίλιος*. Amasaëus legit *Phylæus*, quod Kuhnius etiam defendit, sed frustra. v. Wessel. ad Herod. VI, 35, ubi est *Φιλαίου*, ut apud Stephan. Byz. quod sequuti sunt Loescher et Dom. Calderinus. Et quum testantibus Plutarcho Sol. 10 (ubi est *Φιλαῖος*) ac Stephano Byz. *δημος Φιλαῖδων* de hoc Philæo dictus sit, de scriptura incerti esse non possumus. Majus autem est, quod Pausanias Philacum Eurysacis filium et Ajacis nepotem perhibeat, quem Herodotus, Pherecydes, Plutarchus, Stephanus Byz. et Tzetzes II. II. Ajacis filium fuisse tradiderunt. Sed vix dubitamus, quin hic error non potius ipsi Pausaniae quam librariis ac correctoribus tribuendus, et hic locus ex Herodoto ita corrigendus sit: *Φιλαίον δὲ τὸν Ἄλαντος παραδοῦναι λέγουσιν Ἀθηναίους τὴν νῆσον*. Quod sic de uno Philæo, id apud Plutarchum de utroque Ajacis filio, Philæo et Eurysace, refertur; fieri ergo potuit, ut quis ex Plutarcho in margine nostri loci scriberet *Φιλαίον δὲ καὶ Εὐρύσάκην τοὺς Ἄλαντος*, et alii Eurysacis nomen in contextum translatum cum reliquis conjungerent. Atque adeo *καὶ τὸν Εὐρύσάκην* scribi jubet Schneider. Quam emendationem veram non esse, proxima arguunt *γενομένον ὑπ' αὐτῶν Ἀθηναίων* pluralem enim posuisset Pausanias *γενομένους* — *Ἀθηναίους*, si de utroque, Philæo et Eurysace, loquutus esset. Sane quidem corrigit idem vir celeb. *γενομένους* — *Ἀθηναίους*, sed nonne hoc nimium est? In D. Calderini interpretatione Eurysacis et Ajacis nomina plane desunt; nos *Εὐρύσάκους τοῦ* uncis inclusimus. *γενομένον Ἀθηναίων* eadem hac formula de eodem hoc Philæo utitur Herodotus l. c. qui in his obversatus est Pausaniae. *ὑπ' αὐτῶν Ἀθηναίων* Vind. Pro *καὶ* — *τε* Sylburgius voluit *καὶ* — *δέ*. cf. ad 24, 7. *Asceadem* habet Dom. Calderinus. *ἀπομημονεύειν* Vatic. Quae in foro Salaminis fuit, *Solonis* statuam ab Aeschinē adv. Tim. p. 21 memoratam Pausanias non vidit. *ἐξέβενου ξύλου* Vatic. Vind. Facius; *ἀντὶ ἐξέβενου λίθου*. *διεμένονσι δὲ κ. λ.* Schneider laudat Schol. ad Pind. Nem. 2, 19. *Eurysacis* ara in Colono mercenario seu in Melite fuit. cf. Philoch. Fragm. p. 57. Pollux VII, 29. Pro *ἐπὶ τοῦτον* cum Sylburgio *ἐπὶ τούτου* seu *ἐπὶ τούτῳ* scribendum censemus. *στόλον τῶν Ἑλλήνων* Mosq.

§. 3. *οἱ περὶ τὴν Σαλ. οἰκ.* cf. ad 25, 2. *τὸ ἄνθος κ. λ.* flos Ajacis nomen inscriptus. *σπίσιν ἐν τῇ γῆ* Vatic. *καὶ ὑπερσφύρου* Vindob. *γράμματα κ. λ.* distinguitur sic, quod jam Goldhagenus animadvertit, ab hyacintho, quem ex Ajacis

sanguine ortum Euphorio tradideret teste Eustathio ad *Iliad.* p. 285. ἤκουσαν Vatic. Vindob. Facio iudice, haud male; imo haud bene: Pausanias enim narrat, quae ipse partim ab Aeolensibus, partim a Myso quodam audiverit; neque Dom. Calderinus et Amasaes Vulgatam non sequuti sunt. De *Ajais opinato sepulcro* inter Rhoeteum ac Sigeum cf. Strabo XIII, 595 (320) et Philostratus Her. p. 640 ed. Par. qui ait: ὅστ' ἂν ἐν αὐτῷ φανῆναι κατὰ ἐνδεκάπηχυν ἄνθρωπον nunc vocatur *En Teré*. τοῦ γὰρ — θάλασσαν. In Walpolii Turkey p. 101 dubitatur, an mare hujus collis pedem potuerit alluere, sed p. 111 narratur, esse ibi famam »of the sea having formerly washed the foot of En Teré.« τὴν ἕξοδον πρὸς τὸ μνημῆα οἱ χαλεπὴν ποιῆσαι Meursius, τὴν ἕξοδον πρὸς τὸ μνημῆα αὐτοῦ χαλεπὴν ποιῆσαι Facius conjecit; neuter bene. Jam Baylius in Dict. s. v. Ajax Oilci Not. D contra Meursium disputans monuit: »au contraire il racontoit à Pausanias, que la mer avoit été cause, qu' on y avoit vu la grosseur d' un des os d' Ajax. Il faut donc entendre, que la mer aiant fait ébouler des terres, avoit rendu cet endroit plus accessible, moind escarpé.« γὰρ post πεντάθλου declarandi vim habet. κρημνὸν pro κρημὸν Vatic. καὶ Καρεῖς Vulg. Καβαρεῖς Vind. Clavier. *Cebarenses* Amasaes. Βαρεῖς Mosq. *hares* D. Calderin. Καβαρεῖς Vatic. unde Schneider se dicit scribere *Καβαρεῖς* et laudat e Plin. H. N. III, 5 *Cavares* (quos Harduinus ait a conflente Isarae in Rhodanum ad Druentiam usque ornam omnem tenuisse, quae Rhodano alluitur), et quod paulo post ibidem legitur: *In agro Cauarum Valentia.* — *Avenio Cauarum.* Καρηνοῦς voluit Kuhnius assentiente Goldhageno; sed haud dubie reliquis praestat Schneideri scriptura. οὐ — οὐδέν τι διαφόρως ἔχουσιν Αἰγυπτίων Clavier, ut Loescher et Kuhnius correxerant. — οὐδέν τι διαφόρους ἔχ. Αἴγ. Vulg. De Aegyptiorum proceritate Winckelmanni Opp. III, 69. VII, 17.

§. 4. Πρωτοφάνης [εἰς] τῶν ἀστῶν Clavier. sed vide ad 34, 4. κερδανεῖν ποῦ τι Vulg. θεασάμενοι Vind.

§. 5. De *Lada* Mileto vicina Thucyd. VIII, 17. Strabo XIV, 635. Plin. V, 37, 31. τὴν ἑτέραν. cf. 2, 4. ἐν ταύτῃ pro ἐν αὐτῇ Vatic. καὶ τὸν Ἀστέριον — Ἀνακτος deest in Mosq. Ad h. 1. et parallelum VII, 2, 3 cf. Bocharti Chan. p. 364, qui *Anacten* terrae filium interpretatur.

§. 6. παρασχὸν Ἀνδίας Vulg. cf. ad I, 20, 1. θήραι pro θύραι Vatic. *Themenu Thyrae* in Phrygiae Lydiaeque confinis. v. Mannert VI, 3, 115. περιφαγέντος Vulg. παραφαγέν-

τος Mosq. Vatic. *ambesus* Amas. *παραγέντος* et *ἐπιπαραγέντος* in duobus Vindob. *περιόραγέντος* Lambinus ad Horatium cor-
 rexit, quod Sylburgio, Goldhageno Facioque probatum Clavier
 recepit. *tumulo quodam hiscente* Dom. Calderinus. *χειμῶ-*
να de magnis imbris Letronnius recte accepit. cf. X, 6, 2.
 Cicer. Off. III, 9 init. ἥστ' ἔφ' ἄνη τὸ σχῆμα περιέχοντα ἐς πί-
 στιν Vulg. Pro περιέχοντα Kuhnus, Facius, Clavier volue-
 runt *παρέχοντα*, quibus suffragatur Vaticanus. Recepimus,
 sed interpretamur ita: *ossa, quae, quod ad formam attinet,*
ostendunt quaedam, quae fidem faciant, esse hominis. τὸ
 σχῆμα non potest pendere a *παρέχοντα*, quoniam Pausanias
 σχῆμα παρέχεσθαι solet dicere. cf. ad X, 29, 2. Itaque ad *πα-*
ρέχοντα animo addimus *τινά*. Quanquam scrupulus residet,
 quod Pausanias consuevit dicere *παρέχεσθαι ἐς πίστιν* VII, 27,
 3. ut *ἐς συγγραφὴν, ἐς μνήμην*. Possis ergo suspicari, non
παρέχοντα sed *παρεχόμενα* scribendum esse. *Χείμαρον* Vatic.
 qui Ὠκεανὸν omisit. οὗ μνήμα — μορφάς. Vulgatam retinui,
 quanquam videatur depravata. οὗ μνήμα μὲν ἢ Mosq. δέν-
 δρων Mosq. Vind. *varias ostendi arborum formas* Dom. Cal-
 derinus. Schneider omissio οὗ corrigit *μνήμα μὲν οὗ, δέν-*
δρων δὲ παρεχόμενος διαφ. μορφάς. Ego servato οὗ i. e. ubi
 scripserim δένδρω δὲ παρεχόμενω, ut *duae* significantur arbo-
 res, sicut apud Philostr. v. Apoll. V, 1 et Tzetz. ad Lycophr.
 652. Ille ait: *ιδεῖν δὲ δένδρα φασὶν ἐπιταῦθα, οἷα οὐχ ἐτέ-*
ρωθι τῆς γῆς, καὶ Γηρυόνηια μὲν καλεῖσθαι αὐτὰ, δύο δὲ εἶ-
ναι. φύεσθαι δὲ τοῦ σήματος, ὃ ἐπὶ τῷ Γηρυόνῃ ἔστηκε, πα-
ραλλάττοντα ἐκ πίτυός τε καὶ πεύκης ἐς εἶδος ἕτερον. hic au-
 tem: *δύο δὲ δένδρα περὶ τὸν τάφον ἐκείνου.* Iisdem eodem
 modo relatis Phavorinus addit: *Γηρυόνηια δένδρα καὶ Γηρυό-*
νειον μνήμα, quae pariter apud Suidam leguntur. Pausanias
 non negat ibi esse Geryonis sepulcrum, sed sepulcrum ad
 memoriam ejus conservandam exstructum, *μνήμα*, locum
 autem sepulcri indicari duabus arboribus. Similiter Alcmaeo-
 nis sepulcro cupressi additae VIII, 24, 4. Schneider monuit,
 videri easdem arbores dicere Posidonium apud Strab. III p.
 463 Siebenk. ubi tamen *una* arbor tantum memoratur. τὸν
 ὄντα ἰδελκννον λόγον· ut VI, 7, 2 τὸν ὄντα εἶπε λόγον. I, 41,
 5 τὸν ὄντα λόγον εἰδότες ἐπικρύπτουσι. Herod. I, 116 τὸν ἔόν-
 τα λόγον ἔφαινε. I, 30 τῷ ἔοντι χρησάμενος λόγῳ. De Hyllō
 Lydiae fluvio Mannert. VI, 3, 376. Philostratus in Her. p. 643
 Par. ponit *Phrygiam* et *Hylli Hercule nati ossa*.

CAPUT XXXVI.

§. 1. τρόπαιον ἔστηκεν ἀπὸ τῆς νίκης. De hac formula cf. Wollfus ad Demosth. Lept. p. 296. Hujus in Salamine tro-paei Lycurgus quoque mentionem fecit c. Leocr. 17, 12. δρά-κοντα—ἦρωα. Lycophro in Cassandra 110 Salamina appel-lat νῆσον δράκοντος i. e. *Cycrei*, qui ὄφιος cognominatus est propter morum asperitatem. v. Steph. Byz. v. *Κυχο*. et Meurs. ad Lyc. adde Bocharti Chan. lib. 1 c. 21 p. 497. De heroi-bus Persas cogentibus a Graecis ad Salaminem superari cf. ad 32, 4. Herod. VIII, 64. 83. Plut. Them. 15. *Κιχρέως*, *Κιχρέα* Vind. Cf. de scriptura Wessel. ad Diod. S. IV, 72.

§. 2. *Ψυττάλεια* scribitur in Herod. VIII, 76. 95. Schol. ad Aesch. Pers. 445 sqq. Plut. Aristid. 9. et Steph. Byz. quo-rum ultimus adnotavit, germanam hanc et antiquiorem esse formam videri, sed a Strabone IX, 395, Alciphrone Epp. II, 3, 64 et Himerio apud Meurs. de Pop. Att. *Ψυττάλεια*, atque etiam apud Pausaniam IV, 36, 4. In Suida est *Ψιττάλεια*, in Plinio IV, 20 *Psytalia*. n. *Lipsocatalia* seu *Lipsocoutalia* apud Chandlerum ac Sponium. Herodotus et Plutarchus eam inter Salamina et Atticam ponunt (cf. Karte der Bay von Salamis apud Chandlerum) et CV stadiis a Salamine abesse scripsit Sch. ad Aesch. Pers. 447. Positus insulae ex eo cognoscitur, quod teste Strabone eam nonnulli dixerint portum *Piracei*, quanquam ea Aeschylo vocatur *δύσορμος ναοίον*. Quod hic, apud Aeschylum et Plutarchum. II. II. πρὸ Σαλαμῖνος, apud Plinium ante *Salaminem*, id est infra IV, 36 ἐπὶ Σαλαμῖνι. De his ἐς ταύτην—*Ἑλλήνων* cf. omni-no Aeschylus, Herodotus, Plutarchus II. II. *Quadringentos*, nisi fallor, Pausanias solus perhibet. ὅσον τε τετρακοσίους Porsonus voluit. ἠττωμένου κ. λ. quum res Persarum jam in-clinarent, eorum classis jam vinceretur. ἐπιβάντων Mosq. ἐς *Ψυττάλειαν* Vatic. ὡς ἕκαστον ἔτυχε πεποιημένα opponuntur τοῖς σὺν τέχνῃ πεποιημένοις, unumquodque sine arte. Quomodo et Aegyptii et Graeci Pana pinxerint sculps'erintque, docet Herodotus II, 46. adde Winckelmanni Opp. VIII, 196. A Pane hanc insulam frequenter adiri, fama fuit (v. Aeschylus), qua loci solitudinem declarari Scholiasta cum Stanlejo putavit: dicitur etiam a Strabone *ἔρημος*.

§. 3. De hac *via sacra* Meursii Eleusin. c. 27. *Anthemocriti* sepulcrum cum statua fuit ad portam Thriasiam, postea Dipylon dictam. v. praeter locos a Meursio de Ath. Attic. III, 5 indicatos Phavorinus et Plutarchus in Pericle 30, ubi

idem Megarensium scelus Periclis tempore in hoc Anthemocrito commissum memoratur, quod Pausanias iterum tangit III, 4, 5. τὴν χώραν. scil. ἐρᾶν, proprie ὀργάδα dictam. Ei opponitur ἐργάσιμον χωρίον. hinc de colendo illo agro verba usurpata ἐπεργάζεσθαι et ἐργάζεσθαι. Megarenses ipsi negabant, ab ipsis interfectum esse Anthemocritum. v. Plut. l. c. τοῖν θεοῖν bene, quanquam Harpocratio, Phavorinus et Helladius in Gron. Thes. X p. 977 habent ταῖν θεᾶν, nam τὸ θεῶ saepe de Cerere et Proserpina. v. Phrynich. p. 193 Lob. adde Fischer. ad Weller. I, 370. 316. III, 308. Pausan. I, 38, 3. Etiam Pluralis masculini generis de iisdem deabus apud Nostrum III, 4, 5. ὥστε καὶ ἐπαυξήθηται ut opibus etiam (sicut reliqui) auferentur. τε, quod Vulgata habet post Μολόττου, abest a Mosq. Quum Philippus, Macedo, copias in Euboeam trajecisset, Plutarchus, Eretriensis, Athenienses, ut insulam a Macedonibus liberarent, rogavit. Hi miserunt cum copiis Phocionem; qui quum re bene gesta rediisset, loco ejus ab Atheniensibus in Euboeam missus est Μολόσσης, sed is vivus captus ab hostibus. v. Plutarchi Phoc. 12 sq. 545. Frob. Σκίρον Vulg. Σκείρον Vatie. Σκίρα Strabo IX, 393. Σκίρον Steph. Byz. Σκίρος Vulg. Σκίρος Clavier. Hujus herois atque vatis meminerunt Philochorus in Fragm. p. 31 et Stephanus Byz. De Sciradis Minervae templo I, 1, 4. χειμάρον Vatic.

§. 4. Μακεδόνων βασιλεύοντι Mosq. Vind. Clavier. sed cf. ad I, 30, 3. Hic Philippus est III seu V, Demetrii II filius, Antigoni Gonatae nepos, et Demetrii Poliorcetae seu I, qui, ut Pausanias postea ait, primus ex ea gente Macedoniae rex fuit, pronepos, regnum Macedoniae tenens ab Olympiade CXL. cf. de eo Paus. VII, 7. Ex quibus, quo tempore hic Cephissodorus vixerit, colligitur, ac neque de Archonte Olymp. CIII, 3 apud Diod. S. XV, 76, neque de illo Cephissodoro cogitari posse, qui teste Diodoro Sic. XVIII, 2 Olymp. CXIV, 2 summus Athenarum magistratus fuit. Φίλιππος δὲ ἦν π. λ. Palmerius jam animadvertit de duobus Demetriis loqui Pausaniam, primum de II, deinde de I seu Poliorceta; nam de hoc esse πρώτος γὰρ ταύτης — ἀρχήν. Videtur autem legendum ὁ ἀποκτείνας. Sic nihil deesse apparet, neque fuisse, cur Clavier post ὁ Δημητρίου stellulam poneret. ὡς — λόγον. v. I, 10, 1.

C A P U T XXXVII.

§. 1. Quod Facius conjecerat, τέθραπται μὲν Ἠλιόδωρος Ἀλεύς, id valde miratus sum qui locum invenerit in ipso contextu editionis Clavierii. Ἀλεύς esset oriundus e Boeotiae urbe, cui nomen fuit Ἀλαί apud Paus. IX, 24 extr. et Steph. Byz. Hujus peregrini ignotique hominis non modo hic sepulcrum, sed in ipso etiam Parthenone pictam fuisse effigiem? quidni potius sumamus, Atheniensem sive Periegeten, sive tragicum poetam hujus nominis (de utroque v. Meursij Bibliotheca attica, et de priore supra ad 22, 4) significari? Horum de alterutro convenientius erit Ἀλαιεύς, ex curia Atticae Alis (non Ἀλαεύς. v. Tzschuck. ad Strab. IX, 398.). Confirmat conjecturam *Aliensis* in Amasaevi interpretatione. ἔστιν ἰδεῖν Mosq. nos scripsimus ἔστι. cf. I, 32, 3. magna aedes Minervae. v. ad I, 24, 5. τοῦ Ἐρέξη Vind. I et II. Aldina, Porsonus, Clavier. Articulus deest in Mosq. τῷ Ἐρέξη Vulg. Λέοντος Vulg. Λεοντίδος Vind. I et II. Mosq. Vatic. Exempla nominum priorum in *is* exeuntium, et accentum in antepenultima vel penultima habentium, collegit Sturzius de Nom. Graecor. III p. 9. δὲ post τούτους i. q. δῆ. cf. II, 3 extr. ubi Sylburgius monet in epanalepsi ita δὲ adhiberi. O. Mueller de Min. Pol. p. 45 hoc δὲ expunctum voluit, rursus autem παρα δὲ τὸν βίον scribi. ὑπῆρχε Vatic. Post γενέσθαι interpungendum, sed post αὐτῆς distinctionem removendam esse, id Clavier quoque animadverterat. Vulgata enim est: δαδούχους πάντας ὑπῆρξε γενέσθαι παρὰ τὸν βίον τὸν αὐτῆς. In Mosq. deest τὸν ante αὐτῆς. ταύτης μὲν τύχην Vind. I et II. Mosq. Vatic. λέγουσιν. Προελθοῦσι intactum reliqui. δὲ ἐς ὀλίγον Mosq. Λακιάδας jam Meursius de Pop. Attic. et Heusinger ad Cicer. Offic. II, 18, 16 correxerant. Λακιάδας vulgo.

§. 2. Phytali domum Gellii Itin. of Gr. p. 30 in eo loco ponit, ubi nunc aedes sacra Hagiae Sabae, quae 1477 passus distat ab Athenis. Φύταλόν φασιν κ. λ. Schneider laudavit Plut. 12 et 23. ἀντὶ τούτου Vind. I et Mosq. Forma Δήμητραν videtur esse recentior. Scholia enim ad Pind. Ol. VI, 160, ubi Accusativus est Δάματρα, ponunt Δήμητραν. De ἱερῶ σπηῆ cf. Athen. III, 74. d. et ibi Casaub. Ab hoc Phytalò gens attica Φυταλιδῶν duxit originem. cf. §. 3 et Hesych. Hic *Cephisus* est *atticus*, qui Athenis versus occasum descendit per longos inter Piraeum et urbem muros in Phalericum portum, ergo idem, de quo loquitur Strabo IX, 400, sed diversus ab eo, qui fuit ad Eleusinem. cf. 38, 5. » but the water

is at present almost absorbed in the irrigation of gardens and olive-grounds, before it crosses the road « ait W. Gell in Itin. of Gr. p. 31. ἀρίστα omisit Vatic. Inter ποταμῶν et Μνησιμέχης virgulam posui, positam post ἔτερον delevi. ἀνάθημα κειρομένου οἱ τὴν κόμην τοῦ παιδὸς ἐπὶ τῷ Κηφισῶ Mosq. Vatic. Clavier. οἱ τὴν κόμην ἔκειραν τοῦ παιδὸς ἐπὶ τῷ Κηφ. Vind. I. οὐ τὴν κόμην τοῦ παιδὸς ἔκειραν ἐπὶ τῷ Κηφ. Vind. II. ἀνάθημα κειρομένου τὴν κόμην τοῦ παιδὸς οἱ ἐπὶ τῷ Κηφ. Vulgata. Pausanias voluit dicere: *Propter fluvium duo sunt simulacra, unum Mnesimaches, alterum filii, qui sibi in honorem Cephissi tondet crinem ut donarium.* οἱ τοῦ παιδὸς i. e. τοῦ παιδὸς αὐτῆς, nam οἱ non pertinet ad κειρομένου. cf. ad II, 3, 6. Ex vocabulo ἀγάλματα patet, heroici aevi hominum fuisse haec signa. φησι post εὐξασθαι abest a Mosq.

§. 3. ἐπὶ τούτῳ — συγγενῆ. cf. omnino Plut. Thes. 12 et 24. Σίνν Mosq. sed prior corripitur. v. Valckenarius ad Eurip. Hipp. 977. De hoc *Theodecta* adde qui mox profertur Plutarchi locum et epigramma in Anth. Pal. T. II p. 818. *Mnesitheus* medicus laudatur in Plinii H. N. indice scriptor. lib. XXI. et in indice auctorum Athenaci; quibus adde Th. Reinesii V. L. II, 6 p. 163. ἀναθῆναι. Vind. I. ἀποδόμηται — Κυαμίτου. Corruptum Hesychii locum v. Κυαμ. Meursius Attic. Lect. IV, 20 ita restitui voluerat: *Κυαμίτης ὁ Βάκχος καλούμενος* quod sequutus Sopingius ad Hesych. conjecit: *Κυαμίτης ὁ Ἰακχος καλούμενος*. Quam suam emendationem uterque confirmari credidit hoc nostro loco, putans ad ναὸς οὐ μέγας subaudiendum esse nomen Bacchi seu Iacchi. Quae quo firmiori talo starent, Salmasius hoc nostro loco legendum censuit ἀποδόμηται δέ οἱ κατὰ τὴν ὁδὸν ναὸς οὐ μέγας id quod tanquam certum plures sequuti sunt, veluti Chandlerus in Itin. p. 260 sq. Sturzius ad Empedocl. p. 655. Lobeckius in Prol. I de Thriis Delphic. p. 8. nobis autem semper visum est alienum esse a Pausaniae mente, proximis verbis satis declarata. Nec cum Vulgata non conspirant Dom. Calderini et Amasaei interpretationes; ille enim sic: *in via aedes strata est, quem (quam) Cyamite fabarii appellant.* εἴτε τινὰ ἐπευφήμησαν ἥρωα Vulg. — ἐφήμησαν — Vatic. εἴτε τινὰ οὕτως ἐπευφήμησαν ἥρωα Clavier tentavit. Nos pro ἐπευφήμησαν scripsimus ἐπεφήμισαν ex emendatione T. Hemsterhusii ad Lucian. I p. 24 Amst. qui ad hoc verbum supplet τῆ τῶν κυάμων σπορά, interpretans: *compertum autem nihil habeo dicere, primusne hic Cyamites fabas severit, an huic*

invento heroem quendam *Cyamitac* titulo donatum inscripserint; et laudat hos similes locos e Pausania I, 41 extr. V, 1, 5. adde VII, 23, 6. Philostr. v. Apollon. V, 6 ἐπιφημιζοντες αὐτοῖς (ὄρεσιν ἐμπύροις) γίγαντας. Not. ad Hellen. nostra p. 277 sq. sed imprimis Lobeckius ad Phryn. p. 596 sqq. de h. v. consulendus est. *Cyamiten* heroem agnoscunt etiam Photii Lex. atque Λεξ. ῥήτορ. in Bekkeri Anecd. p. 274. Ergo Καλαμίτης ἥρωος e Demosthenis orat. de corona §. 40 p. 306 Harl. (270) huc non vocandus erit. Ager, in quo ejus fanum fuit, dictus est ἡ Κυμαίτις teste Plutarcho in v. Isocratis, ubi Isocratis discipulis accensetur paulo ante a Pausania memoratus *Theodectes Phaselites*, ὁ τὰς τραγωδίας ὕστερον γράψας, οὗ ἔστι τὸ μνημα ἐπὶ τὴν Κυμαίτιν πορευομένοις κατὰ τὴν ἱερὰν ὁδὸν τὴν ἐπ' Ἐλευσίνα, τὰ νῦν κατερηρημένον. Illud addo, si hic Κυμαίτις et ille Καλαμίτις in Demosthenis l. c. fuerit idem, Demosthenem e Pausania corrigendum esse. ὅτι τῶν — λέγω. Hic σφίσι refertus ad initiatos. τὰ Ὀρφικὰ an hic sint Orphei τελεταί (v. Fabric. Bibl. gr. I, 144), incertum est. Caeterum noster locus illustratur altero VIII, 15, 1. cf. etiam quod Herodotus II, 37 de Aegyptiorum sacerdotibus tradidit.

§. 4. ἃ — ἦκει. i. e. ἃ μεγέθους εἶνεκα καὶ κόσμου μάλιστὰ θεὰς ἄξιά ἐστι. In Vatic. est καὶ Ἀλεξάνδρου φίλους. mox πρότερον δέ γε Clavierius. πρότερον δέ ἐτι Vulg. παιδιονίκην in margine Exc. cod. Palat. ἔρωτος Facius e Vind. et Mosq. ἔρωτα Vulg. De *Pythionices* sepulcro, quod Harpalus fecit, Plutarchus in Phoc. 22 ait: διαμένει ἐτι νῦν ἐν Ἐρμεῖ (v. Plut. Thes. 11 et ibi Leop.), ἣ βαδίζομεν ἐξ ἄστεος εἰς Ἐλευσίνα. In Mosq. deest ἔστι post ὅποσα Ἐλλησιν, ut 43 extr. *Ἀθίωνος* Mosq. Vatic. Clavier. *Deionis* Dom. Calderinus, ut X, 29. *Ἀθιονέως* Vulg. ut apud Apollod. II, 4, 7. Strabo X, 456. Eustath. ad Iliad. p. 308 et Suid. συνεξελθόντα Vatic. Aldina. συνεξελόντα correxit Xylander, quod deinde receptum est pro germano, sed adversatur ei tum lectio Mosquensis συνεξελθόντι, . tum interpretatio et Dom. Calderini una cum *Amphitryone ad Teleboas venisse*, et Amasaei cum *Amphitryone ad Teleboas profectum*. Ex quibus omnibus intelligitur, veram lectionem esse hanc: συνεξελθόντα λέγουσιν Ἀμφιτρώωνι ἐπὶ Τηλεβόας. Quibus illa similia sunt et Eraphroditi in Etym, M. v. Κεφαλλ. σὺν Ἀμφιτρώωνι στρατεύεται κατὰ Τηλεβόων et Strabonis l. c. Ἀμφιτρώωνα δεῦρο στρατεύσαι μετὰ Κεφάλου. De *Telebois* cf. Baylii Dict. τὴν νῆσον — ἐξ Ἀθηνῶν. cf. Not. ad Hellenica p. 114. Κεφαλλήνεια Vatic. Χαλκῖνος Vindob.

Chalcinus et Deactus Dom. Calder. *Humi currentem trivemem* interpretati sunt *draconem*. Gedoynus intelligit lacertam ternis utrinque pedibus, tanquam remis instructam, et ideo cum trireme comparatam; forsitan lacertam anguinam sex pedes habentem. *Pocilus* neque a Strabone neque a Plinio memoratur. A nonnullis putatur esse qui nunc vocatur *Agius Elias*, via sacra euntibus ad orientem situs. Pro φαίνεσθαι est ἐπιφαίνεσθαι in simili re III, 22, 9. Hoc *Veneris* templum circiter 6463 passus distat ab Athenis, si vera retulit W. Gell in Itin. p. 32. τείχος κ. λ. Hic murus spectatu dignus esse potuit, quod, ut Goldhagenus monuit, ex rudibus lapidibus artificiose factus esset.

C A P U T XXXVIII.

§. 1. Ρεῖτοι Vulgata, Hesychius, Suidas, Phavorinus, Etymologicum M. Ρῖτοι Herodianus in Etym. M. et Scholiasta ad Thuc. II, 19. sed Ρεῖτοι Thucydides ipse l. c. quod sequutus sum, nam ρεῖτοι *fluentes* adjectivum est apud Phavorinum v. ῥεῖτης. Rheti D. Calder. *Rheti* Amas. »the Rheti are insignificant streams« Walpolii Turk. 333. Gellio dicuntur *two lakes*. Θάλασσά ἐστιν ὁ σφῖσι Mosq. Θάλασσά ἐστι σφῖσι Vulg. γαλκιδεῶνος Vind. I et II. Mosq. Vatic. ὑπὸ τῆς γῆς Clavier. ἀπὸ τῆς γῆς Vulg. κοῖλος interdum de situ *humili et depresso*. cf. Not. ad Hellenica p. 271. Euripid. Cresph. n. XII. Haec opinio de Rhitis repetitur II, 24, 7. Ad radices Aegalei in mare exeunt referente Dodwellio I, 2 p. 85. Eos sacros fuisse Cereri et Proserpinae, Hesychius quoque tradidit. οὔτοι δὲ Mosq. δὲ a Vulgata abest. Usque ad *hos terminos* Gell. 8113 passus numerat, profectus Athenis.

§. 2. Καὶ διαβάσι κ. λ. »After the Rheti commences the plain of Thria or Eleusis; from the Rheti to Eleusis is a distance of an hour and a half« Walpolii Turkey p. 333. *Hujus Croconis*, qui Celei gener fuit, nihil nisi posteros, τοὺς Κροζωνίδας, et fratrem spurium *Coeronem* invenio memorari ab Istro apud Harpocrat. v. Κοιρωνίδαι. Coeron et Crocon dicuntur filii fuisse Triptolemi in Bekk. Anecd. 273. adde ib. 1102. Σαισάρρα Vatic. Goldhagenus, Clavier, ut Sylburgius conjecerat propter §. 3. et Hesychii atque Phavorini hoc testimonium: Σαισαρία ἢ Ἐλευσὶν πρότερον. *Saesara* Amasaeus. *Bassara* Dom. Calderinus. Βαισάρρα Vulgata. Σκαμβωνίδων Vulg. Σκαμμωνίδων Vatic. Σκαβωνίδων Vind. I. Σκαμ-

βωνιδῶν Clavier, ut Sylburgius correxerat. cf. Hesych. *μνημη. ἀτραπ.* In Suida est *Σκαμωνίδαί*, sed Stephanus Byz. Harpocratio, Photius et Phavorinus β inserunt, ut Hesychius l. c. G. Gellius quaerit in Itin. of Gr. p. 19, an Scambonidae inter Eleusinem et Kastiaín, vicum infra Parnethem in Thriasio campo situm, fuerint. adde p. 24. 33.

§. 3. Eumolpus *Chionides* Ovidio ex Ponto III, 3, 42. adde Lycurg. adv. Leocr. 24, 2. οὐδὲν αὐτοῦ πεποιημ. Mosq. Vatic. αὐτοῦ πεποιημένον οὐδέν Vulg. ἀγῆνωρα Vatic. Ἰμμάραδος Εὐμόλπου Mosq. Vatic. καταλύονται κ. λ. cf. II, 14, 2. et Schol. Aristid. in Creuzeri Symb. IV, 344. Βαϊσάραν Mosq.

§. 4. Ἰπποθόωντος Sylburgius correxit e Steph. Byz. Hesych. et Suida. adde Harpocr. v. Ἀλόπη et quos laudavit Creuzer in Symb. IV, 352 sq. Ἰπποθόωντος Vulg. Ἰπποθόωντος Vatic. cf. Creuzer l. c.

§. 5. Hic *Cephisus ad Eleusinem* probe distinguendus est ab *attico* 37, 2. quem Pausanias h. l. τὸν πρότερον vocat. Distinxit etiam O. Mueller in Ersch. et Grub. Enc. 6 p. 217. et Ed. Dodwell in Reise durch Griechenl. I, 2 p. 85. 297 sq. *Eleusinium Cephisum* memorant Bartholdy in Bruchst. zur Kentn. d. heut. Griechenl. p. 227 et Chateaubriand in Reise von Par. n. Jerus. I, 104. eumque nunc vocari referunt *Saranta Potamoi* i. e. quadraginta fluvii. Sponius narrat, nunc dici *Nero is to palaco milo*. Dodwellio teste sylvester quidam tractus inter Eleutheras et Athenas *Saranta Potamoi* vocatur. cf. ad §. 8. Ad hoc Cephissorum discrimen significandum pertinent etiam quae sequuntur πρὸς τούτῳ τῷ Κηφισῶ. Pro vulgato καὶ παρ' αὐτῶ καλοῦσιν Ἐρνεῶν scribendum quispiam putet: καὶ τὸ παρ' αὐτῶ καλοῦσιν Ἐρ. Valckenarius post αὐτῶ insertum voluit ὀ, et laudavit Abresch. Thucyd. 839. [Vulg. bene habet. v. Ind. ad Greg. Cor. p. 986. G. H. S.] »Turn to the left at the end of the hill of Eleusis, perhaps anciently called Erineos, 1966 yards from Eleusis.« W. Gell in Itiner. of Greece p. 13. *Proserpinam ex Attica raptam esse*, narraverat Phanodemus. v. Fragin. p. 6. Apud Plutarchum Thes. 11 hic latro *Procrustes* cognominatus, vocatur *Damastes*.

§. 6. Προπυλαία Ἄρτεμις est forsán eadem, quae in Prooem. h. Orph. 45 appellatur Ἐκάτη εἰνοδία, τριοδίτις. Apud Hesychium et Phavorinum est πρόπυλα ἢ Ἐκάτη, ubi πρόπυλα videtur idem esse quod προπυλαία, nisi ita legendum sit. Adde ex VIII, 36, 7. 37, 3 apud Arcades ante templum Despoenae aedem fuisse Dianae Ἠγεμόνης cum ejusdem simulacro, faces tenente, et Aegyptiis quidem Dianam Cere-

ris filiam dictam esse, nec dubitabis credere, Proserpinam hic nomine *προσυλαίας* Ἀρτέμιδος cultam esse. Hoc si sumamus, Neptuni cognomen *patris* h. l. referendum erit ad Proserpinam, cujus ille perhibebatur pater VIII, 37, 7. Alia videtur esse Lobeckii de hoc loco sententia, isque legi velle *πατρώου* pro *πατρός* de Tritop. Ip. 4. Lectio Mosq. καὶ Ποσειδῶνος πρὸς potest quidem explicari: et praeterea Neptuni, cf. Herod. VIII, 29, potest vero etiam corrupta videri non potius ex *πατρώου* quam ex *πατρός*. De Callichoro Meursii Eleus. c. 3. Spanh. ad Callim. h. in Cer. 16. Gellii Itinerary p. 13 Callichorum ponit ubi » on the North side of the hill of Eleusis a well, surrounded with ancient blocks.« Ῥάριον scripsi sine spiritu aspero et *προπαροξυτόνως*. v. Schol. Vennet. et Lips. quae laudavit Hermannus ad Hom. h. in Cer. 450, et Lex. περὶ πνευμ. ad Ammon. p. 242. Ῥάριον vulgo. Prope φρέαρ Ἀνθιον (c. 39, 1) fuisse campum Rarium putat W. Gellius, v. ejus Itiner. of Greece p. 14. τὸ ὄνειρον illud, cujus mentio facta est 14, 2. malo igitur et Goldhagenus *ein Traum*, et Clavier *un songe*, ὀπόσων Facius, Clavier, ut Valckenarius vulgatum ὅπως ὦν correxerat in Diatr. in Eurip. quorumcunque visu arcentur. μετεῖναι e Xylandri correctione. μήτ' εἶναι Mosq. Aldina. De Eleusine et vetere et recente W. Gell's Itinerary of Greece p. 26. » three hours or 12098 paces distant from Athens « ibid. p. 30 sqq.

§. 7. *Eleusis de Eleusine heroe appellata*. v. Mezir. ad Ovid. I, 343. et de *Dairae*, cui propria sedes in mysteriis Eleusiniis fuit, interpretationibus variis Eustath. ad Iliad. VI p. 648 (510), Phavor. Etym. M. et Tzetz. ad Lyc. 708 — 710. Adde Phanodemi Fragn. p. 7 sq. 81. *Daira* Eleusinis mater etiam apud Eustath. ad Iliad. IV p. 347. *Oceani* filia dicta est forsitan ut *Stygis* soror, ab aliis. *Ogygi* ad summam ejus vetustatem indicandam, vel quod *Ogygus* Eleusinis ferebatur conditor. v. Castor et Jul. African. apud Meurs. de Pop. Att. Ἐλευσίνιοι — τῶν ἡρώων. Kuhniius assentientibus Clavierio et Lobeckio καὶ μάλιστα emendavit. Lobeckius ipse de Bello Eleusinio P. I p. 6 conjicit: Ἐλευσίνιοι γὰρ ἀρχαῖοι, ἅτε οὐ προσόντων σφίσι γενεαλόγων, ἄλλα τε πλάσασθαι δεδώκασι, καὶ μάλιστα κ. λ. Clavierio οἱ λόγοι γενεῶν fuerunt ouvrages sur les genealogies, nobis sunt γενεαλογίαι et sensus: Eleusini prisci quum genealogias non haberent, fingendi occasionem dederunt quum alia, tum inprimis quod attinet ad heroum stirpes. Omnino diversas esse Graecorum narrationes ἐπὶ τοῖς γένεσι Pausanias monet VIII, 53, 2.

§. 8. usque ad 39,1 de duabus viis ab Eleusine ducen-
tibus in Boeotiam et Megaridem. »From Eleusis is a road in-
to Boeotia two hours across the plain to the north, then
through a part of Mount Parnes; beyond is the plain of Eleu-
therae.« Walpolii Turkey p. 334. adde 332. »Trough Saran-
ta Potamoi the road runs to Thebes by the plain of Eleuthe-
rae, which forms a division in Mt Cythæron.« Gell's Itin.
of Gr. p. 18. Πλαταις Vind. I et II. Facius, Clavier. Πλαταις
Vulg. cf. II, 6, 2. et Lobeckius ad Phryn. 41. Ἐλευθερεῦσιν
ὄροι πρὸς τὴν Ἀττικὴν ἦσαν. an hæc sana sint dubitamus,
putantes hoc Pausaniam voluisse dicere: τοῖς Βοιωτοῖς ἐν
Ἐλευθερεῦσιν ὄροι πρὸς τὴν Ἀττικὴν ἦσαν. De his τὸ ξόανον
— τὸ ἀρχαῖον cf. 20, 2. 29, 2.

§. 9. Pro vulg. περὶ δὲ τῆς πηγῆς in margine Vatic. ἐπὶ
δὲ τῆς πηγῆς legitur. τὸν ποιμένα, illum, cujus hæc narra-
tio mentionem faciebat, veluti apud Apollod. III, 5. *Eleuthe-
rac* etiam IX, 1, 3, sed *Eleuther* quoque reperitur, de qua
varietate cf. Wolf ad Hes. Theog. p. 70

C A P U T XXXIX.

§. 1. ἔξ Ἐλευσίνος πρὸς Μέγαρα. »From Eleusis to Me-
gara a distance of four hours.« Walpolii Turkey p. 334. see
»of 3 hours 10 minutes« referente Gellio in Itin. of Gr. p. 13
ss. qui addit: »20 minutes from Eleusis a well and source,
possibly that anciently called Anthios. Blichi, supposed the
ancient Anthios in the Rharian plain.« Ἄνθιον Aldina, Clav-
vier. ἄνθιον Francof. Kubn. et Facii ed. e Xylandri corre-
ctione. floridus D. Calder. Amasacus. Παρθένιον Ruhnkenius
conjecit scribendum esse ex Hom. h. in Cerer. 99. quia ibi
Ceres dicitur consedissee ad Παρθένιον φρέαρ. sed alii idem
transferebant ad Callichorum. v. Meursii Eleusin. c. 3. γραῖ.
v. adnot. ad II, 35, 4. ἄτε γυναῖκα γραῖαν idem Ruhnkenius
pro ἄτε γυναῖκα Ἀργεῖαν voluit ibid. ad 105. Etiam Dom. Cal-
derinus Vulgatam tuetur. ὑπὸ τῶν θυγατέρων. Ovidius Fast.
IV, 511. 544 unam filiam memorat. Hunc *Celeum* in Messe-
nia *Cauconem* (IV, 1) nominatum volunt Creuzer et Welcker.
v. illius Symb. IV, 272. *Metaneira* aliis dicitur quae hic *Me-
ganeira*. De confusione vocum μέγα et μετὰ v. Bastius ad
Greg. Cor. p. 710.

§. 2. οἱ ἐς Θήβας ut illud ἐπὶ ἐπὶ Θήβας. Plenius est I, 34, 3 τοῖς ἐς Θήβας σταλείσιν Ἀργείων. Eadem brevitate dixit τὸ ἐκ βαρβάρων I, 33, 1. ἐς autem h. l. i. q. ἐπὶ. Sic I, 29, 6 τῶν ἐπ' Ὀλυμπον ἐλθόντων. IX, 37, 2 δύναμιν συλλέξαντες ἦλθον ἐπὶ τὰς Θήβας. Ad Λαοδάμαντα κ. λ. Schneider laudavit Eurip. Suppl. 1244 cum adnot. Hermanni.

§. 3. Ἰπποθόοντα Vulg. cf. 38, 4. Κερκυνῶνος Vind. I et II. Mosq. sic Nominativus est Κερκυνῶν, ut apud Suidam et Eustathium 1327. Κερκύνωνος Clavier. sed Κερκύνονος fuit 5, 2. 14, 2. etiam in Clavierii editione, atque apud Phavorinum et Harpocrationem v. Ἀλόπη. Ita Nominativus erit Κερκύνων ut h. l. καὶ παλαεῖν — παλαιστρα omisit Vatic. Cercyonis palaestram Gell in Itin. of Gr. p. 14 removet ab Eleusine horae spatio, deficiente tertia parte. βουλομένους etiam Clavier. βουλομένοις Vulg. τέχνην εὔρε Mosq. Palaestricas inventae laus h. l. Theseo vindicata, ab aliis ejus paedotribae seu aurigae, Phorbanti, est tributa. De v. παλαιστικὸς v. Phrynichus. δὲ post πρότερον abest a Mosq. τοσαῦτα — ἀνήκοντα. Hic est finis τῆς Ἀτθίδος συγγραφῆς. Est hic locus de instituto, quod Pausanias in scribendo sequutus est, et conferendus cum III, 11, 1, ubi pro τὰ πολλὰ est πολλὰ καὶ οὐκ ἄξια ἀφηγήσεως, et pro τὰ ἐς συγγραφὴν ἀνήκοντα ibi dixit τὰ ἀξιολογώτατα.

§. 4. Hinc usque ad finem hujus libri de *Megaride et rebus Megaricis*; quae hujus primi libri pars ab auctore ipso II, 19, 7 vocatur ἡ Μεγαρικὴ συγγραφὴ, et IX, 19, 2 ἡ συγγραφὴ ἡ Μεγαρίς. *Megarica* scripserant *Dicuchidas*, *Megarensis* (v. Maussac. ad Harpocrat. Leopold. ad Plut. Lycurg. 2. Schaefer ad Sch. Apoll. Rh. I, 517. inprimis Clemens Alex. Strom. VI p. 629 A.), *Heragoras* seu *Hesagoras* apud Sch. Apollon. I, 211. *Armenides* ibid. 551. cf. Berkel ad Steph. B. v. Ἀλίατος. Megaris priscis temporibus incolebatur quinquefariam divisus civibus per vicos, erantque illorum haec nomina: Heraenses, Piraenses, Megarenses, Cynosurienses, Tripodiscaeii. Pro vulgato ἤδη Clavier conjecit legendum esse ἡ δὴ. Sed ἤδη munit transitum et sensus est: *Nunc excipit nos Eleusini vicina Megaris; haec quoque olim Atheniensium fuit*, ut Eleutheræ 38, 8. De v. πλησιόχωρος non improbanda cf. Ducker ad Thucyd. IV, 79. adde Herod. IV, 13. Πανδίονι Clavier, ut Sylburgius Kuhnusque correxerant. Πανδίονος Vulg. νεῖσος pro Νῖσος Aldina. Κορίνθου pro Κορινθίων Vatic. Νίσαια Vulg. cf. 19, 5. Νεῖσαια Vatic. Sed nescio an Νίσαια verius sit, si, ut h. l. traditur, est de Niso factum nomen. Quam ob rem in Ovidii Fast. IV, 500 *Niseos canes* voluerunt.

scribi. De Nisi regno Strabo IX, 392. *Nisaea* nunc *Dodeca Ecclesiatis* teste Chateaubriando Ip. 95, sed Villoisono in Proleg. ad Homer. p. XLIX *Palaeochorio*. Cum priore facit Chandler Itin. p. 273. Distabat a Megaris XVIII stadiis auctore Strabone 391, cum iis longo muro conjuncta. v. Wessel. ad Diod. Sic. XII, 66. ἔδωκαν οἰκῆσαι. Similiter Herod. III, 159 ἀπέδωκε οἰκέειν. Post Φορωνέως virgulam, quae in Vulgata est, Clavier quoque delevit. αὐτοῖς, τότε ἀνθρώπους Vatic. μέγαρον Phavorino sunt κατάγεια οἰκῆματα ταῖν θεαῖν, Ammonio autem τὸ μέγαρον ἢ περιωκοδομημένη ἐστία, ἔνθα τὰ μυστικά τῆς Δήμητρος. ubi adde Valcken. animadv.

§. 5. Verba ἐν Ὀρχηστῶ — οἰκοῦντα virgulis distinxi. cf. 42, 1. Hellenicus apud Steph. Byz. v. *Νίσαια*, et Apollodorus III, 15, 8, ubi v. Heynium de Megareī patre. ἀφικέσθαι [σύν] στρατιᾷ Clavier. Sane IV, 29, 5 est σὺν ἱππεῦσιν ὀλίγοις ἀφικόμενον rursus apud Thucydidem I, 9 φαίνεται ναυσὶ πλείεσταις ἀφικόμενος. Pausan. II, 8, 2 ἀφικόμενος Σικωνίων φυγάσι (ubi Clavier idem tentat). IX, 13, 2 οἱ Λακεδαιμόνιοι δυνάμει καὶ αὐτῶν καὶ τῶν συμμάχων ἐπὶ τοὺς Θηβαίους ἤεσαν. I, 6, 6 Δημήτριον ἐπὶ Ῥοδίου στρατιᾷ πολλῇ καὶ ναυσὶν ἔστειλε. cf. Matthiaei Gramm. graec. §. 400. τὸν πρὸς Μίνω πόλεμον etiam Clavier sed tacite edidit. πρὸς τὸν Μίνω πόλεμον Vulg. διαφέρειν τὸν πόλεμον est etiam apud Thucydidem I, 11. adde Fragm. Lex. gr. in Hermannī lib. de emend. rat. gr. gr. p. 332. πεσόντα — καλουμένη. idem tradiderat Scymnus Chius. v. Heynius ad Apoll. l. c. *Νίσαια* καλουμένη scripsimus pro vulgato *Νίσαια* καλουμένη. Sic IV, 1, 2 ἐν τῇ νῦν Λακωνικῇ, τότε δὲ Λελεγία καλουμένη. V, 7, 3 πρὸς λιμένι ὀνομαζομένῳ Πανόρῳ. ibid. §. 4 τοῖς Ἰδαίοις Δακτύλοις, καλουμένοις δὲ τοῖς αὐτοῖς τούτοις καὶ Κούρησιν. VII, 5, 3 πρὸς ἄκρα καλουμένη Μεσάτη. VIII, 24 ἀπὸ τοῦ Ἀκαρνᾶνος τοῖς ἐν τῇ ἡπείρῳ ταύτῃ τὸ ὄνομα τὸ νῦν γενέσθαι τὰ πρὸ τοῦ Κούρησι καλουμένοις. II, 28, 3 ἐκείνοις προσήκειν σφαγεῦσιν ὀνομάζεσθαι μᾶλλον ἢ παισί. adde I, 44, 11. 17, 2. Eadem ratio est Genitivi I, 42, 1. 4. 44, 3. Accusativi I, 40, 5. Nominativi I, 28, 8. Quos suam commendaturus correctionem Letronnius ad I, 17, 2 locos excitavit I, 2, 4. 41, 6, alius generis sunt. δὲ post δωδεκάτῃ deest in Mosq. De *Lelege* in Megaridem delato 44, 5: et de *Lelegibus* e Megaride in Messeniam a Pyla ductis, ibique Pylam condentibus IV, 36, 1. Urbs Megarorum in Ovidii Met. VII, 448 dicitur *Lelegia moenia*. De hoc *Scirone* 44, 10. Plutarchus in Thes. 10. Πύλα Σκίρον συνοικῆσαι Mosq. Σκίρον συνοικῆσαι Vatic.

nec Dom. Calderinus τοῦτον expressit. Πανδίωνος Vatic. Αἰακόν σφισι δικάσας Mosq. Μεγαρέα δὲ τὸν Ποσειδῶνος Vind. I et II. Mosq. Amasaeus, Facius, Clavier. Μεγ. δὲ τὸν Πανδίωνος Aldina, Francof. Kuhn. τὸν δὲ—εἰδέναι. cf. 41, 5.

C A P U T XL.

§. 1. Inter urbes Megara et Corinthum spatium est octo horarum teste W. Gellio in Itiner. p. 5. qui p. 15 sq. de urbe Megarorum, quae nunc est, dicit. μεγέθους ἔνεκα Mosq. ἄξιον pro ἀξίαν Vatic. A verbis μιᾷ δὲ αὐτῶν θυγατρὶ συγγενέσθαι Δία vocem θυγατρὶ alienam esse ratus, eam uncis inclusi. Nibby bene: *ed ad una di loro essersi congiunto Giove. Γερανείας* etiam Clavier. Sic Thucyd. I, 105. Lysiae Epitaph. c. 10 (ubi cod. Uffenb. Ἐρανεία offert), Etym. M. Phavor. Ἡερὴ Γεράνεια Anthol. Pal. I p. 458. Γερανίας Vulg. Sic et postea. cf. de hoc monte Schol. ad Thucyd. l. c. et Chandler p. 276. »The ordinary route from Boeotia and Attica into the Peloponnesus was over the summits of the mountain Gerenia, which forms the first barrier of the isthmus towards Greece.« Walpolii Turkey p. 341. Nunc Gerania vocatur Derbeni Bouno; ab ea Cythæron distat duo ferme miliaria Britannica referente Gellio in Itiner. p. 6, Corinthus autem sex horarum spatio ib. p. 8 sqq. οὐκ ἔχοντός κω Mosq. Vatic. οὐκ ἔχοντός πον Vulg. Γερανείαν Clavier.

§. 2. De Persis in Megaridém usque progressis consentit Herodotus IX, 14. τῆς χώρας τραπέσθαι Mosq. πειθομένους δὲ στρατεύμα ἔγγυς εἶναι πολέμιον Clavier. πειρομένους δὲ εἰ στρατεύμα ἔγγυς εἴη πολέμιον Cod. Phralitæ. Pro vulgato οἰομένους δὲ στρατεύμα ἔγγυς εἶναι πολέμιον pugnant Dom. Calderinus et Amasæus; ille ubi cum hostilem exercitum in proximo esse suspicarentur; hic vertit ibi objecta hostilis agminis specie. τοὺς δὲ αὐτῶς τοξέειν προθυμῶς πλέονι τέλος δὲ αὐτοῖς ἀναλωθῆναι τοὺς οἴστοὺς ἐς ἄνδρας πολεμίους τοξέειν προθυμῶς πλέονι νομίζουσιν ἡμέρα τε ὑπεφαίνετο καὶ οἱ Μεγαρεῖς ἐπήεσαν Vulgata. Verba προθυμῶς πλέονι e praecedentibus perperam repetita esse, Sylburgius jam viderat. Sed hic πλέονι Vind. I omisit. In Vaticano ita legitur: τοὺς δὲ αὐτῶς τοξέειν προθυμῶς πλέονι νομίζουσιν τέλος. In Mosq. deest τε post ἡμέρα, quod ἡμέρα scribitur in Ald. Francof. et Kuhn. sed Sylburgius jam correxit. Ut Clavierius ita scripsi hunc locum sequutus Domit. Calderinum, qui ita red-

didit: quarum percussu quoniam rupes proxima gemitum edebat, ardentiores, ut ajunt, ad sagittandum facti sunt, putantes hostium corporibus sagittas contineri: interea dies illuxit. Post ἐπήεσαν Facius colon mutaverat in comna. Scripturam ἄνοπλος non inusitatam esse, ostendit Lobeckius ad Phryn. 729.

§. 3. Ὀλυμπιεῖον scripsimus. cf. Lobeckius ad Phryn. 371. Ὀλυμπιεῖον Vulg. ἐξεργάσθη τοῦ Διὸς Vind. I. Mosq. Vatic. Clavier. Articulus a Vulgata abest. ἐπιλαβεῖν saepe intransitive, apud Pausaniam. cf. II, 20, 1. IV, 7. 12, 6. 26, 6. VIII, 53, 1. Pro τοὺς οἴκους Jacobsius in Exercit. 2 p. 136 τοὺς ἐνοικοὺς voluit. Sed οἱ οἴκοι τῇ χώρᾳ et τοῖς κοινοῖς oppositi, non sunt tecta, verum potius familiae i. e. patres familias cum suis. Sic εὐρήσομεν καὶ τοὺς οἴκους ἰδίους πρὸς εὐδαιμονίαν πλεῖστον ἐπιδόντας, καὶ τὰς πόλεις μεγίστας γενομένας. Isocr. Pan. 30. τῷ δὲ ἀγάλματι—Μοῖραι. Quod de h. l. nuper Boettigero scripsi, id forsitan secundo Amaltheae volumini insertum legetur. Aurum in facie hujus Jovis churnea interpretati sumus comam frontis temporumque auream, nondum his Callistrati de Narcisso lectis: ἐκ λίθου λευκοῦ πεποιημένος κόμαις ἐπιχρῦσοις ἤστραπτε. Et postea magis etiam confirmatam nostram rationem vidimus, quum in clarissimum incidissemus Winckelmanni locum, qui est in Opp. T. V p. 52 §. 12. Clavier in versione verba gravissima καὶ χρυσοῦ praeteriit; quam dissimulationem, a Letronnio non patefactam, Quatremère-de-Quincy in Jupiter Olympien p. 253 imitatus ut ille nihil de isto προσώπῳ ἐλέφαντος καὶ χρυσοῦ scribendum putavit nisi hoc: la tête fut en ivoire. Heynius non minus quam hi Francogalli incertus fuit, qui aurum in hujus Jovis facie locum repperit. v. ejus Antiq. Aufs. II p. 155. τὰ δὲ—γύψου. » On fit le corps de terre et de gypse, c'est à dire, que la masse ou le noyau fut composée de terre cuite, sur laquelle Theocosme aura établi un enduit probablement de la même manière, que se font ces stucs, qui imitent le poli et la finesse des marbres.« Quatremère-de-Quincy l. l. quod an verum sit, aliorum sit judicium. ὑπερὸ δὲ τῆς κεφαλῆς κ. λ. Hoc diversis modis Heynius interpretans in Antiq. Aufs. l. c. et I p. 10 dicit, quod antea negaverat. Amasaevi interpretationem In Jovis capite Horae et Parcae insistunt sequuta est Goldhageni Auf dem Haupte des Jupiter sind die Horae und Moerae. Melius Clavier audessus de la tête du dieu sont et Nibby sul capo di Giove sono. Sed Boettiger in Mythol. der Juno p. 135 non dubitavit dice-

re: die Parzen und Horen waren auf dem Kopfe des Gottes stehend gebildet: nec tamen ullo modo idem mihi videri potest. Existimamus enim hoc simulacrum sedentis speciem tulisse, et Horas cum Parcis sellae seu throni postico lateri instituisse, atque ita fuisse super Jovis capite dicique potuisse. Idem judicasse video Voelkelium über den gross. Temp. und die Stat. d. Jup. zu Olymp. p. 198. cf. omnino V, 11, 2. et de Jove Moerageta V, 15, 4. adde ex Orphej Fragm. III, 4 de Jove: ὧ Μοῖραι πείθονται ἀμειλικτοὶ περ' εὐῶσαι. Ὡρα Mosq. πεπερωμένην Vulg. cf. VIII, 21, 2. εἰς τὸ δέον. Similiter εἰς δέον apud Herod. I, 119. 186. et εἰς τὸ δέον apud eundem I, 32. Utrunque et εἰς δέον et εἰς τὸ δέον etiam apud Suidam. ὄπισθεν etiam Mosq. ὄπισθε Vulg. cf. 18, 6. 19, 5. ὄπισθεν τοῦ ναοῦ est h. l. ἐν τοῦ ναοῦ τῷ ὄπισθεν, ut IV, 31, 9, seu ἐν ὀπισθοδόμῳ. Sic et Herod. IX, 117 (118) ὄπισθεν τοῦ τεύχους καταβάντες a posteriori muri parte delapsi. ξύλα — Διός. cf. Heynii Antiq. Aufs. II, 154. adde Arnobium adv. gent. VI p. 198 de la Bar.

§. 4. Ἐνταῦθα — ἔμβολον. Videtur legendum esse Ἐνταῦθα τοῦ ναοῦ in eadem templi parte Amasaeus. Nibby autem reddidit: In questo tempio si vede, quasi legisset ἐν τούτῳ τῷ ναῷ. sed cf. ad II, 37, 2. ὁ ἔμβολος est V, 15, 4, ut Herodot. I, 166. In Mosq. et Vatic. est λαβεῖν φασί. Vulgatam περὶ Σαλαμῖνα tuetur Dom. Calderini interpretatio juxta Salamina; sed Amasaeus reddidit de Salamina; quare Sylburgius et Clavier conjecerunt περὶ Σαλαμῖνος. Nibby nelle vicinanze di Salamina. δὲ καὶ Ἀθηναῖοι Vind. I. Clavier. καὶ a Vulgata abest. Μεγαρεῦσιν ἀποστῆναι τῆς νήσου Μεγαρεσίδibus cecisissē insulam, ut II, 13, 1 πολλῶν καὶ ἀγαθῶν τοῖς Δωριεῦσιν ἀφίστασθαι. Inverso ordine ὕστερόν φασί Vatic. καταστῆναι — Ἀθηναῖοις. retinui quidem Vulgatam, sed quum Mosquensis ἀμφισβητοῦσιν Ἀθηναῖοι praebat, legendum existimo καταστῆναι δὲ ἐπὶ τούτοις εἰς ἀμφισβήτησιν Ἀθηναῖοι. Eadem haec structura legitur 13, 3. cf. 9, 9. Μοχρὸν necessario scribendum fuit κρατήσαντες, quod est in Mosq. pro vulgato κρατήσαντας. Hanc quoque lectionem Mosquensem Facius praetermisit. Dom. Calderinus bene: Sed carmine Solonis elegiaco se postea incitatos in bellum pro ea insula descendisse, victoresque eam rursus in potestatem redegissee.

§. 5. Ἐπιστροφία Gyraldo est Recticordia. νυκτός Vulg. ἐστὶ μαντεῖον Dom. Calderinus, Clavier. ἐπιμαντεῖον Vulg. ἐστὶ μαντεῖον Kulnius assentiente Valckenario conjecit Amasaeeum sequutus. Noctem etiam Delphis oracula edidisse legimus in

graeca ὑποθέσει τῶν Πυθίων Pindari. τὸ ἄγαλμα Vatic. De *Bryaxide* Winckelmanni Opp. VIII, 303. Ἰγείαν Vulg.

C A P U T X L I.

§. 1. De mortē ac sepulcro *Alcmenes* Baylii Dict. De scriptura Ὀλυμπίου ad Π, 26, 7. Ὀλυμπιείου Clavier. An Μεγάρους scribendum pro Μεγαροικῶς?

§. 2. Ῥοῦν. Schneider laudavit Plutarch. Thes. 26. Θεαγένης — τρέψας Vind. I et Mosq. Θεαγενες — στρέψαι Vatic.

§. 3. αὐτή — βασιλεύοντος. De h. I. diximus in Matthiae Miscellan. Phil. II, 3 p. 78. cf. etiam Paus. VIII, 5, 1. καλοῖτο ἂν ὀρθῶς στρατεία εἶναι Ἡρακλειδῶν Mosq. Sed in hoc codice τῶν saepe in εἶναι depravatam esse monitum est ad 31, 3.

§. 4. *Alcathous* Pelopis F. etiam ex Apollod. III, 12 extr. et Theognide 752 (772) notus est. φασί — λέοντα τὸν omisit Vatic. Τίμολκον Vat. Τίμαλον Mosq. sic etiam §. 5. et 42. στρατεύοντος Vatic. ὡς διάδοχον ἕξειν Vind. I. Sed post verba dicendi cum Accusativo et Infinitivo copulata saepe apud Pausaniam sequitur καὶ ὡς non tantum cum Optativo sed etiam cum Indicativo, veluti I, 34, 2. 19, 5. Adde V, 13, 1, ubi λέγεται geminatur, et prius cum Nominativo et Infinitivo, posterius cum ὡς et Indicativo jungitur. ἐβασίλευεν Vatic. De *Apolline Agraeo* Winckelmanni Opp. II p. 494 sq.

§. 5. οὖν post Ταῦτα μὲν omisit Vatic. ἐγὼ δὲ — πάντα σφίσι. Pro εὐρωμαι Clavier συμφέρωμαι, Porsonus ἔψομαι conjecerunt. Nos ad πάντα animo repetentes ὁμολογοῦντα interpretamur: non habeo autem quomodo inveniam omnia cum illis (i. e. cum iis quae ab illis dicuntur) convenientia. Quae autem Megarensium adversentur narrationi, Pausanias dicit haec tria esse: 1) Μεγαρέως δὲ — ἔγραψε; 2) πῶς δ' ἂν — συμπράξοντα. 3) ὅστις — Πέλοπος. Huic ποιήσας ἄσμα ἐς τοὺς Διοσκύρους, ὡς Ἀθήνας ἔλοιεν simile est illud V, 7, 4 ὠδὴν Μελάνωπος ἐς Ὄπιν καὶ Ἐκαέργην ἦσεν, ὡς ἀφίκοντο. Clavier edidit Ἀφιδναν pro Ἀθήνας, atque ita Kuhnius et Valckenarius conjecerant. Quum hoc Alcmanis carmen ipsum non exstet, quis neget, quod Pausanias affert, in eo scriptum fuisse? et quod Apollodorus III, 10, 7 narrat, Πολυδεύκης δὲ καὶ Κάστωρ εἰς Ἀθήνας ἐπιστρατεύσαντες, ἐν ἕδου Θεσείως ὄντος, αἰρουῦσι τὴν πόλιν καὶ τὴν Θεσείως μητέρα Αἰθραν ἄγονσιν αἰχμάλωτον, quis movere sustineat? Πίν-

δαρος δὲ τούτοις τε κατὰ ταυτὰ ἐποίησε καὶ γαμβρὸν τοῖς Διοσκουροῖς εἶναι βουλόμενος, ἐς ὃ ἀπελθεῖν αὐτὸν Πειρίθω τὸν λεγόμενον γάμον συμπράξαντα Vulgata. Nos distinximus post ἐποίησε, scripsimus βουλόμενον et συμπράξοντα, et post βουλόμενον majorem distinctionem adhibuimus, Heynio et Schneidero in Pindari Fragm. T. III p. 117, inprimis autem Dom. Calderino et Amasaeo praecuntibus; ille enim reddidit: *Pindarus vero cum eadem cecinit, tum addidit; theseum optantem sororem Castoris et Pollucis uxorem ad conficiendas nuptias socium pirithoo profectum; hic autem: Theseum, quum affinitatem Castorum sibi expetivisset.* Similiter Libanius in Meursii Thes. c. 26 Θησέως αὐτὴν (Helenam) βουλομένον γυναιῖκα ποιήσασθαι. Est autem τε — ἐποίησε, καὶ explicandum: τε — ἐποίησε καὶ ἔλεξε. κερμβρὸν Vatic. ἐς ὃ quam ob rem, ut II, 29, 6. Herod. II, 116. αὐτὸν post ἀπελθεῖν deest in Vind. I et Mosq. De συμπράξοντα, quod Corayus quoque et Welcker in Fragm. Alcmans p. 20 reponi voluerunt, cf. I, 34, 3. III, 4, 2. συμπράττειν γάμον est in Plut. Thes. 30 de eadem hac re. Sensus totius loci est: *Pindarus autem his similia scripsit, et Theseum se Dioscurorum affinem esse voluisse (i. e. Helenae nuptias ambiisse): quamobrem eum peregre abiisse, Pirithoo ad nuptias, quae narrantur, praestio futurum.* Dubitamus igitur, an Clavier recte post βουλόμενος (hoc ille vitium retinuit) stellulam posuerit. ὅστις κ. λ. quinque generationes computavit, aperte videt, magna esse incertitia Megarenses, quandoquidem Theseus pronepos Pelopis fuit. Megarenses enim voluerunt, Nisi, Pandione II nati, generum Megareum, Megarei autem Alcathoum, Pelopis filium fuisse. c. 39 extr. 41, 4. Iidem quum dicerent, Megarei filium Timalcum, Alcathoi, Pelope nati, aequalem et levirum a Theseo interfectum esse, miratur Pausanias, qui hoc fieri potuerit, quum Theseus, Pelopis pronepos, Timalco et Alcathoo inferior aetate fuerit. δῆλον ὡς ut δῆλον ὅτι aperte. συνειδέναί videre, nosse apud Joseph. c. Apion. II, 15. 16. Xenoph. Anab. I, 5, Paus. 9. II, 9, 7. Cum Dativo personae et Accusativo rei scire, videre esse in aliquo aliquid, esse aliquem aliqua re. οἱ βουλόμενοι Vatic. ἐφθαρμένων Μεγαρ. Mosq. Clavierii conjectura, post Ἠλιδος inserendum esse βασιλεῦσαι, nulla est. φαίνεται cum Participio (v. ad I, 1, 2) notissimum est. οὖν post μὲν Vind. Mosq. et Vatic. omiserunt. cf. ad IV, 17, 3. ἐτέρως Vatic.

§. 6. κατιούσι τοῦ ἱεροῦ Mosq. ἠθύνιας Vind. Mosq. Aldina. Ἠθύνιας Vatic. Αἰθύνιας scribendum esse patet ex I, 5,

3 (ubi Mosq. offert *Αἰθύας*), Lycophr. 359, Tzetzta ad h. l. et Herodiano in Hermanni lib. de emend. gr. gr. rat. p. 307. cf. ad II, 34, 8. de hoc Minervae epitheto. *τιμὰς δὲ καὶ Clavier. καὶ* a Vulgata abest.

§. 7. *συνέβη* deest in Vind. I et II nec non in Mosq. *αὐτῶν μαχομένας* Mosq. *ἐνταῦθα* omisit Vatic. De *Amazonico clypeo* Intrpp. ad Virg. A. I, 409. XI, 663.

§. 8. *περὶ τὰς Πηγὰς* scripsimus ex 44, 6. ubi v. adnot. Eodem modo correxit Larcher in Chronol. Herodot. *περὶ τὰς Παγὰς* Clavier. *περὶ τὰς πηγὰς* Vulg. Post *ἐλεῖν* Goldhagenus vult δὲ inseri, tum vero proximum *καὶ* ante *ὁ μὲν* delendum esset. An articulus ante *ἔποπα* delendus est? cf. Comm. Societ. Philol. Lips. IV, 1 p. 7. *ἐπεφήμησαν* Mosq.

- C A P U T XLII.

§. 1. *καὶ ἄλλη κ. λ.* »the town (Megara) on two small eminences, about two miles from the sea.« Walpolii Turk. p. 334. *τὴν* inter *γὰρ* et *ἀκρόπολιν* deest in Vind. I et Mosq. *ἐς ταύτην τὴν ἀκρόπολιν* Clavier conjecit. Vulgata corrupta est. *θεοὶ Προδομῆς* qui fuerint, non habeo dicere; an legendum *Προδόμων* a *πρόδομος* qui est, stat ante aedes? λέγουσιν post *σφισιν* deest in Mosq. *καταθῆναι* Vind. I. *Ἀπόλλωνα—συνεργαζόμενον*. Secundum Theognidem 751 est hoc de arce intelligendum, ergo de ea arce, quam Pausanias de Alcatheo appellatam tradidit. *Ἀηλοῖ δὲ τί μοι* Mosq. *Atticae olim pars Megaris*. v. Strabo IX, 392. 395. Plin. H. N. IV, 11. p. 266 Bip. Not. ad Hellen. nostra p. 162. 257. Hinc *Alcaethous Actaeus* vocatur in Virgil. Ciri 105. *φαίνεται γὰρ τὴν θυγατέρα Ἀλκάθου—πέμψαι* etiam Clavier. *φαίνεται—Ἀλκάθου—πέμψαι* Vulg. *Περιβίαν* Vind. Mosq. *κατὰ τὸν δασμὸν tributi pendendi tempore. τότε—κρουσθεῖσα*. cf. Meziriacus ad Ovid. T. I p. 448 sq. adde Virgil. l. c. *συνεργάζεται τε* cum Clavierio ac Porsono. *συνεργάζεται γε* Vulg. De *γε* et *τε* confusis Bastius ad Greg. Cor. p. 710. v. supra 25, 2. *τὸ τεῖχος pro τύχη* Mosq. *κατὰ—κρουσθεῖσα*. vidē adnot. ad 22, 6. In hunc lapidem *κιδαριστὴν* epigramma est in Anthol. Pal. II p. 710.

§. 2. *πολλῶ μᾶλλον* Vind. I cum lectione vulgata *μάλιστα* in margine. Ad *ὁ κολοσσὸς—Αἰγυπτίας* supplendum *ὄν*. *Syringes Aegypti fuerunt subterranei quidam et flexuosi recessus*, qui quem ad usum et a quibus structi sint, docet Ammianus Marc. XXII, 15 p. 324 Bip. adde Phrynichum in

Bekkeri Anecd. 64 et Schneid. Lex. gr. Deinde scripsi: εἶδον ἔτι καθήμενον ἄγαλμα Ἡλίου, Μέμνονα ὀνομάζουσιν οἱ πολλοί pro vulgato: ἔστι γὰρ ἔτι καθήμενον ἄγαλμα Ἡλείου Μέμνονα ὀνομάζουσι οἱ πολλοί. Namque pro ἔστι γὰρ est εἶδον in Vind. I et II, in Mosq. Vatic. ὁδόν ἔστι καθήμενον ἄγαλμα ἡλίου in codice Phralitae. *vidi* habet Dom. Calderinus, *Εἶδον γὰρ* Clavier. Idem coniecit Ἡλίου, ὃν Μέμνονα ὀνομάζουσιν, sed pronomine relativo opus non est; cf. I, 43, 2, ubi similiter pro relativo parentheticum est enunciatum. Nec Dom. Calderinus legit hoc pronomem vertens: *eum plerique eleusini memnonem vocant.* Ἡλίου etiam Valckenarius restitui voluit. ἔστι γὰρ ἔτι καθήμενον ἄγαλμα ἠχέϊον seu ἠχῆεν, Μέμνονα ὀνομ. οἱ πολλοί Scaliger coniecerat ad Eusebium f. 25. De loco, ubi Memnonis statua posita fuerit, Strabo XVII, 816 et Asclepiodoti Epigr. in Anth. Pal. II p. 759. An corrigendum καὶ ἐνθὲν ἄχρι Σούσων? Herodotus de Susis τοῦτο Μεμνόνιον ἄστν καλέεται V, 54. ἀλλὰ— ἦν *At vero non Memnonem Thebani dicunt, sed esse Phameno-phem indigenarum, aliquem, cujus hoc signum fuerit.* In Anth. Pal. T. II p. 879 est Φαμενώφ, indeclinabile. Similis Memnonis et Sesostris confusio notatur ab Herodoto II, 106. A Cambyse fractum esse hunc colossum, legimus etiam in Anth. Pal. I. c. hinc *dimidius Memnon* Juvenali XV, 5. ἔστιν ἀπερῶμιμένον Vind. Mosq. Dom. Calderinus, Clavier. ἦν ἀπερῶμι. Vulg. δὲ inter τὸ et λοιπὸν abest a Vind. et Mosq. ἀνίσχοντος ἡλίου βοᾷ. idem in Lucian. Tox. 27 et Asclepiodoti epigrammate laudato. μάλιστ' ἂν εἰκάσειέ τις etiam Clavier. Sic εἰκάσαις ἂν θηρευούση τὴν Ἀρτεμιν II, 29, 1. εἰκάσειέ iam Scaliger l. c. correxerat, et legitur in Exc. Codic. Palat. μάλιστα εἰκάσει τις Vulg. Deinde scribendum existimamus, ῥαγείση χορδῆ seu ῥαγείσαις χορδαῖς, atque ita Amasaem legisse, iam Sylburgius suspicatus est. *similem dixeris disruptae chordae lyrae aut citharae* Dom. Calderinus. De eodem Juven. XV, 5 *magicæ resonant ubi Memnone chordæ,* ubi Scholia male de aenea Memnonis statua, *citharam tenente,* narrant. Similia de alio Aegypti monumento saxeo et de saxis quibusdam Americae relata legimus in Litter. Bl. des Morgenbl. 1819 N. 53. Sonum hunc aëris vi in saxeam Memnonis basin, ex qua ille audiatur, effici credunt.

§. 3. οὐκ ante ἔφην haud dubie typhetarum errore omissum est in Facii ed. cf. 41, 5.

§. 4. *Periboea* (§. 1) Telamonis uxor, Ajacis mater. cf. Lobeckius ad Soph. Aj. 570 et Leop. ad Plut. Thes. 28. *Αἴ-αντα οὖν κ. λ.* cf. ad II, 29, 4.

§. 5. Apollo *δεκατηφόρος* de praedae bellicae decimis ei consecrandis. Callimacho h. in Del. 278 decimae ipsae *δεκατηφόροι* dicuntur. De artis operibus *Aegyptiis et Aegineticis* cf. Winckelmanni Opp. VIII p. 3 sqq. *Ἀρχηγέτης* ut conditor civitatis, quia Alcathoum in exstruendis Megarorum moenibus adjuverat. *ὁμοίως πάντα* Mosq.

§. 7. *Καλλιπόλιδος* recte. v. Bekkeri Anecd. p. 1192. *Ἐσχετόλις* Mosq. et hic et 43, 2. nec non Dom. Calderinus. Ad *ἐνέκαεν* Porsonus scripsit verbum *κάω*, haud dubie significans esse verbi *ἐγκάω*. Mox scribendum censemus: *παίσας ἐς τὴν κεφαλὴν τῶν ἀποθροφθέντων ἀπὸ τοῦ βωμοῦ ξύλων* pro vulg. *ξύλων*. *ξύλων* Schneider quoque cum Corayo voluit, et Amasaeus legit. *ἀποθροφθέντων* Vatic.

§. 8. *Θριγγὸς* Mosq. Vatic. *Θριγγὸς* voluit Camerarius; atque hoc reperitur V, 13, 1. VIII, 31, 2 et in Etym. M. *Θριγγὸς* Vulgata, est II, 15, 3. X, 38, 3 atque etiam II, 35, 7 in Vind. et Mosq. *ἐς τὰ Vat. ἐπὶ τὰ Vulg.* *ἄγειν* omisit Vatic.

C A P U T XLIII.

§. 1. *εἶναι καὶ Ἰριγενείας* Clavier. καὶ abest a Vulg. πρὸς τῇ *Σκυθικῇ* Vatic. Clavier. *ἐν τῇ Σκυθ.* Vulg. Letronnius πρὸς interpretans *in*, et vertens *les Taures peuple de Scythie*, non consuluit Herod. IV, 99, qui locus praeter cap. 103 maxime huc pertinet. *αἰτίαν* Clavier. *αἰτία* Vulg. *νιοῦ λέγουσι*, quae ante *γενέσθαι* Vulg. habet, Vind. Mosq. Clavier omiserunt assentiente Porsono. *mortis causam senectutem et Aegialei obitum* Dom. Calderinus. *τελετὴν* Vatic. De *Aegialei morte* Apollod. III, 7, 3.

§. 2. *Ἐν δὲ τῷ πρυταν.* Vulg. τῷ Mosq. omisit. Scripsi *τεθάφθαι μὲν — τεθάφθαι δέ.* nam μὲν, quod a Vulgata abest, Kühnius recte jussit inseri; sic 42, 2 *παρέσχε μὲν — παρέσχε δέ.* II, 6, 2 *τιτρώσεται μὲν — ἐτρούθη δέ.* I, 2, 4 *ἔχει μὲν — ἔχει δέ.* 16, 3 *ὕπελίπετο μὲν — ὕπελίπετο δέ.* 44, 11 *λέγεται μὲν — λέγεται δέ.* adde II, 21, 10. X, 32, 7. Herod. V, 94 *ἐδίδον μὲν — ἐδίδοσαν δέ.* 117 *εἶλε μὲν — εἶλε δέ.* Clavier scripsit *τετάφθαι* [μὲν] *Μένιππον.* Pro vulgato *τεθάφθαι* scripsimus *τεθάφθαι*, ut Vulg. I, 4, 5, et Porsono praeceunte. cf. Fischer ad Weller.

T. I p. 149. Matthiaci Gramm. gr. §. 36. Sic quoque apud Lycurg. c. Leocr. 30, 5. Pro Μεγαρέως Sponius (apud Meurs. de Popul. Att. v. Ἀχαρν.) scribi voluit Μεγακλέως (Μεγακλέους) propter hanc inscriptionem Athenis repertam: Μενίππος Μεγακλεος Ἀχαρνεὺς sed populi nomen adjectum hanc lectionem non commendat. Ἐχέπολιν. v. 42, 7. Ἀνακλήθραν Vind. Quam lectionem haec Etymologici M. p. 87 Lips. confirmant: Ἀνακλήθρις, πέτρα ἐν Μεγάροις. ὅτι ἡ Δήμητρα καθεσθείσα ἐπ' αὐτῆς ἀνεκαλεῖτο τὴν κόρην· καὶ ἐκ τῆς ἀνακλήσεως τὴν πέτραν ἀνακλητροίδα καλοῦσιν. In Vulg. est Ἀνάκληθρα. καὶ ante ἐνταῦθα omisit Vatic. εἰκότα Schneider commode in εἰκότα mutatum vult. τάφοι Μεγαρεῦσιν Vind. Vat. Clavier. τάφοι Μεγαρωῶσιν Mosq. τ. Μεγαρέων Vulg. Hoc Αἰσύνιον fuit diciturque §. 3 βουλευτήριον.

§. 3. Ὑπερίωνος — Σανδίωνος Mosq. Pandione Dom. Calderinus. τούτου — ἀλλήλων. cf. Dionys. Hal. V, 74. τῶν ἐξ δόξαν — παρὰ τῶν θεῶν Mosq. idem τῶν ante πλειόνων non habet.

§. 4. δὲ post μνημα Vat. inserit. αὐτὴν φασιν Mosq. Ὠπιδι ex ipso Pausania V, 7, 4 et Herod. IV, 34 sq. restituendum reposuit Clavier praeunte Wesselingio ad l. l. Herodoti, ubi pro Hecaira est Arge; ibidem, in quo Pausanias cum Callimacho ab Herodoto discesserit, a Valckenario indicatum est, qui pariter Ὠπιδι corrigit. ὄπη δὴ Vulg. ὄπηδὴ Mosq. De nomine Οὔπις multus est Spanhemius ad Callim. h. in Dian. 204. adde ex Schol. in Creuzeri Mel. I, 52 ἀμαλλοφόρον Οὔπιν. ἀπεκείροντο Clavier. ἀπεκείραντο Vulg. Totum hoc καθὰ — Ἀηλίων Dom. Calderinus omisit.

§. 5. ἔσοδον Mosq. εἴσοδον Vulg. Coeranum Pherecydes in Schol. Homer. Heyn. T. VI p. 648 non Abantis sed Chiti filium facit, Clitus autem fuit filius Mantii, Melampode nati. Duo hic Coerani distinguuntur; alter Polyidi pater, alter Polyidi filius. Ἀλιάδου Mosq. καθῆραι vulg. ὁ ante Πολύειδος deest in Mosq. De hoc Satyro Praxitelis ad 20, 1. Sylburgium sequutus post καλοῦσιν majorem, post ἐπονομάζοντες minorem distinctionem posui; contrarium est in Vulgata. Διονύσιον sine dubio mutandum est in Διόνυσον· simili errore V, 26, 3 e Dionyso Dionysius factus est. Vel Διονύσιον plane tollendum; nam Δασύλλιος, ὁ Διόνυσος, παρὰ τὸ δασύνειν τὰς ἀμπέλους Etym. M. et Phavorin. Εὐχύνωρ in Etym. M. p. 400 Πολυῖδου μάντιος υἱὸς dicitur. Κοιρανίου habet l. l. Vatic.

§. 6. Ἀφροδίτης πεποιημένον Vind. Ἀφροδίτη πεπ. Vulg. Πραξις de rebus Veneris; sic in Eurip. Hipp. 1004, ubi Scholiastes τοῦ λέχους οὐκ οἶδα πραξίν interpretatur. Aeschines adv. Tim. p. 28 in Biblioth. class. ἐπὶ μισθῶ τὴν πραξίν ποιούμενος et saepe sic ibidem. Similiter προᾶγμα, ut apud eundem p. 25. 29. Suada Veneris comes, ut I, 22, 3. et Mercurius faciendus in Horat. Od. I, 30. Παρηγόρα Vind. Mosq. Vatic. Παρηγόρος Amasaeo, Winckelmanno, Clavierio est *Consolatrix*, Goldhageno *die. ermahrende oder tröstende*; nobis videtur esse Πάρφασις, quae auctore Homero Iliad. XIV, 217 in Veneris cesto sedem habens ἐκλεψε νόον πύνα περ φρονεόντων, et forsitan eo differebat a Suada, quod huic ἔργα γάμοιο, illi ἔργα ἔρωτος ἐμέλησε. Παρηγόρον interpretari vel Χάρिता vel Πειθῶ, neque usus loquendi neque hujus loci nexus permittit. Loescherum divise legentem εἰ δὴ sequutus est et Clavierius, vertens » si toutefois ce n'est pas la même divinité sous trois noms différents « et Nibby, qui interpretatus est » seppure queste tre Divinità non sono che la stessa sotto nomi diversi. « Vulgatam εἶδη Amasaeus et Dom. Calderinus expresserunt, nec ea deserenda est, dummodo post Πόθος, ubi Vulgata virgulam ponit, plenius interpungatur. Sensus est: *ut nomina et potestates, quae iis tribuuntur, ita species (formae) iis sunt diversae*; εἶδη διάφορα Σκόπας ἔδωκεν αὐτοῖς, ὥσπερ τὰ ὀνόματα καὶ τὰ ἔργα, ἃ διδοῦσιν αὐτοῖς, διάφορά ἐστι. Sed ut Clavierii Nibbyique ratio everti, sic nostra confirmari videtur Ammonii loco, ubi ἔρως, πόθος, ἕμερος, ἔρῶν et ποθεῖν distinguuntur; adde Phavorinum v. ἕμερος et πόθος. Thom. Mag. v. ἐρῶ. Lennepii Etym. ἕμερος ergo κυρίως ἐπὶ ἐρωτικῆς ἐπιθυμίας, *de cupiditate*, quae spectat id quod adest, ὁ πόθος δὲ ἀεὶ λέγεται ἐπὶ ἀπόντων, *de desiderio*, quod pertinet ad non praesentia. Sic Theocr. X, 8 οὐδαμὰ τοι συνέβη ποθέσαι τινὰ τῶν ἀπεόντων; Denique ἔρως est non tantum ἐπιβολὴ φιλοποιίας (v. Schneid. Lex. gr.) sed etiam, ut cum Theocrito VII, 55 loquamur, εἴ τις ὀπτεύμενον ἐξ Ἀφροδίτης ὄνεται, seu φιλοῦντων ὁμόνοια. Gemina est, in quo nonnulli Erota, Himeron et Pothon expressos esse crediderunt. v. Winckelmanni Opp. I, 178. Alii contulerunt Plinii locum XXXVI, 4, 7: » Scopas fecit Venerem et Pothon et Phaethontem, qui Samothrace sanctissimis ceremoniis coluntur, « cum vero quomodo cum nostro concilient, haud scio an nondum invenerint.

§. 7. τὰ — ἔπη quae de eo a poetis narrantur. ὅμως ὄντα cum Clavierio. ὄντα, in Vulgata omissum, est etiam in

Vatic. qui ὅμως non habet. τοῖς Ἀργείοις Clavier. sed τὰ Ἀργείων res Argivorum. ἐπὶ Κροτώπου — φόνου τῆς Πωινῆς. Hanc fabulam fusius exposuit Statius Theb. I, 562 — 666. τοῦ πατρὸς ἰσχυρῶς Mosq. Schneider mavult ἰσχυρῶ quam quod Vulgata praebet, ἰσχυρῶς. Haec Πωινῆ fuit non *Furiarum una*, sed *monstrum quoddam caedis poenam repetens*, seu, si cum Democrito apud S. Empir. adv. Phys. IX, 19 loqui velimus, εἰδωλόν τι κακοποιόν, quod Statius ita pingit:

Monstrum infandis Acheronte sub imo

Conceptum Eumenidum thalamis: cui virginis ora
Pectoraque; aeternum stridens a vertice surgit

Et ferrugineam frontem discriminat anguis.

Pausanias, qui, ut ipse ait III, 15, 4, τὰς τιμωρίας οἱ παλαί-
οι ὀνόμαζον ποινας, vocavit lueni hic intelligendam Πωινῆν,
sed auctor epigrammatis in Anth. Pal. I p. 348 huc pertinentis
Κῆρα. In Lindavii libello Griechenland und die Griechen
p. 57 hoc legitur: »Die Griechen stellen die Pest unter ei-
nem Bilde dar, wie ihre Vorfahren es auch thaten. Es ist
eine alte, schwarzgekleidete Frau, die während der Nacht
auf jedes Haus, wo sie vorübergeht, ein tödliches Gift
haucht.« Cum Clavierio ἐς χάριν Ἀργείων pro vulg. Ἀργεί-
οις. Sic VII, 4, 5 ἐς χάριν Λαϊδάλου. ἐνταῦθα — ὁ τρίπους
deest in Mosq. Γερανίαν Vulg. cf. ad 40, 1. ὤπισθε Clavier, ut
Facijs conjecit. οἰκίσαι Vulg. De Tripodiscis Strabo IX,
394. adde ad Paus. I, 39, 4. γέγρῃ: ἐλεγεία κ. λ. cf. epigram-
ma modo laudatum: Anthol. Pal. I. c. ἐστὶν post πεποιοῦμῃ.
deest in Mosq. cf. 37, 4.

C A P U T XLIV.

§. 1. Ὀρσιππος sic etiam in Etymolog. Mag. p. 220
Lips. Ὀρσιππος Schol. min. et Ven. ad Hom. Iliad. XXIII, 683.
Ὀδδῖππος epigramma in Anth. Pal. II p. 843. Ex eodem
epigrammate huc maxime pertinente pro vulgato περιεξωσμέ-
νο scribendum fuit περιεξωσμένων sic Palmerius, Camer-
arius, Clavier. E proximis verbis φασὶ δὲ καὶ στρατηγοῦντα
ἕστερον τὸν Ὀρσιππον ἀποτεμέσθαι χώραν τῶν προσοίκων
petenda est et emendatio et interpretatio ejusdem illius, quod
modo excitavi, epigrammatis medii:

ὅς δὴ μάλιστα μὲν ὄρους ἀπελύσατο πάτρα

πολλὰν δυσμενέων γᾶν ἀποτεμνομένων.

Est enim, quod olim a nobis in Comment. Societ. Philol.

Lips. IV, 1 p. 8 propositum est, ex nostro Pausaniae loco in hoc epigrammate ἀποτεμνόμενος legendum pro ea, quod adhuc nescio quo pacto circumfertur, ἀποτεμνομένων. Nam sensus hujus distichi est: *qui longissime protulit patriae fines multam hostium terram auferens*. Alia leges apud Jacobsium in Anth. Pal. T. III p. 945. δοκῶ κ. λ. Pausanias videtur hic refutare eos voluisse, qui dicerent, ei non volenti in currendo excidisse περιζῶμα, in quibus fuit, quem sequuti sunt Schol. ad Homeri I. I. et Etym. M. auctor p. 220 Lips. qui etiam tradiderunt, eam ipsam ob causam victoria excidisse Orsippum. Iidem huic Orsippi cursum referunt ad Olymp. XXXII. et in Etym. M. Oro auctore Orsippus primus dicitur nudus Olympiae cūcurrissē. Dionysius Halicarnassensis Arch. Rom. VII, 72 p. 475 primum *Acanthium* narrans sine subligaculo cūcurrissē Olympiade XV, videtur hanc rem confudisse cum Acanthi victoria Olympica ἐπὶ τῷ διαύλῳ, quae incidit in hanc Olympiadem. v. Paus. V, 8 p. 394. Quod autem Homerus ipse d. I. ζῶμα vocat, id scholiastes postea περιζῶμα appellatum scribit. περιζῶνῃναι Mosq. Clavier. περιρῶνῃναι Vulg. cf. §. 4. ὡς ἀνδρὸς περιεζωσμένου δραμεῖν ῥᾶόν ἐστιν ἀνδρὶ γυμνῷ Clavier, nescio unde. Sic autem ἀνδρὸς περιεζωσμένον positum est pro ἢ ἀνδρὶ περιεζωσμένῳ. Quod quanquam ferri possit, cf. ad II, 9, 1, tamen fonte illius correctionis latente adhaerescimus Vulgatae, ῥᾶων δραμεῖν interpretantes: *expeditior ad currendum*. Haud dissimilia nostro sunt *celer sequi seu volvere, impiger vexare, ὠκὺς seu ταχὺς διώκειν*.

§. 2. εὐθείας vulg. κατιοῦσι τῆς ὁδοῦ· sic Xenoph. Cyrop. VII, 2 in. τῆς ἐπ' οἶκον ὁδοῦ ἑκαστος ἀπεχώρει· similiterque nos: *gchet eures Weges*. cf. Hermannus in Mus. Ant. stud. I, 1 p. 158. Προστατήριος Ἀπόλλων. cf. Hesych. Phavor. Sch. ad Soph. El. 637. Dorvill. ad Char. p. 349 sq. ἐκτραπέντα ἐκ τῆς ὁδοῦ· frequens Pausaniae formula. §. 6 ἐκτραπομένοις τῆς λεωφόρου. II, 36, 3 τοῖς ἐκτραπέσιν ἐκ τῆς εὐθείας. VIII, 44, 4 ἐκτραπέσιν ἐς ἀριστεράν ἀπὸ τοῦ χώματος. adde I, 38, 8. II, 22, 9. X, 35, 1. VIII, 11, 2 et ad III, 20, 3. Praeiverat Herodotus, quem vide II, 80. Simplex est ibid. IV, 12. cf. supra ad 4, 1. ἐστιν—ἀνευρ: scripsimus pro vulg. ἐστὶν—ἀνευρ. Antea putavi post ποιήσαντος verba *Ἀητὰ καὶ οἱ παῖδες* eliminanda esse; nunc assentior Sylburgii sententiae, inter ἀγάλματα et ἐστὶ interponendam esse puncti notam. Nibby bene: »In esso è un' Apollo—una Diana, una Latona, ed altre statue. Prassitele fece quelle che rap-

presentano Latona ed i figli. « ἄλλα ἀγάλματά ἐστι Πραξιτέλους ποιήσαντος, Ἀητῶ καὶ οἱ παῖδες Vulgata.

§. 3. Κάρνσιον Sylburgius conjecit pro vulgato Καρινὸν legendum, Goldhagenus autem opinatus est, Καρινὸν ductum esse de Care Megarensium rege cap. 39, 4 memorato; tum vero scribendum fuisset Κάριον, ut arx de eodem appellata Καρία 40, 5. Εἰλειθυιῶν Mosq. Vind. Vatic. Clavier. idem voluerat Boettiger in Ilithyia p. 25, ut VIII, 21, 2. Εἰλειθυιῶς Aldina. Εἰλειθυίας Francos. Kuhniana, Facii, Amasaeus et D. Calderinus. ἐπίδειξιν παρέχετο Vulg. sed παρείχετο jam Sylburgius correxit. ἐπίδειξιν παρείχετο Mosq. sed scribendum est ἐς ἐπίδειξιν παρείχετο. Sic Clavier et Porsonus. cf. II, 7, 1. 30, 9.

§. 4. ἐστὶν Νισαίου Vatic. Νισαίαν Vulgata. cf. ad 19, 5. ἐστὶ καὶ Μαλοφόρου Vatic. καταρῶνῆναι Mosq. Clavier. καταρῶνῆναι Vulg.

§. 5. παρήκει—Κρητῶν. De hac parva insula, Μινῶα dicta, v. Thucyd. III, 51. Strabo IX, 391. παρήκειν cum παρὰ ut h. l. etiam VI, 20 in. sed ibid. 19 in. cum κατὰ et Genitivo.

§. 6. Παγαὶ Clavier, ut §. 7 Aldina. cf. 41, 8. De scriptura v. Tzschuck. ad Strab. IX, 409 (446). Apud Pausan. IX, 19, 2 in. Vulgata habet Παγαὶ, sed Mosq. Πηγαὶ, ut h. l. Vulg. Pagae est apud Plinium IV, 11 p. 266. Bip. De earum positu v. Strab. l. c. et VIII, 380. et quod paulo post affertur: inter eas et Piraeum fuerunt circiter CCCL stadia eodem teste p. 391. Αἰγίοθαινα Steph. Byz. qui h. l. Pausaniae excitat, Xenoph. Hell. VI, 4, 26. V, 4, 18. Clavier, ut Berkelius, Camerarius, Volaterranus (in Ortelii Thes. geogr.) conjecerant. Accedunt codd. Mosq. et Vind. §. 8 et Aego-

sthenienses Plinii l. c. Αἰγίοθαινα Vulg. Αἰγίοθαινα Vatic. » the village of Porto Germano (ad sinum Corinthiacum) may be considered the ancient Aegosthenae. Beyond this village in the way toward Livadostro is another called Psatho, near which must have been the ancient Pagae. These places seem to have been situated in two gulphs formed by the projections of Cithaeron. » Gell's Itin. of Gr. p. 7.

§. 7. ὑπελείπετο Mosq. Vatic. ὑπελείπετο Vulg. Contrarium fuit 16, 3 extr. ἴσον Vulg. alibi ἴσον. De Αἰγάλει σπηλαίῳ iterum IX, 19, 2. Γλισάντι sic etiam in Vulgata IX, 8, 3. 9, 2. 19, 2. 3. sed Γλισάντα IX, 5, 7, ut apud Strabon. cf. Tzschuck. ad IX, 411. Hoc posterius est Homericum, v.

Iliad. II, 504. et Scholia, Eustathius atque Phavorinus τὴν μὲν ἀκρίβειαν προπαροξύνειν τὸ ὄνομα, τὴν δὲ συνήθειαν προπερισπᾶν tradiderunt. Adde σεσημειῶται ἐν τοῖς κρηλοῖς τὸ Γλισᾶς Γλισάντος περιττοσυλλάβως κλιθέν· ἔστι δὲ ὄνομα πόλεως ex Bekkeri Anecd. p. 1186. θάπτουσι κομισάντες Mosq. Παγὰς Aldina, Clav. cf. §. 6.

§. 8. Αἰγιοσθένεις Mosq. Vind. Αἰγιοσθένεις Vulg. cf. §. 6. ἐπιγραφασμένος ἐν στήλῃ. Ejusmodi artis opera sunt II, 20, 7. VIII, 9, 1. 2. 48, 1. 53, 5, ubi varia constructio notanda est; nam non modo ἐπιγραφασμένον ἐν στήλῃ sed etiam ἐπὶ στήλῃ, ἐς στήλῃν, et simpliciter στήλῃ dixit, et pro his etiam πεποιημένον ἐπὶ στήλῃ, ἐκτετυπωμένον ἐπὶ στήλῃ VIII, 48, 1. 3. Quibus formulis significari videntur effigies in columnis elaboratae et a fundo elevatae. cf. Heynii Ant. Aufs. I p. 14. ἐπιγραφασμένον a Plinio redditur. caelatum. vide 24, 7. τόδε δὴ ἄλλο Vatic. Ἐρινία τις κώμη (seu κώμη τις) Μεγαρίδος. Πausanias α' habet Steph. Byz. W. Gell in Itin. p. 11 ponit inter Megara et Κοντούρα. συμβάντι ὡς λέγεται ab Amasaeo, Goldhageno et Clavierio neglecta significant: quae (ύορς) eo quo traditur modo acciderit.

§. 9. *Via Megaris Corinthum ducens.* »The nearest road to the Isthmus is along the sea-shore, and the Scironian rocks.—the road from Megara into Peloponnesus is along a narrow cornice on the Saronic gulf, artificially formed in the rocks, which rise perpendicularly from the sea.« Walpolii Turk. p. 334. 341. De Telephane auleta v. quos laudavit Schweighäuser ad Athen. VIII, 351. λίθος κογχίτης marmo conchite Nibby. marbre à coquille Clavier. Muschel-marmor Goldhagenus, laudans Lesserum, qui hunc lapidem in Schwarzburgici ducatus agro Strausbergensi frequentem esse testatus sit. Schneider huc vocat λίθον κογχυλιάτην e Xenoph. An. III, 4, 10 videnturque ei hinc dicta signa Megarica Ciceronis ad Attic. I, 8 et 9. ἄλλον λίθου de alio seu vulgari marmore accipiunt.

§. 10. Σκίρων — ἐπολεμάρχει Clavier ut nos. Petrus Elmsley nimius fuit ad Eurip. Heraclid. p. 137 καὶ ἐς τόδε Σκιρώνην uncis includens. Σκιρώνην, ἤνικα — ἐπολεμ. Vulgata. Sed si ipsum viae nomen ponere voluisset Pausanias, haud dubie cūm Herodoto VIII, 71 dixisset Σκιρωνίδα· nam e Σκίρων fiebat Σκιρωνίς, non Σκιρώνη (cf. Strabo VIII, 380 et ibi Tzsch. IX, 391), ut Μεμνονίς, Ἴωνίς, Λακωνίς. In Eurip. Heraclid. 860 sunt πέτραι Σκειρωνίδες. De Scirone, Megarensium polemarcho, de quo cf. 39, 5, dicta est, ut Pau-

sanas refert, *Scironis via*, sed *saxa Scironia*, ut vulgo tradunt, de *Scirone latrone*. Qualis illa via fuerit, discimus e Strabone IX, 391. ex quo loco patet, eam per saxa Scironia apertam fuisse. adde Chandler. c. 44. Sponii Itiner. lib. 6. ὁδεύειν εὐζώνοις Mosq. δὲ post Ἀδριανὸς Vatic. omisit. ὡς καὶ μὲν ἄρματα—ἐλαύνῃ habet idem, sed ὡς καὶ ἦν ἄρματα—ἐλαύνηται Mosq. Vind.

§. 11. De *saxis Scironiis* Plin. H. N. IV, 7. Hemsterh. ad Lucian. I, 307. *Moluris* petra pars Geraniae. In Anthol. Pal. I p. 458 est *Μελουριάς*, sed in Schol. ad Lycophr. 229 *Μολουριάς*. ὡς ἀπὸ ταύτης κ. λ. cf. Apollod. I, 9, 1. 2. III, 4, 3. *Κλέαρχον* habet Tzetza ad Lyc. 229, sed *Λέαρχον* ab aliis dictum refert ad 22. λέγεται μὲν καὶ — λέγεται δὲ καὶ etiam Schol. Theocr. II, 3. ἐς τὴν Ἴνῶ Mosq. εἰς τ. Ἰ. Vulg. λιμὸν Vind. I. Amas. Clavier, ut Loescher conjecerat. λοιμὸν Vulg. οὐ τὸ θεῖον Mosq. Aldina, Amas. Facius, Clavier. οὐ τ. θ. Francof. Kuhn. βουλευσαὶ ἐπὶ τούτοις πᾶσι haec omnia *machinatam esse*. αὐτὴν pro αὐτὴν Mosq.

§. 12. *Σκίρος*—ἐτύγχανεν Vatic. ἠφίη Mosq. ἠφίη est etiam II, 5, 5. et cf. Etym. M. p. 177 (160) s. v. Ἀφίη. Auctore Plutarcho Thes. 10 crebrior fama fuit, Scironem latrocinia in viatoribus exercuisse; quod quoniam a vero non abhorrebat, quum seniori quoque aevo in his scopulis latrones viatoribus insidiarentur (v. Alciph. III, 70. Harduin. ad Plin. IV, 7. Chandler c. 44), Strabo etiam sequutus videtur IX, 391. De hac *testudine* cf. Sch. ad Eurip. Hipp. 979. adde Heyn. ad Virg. Cir. 466.

§. 13. Facius conjecit καὶ ὕσαντά τε ἀφεῖναι, et *Jovem plucendo eos a siccitate liberasse*, et hanc ob causam Ἀφέσιον (*Liberatorem*) vocari. Clavierius autem inter *Αἰγίνη* et *κομισαντα* posuit stellulam. Quibus nos missis φασὶ δὲ ἐπὶ—ἀνχημοῦ conjungimus cum praecedentibus Ἀφεσίον καλουμένου. dicunt vero cum ita nominatum esse de; nam καλεῖσθαι ἐπὶ τινος non rarum est. v. Obs. Crit. ad Hellen. nostra p. 10. Post *Αἰγίνη* autem plenius interpungimus, et cum Goldhageno *κομισαντα* interpretamur *cura dignatum* (κομίσαι apud Hesych. ἐπιμελείας ἀξιώσαι. adde Etym. M. p. 526, 47.) et ἀφεῖναι liberasse scil. a siccitate. Sensus: dicunt autem cum dictum esse de siccitate, quae quondam Graecis acciderit, quum *Aeacus ex oraculo quodam Jovi Panellenio in Aegina sacra faceret: illum autem cura eos dignatum liberasse*, et hanc ob rem *Aphesium dici Jovem*. Forsan ex poeta quodam, quem hac in re sequutus est, Pausanias sumsit *κομισαντα* et ἀφεῖναι.

Res haec repetitur II, 29, 6. Jovem Ἀφείσιον aliter interpretatur Etym. M: sed ita tamen, ut liberandi notionem adjungat.

§. 14. Προελθοῦσι Clavier, ut Sylburgius correxerat. *ubi processeris* Dom. Calderinus. cf. 37, 1. II, 23, 1. Προελθοῦσι Vulg. In loco caesi Eurysthei consentit cum Pausania Apollodorus II, 3, 1. Alia habet Euripides Heraclid. 859 et seqq. μετὰ ταῦτα pro μετὰ αὐτὸ Vatic. Ἐχέμον Francofurt. Kuhn. Facius, Clavier e Xylandri correctione. Ἐχέμονα Vind. Aldina, Dom. Calderinus; sed quum hic suspicio est, ne sequens littera *A*, similis litterae *A*, formae Ἐχέμονα originem dederit, tum *Echemus* vocari solet hic homo et in aliis Pausaniae locis et in Etymologico M.

E X C U R S U S

DE VIIS, QUAS PAUSANIAS IN ATHENIS
PERLUSTRANDIS VIDETUR SEQUITUS ESSE,
CUM DESCRIPTIONE ATHENARUM PAU-
SANIAE ATTICIS ACCOMMODATA.

Inprimis hic laudare debeo *On the topography of Athens* by Mr. Hawkins in Walpolii Turkey p. 475 — 516 et quod eadem de re diligentissime scripsit C. O. Mueller in Erschii et Gruberi Encyclopaedia T. VI p. 228 sqq. plurima enim his viris accepta refero, praecipue Muellero, cujus *Plan von Athen* nostra ejusdem urbis descriptio maxime sequuta est. Sed *The Topography of Athens with some remarks on its antiquities* by Lieut. Colon. Leake Lond. 1821 ad manum mihi non fuit.

Pausanias loquitur de duplici ad urbem aditu a Phalero et a Piraeo; ac de priore quidem, quae via Phalerica dicta est, cap. 1, 4. cap. 2, 1. de posteriore cap. 2, 2. Quae hic memoratur porta 2, 3. 4, est de Piraeo nominata, quam occidentali arcis lateri recta oppositam fuisse, Dodwellius quoque testatus est. Murorum hujus portae vestigia ad septentrionalem Musei radicem superesse idem refert. Ab hac porta ductae erant porticus ad Ceramicum 2, 4. Athenarum descriptionis, quam Pausanias nunc aggreditur, tres sunt partes distinguendae.

Pars I Ceramicum cum vetere ἀγορῆ et quaedam ultra eum comprehendens cap. 3—14, 4. A porticu regia ad laevam conversus adscendit ad Eponymos—cap. 5. ad varia simulacra, quae ibidem erant 8, 3 et ad Martis templum 8, 5. Hinc rediens descendit ad Odeum quoddam Ilisso vicinum, 8, 6. 14, 1, ad Enneacruron, et ad Cereris ac Dianae Eucleae templa trans Ilissum 14, 1. 4.

Pars II complectitur ea, quae arci erant versus caurum, septentrionem, ortum et euronotum. 14, 5—19 extr. Hanc

ordiens redit ad eandem illam porticum regiam, unde profectus erat in prima parte. cf. 14, 5 cum 3, 1. Inde progreditur ad templa Vulcani et Veneris Uraniae 14, 5. ad Poecilen 15. ad ἀγορὰν recentiorem 17. ad Gymnasium Ptolemaeum ac Thesei templum 17, 2. Hinc reversus ad ἀγορὰν recentiorem, confert se ad Castorum templum ei arcis parti subjectum, quae euroaquilonem spectat 18, 1. ad vicinum Aglauri fanum 18, 2. ad Prytaneum non procul ab eo remotum 18, 3. Quo relicto descendit ad inferiores urbis partes 18, 4. in quibus sunt Serapidis et Ilithyiae templa, templum Jovis Olympii, fanum Junonis Jovisque Panhellenii, et commune omnium deorum templum 18, 4 ad finem. A Jovis Olympii templo et vicino Pythii simulacro adscendit versus euroaquilonem ad Delphinium, quod in illa regione Castorum templo putatur ab ortu fuisse oppositum 19, 1. Huic Venus in hortis vicina 19, 2. extra murum ibi versus orientem Cynosarges 19, 3. infra hoc gymnasium fuit alterum, Lyceum dictum 19, 4. Accedit ad vicinum Dissum 19, 6, cujus per pontem transit ad Agras et Herodis stadium 19, 7.

Ex iis, quae Stuartus in *Antiquities of Athens* T. III p. 20 et T. I p. 8 hac de re scripsit, satis erit partem excerptam hic interposuisse: »Returning thence (from the Cynosarges) he descends along the banks of the Ilissus in the Agrae, and concludes this perambulation with an account of the stadium of Herodes Atticus. — Pausanias having finished this tour, immediately commences his account of an other tour, on which he proceeds from the Prytaneum.«

Parte III perlustrantur ea, quae proxima arcis versus meridiem erant, et arx ipsa, quibus mentio adjungitur Areopagi versus caurum arcis oppositi 20—29, 1. Initium facit a Prytaneo, quod parte secunda tetigerat; ab hoc descendit ad subjectam viam tripodum, eamque ab ortu versus occasum persequutus 20, 1, ad Bacchi templum antiquissimum 20, 2; ab eo adscendit ad Perichis odeum (v. adnot. ad 20, 3) et ad theatrum Bacchi 20, 3. 21, 1, australemque arcis murum 21, 4. 5. quem legens progreditur versus occasum ad Cali sepulcrum, et Aesculapii, Themidis ac Cereris Chloës templa 21, 6—22, 3. cf. adnot. ad 21, 6. Sequitur arcis descriptio 22, 4—23, 4. unde transit ad Areopagum et vicinum Furiarum templum 23, 5. 6.

A D N O T A T I O N E S
AD PAUSANIAE CORINTHIACA SEU
LIBRUM SECUNDUM.

Hunc secundum librum Pausanias ipse vocat τὴν Κορινθίαν συγγραφὴν V, 18, 2, quanquam exigua hujus libri pars cap. 1—5, 4 de Corintho est. Sex alias ejusdem partes suis scriptor nominibus distinguit, quae deinceps indicabuntur ad cap. 5, 5. 8, 2. 15 princ. 18, 5. 26 princ. 29, 2. Corinthiaca scripserat Pausanias ante Laconica (vide III, 10, 6 extr.), Messenica (IV, 2, 3), Eliaca priora (V, 18, 2), Arcadica (VIII, 25, 6. 52, 2), Bocotica (IX, 5, 2), et haud dubie ante reliquos horum commentariorum libros, exceptis Atticis, imperante, ut videtur, Hadriano. cf. adnot. ad II, 27, 7. Corinthiaca praeter *Theseum* (v. Etym. M. v. Ἀρνη) scripserat *Eumelus* Corinthius, quanquam Pausanias incertum reliquerit, an hujus Κορινθίας συγγραφῆς Eumelus vere auctor fuerit. cf. Pausan. II, 1, 1.

C A P U T I.

§. 1. De proverbio ὁ Διὸς Κόρινθος Démonis Fragni. p. 20. 82. ἐπεὶ δὲ Εὐμηλὸς τε Mosq. Vatic. nam et Eumelus Dom. Calderinus. An legendum ἐπεὶ Εὐμηλὸς γὰρ quoniam Eumelus quidem— dicit, qui, ipse Corinthius, opponitur Κορινθίων τοῖς πολλοῖς. De Eumelo cf. Groddeckius in Biblioth. der alt. Litt. u. K. II p. 94. sqq. Larcheri Can. Chronol. et ad Pausan. V, 19, 2 adnot. Clemens Alex. Strom. I p. 333 habuit eum aequalem Archiae Syracusarum conditori, quae Olymp. V feruntur conditae esse. ὃς καὶ ἔπη Mosq. Vind. Clavier. ὃς καὶ τὰ ἔπη Vulg. ἡ γραφή pro ἡ συγγραφὴ Vat. ἡ Κορινθία συγγραφὴ Eumeli et ejus Κορινθιακά an idem opus fuerint, dubitare licet; namque τὰ Κορινθιακά non soluta sed vincta oratione scripta de rebus antiquissimis Corinthi fuerunt (v. Groddeckius, Schol. Pind. Ol.

13, 74. Tzetz. ad Lycophr. 174. ubi Vulgata τοῦ Κορινθίου non fuit mutanda), sed ἡ Κορινθία συγγραφὴ opus denotat prosaicum. Quum vero Pausanias II, 3, 8 ex Eumelo asserat, quæ in ejus Κορινθιακοῖς legebantur, satis se probat nobis Groddeckii conjectura, illam Κορινθίαν συγγραφὴν, quam Pausanias noverit ac consuluerit, nihil fuisse nisi epitomen quandam prosaicam a Grammatico aliquo recentiore ex antiquo Eumeli carmine, τοῖς Κορινθιακοῖς, concinnatam. Quare dubitasse etiam Pausanias videtur, an ipsius Eumeli esset ista συγγραφὴ. neque nisi hanc epitomen suspiceris Clementem Alexandrinum legisse, quippe qui Strom. VI p. 629 A. scripserit: τὰ Ἡσιόδου μετέλλαξαν εἰς πεζὸν λόγον, καὶ ὡς ἰδιὰ ἐξήνεγκαν Εὐμηλὸς τε καὶ Ἀκουσίλαος οἱ ἱστοριογράφοι. Cum iis, quæ h. l. Pausanias ex illo opere affert; cf. Eumeli versus apud Schol. Pindar. et Lycophr. II. II. adde Phavor. v. Ἐφύρηθεν, qui suâ hausit e Schol. Apollon. IV, 1212, ubi tamen in Schol. Paris. Σιμωνίδης, non Εὐμηλός, legitur. De istis καὶ ἀπὸ μὲν κ. λ. cf. ad 3, 8.

§. 2. καὶ οἱ Κορίνθιοι Mosq. Vind. Clavier. καὶ Κορίνθιοι Vulg. Μομμίου. v. ad 2, 2. ἡγουμένου τῶν ἐπὶ στρατοπέδου Ῥωμαίων Vulgata. Sunt forsàn qui putent, ellipticam hanc esse loquutionem, et animo addendum ἐλθόντων seu συνελθόντων. sed haud dubiè est corrigendum — τῶν ἐπὶ στρατοπέδου Ῥωμαίων. Sic X, 1, 3 κατάπληξιν τοῖς ἐπὶ στρατοπέδου τῶν Φωκίων τηλικαύτην ἐνεποίησεν. Eodem modo corrigit Schneider. Dubius inter στρατοπέδου et στρατοπέδω haesit Corayus. De *Corintho* et *Carthagine* per Caesarem *restitutis* v. Strabo VIII. 382 (280), Plutarchi Caesar 57.

§. 3. *Corinthiae orditur enarrationem*: relicta enim Attica et Megaride pergīt in Corinthiam, ejus primus locus ex Attica venientibus *Cromyon* fuit, quondam Megarensibus subjectus (v. Strabo VIII, 380) et in isthmi finibus orientalibus, seu inter isthmum et viam Scironiam positus. Ab agro Diodorus Sic. XII, 65 distinguit τὸ φρούριον, quod belli Peloponnesii tempore ibi fuit, quod Gellius in Itin. of Gr. p. 2 in orientali isthmi latere inter Corinthum et Kasidi ponit. Scripsi *Κρομμῶν* ob derivationem a *Cromo* (v. Wessel. ad Diod. Sic. IV, 59) et quia prima corripitur syllaba in Ovid. Met. VII, 435. *Κρωμύων* Vulg. sed *Κρωμμύων* Clavier, quod Facius voluerat. ἀπὸ τοῦ *Κρώμου* Vulg. sed *Κρόμου* jam Sylburgius voluit. Articulum ante *Κρόμου* deleui. cf. Sturzius de Nominib. Graecor. III, p. 14 sqq. τραφήναι λέγουσι

καὶ τὸν λεγόμενον Θησέως Πιτυοκάμπτην, καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τύπον ἐστὶν ἔργον Vulgata; sed de pityocampta paulo post exponitur. τραφήναι φασὶ Φαιάν, κατὰ τὰ ἔπη, ὅν· καὶ Θησέως ἐς αὐτὴν ἐστὶν ἔργον Clavier. eo loco porcam cromyoniam altam fabulantur, quam in Thesei laboribus numerant Dom. Calderinus. Similiter Loeschier hujus apri mentionem desiderans vertit: *Hic alitam ferunt suam Cromyoniam, quae inter Thesei certamina refertur: nobilem item illum latronem a flectendis piceis Pityocamptem dictum.* τραφήναι φασὶ καὶ τὰν λεγομένην Vatic. In Mosq. est Θησέως κατὰ τὰ ἔπη, deinde vacuum spatium, et postea ταύτην ἐστὶν ἔργον. Clavier edidit Φαιάν, ut est in Plut. Thes. 9, sed Φαῖαν suppeditat Stephanus Byz. et ita distinguitur ab adjectivo φαιά. φαιὸν enim χρώμα σύνθετον ἐκ μέλανος καὶ λευκοῦ, ἤγουν μύρινον Etym. M. Mox in Cod. Casaub. perperam suadetur, ut Θησέως deleatur. προῖουσι δὲ Mosq. Vatic. προῖουσι γὰρ Vulgata. ἄχρι γε ἐμοῦ Porsonus corrigit. ἡ πίτυς denotat illam notam, ex qua praemium Isthmiorum victoribus dabatur. Clavier reddidit: *un pin.* πεφυκει Mosq. Post αἰγιαλὸν minorem distinctionem posui. In hoc orientali litto-
re *Melicertae* ara fuit ultra Schoenuntē versus euroaquilonem. v. Gellii Itiner. of Greece p. 2. ἀγῶνα ποιεῖν ἐπὶ τινὶ est etiam in Philochori Fragm. p. 30. Caeterum ad ista ἐς τοῦτον τὸν—'Ισθμίων cf. ὑπόθεσιν Pindari Isthmior. praecipue tertiam, et Pausaniam ipsum I; 44, 11. adde Not. ad Hellenica p. 111.

§. 4. ἦλκε pro εἶλκε Vatic. διέσπᾶτο ὁ δεδεμένος desunt in Mosq. εἶναι κακούργων Mosq. ἐκάθηρε Vulg. ἐν Ἐπιδαύρω τῇ ἱερᾷ corruptum esse rati scribendum censemus ἐν Ἐπιδαυρίῳ τῇ χώρᾳ seu ἐν Ἐπιδαυρίᾳ. Vaticanus ἐν ante Ἐπιδαυρ. omisit.

§. 5. ἐς τὴν ἐπὶ Κεγχρέας Vulg. Forma Κεγχρέαι est apud Steph. Byz. ac Ptolemaeum; in priore similiter est Κεδρέαι. Accentu mutato scribitur Κεγχραιῖ VII, 6, 4. apud Strabon. VIII, 380, Suidam, in Actis App. 18, 18. Rom. 16, 1. Diod. S. XV, 68. XI, 16. Lucian. quomodo hist. conser. 29. Alia forma est Κεγχρεῖαι cap. 2, 3. in Steph. B. v. Ἀλνεία. Pro Accusativo hic jam Schneider et Letronnius voluerunt Dativum poni. Λεχέω Vatic. τοῦτο — χώραν. hoc (refer ad praecedens enunciatum) facit ut quod intra isthmum est, sit continens. ὅς δὲ ἐπεχείρησε κ. λ. Locum hunc illustrat Plinius H. N. IV, 5 p. 262 Bip. προαπέλειπε Vatic. quod hujus verbi tempus est X, 20, 2. διορύσσων τὸν Ἰσθμὸν Corayus bene emen-

davit. ἤροξαιτο cod. Phralitae. προεχώρησε ἀρχὴν Mosq. προεχώρησε ἔργον Vind. προεχώρησαν ἀρχὴν Vulg. Quum, ut e Plinio discimus, plures perfodere navigabili alveo has angustias tentaverint, pluralem numerum non censui movendum esse. Locum, ubi Nero hoc molitus sit, Gellius in Itin. of Gr. p. 9 suspicatur a Corintho unius horae spatio deficiente quarta parte remotum fuisse in via ad Geraniam ducente. De *Mimante* Strabo XIV, 645. μόνον τοῦτο οὐ προεχώρησε τῶν ἔργων scripsimus e cod. Paris. Phralitae. — προεχώρησεν ἔργον Clavier. — προεχώρησε τὸ ἔργον Vulgata. χαλεπὸν h. l. ἀμήχανον, quod posuit Herodotus IX, 16. τὰ θεῖα βιάσασθαι conferendum cum βία θεῶν.

§. 6. Τὸ δὲ πρὸ Τοῦτο δέ. Forsan scribendum ἐμοὶ δοκεῖν. cf. ad II, 14, 2. δόντα Vind. Mosq. Clavier, Facius. δόντος priores. Similis locus est I, 39, 5. adde II, 4, 7, ex quo posteriore loco patet, quid hic sit ἡ ἀκρὰ ἢ ὑπὲρ τῆς πόλεως.

§. 7. Templi, quod Neptunus in Isthmo habuit, mentionem Philostratus quoque fecit in v. Soph. lib. 2 p. 550. Ruinas superesse narrat Chateaubriandus in Reise von Parn. Jerusal. I p. 91 sq. Ad viam, quae a Corintho ad stadium hic memoratum et ruinas hujus templi ducit, faciendam opus est duabus horis et duodecima horae parte. v. Gellii Itin. of Greece init. Sunt hae ruinae prope Schoenuntem in orientali

isthmi latere. στίχου Mosq. Vind. ἐπὶ στοίχου est etiam V, 26 extr. cf. Pollux V, 4 de oleis, quae στοιχάδες dicebantur. λευκοὶ pro χαλκοὶ Mosq. De *Tritonibus* IX, 21. τὰ δ' ἔνδον κ. λ. Accuratius quam Philostratus l. c. ἐλέφαντος καὶ οὔτοι Clavier. De hoc curru et *symplegmate* Quatremère-de-Quincy in

Jupiter Olymp. p. 370. ἀπειλογασται pro ἐπέιργ. Vatic. ποιμαίνεσιν Aldina. * ποιμαίνεσιν Francof. Kuhniana, quas nos sequuti sumus. ποιμαίνεσιν Vind. Mosq. Vatic. apud * *Paemencenses* Loescher. Sylburgius coniecit: Ποιμαίνισι (quibus sub Poemenidum cognomine delubra fuerint dedicata, derivato illo vel a Poemene, Ponticae regionis monte, vel a Poemaenio, monte Macedoniae. v. Steph. Byz.) seu Ποιμανδρίσι a Poemandro aut Poemandria civitate, quod nomen olim Tanagra habuerit; Kuhniius autem πρὸς seu ἐπὶ λιμένειν, quod reliqui sequuti sunt et posterius recepit Clavier. Etiam in Philostrati vita Apoll. IV, 5 dicuntur Nereides frequenter accedere ad Achillis sepulcrum in Troade. Δωτοῦς Mosq. Vatic. Dotus. templum est consecratum Dom. Calderinius. Δωτοῦς Vulg.

Δωτοῖ Clavier, ut Canter Nov. Lect. IV, 1 conjecerat. *Δωτο* nota est ex Homeri Iliad. XVIII, 43 et Hesiodi Theog. 248. *Gabala*, si nomen non corruptum, sunt Syriae. v. Strab. XVI, 753. Steph. B. Selden de Diis Syr. 228. Apollodorus III, 7, 7 narrat Eriphyles monile et peplum Delphis dedicatum esse. ἐπὶ τῷ παιδί λαβεῖν· sic etiam apud Apollod. III, 7, 5, ubi de eadem hac re agitur, ἐπ' αὐτῷ δῶρα εἰληφνύϊαν legendum est pro ἐπ' αὐτόν.

§. 8. Τοῦ—βάθροφ· cf. 3, 1 et I, 27, 5. Post ἄλλα distinximus. ἀγάλματα Mosq. Vind. simulacra tranquillitatis et maris Dom. Calderinus. ἄγαλμα Vulg. cf. I, 23, 5.

C A P U T II.

§. 1. ἄγαλμα Mosq. ἔστι δὲ—καλούμενον interpretandum est: ἔστι δὲ καὶ ἄλλο χωρίον τοῦ περιβόλου, "Ἄδυτον καλούμενον. Etymologicum M. et Gudianum ἄδυτα interpretantur οἶκος ὑπόγειος. Formam ὑπόγειος in Schneideri Lex. pr. praetermissam in silentio codicum hic non ausus sum exterminare, quum illa etiam ad Gregor. Corinth. p. 516 ex Pseudo-Herodiano asseratur, quanquam ibi subijuncta dubitationem aliquam moveant. διαφυγεῖν τοῦ ὄρκου nihil potest esse nisi: *perjurii poenam effugere*, quanquam ὄρκος per se non est *perjurium*, ut Graevius in Lect. Hesiod. p. 594 ostendit. Sed similiter in Homeri Odyss. XIX, 396 Antolycus alios dicitur superasse κλεπτοσύνη δ' ὄρκω τε. cf. Not. ad Hellen. p. 262. In Vat. est ἔστιν οἱ μηχανῆ δ. τ. ὄ. unde Schneider scribendum censet οὐδεμιᾶ ἔστιν οἱ μηχανῆ διαφυγεῖν τ. ὄ.

§. 2. καὶ δὴ atque etiam. Post ἀρχαῖον Clavier quoque distinxit. Pausanias *aram Cycloporum* vocat ἱερόν. θύειν ἐπὶ τῷ βωμῷ etiam 31, 5. sed ἐπὶ τοῦ βωμοῦ 12, 1. 35, 2. VI, 20, 3. Herod. VI, 81. Similiter κατεῖν ἐπὶ τοῦ βωμοῦ Paus. II, 10, 1. 11, 7. τάφους δὲ omisit Vatic. οὐκ ἂν οὐδ' εἰ ζητοῖη τις ἐπιλεξάμενος εὔροι τὰ Εὐμήλου Vulgata. Nos Clavierium sequuti sumus. Vaticanus εὔροι omisit et τὰ Εὐμόλου assert. ὑπὸ Σισύφου Vatic. ὑπὸ τοῦ Σισ. Vulg. τὸν δὲ οὐκ λ. Si hic locus mutilatus non est, pro ἐφ' ἑαυτοῦ necesse est ἐπ' αὐτοῦ scribatur. ἀναστάτων Mosq. Vulgatam ἀναστάντων ὑπὸ M. tuetur Thueydides VI, 7 ὑπὸ Αἰγύων ἀναστάντες. Μομμίου e Sylburgii correptione pro eo, quod ante eum legebatur, Μεμμίου et hic et cap. 1, 2.

§. 3. Κορινθίοις τοῖς ἐπινείοις. Hujus duplicis Dativi exempla alia sunt V, 4, 2. VIII, 26, 4. in quibus Dativum no-

minis proprii communi loquendi consuetudine in Genitivum verti, monuit jam Sylburgius in Kuhn. ed. p. 930. a. *Κεγχραίας* pro vulg. *Κεγχραίας* Vind. *θυγατέρα εἶναι Πειρήνην* Mosq. Vat. — καὶ *Πειρήνην* Vulg. Cenchrearum portus novem milliariis Britannicis Corintho distat, ut refert Williams. *Κεγχραίας* et postea *Κεγχραῶν* Vatic. Forsan legendum μετὰ δὲ αὐτὸν, ut referatur ad ναόν· idem videtur sensisse Clavier. Similis confusio §. 7. 3, 3. Pro vulgato ἐπὶ τῷ ῥεύματι Kuhnii legendum esse opinatus est ἐπὶ τῷ ζεύγματι, intelligens in portu structum aggerem et in mare excurrentem, ubi naves appellerent forumque esset nauticum; quod placuit Valckenario et Clavierio, qui posterior vertit: *sur la levée, qui s'avance dans la mer après le temple de la deesse, un Neptune.* Facius maluit ἐρύματι in margine, aggere; sed melius nobis quidem videtur esse, quod in der Neuen allgem. deutsch. Bibl. XXII, 1, 1 propositum est: ἐπὶ τῷ χώματι· nam *χώμα ἐν θαλάσῃ* *χώσαι* legitur II, 29, 7, et *περὶ λιμένα χώμα ἐν θαλάσῃ* apud Herod. III, 60. In partibus portuum Pollux IX, 5 recenset δαίγμα, *χώμα*, *ἐμπόριον*. Hoc *χώμα*, agger, videtur alterum istius portus brachium fuisse, sequitur enim κατὰ δὲ τὸ ἕτερον πέρασ τοῦ λιμένος. Clavier voluit *πέρασ τοῦ λιμένος*, sed *κόλπου* et *λιμένος πέρασ* jam Sylburgius e III, 22, 9. 24, 1 laudaverat. in alio portus brachio D. Calderin. ἀπαντικὸν hic etiam pro vulgato ἀπ' ἀντικὸν Clavier. cf. IV, 33, 5. X, 9, 4. 10, 2. VII, 4, 1.

§. 4. *πρὸς τῇ πύλῃ*, quae erat τοῖς ἰουδαίοις ἐξ Ἰσθμοῦ, seu *τῇ φερούσῃ εἰς Ἰσθμόν*, ut loquitur Diogenes Laert. VI, 73. *Κράνειον* scribitur etiam in Diog. Laert. VI, 77, Suida, et Alciphron. Epp. III, 60. Lucum cupressorum et gymnasium, quod in eo fuit (v. Diog. L. I. I. Timaei Lex. et Athen. XIII, 589), communi nomine vocarunt *Craneum*. *Μελανίδος* pro vulgato *Μελανίδος* et hic et VIII, 6, 2 scribendum fuit, ut est IX, 27, 4 atque apud Athen. XIII, 588, ubi cf. Schweigh. Accedit cognominis origo a Pausania indicata VIII, 6. *Laidem* in *Craneo sepultam fuisse* testatur epigramma Anthol. Pal. I p. 370 sq. sed negat Athenaeus XIII, 589 ex Timaeo narrans, eam in Thessalia occisam propter Peneum sepultam esse. Huic quoque famae, Nostro non ignotae, summi testimonium est in Anthol. Pal. II p. 865. Verum non *unam Laidem fuisse*, sed *duas* saltem, *unam Siculam*, quae Hyccaris orta Corinthum fuerit venundata, alteram vere *Corinthiam*, post Palmerium ad h. l. et p. 524 imprimis Hemsterhusius ad Arist. Plut. 179 p. 58. 60 docuit. adde Schweigh. ad Athen. I. c. ᾧ δὲ — πο-

σιν. hoc interpretatus est Facius in Excerpt. e Plutarcho p. 227. ἄλλη pro ἄλλο Vatic. Vulgatam φαρμένων cur retinerem, nulla causa fuit idonea. Clavier reddidit *On montre. και* inter γὰρ et ἐς deest in Mosq. De *Hippostrato* Palmerii Exerc. De *Hyccaris* seu *Hyccaro*. Stephanus Byz. h. v. et s. v. *Εὐκαρπία*. *Γυκαρίων* Mosq. ὑπερβαλέσθαι Clavier, ut Sylburgius correxerat. ὑπερβάλλεσθαι Vulg. οὕτως παρὰ Vulg. ὡς — *Λαίδος*. Scriptor significat, sua adhuc aetate Corinthios contendere, Corinthiam fuisse Laïda. Stephanus Byz. l. l. de eadem loquens addit: ἦν οἱ πολλοὶ Κορινθίαν φασί. nominatim Polemo et Strattis. v. Stephanus v. *Κραστός* et Athenaeus l. c. ἀμφισβητεῖν simpliciter cum Genitivo etiam 16, 5. 18, 6. X, 34, 2, sed ea potestate, ut sit sibi tribuere; vindicare aliquid alijs contradicentibus.

§. 5. usque ad 5, 3 de ipsa *Corinthi urbe*, et primum de foro usque ad 3, 2. De spatio inter Corinthum et Megara ad I, 40, 1. Homero est *Corinthus ἐν μυχῷ Ἀργεός* Iliad. VI, 152. Plinio autem IV, 5 *sexagenis ab utroque latere stadiis*. *Λόγου* — ὕστερον, pro "A seu Ὅποσα δὲ λόγον ἄξιά ἐστιν ἐν τῇ πόλει, τούτων τὰ μὲν — τὰ δὲ πολλὰ ἐπὶ κ. λ. ἐρυθρῷ" Mosq. [τὸν μὲν] *Λύσιον*, τὸν δὲ *Βάκχ*. Clavier, ut Kulmius conjecerat. Sed μὲν cum articulo saepe a Nostro omitti constat. cf. ad III, 11, 8. ut ambigua brevitatis ei obijcienda non fuerit. De cognomine *Λύσιος* IX, 16, 4. Gesner ad Orphei Fragm. XVI. Erant etiam *τελευταὶ λύσειοι*. v. Hesychius. *Lysius* Sicyone quoque cultus est. v. 7, 6. Pro vulgato τόνδε scribendum τὸν δέ, quod ante Clavierium Sylburgius vidit. *Βάκχειον* (in Orph. 53 (52) *Βακχῆϊον*) Diodorus Sic. IV, 5 eum cognominatum tradit ἀπὸ τῶν συνεπομένων *Βακχῶν*, ubi *Βακχεῖος* scribitur. cf. c. 7, 6. Nobis videtur esse *ιάχων*.

§. 6. και ἐγὼ γράψω Clavier. ego quoque scribam Dom. Calderinus. και ἐγὼ γράφω Vulg. καθελκῦσαι etiam Mosq. καθελκῦσαι Vulg. ἄλλο ἄλλῳ Vatic.

§. 7. *Τύχης ναός, ἄγαλμα* Vulg. παρὰ δὲ αὐτὸν Clavier, ut Facius conjecerat. παρὰ δὲ αὐτὸ Vulg. cf. ad §. 3. ἐν ταύτῃ pro ἐπ' αὐτῇ Vatic. De Apolline *Clario* lectorem ad Spanhemii Comm. in Callim. h. in Apoll. 70 possumus rejicere. Distinctionem post *χαλκοῦς* non movi, nam et Apollinem et Venerem hanc Hermogenis opus fuisse, mera est Junii opinio in Catalogo pictorum, neque de hoc Hermogene quidquam apud alios legitur. *χθόνιος* 24, 5 *καταχθόνιος* dicitur. Τὸν δὲ refert Sylburgius p. 929 ed. Kulm. ad enalla-

gas. ἐν ὑπαίθρῳ exemplis illustratum dedit Lobeckius ad Phryn. 252.

C A P U T III.

§. 1. τῷ βάρῳ — ἐπειρασμένα. cf. II, 1, 8. I, 27, 5.

§. 2. *Duac vias ex foro; de priore usque ad θεῖ τοῦ Πηγάσου §. 5. de altera §. 5. τὴν ἐπὶ Λεχαιῶν Vind. Mosq. Clavier. τὴν ἐπὶ Λεχαιῶν Vulg. ἐπὶ versus in locorum nominibus nunquam cum Accusativo, ut §. 5. 24, 6. 25, 1, frequentius cum Genitivo junctum videtur. cf. 3, 4. 6. 2. 24, 8. I, 38, 8. Fuerunt igitur haec propylaea ante eam fori partem, quae spectabat Lechaeum. An vero haec quoque, ut Atheniensia, Aegyptiacorum dicentur imitamina? εἰσιούσιν petentibus propylaea. Valckenarius hic laudavit Abresch. Thucyd. 539.*

§. 3. *Metὰ δὲ αὐτὸ ante Facium, qui αὐτὸν e Vind. et Mosq. restituit. Pirene, ut ait Strabo VIII, 379, fons fuit sub vertice Acrocorinthi effluxu aperto carens, semperque plenus aquae pellucidae ac potabilis. Eodem teste erant qui dicerent, inde et ex aliis quibusdam per cuniculos sparsis venulis ad radicem montis fontem arctatum erumpere, qui effluat in urbem. Quod idem se audisse testatur Pausanias II, 5, 1. In nostro loco est Pirenes ἔκρουσις ἐς τὴν κάτω πόλιν ornata aedificio intelligenda. Formae ὑπαίθρος exempla attulit Lobeckius ad Phryn. 251. βάπτειν Phavorinus quoque interpretatur χρώζειν, χρωματίζειν. Locus χαλκός γε οὐκ ἔστι Loeschero videbatur depravatus, non item aliis. γε inter χαλκός et οὐκ Mosq. Vind. Clavier omiserunt. Nibby non male vertit: affermano, che il bronzo detto Corintio, mentre è infuocato e caldo, riceva da quest' acqua il colore. Imperciocchè i Corintj non hanno bronze. ἔστι γε δὴ καὶ Vulg. γε abest a Mosq. ἔτι δὲ καὶ Clavier. ἔστι τε δὴ καὶ Porsonus. περίβολος, septum, in quo hoc Apollinis simulacrum positum fuit. τὸ Ὀδυσσέως Vind. Mosq. Vatic. Angelicus, Clavier, Porsonus. τὸ τοῦ Ὀδυσσ. Vulg.*

§. 4. *Redit in viam, quam ingressus erat §. 2. ἐπὶ Λεχαιῶν Vind. Vitium εὐθείαν e Kuhniana in próximas edd. transiit. εὐθείαν Ald. Francof. Mercurius ἡριόφορος est IV, 33, 5. V, 27, 5. IX, 22, 2. cui ultimo loco Pausanias ut nostro addidit interpretationem, quod de eodem in τελετῇ Μητρὸς narratur, silentio premens, τὸν δὲ — οὐ λέγω. fida si-*

lentia sacris Cybeles Virg. A. III, 112. Lobeckio iudice De *Mysteriorum graecorum* argumento P. II hic λόγος ἐν τελετῇ *Μητρὸς λεγόμενος* est nulle haud sane verecundus de testiculis arietis a Mercurio ad placandam Cereris iram projectis, quo illa induceretur ad credendum, stupratorem suum, Jovem, hanc sibi ipsum admissi flagitii irrogasse poenam. α Idem laudat Clement. Alex. Adm. p. 11 Sylb. et p. 6 Alexandri opinionem explodit. Quod si sequamur, videtur *Δήμητρος* pro *Μητρὸς* scribendum esse, quod Kuhnius jam voluit. Praeterea, si placet, cf. Boettigeri Vasengem. I, 2 p. 97 sq. Winckelmanni Vers. e. Allegorie cap. 2 p. 40. Mitscherl. ad Horat. I, 2, 41.

§. 5. De *lapicidinibus Croccarum* cf. omnino III, 21, 4. ex quo loco et ex Stephano *Κροκείαις* scribendum fuit; idem voluerunt Berkelius ad Stephanum, Meursius in Lacon. II, 18, Ortelius in Thes. geogr. et Facius. in *glareis* Dom. Calderinus. *Κρόκαις* Vulg. ὕδατος· καὶ ὁ Vulg. ἐκ *Στυμφήλου*, quod Facius e Mosq. et Vind. pro ἐκ *Στεμφύλου* reposuit, etiam Vatic. et Angelicus. *Θέας δὲ μάλιστα—Πηγᾶσου*. Haec Goldhageni emendatio est, ego ἢ tantum post *ἄξια* inserui. Sic apte sibi respondent *κρήναι δὲ πολλαὶ μὲν* et *θέας δὲ μάλιστα ἄξια*. Similiter *θέας ἄξια πηγῆ* VIII, 13, 2. Ex Vulgata *θέας δὲ μάλιστα ἄξια παρὰ τὸ ἄγαλμα τὸ τῆς Ἀρτέμιδος*, καὶ ὁ Βελλεροφόντης *ἔπεστι*, καὶ τὸ ὕδωρ ὃ δι' ὀπλῆς ἵππου ρεῖ τοῦ Πηγᾶσου Clavier ὃ ante δι' ὀπλῆς exclusit, quod Facius voluerat. *Ἐτέραν δὲ ἐκ κ. λ. de altera via ex foro.* cf. §. 2. *ἑτέραν δὲ ἐκ τῆς ἀγορᾶς τὴν ἐπὶ Σικνωῶνα ἐρχομένοις ἐστὶν ἰδεῖν δεξιᾶ τῆς ὁδοῦ ναὸς καὶ ἄγαλμα χαλκοῦν Ἀπόλλωνος· καὶ ὀλίγον ἄνωτέρω κρήνη καλουμένη Γλαύκης.* Vulgata. *ναὸν* pro *ναὸς* Vind. Hinc Facius corrigendum putavit *ἰδεῖν ἐν δεξιᾶ*. sed tum scribendum quoque esset *κρήνην καλουμένην*. Clavier edidit: *Ἐτέραν—ἐστὶν ἰδεῖν.* *Ἐν [δὲ] δεξιᾶ τῆς ὁδοῦ ναὸς καὶ*, et *Ἐτέραν* retulit ad *κρήνην* vertens: *Vous en verrez une autre en prenant la route*, male; nam *Ἐτέραν—ἐρχομένοις* scil. ὁδὸν sunt jungenda et opposita praecedentibus §. 2. *Ἐκ δὲ τῆς ἀγορᾶς ἐξιόντων τὴν ἐπὶ Λεγαίου.* Nobis placuit haec censoris in der Neuen allgem. deutschen Bibl. XXII, 1, 1 emendatio: *ἐστὶν ἐν δεξιᾶ τῆς ὁδοῦ ναὸς—Ἀπόλλωνος*, καὶ· nam ex *ἐστὶν ἐν δεξιᾶ* fieri potuit *ἔστ' ἰδεῖν δεξιᾶ* et inde *ἐστὶν ἰδεῖν δεξιᾶ*. Similiter ἐν ante *ἀριστερᾶ* corruptum vidimus I, 35, 1.

§. 6. Nexus: *ὀλίγον ἄνωτέρω κρήνη—καὶ ὑπὲρ ταύτην τὴν κρήνην τὸ καλούμενον Ὠιδεῖον.* Hinc usque ad capitis

finem de Medea ejusque liberis. In verbis ὧν ὀνόματα μὲν σφίσι Μέμερος καὶ Φέρης Sylburgius p. 925 ed. Kuhn. et Vigerus de idiot. p. 171 dicunt σφίσι abundare; sed σφίσι referendum est ad Corinthios, ut sensus sit: *quorum nomina apud eos sunt.* cf. ad I, 24, 3. nam apud Hesiodum Theog. 1001 unus ejus filius memoratus Μηδῆιος nominatur. De Mermeri nomine v. Schneid. Lex. gr. Pheres etiam Jasonis patruus appellatus est. v. Homeri Odys. XI, 259. ὑπ' αὐτῶν ἐφθείρετο i. e. ὑπὸ λοιμοῦ δι' αὐτοὺς γενομένου ἐφθείρετο. Parmeniscus enim in Schol. ad Eurip. Med. 273 (276) postquam narravit, Medae liberos supplices ad Junonis Acracae templum confugisse, ibi autem ad aram a Corinthiis interfectos esse, addit λοιμοῦ δὲ γενομένου εἰς τὴν πόλιν, πολλὰ σώματα ὑπὸ τῆς νόσον διαφθείρεσθαι. Hoc πρὶν ἢ — κατέστησαν illustrant atque confirmant Parmeniscus l. l. Euripides in Med. 1381 sq. (1369), Scholiastes ibi, et Anthologia Pal. I p. 408. θυσίαι τε αὐτοῖς. Mosq. Vind. Clavier. θυσίαι τε αὐτῶν Vulg. Pro Δεῖμα Porsonus voluit Δειμῶ. cur? Δεῖμον Homerus Iliad. IV, 440 persona induit. Hoc Δεῖμα videtur φόβητρον seu μορμῶ fuisse, et isti puerorum sepulcro appositum, ut intelligitur e verbo ἐπεστάθη. nam dixerunt στήλην ἐπιστῆσαι τάφῳ et ἐπίστημα λίθινον. Caeterum ἀνειδωλοποιουσι τὸν φόβον notum est e Clem. Al. Protr. p. 16. ἀπολουμένων Mosq. Vind. σφίσι refertur ad Medae pueros, nam ἀποκείρεσθαι est *tondere sibi comam*, ut I, 37, 2. Sic VIII, 41, 3 παῖδες ἀποκείρονται τῷ ποταμῷ τὰς κόμας. in quibus simpliciter Dativus, sed I, 37, 2 cum ἐπὶ positus est; rursus autem ibidem τῷ Σπερχειῷ κερεῖν τὴν κόμην.

§. 7. φωραθ. ἐπιβ. Θησεῖ. cf. Plut. Thes. 12. καὶ ἐξ Ἀθην. etiam Athenis, ut antea Corintho. Ἀρία etiam in Ptolemaeo constanter, sed in cod. Bibl. Coisl. semper Ἀρεία. In Stephano Ἀρία, θηλυκῶς καὶ οὐδετέρως, Περσικὴ χώρα, ὡς Ἑλλάνικος. De Media etiam Aria dicta cf. Bocharti Phal. lib. 3 c. 14 p. 220. His autem παραγενομένη — αὐτῆς paria leguntur in Herod. VII, 62. Apud Stephanum Media de Medae filio, Medo, nominata dicitur. Penultimam v. Ἑλλάνικος Tzetzes modo corripuit, modo produxit. v. ejus Posthoim. 14. 778. nam varia fuit derivatio. v. Phavorinus. sed in Bekkeri Anecd. p. 1369 producitur. Κορκύραν Vulg. quanquam Sylburgius jam monuerat de accentu mutando. cf. I, 11, 6. 12, 2. Ἐριῶπιν Ἰάσονι Clavier. Ἐριῶπιν Ἰάσονος Vulg. Ἐριῶπην Vind. Mosq. Ἐριῶπις, μεγάλῳφθαλμος, καὶ ἡ Ἀρχίσου γυνή. Ἐριῶπιδος, εὐώπιδος Hesychius, πέ-

ga e Kuhnii correctione. *ultra* Dom. Calderinus. *περι* Vulg. De *Cinaethone* ad 18, 5. Hic in Aldina *Μήδειαν* est pro *Μήδρον*, forsitan pro *Μήδειον*, de quo cf. ad §. 6.

§. 8. Versus ipsi ex Eumeli Corinthiacis huic spectantes sunt in Schol. Pindari Olymp. XIII, 74. ad Lycophr. 174 et correcti in Biblioth. der alt. Litt. u. Kunst II, 96. Apud Tzetzi quartus versus est corruptus, nam *Ἀσωπὸς* primam producit. Eumelo igitur auctore Solis et Antiopes filii fuerunt Aetes atque Alocus, et huic quam Asopus, illi quam Ephyre habuerat terram Sol dedit. Aetes autem in Colchidem migrans (sive non contentus suo regno, sive oraculo jussus illuc abiit. v. Schol. Pindari l. l.) terram suam ut depositum suis liberis, si qui rediissent, reddendum tradidit Buno (ut Hercules Spartam Tyndarco apud Diod. S. IV, 33). Buno mortuo Epopeus Aloci F. Asopiam addidit Ephyraeae. Epopei filius, Maratbon, qui in Atticam migraverat, patris, quum mortuus esset, regnum divisit inter filios suos, et Sicyoni Asopiam antea appellatam (cf. cap. 5, 1. 2), quae de eo Sicyon, Corintho autem Ephyracam prius nominatam, quae de eo Corinthus appellata est, dedit. cf. cap. 1, 1. *ὑπολιπομένου* Exc. codic. Palat. *ὑπολειπομένου* Vulg. cf. I, 16, 3. II, 17, 7. 36, 5. τὸ δὲ αἰὲ κ. λ. Scholiastes Pindari l. l. refert, Medae, quum Corinthi esset, amore captum esse Jovem, sed illam ejus cupiditati Junonis metu non satisfacisse, quamobrem Junonem ei promississe, se ejus liberos immortales reddituram. *τικτόμενον* Mosq. Angelicus, Clavier. *γινόμενον* Vulg. εἰς ante τὸ *ἱερὸν* Angel. omisit. *φωνευθεῖσαν* Angel. *ἀποπλέοντα* δ' εἰς ex Angelico, quod Sylburgius jam voluerat. *sed Iolcon enavigavit* Dom. Calderinus. ergo distinguendum post *συγγνώμην*, hinc autem, quod idem Sylburgius jam suaserat, parentheses finis post *οἴχεσθαι* proferendus. δὲ post *τούτων* in epanalepsi, ut I, 37, 1. ubi v. adnot. *παραδοῦσαν Σισύφω τὴν ἀρχήν*. At Sisyphus antiquior fuit, quam ut ei Medea Corinthi regnum tradere potuerit: sed hujus quidem erroris Pausaniam accusare non poterant, relata ab Eumelo referentem. *ἐπεξελεξάμην*, quod etiam Schneider in Lex. gr. dubiae fidei esse significavit, haud dubie mutandum in *ἐπελεξάμην*. Confusa sunt *ἐπελεξάμην* et *ἐξελεξάμην* (v. I, 22, 7. II, 4, 2), et inde subnatum hoc *ἐπεξελεξάνην*.

CAPUT IV.

§. 1. *Χαλνίτιδος*—*χαλινόν* cf. omnino Pindari Ol. XIII, 90 sqq. 115. *Πήγασος* Hermanno de myth. Gr. antiq. est *Pagulus*, a verbo *πηγνύειν* dictus i. e. *pangere*, et significat *nacem*. Idem senserunt Palaephatus et G. Vossius de Theol. gent. lib. 3 p. 1268 sq. *ἄγαλμά* of Vind. *ejus simulacrum* Dom. Calderinus. of a Vulgata abest. Vulgatum *ἄκροπόδες* mutandum esse in *ἄκροι πόδες* Lobeckius jam animadvertenter; v. ejus Phrynichum p. 603, cf. ad 11, 6.

§. 2. usque ad §. 4 extr. inseruntur pauca de *Bellerophonta*, *Sisyphi filii ac posteris*, *Corintho a Doriensibus occupata*, *posteris Aletae et Bacchiadis*, *Cypselo et Melane*.

Pindaro quidem l. 1. *Bellerophontes βασιλεύς* dicitur, Pausanias autem negat eum *αὐτοκράτορα βασιλεῦσαι Κορίνθου*, sed subjectum fuisse dicit Proeto atque Argivis; quam in rem Homeri assert testimonium ex Iliad. VI, 159 *Ζεὺς γάρ οἱ ὑπὸ σκήπτρῳ ἐδάμασσεν*. Bellerophontem caesi Belleri causa Corintho Argos ad Proetum fugisse (Tzetza ad Lycophr. 17), Pausanias praetermittit, commemorans tantum ejus in Lyciam migrationem, et addit, post ejus discessum Corinthios non minus quam antea subditos fuisse potestati Argis vel Mycenis regnantium; quod exemplo illustrat a Troicis repetito temporibus. Hinc patet, qui Bellerophontes Argivis potuerit heroibus inseri II, 27, 2. Hunc Proetum Clavier putavit regem Corinthi ac diversum fuisse a cognomine Argorum rege; v. ejus Hist. de prem. temps de la Grece I, 63. 65 et Notas ad Apollod. sed hoc neque cum Homero neque cum Pausania congruit, *ἐπελέξατο* Angel. Exc. cod. Palat. *ἔξελέξατο* Vulg. cf. I, 22, 7. *δυναστῶν* Vind. Mosq. Clavier. *δυνατῶν* Vulg. *ἰδίᾳ*—*στόλου*. Apud Pindarum Ol. XIII, 81 Corinthii dicuntur *γένει φίλῳ σὺν Ἀτρέως Ἐλέαν κομίζοντες*. adde Homeri Iliad. II, 570. *τε*—*δὲ* est etiam V, 14. VII, 10, 1.

§. 3. *οὔτι* pro *οὔτοι* Angelicus. Qui nostro *Ὀρnyτίων*, aliis *Ὀρnyτος* vocatur. v. Schol. ad Eurip. Orest. 1037 p. 465 sq. Matth. et Marcian. Per. 15. Scholiastes Apollonii III, 1093 duos tantum Sisyphi filios memorat, Alnum et Porphyriouem. Eadem Ornyti filiorum nomina apud Schol. Euripidis, sed de Phoco paulo aliter narrat. *ἐπὶ Θυραίαν* Vulg. *ἐπὶ Τιθορέαν* Sylburgius correxit. *ἐς Τιθορέαν* Clavier edidit. Similiter *ἀποικίξειν* cum *εἰς* III, 12, 5, quem locum Porsonus attulit. *Ἴππον* pro *Ἴππότου* Angel. De *Aletae* majoribus Apollod. II, 8, 3. Quintum cum ab Hercule fuisse, alii quoque

testantur v. Intpp. ad Vellej. I, 3. Sch. ad Pind. Ol. XIII, 17. Pro Βάκχης in Sch. Apollonii IV, 1212 est Βακχίας et Βάκχιος.

§. 4. τοῦ δε pro τούτου δὲ Angel. Βακχίδαί Vind. Mosq. Aldina. Et hanc et alteram formam Βακχιάδαι bonam esse, adnotarunt Sylburgius ad V, 17. Wesselingius ad Diod. S. T. II p. 625. Tzschuekius ad Strab. VIII p. 378. Βακχιάδαι est in carmine apud Parthenium c. 14 a Porsonō laudatum; est etiam apud Apollonium Rhodium IV, 1212. De his bis quinque generationibus, Telestae morte, sublato regio imperio et Bacchiadis Corintho pulsis cf. Larcherii Chronol. Herod. c. 16. adde Aeliani V. H. I, 19. Τελέστην etiam Clavier, ut VI, 14, 1 et in Diod. S. T. II p. 635. Τελέστην Vulg. Telestae pater Aristodemus etiam in Eusebii Chronico, sed apud Diodorum S. I. c. Aristomedes vocatur, quod nescio cur Simsonus in Chron. cathol. A. M. 3226 sequi maluerit. κείνουσιν vulgo. De Eetione et Cypselo v. imprimis Herod. V, 92 et ibi Wessel. qui simul de Prytanibus Corinthiorum agit. ἐξέβαλλε Angel. ἀπόγονος ἦν Μέλανος, cf. ad V, 18, 2. De forma Μέλανος Bekkeri Anecd. p. 1421. Γονούσης Angel. Vind. Clavier, ut est V, 18 extr. Γονεύσης Vulg. Γονούσης seu Γονεύσης Sylburgius correxit. Gonusse Dom. Calderinus.

§. 5. Redit oratio ad templum, de quo §. 1 dici coeptum erat. ἐς, quod Vulgata habet ante τὴν ὄψιν, abest a Mosq. et Exc. cod. Palat. Sic οὗτος οὐδέπω ὥσπερ νῦν ἀγαλέος ὦν τὴν ὄψιν, ἀλλ' ἔτι χρήσιμος Aesch. adv. Tim. p. 30 in Bibl. class. ἐστὶ ἔτι τὴν ὄψιν Angel. aspectu minus grata Domit. Calderinus. ἀτοπος alias de odore gravi, ut V, 5, 5. X, 38. Thucyd. II, 49. Καπετωλίου etiam in Etym. M. p. 445 Lips.

§. 6. τοῦδε οὐ πόρρω Clavier conjecit, et Letronnius ἔστιν οὐ πόρρω. cf. 31, 5. a theatro magno intervallo distat Dom. Calderinus. Τυεία Vulg. cf. ad I, 23, 5.

§. 7. usque ad 5, 2 extr. de Acrocorintho, de quo cf. Strabo VIII, 379. 361. Summas caput Acrocorinthus in auras tollit, et alterna geminum mare protegit umbra Statius Theb. VII, 106. De contentione Solis et Neptuni cap. 1, 6. De Briarei nomine Hermannii, Buttmani et Creuzeri opiniones in hujus Symbol. II, 429. Πελαγίαν dixerunt Isin ut dominam ventorum et servatricem navigantium. v. Lucian. Dial. Deor. 3 et Dial. Deor. marin. 7. adde Winckelmanni Opp. VIII, 134. δύο — ἕτερον Sylburgio interprete alterum delubrum sine ullo epitheto nullē Serapidis delubrum vocabatur, alterum Se-

rapidis Canopitani. Serapidis templum *Canopi* apud Strabonem XVII, 801. Πεποιήται βωμός Angelicus. Ἀνάγκης καὶ Βίας. cf. Mitscherl. ad Horat. C. I, 35, 17. Dea Ἀνάγκη ex Herod. VIII, 111, Βία autem ex Aeschyli Prometheo victo nota. De thronis hujus generis Heynii Antiq. Aufs. I, 69. λίθων καὶ αὐτῆ καὶ Mosq. Angel. Clavier. λίθων καὶ ἡ στήλη καὶ Vulg. Βουνοῦ antea, quod correxit Sylburgius. Βουναία Angel. Juno Βουναία aliis de loco, ubi culta est, videtur nominata esse Ἀρκυία. v. Eurip. Med. 1379 et Sch. ad 273. Apollod. I, 9, 28. adde Suidam v. αἰξ. Veneris aedes in summa arce fuit. ἡ κορυφή ναῖδιον ἔχει Ἀφροδίτης ait Strabo VIII, 379. Venus armata Laconum more. cf. III, 15, 8. 23, 1. De Amore arcum gerente Boettigeri Andeut. zu 24 Vortr. p. 169. Indices ad Winckelmanni Opp.

C A P U T V.

§. 1. Τὴν δὲ πηγὴν κ. λ. Huc pertinet Onesti epigramma in Anth. Pal. II p. 76. Praeterea cum Nostro conferenda Scholia ad Eurip. Med. 69 et ad Callimachi h. in Del. 78. Similia de aquis datis X, 8, 5. III, 25, 2. quae quod in magnis beneficiis praesertim illo tempore numerantur, nemo mirabitur. ὀπισθεν Mosq. cf. I, 40, 3. III, 17, 5. ὀπισθε vulgo. μὴ νύει τε οὕτως Aldina. Sisyphi poenam, dantis imago X, 31 p. 876. τὸ ἐν τῇ πόλει Mosq. Clavier, τὸ abest a Vulgata.

§. 2. ἄρχεται μὲν ἀπὸ τῆς Φλιασίας Vind. Mosq. — ἐκ τῆς Φλ. Vulgata. ῥέων δὲ διὰ τῆς Σικωνίας ἐκδίδωσιν Clavier. ῥέων δὲ καὶ διὰ τῆς Σιν. ἐκδ. Mosq. ῥεῖ δὲ διὰ τῆς Σικωνίας καὶ ἐκδίδ. Vulg. ταύτῃ Clavier, ut Kuhnius correxerat. ταύτης Vulg. cf. X, 8, 5. V, 7, 3. De Asopo Phliasio, qui idem Sicyonius vocatur, cf. Strabo VIII §. 24 p. 382. IX, 408. Paus. II, 15, 1. Spanh. ad Callim. h. in Del. 78, et de Asopo hujus fluvii inventore Paus. II, 12, 5. Fabulam Phliasiarum de prole hujus Asopi habet etiam Diod. S. IV, 72. Ἀγείναν Mosq. ut II, 29, 2. De Theba Thebae nominatae. cf. IX, 5, 3. οὐ τοῦ παρὰ Φλιασίσις Vind. Clavier. non illius qui in Phliasius est D. Calder. οὐ τοῦ Φλιασίου Vulg. ἐπηλυ καὶ οὐκ ἐγγωρίον. Sic Suidas v. ἐπηλυν· διακρίνων τὸν ἐπηλυν λαὸν ἀπὸ τοῦ ἐγγωρίου. Aldinae exemplo Dresdensi allevit aliquis: ἐπήλυδα καὶ legendum censeo; sed quanquam hujus Adjectivi Neutrum me alibi legere non memini, tamen

non assentior. Maeander in mare exit *Μιλήτου τε μεσηγὺ καὶ ἐρύχχοροιο Πριήνης* teste Dionysio Periegete. "Ἰνωπον Vulg. Kuhnius notavit Amiasaeum, qui Inopum dixerit *amnem*, quum fons fuerit, et laudat Cas. ad Strab. XVII imit. Sed apud ipsum Strabonem X, 485 nec non in Etym. M. et Gudiano est ποταμὸς Ἰνώπος. adde Schol. ad Callim. h. in Dian. 171. De re, quae hic tangitur, cf. Spanh. ad Callim. l. l. et ad h. in Del. 206. Pro vulgato ἐς ἔλος in Mosq. est ἐς τέλος idem in suo codice legit Dom. Calderinus: vertit enim *denique terra conditus*. Inde eruimus lectionem ἐς τε ἔλος. Simillima autem sunt illa Philostrati v. Apollon. I, 14: εἰσὶ δὲ οἱ φασιν, ἐς ἔλος ἀφανίζεσθαι τὸ πολὺ τοῦ Εὐφράτου, ubi additur, audacius loqui dicentes, αὐτὸν ὑπὸ τῇ γῆ ῥέοντα εἰς Αἴγυπτόν τε ἀναφανεσθαι καὶ Νελλῶ συγκεράννυσθαι.

§. 3. Τραπέισι τὴν ὀρεινήν. cf. I, 4, 1. *Ελλειθυίας* Clavier, ut Facius voluit, scilicet *ut scripturae ratio in Pausania sibi constaret*. Probabiliora sunt, quae et Wesselingius ad Herod. IV, 35 et Schaefer ad Gregor. Cor. p. 911 sq. adnotarunt. *Tenea κώμη τῆς Κορινθίας*. v. Strabo VIII, 380, qui Aristotelem sequens credidit, cognationem quandam Teneatarum esse cum Tenediis, eamque probari cultu Apollinis apud utrosque simili.

§. 4. ἀλλὰ τὴν ἐπὶ Mosq. ἀλλὰ ἐς τὴν ἐπὶ Vulg. ἐποιήσαντο Mosq. Vind. τὸν ναόν. de hoc articulo cf. ad I, 15, 2.

§. 5. usque ad 14 extr. de *Sicyoniā*; quam hujus libri partem Pausanias ipse τὰ ἐς *Σικωνίους* VIII, 52, 2, τὴν *Σικωνίαν συγγραφήν* III, 10, 6. IX, 5, 2 et τοὺς *Σικωνίους λόγους* IV, 29, 1 appellat. De *Μενάεχμῳ* Sicyonio, qui Sicyonia scripserat, v. Vossius de Histor. graecis I p. 66. De Sicyonia cf. Strabo VIII §. 24. 25 p. 382. Pausanias primum refert breviter Sicyoniorum priscas narrationes et historiam usque ad 7, 1, de quibus cf. Vindingii Hellen.

Σικωνῖοι δὲ κ. λ. Hunc locum videmur iis, quae leguntur VII, 1, 2, illustrasse in Notis ad Hellenica p. 144 sq. *καλεῖται καὶ νῦν Mosq. οἰκίσαι Clavier οἰκίσαντα* Vulg. L. Vives ad Augustinum de C. D. 18, 2 hoc ita reddidit: *ipsumque Aegialiam urbem primam in illo agro incoluisse*. De urbe *Aegialea* ad c. 7, 1 et de nomine ejus ad c. 6, 2. Ad hoc Minervae templum redit c. 11, 1. Tres primos Sicyoniae reges *Aegialeum, Europem et Telchinem* habent etiam Clemens Alex. Strom. I, 321. atque Eusebius in Chronico; primum et secundum Augustinus l. c. Sicyoniam olim *Telchiniam* nominatam esse tradit Stephanus v. *Σικ. et Τελχ. Εὐρωψ* fa-

ctum ex Εὐρύοφ. v. Phavor. ἸΑπιν — ἸΑπισ restitui ex Aeschyli Suppl. 268 sqq. (ubi ἸΑπισ primam producit, quae in ἀπιν γαίν apud Homerum corripitur) Anthol. Pal. II p. 345. Theocrito XIV, 13, et Pausania ipso V, 1, 6. cf. Buttmani Lexilog. I, 68. ἸΑπιν — ἸΑπισ Vulg. De hoc Apide Peloponnesum appellatam esse, Eusebius quoque in Chronico scripsit. Hunc Apidem alii Argivorum regem et Phoronei filium faciunt, itaque hunc Sicyonium rejicit Marshamus in Canone Chron. p. 85. ἸΑπισ Mosq. sed ἸΑπισ est V, 1, 6, in Etym. M. ac Stephano. *Thelxio* apud Augustinum I. c. *Telxion* vocatur, sed apud Eusebium *Thelasion*. Apollodorus autem II, 1, 1 et Tzetza ad Lyc. 177 in hoc nomine consentiunt cum Pausania. *Aegyry* Eusebio est *Aegidius*. *Thurimachum* etiam ab Eusebio nominatum alii *Thuriachum* vocarunt teste Augustino I. c. 18, 3. Post *Leucippum* ab Eusebio et Augustino inseritur *Mesappus*, qui *Cephisus* a quibusdam dictus est auctore Augustino de C. D. 18, 4. Hunc L. Vives putavit in matrimonium duxisse Calchimiam, Vindingius autem regnum administrasse, Perato nondum adulto. Pro *Perato* apud Eusebium et Augustinum 18, 6 est *Erastus* seu *Eratus*. *Plemnaei* iterum mentio fit 11, 2 atque etiam apud Augustinum c. 7 et Eusebium. Post Ἰσχει *Πλημναίου* majori opus erat distinctione. Pro Ἰσχει Sylburgius εἶχε vel ἔσχε voluit, sed Pausanias saepius Praesens cum Praeteritis copulavit, ut I, 17, 4. IX, 5, 8. 6, 1. II, 23, 1. adde Fr. A. Wolfium ad Suet. Octav. 76. Caeterum ἔλεον Ἰσχει L. Vives ad Augustinum 18, 2 reddidit: quoad *Ceres* oleo remedium adhibuit. Similis error memoratus est ad I, 17, 1. *Κορωνός* *Κορωνοῦ* Vulgata, perperam. cf. ad Gregor. Cor. 595. adde Homeri Iliad. II, 746. Apoll. Rh. I, 57. Orphei Argon. 139. *κορωνός* Adjectivum est. v. Etym. M. In Eusebii Chronico Orthopolin excipiunt Marathus, Echireus, Chorax.

C A P U T VI.

Reliqui Sicyoniorum reges recensentur; eorum series et nomina in Eusebii Chronico sunt: *Epopeus*, *Laomedon*, *Sicyon*, *Polybus*, *Inachus*, *Phestus*, *Adrastus*, *Polyphides*, *Pelasgus* et *Zeuxippus*. cf. ad §. 3. 4.

§. 1. *Epopeus* Aloii filius cap. 1, 1. 3, 8. Idem apud Hyginum F. 7. 8 *Epaphus* Sicyonius vocatur. *Epopeus* et *Aloeus* Apollodori I, 7, 4 videntur esse alii. Vulgatam πρὸ τοῦ,

quam confirmant Exc. Cod. Pal. revocavit Clavier, Facius enim e Vind. πρὸ τούτου intulerat. πάντα χρόνον ἐτελέσασιν. Mosq. Cum Vulgata consentiunt Exc. cod. Palat. τὸν πάντα χρόνον scripsit Herodotus II, 13.

§. 2. ὄνομα nomen clarum, celebre, ut IV, 36, 4. *Antiopae Nyctei filia Hygino quoque F. 7. 8. et Straboni IX, 404.* Hic Nycteus Chthonii, qui unus ex Spartis fuit, seu Hyrii filius cum fratre Lyco propter caedem Phlegyae exulatum abierat Hyriam, Boeotiae oppidum; inde Thebas reversi propter cognitionem cum Pentheo locum inter cives recuperarunt. Ex hujus Nyctei filia altera Nycteide Polydorus Thebarum rex procreavit Labdacum. v. Apollod. III, 5, 5 et ibi Heynius. In Cypriis carminibus, in quibus etiam de Antiopes et Epopei rebus expositum est, dicitur Antiopé Lycurgi filia in Biblioth. der alt. Litt. u. Kunst T. I. Inedit. p. 24, pro quo Λύκων volunt substitui. καὶ οἱ καὶ φήμη προσῆν· ita commode inter se conciliavit narrationes de duabus Antiopis Nyctei et et Asopi in Scholiis Apollonii I, 735. Ab Apollonio ipso l. l. ut in Asii qui sequuntur versibus Asopi filia dicitur. οἱ φήμη προσῆν· similiter VIII, 32, 3. Παταῖδα, cf. I, 38, 8 et Lobekius ad Phryn. 41. θρασύτερα Mosq. θρασύτερον Vulg. Λύκων παραδίδωσιν ἄρχειν, cf. ad I, 6, 8. 8, 6. Videtur τὸν Πολυδώρου scribendum esse. De aede, quam Minervae Epopeus exstruxit, 11, 1. ἐπ' ἐξεργασμένῳ post eam perfectam. ἐπεξεργασμένων Vind. ἐπεξεργασμένῳ Mosq. In eadem hac formula peccatum est III, 18, 6. ὡς pro ὥστε. cf. ad 13, 3. ἢ δὲ — τίπτει, cf. I, 38, 9. καὶ ἐπὶ τούτῳ πεποίηκεν, ut Sylburgius correxerat. καὶ ἐπη τούτῳ πεπ. Vulg. καὶ ἐπη ἐς τοῦτο πεπ. Valckenarius voluit in Diatr. in Eurip. p. 58 sqq. καὶ ἐπη [ἐπὶ] τούτῳ πεπ. Clavier scripsit, assentiente Letronnio. Sed si ἐπη vera esset lectio, non deesset articulus τὰ, ut 12, 5 ἐπὶ τῷδε Ὀμηρῶς — τὸ ἔπος ἐποίησεν. Ibidem §. 6 ὁμολογεῖ — τοῦ Ῥοδίου τὰ ἔπη. 21 extr. μαρτυρεῖ τὸ ἔπος. IV, 6, 2 μαρτυρεῖ τὰ ἔλεγεια — λέγοντα. VII, 20, 2 Ποσειδῶνι περιέθηκε τὰ ἔπη. adde IX, 35, 1. His locis omnibus versus ipsi adjuncti sunt, qui allegantur. Ac forsitan I, 12 extr. VII, 26, 6 perperam omissus est articulus. Rursus sunt loci, in quibus est ποιεῖν omissio vocabulo ἔπος, veluti II, 3, 4 καθὰ δὴ καὶ Ὀμηρῶς ἐν Ἰλιάδι ἐποίησεν. VI, 25, 3 Ὀμηρον ποιήσαντα ἐν Ἰλιάδι. VIII, 18, 1 ἐν Ἡρας ἐποίησεν ὄρκῳ. adde 25, 5. IV, 13, 4. IX, 5, 5. 20, 2. Sed receptam a nobis lectionem imprimis confirmat commendatque illud IX, 29, 1 Ἠγησίονος ἐπὶ τῷδε ἐν τῇ Ἀτθίδι ἐποίησεν, pro quo ibid. 38, 5 de Ho-

mero est ἐπὶ τῷδε εἴρηκε. Μοσχ² Ἀσιος·Clavier, ut correxerat Valckenarius in Diatr. p. 58 sq. et diu ante hunc Gedoynus et Goldhagenus. Ἄγις vulgo. Ἀμφιπολέμου uterque Vindob. Ἐμφιπολέμου Mosq. pro Ζῆθος Boeoti Δῆθος dixerunt. v. Bekk. Anecd. 1194. καὶ Ἀμφίονα reposuimus ex Aldina; hoc ipsum suasit doctissimus censor Choerili Naekiani in Ephem. litt. Lips. 1817 mens. Nov. p. 2230 non admittens, quam nostri loci emendationem proposuerat Naekius Ζῆθόν τ' Ἀμφίονά θ' υἷόν. Is enim offenderat in crasi κ' Ἀμφίονα, quae omnium editionum communis est, Aldina excepta. Scripturam Ἐποπεύς confirmat hic versus tertius; male scholia edita ad Apoll. Rh. IV, 1090 habent Ἐποπεύς. nam ab ἐπωπῶν i. e. ἐφορῶν factum nomen. Θήβας σφίσιν Mosq. Loco hoc ἔγημεν ἐξ Ἀθηνῶν γυναῖκα uti possumus ad alios iniqua depravationis suspicione liberandos. Primum γῆμαι γυναῖκα dixerat post Herodotum IV, 78. 154 Ister apud Athenaeum XIII, 557, ubi non fuit, cur Schweighaeuserus hanc loquutionem reprehendens propter unum codicem γυναῖκα abjiceret. Deinde, ut hic est ἔγημεν ἐξ Ἀθηνῶν γυναῖκα, sic I, 14, 2 legitur γυναῖκα ἐξ Ἐλευσίνος γῆμαι. Eodem modo loquuti sunt Diodorus Sic. IV, 72 et Xenophon Ven. I, 9. Nec dissimile est illud γυναῖκα ἐκ Γόρτυνος λαβεῖν Paus. II, 15, 1. Qui loci Vulgatae inserviunt tuendae in hoc Pythaeneti loco apud Athen. XIII, 589 Περὶανδρον ἐξ Ἐπιδάυρον τὴν Προκλέους θυγατέρα Μέλισσαν ἰδόντα Πελοποννησιακῶς ἠσθημένην — ἐρασθέντα γῆμαι, ubi varia frustra tentavit Schweighaeuserus. Formulae γῆμαι ἐκ respondet altera γῆμαι ἐς, ut γυναῖκα ἔγημε ἐς τὰ οἰκία ἐπιχωρήην apud Herod. I. I. τοὺς Ἀχαιοῦ Sylburgius correxerat e VII, 1, 3, quod Clavier recepit. τοὺς Ἀχαιοὺς Vulgata. Ἀχαιοὺς συμμαχῆσοντας Vind. Ἀχαιοῖς συμμαχῆσαντας Mosq. Σικυνῶνα ἐκ τῆς Ἀττικῆς Sicyon ergo tum cum patre Marallone in Attica versatus videtur. cf. ex Eumelo allata cap. 1, 1. Pro Αἰγιάλης forsā scribendum fuit Αἰγιάλειας, quum hoc non tantum 5; 5 legatur, sed ibi etiam Facius testetur idem hoc nostro loco in Vindobonensi reperiri. Strabo VIII, 382 sq. refert, regionem quidem Αἰγιάλειαν, urbem autem Sicyonem Αἰγιάλους antea appellatam esse; Pausanias autem videtur communi nomine et regionem et urbem Αἰγιάλειαν vocasse, quanquam regionem etiam Αἰγιάλον nominat 5; 5. Spanhemius ad Callim. h. in Del. 73 Αἰγιάλην et Αἰγιάλειαν pro duabus diversis urbibus perperam habuit.

§. 3. Sicyon Eumelo quidem auctore Marathonis (II, 1, 1), Asio autem, cui convenit hac in re cum Sicyoniis,

Metionis Erechtheo nati, contra Hesiodo ipsius *Erechthei*, demique *Ibyco Pelopis* filius fuit. De *Chthonophyle*, *Phliante* et *Androdama* iterum 12 extr. Ἀνδροδήμας Mosq. Τυλαύσω pro Ταλαῶ Vind. et Τυλαύσω Mosq. ἔφρευγεν Mosq. *Adrastus* Talai filius Sicyonem ad Polybum avum confugit (de qua fuga est Pind. Nem. IX, 30), et Sicyone regnavit testantibus Homero *Iliad.* II, 572, Herodoto V, 67 et Menaechino in Schol. Pind. l. l. *Adrastum* post *Phaestum* collocat Eusebius, et *Adrastum* inter Polybum et *Ianiscum* a Pausania insertum improbat Scaliger, sed, ut Vindingius jam animadvertit, Pausaniam adversus Scaligerum defendit Herodoti auctoritas, adde etiam Menaechini, quorum uterque *Adrastum* Polybo successisse refert. Idem Vindingius Eusebium, qui pro *Ianisco* *Iuachum* habet, correxit. *Phaestus* in Creta *Phaestum* urbem condidit. cf. Eustath. ad Hom. *Iliad.* V p. 520.

§. 4. Ante *Zeuxippum* Eusebius inserit *Polyphidem* (quem Augustinus quoque de C. D. 18, 19 memorat) et *Pelagum*; idem in Zeuxippo regni Sicyonii finem ponit. Sicyonios Trojani belli tempore Agamemnoni paruisse, patet ex Hom. *Iliad.* II, 572, sed eosdem aliquo tempore post imperium recepisse constituto rege *Lacestade* non male suspicatus est Vindingius, qui et bene animadvertit, *Lacestadem* *Hippolyti* filium esse non potuisse, sed potius pronepotem, siquidem σύγχρονος *Phalci* fuerit, *Temeni* filio, nam a victo *Hippolyto* ad *Phalcem* intervallum esse paene integri saeculi. Deesse hic *quippiam* in Pausania, Loescher quoque arbitratus est. Λακεστιάδης. Φάλκης δὲ ὁ Τημένου Clavier. Λακεστιάδης Φάλκης. Ταμφάλκης δὲ ὁ Τημένου Aldina, Francof. Kuhn. *Phalces*. *Pamphalces* Loescher. Sed in monstro *Ταμφάλκης* tollendo consenserunt: *Amasaeus*, *Sylburgius*, *Goldhagenus*, *Nibbyus*, *Facius*, qui uncis circumdedit, distinctione post *Φάλκης* sublata, eaque ante hoc nomen posita. Fieri potuit, ut quis in margine allineret τὰ Φάλκων, et hoc in contextam inferretur orationem. *Phalcen* Sicyonis conditorem ex Ephoro laudat Strabo VIII extr.

C A P U T VII.

§. 1. Τὴν δὲ — νῦν πόλιν. cf. Plut. *Demetr.* 25 p. 657 Frob. Strabo VIII, 382. Hanc urbem a Demetrio conditam vel Sicyonii, vel Demetrius ipse *Demetriadem* appellavit. Quod urbis nomen cum reliquis Demetrii apud Sicyonios honoribus postea abrogatum esse, colligas e *Diod.* S. XX, 102.

Quaë causa esse potuit, cur Pausanias istud nomen omiserit. Videtur recentior urbs, ἡ νῦν πόλις, vel νέα Σικυῶν (v. Tzschuck. ad Strabonis l. 1.) vel denuo simpliciter Sicyon nominata esse: antiqua, quae hic vocatur ἡ ἐν τῷ πεδίῳ πόλις (cf. 5, 5), dicitur ἡ κάτω πόλις cap. 8, 1. De antiqua arce, cui §. 5 opponitur ἡ νῦν ἀκρόπολις, cf. 5, 5. et de structura ἐχόντων — διακειμένοις Vigerus p. 347, ubi simile excitatur exemplum e Boeot. 25, 3. Similiter mutatur constructio III, 13, 5. 3, 2. ἀποχρῶτο δὲ τῷ Ὀμήρῳ λελεγμένῳ Vulg. — τὸ Ὀμήρῳ λελεγμένον Vatic. Hanc ob causam Schneider quaerit an scribendum sit ἀποχρῶν δὲ τὸ Ὀμήρῳ λελεγμένον. Corayus autem ita emendandum putavit: ἀποχράτω seu ἀποχρήτω δὲ οἱ τὸ Ὀμήρῳ λελεγμένον, qu'il lui suffise ce que dit Homere. Sed de correctione plane non est cogitandum, Pausanias enim ita loquutus est cum Herodoto suo I, 102 οὐκ ἀπεχρῆτο μούνων ἄρχειν τῶν Μήδων et I, 37 ἀποχρεομένων δὲ τουτέοισι τῶν Μυσῶν, ubi ἀποχράομαι significat contentus sum, ut nostro loco, atque etiam cum Dativo construitur, ut h.l. Infra 11, 7 ἀποχρῶ denotat satis est, ut in Bekkeri Anecd. 124. 439. Sed quod ibidem p. 423 legitur ἀπεχρῶτο, Ἡρόδοτος ἀντὶ τοῦ ἀρκεῖν ἤγειτο, non satis accurate dictum putamus. περι — πόλις. cf. ad I, 25, 2. τὸ λόγιον Vulg. sed τὸ Mosq. omisit. De Sibyllae responso ad Rhodum pertinente Fabric. Bibl. gr. I, 276.

§. 2. Sicyoniam ipsam enarrare incipit. Ad Λύκου Μεσσηνίου animo addē πεντάθλου. E Vindobonensi ἀθλήσαντα πένταθλος Facius scribendum putat ἀθλήσαντα (pro vulgato ἀσκήσαντα) πένταθλον. Sed ἀσκεῖν πένταθλον non minus bonum est quam ἀθλεῖν et μελετᾶν πένταθλον, quae leguntur VI, 6, 4. cf. VI, 21, 2. Rursus ἀσκεῖν πένταθλον reperitur apud Herod. IX, 32 et ipsum Pausan. III, 11, 6. et ἀσκεῖν inprimis dicebatur ἐπὶ τῶν ἀθλητῶν. cf. Bekkeri Anecdota 217 sq.

§. 3. τὰ πολλὰ — θάπτουσι i. e. plerumque simili modo mortuos condunt, Clavier male reddidit: les Sicyoniens enterrent leurs morts à peu près comme les autres Grecs, imo illis hic ἐπιχώριος τρόπος sepulturae fuit, ut ait Pausanias §. 4, qui verbis τὸ μὲν — χθαίρειν indicatur. Kuhnius interpretatus est: rationi consentaneus est ritus, quo suos sepeliunt, laudato Hesychio v. εἰκότα, εἰκὸς et εἰκότα; et Nibby seppelliscono generalmente i loco morti con molta convenienza. Corayi conjectura οὐκ εἰκότι a mente scriptoris videtur aliena, quam melius assequutus est Letronnius, vertens c'est à peu près ainsi que les Sicyoniens enterrent le plus

souvent les morts, et laudans de hac significatione v. *ἰοικώς* II, 11, 4. 17, 4. λίθου — *κορηπίδα*. cf. Casaub. ad Suet. Ner. 33, qui rejecta Amasaei *basi* graecam vocem retineri et intelligi vult *sepimentum*. Gedoynus et Clavier reddiderunt *un petit mur*, Nibby *un piano*, qui deinde pergit: *sopra questo piano ergono due colonne*. *ἐπιγράφουσιν* Mosq. Clavier. *ἔτι γράφουσιν* Vind. *γράφουσιν* Vulg. Sylburgius suspicatus, legendum esse *ἀφ' ἑαυτοῦ*, concedit tamen vulgatum *ἐφ' ἑαυτοῦ* esse posse *per se solum*. Recte; hoc seu *scorsim* significans est etiam II, 11, 3. 15, 5 extr. Herod. I, 142. 143. V, 98. cf. Vigerus IX, 4, 5. *προθὲν* pro *πατρόθεν* Mosq.

§. 4. Hoc *Olympium* forsitan simile fuit illi, quod commemoratum est I, 40, 3, ubi fuit *Ὀλυμπιεῖον*, sed v. ad II, 26, 7. *ποιήσαντι κωμωδίας* Facius coniecit; at Vulgata *ποιήσαντι κωμωδίαν* minime sollicitanda est; namque in rerum generibus declarandis saepe Singularis sine articulo ponitur. Ut omittam *λίθου*, *ξύλου*, *ἐλέφαντος*, *χρυσοῦ πεποιημένα*, inprimis illa huc pertinent: *Θεοδώρου μνήμα τραγωδίαν ὑποκριναμένου τῶν καθ' αὐτὸν ἄριστα* I, 37, 2. *Ἴωνι τῷ ποιήσαντι τραγωδίαν ἐστὶν ἐν τῇ συγγραφῇ τοιαύδε εἰρημένα* VII, 4, 6. *Πρατίνας — ποιητῆς τραγωδίας* Suidas. cf. Paus. I, 21, 1. *Ἀρίονα — διθύραμβον — ποιήσαντά τε καὶ οὐνομάσαντα καὶ διδάξαντα ἐν Κορίνθῳ* Herod. I, 23. *κέραμος ἐσάγεται πλήρης οἴνου* idem III, 6. Similiter *tragoediae scriptores*; in *comœdia claudicamus*; *elegia Graccos provocamus*; *satyra tota nostra est*; *iambus non sane a Romanis celebratus est* in Quinctil. Inst. X, 1. *ὡς — ἀγυόζοι ut tabula picta in eo collocanda locum haberet*. *Σελασσίαν* Mosq. cf. II, 9, 2. *πρὸς δὲ τῇ κ. λ.* Hinc usque ad 11, 2 de *urbe Sicyone*. *ἐν τῆς γῆς* Vind. *ἐπιθῆει κ. λ.* cf. X, 32, 5.

§. 5. *Theatrum sub arce*, ut Athenis. vide ad I, 21 init.

§. 6. *Διούσω μαινέσθαι* similiter X, 32, 5 et apud Statium Theb. VII, 679 *Bacchus, cui furis*. Clavier reddidit: *consacrées à Bacchus, qui les rend furieuses*. Hoc si scriptor voluisset; dixisset cum Herodoto IV, 79 *ὑπὸ Διονύσου μαινέσθαι*. Scripsi *Βάνχειον* pro vulgato *Βανχειῖον* ex 2, 5 et Homeri h. in Panem 46. cf. ad Greg. Cor. p. 828. *Ἀύσιος* Thebis cultus, v. IX, 16, 4, et Corinthi 2, 5. Hic *Phanes* Bacchi sacerdos, Bacchus ipse *Φανός* appellatus esse traditur. cf. Creuzeri Symbol. II, 96. *Κλεοδάμου τῆς γὰρ οἱ γενομένης — ἡμαρτεν*. Vulg. *Κλεοδαίου* Mosq. *Κλεοδαίου*, quod Facius suaserat, Clavier; qui post hoc nomen majore distinctione in minorem mutata *γὰρ οἱ* omisit. *Λιμναίας* nomine etiam Spartaë culta, ita tamen,

ut Britomartis haberetur, III, 14, 2. κομισθὲν Mosq. ἐτέρωσε Mosq. Vind. Facius, Clavier, ut Kuhnius conjecerat. ἐτέρωθεν reliqui. Ante εἰπεῖν Syllburgius inserendum esse censuit οὐδὲν, sed necessarium non esse existimamus.

§. 7. ἐπελθοῦσι pro ἐξελθοῦσι Vind. ἔνεκα — Καρμαίνορα Mosq. cf. 30, 3. Sythas iterum 12, 2 memoratus Ptolemaeo est Sys. v. Palmerium et Orteliū Thes. Geogr. Verbis τῆ ἑορτῆ τοῦ Ἀπόλλωνος abusum Meursium notavit Gronovius in Thes. Ant. gr. VII Praef. p. 21. ἐς τὸ — ἐς τὸν Mosq. εἰς utrobique Vulg. ὁ δὲ — ποιηθῆναι pertinet ad Apollinis aedem, Goldhagenus ad Suadae templum retulit.

§. 8. τῷ Σιληνῶ τῆς συμφορᾶς Mosq. Σιληνὸς scribitur apud Herodotum VII, 26, Hesychium et Athenaeum V, 197, ubi v. Schweigh. adde Tzsch. ad Strabonem X, 470. quam scripturam in Pausania tenendam putavimus, quum teste Facio ad I, 23 codd. Vind. et Mosq. eam constanter servaverint. Pythocles floruit teste Plinio XXXIV, 19 p. 235 Bip. postquam ars rursus Olymp. CLV revixerat.

C A P U T VIII.

§. 1. Ἀριστάνωμου τοῦ Μύρωνος Gedoynus, Clavier, ut Palmerius ad h. l. ex VI, 19, 2 et Wesselingius ad Herod. VI, 126 correxerant. Ἀρ. τοῦ Πύρρῳνος Vulg. Idem Wesselingius ad Herod. V, 67 adnotavit, Clisthenem, Aristonymum et Myronem fortasse ex Orthagorae familia fuisse, quae centum annis Sicyonem tyrannide presserit Aristotele Pol. V, 12 teste. De aetate hujus Clisthenis et Myronis Paus. X, 7, 3. VI, 19, 2.

§. 2. Digressio de Arato usque ad 9, 5. qui locus a Pausania ipso III, 6, 5 vocatur τὰ ἐς τὸν Σικωνίον Ἀρατον. De Arati heroo 9, 4. ἐφ' ἑαυτοῦ in margine cod. Mosq. ἐφ' αὐτοῦ Vulg. Auctore Plutarcho in vita Arati init. post Cleonem remotum Sicyonii Timoclidam cum Clinia praetorem (ἄρχοντα) crearunt. Civitate jam quodammodo constituta, Timoclidēs mortuus est; Abantidas autem Paseae filius tyrannidem affectans Cliniam interfecit, et filium quoque ejus Aratum, septemmem, occidere voluit. Sed hunc Abantidae soror abscondit, et noctu Argos clam misit. Abantidam interfecerunt Dinias et Aristoteles, patrem autem ejus Paseam rerum potitum Nicocles, tyrannidem sibi vindicans. Τιμοκλίδα Mosq. προστησάμενος » significat, duce Clinia populum eje-

cisse tyrannos a Kuhn. ἀφικόμενος [σύν] Σικων. φυγ. Clavier, sed cf. ad I, 39, 5. Ἀργείων μισθωτοῖς Vind. Pro vulgato Ἀργείοις μισθ. pugnat I, 23, 3.

§. 3. ἐξίσον πολιτεύεσθαι etiam I, 3, 2. διαλλάξας — διέλυσεν. Vulgatam retinui, nisi quod post ἄλλα e Mosq. à inserui. Est autem Participium ἀποδοῦς pro tempore finito ἀπέδω positum. Cui anomaliae simillima est illa X, 32, 5 ὕδωρ τὸ μὲν ἀνερχόμενον ἐκ πηγῶν, πλεον δὲ ἔτι ἀπὸ τοῦ ὀρόφου στάζει. Alia exempla Participii pro tempore finito sunt I, 9, 1. II, 10, 1. De ὅσα ἄλλα cf. ad I, 15 extr. οἰκίας μὲν — ἄλλα ἐπέπρατο, ἀποδοῦς τὴν τιμὴν τοῖς προιαμένοις, διέλυσεν Clavier. Sed δὲ ab altera enunciati parte abesse non potest, praesertim quum oppositionem contineat: *exulibus quidem res suas, emtoribus autem pretium restituit, atque ita hos cum illis reconciliavit.* Caeterum cf. Cic. Off. II, 23. καὶ ἦν γὰρ Vulg. καὶ abest a Mosq. καὶ γὰρ ἦν Clavier. εἵνεκα Mosq. Clavier. ἔνεκα Vind. οὔνεκα Vulg. Antigonus tutor Philippi in Macedonum regibus est Antigonus secundus cognomine Dossion; sed non potius hoc Macedoniam administrante quam Antigono Gonata ibi regnante Sicyon ad foederis Achaici societatem ab Arato traducta est Olymp. CXXXII. v. Perizonius ad Aeliani V. II. III, 17.

§. 4. Ad h. l. Valckenarius laudavit Polyacnum VI, 5. Corinthum Aratus Olymp. CXXXIV liberavit, in quod tempus incidit mors Antigoni Gonatae, cui successit Demetrius II. Ergo ab Antigono Gonata Corinthi praesidio praefectus fuerat Persaeus Cittiensis; Zenonis Stoici servus ac discipulus, qui Olymp. CXXX floruit. Persaeum interfectum esse, iterum tradidit Pausanias VII, 8, 1, ejectum Plutarchus. v. Lipsii Man. ad Stoic. Phil. I, 12. κατὰ μαθ. σοφ. ἐφοίτ. cf. Vigerus p. 632. Quod ex Olympiodoro in Sturzii Emped. p. 34 legitur ἐφοίτησε παρ' αὐτῶ, non illud quidem corruptum, sed parum conveniens est cum antiqua ratione, cui non minus congruenter Pausanias IX, 13 init. dixit ἐφοίτησεν ὡς Λύσιον, quam Plato Alcib. I, 13 φοιτῶν εἰς διδασκάλου. adde adnot. ad II, 10, 4. ἀκτὴν Vulgata, sed haec Ἀκτὴ Peloponnesi tractus erat orientalis et maritimus, et vulgo ita dicebatur, veluti in Plut. Demetr. p. 657 Frob. τὴν καλουμένην Ἀκτὴν similiter in Polyb. V, 91. Diod. S. XII, 43. XV, 31, ubi memorantur οἱ τὴν Ἀκτὴν καλουμένην οἰκοῦντες. Hos fuisse Epidaurios ac Troezenios, hic locus noster docet; adde Wesselingium ad Diod. S. II. II. et ad XVIII, 11, nec non Berkelium, qui ad Stephanum v. Ἀκτὴ memorabilem Scymni

Chii affert locum. Valckenarius ad Herod. V, 68 recte adnotavit, huc etiam pertinere ex Pausania II, 16, 2 ὅσα πρὸς θαλάσση τῆς Ἀργείας, ubi aequae atque hic ille tractus Argolidi tribuitur. Forsan eadem haec Ἀγὴ in Strabonis VIII extremo significatur Ἄγρις vulgo, sed cf. ad III, 2, 1. *Pellenes* ab Agide occupatae et per Aratum liberatae fit iterum mentio VIII, 27, 9. VII, 7, 2.

§. 5. συνετέλεσεν αὐτοῖς Clavier. συνετέλεσεν αὐτοῖς Vulg. De hoc *Aristomacho* Polyb. II, 44. 59 sq. Athen. VI, 246. e. In Themistii Orat. IX conjungitur cum Phalaride, Apollodoro atque Dionysio. Λακεδαιμονίων ἐχόντων Clavier. Μακεδόνων ἐχ. Vulg. ἐχόντων abest a Mosq. et Vind. De forma Ἀχαϊκὸν cf. Lobeckius ad Phryn. p. 40.

C A P U T IX.

§. 1. Notabilis structura ἄτε ὄντι αὐτῷ Πανσανίου θερμοτέρῳ pro ἡ Πανσανίας ἦν, et 28, 3 ἀνδρὶ δώσειν αὐτὴν Δηϊφόντου ἀμείνονι pro ἡ Δηϊφόντης ἐστίν. cui similem ex Isocrate Matthiaeus attulit in Gramm. gr. §. 454, ubi etiam illius constructionis exempla proferuntur, quae est I, 44, 1 in Clavierii correctione memorata. Post *φαρμάκῳ* cum Clavierio ac Nibbyo virgulam posui; reliqui eum Ephorum opera in hac caede usum cogitarunt post *ἐφορευόντων* interpungentes; Facius in neutro loco distinxit. *Εὐκλείδαν* Gedoyn, Clavier, ut apud Polyb. II, 65. 67 sq. et Plut. in Agide et Cleomene p. 709 Frob. *Ἐπικλείδαν* Vulgata. *Πατρονόμοι*, ad quos rerum cura, quae quodam modo paterna esset, pertineret. v. Rubnkenium ad Timaei Lex. v. *Πατρονομούμενοι*. *Πατρῶν* Francof. Kuhn. Fac. Clav. *πατριῶν* Mosq. Ald. Amas. Ex Elide profectus venit primum Dymen, deinde Olenum, tum Patras. v. VII, 6, 1. 18, 1. 2: Quod confirmant Plinius ac Ptolemaeus. De *clade Achaeorum Dymaea* Polyb. II, 51.

§. 2. Post *ἐπάγεσθαι* restitui ex Aldina, Francof. Kuhn. maximam distinctionem, quam Facio praeeunte Clavier permutavit cum minima. Post *ἀναστάτους* in Aldina est virgula, in Francof. Kuhn. et Fac. colon, in Clav. ed. puncti nota; sed ab οὕτω incipit apodosis. Pro οὕτω δὴ in Mosq. et Aldina οὕτω δὲ legitur. *Σελασία* et *Σελλασία* in Pausania aliisqueprehenditur, posterius autem est in Xenoph. Hell. II, 2, 8. Diodor. Sic. XV, 64. Polyb. II, 65. Liv. XXXIV, 28. cf. III, 10, 9. *Σελλασίαν* Mosq. De hoc proelio ad Sellasiam omnino

v. Polyb. II, 65 — 70. In Vulgata ἀπέδωκεν Ἀντίγονος καὶ Ἀχαιοῖς vitiosum Ἀχαιοῖς mutandum esse in Ἀχαιοί, post Kuhnium omnes viderunt; Clavier etiam edidit ἀπέδωκεν — Ἀχαιοί· quod quum sapere correctionem editoris videretur, non recepimus locorum memores nostro similibus, veluti Ὀμηρος ὕμνῃ — καὶ οἱ ὕστερον apud Strabonem X, 476. ἠνώγει Πριάμῳ τε καὶ ἄλλοι Τρῶες in Hom. Iliad. VII, 386. et Pausanias ipse τέμενος δὴ ἐστὶν Ἀσκληπιοῦ καὶ ἀγάλματα dixit II, 29, 1, et φαίνεται τοῦ ἀγάλματος πρόσωπον μόνον καὶ ἄκρα χεῖρες καὶ πόδες 11, 6, et Τισαμενὸς ἦλθε σὺν τῇ στρατιᾷ καὶ οἱ παῖδες 18, 7.

§. 3. Clavier praeunte Kuhnio conjecit legendum esse τὰ πρῶτα· et sane VII, 10, 1 est φερόμενοι τὰ πρῶτα· rursus autem δεύτερα φέροιο VIII, 41, 3. ὡς ἠλίσκετο quum in eo esset ut comprehenderetur recte interpretatus est Kuhnus. αὐτὸν pro ἑαυτὸν Mosq. et αὐτὸν Vind. In hoc Cleomene regium Spartanorum imperium desiisse, iterum dicit scriptor III, 6, 5 dissentiens a Polybio apud Palmerium ad h. I. et Meursium de regno Lac. c. 20. Eodem quoque modo de discessu hujus Cleomenis loquitur Pausanias IV, 29, 4. ἐκείνης τῆς πολιτείας i. e. πατρίου, ut §. 2. οὕτω διέμ. etiam Mosq. οὕτως διέμεινε Vulg.

§. 4. Venenum lentum Arato datum testatur Polybius VIII, 14. τὸ χρεῶν ἐπέλαβεν αὐτὸν, etiam 34, 5. III, 2, 3. VII, 3, 1. VIII, 14, 7. adde I, 9, 3. et cf. adn. ad I, 7, 3. καὶ κομίσαντες Mosq. De Arati heroo 8, 2, et de honoribus Arato post mortem habitis Polyb. VIII, 14. Plut. Arat. sub finem. οὐκ ἀπιθάνους τῷ δήμῳ, similiter τοὺς πιθάνους τῷ πλήθει VIII, 51. Hi rhetores nunc ignoti.

§. 5. ἀνδροφόνον φάρμακον ex Homeri Odyssea I, 261. Δημήτριον ὁ νεώτερος — Περσεύς· at Demetrius aetate minor, Perseus major fuit testibus Livio XXXIX, 35. 53 et Polybio XXIV, 7. Ergo corrigendum censuit Palmerius Δημήτριον νεώτερον τῶν Φ. Equidem, si quid mutandum esset, scriberem ὁ πρεσβύτερος seu ὁ ἕτερος, sed praestat fateri, me ignorare, unde ὁ νεώτερος fluxerit. Kuhnii conjecturam παρῆσθεν ἀνδία ἀποθανεῖν, effecit, ut moreretur prae taedio et anxietate animi, Vulgatae simplicitati nemo facile anteferet. Illud Hesiodi γνωμικόν est: οἱ αὐτῷ κακὰ τεύχει ἀνὴρ ἄλλω κακὰ τεύχων in Op. et D. 265.

§. 6. τὸ Ἀράτου ἠρώων Vind. Clavier. τὸ abest a Vulg. πρὸς Κιόραν Gedoyne, Goldhagenus, Clavier, ut Vindingius

in Gron. Thes. XI p. 16, Kuhnius Faciusque scribi voluerant e X, 37. *πρὸς Σαίρωνά* Vulg.

§. 7. *Apollinis templum in Sicyoniorum foro* plures commemorarunt, v. Gron. Praef. ad Thes. Ant. gr. VII p. 21. *Λυκίου* Mosq. cf. I, 19, 4. *Λυκαίου* Vulg. *τόπον* Goldhag. Fac. Clav. Nibby, ut Kuhnius et Schaefer ad Aristoph. Plut. Hemst. p. XXVI correxerant. *τρόπον* priores. *ὄντινα* deest in Vind. Praeterita *ἔκειτο*, *ἦν*, *συνήδεσαν* referenda sunt ad illud tempus, quo scriptor Sicyone commorans id videbat; interpretes utuntur fere Praesentibus. Caeterum in hoc quoque similibusque est significatio, Pausaniam non eo ipso tempore, quo quemque locum perlustraret ejusque memorabilia cognosceret, suos commentarios subito exarasse, et quanta celeritate conscripti essent, tanta eos in lucem emisisse. Ligna autem arborum memorabilium in templis asservata esse, videmus etiam IX, 19, 5. *συνέεσαν* Vind. *συνίδεσαν* Mosq.

C A P U T X.

§. 1. *ἐτέρωθι in altera regione foro vicina*, quae opponitur illi, ubi fuit gymnasium. *τὸν—περίβολον septum omne, quod hic est, quo Hercules continetur templum.* *Παιδιζήν* Vulg. *Παιδιζήν* Mosq. Clav. *Παιδικήν* Kuhnius voluit. Sed si, ut videtur, Nomen est, erit retinendum. *Παιδιζήν* sic *χθιζός, πρωιζός. παιδίσειν* autem, unde hoc nomen possit deduci, est i. q. *παίσειν*, quod per syncopen ortum est. ex *παιδίσειν*, ut legitur in Etym. M. p. 657 et Gudiano. Hoc si est *puerum agere*, *Παιδιζή* erit *locus ubi pueri ludunt, ludo se exercent.* *Λαφάους* de scriptura ad 21, 9. *ὡς ἡρωῖ ἐναγίσειν* et *ὡς θεῶ θύειν* bene et proprie atque ad exemplum Herodoti II, 44. cf. Wesselingius ad Diod. S. IV, 1. adde Paus. II, 11, 7. I, 4, 4. IV, 17, 4. In locis, qui videntur repugnare, Herodoti VI, 38, Pausaniae III, 28, 8. V, 13, forsitan major quidam heroico denotatur cultus. In graeca vita Sophoclis, ubi Ister dicitur tradidisse, Athenienses propter virtutem Sophoclis decrevisse, *κατ' ἔτος ἕναστον αὐτῷ θύειν*; dubium esse potest, an ipsum illud, quod Ister posuerat, verbum sit adhibitum; recentiores enim *ἐναγίσειν* interpretantur non modo *χοὰς ἐπιφέρειν*, sed etiam *τοῖς κατοικομένοις θύειν*, sicut Erotianus in Lex. in Hippoc. et Hesychi. Hic quoque *ὀνομάζοντες pro ὀνομάζουσιν.* cf. 8; 3. *Ὀνόματαν* Mosq. *ὕστεραίαν* Vind.

§. 2. De verbis *παρελθοῦσι* — *ἀριστερᾷ* postea. *ἔτι* deest in Mosq. *Apollinis Carnei* alia etiam aedes apud Sicyonios fuit. v. cap. 11, 2. De cognominis causa III, 13. *Κρανεῖο* Mosq. *πλὴν ἱερῶν εἰσόδος* Excerpta codic. Palat. *Ἐπιδώτης* vera scriptura est, quae recurrit 27, 7. VIII; 9, 1. sed III, 17 extr. male vulgo scribitur *Ἐπιδωτής*: ad formam enim *δώτης*, *ἄδωτης* factum est *Ἐπιδώτης*, quae forma Hesychio quoque reddita est. De vi huius vocabuli ad cap. 27. *Ἀσκληπίειον* Mosq. cf. ad 11, 6. *καθέτερον τῆς ὁδοῦ* Mosq. Haec vero *ἐς δὲ τὸ* — *εἰσόδου* opposita sunt antecedentibus *παρελθοῦσι* — *ἐν ἀριστερᾷ*. Duplicem igitur hoc Asclepieum aditum habuit, accedentibus ad sinistram et ad dextram.

§. 3. *Aesculapius imberbis* etiam 13, 3. Pro *σκήπτρω* εἰ *βακτηρία* data est 27, 2: *πίτνος καρπὸς τῆς ἡμέρου* melius quam *στροβίλος*: sic iterum X, 13, 2. v. Phryn. Epit. 396 I.ob. Est vero nux pinea, *τὸ ἐδώδιμον πίτνος*, *une pomme de pin cultivé* Clavier, *la pîna* Nibby. Phrynichio teste in Bekkeri Anecd. 58 vulgus intelligebat *conum pinus*, quem serius appellabant *στροβίλον* ib. p. 63. Sic apud Theocr. V, 49 *κώνους* interpretantur *στροβίλους*. adde Clem. Alex. Protr. p. 11 sq. Haud dubie ob usum medicum Aesculapio pinea in manu data est. vide Athen. II, 57 b. c. eadem in *τοῖς τῆς τελετῆς συμβόλοις* fuit teste Clemente Alex. Protr. p. 12. *ἀγάλματα* — *ὄροφον ἄρπυξ ἀλλὰ volta* Nibby, *suspendues à la vouite* Gedoyu et Clavier, *suspendues et attachées au plafond* Quatremère in Jup. Olymp. p. 325, qui affert suspensorum sigillorum exempla. Suspensa videntur fuisse ex *tholo*. »Tholus proprie est veluti scutum breve, quod in medio tecto est, in quo trabes coeunt, ad quod dona suspendi consueverunt« Servius ad Aen. IX. De *Aristodama* IV, 14, 5.

§. 4. *Δὲ αὐτοῦ ἄλλο ἐστὶν Ἀφροδίτης ἱερόν* si sanum est, erit: *Post hoc septimum Aesculapii templum continens est aliud templum, et quidem Veneris.* *διὰ* post de tempore est apud Herod. I, 62. aut eodem significato de loco dicatur (v. L. Bos de Ellipsis. p. 61); quaeritur. Pro *Ἀφροδίτης* in Vind. *ἐς μνήμην* repetitum est. *εἶναι γὰρ* — *σφίσι* *Esse enim ejus filios Sicyonios, et ipsam quoque Antiopen, quae huc venerit, propter illos sibi affinitate junctam esse.* Post *ἐκείνους*. et *αὐτὴν* distinximus. Ad *εἶναι* et *προσῆκειν* potest subaudiri *λέγουσιν*, ut III, 12, 6. X; 2, 4. VII, 24; 4. Itaque plane non erat, cur Clavier scriberet *προσῆκειν σφίσι* [σφασί]. Non idem dicendum in Lobeckii conjecturam in indice lectionum anni

1816 propositam, pro ἐλθοῦσαν legendum esse ἐθέλουσι. Eadem hoc correctione idem ille vir praestantissimus utendum in eodem hac verbo putavit I, 4, 2. Idem hoc verbum offensionis fuit apud Theocritum XXIV, 19, sed nullo jure. Antiope autem filii Sicyonii habiti sunt, ut Eropo nati. vide II, 6, 2. μετὰ τοῦτο — ἐστὶν ἱερὸν· ἐπίασι μὲν δὴ ἐς αὐτὸ Vulgata. Facius, posita distinctione post ἐστὶν, retulit ἱερὸν ad sequentia, recte animadvertens μετὰ τοῦτο ἤδη τὸ τῆς Ἀφροδίτης ἐστὶν oppositum praecedentibus esse ἐν δὲ αὐτῷ πρώτον ἄγαλμά ἐστιν Ἀντιόπης. Clavier ad priscum errorem rediit. ἐστίασι Vind. Clav. ἐπίασι Vulg. παρ' ἀνδρὶ φοιτῆσαι Vulgata. Emendatio nostra παρὰ ἀνδρα confirmatur loco II, 34, 11 ἦν γυνὴ παρὰ ἀνδρα μέλλη φοιτᾶν. Similiter Herod. II, 111 ἦτις παρὰ τὸν ἐωυτῆς ἀνδρα μῦνον πεφοίτηκε. Simile vitium est IV, 12, 2. cf. adnot. ad II, 8, 4. De *Canacho* Winckelmanni Opp. VIII, 304 et Paus. VII, 18, 6. τὸν ἐν Διδύμοις τοῖς Μιλησίων Sylburgius obscuram dixit periphrasin esse pro τὸν Διδυμαῖον Μιλησίοις, ut mox Θηβαίοις τὸν Ἰσμήνιον· quod nollem viro excidisset egregio; nam si Adjectivo uti Pausanias voluisset, Διδυμέα potius scripsisset quam Διδυμαῖον. v. Ernesti ad Suet. Calig. 21. Deinde si, quod Sylburgius ponendum putavit, posuisset Pausanias, significasset Apollinis ita dicti signum a *Canacho* Milesiis factum et in eorum urbe consecratum; sed hoc minime significare voluit Pausanias, qui potius Apollinis simulacrum intelligit, quod fuit Didymis in illo Apollinis templo, cujus sacerdotes *Branchidae* appellabantur, unde hic Deus ipse θεὸς ὁ ἐν Βραγχίδῃσι audit apud Herod. I, 157 atque Paus. IX, 10, 2, vel Βράγγιος, ut in Orph. h. 34, 7. ejusque oraculum τὸ μαντεῖον τοῦ Διδυμέως Ἀπόλλωνος τὸ ἐν Βραγχίδαῖς vocatur apud Strab. XIV, 634. Δίδυμα, ut constat, locus fuit in Milesiorum agro cum templo et oraculo Apollinis hinc Διδυμέως cognominati. Quae causa fuit, cur Pausanias scripserit ἐν Διδύμοις τοῖς Μιλησίων, ut Herodotus I, 92 ἐν Βραγχίδῃσι τῆσι Μιλησίων, et II, 159 ἐς Βραγχίδας τὰς Μιλησίων. Itaque hic Pausaniae non potius obscuritatem vituperabimus quam diligentiam laudabimus, qua idem usus reprehenditur VII, 2, 3 de eodem hoc templo dicens: τὸ ἱερὸν τὸ ἐν Διδύμοις τοῦ Ἀπόλλωνος. Interpretes omnes loci sensum perverterunt. ἔκ τε χρυσοῦ καὶ ἐλέφ. Mosq. cf. 13, 1, ubi eadem ratio. Ubi duo nomina a praepositione pendentia per τε — καὶ copulantur, τε priori nomini et praepositioni antecedenti interponitur. Multa hujus usus exempla congegit Elmsley ad Euripid. *Heraclid.* 622. τε a

Vulgata abest. Hunc πόλον in Veneris capite Facius in Collectaneis p. 11 interpretatur *globum*, quem vult esse *terrae inaginem*, et significare *omnia amoris imperio esse subjecta*. Quod idem indicari globo in capite Fortunae IV, 30, 4, nec globum fusumque in Minervae capite ac manu VII, 5, 4 aliud quid vellet nisi *sapientia et industria omnia vinci*. Sed majoris ambitus hic nobis videtur πόλος esse. Pausanias VI, 19, 5 memorat πόλον ἀνεχόμενον ὑπὸ Ἀτλαντος, et V, 11, 2 Atlantem ἀνέχοντα οὐρανὸν καὶ γῆν, id quod V, 18, 1 repetit; ergo πόλος erit *coelum, mundus, mundi globus*. Suidas ac Phavorinus: πόλος, οὐρανός; καὶ πόλου; οὐρανοῦ ἢ κόσμου. πόλον γὰρ οἱ παλαιοὶ — τὸ περιέχον ἅπαν. Εὐριπίδης Πειρίθω· καὶ γὰρ Ἀτλάντιον φρουρῶν πόλον. similiter Hesych. et Etym. M. *Paraver* in Veneris manu signum ubertatis: forsitan hic propterea etiam Veneri datum est; quod in agro *Mecones*, quae postea Sicyon appellata est, a Cerere inventum et inde μήκων nominatum traditur in Etym. M. ὕμων Ald. ὕων Camer. et Opor. cod. τάλλα etiam Mosq. Clav. τάλλια Vulg.

§. 5. φύλλοις δὲ ἂν λεύκης Mosq. δὲ abest a Vulgata. De *paederote* cf. Schneideri Lex. gr. In adnotationibus idem laudavit ex Athen. XV p. 495 Schw. παιδὸς ἔρωτες λεύκη ἰσαίόμενοι et addidit, Sprengelium in Hist. rei herb. I p. 104 suspicari, esse *quercum fagineam*.

§. 6. ἀντίναϊ redire. *Gymnasium* §. 1. Φεραίας — Φερωῶν, cf. 23, 5. *Clinias* 8, 2.

C A P U T X I.

§. 1. In parenthesi οὐ γὰρ τι εἰς αὐτὸν κατέσκη. Vind. τι omisit; sed ad τι subauditur ἐκ τοῦ οὐρανοῦ i. e. κρανιός, ut V, 14, 3. Sic τὰ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κατασκήψαι X, 23, 3. Metaphorice positum est hoc verbum III, 12, 6. καὶ οἶον Mosq. Vind. καὶ deest in Vulg.

§. 2. μετ' αὐτὸ Vind. Fac. Clavier. μετ' αὐτὸν Mosq. μετ' αὐτήν Vulg. ἠποδόμησεν scil. Adraustus. Κρανείου Mosq. Προδομία, si vera lectio, est cognomen Junonis itinera protegentis et in optatas domos ducentis, quod a Junone *domiduca* translatum est. φάμενος *precatu*; aliter accepit Corayus, qui ἔσεσθαι in γενέσθαι mutatum voluerit.

§. 3. *Via versus Phliuntem et primum de Titane* usque ad 12, 1. Pro νυμφῶνα et νυμφῶνι scribendum censemus νυμφεῶνα, νυμφεῶνι, nam νυμφεῶν testibus Hesychio ac

Phavorino est *Νυμφῶν ἱερόν*, ergo i. q. *νυμφαῖον*, quod est hujus loci, non *νυμφῶν θάλαμος νυπτιάλις*. ἀγάλματα τὰ πρόσωπα φαίνοντά. ἔστιν i. q. ἀγαλμάτων τὰ πρόσωπα φαίνονται, ut ipse loquitur §. 6. ἐς *Τιτάνην* Vind. Clav. ἐς τὴν *Τιτάνην* Vulg.

§. 4. Furiae Athenis *Σεμναί* (vide I, 28, 6. VII, 25, 1), in Sicyonia *Εὐμενίδες* appellabantur; quod ita intelligendum est, templis, aris (v. I, 31, 2) et sacris Furiarum apud Athenienses *Σεμνῶν*, apud Sicyonios autem *Εὐμενίδων* nomen publice impositum fuisse: nam aliis in rebns *Εὐμενίδων* vocabulum Atticos frequentasse, notissimum est. cf. Mezir. ad Ovid. II, 206 sq. Sic apud Aeschinem adv. Tim. p. 62 in Bibl. class. γράφει ἐν τοῖς ψηφίσμασιν εὐχὰς ὑπὲρ τῆς πόλεως ταῖς *Σεμναῖς θεαῖς*: Vereor igitur, ne Plutarchus Thes. 26 atticum et a Clitodemo positum μέχρι τῶν *Σεμνῶν*, quod Aristophanes quoque Eq. 1309 confirmat, in vulgare μέχρι τῶν *Εὐμενίδων* mutaverit. ἐγκύμωνα Mosq. εἰκότα δὲ καὶ ἐπὶ τῶν βωμῶν τῶν *Μοιρῶν* δρῶσιν ᾧδε. σφίσι δ' αὐτὸ ἐν ὑπαίθρῳ τοῦ ἄλλοις ἔστιν Vulgata. ᾧδὲ Mosq. qui δ' αὐτὸ omisit. σφίσι δ' αὐτὰ Vind. exhibet. Goldhagenus ex Amasaei interpretatione corrigendum putavit: οἱ σφίσι ἐν ὑπαίθρῳ τοῦ ἄλλοις εἰσίν, Clavier autem edidit: — οἱ δὲ σφίσι ἐν ὑπαίθρῳ τοῦ ἄλλοις εἰσίν. et Nibby sequutus est. His nobis simplicius veriusque videbatur, quod nos dedimus. In ᾧδε seu ᾧδὲ hand dubie latet ὁ δὲ· similiter ex ᾧδε bis factum est ᾧδε II, 13, 8. 15, 5. Dativus βωμῶν facile depravari potuit in βωμῶν. cf. II, 13, 4. 30, 1. Sic II, 20, 1 ἐμφυλίων Vind. habet pro ἐμφυλίῳ. 6, 2 ἐπεξεργασμένων idem pro Dativo. ergo una *Parcarum ara*? sane, ut V, 15, 4. neque de pluribus hunc sermonem esse, Singularis verbi ἔστιν indicat. Ut autem h. l. δρῶσιν ἐπὶ τῷ βωμῶ, sic supra 2, 2 θύουσιν ἐπὶ τῷ βωμῶ.

§. 5. Aoristum verbi ἦκω multis suspectum Lobeckius non damnavit ad Phryn. p. 743 sq. δοκεῖ—φυλάξας Vind. Mosq. δένδρων Vind. Fac. Clav. δένδρον priores.

§. 6. Pro vulgato *Ἀσκληπίειον* et hic et III, 22, 7 et IV, 30, 1 *Ἀσκληπιεῖον* scripsi, ut est II, 10, 2. III, 26, 7 et Herodianus praescrisit. v. Lobeckius ad Phryn. 369 sqq. cf. ad 26, 7. Nostri loci *Ἀσκληπιεῖον* non monumentum sed templum Aesculapii fuisse, jam in Notis ad Hellenica nostra p. 89 et 262 sq. monitum est, et tam ex iis quae continuo sequuntur, quam ex §. 8 satis intelligitur. ἰκέται τοῦ θεοῦ Fac. Clav. ut Valckenarius correxerat ad Herod. VIII, 134. οἰκέται Vulg. οἰκέται τοῦ θεοῦ Amas. et X, 32, 8 sunt δοῦλοι τοῦ θεοῦ. Ae-

sculapii, et *οικήσεις* illis factae in ejus περιβόλω. μαθεῖν ἔστιν Vulg. de ἔστιν cf. ad I, 19, 3. πλὴν εἰ μὴ Thom. Mag. 923 sq. Lobeckius ad Phryn. 459. ἄρα deest in Mosq. Idem *Ἀναξαγόραν* pro *Ἀλεξάνορα* offert. ἄκρα χεῖρες Mosq. Clavier. ἄκρα, χεῖρες Vulg. In eodem peccatum fuit 4, 1. cf. VII, 23, 5. ταῦτὸ Clavier, ut Facius conjecerat. sed v. Thom. Magister. Hoc κατὰ ταῦτὸν Cuperus in Apoth. Hom. p. 143 male interpretatus est eodem in loco; proxima ostendunt, eodem modo obiectum Hygieae simulacrum significari. οὕτω — τελαμῶνες, cf. ad I, 27, 1. De Graecis nostri temporis est in libello *Griechenland und die Griechen* nach dem Englischen von Lindau p. 52: »die Kranken werden dahin (ad fontes mederi posse creditos) gebracht, und wenn sie geheilt von dannen gehen, wird eine Haarlocke, oder ein Streif Leinwand zurück gelassen, als Weihopfer, um die Macht des Heiligen und die Frömmigkeit des Weihenden zu bezeugen.« ἑσθῆτος Βαβυλωνίας τελαμῶνες quales fuerint, idem Cuperus l. c. facile dictu esse negavit; quidni interpretemur *fascias Babylonici peristromatis* i. e. *variis coloribus picti atque texti?* v. Borcharti Chan. I lib. 1 c. 6. τελαμῶνες de *fasciis lincis aut byssinis* est X, 32, 9. Herod. II, 86. ὃ δ' ἄν. κ. λ. Clavier, ut Sylburgius Kulniusque voluerant, ὃ δ' ἄν. edidit; sed quum apud Plutarchum quoque in Poplic. c. 21 *Ἰλασάμενος τῷ Αἰδη* legatur, Vulgatam ὃ intactam reliqui. Est autem ὃ pro ὀπότερον. accipiendum, monente Sylburgio et laudante II, 35, 4. Sensus: *utrumcunque horum signorum aliquis venerari voluerit, is credit, eidem huic simulacro honorem haberi, quod Hygieae habeant et appellent.* Ex comparatione hujus loci cum parallelo VII, 23, 6 discimus, duo hic fuisse simulacra, alterum Aesculapii, alterum Hygieae, sed ita velata, ut alterum ab altero non posset dignosci, et qui alterutri sacra faceret, is ei se facere crederet, quod Hygieae simulacrum esset et vocaretur: itaque Noster in illo altero loco ait, Aesculapii et Hygieae simulacrum hic esse idem. ἀποδείκναι οἱ εἰ demonstratum, persuasum est, is credit.

§. 7. δύνοντα Casaub. cod. sed v. Kuhn. ad Aelian. V. H. IV, 1 et in indice ed. Gronovii δύναντα defendentem. Sylburgius vel δύσαντα, vel δύντα, vel δύνοντα voluerat. Nomen *Euamerio* affine voci est *εὐαμερία* i. e. *θεοσημεία*. v. Hesych. et Phavor. Τελεσφόρος est τέλειος μάντις interprete Phavorino et ἔγγαστομυθος. Alia affert Creüzer in Symb. II, 399 sqq. qui μετὰ ἡλιον δύν. recte ad incubationem referte

Gedoynus memorat numos Hadriani tempore Pergami cusos et *Telesphorum* exhibentes. Eundem habere dicitur numus Nicaeae et laudatur Schlaeger de diis servatoribus n. 33. Facii conjectura καὶ ταύτη pro καὶ ταύτης opus non est. De hoc *Minervae templo* §. 9. Post ὅποσα δὲ τῶν θυομένων virgula ponenda fuit, quum sensus sit: *quaecunque vero sunt in eorum numero, quae hic immolantur, ea igni consumunt, neque satis iis est, femora succidere et comburere, sed humi totas illas victimas comburunt, exceptis avibus, has vero in ara. ἐκτέμνειν μηρῶν; non modo succidere, sed etiam comburere.* cf. I, 24, 2. Corayus tamen quaesivit, an scribendum esset: καθαγίζουσιν ᾧδε, ἀποχοῶ σφισιν hoc sensu: *quant aux victimes qu'on y (ᾧδε) sacrifie, on se borne à leur couper les cuisses?*

§. 8. Θεῶν καὶ Τύχη Mosq. Hinc καὶ Μήτηρ Θεῶν καὶ Τύχη Facius et Clavier conjecerunt. »di Venere, e Cerere, della madre degli Dei e della Fortuna« Nibby. Kuhnus *Vulgatam καὶ Θεῶν Τύχη* interpretatur *et inter deas Fortuna*, ut inter simulacra dicta dearum Fortunae quoque fuisse significetur. Quum certa sanandi ratio non occurrat, inanum retinemus. Ex Euripidis autem *Hippolyto* 832 huc non pertinere Τύχαν δαιμόνων fortunam malam divinitus oblatam in promptu est. *Gortynium* hunc *Aesculapium* de Gortyne non *Cretae* sed *Arcadiae* urbe dictum esse, manifestum est ex V, 7, 1. VIII, 28, 1. Erravit ergo Barthius ad Statii *Silv.* I, 4, 99. παρὰ δὲ κ. λ. qui templum ingredi cupiunt, prae metu cunctantur praeterire dracones sacros, qui ibi aluntur. Σικωνίος, ὃς νίκας Clavier, ut Sylburgius, Kuhnus, Schaefer ad L. Bos. de *Ellips.* 167 (291) et Porsonus emendarunt *Vulgatam* — νίκας ἄς. Facius νίκας ὃς scripsit. Ὀλυμπιάσι *Vulg.* non bene, v. Schweigh. ad *Athen.* I, 5 et *Phavorinum* 1353 idem, quod Scholiastes a Schweighaeusero laudatus, tradentem; itaque haec vox in proparoxytonis habenda, ubi est de loco; similiterque *Πλαταιάσι* scribendum putamus III, 4, 7. V, 23, 1 etc. cf. Fischer ad *Weller.* III a p. 208.

§. 9. *Minervae templum.* cf. §. 7. δὲ inter Ἐν et Τιτάνη, quod *Vulgata* habet, Mosq. omisit.

C A P U T XII.

§. 1. ἐπὶ λόφῳ Mosq. ἐπὶ τῷ λόφῳ *Vulg.* *Arae ventorum* sunt *Herod.* VII, 178. *Paus.* IX, 34, 2. VIII, 36. *Incantatio-*

nes cum victimis ad ventos placandos adhibitae a Persarum magis apud Herod. VII, 191. Et Clytaemnestra filiam mactatam putans ad ventos sedandos dicit eam ἐπωδὸν Ὀρηκίων ἀημάτων in Aesch. Ag. 1429. θάλασσαν ἐν ἄριστερᾷ τῆς ὁδοῦ, ναὸς Ἡρας Vulg.

§. 2. VII, 26, 5 est Πελληνεῖς, sed Plinius quoque dixit Pellenaeos IV, 5. De hoc *Elissonte* cf. Hemist. ad Arist. Plut. p. 182.

§. 3. De *Phliasia* usque ad cap. 14. extr. καὶ ὅτι κ. λ. videtur contradicere nescio quibus, qui Phliasios Arcadibus (forsan ut Elcos V, 1 init.) accenserent, nam, ut ipse ait, διάφορα ἐς τοὺς Φλιασίους τὰ πολλὰ εἶρητο.

§. 4. De *Arantis aetate* 14, 3. Sua de hoc Arante Stephanus hausit e Pausania. Ἀραντῖνος Schneider quaerit, an idem sit, qui Straboni VIII, 382 (284) Καρνεάτης vocatur. De *Arantia* C. O. Mueller in Aegin. p. 10.

§. 5. De hoc *Asopo* 5, 2. Inventus forsan eodem modo est, quo Eurotas III, 1. In *Κηγλούσης* Schneider putat latere nomen *Κοιλώσσης*, quod est apud Strab. VIII, 382 (283). Κελαῖς Mosq. Vind. Fac. Clav. ut Palmerius correxerat. cf. 14, 1. 2. ubi, unde appellatae sint, additur. Κελαιναῖς priores. τεθάρθαι scripsimus ut I, 43, 2. Ἀραντος —χώραν. H. I. excitat repetitque Stephanus v. Ἀραιθυρέα, quem rursus laudant ac sequuntur Eustathius ad Iliad. p. 291 atque Phavorinus. Ἀραιθυρέα Mosq. Vind. Stephanus h. v. Fac. Clav. ut apud Homerum et Strabonem VIII, 382. Ἀραιθυραία ante Facium et in Schol. Par. Apollonii I, 115. θηράσαι Vulg. cf. 17, 4. Pro θηράσαι Stephanus θήρας habet. τῷ Ἀραντῖνῳ Clavier, ut §. 4. τῷ Ἀραντῖνῳ Vulg. καὶ σφισιν ἐπιθήμα στήλαι περιφερεῖς εἰσι, καὶ πρὸ τῆς τελετῆς, ἣν τῇ Δήμητροι ἄγουσιν, Ἀραντα cum Clavierio. καὶ σφισιν ἐπὶ Δήμητρος στήλαι περιφανεῖς εἰσι, καὶ πρὸ τῆς τελετῆς ἐν τῷ Δήμητρος ἄδουσιν Ἀραντα Vulgata. sed ἐπὶ Δήμητρον Vind. Mosq. ἐν τῷ Δήμητροι Vind. περιφερεῖς Mosq. Vatic. Quae alias commemorantur στήλαι, dicuntur fuisse κνβοειδεῖς λίθοι ἐπιγράμματα τινῶν φέροντες. sic in Anecd. Zonarae praefixis p. LXXVIII. cf. Paus. II, 27, 3.

§. 6. Φλιαντα κ. λ. Hunc locum excitat Stephanus v. Φλιοῦς, ex quo discimus, hunc *Phliantem* ab aliis *Phliuntem* appellatum esse. cf. Schol. Apollonii I, 115. Sed urbis nomen aliunde deducitur in Stephano. cf. Schneideri Lexic. v. φλέω. ὃς τρίτος Vind. Mosq. Κείσου Clav. ut Palmer. et Fac. correxerant. Κάσου Vulg. Φλίης τ' αὐτ' ἐπὶ Vind. Διονύσοιο

Vind. Mosq. De forma *Διωνύσοιο* Etym. M. jam laudavit Homericam *Διωνύσος δὲ φοβηθεῖς, Διωνύσοιο τιθήνας*. Scripsimus τοῦ δὲ cum Amasaeo pro vulgato τοῦδε, quia hoc a praecedente οἶδα pendet. *Chthonophylc* etiam in Scholiis Apollonii mater Phliantis dicitur. *Ἀνδρομάδαν* Vind. cf. 6, 3. In Cod. Oporiano est conjectura *Ἀνδροδάμαντα*, sed Sylburgius jam defendit Vulgatam simili forma *Σωδάμαν* VI, 4, 6.

C A P U T XIII.

§. 1. *Ἡρακλειδῶν—Ἀρκάδων*. cf. VIII, 5, 4. ὡς cum Accusativo et Infinitivo saepe apud Pausaniam, veluti II, 6, 2. 8, 2. 19, 2. 25, 7. 29, 5. 37, 4. I, 6, 1. ἃ προεκαλεῖτο Thucydideum esse, Kuhnius jam monuit. *μηδὲ πολλῶν ἀγαθῶν τοῖς Δωριεῦσιν ἀφίστασθαι* Vind. — *πολλῶν καὶ ἀγαθῶν—Vulg.* Similis oratio *Ἀθηναῖοι Μεγαρεῦσιν ἀποστῆναι τῆς νήσου* I, 40, 4, et in Plut. Camil. 17, ubi Brennus Romanorum finitimos populos agredientium legatis, ἐφ' οὗς, inquit, ὑμεῖς στρατεύοντες, ἐὰν μὴ μεταδῶσιν ὑμῖν τῶν ἀγαθῶν, ἀνδραποδίξεσθε. Deinde προσεμένον—*ταύτη γνώμην* Clavier, ut Kuhnius assentiente Valckenario correxerat, i. e. *προσδεξαμένον*. v. Fragm. Lex. gr. in Herm. lib. de emend. gr. gr. rat. p. 331 et locum nostro simillimum IV, 23, 3. *προεμένου—ταύτην γνώμην* Vulg. Phliasiarum tum e Peloponneso migrantium meminit Pausanias iterum VII, 3, 5. Pro *θέλουσιν* alibi *ἐθέλουσιν*, ut I, 11, 2. 39, 4. sed correctio non adhibenda. v. Lobeckius ad Phryn. p. 7.

§. 3. De rebus in Phlasiis notabilibus usque ad 14 extr. De *Hebes* templo ἀγιωτάτω ad II, 33, 3. *Hebe* seu *Ganymeda* antea *Dia* dicta est. v. Strabo VIII, 382 et Notas ad Hellenica p. 113 cum Boettigeri Mythol. Junonis 136. *οἰνοχόον τῶν θεῶν* Mosq. Vatic. Clavier. *οἰνοχόον τὴν θεὸν* Vulg. *τὴν θεῶν οἰνοχόον εἶναι* Kuhnius coniecit. ὑπὸ *Ῥεῶν*, ut ὑπὸ *Ἡρακλέους* X, 38, 1. ὑπὸ *Ἀρπυιῶν* ib. 30, 1. ὑπὸ *Ἑλλήνων* ib. 38, 6. Ante spiritum Ieneni promiscue ὑπ' *Ἀθηνᾶς*, ὑπ' αὐτῶν, ὑπ' *Ἀχαιῶν* et ὑπὸ *Ἀπόλλωνος*, ὑπὸ *Ἀρκάδων*, ὑπὸ *Ἀθηναίων*, ὑπὸ *ἄσθενειας*, ὑπὸ *ἀνάγκης*, ὑπὸ *ἀναρχίας*, ὑπὸ *ἔμοῦ* X, 30, 1. 31. 33, 4. 34, 4. 38, 5. VIII, 2, 1. IV, 35, 3. IX, 12, 1. II, 31, 6. *Ἀρτην* pro *Ἄρην* Vind. *ἐκέτας* Fac. Clavier, ut Amasaeus. *οἰκέτας* Vulg. *ἐκπεύουσιν* Vulg. ἐν ἄλσει Mosquens. De *ἱεροῖς λόγοις* Lobeckius nuper doctissime exposuit tribus dissertationibus de mysteriorum graecorum argumento, quo interprete proprie

significanterque illi dicuntur, quibus sacrorum rituum, nominum, monumentorum causae variae atque mutabiles explicantur, historicae, physiologicae, morales. Idem addit, hierologias istas a philosophia alienissimas ac fere totas ex fabulari historia repetitas fuisse, quae autem hierophantae ferantur in mysteriis celebrandis loquuti esse, minime huc spectasse, ut initiatis symbolorum altiorem intellectum aperirent, sed fuisse narrationem de ortu hujus sacri fabulose tradito, deque prima institutione. ἀποδοτήτερος λόγος offertur 17, 4. ἐπεὶ τῆς ἀγορᾶς ἐστὶν Aldina, Francof. ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς ἐστὶν Kulnius tacite scripsit, quem sequutus est Facius. ἐπεὶ τῆς Ἡρας ἐστὶν Mosq. ἐπεὶ γὰρ τῆς Ἡρας ἐστὶν Vind. Vatic. Ἔστὶ τῆς γὰρ Ἡρας ἐξιόντων Clavier. Equidem scribendum censui Ἐπειτα τῆς Ἡρας ἐστὶν, neque id in contextam orationem recipere dubitavi, quum eandem corrigendi viam ingressum vidissem Schneiderum. Παρείου Mosq. ἐφαίνετο ἀρχαῖον Vulg. ὃ ἐφαίνετο ἀρχ. Vind. Mosq. οὐκ ἐφαίνετο Clavier, ut Facius conjecerat. Nibby sequutus est Vulgatam. ἔχων πᾶν Mosq.

§. 4. ἐπὶ τῷδε Liber Casauboni, Clavier, ut Sylburgius correxerat. ἐπὶ τῶνδε Vulg. τὸ ἄστρον, ἣν ὀνομάζουσιν αἶγα. Hanc loquendi formam apud optimos reperiri scriptores monuerunt Hermannus ad Vigerum p. 708 et Matthiae in Gram. gr. §. 440, 7. ἀνατέλλειν non tantum de sole sed etiam de aliis stellis contra Phrynichi voluntatem dictum esse, ostendit Lobeckius p. 124. τὰς ἀμπ. Vind. Fac. Clav. ut Sylburgius correxerat. τοὺς ἀμπ. Vulg. καὶ inter τιμῶσι et χρυσῶ deest in Exc. cod. Palat. Jungenda sunt ἄλλοις τε καὶ χρυσῶ, rursus τιμῶσι et ἐπικόσμουντες. Quid hoc signo significatum sit, quaerit Mueller in Aeginet. p. 11.

§. 5. Ἀριστείου Vind. sed cf. Suidas v. Ἀπώλεσας et Ἀρίστιος.

§. 6. ἐγκατακοιμηθεῖς, Herodoteum est VIII, 134 extr. cui loco tuendo miramur non esse hunc nostrum adhibitum.

§. 7. De umbilico terrae diximus ad Hellenica p. 163 sq. δὲ inter Πελοποννήσου et πάσης deest in Exc. cod. Palat. μόνον ἐστὶ Vulg.

§. 8. ὅδε — λόγος etiam Clavier. ὡς — λόγος Vulg. Sed vide IX, 12, 1 λέγεται δὲ καὶ ὅδε ὑπ' αὐτῶν λόγος. Herod. I, 31 λέγεται ὅδε ὁ λόγος. II, 3 et IV, 179 Ἔστι δὲ καὶ ὅδε λόγος λεγόμενος. adde Pausan. II, 15, 4. ἀπὸ Φλιασ. πρὸ ὑπὸ Φλιασ. Vind. Mosq. Quod hic de Hercule narratur, traditum erat ab Hellanico. v. Fragn. p. 82. adde Apollod. II, 7, 6. Diod. S. IV, 36 et ibi int'pp. Ad ἐλθεῖν — ἴδιον Lobeckius ad Phryn.

p. 392 supplet *χοῆτος*. Post ἔχει necessaria est virgula, quae deest in Vulg. Clavier bene reddidit: *on y voit deux statues — représentant Cyathus, qui offre une coupe à Hercules.*

C A P U T XIV.

§. 1. τετάρτου per negligentiam quandam excidit e Kuhniana. *ἱεροφάντης* Hesychius, Lobeckius de morte Bacchi II, 15. καὶ ταῦτα μὲν διάφορα τῶν ἐν Ἐλευσίνι ὀνομάζουσι Vulgata, quam Sylburgius ad VIII, 36, 5 tueri conatus est et vertit: *haec diversa esse dicuntur ab Eleusiniis sacris.* Sed quum hic memoretur sacer ritus, cum Clavierio *νομίζουσι* scripsi, ut Camerarius Kuhnisque correxerant. *ἔστιν εἰς μίμησιν* i. e. *ἔστι κατεσκευασμένα εἰς μίμησιν.*

§. 2. Negat Pausanias, *Dysaulen* Celeo cognatione junctum, et unum ex illustribus Eleusiniis fuisse, et bello Eleusine ejectum esse, quae dicebantur a Phlasiis. Apud Clement. Al. in Protr. p. 13 *Dysaules* Eleusiniorum *γηγενέσιν* accensetur. Hesychius ac Phavorinus habent *δυσαύλητος, δυσεγκλήμων: τοῦ — πολέμου.* cf. I, 38, 3. οὐ μὴν — Ἐλευσίων. eadem structura orationis est I, 14, 3. *ἐμοὶ δοκεῖ* Vind. sed *ἐμοὶ δοκεῖν* verius esse putamus, ubi constructio hac formula non afficitur, ut I, 4, 3. 9, 8. 14, 2. II, 6, 2. 11, 4. 37, 4. V, 34. X, 8, 5. III, 12, 2. Herod. II, 77. *Δήμητραν* Mosq. Aldina. cf. I, 37, 2 et ad Philochori Fragm. p. 102. *Δήμητρα* Vulg. Hi versiculi sunt in Hom. h. in Cererem 474 sqq. De *Dysaulae sepulcro* II, 12, 5.

§. 3. de *Promethci aetate* c. 16, 1. *Πελασγὸν* Mosq. *εἶναι λεγομένων* idem. Hoc *Ἀνάκτορον* haud dubie fuit *Cereris templum*, quod nomen ejusdem deae templum Eleusine habuit. v. Athen. IV, 167 f. et Herod. IX, 65, ubi τὸ ἱεὸν τὸ ἐν Ἐλευσίνι ἀνακτόριον vocatur. adde Hesych. aliter Clavier. *πρὸς τῷ ὀρόφῳ ad fastigium. sul frontespizio* Nibby; Clavier *Amasaeum* sequutus est.

C A P U T XV.

Huic loco non in Aldina neque in Mosquensi codice, sed in Francofurtana et Kuhniana editione inscriptum est *Ἀργολικά*. Pausanias ipse eum IV, 2, 3. VIII, 4, 3 *Ἀργολίδα συγγράφην*, et V, 16, 3 *τὰ ἔχοντα ἐς Ἀργείους* appellat;

scholiastes autem ad Anthologiam graecam lib. VII epigr. 29 citat Pausaniam ἐν Ἀργείων διηγήσει. cf. ad 23, 7. Iis, qui Argolica conscripserunt, addes *Istrum* (v. Fragmenta), *Demetrium* (v. Clem. Alex. Admon. p. 30), *Socratem Argivum* e Schol. Pindari Nem. 3, 92 atque Vossio de hist. graec. p. 414, *Timotheum* e Plutarch. de flumin. 18, 3. et *Diniam*, de quo v. Sch. Soph. Electr. 278, ubi laudantur Ἀργολικοὶ συγγραφεῖς. *Guil. Gellii* librum de *Argolide* mihi meis oculis usurpare nondum contigit.

§. 1. His Ἐκ Κορίνθου — μεγάλη simillima habet Strabo VIII, 377. Pro οὐ μεγάλη Barthius ad Statii Theb. IV, 47 legi voluit εὐ μεγάλη, frustra Homerum ac Strabonem laudans. Horum posterior d. l. ait, *Cleonas* ex Acrocorintho prospici, et ab Argis CXX, a Corintho LXXX stadiis distare. ποτεμῶ pro Ἀσώπῳ Vind. *Cleone* in Asopi filiabus etiam apud Diod. S. IV, 72 et Eustath. ad Iliad. p. 291. *Scyllidem* et *Dipoenum* Daedali vel discipulos vel filios habitos esse, Pausanias iterum innuit III, 17, 6. cf. de iis Winckelmannii Opp. VIII, 309. Contra eos, qui hic Daedalum recentiore, Sicyonium illum (Paus. VI, 6, 6. X, 9, 3) significari putent, disputat Quatremere in Jupiter Olympien p. 180 sq. hunc enim circa Olympiadem LX seu XCV, ergo CL fere annis post Dipoenum et Scyllidem vixisse: hos autem illius antiqui Daedali discipulos dictos esse, quia »il subsistoit encore quelques caractères de ce style simple (ἀπλᾶ ἔργα apud Paus. V, 17, 1) des siècles précédents.« Idem p. 174 ait: »discipulus Daedali fut une appellation bannale, qui signifia simplement très ancien sculpteur.« γυναῖκα Γόρτυνος ἐθέλουσι λαβεῖν Vulg. γυναῖκα τὴν Γόρτυνος κ. λ. Kulmiius conjecit. Praeiverat Comes Natalis VII, 16 p. 773. sequuti sunt Gedoynus et Goldhagenus; at non potius τὴν quam ἐς ante Γόρτυνος excidit, urbs enim Cretica hujus nominis indicatur, (Γόρτυν, Γόρτυνος, v. Bekk. Anecd. 1199), quod Clavier quoque vidit. Ex eo intelligitur, qui Clemens Alex. Adm. p. 31 et Plinius XXXVI, 4 p. 335 Bip. tradiderint, Scyllidem ac Dipoenum Cretenses fuisse. Caeterum γυναῖκα ἐκ Γόρτυνος λαβεῖν recte dici, apparet ex iis, quae ad II, 6, 2 de formula ἔγγυμεν ἐξ Ἀθηνῶν γυναῖκα adnotata sunt. Corayus conjecit: τοῦτό τ' ἐστὶ. Quae h. l. de *Euryto* et *Cieato* narrantur, fusius exponuntur V, 1, 2. 3. Τρητοῦ Vind. Mosq. sic postea quoque §. 4. sed vulgatam Τρητοῦ retinendam esse, patet ex Hesiodi Theog. 331 et Diod. S. IV, 11, quorum posterior docet, *Tretum* montem esse inter Mycenae et Nemeam, dictum-

que esse ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος (ex re ipsa, quod perforatus esset), εἶχε γὰρ περὶ τὴν εἶξαν διώρυγα διηνεκῆ, καθ' ἣν εἰώθει φωλευεῖν leo Nemcaeus. ὀρήματι Vind. Mosq.

§. 2. ἐπιδείκνυται pro ἔτι δείκνυται Mosq. Νεμείου τοῦ Διὸς Vulgata. Articulum Sylburgius vel deletum vel Adjectivo praefixum voluit, ut est 24, 2. itaque eum antea uncis inclusi, nunc cum Clavierio in τε mutavi. Νεμίου Vind. Νεμίου Mosq. De hujus aedis reliquiis laudantur Ionian Antiquities et Argolis by W. Gell. ὅσον τε κατεβῶ. Mosq. ὅσον κατεβῶνῆκει τε Vulg. ἐστὶ περὶ etiam Clav. ἐστὶν περὶ Vulg. τὸν Ὀφέλτην illum notum Ophelten. Similiter τῆς τροφοῦ, τοῦ δράκοντος, de quibus fama narrare solet. Pro Νέμεια apud Strabonem VIII, 377 et Scholiasten ad Pind. Nem. Prol. est Νέμεια, sed Pausanias, quocum Zonaras conspirat, sibi constitit: v. VI, 16, 4, ubi etiam τὰ χειμερινὰ, ut h. l., memorantur; haec vero post priorem partem anni secundi ejusque Olympici putantur celebrata esse. v. Boeckhius in Abhandl. der hist. philol. Classe der K. Preuss. Acad. d. Wiss. 1818—1819, et Wesselingius ad Diod. S. XIX, 64, qui jam monuit, Nemeos ludos trietericos fuisse, binosque (aestivos et hibernos) qualibet Olympiade rediisse.

§. 3. Θυγατέρα Ἀσωποῦ καὶ ταύτην. καὶ ὄρος Clavier. Θυγατέρα Ἀσωποῦ. καὶ ταύτη καὶ ὄρος Vulgata. Nemeae nomen alii aliunde deduxerunt, ut videre est apud Scholiasten ad Pind. Arg. Nem. adde Hermannum ad Hom. h. in Lunam. Mons *Apesas* notus est ex Hesiodi Theog. 331, Etym. M. et Statii Theb. III; 461, ubi haec:

Mons erat audaci seductus in aethera dorso,
(Nomine Lernaei memorant Aphasanta coloni)
Gentibus Argolicis olim sacer: inde ferebant
Nubila suspenso celerem temerasse volatu
Persea.

ubi multa Barthius. Schneider autem adnotavit: "Ἀπαισας est in Plutarcho de fluminibus p. 461 Hutt. ubi et ὄρος Ὀφέλιον est. Adde *Jovem Apesantium* e Stephano Byz.

§. 4. Mycenae occasionem praebuerunt antiquissimam Argivorum historiam intexendi usque ad 16, 3 extr. A Nemea Mycenae distare dicuntur uno milliario germanico et quarta seu secunda ejus parte. βασιλεύοντα τότε τὸν ποταμὸν, ut Kuhnius correxerat. βασιλεύοντα τὸν τότε ποταμὸν Vulg. τότε Porsonus delendum censuit. αὐτοῦ Mosq. *Inachum* ignoravit Homerus.

§. 5. Λέγεται δὲ καὶ ὧδε λόγος Vulg. De emendatione nostra cf. ad 13, 8 adnotata. Schneider eodem modo corrigit. Phoroncum primum hominem in illa regione fuisse et Inachi filium, tradiderat Acusilaus. v. Fragmenta p. 233. In locum Vulgatae depravatae πατέρα εἶναι Φορωνεῖ, τοῦτον δὲ Ποσειδῶνι καὶ Ἡρᾷ δικάσαι περὶ τῆς χώρας, σὺν δὲ αὐτῷ Κηφισόν τε καὶ Ἀστεριῶνα καὶ τὸν Ἰναχον ποταμόν κρινάντων δὲ Ἡρᾷ εἶναι τὴν γῆν, οὕτως φησὶν ἀφανίσαι τὸ ὕδωρ Ποσειδῶνα jussimus id succedere, quod nobis videbatur necessarium. Post Φορωνεῖ in Aldina, Francof. et Kuhn. est major distinctio, in Fac. et Clav. minima. Deinde τοῦτον δὲ— τῆς χώρας interpretes referunt ad Phoroncum contra scriptoris sententiam, qui de Inacho accipi voluit fluvio, et clare indicat, judices hujus controversiae fuisse *fluvios*; sed Pausaniae mente non perspecta vir nescio quis Inachi nomen perperam omissum ratus in margine addidit: καὶ τὸν Ἰναχον ποταμόν, quod additamentum ad uncōs damnavimus. Pro vulgato οὕτως φησὶν est οὕτως φασὶν in Vind. atque idem Sylburgius ac Palmerius voluerant, Clavier autem et Nibbyus arripuerunt. Sed legendum est οὕτω φησὶν ἀφανίσαι τὸ ὕδωρ Ποσειδῶνα quod parallelo confirmatur loco 20, 5 τῷ ποταμῷ τούτῳ τὸ ὕδωρ ὑπὸ τοῦ Ποσειδῶνος ἀφανισθῆναι atque Dativus φησὶν nostro quoque loco requiritur, quum contra φασὶν minime desideretur. Cf. IV, 31, 6. 32, 2, ubi similis deprehenditur confusio. De *Inacho fluvio* iterum II, 18, 3. Mentionem ejus fecit Chateaubriand in Reise von Paris nach Jerusalem I, 83. nomen interpretantur Phavorinus et Etym Gudian. De hoc *Cephisso* ad 20, 5. Contentionem hanc inter Neptunum et Junonem Scholia quoque memorant Aristidis in Creuzeri Symbolik II, 587. οὕτε Ἰναχος Vind. Mosq. Exc. cod. Palat. Aldus, Facius, Clavier, atque ita Sylburgius Kuhnusque correxerunt. οὕτε Ἰνάχον Francof. Kuhniana; Xylander Ἰναχος in Ἰνάχον mutaverat. οὕτε ἄλλος τῶν εἰρημ. παρέχεται ποταμῶν Exc. cod. Pal. Ἀέρινα commune nomen fuit *lacus, fluvii et agri*. v. Strabo VIII, 368. Apollod. II, 1, 4. Pausaniae. ita dicitur *ager*, de quo cf. ad 36, 7. sic Plinio quoque IV, 9 p. 264 Bip. sed Pomponio II, 3, 127 est *oppidum*. H. l. ad τῶν ἐν Ἀέρινη suppletur ποταμῶν, et significantur *Pontinus* atque *Amymone*, de quibus cf. 37, 1. πρῶτον Vind. Mosq. Aldus, Francof. πρῶτος tacite Kuhn. Fac. Clav. ἐφ' ἑαυτῶν οἰκ. vide ad 7, 3. ἄστὺ ὦν. Φορωνικόν. sic etiam Stephanius Byz. atque Sch. ad Eurip. Orest. 1247. De eodem dicti sunt Φορωνεῖς in Theocr. 25,

200 hujus regionis incolae. Lectum est vocabulum ἄστν. v. ad Philochorum p. 35 et Sch. Apollonii I, 696. Pausaniae autem reges Argorum a Phoroneo ad Danaum usque cum Castore et Hygino contulit Marshamus in Canone Chron. p. 84. sed eorum nomina magnam partem ignota Homero fuerunt.

C A P U T X V I.

§. 1. *Argos* Phoronei ex Niobe filia et Jove nepos iterum II, 22, 6. "Ἀργούς pro "Ἀργου Aldus. Argi *Pirasus* et Phorbantis *Triopas* recurrunt II, 17, 5. IV, 1, 2. De Phorbantis ac *Triopae* aetate cf. ad I, 2, 5. De *Iaso* "Ἰασον" Ἀργος Hom. Odys. XVIII, 246. *Triopae* aevo *Io* seu *Isidem* et *Prometheum* fuisse, scripsit Clemens Alex. Strom. I, 321. 322. De *Promethei* aetate Paus. II, 14, 3. *Triopae* tertium Pausanias filium tribuit *Pelagum* cap. 22, 2, eundem cap. 23 extr. et I, 14, 2 memoratum, quem Clavier in Hist. d. prem. temps de la Grece I, 24 quo jure nescio suspicatus est hand diversum fuisse ab *Iaso*; sed ut praetermittamus Scholiastae testimonium ad Eurip. Orest. 930, secundum quod *Triopas* Phorbantis filius quatuor habuit filios, *Pelagum* et *Iasum*, geminos, et juniores *Agenorem* atque *Xanthum*, Pausanias manifesto sequutus est Hellanicum, quo auctore apud Schol. ad Hom. Iiad. III, 75 *Iasus*, *Pelagus* ac natus minimus, *Agenor*, filii fuerunt *Triopae*. Κροτωπός, Κροτωποῦ Vulg. sed vide I, 43, 7, Clem. Alex. Strom. p. 321 et Etym. M. ubi est proparoxytonon. In *Crotopi* tempus, ut est apud Clem. Alex. l. c., *Deucalionis* incidit diluvium: idem vult, *Sthenela* regnante (apud Clementem est Σθένελος) *Danaum* in *Peloponnesum* venisse. Idem opinatus est Clavier in Hist. d. pr. temps de la Gr. I, 26 propter alterum Pausaniae locum 19, 3, ubi *Danaus* narratur de regno contendisse cum *Gelanore*. Hujus nostri loci sensus est: *Danaus*, ex *Aegypto* navibus huc delatus adversarius *Gelanori*, *Sthenelae* filio, *Agenoris* posteris regno submovit. ἔπλευσε Mosq. ἔπλευσεν Vulg. De *Lynceo* Liebel in Archil. Fragm. p. 236 e *Malala* hoc assert: Ἀγχεύς πολεμήσας τῷ Δαναῷ βασιλεῖ, τοῦτον ἐφόνευσε, καὶ ἔλαβε τὴν βασιλείαν καὶ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ, καθὼς ὁ Ἀρχίλοχος ἐγράψατο.

§. 2. κατέμεινεν Vind. Fac. Clav. ut Sylburgius conjecerat. κατέμεινεν Vulg. *Mideian* et hic et 25, 8. scribendum fuit e *Strabone* VIII, 373 pro vulgato *Mideian*, quod *Stephanus* quoque habet. *Midea* Argolica est. adhuc in Schol.

Theocr. XIII, 20. Altera forma *Μιδέα*, quam Strabo servavit, reperitur etiam in Pausania VI, 20, 4. VIII, 27; 1, quanquam posteriore loco Mosquensis *Μιδείαν* offert. Mediam corripuit Statius Theb. IV, 45 post Theocritum XIII, 20. XXIV, 1. cf. de hac urbe et ejus scribendae ratione ad Hellenica nostra p. 20. 24. 248. Verba ὅσα πρὸς θαλάσση τῆς Ἀργείας declarata sunt ad 8, 4. *Λάρισαν* Aldus atque etiam postea. De hac *Larissa* cap. 23 extr. adde Notas ad Hellenica p. 248. De disco et de eo invento ibid. 257. adde Pindari Ol. X, 86. Fluxisse consentiunt a *δίω* i. e. *βάλλω*. Apud Herodotum VII, 17 legitur ἀποτρέπειν τὸ χρεῶν γενέσθαι, sed sine Dativo personae.

§. 3. *Μεγαπένθην* Mosq. Vind. Fac. Clav. *Μεγαπένθη* reliqui. τοῦ ξίφους — πόλεως. Idem refert Stephanus, ubi Berkel plures laudavit scriptores idem tradentes. Eustathius ad Iliad. p. 289 Stephanum sequutus addit: *μύκης δὲ κατὰ τοὺς παλαιοὺς ἢ λαβὴ τοῦ ξίφους* paria invenies in Etym. M. et Bekkeri Anecd. 1399. sed haec interpretatio certe Herodoti loco III, 64 non accommodata est, ubi τοῦ κουλεοῦ τοῦ ξίφους ὁ μύκης ἀποπίπτει, *lamina extremam ensis vaginam claudens* seu, ut Valckenarius ait, τὸ κατακλειὸν τὴν θήκην τοῦ ξίφους. Winckelmannus tamen in Opp. V, 87 monuit, et vaginae extremam et capuli summam partem in antiquis gladiis simili propemodum forma fuisse. τῇ πόλει. ὃν δὲ φασὶ προσποιούμενοι ἀκοῦσαι λόγον Vulg. τῇ πόλει φασί, ὃν δὲ προσποιῶσι ἀκοῦσαι λόγον Vind. Mosq. φασίον προσποιῶσι ἀκοῦσαι λόγον Vatic. τῇ πόλει φασίν. "Ὀν δὲ προσποιῶσιν ἀκοῦσαι λόγον Clavier, ut Facius correxerat; idem placuit Schneidero. Corayus conjecit: "Ὀν δὲ πρὸς τούτοις ἤκουσα λόγον. Porsonus autem ita corrigendum putavit: τῇ πόλει φασίν. ὃν δὲ προσποιῶσιν Ἀκουσιλάω λόγον, et de verbo προσποιεῖν laudavit 26, 3. V, 5, 4. X, 5, 3. Sed *Acusilai* hanc narrationem fuisse, id vellem Porsonus docuisset. Hic *Sparton* a Tisameni filio diversus, a Pausania historia exclusus, sed in Creuzeri Symbolica et Mythologica I p. 789 admissus, apud Stephanum et Eustathium l. l. Phoronei non filius, sed frater; rursus in Schol. ad Eurip. Orést. 1247 Phegei, qui Phoronei frater fuit, filius et Mycenei pater est. αὐτοὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι e Vindob. Articulus abest a Vulgata. *Spartae* imago Amyclis III, 18, 5. ἀρχὴν hac potestate etiam sine negatione, ut Herod. I, 9.

§. 4. *Mycenae vastatae ab Argivis*. cf. 25, 7 et Strabo VIII, 372. 377. Προκαθεῖλον diruerunt apud Strabonem est

ἀνεῖλον everterunt, quo verbo Pausanias 17, 5 de Tirynthe utitur eversa. A Mycenaeis missos esse octoginta milites Thermopylas, repetit Pausanias X, 20, 2. Addendum ex V, 23, 1, eorundem milites interfuisse Plataeensi pugnae, ubi tempus dirutarum Mycenarum indicabitur. De Mycenis vastatis v. epigrammata in Anth. gr. Palat. T. II p. 36. 37. Quod Strabo ait: νῦν μηδ' ἔχρος-εὐρίσκεσθαι τῆς Μυκηναίων πόλεως, repetitum ab Eustathio ad Iliad. p. 290, Noster verum esse negat; ruinas superesse, recentiorum plures contenderunt; de iis et de hac Mycenarum porta (leonina), quae Corinthum spectat, v. Chateaubriand p. 84 sq. Comment. Soc. Philol. Lips. I, 2, 343. Bartholdy in Neuen deutschen Mercur 1805, 1, Goetting. gel. Anzeig. 1800 N. 181 p. 1805 et quod Creuzer in Symbol. I, 770 e Gellio atque Hirtio assert. In Gellii Argolide Mycenarum et Tirynthis muri sunt descripti. De iis cf. etiam Walpolii Turk. 316. Κυκλώπων κ. λ. hinc Κυκλώπων πόλις de Mycenis in Anthol. Pal. II p. 36. Eorundem opus Tirynthis muri. vide 25, 7. De his Cyclopiibus nuper denuo disputatum est in Wolfii Anal. litter. I p. 153 sqq. et Creuzeri Symbol. IV, 48 sq. adde de eorundem operibus Winckelmanni Opp. VIII, 64. πρῶτοι pro vulgato Προίτω Mosq. Vatic.

§. 5. De his ipsis aliisque hujus generis ὑπόγαιους οἰκοδομήμασιν, ἐνθα οἱ θησαυροὶ τῶν χρημάτων ἦσαν, cf. Walpolii Turkey p. 553 sqq. ubi sunt *Remarks on the thesauri of the Greeks* et rationes eorum descriptae p. 558. adde nostras adnot. ad II, 23, 7. Scriptura ὑπόγαιος recurrit 36, 7. cf. 23, 7. *Cassandrae* apud Amyclaeos sepulcrum III, 19, 5. ἐπικατέσφαξε *liberos post caesos parentes interfecit*: sic recte Kuhn. Qui Pausaniae Μέδων, aliis Μεδεῶν vocatur. vide Muellerei Geschichten Hellen. Stämme p. 69. qui hic Μεδεῶνα scribi vult. Formula Μέδοντα poetica est, Μέδωνα communis. v. Bekk. Anecd. 1393. Μεδεῶν est urbs Phocidis X, 3, 2. καὶ Ἡλέκτρας deest in Vind. Mosq. et Vatic. sed margo Vaticanus haec verba supplet. De *Clytaemnestrae* sepulcro cf. iterum Goetting. gel. Anz. loco indicato §. 4.

C A P U T XVII.

§. 1. *Heracum* Strabo VIII, 368 *decem* stadiis remotum Mycenis fuisse tradit. αἰ περὶ τὸ ἱερὸν καὶ ἐπὶ τῶν θυσιῶν ἐστάσι ἀπορρήτως Vulg. quanquam pro αἰ est αἰ in Aldina. αἰ περὶ τὸ ἱερὸν καὶ τὰς θυσίας ἐστάσιν ἀπορρήτως Vind. αἰ πε-

οὐ τὸ ἱερὸν καὶ τῶν θυσιαῶν ἐστᾶσιν ἀπορρήτως Mosq. Valic. in margine autem Vat. τὰς θυσίας scriptum est. Kuhnus tentavit ἐστᾶσαι ἀπορρήτων, sed tum αἰ mutandum esset in αἰ, et pro ἐστᾶσαι potius ἐστῶσαι scribendum. Facius maluit αἰ περὶ τὸ ἱερὸν καὶ τὰς θυσίας ἐστᾶσιν ἀπορρήτους. Schneidero placuit corrigi αἰ περὶ τὸ ἱερὸν καὶ τῶν θυσιαῶν ἐστίν. ἄς ἀπορρήτους. Clavier ex his nihil recepit nisi ἀπορρήτων. sic αἰ περὶ τὸ ἱερὸν scil. οὔσι sunt sacerdotes templi, et αἰ ἐπὶ τῶν θυσιαῶν ἐστᾶσιν ἀπορρήτων quae praesunt sacris arcanis. Illud autem ὕδωρ Ἐλευθέριον est forsitan, quod Schneider mecum communicavit, κρήνης Κυνάδρας ἐν Ἀργεῖ, ἐξ ἧς ἔπιον οἱ ἐλευθερούμενοι. ὅθεν καὶ τὸ ἐν κυνάδρα ἐλευθέριον ὕδωρ παροιμιαικῶς ἐπὶ τῆς κατ' ἐλευθερίαν ζωῆς. ut est apud Eust. ad Iliad. 1747 et Phavorinum.

§. 2. *Αὐτὸ — Εὐβοίας.* Heraeum in colle fuisse situm; elucet ex Herodoto; Noster dicit ἐν χθαμαλωτέρῳ τῆς Εὐβοίας. Haec Euboea Straboni X, 449 λόφος dicitur. *Πρόσμυναν — χῶραν. celsae Junonia templa Prosymnae* Stat. Th. I, 383. *viridis devexa Prosymnae* idem III, 325. *Μιδέα ὄμορος Πρόσμυνα, καὶ αὕτη ἱερὸν ἔχουσα Ἡρας* Strabo VIII, 373. *τέμενος τῆς Πρόσμυναίας Ἡρας* Plut. de fluminibus p. 460 Hutt. Locum interpunctione laborantem ita sanandum putavimus: *φύεται δὲ αὐτοῦ πόα πρὸς ταῖς ὄχθαις. Ἀστεριώνα ὀνομάζουσι καὶ τὴν πόαν αὐτὴν. τῇ Ἡρᾷ καὶ αὐτὴν φέρουσι, καὶ ἀπὸ τῶν φύλλων αὐτῆς στεφάνους πλέκουσιν. Ad fluvii Asterionis ripas herba nascitur, quae ipsa quoque Asterion vocatur. Junoni et hanc herbam, ut nascitur, et coronas ex ejus foliis nexas offerunt.* Vulgata habet post ὄχθαις comma et post ὀνομάζουσι colon; deinde καὶ τὴν πόαν — φέρουσι sine distinctione conjungit. Clavier ἦν ante Ἀστεριώνα ὀνομάζουσι iuserendum opinatus est. De hac herba, phalangii genere, Creuzer laudavit Nicandri Ther. 725 cum Schol. et Schmeid. animadv.

§. 3. Hunc architectum *Εὐπάλαμον*, non *Εὐπόλεμον* appellatum esse arbitramur, ut Daedalus perhibetur *Eupalami* filius fuisse apud Diod. S. IV, 76. de quo loco diximus ad *Hellenica* p. 13. Addantur *Εὐχειρ*, *Εὐχειρος*, *Χειρίσοφος*, artificum nomina. ὅποσα δὲ κ. λ. Haec explicata leges in Winkelmanni Opp. I p. 417. *πρὸς Τροίας Vind. πρόναος*, quod vocabulum. Vitruvius non habuit quomodo latine redderet, fuit pars aedis (Paus. VIII, 32, 1) eaque anterior, quam *Wesselingius* ad Diod. S. XIV, 41. *anticam partem templi* interpretatus est, *Boettiger* in *Mythologia Junonis* p. 141. *Vorhalle*.

Hanc κλινὴν idem vir celeberr. de Nuptiis Aldobrand. p. 143 ait esse Junonis γαμικὴν, ac typum lectorum nuptialium. At aliis quoque Diis lecti reperiuntur positi. cf. X, 32, 8. Ad hunc *Euphorbi clypeum* pertinere putatur quod est in Horatii Carm. I, 28, 10 sqq. cf. Diogen. Laert. VIII, 4.

§. 4. De hoc Junonis simulacro, Polycleti opere praestantissimo, cf. Parmemonis epigr. in Anth. Palat. II p. 691. Colossis accensitum esse, patet ex Joseph. Bel. Jud. I, 16 p. 747 G. ubi ab Herode dicitur in Caesaris aede dedicatus esse κολοσσὸς Ῥώμης ἴσος Ἡρᾶ τῇ κατ' Ἀργος. De loquutione μεγέθει μέγα ad 34, 11. *Gratias et Horas* in hac quoque corona e plano elevatas fuisse, Heynius opinatus est in Antiq. Aufs. I p. 10. ῥοαὶ semper scribitur Pausaniae; haec autem forma Gregorio Corinthio magis dorica visa est altera ῥόα. Philostratus v. Apoll. IV, 9 p. 186 Morel. ait: ἡ ῥόα μόνη φυτόν τῆ Ἡρᾶ φύεται. Boettigero autem interprete in Prol. altera de Medea Euripidea p. XIII *malum punicum* in Junonis manu significat; ejus illecebris captam Junonem morigeram se prae-buisse Jovi. Aliter Creuzer in Symbol. II, 588. Nobis huc pertinere videtur illud: ῥοαὶ εἰσὶ σημαντικαὶ — δουλείας καὶ ὑποταγῆς διὰ τὸν ἐν Ἐλευσίνι λόγον ex Artemid. I, 73. κόκκυγα κ. λ. cf. omnino Aristoteles apud Scholiasten Theocr. XV, 64 et Valcken. Adnot. adde Paus. II, 36, 2. τὸ δὲ ἄγαλμα τῆς Ἡρᾶς ἐν τῷ ναῶ καθήμενον ἐν θρόνῳ τῇ χειρὶ ἔχει σκήπτρον, καὶ ἐπ' αὐτῷ τῷ σκήπτρῳ κόκκυξ Scholiastes ad l. l. Theocriti addit. γράφω δὲ οὐδὲν ἦσσον ὡς λέγεται. Παρέστηκε δὲ τῇ Ἡρᾶ Clavierii conjectura est non vera. vide §. 5.

§. 5. Scripsimus λέγεται δὲ παρεστηκέναι τῇ Ἡρᾶ τέχνη Ναυκύδους ἄγαλμα Ἡβης pro vulgato — Ἡρᾶ τέχνη Ναυκύδους ἄγ. Ἡβ. nam τέχνη Ναυκύδους pertinet ad ἄγαλμα Ἡβης. In Vind. et Mosq. τέχνη deest. Schneider τέχνην scribi maluit. Pausaniae tempore ibi non fuisse hoc Naucydis opus, e verbis λέγεται παρεστηκέναι intelligitur, minime solicitandis; ejus aetate adstabat in columna antiquum Junonis signum. *Naucydis Heben* Quatremère in Jupiter Olympien p. 329 opinatur Romam translata fuisse. τὸ δὲ ἀρχαιότατον κ. λ. cf. de hoc antiquissimo Junonis signo e Tirynthe excisa huc translato VIII, 46, 2, Clemens Alex. Protr. p. 30, et quem Creuzer in Symbol. et Myth. II p. 587 excitavit, locus Plutarchi in Fragm. p. 763 Wyttenb.

§. 6. ἀνέθηκεν deest in Vind. ac Mosq. De aliis Heraei donariis cf. IX, 40, 2.

§. 7. *ὑπελείπετο* in margine Excerpt. cod. Palat. *ὑπελείπετο* Vulg. cf. II, 3, 8. *Χρυσεῖς* est apud Thucydidem II, 2, IV, 133, Clementem Alex. Protr. p. 35 atque etiam apud ipsum Pausaniam III, 5, 6. nec tamen hunc locum codicibus tacentibus corrigere ausi sumus. Deinde autem forsitan scribendum: *ὁ λύχνος, ὁ πρὸ τῶν στεφανωμάτων, ἦπτετο* scilicet αὐτῶν. Valckenarius cum Leopardo VI, 11 censuit *πρὸ* delendum esse. Kuhnii *πρὸ* residuum esse ab integra voce *προϊῶν, προτιθεῖς* (an *πρωτεθεῖς*) vel alia simili, putavit. *Πρὸ ἐς Τεγέαν* in Aldina est *ἐσέγεσαν*, in Mosq. *ἐσένεσαν*, in Vind. *ἐσύνεσαν*. Cur *Tegeam* fugerit Chryseis, aperitur III, 5, 6, Hoc accidit belli Peloponnesiaci anno nono medio, Olympiade LXXXIX, 2. a. C. 423. a. u. c. 331. *σφίσις, τῆν* Vulg.

C A P U T XVIII.

§. 1. Nos post *Σερίφω* majorem distinctionis notam posuimus; sic opus non erit conjectura neque Kuhnii et Clavierii *τέμενός ἐστι*, neque Letronnii *ἠρώων, (ἔχει — παρ' Ἀθηναίοις ἐν Περσέως τέμενει)* καὶ *Δικτυος κ. λ.* neque Sylburgii, aut *Περσέως* tollendum, aut *παρ' οἷς, ἐνθα* vel simile quidpiam post *Ἀθηναίοις* subaudiendum esse. Hanc *Clymenen* Sturzium ad Pherecyd. p. 81 suspicatur Catrei filiam atque Nauplii uxorem fuisse. Pherecyde ipso auctore Dictys ac Polydectes pronepotes fuerunt Nauplii. Forsan autem, quum in Dictyos nomine significatio *piscatoris* lateat (cf. Munck. ad Hyginum 63), quumque Apollodorus I, 9, 6 referat, Polydecten atque Dictyn filios fuisse *Νύμφης ναῖδος*, hujus Nymphae nomen *Clymenen* hic posuit Pausanias.

§. 2. *Argivorum ager* usque ad §. 3 extr. *οὐκ ἐπέσχευ— ἴσην* non inhibuit ratio, *ne par pari referret*. Kuhn. *προὔπῆρξεν — λαβόντα* illustratur loco 22, 4. *τοσοῦτο* Mosq. *προστρόπαιος* eodem modo dicitur Polybio XXIV, 8: *ἡ τύχη παρέστησεν αὐτῷ τινὰς ἐριννύς καὶ ποινας καὶ προστροπαίους τῶν δι' ἐκείνου ἡτυγηκότων*. Clemens Al. Protr. p. 16 Sylb. habet *προτροπαίους*. Haec *ἠνίκα — δίκην* hausta sunt ex Herod. VI, 86, unde Juvenalis quoque sua depromsit XIII, 199. *ἠνίκα — Σπαρτιάτη, βουλευσαντι ἐπίλοχα ὁμόσαι, καὶ τοῦδε κ. λ.* Codex Phralitae, Clavier, Larcher ad Herod. T. IV p. 429. *Σπαρτιάτη βουλευσαντος ἐπίλοχα ὁμόσαι* Vind. Mosq. — *Σπαρτιάταις βασιλεύσαντος ἐπίλοχα ὁμόσαντος* Vulgata. Verbo *βουλεύειν* hic opus esse, jam Palmerius viderat; deinde eundem

hunc hominem Pausanias VIII, 7, 5 Γλαῦκον τὸν Σπαρτιάτην appellat. Apud Juvenalem est *Spartano cuidam respondit Pythia*. Denique cum verbis βουλευσάντι ἐπίορκα ὁμόσαι congruunt non modo Herodotea (ἐπειρωτῶντα αὐτὸν, εἰ ὄρω τὰ χροήματα ληΐσεται, ἢ Γιυθίη μετέροχεται τοῖσδε τοῖσι ἔπεισι), sed illud etiam Juvenalis: *quod dubitaret depositum retinere et fraudem jure tueri jurando*. καὶ τοῦδε scil. βουλείματος, nam τὸ πειρηθῆναι τοῦ θεοῦ καὶ τὸ ποιῆσαι ἴσον δύναται iudice Deo apud Herodotum, et *Has patitur poenas peccandi sola voluntas*, Juvenale accinente. De poena a posteris hujus Glauci exacta Herodotus et Juvenalis. Majorum facinora in posteris puniri, vetus fuit opinio. v. Valcken. ad Eurip. Hipp. 832 sq. inprimis perjurium. v. Lycurg. contra Leocr. 19, 5.

§. 3. Cereris *Mysiae* templum Μυσαῖον vocatur VII, 27, 4. Μυσίου nomen proprium est, ut patet ex I. c. et II, 35, 3. unde noster illustrandus locus est. Μυσίου τὸ ὄνομα, γενομένου καὶ τούτου etiam Clavier. τὸ ὄνομα γενομένου, καὶ τούτου Vulg. ξένου τῇ Δήμητρι Mosq. ξένου τῆς Δήμητρος Vulg. ἐπὶ πύλην ἧξις ad urbis Argorum portam venies.

§. 4. De *Argis*; primum usque ad 19, 2 de *Argivorum* historia. Μόνους δὲ Ἑλλήνων κ. λ. cf. Eustath. ad Iliad. p. 218 Bas. et Schol. Pind. Nem. IX, 30. διαιεθέντας Vulg. νικηθέντας Vind. Mosq. Vatic. Hinc Censor in der Neuen allg. deutsch. Bibl. XXII P. I Fasc. I opinatus est scriptum a Pausania fuisse διακοιθέντας, Porsonus autem νεμηθέντας et laudat I, 6, 2. II, 16, 2. Anaxagoras ab Eustathio ad Iliad. p. 288 parum accurate Proeti filius dicitur, a Diodoro Sic. IV, 68 verius Megapenthis, sed Nostro est Argci filius, Megapenthis nepos; quod confirmatur scholio ad Eurip. Phoen. 185 T. III Lips. p. 80, ubi tamen legitur τοῦ Ἄργου. quam scripturam Clavier in Not. ad Apollodorum T. II p. 397 commendatam in nostri loci contextum recepit. Matthiae autem in illo scholio e cod. Havn. Ἀργείου edidit. Melampodis nomen ductum vult Creuzer in Symb. III, 161 a melampodio, elleboro nigro, quo ille Proeti filias sanaverit. ἐφ' ᾧ — ἔξουσιν Exc. Cod. Palat. Clavier, Porsonus. cf. Thom. Mag. et Favor. — ἔχουσιν Vulg. Ἀναξαγόρα ante Facium. De re cf. Herod. IX, 38. ἀπὸ μὲν δὴ Βίαντος κ. λ. Hi quinque reges sunt 1) Bias, 2) Talaus Biantis F., 3) Adrastus Talai, 4) Aegialeus-Adrasti, 5) Cyanippus Aegialei. cf. Apollod. I, 9, ubi Aegialeus non Cyanippi pater, sed uterque Adrasti filius perhibetur; Pausanias autem sibi constitit etiam II, 30, 9. Νηλεΐ-

δαι τὰ πρὸς μητρὸς, nam Biantis uxor Pero Nelei filia fuit. ἀπὸ δὲ—*Ἀμφιαράου*. Hi sex viri sunt 1) Melampus, 2) Mantius, ejus filius, 3) Oicleus Mantii, 4) Amphiarus Oiclei, 5) Alcmaeon Amphiarai, 6) Amphilochnus item Amphiarai. Sic Pausanias VI, 17, 4. Homerus tamen Melampodis progeniem paulo aliter explicat Odys. XV, 240. "Ἴφις — ἀρχήν, cf. X, 10, 2 et Schol. ad Eurip. Phoen. 181 T. III p. 80 Lips. Nomen "Ἴφις Suidas interpretatur: ὁ ταχύς. Scribimus autem Ἴφις cum Schol. Apollon. IV, 223: 228. *Καπανέως ἀνεψιοῦ* Clavier, quod idem in Not. ad Apollod. II p. 397 jam voluerat: stemma enim hoc est:

Anaxagoras

Alector

Hipponous

Iphis

Capaneus

Sthenelus

Cylarabes

sed ἀδελφὸς, quod Vulgata offert, latiorem habet ambitum, ut *patruelem* etiam denotet. cf. Not. ad Hellenica p. 260 et Pausan. V, 11, 2. *Ἀμφιλόχου* δὲ μετὰ ζ. λ. Amphilochnus teste Thucydide II, 68 domum reliquit, quia rerum status, qui tum Argis erat, ei non placeret. Urbs ab eo ad sinum condita Ambracicum Argos Amphilochnium, regio Amphilochnia, et incolae Amphilochni appellati sunt. ἐς τοὺς Μοσқ. εἰς τοὺς Vulg. *κυλαράβις* Aldina. *Κυλλαράβης* Clavier. Melior est Vulgata *Κυλαράβης*, ut patet e nomine gymnasii 22, 8 inde ducto. *Cylarabus* est apud Servium ad Virg. Aen. XI, 269.

§. 5. τὸ "Ἄργος κατέσχε i. e. reliquas Argolidis partes, quas ejus majores nondum habuerant. ἀνευ τῆς πατρῴας ἀρχῆς. Mansoni, viro egregio, qui in Sparta lib. I p. 26 hoc interpretatur, Mycenae Orestis tum nondum paruisse, assentiri non possumus, quia, quod Sylburgius Kuhniusque jam videntur, ἀνευ h. l. denotat *praeter*, ut IV, 3, 6, Plutarchi Caes. 32, Demosth. 17. *προσπεποιημένος*—*πολλούς*. Orestis patri et avo jam intercesserat necessitudo quaedam cum Arcadibus. v. ad Hellenica 70 sq. 80. 109. ἀπώλεια pro ὀφελεία. Vinđ. Mosq. ἐφίντων sic etiam IV, 3, 3. οὐκ ἤξιον Mosq. De *Megapenthis* matre. Acusilaus apud Apollod. III, 11, 1.

᾽Ορέστου δὲ κ. λ. usque ad finem capitis de *Tisameno*, quem locum Pausanias ipse IV, 3, 3 vocat τὸν λόγον τὸν ἐς Τισαμενὸν, et quod de Messenia addidit προσθήκην τούτῳ τῷ λόγῳ. *Megapenthis* et *Tisameni* nomina interpretatur Grammaticus in Bekkeri Anecd. II p. 868. In Vind. ὁ Ἐομίουνης legitur. Πενθίλον etiam Strabo IX, 402. Etym. M. Πένθιλον scripsit Tzetzes ad Lycophr. 1374. *Κιναιθῶν*, ut II, 3, 7. IV, 2, 1, ita etiam h. l. scribi voluit Sylburgius atque VIII, 53, 2. recte; paroxytonon est in Schol. Homeri Iliad. III, 175 et ad Apollonium I, 1357. *Κιναιθῶν* vulgo. de quo poeta v. Heynius ad Apollod. III, 11, 1. Haec *Erigone* est etiam apud Tzetam ad Lyc. 1374.

§. 6. κατιᾶσιν vulgo, quod jam in Observ. Crit. ad Hellenica p. 36 correctum est; idem peccatum deprehenditur VI, 24, 1. VII, 31, 5. nec assentimur Sylburgio, ista quoque ad ἴημι referenti. *Τίμενος* Aldus, etiam postea. cf. ad 19, 1. τὸ ἀνέκαθεν, quod 37, 3. IV, 3, 3. IX, 27, 1. V, 25, 7 redit, jam I, 3, 1 positum, et ab Herodoto eodem modo usurpatum est V, 55. I, 170. VI, 35, Phrynichus p. 270 rejicit, et mavult ἀνωθεν poni. Pro Accusativo *Τυνδάρεω*, quem apud Apollodorum quoque II, 7, 3 invenies, est I, 33, 7 *Τυνδάρεων* et ante vocalem et ante mutam. De v. παρακαταθήκη ad IX, 25, 6.

§. 7. οἱ δὲ Νηλεῖδαι κ. λ. cf. Herod. V, 65. Ἀλκμαιονιδῶν Vulgata, sed per ω scribendum esse, Sylburgius jam monuit; adde Harpocracionem et Bentleyi opusc. p. 469.

C A P U T XIX.

§. 1. *Τήμενος* hoc accentu etiam apud Apollod. II, 7, 2 et Strab. VIII extr. sed *Τημενός* apud Steph. Byz. v. Τριτίδιον et Plut. Quaest. graec. p. 182 Frob. cap. 48. denique *Τημενος* apud Suidam. Caeterum cf. ad 18, 6. *Δηϊφόντη* τοῦ Ἀντιμάχου Vulgata haud dubie corrupta. *τρέπειν* Vind. Clav. *τρέπων* Vulg. Cum Infinitivo ὑποπτεύετο constructum legitur I, 25, 5. *ἐπεβουλεύθη* — *υἰῶν*. cf. II, 28, 3.

§. 2. *προσήγαγον* Vulg. *προήγαγον* e Kuhnii emendatione, quam Exc. cod. Palat. confirmant. Similiter III, 4, 6 *προήγαγεν* ἐς πλέον δόξης. ib. 11, 8 ὃν ἐς τοσοῦτο τιμῆς προήγασιν. II, 20, 1 *προηγμένου* ἐς ἄκρον τοῦ μίσους. Pro vulgato ὡς μηδενὶ τῶν Κείσου καὶ τοῖς ἀπογόνοις ἢ τὸ ὄνομα λειψθῆναι τῆς βασιλείας μόνον dedimus Clavierii scripturam, qui in

Hist. d. prem. temps de la Grèce II p. 94 fatetur, hanc emendationem partim Musgravii (in Chronology of the Olympiades p. 186) partim suam esse. ἢ ante τὸ ὄνομα deest etiam in Vind. et Mosq. cf. ad I, 33, 4. μηδὲν τῷ Κελσῷ καὶ τοῖς Sylburgius conjecerat. Λακίδεω attice et ionice pro Λακίδου. Λακηδούδεα Vind. Mosq. A Plutarcho Quomodo quis ab inimicis p. 54 B. Frob. Λακίδης vocatur. ἔπαυσεν — δήμος *populus sententia contra eum pronunciata eum coëgit, ut se regno abdicaret.* Noli autem putare, nomen quoque regium illo tempore Argis extinctum esse; neque hoc Pausanias dixit: nam Xerxis adhuc tempore Argivorum regem memoratum reperimus apud Herodotum VII, 149. Eorundem rex *Damocratidas* tempore belli Messenici secundi commemoratur a Pausania IV, 35, 2, ubi cf. cap. 24, 2.

§. 3. De ipsa Argorum urbe usque ad 24, 5. cf. Strabo VIII, 370. 376 sq. *Λυκίου* hic quoque Blomfield legi voluit. v. ad I, 19, 4. *Apollinis Lycii* templum videbis in foro fuisse, si verba §. 6 ἔστι δὲ ἔμπροσθεν — *λύκου* comparaveris cum Plutarchi Pyrrho 32. Rem certam facit Sophoclis in Electra v. 6 αὐτῆ τοῦ λυκοκτόνου θεοῦ ἀγορὰ λύκειος et Scholiastes ibi. τὸ μὲν οὖν ἄγαλμα — ἀνάθημα ἦν. Haec non recte accepta sunt in Winckelmanni Opp. III, 287 et Amalthea I p. 216. De hoc *Attalo* nihil habemus dicere, quippe quem solus Pausanias et hoc tantum loco memoraverit. Post τὸ δὲ ἔξαρχῆς virgulam, quae non est in Vulgata, posuimus. Nibby non male: *quello che dapprincipio esisteva sì il tempio che il simulacro di legno erano doni di Danao.* ὁ ναὸς fuit in illo ἱερῷ, de quo antea. *παραγενόμενος κ. λ.* cf. ad 16, 1. Plutarchus in Pyrrho 32 narrat, Danaum ex Thyreatico agro, ad quem appulerit, Argos proficiscentem vidisse lupum cum tauro pugnantem, ac se cum isto lupo comparavisse greges adoriente, quemadmodum ipse homines hujus regionis adoriretur. Quum autem lupo vicisset, Danaum precibus ad Apollinem Lycium missis rem aggressum *περιγενέσθαι στάσει Γελάνορος, ὃς τότε τῶν Ἀργείων ἐβασιλευεν, ἐκπεσόντος.* Verba καὶ οὐχ ἦσσαν — *δόξαντος* mutilata videri possunt, sed non esse intelliges, si ea praecedentibus *παραγενόμενος ἐς τὸ Ἄργος ἠμφισβήτητι πρὸς Γελάνορα* opposita esse animadverteris. Danaus genus suum referebat ad Io, Iasi filiam. ὅτι οὔτε κ. λ. Similia legas apud Plutarchum l. c. ἔσχε Mosq. Aldus, Francofurtana, Clavier. ἔσχε Kuhn. Facius, operarum errore. *Lupum hunc ab Apolline immissum credidisse puta-*

batur Danaus, quia Graeci sacrum Apollini lupum habebant, inde *Λυκεία* seu *Λυκίον* ab iis appellato.

§. 4. Hic *Θρόνος* utrum ipsius Danaei fuerit, an ab eo Apollini dedicatus, dubitavit Heynius in *Antiq. Aufs.* I p. 70. nos non dubitamus, quin ipsius fuerit Danaei, partim nostri loci verba *ἀνάκειται Θρόνος Δαναοῦ*, partim alterum illum considerantes locum II, 51, 3, ubi throni memorantur, in quibus Pitheus aliique jus dixerint. De his *Θρόνοις* et *δίφοις* quaedam in Walpölli Turkey p. 308 sqq. Hic *Lyceas* haud dubie idem est Argivus exegetes et poeta, qui I, 13, 7. 8 in Vulgata et II, 22, 3 in cod. Mosquensi *Leuceas* dicitur. Est quidem II, 23, 8 iterum *Λυκίας*, sed, ut equidem arbitror, perperam; similiter enim *Λεύκτρα* in *Λύκτρα* corruptum est IX, 13, 2. *ἰσχύς*, *vires*, imprimis de corpore, v. Phavorinus et Ammonius; quare *ἡ τοῦ σώματος ἰσχύς γηράσκειν* in Xenoph. Ages. 11, 14, et *νόσῳ εὐάλωτος καὶ γήρα* apud Plutarchum de puer. educ. cap. 8 dicitur; *ῥώμη* autem, *robur*, saepe transfertur ad animum, ut in illo Xenophontis loco *ἡ τῆς ψυχῆς ῥώμη ἀγήρατος ἐστίν*. haec igitur nobis *Stärke*, illa *Kraft*; sic Goldhagenus. *colla forza e robustezza* Nibby.

§. 5. De eodem hoc igni Scholiastes ad Sophocl. *Electr.* 6 ait: *ἐν ᾧ (Apollinis templo) καὶ τὸ πῦρ ἀπόκειται, περὶ οὗ πρόσθεν εἰρήκαμεν*. dixerat autem ad v. 4: *ἔστι δὲ ἔτι καὶ τὸ περὶ τοῦ πυρὸς μέχρι τοῦ νῦν δεικνύμενον καὶ λεγόμενον, ὡς ἀπ' οὐρανοῦ πρῶτον ἐκείσε κατηνέχθη*. De formula *ὀνομάζοντες εἶναι* VIII, 36, 5 et Hermannus ad Vigerum 750.

§. 6. *ἀνίδυνον αὐτῷ Clav. ἀκ. αὐτῷ Vulg.* Post *ἀδελφαῖς* distinxit Sylburgio auctore. *ὑπερβαλλόμενος Mosq. ὑπερβαλλόμενος Vulg.* Pro vulgato *ἡρηκῶς Clavier* dedit *εὐρηκῶς*, quod Heringa *Observ.* cap. 3 p. 30 coniecerat. Scio, laudari posse VIII, 17, 4, ubi ad montem Chelydoream Mercurius dicitur *εὐρῶν χελώνην ἐκδείραι τὸ θηρίον, καὶ ἀπ' αὐτῆς ποιήσασθαι λύραν*: sed nescio an potius scribendum sit *ἡρηκῶς, qui sustulit*, ex Homeri *h. in Merc.* 39: *χερσὶν ἄμ' ἀμφοτέρησιν ἀείρας, ἄψ εἴσω κίε δῶμα, φέρων ἔρατεινὸν ἄδυρμα*, et ex Amasaevi interpretatione *e sublata testudine lyram facere medians*. Si verba *ἐς λύρας ποίησιν* abessent, magis illa Heringae probanda videretur conjectura *εὐρηκῶς*, sed cum his conjuncta vereor ne stare non possit haec vox; namque ad lyram faciendam inventa testudo non magis placet, quam si quis gemmas primum repertas ad annulos ornandos vel mulieres dixerit. In Mosq. est *ἰοικῶς. ἡρηκῶς* esset *qui abstulit*, ut VIII, 54 extr. *ξένους οὐ περιορθῶσιν ἀφροῦντας χε-*

λίνας. Melius igitur Nibby *che ha preso la testuggine per farne la lira*, quam Clavier *qui vient de trouver une tortue pour faire une lyre*. βόθρος—ἔχων Vulg. βάθρον—ἔχον Clavier, ut Kuhnius emendaverat et Amasaëus videtur legisse. Fuit forsàn lapis baseos formam ferens; Kuhnius reddidit *scabellum*, Clavier *piédestal*, Nibby *base*. πεποιημένον ἐν τύπῳ de eo quod nos appellamus *bas-relief*. cf. Facii Exc. e Plut. p. 225. πεποιημένα Vind. Mosq. "Ἀρτεμιν δὲ Mosq. δὲ abest a Vulg. ταῦτά τε Clav. ταῦτά γε Vulg. κίονας, καὶ Διὸς e Vindob. κίονας ἐς Διὸς Vulg. κίονας ὡς Διὸς Clavier. ξόανα, ut Kuhnius conjecerat, Clavier. ξόανον Vulg. καὶ Διὸς καὶ Ἀρτέμιδος ξόανα est appositio præcedentis vocabuli κίονας, *columnas, signa et Jovis et Dianæ lignea*.

§. 7. Quæ hic memorantur, ea quoque in Lycii Apollinis fuisse templo videntur. ἐς τοῦτο — παρήμι τῷδε, τὰ δὲ Vindob. Mosq. συσπένδοντες Clavier, ut Kuhnius emendaverat. Hoc verbum legitur III, 7, 9. cap. 8 extr. IV, 5, 2. Herod. I, 92. συσπένδοντες Mosq. συσπένδοντες Vulgata. De VII ducum adversus Thebas *jure jurando* Aeschylī VII Theb. 42. ἐς δὲ τοῦ Προμηθέως κ. λ. cf. ad IX, 23, 4. λέγουσι δὲ ὁμῶς etiam 23, 6. de qua formula diximus ad I, 30 extr.

C A P U T XX.

§. 1. Παρέντι δὲ Κρεύγαντος εἰκόνα ἀνδρὸς πύκτου Kuhnius emendavit. Παρεντίδα Κρεύγαντι εἰκόνα ἀνδρὸς πύκτου Vulg. Παρεντίδα κ. λ. Mosq. Παρέντι δὲ Κρεύγαν, τὴν εἰκόνα ἀνδρ. π. Facius conjecit. Παρέντι δὲ Κρεύγα τὴν εἰκόνα ἀνδρ. π. Clavier scripsit, quem sequuti sumus, quamquam articulus ante εἰκόνα suspectus est. Sic παρέντι Ἡρακλέους μάχην πρὸς Θούριον III, 18, 7. nam alia ratio est loci I, 22, 7, ubi recte additus est articulus. Hujus quoque pugilis imago fuit in Apollinis Lycii templo. vide VIII, 40, 3 extr. Ex quo loco patet simul, non esse Κρεύγαντος scribendum; et differt a nomine Βρύας. v. Bekkeri Anecd. 975. 1182. καὶ τρόπαιον ἐπὶ Κορινθίοις ἀνασταθὲν, ἄγαλμά ἐστι scribendum fuit necessario; Pausanias enim præterit et illam Creugæ imaginem, et hoc de Corinthiis tropæum, sed de Jovis Milichii simulacro exponit. καὶ ante τρόπαιον abest a Vulgata; Kuhnius hanc copulam insertam voluit, sed non suo loco, verum ante ἄγαλμα. Hinc Clavier dedit: πύκτον, τρόπαιον—ἀνασταθὲν, [καὶ] ἄγαλμά ἐστι, non recte τρόπαιον

initium faciens apodoseos; melius Nibby: *Omettendo la immagine di Creuga pugile, ed il trofeo eretto sopra i Corinthj, havvi la statua assisa di Giove.* Formula ἀναστήσαι τρόπαιον ἐπί τινι est etiam III, 2, 6. Λακεδαιμονίοις κ. λ. De hac Argivorum et Lacedaemoniorum contentione Philippi hujus arbitrio composita cf. VII, 11, 1. Similiter Acarnanes et Lacedaemonios idem Philippus cum exercitu in Laconiam profectus, καταπληξάμενος κακείνους καὶ τούτους, διὰ λόγου τὴν ἐξαγωγήν ἀμφοτέρους ἠνάγκασε ποιήσασθαι περὶ τῶν ἀμφισβητουμένων apud Polybium IX, 33. ὑπὲρ ὀρίων Vatic. ἐν τοσούτῳ pro vulg. ἐν τῷ τοιούτῳ Clavier conjecit, non memor ἐν τῷ τοιούτῳ etiam apud Xenophontem legi. v. Sturzii Lex. Xenoph. T. IV p. 315 a. προηγμένον Lobeckius quoque in indice lectionum anni 1816 legi voluit. προηγουμένου Vulgata. cf. ad 19, 2. χιλίους Schneider laudavit Thucyd. V, 67. Diod. Sic. XII, 75 cum notis Wessel. οὐδένα ὑπὸ τοῦ θυμοῦ τῶν ἐναντίων ἔλιπον etiam Clavier. οὐδὲν ἀπὸ τοῦ θυμοῦ τῶν ἐν. ἔλιπον Vulg. οὐδένα ἀπὸ τοῦ θυμοῦ Kulmius correxerat probante Valckenario. ἔλιπον Vind. Mosq. ἐμφυλίων Vind. De hac Argivorum pugna domestica cf. Helladii Chrestomathia p. 979 in Gronovii Thes. Ant. gr. vol. X.

§. 2. Eorum imago etiam ab Herodoto I, 31 memoratur. Mater horum juvenum *Cydippe* nominatur in Anthol. Pal. T. I p. 65. Huc usque memorata omnia videntur in Lycii Apollinis templo fuisse.

§. 3. Post ἱερὸν colon posui. Cum his *Τούτων — ἱερὸν* cf. Sch. Soph. El. 6. ὀρθοῦ Mosq. ὀρθὸν quidem retinendum, sed χαλκοῦν in χαλκοῦ mutandum existimamus. μετὰ δὲ αὐτὸ κ. λ. Hic videtur Pausanias forum reliquisse, sed cap. 21, 1 eo rediisse. ἐς τοῦτον τὸν ναὸν videri possit interpretamentum esse antecedentium οἱ δὴ, pro quo Clavier dedit ὃ δὴ conjungens ὃ ut articulum cum Nominativo *Παλαμῆδης*, et vertens: οὐ *Palamèdes fit l'offrande des dèes, qu'il avoit inventés*: quod nemo probabit. Lobeckius in indice lectionum anni 1816 pro οἱ δὴ voluit legi εἰ δὴ, idem in mentem venit Porsono, qui laudat etiam cap. 29, 7. 33, 3. Mihi quidem οἱ δὴ ortum videbatur ex οἶα δὴ i. e. *quandoquidem*, ut I, 9, 9. quae lectio argumentum affert vetustatis antea memoratae. Corayus corrigens ὅτι δὴ idem de sensu loci judicavit. τοὺς κύβους Vind. Clav. Articulus abest a Vulgata. Caeterum Eustathius quoque narrat ad Iliad. p. 228 Rom.: *παρὰ τοῖς Ἀργείοις ἦν φασιν ὁ λεγόμενος Παλαμῆδους πεσσός.* Cum Clavierio *Χορείας* (de *χορεία*) pro vulg. *Χωρίας*, pro quo *Χω-*

gelas in Vind. et Mosq. est. Διόνυσον Vind. Mosq. ἐκράτει τῆς μάχης ut X, 2, 3.

§. 4. Πολυνείκους. v. ad II, 29, 6. Haud dubie legendum τὸ τεῖχος — τὸ Θηβαίων pro vulgato — τὸ Θηβαίων. Sic τοῦ Θηβαίων τεῖχος 23, 2. ἐς μόνων ἐπὶ Clavier, ut Sylburgius conjecerat. ἐς μόνον ἐπὶ Vulg. καὶ τινων καὶ Ἀρκάδων Mosq. Anonymus legi voluit: Ἀδράστου τοῦ Ταλαοῦ καὶ Πρόμαχος Παρθενοπαίου sed Creuzer in Comm. Herod. I p. 218 jam excitavit ex Paus. IX, 18 p. 746 Παρθενοπαῖον τὸν Ταλαοῦ. ἐπὶ ταύτων praeter hos, ut VII, 19, 2. Qui Timeam praeterea memoraverit, equidem scio neminem. Sic autem Polynicis tres filii afferuntur, Thersander, Timeas et Adrastus.

§. 5. καὶ ante παριοῦσιν deest in Vind. Sylburgio auctore scripserim καὶ παριοῦσιν ἐστὶν ὀλίγη, ἔνθα τὸν Ἄδωνιν → ὀδύρονται, quod idem Clavierio placuit. Adonia e Cypro, ubi Adonis et Osiris idem fuerit, huc translata scripsit Creuzer in Symbol. II, 96. ἐς τὸ Vind. Mosq. εἰς τὸ Vulg. συνῆσιν Vind. Clav. De constructione hujus verbi III, 7, 7. 11, 6. X, 23, 5. Phavorinus et Bekkeri Anecd. I, 172, συνῆσιν Vulg. Sensus: dicunt non prorsus aquam ei a Neptuno ademptam esse, sed pro comperto habent, hic maxime eum sub terram fluere. καθάπαξ vocabulum Homericum est. cf. Phavor. Goldhagenus eumque sequutus Bartholdy in Neuen deutschen Mercur 1805 Part. I valde errarunt, in locum Cephissi Erasinum substituere volentes; Cephissus enim Argolidis fluvius est et apud Strabonem IX, 424 (540) et teste Polemone in Schol. ad Eurip. Med. 835. Idem Cephissus in fluvium Argivorum a Neptuno exsiccatus fuit supra 15, 5. τούτῳ τὸ ἔργον Vind. Mosq. τὸ a Vulg. abest.

§. 6. Ὀθρυάδαν Camerarius, Hartungius, Amasaetus, Clavier, Nibby, Ὀθρυάδαν reliqui. De hoc Othryade Herod. I, 82. Plut. de Herodoti Mal. p. 670 Frob. et Parall. Graecor. ac Rom. p. 231. Anthol. P. I, 533. adde Pausan. 38, 5. III, 7, 5. Alcenor unus ex trecentis Argivis, qui de Thyrea adversus trecentos Spartanos, in quibus Othryades fuit, pugnaverant. v. Herod. l. c.

§. 7. ἔδος, quod Sylburgius de basi, cui deae simulacrum impositum fuerit, intellexit, me interprete est cella templi. ἔδος, τὸ ἄγαλμα καὶ ὁ τόπος, ἐν ᾧ ἴδονται Suidas et Etym. M. Kuhnius, Nibby, Clavier acceperunt de templo ipso: nec tamen simulacrum interpretanti obloquar, memor loci VIII, 46, 2, ubi ἔδη θεῶν deorum simulacra sunt. Apud Suidam et in Reg. Pros. in Hermanni libro de em. gr. gr. rat.

p. 441 est *Τελεσίλλα*, sed vide in Etyim. M. p. 18 (19) cano-
nem, ex quo scribendum est *Τελέσιλλα*, atque sic scriptum
est in Athenaeo, Apollodoro et Clem. Al. Strom. p. 523. Pro
βιβλία ἐκεῖνα ἐξήριπται Kuhnius proposuit: *βιβλία ἐκείνων* scil.
ἄσμάτων ἐξήρ. Jacobsius autem in Exerc. 2 p. 136 *βιβλία ἐκεῖ*
ἀπέξήριπται sed ἐκεῖ nobis quidem parum videtur cum pro-
ximis οἱ πρὸς τοῖς ποσὶν congruere. Forsan ἐκεῖνα indicat il-
los ipsos libros, qui continēbant τὰ ἄσματα. Sic Amasaesus
quoque. Cum eodem proximum αὐτῆ in αὐτῆ transformavi-
mus. ἦν δὲ ἡ Τελ. Clav. ἦν δὲ καὶ ἡ Τελ. Vulg. *συμβάντος κ.*
λ. ex Herodoti VI, 75 sqq. adde Suidam. *Ἀρείου* pro *Ἀρ-*
γού Ald. *ὡς ἐγνώσαν ἀπατάμενοι* de consuetudine verbis
γνωριστικοῖς rectos adjungendi casus Participiorum cf. a Val-
ckenario laudata ad Herod. III, 1, inprimis Pausan. VII, 14, 3
extr. II, 5, 2. X, 13, 1. οὕτω Vind. Mosq. οὕτως Vulg. Quod
Pausanias addidit de Spartanis adversus Argos ductis, non
cum Herodoto, sed cum Polyaeo VIII, 33 conspirat.

§. 8. *ὄπλισσα* — οἱ *Λακεδαιμόνιοι*. Similiter III, 19, 11
ἐπήει τοῖς ἐναντίοις κατὰ τοῦτο, ἢ προτετάχθαι σφίσι τὸν Ἀ-
ἄντα ἤκουε. Pro vulg. *ἐγίνοντο* est *ἐγένοντο* in Vind. sed Cam-
erarius legendum conjecit *ἠγγίζοντο*, Sylburgius *ἐπεγίνον-*
το vel *πλησίον* seu *ἐγγύς ἐγίνοντο*, ut IV, 8, 1. 18, 4. Kuhnius
παρεγίνοντο, Facius *ἐγγύς ἐγένοντο*, probante Porsono, qui
contulit 26, 4. In Suida est *ὄπλισσα ὑπήνησεν οἱ* (leg. ἦ)
πρὸς ἤσαν. Lectione Mosquensi *δεξάμεναι δὲ* melior est Vul-
gata, quum saepe post οὕτε sequatur *τε*, veluti IV, 11, 2.
22, 1. *πρότερον δὲ* ἐτι Clav. ut Valckenarius ad Herod. VI,
77 *ἐόρρηξεν*. *πρότερον δὲ ἐπι* Vulg. Scripsimus *εἶτε καὶ ὡς*
συνεῖς sic pro οὕτως. Vulgō *ὡς*, Clavier autem dedit: *εἶτε*
καὶ συνέεις, quasi dubitasset Pausanias, utrum oraculi sensum
Herodotus perspexerit, an non, quum potius dicat: *sive ali-*
ter sive hoc modo quo ego illud interpretatus sit. Hoc respon-
sum ab oraculo Argivis Milesiisque simul datum plenius re-
fertur ab Herodoto VI, 19. 77 atque in Anth. Pal. II, 571
eoque Milesiis quidem denunciatum est urbis excidium, quod
incidit in tempus, quo hic Cleomenes, Anaxandridae filius,
Argivorum hostis, Spartae regnabat, Argivi autem, ut Pau-
sanias interpretatur, spem salutis, per eundem hunc Cleo-
menem in discrimen adductae, in foeminae virtute reponere
jussi sunt. *πολλὰς* — *θήσει* nam hoc bello a Cleomene Argi-
vis illato Argos teste Herodoto VI, 83 ita nudatum est viris,
ut summa rerum penes servos esset. Sex millia enim (auxit
numerum Polyaeus) Argivorum perierant. v. Herod. VII, 148.

πότε pro τότε Mosq. Hunc tertium versiculum Sylburgius reddidit: *Argivum multae lacerabunt unguibus ora.*

C A P U T XXI.

§. 1. Apollodorus II, 1, 1 et Tzetzes ad Lyc. 177 prolem Phoroneo fuisse scribunt ex *Laodice* seu *Telodice* nymphea, Scholiastes autem ad Eurip. Orest. 1247 (1239) ἐν Πειθοῦς, *Suada*. Κερδῶ est *vulpes*. v. Etym. M.

§. 2. Aeneae haec statua spectabat forsitan ejus pugnam cum Diomede, ex Homeri Iiad. V notam, cf. V, 22, 2. οὐ γάρ μοι τὰ καλούμενά sed superscriptum λεγόμενα Exc. cod. Palat. De Jove Phyxio III, 17, 8. de *Hypermanestra Amphiarai* matre Apollod. I, 7, 10. 8, 2. Palmerii Exerc. ad h. l.

§. 3. τοῦτον Ἠγέλεων Vind. Clav. τοῦτον Ἠγέλεων Mosq. τόνδε τὸν Ἠγέλεων Vulg. Neque hanc Ἀθηνᾶν Σάλπιγγα praetermisit Creuzer in Symbol. et Mythol. II p. 774. Hanc deam Herculanensem in dubium vocavit Winckelmannus Opp. II, 514. De *Tyrsono* Herculis et *Omphales* filio Kuhnus laudavit Dionys. Hal. Archaeol. Rom.

§. 4. Cum iis, quae de *Epimenide* hic narrantur, cf. III, 12 extr. et de ejus sepulcro III, 11 extr. ubi etiam suum Pausanias judicium addit.

§. 5. Scripsi [οὐ] τρόπαιον unci a Vulgata absunt, sed Sylburgius jam statuit οὐ tollendum esse; neque Amasaeus in suo codice legit. Idem Sylburgius putavit, pro eo substitui posse τοῦτο, ἔστι vel aliud quippiam. Facius non haesitavit οὐ scribere, eumque sequutus est Clavier eum Nibbyo. ἂν εὔροι Clavier, Porsonus. ὄν εὔροι Vulg. pro vulgato ἐν ᾧ τὰ τε ἄλλα Vind. Mosq. ἐν ᾧ τε καὶ ἄλλα, quod Clavier recepit. ἐχοῦτο Vind. Mosq. Clav. ἐπέχοῦτο Vulg. ἐδήλωσα I, 37, 7. χαλκῆν ἔστιν scripsimus.

§. 6. τῶν Ἀργείων Clav. ut Facius voluit. τοῦ τῶν Ἀργείων Vind. τοῦ Ἀργείων Vulg. λέγουσι, deest in Mosq. Φόρβον Mosq. Amasaeus, Clavier, ut Camerarius correxerat. Φόρβον Vulg. Πέρσει Vind. Facius, Clavier, ut Sylburgius emendaverat. Πέρση Vulg.

§. 7. Λιβύης — γυναῖκες ex Herodoto IV, 191.

§. 8. γυναικῶν — χηρεύειν. Quae de his adnotabamus ad Hellenica p. 115, iis adde Homeri Odys. XXIII, 149 sqq. ἐπὶ ἀνδρὶ ἀποθ. post. cf. 34, 2. ὧς φάμεν ὅδε ἐπὶ τῷδε ἡλ-

θεν; ἀντὶ τοῦ μετὰ τόνδε ait Grammaticus in Bekkeri Anecd. II p. 934. Similiter ἐπὶ δὲ pro μετὰ τοῦτο Apoll. Rh. II, 370.

§. 9. Λαφάους — Λαφάην Vind. Clav. Λαφαοῦς — Λαφαῆ Vulg. cf. II, 10, 1. Hinc corrigendus est locus VII, 26, 3. Eadem ratione IV, 5 sqq. semper scribendum erit παροξυτόνως Euphaës nomen, nam εὐφαῆς ut εὐφανῆς formam fert Adjectivi.

§. 11. περιγενέσθαι μόνην Vulg. nos μὲν inseruimus. cf. ad I, 43, 2. Quod de Chloride et Amycla servatis narrat Pausanias, id teste Apollodoro III, 5, 6 Telesilla tradiderat; sed in Apollodori codicibus est Ἀμύκλας, ut puer intelligatur; recte, nam fama fuit post Homerum sparsa, ex Niobes liberis unum filium unamque filiam esse servatos. v. Pausan. V, 16, 3. Apollod. I. I. qui posterior memoriae prodidit, aliis hunc puerum vocatum esse Amphionem. Itaque hoc quoque loco Ἀμύκλαν de puero intelligendum, et εὐξαμένους pro εὐξαμένηας legendum, τούτους autem, quod in ταύτας mutatum voluerunt, retinendum censemus. οὕτω δὴ παραντίκα τε γλωρὰν Mosq. Clav. οὕτω δὴ τι παραντίκα γλωρὰν Vulg. διέμεινεν Vind. Mosq. cf. I, 11, 3. II, 29, 4. παρέμεινεν Vulg. Hoc 29, 5 aliter adhibetur. τούτους δὴ Mosq. τούτους δὲ Vulg. ταύτας δὲ Clavier, quemadmodum Sylburgius coniecerat; de qua correctione paulo ante dictum est. Homeri hunc versiculum Sylburgius ita vertit: *Hos jaculis cunctos illi duo confecere.*

C A P U T XXII.

§. 1. Juno Ἄρθεια etiam apud Suidam, Phavorinum, in Etymologico Gudiano et Etym. M. p. 99 coll. cum p. 371. De festo hujus Junonis Pollux IV, 10, 78. Meursii Graec. fer. v. Ἄρθεσφόρια. De mulieribus hic sepultis 20, 3. Ἄλλας marinas non verterim cum Creuzero in Symbol. III, 161 die Seeräuber.

§. 2. De hoc Pelasgo II, 16, 1. χάλκειον Mosq. Quid hoc χάλκειον fuerit, quod, ut nonnulli narrabant §. 4. Tantali ossa habuit, definire non ausim. Amasaëus reddidit *cippum aeneum*; hunc sequutus est Gedoynus; sed Clavier *un petit édifice en bronze*. Nobis videtur fuisse *basis aenea*, ut Goldhageno et Nibbyo. Similiter III, 19, 3 dicitur ἐν βάθρῳ sepultus jacere Hyacinthus, istud vero βάθρον speciem prae se ferre *arae*. Rursus II, 29, 6 *ara* paulum supra terram emi-

nens proditur fuisse Aeaci sepulcrum. Adde illud Tzetzae ad Lyc. 613 *τύμβον καλεῖ τὸν βωμόν· καὶ Δοῦρις φησιν, τοὺς βωμοὺς τάφους καλεῖσθαι* et inprimis Clementem Alex. Adm. p. 29 reprehendentem νεὼς μὲν εὐφήμεως ὀνομαζομένους, τάφους δὲ γενομένους, τουτέστι τοὺς τάφους νεὼς ἐπικλημένους, — τοὺς προσκυνουμένους τάφους, ac memorantem multos in templis sepultos, et τὸν ἐν Τελμισσῷ βωμόν Ἀπόλλωνος, ὃν μνήμα εἶναι Τελμισσέως τοῦ μάντεως ἱστοροῦσι. Ergo istiusmodi βάθρον in arae speciem formatum sepulcralis hoc quoque fuerit καλεῖον.

§. 3. *Λευκέας* Mosq. *Λυκέας* Vulg. cf. ad II, 19, 4. μὲν οὖν ἐν τοῖς ἔπεσιν ἐποίησε Vind. Mosq. Vatic. Clav. δὲ οὖν ἐποίησε Vulg.

§. 4. *Βροντέου* Vulgata. *Βροτέου*, quod Clavier recepit, correxerat Meziriacus ad Ovid. Heroid. II p. 332 jam in Comment. Societ. philol. Lips. IV, 1 p. 9 sq. ob hanc emendationem a nobis laudatus. *συνώκησεν* Vulg. οὐ διοίσομαι non *repuigno*, *ibi sepultum esse*. Kuhn. *Ἀητοῦς* pro *Πλουτοῦς* Vind. *Πλητοῦς* Mosq. De Tantalī matre, quae *Πλουτῶ* nominata est, cf. ad Hellenica p. 282. In Hygini fab. 155 est *Tantalus ex Plutone Himantis filia*. Pro *Himantis* Clavier in Hist. d. prem. temps de la Grèce I, 236 scripsit *Dimantis*. Tantalus, Pelopis pater, in *Lydia* sepultus etiam Luciano dicitur in Dial. Mort. 17. adde Schol. ad Homeri Odys. XI, 581. "*Πλου* Amas. Clav." *Πλου* Vulg. cf. Tzetza ad Lyc. 355. Apollod. III, 12, 2 et ibi codd. Hic *Plus* est posterior, Trois filius. v. ad Diod. S. IV, 74 sq. Not. ad Hellenica p. 307 sq. Ergo *Φρυγός* est h. l. nomen appellativum, non proprium, ut in illo Theocriti XVI, 75 ὅθι *Φρυγός ἦτο* "*Πλου*, vel Clementis Alex. Protr. p. 10 ὁ *Φρυγὸς ἐνεῖνος ὁ Μίδα*s. Similiter apud Pausan. V, 1, 5 *Πέλοπος τοῦ Ἀυδοῦ*. Ipse dubitavit Sylburgius, utrum esset *Phrygis filius*, an *Phryx*. Pro vulgato *στρατεία* scripsimus *στρατιᾶ*. Ecce VI, 15, 4 *Δημήτριον τὸν ἐλάσαντα ἐπὶ Σέλευκον στρατιᾶ*. Idem sensit Sylburgius vertens: *quum Plus cum exercitu adversus eum proficisceretur*. ἐξετάσθω Mosq. Vind. ut III, 18, 3. cf. V, 2, 4.

§. 5. *Προκλυστίου* Vind. *Προσειδῶνά φασιν ἐπικλ.* Clavier. *ἐπικλῦσαι* Mosq. ὅτε pro ὅτι Amas. legit. cf. X, 14, 2. εὐρετο ἀπελθεῖν certatim emendarunt Schneider, Porsonus (qui contulit VIII, 30, 4. X, 8, 2) et Schaefer ad Soph. Electr. 1061. Recepit Clavier. εὐρε τὸ ἀπελθεῖν Vulg.

§. 6. Pro vulgato *ἄγαλμα* dedi *ἀγάλματα* et Clementis Alexandrini in Protr. p. 31 auctoritatem et Sylburgii conje-

cturam sequutus; adde Amasaei versionem. Eadem confusio est I, 23, 5. II, 1, 8. Clavier, qui singularem retinuit, reddidit: *On y voit en un groupe leurs statues.* "Ἀναξίς melius quam Ἀναξίας III, 18, ut patet e Schol. ad Lycophr. 511 Πολυδεύκουσ μὲν καὶ Φαίβης γίνεται παῖσ Μνησίλεωσ ἢ Μνησίνοοσ καὶ Ἀσίνοοσ, Κάστοροσ δὲ καὶ Πλαίροσ Ἀνάγων (ita recte pro ἀνάγων) ἢ Ἀναξίσ καὶ Ἀύλοθόσ. In Apollod. III, 11, 2 erat Ἀνάγων. Ἀνάγων videtur esse interpretatio alterius vocabuli Ἀναξίσ, cujus forma similis est voci Φύξηλισ i. e. ὁ φεύγων τὰς Ἴλασ. Simile interpretationis exemplum afferretur ad III, 1, 3. Verior est scriptura Μνασίνοοσ quam Μνασινούσ III, 18, nam ex Μνασίνοοσ fit Μνασίνοοσ ut Ἀκκίνοοσ, Πειρίθοοσ, Ἀντίνοοσ. Hilaira igitur Castoris, Phoebe Pollucis fuit conjux, ut apparet ex Apollodori Tzetzaeque II. II. cf. Burmannus ad Prop. I, 2, 15 sq. et de his *Leucippi filii* Paus. I, 18, 1. III, 16, 1. 17, 3. Apollodorus et Propertius II. II. In Bartholemyi Itiner. Ital. p. 64 vers. theod. inscriptio habet *ΙΛΕΑΙΡΑ*. Camerarius in nostro loco Ἐλάειρα legit.

§. 7. ἀνάκτων Vulg. Ἀνάκων scribendum fuisse, dicebamus in Comment. Societ. Phil. Lips. IV, 1 p. 10. cf. index ad Etym. M. s. v. ἀνακες. Formula ἐν γαστρὶ ἔχειν i. e. κύνειν est Herodotea; cf. Bekkeri Anecd. p. 95. A Mosq. abest τῆσ ante *Ἐλληθυσίασ ἰδρυσάμ.*

§. 8. ἀδελφός Πολυκλείτου Vind. Abr. Loescher, Goldhagenus, Clavier, ut amicus quidam Kuhnii conjecerat. Idem legisse Amasaeum Sylburgius Faciusque affirmant, sed in Francofurtana et Kuhniana ed. est *Pericleti frater*. Vulgatam ἀδ. Περικλείτου sequutus est Nibby. *Pericleti* iterum fit mentio V, 17 p. 419. γυμνάσιον Κυλαράβιν Clavier. γυμν. Κυλαράβην Vind. γυμν. Κυλαράβιν Mosq. Vatic. γυμν. Κυλαράβον Vulg. Hoc gymnasium *Κυλαράβισ* dictum est, et minus trecentos passus ab urbe fuit, ut patet e Plut. Pyrrho 32 Hutt. et Livii XXXIV, 26. In Plut. Cleom. p. 714 Frob. perperam scriptum est τὴν *Κυλλάβαριν*, in Hesychio autem et Phavorino *Κυλλαράβισ.*

§. 9. τῆσ ἐπὶ Κυλαράβιν Clav. τῆσ ἐπὶ Κυλαράβην Vatic. Vind. Mosq. τὴν ἐπὶ Κυλαράβον Vulg. De *Sacada* Apollinis odium in tibiam placante *Boettiger über die Erfind. d. Flöte* in Museo Attico I, 2 p. 312. πανθῆναι. cf. I, 23, 2. IV, 26, 5. V, 1, 5 p. 376. VIII, 5 extr. Rursus ἐπαύσθη VII, 19. p. 573 init. X, 7 p. 314. adde ad I, 11, 5. de γ. ἐλαύνεσθαι.

§. 10. *Καπυανία* Vind. *Καπαυία* Mosq. *Καπαυία* Clavier conjecit, forsā Facio praeunte, qui quaestionem posuerat, num a Capaneo Argivo dicta esset: Nos ad alia deducti sumus: dorica enim vox *παυία* fuit, significans *πλησμονήν*, et huic cognata *πάνια*, τὰ πλήσμια apud Athenaeum III p. 111 e. poetas iis usos laudantem. Hinc forsā Minerva dicta est *Παυία* dans satietatem ac sanitatem. Orpheus certe in hymn. 31, 16 Minervam precatur, ut det κόρον et ὕγισιαν. Neque deam haec largientem alienam a gymnasio dixeris. καὶ τάφου κ. λ. ef. III, 11, 8. Sthienelus fuerat Cylarabae pater: vide II, 18, 4. δέικνυσι ante Facium.

C A P U T XXIII.

§. 1. Omnes consentiunt, ad ὄδον excidisse κοίλην propter §. 3 in. In Francos. et Kuhn. asteriscus est post καλουμένην. Forsā legendum est: ἐρχομένοις ὄδον Κοίλην καλουμένην. Clavier scripsit: ὄδον καλουμένην [*Κοίλην*]: τῆς ante πρὸς τῷ deest in Vind. et Mosq. Καφηρεῖ dedi partim e Mosquensi lectione καφη ρεῖναι ἀγίας et ex IV, 36, 4, partim e Strabone VIII, 368, Etymol. M. Ptolemaeo atque Lucian: Jove Trag. 15, ubi de h. v. multus est scholiastes. Καφαρεῖ Vulg. προήεσαν Clav. ut Amasaeus legit et Kuhnus cum Facio voluit. προσήεσαν Vulg. cf. I, 44, 14, ubi eodem modo peccatum est. καὶ [τοῖς] δέρμασιν Clavier.

§. 2. ὄψει attica haec forma iterum deprehenditur V, 6, 3. similiter ἐπιλέξει X, 24, 2. De *Batone* cf. Apollod. III, 6, 8.

§. 3. *Τρηθούς* Vind. Clav. ut Camerarius et Hartungius correxerant. *Συρηθούς* Vulg. *Τρηθούς* Facius. cf. 19, 1. et cap. 28.

§. 4. Ante Facium male interpungebatur post ἔφ' ἡμῶν, quum sensus sit: *Quod Argivis nobilissimum est inter Aesculapii templa, habet nostra etiam aetate signum, sedentem Aesculapium*; nobis tamen ordine mutato videtur scribendum esse ἔφ' ἡμῶν ἄγαλμα sic verbis Τὸ δὲ ἐπιφανέστατον τῶν Ἀσκληπιείων ἔφ' ἡμῶν recte opponitur ἐξαρχῆς δὲ ἰδρύσατο Σφῦρος τὸ ἱερόν. Vulgo *Ἰγεία*. Pro ἰδρύσατο est ἐποίησατο in Vind. ἰδρύσατο ἱερόν legitur etiam 19, 3. I, 36, 3. ποιῆσαι autem ναόν II, 24, 1. τοῦ — ἔχοντος, cf. II, 11, 7.

§. 5. Τῆς δὲ κ. λ. Nexus sententiārum, ut Goldhagenus ostendit, hic est: *Quod Argivi de Dianae Phereae signo*

narrant, illud quidem in medio relinquo; in iis autem, quae de Deianirae et Helenae sepulcris atque de Palladio tradunt, ego iis non assentior. Parenthesin post Σικωνίοις claudendam esse, docuerat Goldhagenus; ante eum claudebatur post Ἀρτέμιν. De Diana Pheraea apud Sicyonios culta II, 10, 6. Forsan corrigendum est τάδε δὲ αὐτοῖς οὐχ ὁμολογῶ. Facius scripsit παρὰ σφισιν. De Palladio fatali, quod Tydides et Ulyxes aggressi erant sacratio Trojae avellere templo, cf. I, 28, 9 et Heynius ad Apollod. III, 12, 3. Deianiram circa Trachinensium vitam suspendio finisse, narrat Apollodorus II, 7, 7.

§. 6. Scripsimus Κεστρίνην pro vulgato Κεστρινήν e Thucyd. I, 46, Hesychio ac Phavorino s. v. Κεστρινικοί βόες. Factum nomen est a Κεστρίνος I, 11, 1. ἐξηγητὰ, ᾧτι Aldina. ἐπ' ἀληθεία λέγειν veritati convenienter dicere, narrare; eadem loquutio est III, 24, 7, sed apud Demosthenem de Corona 18 (8) τούτων τοιούτων ὄντων, καὶ ἐπ' αὐτῆς τῆς ἀληθείας οὕτω δεικνυμένων. addé Vigerum p. 614. Rursus ἐπ' ἀλαθεία reperitur in Theocr. VII, 44, ubi, quae interpretationis propositae: sic ut unice veritas tibi sit proposita, ratio sit, equidem nondum potui assequi. οὐ γάρ τι Mosq. Ald. οὐ γάρ τοι Vulg. e Xylandri correctione, quod Sylburgius adnotavit ad IV, 18, 4 sub finem, ubi ut III, 1, 7. IV, 25, 1: V, 4, 3. IX, 40, 4 est οὐ γάρ τι. Sylburgius autem putavit τι in his abundare. v. p. 925 ed. Kuhn. δοξάζειν eadem potestate gaudet I, 23, 2.

§. 7. Verba Ἄλλα — καθεῖλεν αὐτόν, ad quae Valckenarius laudavit Swinden. Misc. Nov. T. 3 p. 56, repetita sunt in scholio ad Anthol. gr. III, 76 n. 16 Brunck. seu Anthol. Pa. lat. I p. 147 epigr. 217 his praemissis: Πανσανίας ἐν Ἀργείων διηγῆσει. Ibidem καὶ ante κατάγαίον insertum, et ἐπ' αὐτῷ δ' ἦν scriptum est, quod vulgato ἐπ' αὐτὸ praeferre non dubitavimus; idem coniecit Kuhnus. In loco, quem Sylburgius opposuit, III, 22, 8 Vindobonensis exhibet ἐπ' αὐτῷ: rursus pro ἐπ' αὐτῷ 26, 5 est ἐπ' αὐτὸ in Vind. ac Mosq. Clavier coniecit ἐν αὐτῷ, quod placuit Letronnio; sed idem est ἐπ' αὐτῷ, quod Kuhnus jam monuit. De scriptura κατάγαίος, ὑπόγαίος non rejicienda cf. Löbeckius ad Phryn. 297: ποτε ἐπὶ φρουρᾷ Clav. ποτε φρουρᾷ Mosq. ποτε φρουρᾶν Vulgata. ἐποίησεν Vulg. Ex hoc nostro loco intelligitur, in subterraneo aedificio aeneum hunc fuisse thalamum; quod idem Sophocles Antig. 955 his de Danaë verbis significaverat: κρυπτομένη ἐν τρυβήρει θαλάμῳ. Usus istius καταγαίου οἰκοδομήματος patet ex II, 16, 5, ubi Mycenae dicuntur fuisse ὑπό-

για οἰκοδομήματα, ἔνθα οἱ θησαυροὶ σφίσι τῶν χρημάτων ἦσαν. quae χρήματα de omnibus rebus asservandis atque de frumentis intelligi possunt. Cujusmodi thesaurus quin ex mente quidem veterum scriptorum thalamus hic aeneus fuerit, cui Danaës custodiam pater credidisse traditur, haud ita valde dubitaverim, quum senioris quoque temporis thesauri sub terra memorentur, in quos homines, acrius custodiendi, sint demissi. Plutarchus in Philop. p. 267 Frob. de carcere, in quem Philopoemen detrusus est: κομίσαντες αὐτὸν εἰς τὸν καλούμενον θησαυρὸν, οἴκημα κατάγειον, οὔτε πνεῦμα λαμβάνον, οὔτε φῶς ἔξωθεν, οὔτε θύρας ἔχον, ἀλλὰ μεγάλῳ λίθῳ περιαγομένῳ κατακλειόμενον. cf. de eodem Divius XXXIX, 50. Hic Danaës thalamus dicitur *aeneus* seu *ferreus*, poetico epitheto (v. Mitscherl. ad Horat. Carm. III, 16 init.), quò negatur facile effringi potuisse. Fabulam de Jove, auri specie sumta, iter sibi per aes hujus thalami aperiente Horatius eo, quo Paulus Silentarius (epigr. 16 in Anal. Brunck. III, 76), modo interpretatur. Pausanias tamen vere aeneum intellexit thalamum, ut apparet ex X, 5, 5. Thalamus idem aereus in thesauro Sicyoniorum Olympiae se vidisse narrat VI, 19, 2. Hirtius in Wolfii anal. litt. I, 159 thalamum nostri loci aeneum interpretatur *aere*, *aencis laminis obductum*; hoc si voluisset indicare Pausanias, dixisset ἐπίχαλκον. Ad τοῦτό τε — ἐστὶ animo addendum θέας ἄξιον e praecedentibus.

§. 8. μεγάλως abest a Vind. Κρήσιος Clav. Κρησίου Vulg. ἔθαψαν Clav. ἔθαψεν Vulg. Gedoynus hic quoque Λενκίας legi voluit. cf. ad 19, 4. καὶ ἄλλος Ἀργ. Vind. κεραιμέα σορὸς est etiam VIII, 29, 3 p. 661.

§. 9. Τὴν δὲ — ὀνομάσθησαν capiti sequenti Clavier attribuit. Arcis Argorum, Larissae, conditor *Pelagus* auctore Hellanico apud Schol. ad Hom. Iliad. III, 75, *Danaus*, ut alii referunt, fuit. v. Strabo VIII, 371. De hoc *Pelago* supra 16, 1 et de *hac arce* III, 17, 2. Statio Theb. 1, 382 dicitur *Larissaeus apex*. Larissa ἐπὶ θαλάσση, videtur ea esse, quae teste Strabone IX, 440 ἢ Κρημαστῆ seu Πελαγία dicta est; sita ad sinum Pelagicum portuque instructa (Diod. S. XX, 110) ab Achaeis habitata est teste Dicaearcho p. 178. *Larissa ad Peneum* memorata est 16, 2. Urbem Thes-saliae de Larissa Pelasgi filia nominatam esse, idem ille Hellanicus prodidit in Schol. Apollonii I, 40, et quidam eam,

quam Acrisius condiderit; quod de vicina Peneo intelligendum est. v. Stephanus v. *Λάρισσα*.

C A P U T XXIV.

§. 1. *De iis quae ad viam in arcem usque ad §. 3 extr.* Juno *Acræa* Argis culta etiam apud Hesychium v. *Ἀκράια*, quod jam Kuster ad Suidam T. I p. 653 in *Ἀκράια* mutavit. *ἔστι δὲ καὶ ναὸς Clavier. καὶ abest a Vulgata. ὄν — ποιῆσαι*: hic sequitur Telesillam. vide II, 35, 2. *Πυθίας* Vind. *ἡ μαντικὴ* h. l. *divinandi seu oracula edendi ratio*; similiter apud Herod. IV, 67 *αὕτη μὲν σφι ἡ μαντικὴ πατρῴῃ ἐστὶ*. Deinde quum apud Pausaniam *μαντεύομαι* sit *vaticinor* (vide I, 27, 6 p. 65. III, 11, 5. 6. 13, 3. X, 9, 4), hic quoque ita interpretandum et de Apolline intelligendum est, ut sensus sit: *etiamnunc vaticinatur Apollo hoc loco*.

§. 2. *ὄτι — ὀφθαλμῶν*. Apud Homerum *Iliad.* V, 127 Minerva ad Diomedem: *ἀχλὺν τοι ἀπ' ὀφθαλμῶν ἔλον, ἢ πρὶν ἐπῆεν, ὄφρ' εὖ γινώσκῃς ἡμὲν θεὸν ἠδὲ καὶ ἄνδρα*. Hujus Minervae simulacrum quotannis in Inacho abluere solebant Argivæ virgines una cum Diomedis clypeo. v. Callim. h. in *Pallad. Lav. et Spanh. ad init. et ad v. 35*.

§. 3. *χωρὶς μὲν — λοιπά*. Inverso modo apud Apollodorum II, 1, 4, Suidam et Hesychium v. *Λέρονη*. [*ἔς*] *ἀπόδειξιν Clavier*, ut Facius conjecerat, sed Accusativus explicandus fuit: *ὃ (τὸ ἀποτέμνειν τὰς κεφαλὰς) ἀπόδειξις ἔμελλε ἔσεσθαι*. cf. Matthiae Gramm. gr. §. 432, 4.

§. 4 et 5. *Quae in ipsa arce fuerint. καὶ Ἀθηνᾶς ναὸς*. Haec Minerva *Ἀκράια* cognominata est. v. Hesych. h. v. *Ἐνταῦθα ἀναθ. Clav. Ἐνταῦθα δὲ ἀναθ. Vulg. ἀναθήματα κείνται καὶ ἄλλα corrigere non ausus sum*; sic VII, 12 in it. *τὰ χορήματα ἐξεπράχθησαν. πέφυκεν* Vind. Mosq. Clavier. *πεφύκαμεν* Vulg. Qui hoc loco dicitur *Ζεὺς Πριάμῳ πατρῶος*, idem in parallelo loco VIII, 46, 2, ubi de eadem hac re exponitur, *Ζεὺς ὁ Ἐρκεῖος* vocatur. *ἐπὶ τοῦτον* pro *ἐπὶ τούτου* Vind. Mosq. *ὄν δὲ — θαλάσση*. concinit cum Etymol. M. p. 409 *Ζεὺς σημαίνει — τὸν Ποσειδῶνα, ὡς τὸ, Ζεὺς δὲ κατὰ πόντον ἐτάραξεν — τὸν καταχθόνιον θεόν, ὡς τὸ, Ζεὺς τε καταχθόνιος — ὁ Πλούτων, Ἰλιάδος 1*. In Vind. est *αἰπεινὴ*, in Mosq. et Vatic. *ἐπεινὴ*. Winckelmanni iudicium de hoc tridculo Jove est in *Opp. II p. 450. ὅστις δὴ ἦν ὁ ποιήσας*

Clavier coniecit, non male, quum in Vulgata ὅστις δὴ οὖν ὁ ποιήσας repetitio particulae οὖν offensionem sit.

§. 6. *Viae variae ab Argorum urbe per Argolidem usque ad 25 extr.* πρὸς Ἀρκαδίαν » ex parte Arcadiae i. e. qua parte Arcadia Argolidem attingit. « Sylb. Τεγέαν corrigendum non uno loco. cf. VIII, 4, 2. 5, 2. 6, 2. et Obs. Crit. ad Hellen. p. 20. ὄρος ἐστὶν ἢ Ἀρκάωνη. nescio an haec corrupta sint. κάλλιστα pro vulgato μάλιστα Clavier.

§. 7. Sylburgius coniecit Χάων, quod quid velit, equidem non assequor. Mihi videtur nomen factum a v. χάα. Phavorinus: χάα, τὰ ἀγαθὰ παρὰ Λακεδαιμονίοις· χάον γὰρ τὸ εὐγενὲς ἢ τὸ ἀρχαῖον λέγουσι. cf. Theocr. VII, 5 et ibi intrpp. nomen igitur a fertilitate ductum. ἀνεισι κ. λ. surgens Erasinus ad Arcios apud Statium Theb. I, 357. ἐκ Στυμφάλου ῥεῖ τῆς Ἀρκ. Apud Herod. VI, 76 ἐκ τῆς Στυμφηλῆς λίμνης. cf. Pausan. VIII, 22, 3. De Rhitis I, 38, 1. τύρβη in Suida, Phavorino et Etym. M. ἀπόλαυσις ἢ θόρουβος ἢ τάραξις. inde τυρβασία dithyrambica quaedam saltatio testibus Hesychio ac Polluce IV, 14. Forsan plebis opificumque hoc festum fuit, quum τύρβη etiam γέργηθας et χειρώνακτας denotaret Suida indice.

§. 8. Pro vulgato Τροχοῦ scripsimus Τρόχου, nam hoc de τόπω ἐν ᾧ τρέχουσι, de δρόμῳ dictum est. v. Etym. M. p. 686. Valckenarius ad Ammon. ἐστὶ — Κεγχροεαί. sic Βρασιαί — ἐστὶ III, 24, 3. Κεγχροεῖαι Mosq. De positu harum Cenchrearum Strabo VIII, 376. Deinde haud dubie scribendum est ἐφ' ὅτῳ τῷ χωρίῳ γέγονεν. vide, ne longe abeamus, 21, 2. 35, 2. De πλὴν εἰ μὴ, quod recurrit 35, 8, cf. Lobekius ad Phryn. p. 459. Pro Κεγχροεῖον forsitan scribendum Κεγχροεῖαν. cf. ad 2, 3. Apud Stephanum v. Κεγχροεαί est: λέγεται καὶ Κέγχροειος ὁ Ποσειδῶν ἀπὸ τοῦ υἱοῦ ἥρωος Κεγχροεῖου. Pro vulgato Τσιῆς scribendum fuit Τσιῆς, v. Tzschuckius ad Strab. VIII, 376. IX, 404. Hysiae a Strabone τόπος, a Thucydide V, 83 χωρίον Argolidis vocantur; Stephanus addit, a Charace appellari urbem, et eam a Pherecyde Arcadiae tribui; conterminae enim Arcadiae fuerunt Hysiae. τὸν δὲ ἀγῶνα κ. λ. Dionysius Hal. Arch. III init. p. 136 sq. Olympiade XXVII, 2 non Pisistrato, sed Leostrato Archonte studio vicisse refert non Eurybotum, sed Eurybaten.

§. 9. Τσιῶν πόλεως. v. ad §. 8. καὶ τὸ — λέγουσιν. haec desunt in Mosq. Caeterum Lacedaemonii Olympiade XC,

4 Ἐπὶ τῆς χωρῆς εἶλον, καὶ τοὺς ἐνοικοῦντας ἀποκτείναντες τὸ φρούριον κατέσκαψαν, referente Diodoro Sic. XII, 81.

CAPUT XXV.

§. 1. Ἡ δ' ἐς — Διερᾶδι deest in Mosq. τιμαρῆσαντες Mosq.

§. 2. Προελθοῦσι — διαβάντων Kulnius interpretatus est: προελθοῦσι καὶ διαβάσι· sed Genitivus διαβάντων pendet a Dativo Προελθοῦσι, quasi dixeris: *eorum qui ibi torrentem trajecerunt progressis*. Similiter III, 10, 7 ἐπανελθόντων ἐντεῦθεν προελθοῦσιν. Quid Facius senserit, ejus nota 10 ad hoc caput aperit. Hic Charadrus, de quo cf. ad II, 38, 6, videtur etiam apud Thucyd. V, 60 intelligendus; eadem est Schneideri suspicio. Οἰνὴ etiam I, 15, 2. X, 10, 2. Apollod. I, 8, 6. II, 5, 3. sed apud Hesychium, Phavorinum ac Stephanum Byz. Οἰνῆ. Stephanus tamen Οἰνώην ex Oro affert. Post συνακολουθεῖν est in Mosq. δὲ, in Vulg. δ'. Pro vulgato ἐκεῖνος Clavier ἐκεῖνον habet.

§. 3. Articulus ante Οἰνόης, qui est in Vind., deest in Vulgata. De *Inachi fontibus* in Artemisio iterum VIII, 6, 2. et de *hoc monte* ib. 7, 1. Montis Artemisii in confiniis Arcadiae atque Argolidis meminit etiam Apollodorus II, 5, 3. *Diana hic culta* appellata est Οἰνωᾶτις. v. Hesych. h. v. et intrpp. Inachum Strabo VIII, 370 fontes suos habere narrat ex *Lyrceo monte*, in sinibus Arcadiae et Argolidis posito, eumque sequitur Scholiastes Apollonii I, 125.

§. 4. *Lyrceam* memorat Strabo VIII, 376 vicum Argolidis et cognominem monti Lyrceo. *Lyrceia* tellus est apud Val. Flaccum IV, 355 et Ovidium Metam. I, 598. ἦνικα ἐσώθη Mosq. Clav. ἦνικα ἀνεσώθη Vulg. πυρσὸν ἀνέσχευ· de signis igni nocturno datis loci sunt notissimi Aeschylī Agam. 8. 291. Polyb. X, 43 sqq. ἀφίκοιτό pro vulgato ἀφίκηται Mosq. sed Conjunctivus non videtur deserendus esse, quia sermo est de re futura, de qua inter eos convenit. Similiter dicitur constitutum esse μοῦραν ἀναιρεῖσθαι τῆς χώρας πρότερος, ὁποτέρων ἂν πάλος ἀνέλθῃ πρότερον IV, 3, 3. ἄγουσιν et ἔσχηκεν Vulgata excepto Clavierio.

§. 5. στρατείαν etiam Clavier, ut Sylburgius correxerat. στρατιάν Vulg. Hae *Orneae* Pausaniae Argis profecto supra *Lyrceam* erant, septentrionem spectantes, et ultra eas Sicyonia atque Phlīasia. Quod convenit cum Strabonianis VIII,

376. 382, ubi additur, Orneas ab Homero memoratas jacere inter Corinthum ac Sicyonem, nunc esse desertas, et earum agrum ab Argivis occupatum. Ab his idem distinguit *alias Orneas*, vicum Argolidis, ab Homero praetermissum. Ad ἔκειντο cogitando addendum: πρότεροι ἢ Φλίους τε καὶ Σικυῶν. In Vind. et Mosq. est προτέρα pro προτέρας et καταλέξει in Mosq. Sensus: *quemadmodum, si locum Argolidis spectes, ubi sitae erant, prius ad eas veniebatur quam ad Phliuntem ac Sicyonem, ita his illas priores in carminibus nominavit.* De hoc Orneo Orneas appellatas refert etiam Eustathius ad Iliad. II, 571, sed alias quoque nominis causas affert. cf. Strabo l. c.

§. 6. Ἐρχομένοις κ. λ. Euntibus ab Argorum urbe in Epidauriam. Sic 11, 3 init. 22, 8. 23, 1. Hoc οἰκοδόμημα fuit, quod hic ipse locus docet, sepulcrum, ut illud 21, 5. Vulgatum ἔχει ἀσπίδας, σχῆμα Ἀργολικὰς ἀπειροασμένους Sylburgius ait, esse notabile genus loquendi, et positum pro ἀσπίδας ἐς vel κατὰ σχῆμα Ἀργολικὸν ἀπειροασμένους. Nobis hoc verum esse nondum persuaderi potuit, sed potius corruptus esse hic locus et ita restituendus videtur: ἔχει δὲ ἀσπίδας, σχῆμα Ἀργολικὰς, ἐπειροασμένους, ut clypei non ibi repositi seu affixi, sed in parietibus efficti fuerint. Similiter III, 17, 3 antea scribebatur ἀπειροασται pro ἐπειροασται. Eadem confusio est VIII, 37, 3. Argolicum clypeum rotundum seu orbicularem et in honore fuisse, multi docuerunt, Spanhemius ad Callim. h. in Del. 147. 184. in Pall. 35. Perizon. ad Ael. V. H. IV, 3, 24. Heyne ad Virg. A. III, 637. Boettiger in Mythol. der Juno p. 130. Vasor. figl. Pictur. I, 2 p. 120. Abbildungen zu Creuz. Symb. p. 41. Unde autem Argivi clypeum acceperint, et cuius ille materiae ab initio fuerit, quaesitum est in Notis ad Hellen. p. 246: τέλος — ἐδύναντο. Aliter Apollodorus II, 2, 1. sed Apollodori Pausaniaeque narrationes Scholiastes ad Eurip. Orest. 965 ad concordiam quandam revocat. συμβαλεῖν Clav. συμβάλλειν Vulg. καὶ αὐτοὺς — ὠπλισμένους etiam Clavier, ut Sylburgius correxerat. καὶ αὐτοῖς — ὠπλισμένοις Vulgata.

§. 7. Tiryns illa τεχιώεσσα eodem fere tempore, quo Mycenae, videtur desolata esse. vide V, 23, 2. Aliam Tirynthis eversae causam affert Strabo VIII, 373. Signa quoque deorum Tirynthe Argos translata memorat Pausanias II, 17, 5. VIII, 46, 2. παῖδα Ἀργου τοῦ Διός aliter apud Eustathium ad Iliad. p. 286. Phavor. et Steph. Byz. De muris Tirynthis Pausaniae iudicium est IX, 36, 3. cf. de iis et de his

Cyclopihus adnotata ad 16, 4. Videtur τὸ δὲ τεῖχος scribendum esse. πεποίηται κ. λ. Schneider ita scribendum censet: πεποίηται δὲ ὑπ' αὐτῶν ἐξ ἀργῶν λίθων μέγεθος ἔχοντος ἐκάστου λίθου, ὥστε μηδ' ἂν ἀρχὴν κινηθῆναι. nos Vulgatam si non tuemur, at tuendam putamus; nam in Nominativis absolutis nemo facile offendet; deinde post collectivum ἕκαστος λίθος potuit Pluralis ἀπ' αὐτῶν, poni; nos forsitan scriberemus ἀπὸ τῶν ἄλλων seu λοιπῶν, sed Pronomen quoque αὐτῶν relatum ad praecedens Substantivum λίθοι ferri potest; denique ἀπ' αὐτῶν κινηθῆναι bonum esse arbitramur. Sic ἀπὸ τοῦ γηλόφου ἔδοξε μὴ κινεῖν τοὺς στρατιώτας in Xenoph. Anab. III, 4, 28. Apud Pausaniam IX, 33, 4 est διέσπα τοὺς λίθους ἀπ' ἀλλήλων. Clavier suspicatus est legendum esse λιθία δὲ ἐνήρμοσται πολλὰ pro vulgato πάλαι quae conjectura laudatur in Walpolii Turkey p. 315 et a Lobeckio ad Phrynich. p. 180. nescio tamen an necessaria non sit: nobis quidem non potius multitudo lapillorum insertorum, quam hic pluribus illic paucioribus opus esset, quam id significari videtur, antiquitus non recentiori tempore hos lapillos esse immisos, quibus majores lapides stabilirentur. ὡς — εἶναι. Sylburgius suspectum habuit hunc locum, ut vel ἕκαστον esset pro ἐκάστων aut ἐκάστῳ, vel εἶναι pro ἔχειν. Facius opinatus est scribendum esse ἕκαστον ἐς ἀρμονίαν. sed corruptum locum esse, jam Boettiger negavit in Neueu deutschen Mercur 1805 P. I p. 30 commode laudans τὸν ἀνωτάτω τῶν λίθων φασὶν ἀρμονίαν παντὶ εἶναι τῷ οἰκοδομήματι ex IX, 38, 2: adde Winckelmanni, Opp. VIII, 27 et Walpolii Turkey p. 554.

§. 8. Ab his *Proetidum thalamis* forsitan non diversae fuerunt illae ad Naupliam speluncae cum labyrinthis, quae Cyclopia dicta sunt apud Strabonem VIII, 369. 373. idem sensit Chandler. v. ejus itiner. cap. 54. ἐπανελθόντων — ἤξεις durior constructio, quam tamen sine codicum auctoritate emendare non ausim, quamvis facilis sit correctio ἐπανελθόντων — ἤξεις. similia enim inveniuntur. vide ad III, 21, 5. *Mίδειαν* Vulgata. cf. ad 16, 2. *Alcmena* hinc *Μιδεαῖτις* Theocr. XIII, 20. XXIV, 1. κἀποῦ ἡρώδης καὶ ἡρακλῆος.

§. 9. τὸ Ἀραχναῖον Aeschylus Agam. 319 Ἀραχναῖον αἶπος, ἀστυγεῖτονας σκοπᾶς dixit. Σαπυσελατόν Ortelius scripsit in Thes. geogr. In Hesychio, et Phavorino Arachnaeum dicitur antea Τρσέλινον appellatum esse. Quaeritur, an Zonarae Τρτέλειον, ὄρος; καὶ Τρτερεῖον et Suidae Τρτέλλιον, ὄνομα ὄρους. huc pertineat? Corayus Ἡρας καὶ δεῖ-

σαν legi vult praeter necessitatem. cf. I, 28 extr. *θύουσαν* hic bene. *θύουσι* correxit Clavier.

C A P U T XXVI.

Hinc usque ad 29, 1 sequuntur τὰ *Ἐπίδαυριον* sic enim Pausanias ipse VIII, 25, 6 hunc locum appellavit.

§. 1. Regio ἡ *Ἐπίδαυριον* ut h. l. et ἡ *Ἐπίδαυρία* vocatur 25, 6: 29, 2. urbs ἡ *Ἐπίδαυρος* 25, 9. Homer. *Iliad.* II, 561. quanquam regio quoque ita dicitur §. 7 et 29, 5.

§. 2. βασιλεύσαι — ὄκησε. Iones in Epidauria habitasse, noverat etiam Strabo, cuius locum VIII, 374 Vindingius in *Hellene* p. 54 in Gron. Thesauro XI ita interpretatur: quo tempore *Heraclidæ* in Peloponnesum redierint, Iones, in Argolidem ex attica tetrapoli profectos, una cum Caribus in Epidauria habitasse. Hos Iones cum Procle, Pityrei filio, per Delphontem Argivosque ex Epidauria ejectos in Samum venisse, testatum reliquit Pausanias VII, 4, 3. Pro *Ἀργείοις* et *Ἀργεῖοι* Marx ad Ephori Cum. *Fragm.* p. 111 opinatus est legendum esse *Ἀργαῖω* et *Ἀργαῖος*, de quo nomine cf. ad 28, 3. sed isti conjecturae aperte repugnat et quod continuo sequitur ἀπεσχίσθησαν δὲ οὗτοι τῶν ἄλλων Ἀργείων, et quod 29, 5 legitur μοῖρα Ἀργείων τῶν Ἐπίδαυρον ὁμοῦ *Ζητήσονται* κατασχόντων. Pro vulgato τὴν *Ἐπίδαυριον* etiam Clavier τὴν *Ἐπίδαυριαν*. Posset quoque τὴν *Ἐπίδαυριον* corrigi. *στρατός* in eadem hac re ab Apollodoro II, 8, 5 positus est. Delphonta militiae duce usus erat Temenus. vide 19, 1.

§. 4. Variæ narrationes de *Aesculapii* matre et loco natali usque ad finem hujus capituli. *μάλιστα* *ἱερῶν* — *λεληθότα* Mosq. Hic *Phlegyas* diversus a *Phlegya*, Orchomeni rege (IX, 36), Thessalus fuit. v. Apollod. III, 10, 3. Pherocydes apud Schol. *Pind.* *Pyth.* III, 60. Haec prima narratio, quam Pausanias sequitur, *Aesculapii* natales ad *Epidauriam* refert, et matrem ei dat *Coronida*. *Τιτθειον* possis derivare a *τιτθος* seu *τιτθη*, ut *Μύρτιον* a *μύρτος*. Loescher habet *Martion*, operarum errore, sed *Μύρτιον* Mosq. et Vatic. *αἰπόλου* pro vulgato *αἰπόλου* Clavier, ut *Kuhn*ius conjecerat. *Ἀρεσθάνης* — ἀποτραπέσθαι. Variata constructio, de qua jam monitum est in *Vigero* cap. V Sect. III §. IX N. IV. Porsonus tamen εἶδεν in *ιδεῖν* mutandum censuit. Plures mortuos ab *Aesculapio* resuscitados memorat Apollodorus III, 10, 3. Cujus famæ vestigia jam apud *Pindarum* *Pyth.* III, 96 et, nisi falli-

mur, in Hesiodi Fragm. p. 453 Lips. deprehenduntur, eamque jam Diodorus Sic. IV, 71 interpretari conatus est. adde Valckenarii Adnot. in Eurip. Hipp. p. 318.

§. 5. ἐπ' αὐτὸ Mosq. Vind. Haec *secunda* narratio Aesculapium in Thessalia e Coronide natum perhibuit, ut patet ex Hesiodi Fragmentis mox indicandis, e Pindari Pyth. III, 59 sqq. Apollodoro III, 10, 3 et Pherecyde apud Schol. Pind. l. c. adde Strabonem XIV, 647, ubi Aesculapius ad Lethaeum Thessaliae fluvium natus traditur, cum Notis ad Hellenica p. 89. 262 sq. et Aristide, quem Palmerius laudavit. Coronidis has cum Ischye nuptias ante Apollodorum ac Pherecyden tetigerant Hesiodus (cujus duo fragmenta p. 439 et 443 Lips. huc pertinent) atque Pindarus. Coronida ob hanc culpam interfecit Diana etiam apud Pherecyden atque Pindarum, qui ad hoc deam ab Apolline missam et sagittis suis usam esse canit, Apollo autem ipse narrante Apollodoro, apud quem ut apud Pindarum, Apollo ipse infantem flammis eripit. Notabile autem, quod Pausanias VIII, 4, 3 dicat, de Ischys morte se egisse ἐν τῇ συγγραφῇ τῇ Ἀργολίδι in hac si illam narravit, hoc nostro loco id videtur factum esse; in eo autem quum de illa morte nihil legamus, mentio ejus vel librariorum negligentia excidit, forsitan post verba ἀπὸ τῆς φλογός, vel ab auctore ipso nesciente praetermissa est. De Ischye interfecto Pherecydes l. c. Ister et alii in Hygini Astron. II, 40. Ischyn ex Arcadia hospitem venisse in Thessaliam, Pindarus tradidit Pyth. III, 44 sq. *Ischyn*, *Valentem* reddidit Cicero de N. D. III, 22.

§. 6. *Tertia* narratio, Aesculapium in Messenia ex *Ar-sinoë* genitum esse, quum h. l. rejecta esset, simpliciter repetitur IV, 3, 2. 31, 9, ubi filios quoque Aesculapii sibi Messenii vindicasse dicuntur: contra quam Messeniorum contentionem, veram illam a Meibomio in Hippocr. Jurej. cap. 5. pronunciatam, disputatum est in Notis ad Hellenica p. 89. *Ar-sinoë*, *Leucippi* filia et *Hilairae* atque *Phoebes* soror (III, 2, 7. IV, 31, 9), a quibus scriptoribus Aesculapii mater dicta sit, cognosces e Sch. Pind. P. III, 14, ubi pericula quoque videbis facta, varias de matre Aesculapii narrationes inter se conciliandi. adde quod Lactantius de falsa relig. I, 10 ex *Tarquitio* affert. Ad primum hujus oraculi versum Valckenarius ex *Aristoph. Plut.* 640 ἀναβοάσομαι μέγα βροτοῖσι φέγος, *Ἀσκληπιόν* laudavit. χάσμα βροτοῖσιν de *Baccho* est in *Hom. Il.* XIV, 325. *Orph. h.* 50. In secundo versu *Corayus* recte emendavit *ἐμοί*. cf. *Hom. Od.* V, 125. *Iliad.* VI, 165.

Hes. Theog. 125. 306. 333. 923. Sed his exemplis, quibus quis forsitan opponat Genitivum interdum φιλότητι additum (v. Herm. ad Orph. A. 221), ne opus quidem est, quum ἐμοὶ jungendum videatur cum ἔτικτεν. Vulgata est ἐμῆ. Hesiodum ipsum Aesculapii matrem Coronida habuisse, ex duobus ejus Fragmentis jam laudatis intelligitur: quod ergo in Hesiodeis carminibus de Arsinoë Aesculapii matre narratum fuit, id iudice Pausania τῶν τινι ἐμπεποιηκότων ἐς τὰ Ἡσιόδου debebatur. cf. Heinrichii Epimenides p. 155. Heyne ad Apoll. III, 10, 3. τῶν τινὰ ἐμπεποιηκότων Sylburgius Ionicam vocat anastrophē, et laudat III, 23. IV, 4. 12, 6. VIII, 49. IX, 18. adde VII, 26, 6. Eandem hanc rationem Herodoto frequentem apud alios quoque hic illic observatam esse, Valckenarius ac Wesselingius ad Herod. VIII, 90 adnotarunt. Herodoteos locos excitavit Schweighaeuser. Procopius quoque in Anecdosis dixit τῶν τινος οἰκετῶν ὑποουρήσαντός οἱ ἐς ἅπαν τὸ ἄγος. Verbum ἐμποιεῖν, adjuncto tamen Accusativo, similiter adhibetur ab Herodoto VII, 6.

§. 7. ἐν Ἐπιδαύρῳ de regione. cf. §. 5. Ἀσκληπιεῖα pro vulgato Ἀσκληπεία etiam Clavier; est enim vel Ἀσκληπιεῖον vel Ἀσκληπεῖον scribendum; quorum illud reperitur II, 10, 2, 11, 6. III, 22. 26. IV, 30, apud Diod. S. XIX, 45. Strab. XIV, 657, hoc autem apud Herodianum Herm. p. 307 sq. In Herodiano Lobeckius ad Phryn. p. 369 voluit ille quidem Ἀσκληπιεῖον legi, sed quod saepe factum in pronuncian- do facile credimus, ut i omitteretur, id cur negemus de scribendo? Ἀσκληπιεῖα autem Aesculapii et sacra (cf. Pollux I, 1, 32) et templa complectuntur. Ἀθηναῖοι κ. λ. Athenienses dicentes, se initiavisse Aesculapium mysteriis, diem hunc (quo id factum) nominant Epidauria. cf. Meursii Eleus. cap.

6

29. Πίνδαρον Vind. Πίνδαρον Mosq. Pindarus mons Mysiae apud Plinium V, 33. Templum Pergami factum. vide III, 26, 7. ἀπὸ δὲ τοῦ κ. λ. imitatione. ejus seu ad exemplum ejus, quod Pergameni habent, apud Smyrnaeos structum est, quod nostra adhuc aetate Aesculapii templum ad mare est. Fuit ergo hoc apud Smyrnaeos templum ἀφίδρουμα τοῦ ἐν Περγάμῳ eodem modo interpretamur paulo post ἐκ δὲ τοῦ — Ἀσκληπεῖον. Goldhagenus conjecit ὁ δ' ἐν Βαλανάγραις, qua correctione opus non est, modo distinguatur post Ἀσκληπιός, quum sensus sit: quod attinet ad templum, quod est Balan- gris apud Cyrenaeos, est Aesculapius, qui hic Medici nomi- ne colitur, is quoque ex Epidaurio i. e. signum ejus cum cul-

tu hinc eo translatum. ἐστὶν Ἀσκληπιὸς καλούμενος ἰατρός, ἐξ Vulgata. Pro vulg. Βαλανάγραις reposui ex Vind. et Mosq. Βαλάγραις, quum Ortelius ex Synesii Epist. 104 afferat Βαλαγρίτας, qui videntur circa Pentapolin Africae, ergo in Cyrenaica, sedisse. βαλανάγραι sunt κλεῖς apud Herod. III, 155 extr. De *Lebena* Strabo X, 478, ubi Tzschuckius de scriptura consulendus est. Ortelius memorat ex Philostrat. 4 Apoll. *Lebencum* Aesculapii templum in Creta. τοςόνδε — Ἐπιδαυροῖσις deest in Mosq. *Capras* nec Phocenses Aesculapio immolabant. vide X, 32, 8. Capra Aesculapium aluerat. vide §. 4. Eas illi cur alii mactaverint, Didymus indicat in Com. Natal. Myth. IV, 11 p. 370. θεὸν δὲ κ. λ. De tempore apotheoscos Aesculapii locus insignis est Apollodori in Fragm. Chronic. ubi triginta octo annis postquam Hercules Argos tenuerit, consecratus dicitur, ergo eodem fere quo Hercules tempore. Post Trojanum bellum id Aesculapio contigit auctore Theodoro in Meibom. Hippocr. Jurj. cap. 5 p. 43, ac serius etiam iudice Sprengelio. v. Not. ad Hellenica p. 262 sq. Pausaniae igitur cum Apollodoro convenit. Hoc autem ἐξ ἀρχῆς καὶ οὐκ ἀνὰ χρόνον illo illustratur Galeni in Protr. 9 p. 22 T. I Kühn. Ἀσκληπιὸς γέ τοι καὶ Διόνυσος, εἴτ' ἄνθρωποι πρότερον ἦσθην, εἴτ' ἀρχῆθεν θεοί. μνήμην pro φήμην est in Vindob.

C A P U T XXVII.

Lucus Aesculapii et quae in eo fuerint, usque ad §. 7 extr.

§. 1. Amasacus videtur legisse ὄρη. Vulgatam ὄροι Clavier retinuit, sed vertit: *est entouré de montagnes*; similiter Goldhagen; Sylburgius dubius haesit: vides autem mox repeti ἐντὸς τῶν ὄρων. ὄροι sunt h. l. termini vel lapidei vel lignei, qui forsā virgultis interpositis juncti saepes efficiebant, undique hunc lucum cingentes, cujusmodi saepibus nemus quoque Aricinum Dianae videtur circumdatum fuisse in Ovidii Fast. III, 267. Sylburgius vertit: *Lucus Aesculapio sacer suis circumquaque limitibus est circumscriptus*, Nibby autem: *Il bosco sacro di Esculapio è da ogni parte rinchiuso da termini*. Ad ἀποθνήσκουσιν e §. 7 subaudiendum Ἐπιδαυρίων οἱ περὶ τὸ ἱερόν· cf. V, 11 extr. unde sequens σφίσιν explicatur. In hoc περιβόλῳ fuit ναὸς §. 2. περιβόλος et ναὸς uno vocabulo ἱερόν vocatur §. 7. Hoc ἱερόν 26,

1 dixit esse in via ex Argolide ad Epidaurum urbem ducente. cf. de eo Not. ad Hellenica p. 238. Voy. d. jeune Anach. cap. 53. Chandler c. 52 sq. Proxima ita interpretamur: τὸν αὐτὸν νόμον καθὰ καὶ ἐπὶ Δήλῳ τῇ νήσῳ οὐδὲ ἀποθνήσκουσιν οὐδὲ τίκτουςιν· ita non opus est, ut cum Sylburgio καθὰ mutatum velimus in κατά. Nostro simillimus locus est II, 30, 5.

§. 2. De hoc *Aesculapii signo* Quatremère in *Jupiter Olymp.* p. 352 sqq., qui hoc opus inter Olympiadem CXX et CLV factum suspicatur; sed vereor ne ignota sit *Thrasymedis*, a Plinio non dicti, aetas. *Ἀρίγνωτος* prope idem est quod *Πολύγνωτος*, quae formae etiam confusae sunt in codice Palatino Anthol. gr. T. II p. 244. *βακτηρίαν κρατῶν*, cf. 10, 3. *Canis adjacens*, cf. 26, 4. forsam etiam ex fama, *canino lacte* nutritum esse Aesculapium, quae fama servata nobis est in *Lactantio* de falsa relig. cap. 10, 2. Alia afferunt Meibomius de Hippocrat. Jurej. cap. 5 p. 47 et Winckelmannus de Allegor. cap. 2 p. 37 sq. seu Opp. II, 496. Puteo impositum fuisse hoc signum ejusque thronum; docet Pausanias V, 11 extr. τῷ δὲ θρόνῳ ἡρώων Mosq. δὲ ἡρώων deest in Vind. τῷ θρόνῳ δὲ ἡρ. Vulgata. In qua throni parte haec artis opera fuerint, ostendere conatus est Voelkel über den grossen Tempel und die Statue des Jupiter zu Olympia p. 186. Cur *Bellerophon in Argivis heroibus*, vide ad 4, 2. Idem ejusdem hujus herois facinus in Amyclaei throno III, 18, 7. qui locus cum nostro conferendus est. *Χείμαιραν* Ald. τοῦ ναοῦ — καθεύδουσιν sunt domicilia (οἰκῆσεις X, 32, 8), ubi supplices dormiunt; quod non de incubatione accipiendum est. οἰκέται pro ἰκέται Vind. cf. 11, 6.

§. 3. *Οἰκημα* — ἄξιον a Polycleto factum §. 5 nobis est eine *Rotunde*, cf. III, 12, 9 et I, 5 init. *Θόλος κυκλωτερές οἰκημα*, εἰς δ' τὰ καθ' ἐκάστην ἡμέραν εἰς χρῆσιν πίπτοντα ἀπέτιθεντο. Etym. Gud. ὄροφῆν εἶχε περιφερῆ οἰκοδομητῆν, οὐχὶ ξυλίνην, ὡς τὰ ἄλλα οἰκοδομήματα. Etym. M. Aliis quoque Aesculapii templis ejusmodi tholos adjunctos fuisse, suspicatur Barthius ad Statii Silv. I, 4, 99, ubi Trojanae Pergamo tholus tribatur. *Pausias* Sicyonius Plinio XXXV, 40 p. 307 sq. Bip. et Horatio Serm. II, 7, 95 laudatus. cf. Winckelmanni Opp. VIII, 323. *βέλη* — φέρει. *Hic pictus Amor* quid significaverit, variae sunt opiniones. v. Facius et Voy. d. jeune Anach. cap. 53. Amoris et Musarum consortium a poetis celebratum quis nescit vel ex Anacreonte 30 aut Bionne 4? *Amor lyra canens* est etiam in Lipperti Dactylitheca. δὲ καὶ Mosq. Clavier. δ' αὖ Vulg. ἐν ante τῇ γραφῇ deest in

Mosq. Sic καὶν positum esset pro καὶ ἐν, et scribendum καὶν. Quodsi καὶν i. e. καὶ ἂν ubique significat *et fortasse, fortasse etiam*, hic locum habere non potest; sed h. l. ἴδοις καὶν significat *videre etiam licet*. Ebrietatis signum est VI, 24, 6. alia laudat Creuzeri Symbol. III, 227. In Ebrietatis comitibus apud Horatium Od. I, 18 est *arcani Fides prodiga perlucidior vitro*, ubi Mitscherlich non male iudicat, hanc animi levitatem, ebrietatis comitem, Pausiam expressam voluisse. Pro *stelis* apud Strabonem VIII, 374 memorantur tabulae votivae similiter inscriptae. De iisdem his *stelis* cf. Pausan. II, 36, 1.

§. 4. Pro ἵππους — εἰκοσι Palmerius legendum opinatus est ἵππου — εἰκόνα. quamnam? nulla est memorata. φησὶν Mosq. Facius, Clavier, Nibby, ut Kuhnius emendaverat. Cf. ad I, 27, 5. φασὶν Vulg. Ἀρκιεῖς Mosq. Aldus. sed hoc rejiciendum esse tam e latinis quam e graecis scriptoribus patere, jam Sylburgius monuit. ἄχοι Mosq. cf. ad 30, 7. ἄχοις Vulg. ἄθλον Vind. Mosq. Clav. ἄθλα Vulg. καὶ ante ἱερᾶσθαι, quod habet Vulgata, Clavier omisit. προέκειτο ex Sylburgii emendatione. προσέκειτο Vulg. Sed ecce illud Platonis in Phaedro p. 247 (322) ἐνθα ἄγων ἔσχατος ψυχῆ προέκειται. Similiter ἀγῶνα προθεῖναι Pausanias dixit III, 12, 2. De *valle Aricina, Hippolyto illuc translato ac Nemorensi rege* cf. Ovidii Fast. III, 263. Suetonii Calig. 35.

§. 5. *Epidauriorum theatrum*. Sedilia quaedam ejus marmorea superesse in montis cujusdam latere, narravit Chandler cap. 53. ἐν τῷ ἱερῷ i. e. ἐν τῷ τοῦ ναοῦ περιβόλῳ seu potius *ad, juxta templum*. cf. ad I, 20, 2. et Ruhkenius in Auctario Emend. ad Hesych. ubi de Dionysiis. Μεγάλη πόλις. De varia scriptura cf. Lobeckius ad Phryn. 604 sq.

§. 6. De *Epiona Aesculapii uxore* cf. 29, 1. Etym. M. p. 434, 18. Erravit Spanhemius ad Callim. h. in Dian. 236. Hujus *stadii* adhuc reperiri vestigia ait Chandler cap. 53. οἱ Ἑλλησι Ald. Facius. οἱ *Ἑλλησι Francof. Kuhn. οἱ Ἑλλησι Mosq. οἶον Ἑλλησι Palmerius conjecit; quam conjecturam Gedoyn et Goldhagen sequuti sunt; nos autem non Adverbium sed Adjectivum requiri existimantes scripsimus οἶα *qualia Graecis pleraque sunt*; sic Loescher quoque vertit, atque ita edidit Clavier; idem voluit Valckenarius. Cf. omnino IX, 23, 1. Inter πολλὰ et γῆς fuit distinguendum.

§. 7. Hic *Antoninus* videtur esse, qui postea imperator factus, et vulgo *Pius* seu *prior* appellatus est, cujus de laudibus et beneficiis ab eo quum in alios populos tum in Graecos collatis Pausanias VIII, 43 explicat. Ergo haec

scripta esse dixerim imperante Hadriano; nam si Antonino Pio imperium tenente haec scripsisset Pausanias et intellexisset Antoninum Philosophum, forsitan ejus nomini aliquid addidisset, quum Antoninus Philosophus ab Antonino Pio adoptatus esset vivo adhuc Hadriano. θεοὺς Ἐπιδώτας Kuhnus Faciusque ad III, 17 interpretantur *deos bonos, beantes et averruncos malorum*. Sed Plutarchus ὅτι οὐδὲ ζῆν ἔστιν ἠδέως κατ' Ἐπίκ. p. 252 sq. Frob. dicens τῶν δὲ ἄλλων θεῶν ὁ μὲν ἔστιν ἐπιδώτης, ὁ δὲ μειλχιος, ὁ δὲ ἀλεξίκακος manifesto distinguit ἐπιδώτην et ἀλεξίκακον. Nobis Pausaniam sequentibus Dii ἐπιδῶται sunt: *qui bona dant*; ille enim postquam VIII, 9, 1 narraverat, esse Mantinensibus ἄλλα ἱερά, τὸ μὲν Σωτήρος Διὸς, τὸ δὲ Ἐπιδώτου καλούμενον, pergīt posterius explicans vocabulum: ἐπιδιδόναι γὰρ δὴ ἀγαθὰ αὐτὸν ἀνθρώποις· ibi ergo Σωτήρ est *qui liberat a malis*, Ἐπιδώτης autem *qui dat bona*. Neque Somnus Ἐπιδώτης II, 10, 2 potest esse nisi *beneficus*, qui eo quoque *beneficus* est, quod placat tranquillatque, ut II, 10, ubi sopit leonem. Sane quidem Lacedaemonii daemonem quendam, quem dicebant τὸ ἐπὶ Πανσανία τοῦ Ἰκεσίου μῆνιμα ἀποτρέπειν, appellabant Ἐπιδώτην III, 17 extr. sed ex eo non continuo efficitur, ut ἐπιδώτης denotet *averruncum*; ibi quoque putamus significari *beneficum placando*. Videntur autem θεῶν ἐπιδωτῶν nomine comprehensi esse *Jupiter, Somnus et Nymphae κουροτρόφοι*. Ὑγεία Vulg. cf. ad I, 23, 5. Αἰγυπτίῳ legit Amasaeus, quod sequutus est Gedoyn; sed *Apollinem in diis Aegyptiorum* habitum, eorumque lingua *Horum* seu *Orum* appellatum esse tradiderunt, ut constat, Herodotus II, 156. ac Diodorus Sic. I, 13. 17. 25. *Aesculapius* autem, ὁ Μεμφίτης dictus, teste Clemente Alex. Ström. I p. 334 B. in numero θεῶν παρ' Αἰγυπτίοις ἀνθρώπων ποτὲ, γενομένων δὲ ἀνθρωπίνῃ δόξῃ θεῶν fuit. Idem p. 307 narrat, medicinam ab Api, priusquam Io in Aegyptum venerit, inventam postea auxisse Aesculapium. Quanquam iudice Sprengelio in Historia Medicinae T. I p. 94 sqq. Aesculapii cultus e Graecia in Aegyptum transiit; quod congruit cum iis, quae Pausanias II, 26, 7 scripsit. καὶ ἦν γὰρ Vulg. Cotys apud Suidam est daemon Corinthiorum, praefectus turpibus libidimibus, Phavorinus autem haec habet: Κοτυτῶ (scribendum videtur Κοτυτῶ) θεὰ παρ' Ἕλλησι αἰσχροφυγίας ποιητικῆ, ἣν καὶ Κότυν ὠνόμαζον. Dea est etiam apud Juvenalem II, 92, ubi vocatur *Cotropia Cotytto*. Si fides iis, quae idem Phavorinus refert, habenda est, Eupolis odio Corinthiorum ductus hunc dac-

monem lascivum exhibuit, καταβδέντος Mosq. Clav. καταβδέντος Vulg. cf. II, 9, 7. I, 44, 4. διέφθαρται Vind. Mosq. μάλιστα — ὅσιον Kuhnius interpretatus est: *cum multis molestiis conflictabantur — ubi jam fas erat (est) aegris mori et parturientibus parere.*

§. 8. Τίτθειον Clav. ut Facius conjecerat. cf. 26, 4. Τίτθίου Vulg. Μαλεάτης de promontorio *Malea*. v. Stephanus. iterum hoc Apolliniis cognomen reperitur in Laconicis 12, 7. ἔλυτρον κρήνης Clavier, ut Sylburgius, Kuhnius, Facius emendarunt ex VII, 27, 1 p. 595 et ex Herod. IV, 173, ubi sunt τὰ ἔλυτρα τῶν ὑδάτων. adde ἔλυτρον λίμνης ex eodem I, 185. 186. *le réservoir Clavier, la conserva di acqua Nibby* reddidit. In glossis Herodoteis σκέπη, θήμη exponitur. Ἐλύτρου κρήνη Vulgata.

C A P U T XXVIII.

§. 1. Δράκοντες οἱ λοιποί: »vitosum; coloris nomen aptum desidero.« Schneider. idem in Curis poster. ad Nicandri Ther. 439 p. 241 correxit Δράκοντες οἰνωποὶ i. e. πορφύρεοι vel μέλανες. Nobis sensus hujus loci videbatur esse: *et reliqui in Epidauria serpentes, et diversum ab iis genus, flavo colore conspicui, sacri habentur Aesculapio.* idemque τῆς χροῆς aut τῆ χροῆς scribi voluit. ἰεροὶ — ἡμεροὶ. Quod Aelianus H. A. XII, 34 ex Clearcho de Argivis serpentem non occidentibus refert, id forsitan pertinet ad Epidaurios. Nomen ipsum Ἀσκληπιὸς Spaldingius interpretatus est serpentem mansuetum deducens a *Schachal* leone seu serpente et ἥπιες. nam monstra jungit mirus amor. σφᾶς i. e. ξανθοτέρους. Hi crocodili Libyae terrestres Herodoto IV, 192 ὅσον τε τριπήχεις dicuntur. τοὺς μεγάλους, ἔς πλέον Mosq. τοὺς μεγάλους ἔς ἐπὶ πλέον Vind. τοὺς Μεγαλάντας ἐπὶ πλέον Vulg. ἔς πλέον etiam Exc. cod. Palat. Schneider scribit: τοὺς μεγάλους τοὺς ἔς πλέον.

§. 2. usque ad finem capituli *de iis, quae ad viam in urbem.* Ἐς δὲ τὸ ὄρος ἀνιούσι τὸ Κορυφαῖον Clav. ut Facius a Palmerio admonitus correxerat e Stephano, qui ex h. l. Pausaniae Κορυφαῖον ὄρος ἐπὶ τῷ Ἐπιδαυρίῳ et, quae paulo post memoratur, Ἀρτεμιν Κορυφαίαν profert. Ἐς δὲ τοῦ ὄρους ἀνιούσι τὴν κορυφήν Vulg. οὐκ ἂν ἔγωγε Mosq. Excerpta cod. Palat. Clavier, Porsonus. οὐκ ἄγαν ἔγωγε Vulg. γενομένης τῆς χώρας Facius conjecit, non bene. Ἰρνίδιον,

χωρίον ἐν Ἐπιδαύρῳ ἀπὸ Ἰουδοῦς τῆς Τιμενοῦ θυγατρὸς Πανσανίας δευτέρῳ περιηγήσεως Stephanus Byz. haud dubie corrigendus.

§. 3. ἐς αὐτὸ Vind. Mosq. Exc. cod. Pal. Facius, Clavier. cf. I, 41, 7. ἐπ' αὐτῇ reliqui. de *Temeni filii* Muellera Aeginetica p. 40. Κεῖσος jam Sylburgius correxerat ex 19, 1. 2. 26, 2. adde Scym. Chii locum mox laudandum, vel Marciani Περιηγ. Κεῖσός Vulg. Κισός Ald. Pro vulgato διαλυσαι ἐξ αὐτοῦ legendum putavimus διαλ. ἀπ' αὐτοῦ, quo ducit codicum lectio Vindob. et Mosq. ἀπάντων et Vatic. ἀπαντα. Clavier quoque ἀπ' αὐτοῦ scripsit. Pro Ἀγραῖος in Scym. Chio 532 apud Wessel. ad Diod. S. XV, 31 est Ἀγραῖος, et Wesselingius ipse hoc nomen nescio quo jure ita scripsit, eumque sequutus est Marx, vide ad 26, 2. In Scymno corrupta est scriptura Ἀγανός. ἀνδρὶ — ἀμείνου. cf. ad 9, 1. *Temenum a filiis interfectum esse* tradidit Apollodorus II, 8, 5, quod conspirat cum Pausaniae narratione 19, 1. ὡς τάχους εἶχεν Clav. ut correxerunt Schaefer ad Lamb. Bos. de Ellip. p. 261 et Porsonus, qui consulit IV, 19, 3. X, 22, 3. ταύτην — γῆμαι i. e. ταύτην Πάμφυλος ὁ Αἰγυμίου λέγεται ὕστερον γῆμαι. Rem ipsam notandam putavit Marx ad Ephori Cum. fragm. p. 111. sed Vindingius in Hellene p. 55 in Gron. Thes. vol. XI jam judicaverat, absonum esse, Deiphontis filiam Pamphylo nupsisse, quum hic Hyllo, Herculis filio, σύγχρονος fuerit. vide ipsum Pausaniam II, 19 de Deiphontis maioribus. At non Pausaniae, sed vulgi est hic error, id quod caute additum λέγουσι, toties illud a viris doctis neglectum, significat. In Exc. cod. Pal. post ἀνὰ χρόνον Ἰωνήθιον κληθέν legitur ἦτοι μετὰ χρόνον. Mox ποιήσαντες Vind. Mosq. Vatic. Clavier. ποιησάμενοι Vulg. ἐπὶ τοῖς πεφυκόσιν ἐλαίοις. cf. §. 2. extr. ἐλαίοις Clav. ut Sylburgius correxerat. ἐλαίοις Vulg. δένδρον ἐστὶ Clav. δένδρον, ἐς ὃ Vulg. δένδρον. ἐς ὃ Facius. δένδρον, ἐς ἐμὲ καθέστηκε Schneider conjecit. χρᾶσθαι forma Herodotea, quem vide III, 20. 81. 99. IV, 135. 172. 26. II, 173. VI, 77. nec semel ea usus est Pausanias; vide VI, 2, 2. VII, 19, 3. Legitur vero etiam apud Athenaeum II, 45 d. et alios. cf. Lobeckius ad Phryn. p. 61. Pro αὐτοῦ post κατὰ χώραν Facius voluit αὐτά. Herodotus IV, 135 scripsit adeo: αὐτοῦ ταύτη ἐν τῷ στρατοπέδῳ et αὐτοῦ saepe nomini loci posito adjungi notum est. v. Thucyd. III, 81. Athen. XII, 532. Lucian. Prom. §. 8. cf. Schaefer ad Longum p. 371.

§. 8. Προκλέους Clavier, Nibby, ut Palmerius et Fa-

cius correxerunt assentiente Valckenario. cf. omnino intrpp. ad Herod. III, 50 sqq. adde Athenaeum supra ad 6, 2 citatum. Πατροκλέους Vulg. Alius antiquioris aevi *Procles*, Epidaurius, est apud Pausaniam VII, 4, 3.

C A P U T XXIX.

§. 1. *urbs Epidaurus.* Αὐτὴ δὲ τῶν Clav. Αὐτὴ δὲ καὶ τῶν Vulg. De *Epiona* dixit Valckenarius in Diatr. p. 290 sq. καὶ Ἀρτέμιδός ἐστιν ἄγαλμα Vind. sed videtur legendum esse καὶ Ἀρτέμιδός ἐστιν ἄλλος i. e. ναοὶ δὲ ἐν τῇ πόλει εἶσιν, ὁ μὲν Διονύσου, ὁ δὲ Ἀρτέμιδος neque Singularis verbi in formis post Pluralem generis quenuquam offendet. cf. 30, 1. Θηρηουόση Clav. ut Sylburgius conjecerat. Θερούση Vulg. Κισσαϊαν Mosq. *Cissaeam* Minervam Gedoyn et Goldhagen de *hedera* cognominatam putarunt, ergo ut *Diana Cedreatis* de credro appellata est VIII, 13, 2.

§. 2. De *Aegina* usque ad 30, 5, qui locus ab auctore ipso III, 14, 2 *Αἰγινᾶϊος λόγος* vocatur; qui quas fabulas complectitur, interpretari conatus est Hermannus de Mythol. Graecor. antiquiss. p. XXIII. Qui Aeginetica conscripserunt, *Pythacnetum* et *Theagenem* jam laudavit Car. Mueller in Aegineticorum libro p. 2. In Mosquensi *Αἰγινῆται* et *Αἰγίνα* semper scribitur, de qua scriptura cf. Mueller l. l. p. 93 sq. mox *Αἰγίνα* etiam Aldus. ἀπ' ἀντικρὸν Vulg. cf. ad II, 2, 3. Aeginam insulam, quo tempore Asopi filia in eam transferretur, adhuc *ἔρημον* fuisse, ejusque formicas, quum Aeaecus adolevisset, Jovem in homines transformasse, Hesiodus jam cecinerat in Schol. ad Pind. N. III, 21 et Lycophr. 176. Alii, quod discimus ex hoc nostro loco, incolas autochthonas esse voluerunt. *Οἰνώνης* Mueller l. l. p. 7 sq. hoc nomen antiquissimae coloniae in Aeginam deductae fuisse opinatur.

§. 3. Pro vulg. προὔπηρχεν (cf. II, 18, 2) ὑπῆρχεν Vind. ἐπὶ μὲν δὴ—καθῆκουσι. aetate igitur Phoci hujus circa *Tithoream* et *Parnassum* in usu erat nomen *Phocidis* (terrae circa *Tithoream* et *Parnassum* tribuebatur *Phocidis* nomen), aetate autem Phoci *Acaco* nati et omnibus praevaluit hoc nomen i. e. ad omnes etiam translatum est, qui a *Scarphia* usque ad *Minyas Orchomenios* habitabant. Corayus τούτου τὰ περὶ *Τιθορέαν* conjecit. sed nescio an obstat articulus ante *Φωκίς*. ἐπὶ δὲ τοῦ *Φώου* τοῦ *Αἰακοῦ* παισὶν ἐξελίχθη, ὥστε *Μι-*

νύαις τέ εἰσιν Clavier conjecit. Sed de brevilocutione in ἐπὶ τοῦ Αἰακοῦ cf. ad I, 1 init. Deinde καὶ πᾶσιν ἐξενίκησεν prorsus respondet illis Thucydideis I, 3. οὐ μέντοι πολλοῦ γε χρόνου ἡδύνατο καὶ ἅπασιν ἐννικῆσαι. In nostro loco subauditur τὸ ὄνομα, quod latet in praecedentibus ἐκαλεῖτο ἡ Φωκίς. In loco parallelo X, 1 init. ἔτεσι δ' ὕστερον οὐ πολλοῖς ἐξενίκησε καὶ ἀπάσῃ γενέσθαι τῇ καθ' ἡμᾶς καλουμένη. Φωκίδι pariter τὸ ὄνομα assumendum est. Ibidem Pausanias iterum tradidit, Phocidem de utroque Phoco nominatam esse; et tamen Clavierius hoc de posteriore Phoco negare sustinuit; qua de re ad §. 7. Vulgatum ὡς οἱ Μινύαι κ. λ. mutandum fuisse censemus in ὅσοι Μινύαις τέ εἰσιν Ὀρχομενίοις ὄμοροι· quod idem Porsono placuisse nunc video. Sic haec necuntur ex praecedente πᾶσιν, et planum sit, Pausaniam indicare voluisse, quam late patuerit seriori tempore Phocis, a Scarphia usque ad Minyas Orchomenios. cf. Pausan. X, 1. Nec multum haec Corayi emendatio ὅσοι Μινύαι differt a nostra. Σκάρφειαν etiam Clay. ut Sylburgius et alii correxerant. cf. Paus. X, 1, 1. Palmerii Graec. Ant. p. 557 sqq. Κάρφειαν Vulg. Apud Homerum Σκάρφη.

§. 4. Γεγόνασι — βασιλεῖς. cf. I, 11. Plut. Pyrrh. cap. 1. Τελαμῶνος δὲ κ. λ. Haec ut repugnantia loco I, 42, 4. certatim reprehenderunt Palmerius, Gedoynus, Baylius (Diction. v. Tecmesse) et Sturzius ad Pherecyd. p. 90. quum enim Ajax ibi tradatur Alcathoo, Megaridis regi, successisse, eundem hic dici non potuisse *privatum hominem*, vel ejus *genus obscurius*. Sane quidem Pausanias l. l. se credere significat, Ajacem τὴν ἀρχὴν τὴν Ἀλάθου διαδέξασθαι, et Megarenses ipsi videntur fuisse in hac opinione, quantum colligas e versiculis, quos illi insertos voluerunt Homericis apud Strabonem IX, 394. Ajax autem quamvis Megaridem tenuerit, tamen, quum haec regio et tum et antiquitus Atheniensium pareret imperio (vide I, 42, 1 et ibi adnot.); non potuit nisi privatus haberi seu ὑπαρχος τῶν Μεγαρέων· neque Homerus Ajacem Megaridis regem noverat. Neque minus recte Pausanias, sui aevi opinionem de generis nobilitate sequens, hujus Ajacis genus obscurius dixit quam Teucris fratris, qui rex Salaminis reges habuit posteros. Cf. quae 30, 9 de Diomede et Sthenelo leguntur. De πλὴν ὅσον cf. ad VIII, 2. De Miltiadis genere ab Aeaco usque deducto v. Marcell. vita. Thucydidis et Sturzius ad Pherec. p. 89. Hic Evagoras est II, Cypri regno potitus Olympiade XCVII, 2. a. C. 391. cf. Diod. S. XIV, 98 et Wessel. Φώκω δὲ κ. λ. Hic est Phocus

posterior, Aeaci filius. Cf. Tzetzæ ad Lyc. 53. Meziriæ ad Ovid. II p. 259 et Heyne ad Apoll. III, 12, 6. Ejus filii fuerunt *Panopeus* et *Crisus*. cf. Tzetzæ l. l. et ad 939 (qui eos geminos fuisse perhibet), Eustath. ad Iliad. II, 520 p. 274 (ubi de Criso Hecataeus citatur testis. adde de eodem Stephanum v. Κρίσα.) et Schol. ad Eurip. Orest. 33. Ab his et a Scholiasta Homeri l. l. scribitur Κρίσος, sed si inde fluxit Κρίσα, scribendum erit Κρίσος. Hic *Epeus* ab Aeaco suum genus deduxit etiam in Sch. ad Lycophr. 53. 930. 939. De *Anaxibia* Pyladis matrè Mezir. ad Ovid. l. l.

§. 5. Veriorem scripturam esse *Θυράν*, quae servata est II, 38, 5, Sylburgius ad h. l. atque ad 12, 5 et Tzschuckius ad Strab. VIII, 376 adnotarunt; sed X, 9, 6 in Mosq. iterum *Θυράϊας* invenitur. *χοιράδες* sic Cyanae Theocr. XIII, 24. cf. Hesychi. et Zonaras. *ἐξέπιτηδες* iidem. in Theocr. VII, 42 *ἐπιταδες*. *ληστειῶν* Vind. Mosq. Clav. *ληστῶν* Vulg. cf. I, 7, 3. Sic *δυναστεῖαι* in Isocrat. Paneg. 10. 30. Ad μὴ — εἶναι animo repetitur τὸ προσπλεῦσαι. Valckenarius citavit Abresch. Thucyd. p. 826.

§. 6. De hoc portu ad §. 8. *Veneres aedes* in partibus insulae caurum spectantibus. v. Spon. Itiner. cap. 5. In Aegina urbs fuit cognominis. v. Strabo VIII, 375. cf. ad §. 8. De hoc *Aeacio* est Pind. Ol. XIII, 156. cf. Muellerae Aeginet. p. 161. Et hic et §. 7. Herodiani regulae convenientius esset *Αιαεῖον*, ut observavit Lobeckius ad Phryn. p. 370. sed cf. Bekk. An. 1343 et 1307. *ἔσοδον* Mosq. *εἰσοδον* Vulg. *ἐπιεξέν ἐπὶ χρόνον* Mosq. De eadem hac siccitate jam dixit I, 44, 13. *ὔεν* Mosq. Cf. 30, 5. 31, 14. Herod. IV, 151. *ὔσεν* Vulg. De variata in eodem hoc enunciato constructione removenda non cogitandum est cum Sylburgio, amat enim variare constructionem Pausanias. cf. I, 29, 7. 9. quare nec II, 20, 4 *Πολυνείκης* quam *Πολυνείκους* propter majorem casuum similitudinem, quae Sylburgio placebat, malim. *ὔειν* cum Accusativo est 34, 4. Herod. l. c. cum Dativo I, 24, 3. II, 30, 5. *ἐς ὃ* quare. cf. ad I, 41, 5. *αἰτήσοντες* Aldina. *ἐπακούσει* Vind. *ἐκετέσαντα* Mosq. Ut hoc loco Aeacus pro Graecis, ita Jobus pro amicis suis jubetur supplicari Job. 42, 8. Jupiter *Panellenius* apud Pindarum N. V, 19 *Ἑλληνίος* dicitur, ut Scholia volunt, non de Graecis universis, sed de Aeginae promontorio, qui mons Nostro *Πανελληνιον* vocatur 30, 4. sed Clementi Alexandrino p. 630 τὸ *Ἑλληνικὸν ὄρος*, qui locus a Valckenario indicatus cum nostro conferendus est. De v. *Πανέλληνες* pauca ad Strabonis locum diximus in Notis ad

Hellen. p. 69. adde Muelleri Aeginet. p. 18 sq. τοῦ περιβόλου κ. λ. referendū est ad Aeaceum. ὡς — Αἰακοῦ, λεγόμενον ἔστιν etiam Clavier et. Excerpta cod. Palat. ὡς — Αἰακοῦ λεγόμενον, ἔστιν Vulg. De re confer ad II, 22, 2. adde Muelleri Aeginet. p. 161.

§. 7. Παρὰ — τραχῦς. *A patre exstructum esse hoc sepulcrum*, Mueller in Aeginet. p. 22 affingit narrationi Pausaniae, eumque hanc ob causam *credulum* vocat! Consuetudinem *crepidine* sepulcra sepiendi tetigit Casaubonus ad Suet. Ner. 33. καὶ ἦν κ. λ. Clavier in Hist. d. prem. temps de la Grece I, 265 quum de Phoco per fratres occiso dixisset, ita pergit: » Phocus étoit encore dans sa première jeunesse, et n' étoit jamais sorti d' Aegine; il est donc bien evident, que ce n' étoit pas de lui que la Phocide avoit pris son nom, mais bien de Phocus, fils d' Ornytion. « Sed si in prima juventute Phocus est occisus, quomodo ei Pausanias §. 4. duos filios potuit tribuere? Clavier hanc rem ita expediendam putavit, ut I, 62 Panopœum Crisumque Phoci prioris, Ornytionem nati, filios diceret. Videmur autem ad §. 4 probavisse, eos natos fuisse Phoco, Aeaci filio, et indidem genus repetivisse Epeum. Deinde qui Clavier negare potuit, Phocum hunc Aeaci unquam reliquisse Aeginam, quum Pausanias X, 30, 2 contrarium tradiderit? quo ex loco discimus, Phocum e Phocide in Aeginam reversum a Peleo interfectum esse. Denique per eundem hunc Phocum Aeaci Phocidis nomen latinsparsum esse, Pausanias iterum testatur X, 1. init. et confirmant Eustathius ad Iliad. II, 517 p. 274. Schol. minor. et ad Apollonium I, 207. τὸν λιθὸν — ἦν. cf. Not. ad Hellenica nostra p. 257. Teste Pindaro Ol. X, 86 jam in primo certamine Olympico, quod Hercules instituit, usus *disci* fuit, sed dicitur a Pindaro πέτρος. Apollodorus hic δίσκον posuit simpliciter, ut paulo post Pausanias. *Endeis* Pausaniae est *Scironis*, Pindaro N. V, 12 aliisque *Chironis* filia, itaque Palmer. in Exerc. et Meziriac ad Ovid. I, 144 hic quoque scribi voluerunt *Χειρώνας*. Sed fieri potuit, ut Pausanias h. l. Megarenses sequeretur scriptores, qui, quod e Plutarchi Theseo c. 10. discimus, de Scirone quum alia diversa, tum hoc quoque narraverant, ejus filiam Endeida Aeaco nuptam Telamonei peperisse cum Peleo. ἐκ τῆς ἀδελφῆς Vindob. judice Faccio bene? Apollodorus nominat Psamathem, Nerei filiam. Πυλάδης κ. λ. » Pylades per Strophium (patrem) et Crisum avum Phoci erat pronepos, cujus mortem in Neoptolemo Pelci occisoris nepote vindicabat. Palmerius. Pausanias autem Py-

Iadem Neoptolemo machinatum tradens interitum sibi non repugnat, vel I, 13, 8 referenti, Pythiam Delphiis, ut Neoptolemum interficerent, imperasse, vel X, 24, 4 narranti, eundem ab Apollinis sacerdote esse occisum. De illo priore diximus ad I, 13, 8. Quod ad hoc posterius attinet, distinguere solet, cujus consiliis et cujus manu aliquis perierit. Vix autem dubium est, quin Neoptolemus manu quidem Delphiorum, et imprimis Machaerei, consiliis autem Orestis et, ut h. l. Pausanias ait, Pyladis occiderit; hinc Orestes fere auctor habetur caedis Neoptolemi. Egregia huc pertinet Ruhkenii emendatio Scholiorum Lycophr. 1374 Ὁρέστης μετὰ Δελφῶν (pro ἀδελφῶν) ἀνελὼν Νεοπιτόλεμον ad Vellejum p. 5 proposita. Diversas narrationes de hac caede ante Heynium ad Virg. A. III, 327 et ad Pindar. N. VII, 57 exposuerat Meziriac ad Ovid. II p. 306 sqq. ὕστερα Mosq. Exc. cod. Palat. ὕστερον Vulg. κρυπτὸν λιμένα. cf. §. 8.

§. 8. Hic portus κρυπτός appellatus est forsitan propterea, quod propemodum urbis theatrum attingens longius in iusulam recederet. Diversusne fuerit a superiore §. 6, non dixerim; Mueller in Aeginet. p. 86 eos distinguit; similiter W. Gell in Itin. of Gr. p. 305, qui addit: »The ancient city was on the west, and the walls are yet to be traced with the remains of the port. (de quo §. 6). The modern town lies to the east of the ancient city.« τούτου δὲ κ. λ. sequuti sumus Clavierium. τούτου — ᾠκοδόμηται στάδιον πλευρᾷ μιᾷ, ἀνεχούσα τε αὐτῆς τὸ θέατρον, καὶ — χρωμένῃ Vulg. Ipse olim corrigebam — στάδιον πλευρᾷ μιᾷ, ἀνεχούση τε αὐτῇ τὸ θέατρον, καὶ — χρωμένῃ, quod idem se Muellero obtulit. v. ejus Aegin. p. 147. Sylburgius in vulgata tantum αὐτῆς in αὐτῇ mutari et subaudiri voluit πλευρὰ cum verbo ἐστί.

C A P U T XXX.

§. 1. Legendum est Διονύσω τε αὐτῶν ὁ τρίτος pro vulgato Διονύσω τε αὐτῶ ὁ τρίτος. Simile est illud παρὰ τὸ ἱερὸν τοῦ Διονύσου. Θέμιδος ἐστίν, ὁ δὲ Ἀφροδίτης, καὶ ὁ τρίτος τῶν ναῶν Ἀπόλλωνος IX, 22 init. Dativus in ᾧ et Genitivus in ᾧν saepe confusi sunt. v. ad 11, 4. οὐ ταύτη πεποίηται Vind. aperta erroris causa.

§. 2. Θεῶν — μάλιστα. Hecate enim ἐσθλή παραστῆναι καὶ τοῖς, οἱ γλαυκὴν δυσπέμφελον ἐργάζονται, εὐχονται δ' Ἐκάτη καὶ ἐρικτύπῳ Ἐννοσιγαίῳ in Hesiodi Theog. 439. τρία

— ἀλλήλοις, ut οὐρανής, χθονής, εἰναλής in Orph. h. 1. Hes. Theog. 412 sqq. Nomen Hermannus de myth. Graec. antiquiss. interpretatur *Volumniam*, deducens ab ἐκῶν, ἐκητι. Hecaten Ἐπιπυρογιδίαν, ad propylaea arcis collocatam, interpretari licet *summam custodem arcis*, nam πύργος, ut Phavorinus ait, metaphorice significavit ἀσφάλειαν καὶ φυλακὴν· eadem προπυλαία videtur cognominata esse. v. ad I, 38, 6. Idem Phavorinus v. Ἐκάταιον dicit, ubique Athenienses hanc deam collocavisse ὡς ἔφορον πάντων καὶ κουροτόφρον. cf. Hes. Theog. 450. Aliter Winckelmannus Opp. VI, 1, 42. ἔστηκε—ναόν· haec enim dea παραγίνεται, οἷς κ' ἐθέλησι, νίκην ὀπάσαι καὶ κῦδος in Hesiodi Theog. 429 sqq.

§. 3. Mons Jovis Πανελληνίου dicebatur auctore Nostro

§. 4 Πανελλήνιον. cf. ad 29, 6. Ἀφαίας κ. λ. cf. Heynii Excursus ad Virg. Cir. 220. Muelleri Aegin. p. 163 sqq. ἐποίησεν Vulg. excepto Clavierio. Καϊμάνορος Mosq. καθήραντος ἐπὶ φόνῳ etiam 31, 7. I, 43, 5. De scriptura Βοιτόμαρτις et etymologia Tzschuckius ad Strab. X, 479. adde Muellerum l. c. Μίνω Clav. sed Vulgatam Μίνων tuentur Accusativi Ἄθων apud Herod. VI, 44 et ἤρων apud Sophronem. Ipsam autem hanc rem Cretenses negabant apud Diod. S. V, 76. Pro θήρα in margine Vindob. cod. est ἄρα, sed ἰχθύων θήρα iterum se offert VI, 11, ubi Suidas pariter ἄραρον substituit. θηρεύειν piscari est apud Paus. III, 21, 5. Δικτυονα scribitur etiam in Strab. l. l. ubi v. Tzschuck. et ita creberrime scribi, adnotavit Wesselingius ad Herod. III, 59.

§. 4. Πανελλήνιον. v. ad §. 3. De Jovis Panellenii templi ruinis Sponii Itin. cap. 5. Hirtius in Wolfi Anal. litter. III p. 192, qui putat, post pugnam Plataeensem hoc templum instauratum esse; viginti quinque columnas adhuc superesse, nec viginti pedes multum hujus templi superare altitudinem, retulit Williams in Bemerk. über die Ionischen Ins. »The temple of Jupiter Panhellenius on the mount of that name is two hours east of the (modern) town.« W. Gell p. 306.

§. 5. Δάμιαν pro vulg. Λάμιαν Clavier, ut Kühnius correxerat ex Herod. V, 82. 83. ubi Reinesius in margine sui exemplaris, quod Cizensis asservat bibliotheca, adnotavit, legendum videri Θαλλοῦς pro Δαμίας, intelligens duas Haras ab Atheniensibus Καρπῶ et Θαλλῶ nominatas; Valckenarius autem existimat, Damiam et Auxesiam esse *Cererem et Proserpinam*, nostri loci utens testimonio: εἶδον—νομίζουσιν. 32, 2 additur, Troezeniorum de Damia et Auxesia aliam esse opinionem narrationemque. ἐποίησαντο, ut Facius conjecit.

ποιήσαντο Vind. Mosq. ποιήσαιντο Vulg. παρ' Ἀθηναίων Mosq. ut VIII, 41, 5. παρὰ Ἀθηναίων Vulg. ut §. 8 παρὰ Ἀέτιον (adde IV, 22, 3) et I, 31, 2 παρὰ Ἀθηναίους. Exc. Cod. Pal. ἐτι inter ἀπέφερον et Ἀθηναίους omiserunt. ἐνταῦθα Vind. pro ἐς ταῦτα, sed hoc est ad haec scil. simulacra asportanda. κατὰ αὐτὰ, καθὰ ἤδη καὶ Vulgata. κατὰ τὰ αὐτὰ, καθὰ ἤδη καὶ Clavier. κατὰ τὰ αὐτὰ est in Vindobonensi; Valekenarius et Porsonus jam hoc voluerant. Scribendum autem fuit: κατὰ τὰ αὐτὰ, καθὰ δὴ καὶ. Sic I, 22, 6 κατὰ τὰ αὐτὰ, καθὰ δὴ καὶ Ὀμηρος ἐποίησε. III, 26, 3 κατὰ ταῦτα, καθὰ δὴ καὶ νομίζουσιν οἱ Σπάρτην ἔχοντες. Pro vulg. μὲν καὶ Clav. dedit μὲν δὴ. Huic autem loco similis est ille VII, 1, 4 Ἰωνας — ἐδέξαντο Ἰωνός τε δὴ ἔνεκα καὶ ἔργων, ἀ ἐπράξε.

§. 6. usque ad 32 extr. de Troezenia, et primum usque ad finem hujus capituli quaedam ex antiqua Troezeniorum historia. Qui 34, 5 memoratur Herophanes Troezenius, videtur rerum Troezeniae scriptor fuisse, quas forsan carmine persequutus est Hegias Troezenius I, 2 init. laudatus. Orus nomen Aegyptium. v. ad II, 27, 7. Pro Ἀθηπιός est Ἀλθίπιος apud Athen. I, 31, ubi O. Mueller in Aegin. p. 38 vult e Pausania corrigi. Ἀλθηπιαν. In cod. Perusino Stephani Byz. est Τροιζήν, καὶ Ἀλθαπίς. νόμισμα κ. λ. cf. Boettigeri Kunstmythologie Part. 2 p. 156:

§. 7. ἡ Σαρωνίς Ἀρτέμις apud Hesychium ac Phavorinum Σαρωνία vocatur de sinu Saronico. cf. ad 35, 2. τὲ ἀλματώδει Mosq. ἐπιπολῆς an est οὗ ἐπιπολάζει τὸ ὕδωρ ubi aqua litus egreditur? De hac vi verbi Wessel. ad Diód. V, 36. Strabo XVI, 740. et 742. Φοιβαία λίμνη estne de eadem Euripidis locus in Hippolyto 228 Δέσποινα ἄλλας Ἀρτεμι Λίμνας? et haec Diana nonne eadem est quae apud Nostrum Saronia? Valekenarius ibi e Scholio ad 1133 Dianam profert Λιμνητιν de hac Troezenis λίμνη appellatam. (θηρεῖειν γὰρ δὴ μάλιστα ἤρητο) ἔλαφον διώκοντα ἐς θάλασσαν, ὡς οὐ κατέλαβαν, συνεσπεσεῖν φευγούσῃ Vulg. (θηρεῖειν — ἤρητο) κατέλαβεν ἔλαφον διώκοντα ἐς θάλασσαν συνεσπεσεῖν Vind. Mosq. Nos sequuti sumus Clavierium. De formula κατέλαβεν αὐτὸν συνεσπεσεῖν ἐς θάλασσαν cf. adnot. ad I, 7 extr. εἶχετο τῆς ἄγρας Viger. cap. V Sect. VII Not. 67. IV. Quod de Saronie, de quo sinui nomen inditum sit, hic narratur, forsan ex Euphorione repetitum est. v. Etym. M. v. Σαρωνίς. Aliud affert Plinius IV, 9. ἐς τὸ ἄλσος pendet ἀπέπεσοντα. Similiter ἐς τοῦτον τὸν τόπον ἐκκομισθῆναι II, 1, 3. ἄχρι Ἰππῆρητος Mosq. ἄχρῖς Ἰπ. Vulg. ἄχρι Ἰφίτου V, 8, 2. ἄχρι ἐσπέρας IV,

25, 4. ἄχρῃ ἡμῶν VIII, 5, 3. ἄχρῃ Ἀθηναῖος X, 32, 1 in Mosq. cf. II, 27, 4. Similiter Herod. VIII, 3 μέχρι ὄσου. De Antha IX, 22, 5. Altera forma "Ανθης reperitur apud Strab. VIII, 374. XIV, 656. Genitivus "Ανθου apud Paus. II, 31 extr. ac Stephanum v. Ἀνθηδών, pro quo apud Eustathium ad Iliad. II, 508 p. 271 et Phavorinum. Ἀνθίου male legitur." Ἀνθου et Ἰπέρου habet Athenaeus I p. 31. c. Ἀκκυόνος Aldina. Ἀνθειαν teste Stephano Troezen etiam Ἀνθαιε dicta est. Anthae filius et hoc loco ter et 31 extr. vocatur Ἀτίος, sed apud Stephanum l. c. Dius, ut nobis quidem videtur, perperam. Προσειδωνιάς seu Προσειδωνία vulgo traditur antiquius Troezenis nomen fuisse. v. Strabo VIII, 373. Stephanus.

§. 8. De Troezenē et Pittheo Pelopis filiis huc profectis Strabo VIII, 374. Valckenarius cum Kuhnio voluit legi ἐς τὴν νῦν πόλιν συναγαγὼν τοὺς ἀνθρώπους, admodum bene. Ἀλικαρνασσῶν de scriptura Schaeferi Melet. crit. init. De Myndi conditoribus Palmerii Exerc. ad h. l. Trans Halicarnasson (Argivorum coloniam) Myndos ait P. Mela I, 16, 3. Πρωήτορος Clav. ut Stephanus, qui hunc Pausaniae locum excitat s. v. Ἀνάφλυστος. Σφήτος Vulg. De his duobus atticis demis cf. O. Müller in Erschii et Gruberi Encycl. VI p. 222. Post Πιτθέως Vulgata non distinguit. Simile est illud τὰ δὲ ἐς αὐτὸν ὅποια ἐγένετο, εἰδόσιν οὐ διηγῆσομαι III, 17, 7.

§. 9. ὡς ἐδήλωσα ἐν τοῖς πρότερον. cf. II, 18, 4. οἰκίας ἦν ἐπιφαν. cf. ad II, 29, 4. τὸσάντα — ἦν haec Troezeniis erant ad historiam pertinentia. Sic τὰ ἐσθῆτος ἐχόμενα VIII, 31, 1. τὰ ἐσθῆτος ἐχόμενα εἶχον Herod. III, 66 quae ad vestitum pertinentia habebant. πάντα τὰ εἶχον σιτίων ἐχόμενα ib. 25. παρὰ ξ. λ. praeter urbes (si urbes omittamus), quae se omnes ab iis frequentatas esse incolis dicunt. παρέξει ὄσαι Vind. Mosq.

C A P U T XXXI.

§. 1. De urbe Troezenē usque ad 32, 5. a mari circiter XV stadia distabat teste Strabone VIII p. 373. Pro ἀγάλματα non dubito quin ἀγαλμα scribendum sit. cf. ad I, 23, 5. Ἀστερίων ὁ Μίνω est Minotaurus. cf. Tzetzza ad Lycophr. 1301. Apollod. III, 1, 4. ἀνδρῆ Mosq. ἀνδρεία Vulg. cf. IV, 25, 2. 29, 1. τὸ δυσέξοδον ἐν τοῦ λαβυρίνθου difficilis e labyrintho exitus. ἀποδοῦναι. In Excerptorum codicis Palat. margine, ubi incipit fol. 45, hoc legitur scholion: τὸ ἀπέδορα καὶ διέ-

δρα δοκεῖ παρατατικοῦ εἶναι· ἔχει δὲ ἀορίστου σημασίαν· ὡς καὶ τὸ ὄχρημν· ἀπὸ τοῦ ἀποδράω, ἀποδρῶ ἀχρήστου ἐνεστῶτος. ὡς δὲ τὸ ἰστάς καὶ τὸ ἰστάναι ἀπὸ τοῦ ἰστημι, οὕτως καὶ τὸ ἀποδράς καὶ ἀποδράναι ἀπὸ τοῦ δρῆμι ἀχρήστου. εἰ γὰρ ἀορίστος ἦν τὸ ἀποδράναι καὶ διαδράναι, μακρὸν εἶχεν ἂν τὸ *ᾱ* ἐξ ἀνάγκης· (cf. Bekker. Anecd. p. 11) ἔστι δὲ παρατατικός. et Sylburgius h. l. maluit ἀποδράναι, ut III, 18, 3. X, 17, 3 in Vulgata est, quam ἀποδρᾶναι scribi; similem enim esse Infinitivum φάναι. Sed tamen Herodotus III, 45. ἀποδορῆναι habet. Etymol. M. et Phavor. δρᾶναι, ut Infinitivum Aoristi, quod sequuti sunt Matthiae et Buttinamus. προνοίᾳ θείᾳ. cf. V, 13, 3.

§. 2. *Semele per Bacchum ab inferis reducta ad paludem Alcyoniam in Lerna refertur* II, 37, 5. cf. de hac re Epigr. Cyz. in Anth. Palat. T. I p. 57 et Heyne. ad Apollod. III, 5, 3. Διὸς δὲ Vulg. Διὸς γε Porsonns et Schneider corrigunt. ἔστω Vind. Mosq. ἔσται Vulg. Pro vulgato ὅποια εἶναι μοι δοκῶ equidem aut ὅποια εἶναι μοι δοκεῖ aut ὅποια εἶναι δοκῶ scribendum existimo.

§. 4. Ἀρδαλίδες καὶ Ἀρδαλιώτιδες τιμῶνται αἱ Μοῦσαι ἐν Τροίῃνι, ἀπὸ Ἀρδάλου τινὸς ἰδρυσάμενου Stephanus. De hoc *Pithei* libro opinato Fabric. Bibl. gr. I, 215. δὴ scilicet; quae vocula, quod Valckenarius jam monuit ad Eurip. Hippol. 11, quid Pausanias de hoc libello censuerit, significat. cf. IX, 1, 1.

§. 5. δὲ οὐ πόρρω Vind. idem conjecerunt Sylburgius et Clavier. οὐ a Vulgata abest. cf. II, 4, 6, ubi in simili loquutione οὐ deest. τὸν ὕπνον vulgo. θεὸν μάλιστα Vind. Mosq. Clavier. θεῶν μάλιστα Vulgata, quam Letronnius forsitan non defendisset, si memor fuisset vel Apollinis vel Herculis Μουσαγετῶν. Per *Somnum* hic honestum otium animique tranquillitatem significari putavit Loescher, sed nobis non probavit. *Somnum Musis maxime amicum esse*, docent Ioannis Muelleri et Euleri exempla, de quibus cf. prioris Opp. VI p. 125. Sicyone *Somno et Apollini* contiguae aedes dedicatae erant II, 10, 2.

§. 6. Ἀσκαίας Vind. Mosq. Clavier; sed cf. I, 19, 4. II, 9, 7. παρόντα πρὸς μητρὸς ἦν ἐπίκλησις τῆς Ἀστέμιδος αὐτῆ Vulgata. Sed ἔστιν αὐτῆ habet Mosq. et παρ' ὧν τὰ πρὸς est Hartungii correctio, Sylburgio probata. Utrumque recepit Clavier.

§. 7. ἐννέα. v. ad §. 14. ἐκάθηναν etiam Aldina; Vulgata habet jota subscriptum, ut §. 11. 30, 3.

§. 8. Σαίωτης i. q. Σαωτήρ, Σατήρ. Pluralis Θέμιδες

notabilis est; videntur autem hic esse *deae, quae, quod iustum aequumque est, tuentur*. Propter justitiam, quam coluit Pittheus, hujus arae conditor, ἀγνός appellatus est ab Euripide. v. Plut. Thes. 3. Ἥλιος Ἐλευθέριος in memoriam revocat ἐλεύθερον, δούλειον ἡμᾶρ.

§. 9. *Apollo Thecarius*. Gedoyn emendare voluit Θεωρίου ex Hesychio, sed Θεωρίου doricum est; similiter Θεάριον in Pindari Nem. III, 122, θεαροὶ in Not. ad Gregor. Cor. et videtur de Θεωροῖς appellatus esse. μὲν καὶ Mosq. μὲν οὖν καὶ Vulgata. cf. I, 16, 2. De *Phocaea* ab Harpago occupata Herod. I, 164. *Dioscurorum signa* forsitan in eodem hoc fano seu prope illud fuerunt.

§. 10. οἱ παῖδες *liberi carum*. Similiter ἄνδρας καὶ τὰς γυναῖκας IV, 14, 3 eorum uxores. ἀρέσαν absolute, ut V, 8, 3. Sic V, 9 init. μεταδόξαν. cf. Wessel. ad Diod. Sic. XIII, 102, qui plura hujus generis exempla congressit.

§. 11. καθηράντων et καθῆραι etiam Aldina. cf. §. 7. ἀναφῆναι non Vulgatam, sed vitium Kuhnianae editionis pro ἀναφῦναι esse, Clavier jam monuit in Praefatione suae editionis. ἢ δὲ pro ἢ δὴ Clavier tacite scripsit, vel est operarum peccatum. Letronnius autem corrigit ἢ δὴ seu ἢ δὲ ἐς ἡμᾶς ἔτι ἢν πρὸ τῆς. Sed δὴ servandum et sensus est: *quae scilicet nostro etiam tempore est illa, quae est ante hoc tentorium*.

§. 12. ἵππου καὶ κρήνη Vind. Mosq. Clavier, ut est IX, 31, 3. ἵππου κρήνη καὶ. Vulg. ἐς αὐτὴν οὐ διαφόρως scripsimus ex IX, 31, 3. ἐς αὐτὴν [οὐ] διαφόρως Clavier. Negatio deest in Vulgata; excidere ea potuit turbato verborum ordine; namque in Vind. ac Mosq. est: ἐς αὐτὴν τῶν Βοιωτῶν διαφόρως ἔχει. Schaefer ad Lamb. Bos. p. 137 τοῦ Βοιωτῶν conjecit. καὶ οὗτοι referendum est ad Troezenios. De *Hippocrene in Argolide* cf. Phavorinus. τὴν πηγὴν pro τὴν γῆν Mosq. Corayus bene animadvertit, forsitan διγόντι scribendum esse. adde Zonaram, et Aesch. Prom. 849 Schaefer. et eundem ad Gregor. Corinth. Post ὅπλῃ major est distinctio in Aldina, Francof. Kuhn. bene; minor in editionibus Facii et Clavierii. Sensus est: *narratio hunc fontem spectans non differt a Boeotorum narratione: Pegaso enim equo hi quoque narrant terram emisisse aquam, solum tangenti ungula; hactenus de fonte; nunc de Bellerophonte in Troezeniam delato: Bellerophontem autem Troezena venisse, Aethram a Pittheo petiturum. nam αἰτήσαντα placuit etiam Corayo et Schaefero. v. hunc ad Lamb. Bos. p. 137. αἰτήσαντα Vulgata.*

§. 13. Πολύγιος »Suspectum hoc: verumne sit πολύγιος an aliud, non constat.« Sylburgius. Nicetas habet Mercurii epitheton λύγιος, sed pro eo in cod. Monacensi legitur λόγιος. v. Creuzeri Melet. I, 32, 33. Haec Herculis clava dicta est φυλλίτης, v. Palaeph. 37. εὐθύς Clavier conjecit pro αὐθις.

§. 14. τὸ ἀναθὲν pro τὸν Ἄνθον Mosq. Numerus novenarius interdum pro indefinito eoque majore, cf. Not. ad Hellen. nostra p. 59. Eundem sacrum fuisse colligas e §. 7. Similem siccitatem septem annorum memorat Herodotus IV, 151. ἐφ' οἷς pro ἐν οἷς Vatic.

C A P U T XXXII.

§. 1. καὶ τοῦτον μὲν Διομήδη ante Facium, qui e Vind. et Mosq. καὶ ταῦτα μὲν Διομήδην edidit. *ιερωμένος* Vulg. »ita legitur etiam infra Boeot. 40, 6 extr. (ubi tamen Facii et Clavierii editiones nulla addita animadversione *ιερωμένος* exhibent) itidemque *ιεροῦται* Phoc. 34, 4 p. 887, sic Mess. 12, 4 et Ach. 18, 7 p. 570. 24, 2 p. 584 *ιερουμένη*: et *ιερωσαμένη* Iac. 15 (16, 1). 20, 3. Sed reperitur etiam alterius conjugationis verbum *ιεραῖσθαι* Cor. 27, 4. 43 (33, 3) et alibi quater: indeque participium *ιερασομένη* Eliac. 1, 26 (leg. 2, 20, 2). In Monum. Peloponn. vol. I p. 94 est *ἀρχιερασαμένην τῆς σεβαστῆς.*) imo Ach. 24, 2 utrumque legitur *ιερουμένων* et *ιεραῖσθαι*, et ambigue *ιερωμένον*. »Sylb. Hoc ultimo loco *ιερουμένου* Mosq. praebet. Amasaenus h. l. vertens non *consecratus*, sed *eo honore quamdiu vivit fungitur*, videtur legisse *ιερωμένος*, recte. Sic VIII, 47, 2 *ιεραται τῇ Ἀθηνᾶ παῖς χροῖνον αὐκ οἶδα ὅσον τινὰ — τὴν ιερωσύνην.* Similiter *ιεραται* mutatum est in *ιεραῖται* II, 33, 3. adde locos Herodoti apud Rulmkenium ad Timaeum p. 147. *ἐκάστη — γάμον* idem narrat Sch. ad Eurip. Hipp. 1415 (1423), ubi et Valckenarius conferendus est plura addens. De *Hippolyti sepulcro* I, 22, 2.

§. 2. ὁ περιβόλος est illud *τέμενος* §. 1. Apollinem Ἐπιβατήριον interpretantur qui simul navem conscenderit eamque servaverit ab ἐπιβαίνω, ἐπιβάτης. ἐπέγενετο — Διομήδην Vind. Mosq. Facius, Clavier. ἐγένετο — Διομήδην reliqui. Haec *Pythia*, quorum conditor Diomedes fuisse perhibetur, *Argolica* videntur fuisse, namque *Pythia* aliis quoque in locis acta sunt. v. Schol. Pind. Ol. XIII, 148. 155. *Δαμίαν* Vulgata, excepto Clavierio, qui *Δάμιαν* scripsit. cf. ad 30, 5. ὑπὸ

τῶν ἀντ. Clavier, ut Sylburgius, Hermannus ad Viger. IX sect. I §. XVI et Schaefer in Melet. crit. p. 83 correxerant. cf. V, 10, 3. 13, 3. IV, 8, 2. VII, 4, 3.

§. 3. Κατὰ δὲ τὸ ἔργον τοῦ περιβόλου, μέρος σταδίου ἐστὶν Ἰππολύτου καλούμενον Vulgata. Nostra lectio est codicis Vind. similiterque correxerat Kuhniius, eosque sequuti sunt Valckenarius, Facius, Clavier, ἑρῶσα Clavier, ut Kuhniius et Valckenarius emendaverant. ἑρῶσα Vulg. ἐς ταύτης κ. λ. *adversus ejus folia male utebatur suo otio.* nam σινάμωρος (apud Herod. V, 92 σινάμορος, de qua varietate cf. Lobeckius ad Phryn. 690) Hesychio, Suidae, Phavorino et Zouarae est κακόσχολος. Videntur autem σινάμωρεῖν (i. e. σινάμωρον εἶναι) τι, ut Herod. I, 152. VIII, 35, et εἰς τι, ut h. l. est, dixisse. In Etym. M. est, Atticos σινάμωρεῖν pro λιχνεύειν adhibuisse, sed huic quoque verbo Accusativus modo cum, modo sine praepositione εἰς adjunctus est: itaque non parvinius Facio, ἐς hinc ablatum volenti. ἐσινάμωρει Vind. Mosq. Phaedra igitur amore saucia tempus suum in foliis hujus myrti acu crinali perforandis male consumsit; quare quod haec arbor terebrata habebat folia, dicitur τὸ ἔργον γεγενῆσθαι τῆς ἐς τὸν ἔρωτα ἄσης καὶ τῆς περόνης, ἣν ἐπὶ ταῖς θρηξίν εἶχεν ἡ Φαίδρα I, 22, 2. De Timotheo hoc, quem Plinius non praetermisit, cf. Winckelmanni - Opp. VIII, 334. στήλη pro κρήνη Mosq.

§. 4. Calloni Aeginaeae suppar perhibetur Canachus Sicyonius, uterque autem non multo antiquior fuisse Menaechmo atque Soida, Naupactiis VII, 18, 6. Hoc loco Callo dicitur discipulus Tectaei et Angelionis, qui magistros habuerant Dipocnum ac Scyllidem, de quibus cf. II, 15, 1. Auctore Plinio XXXIV, 19 p. 234 Callo floruit Olymp. LXXXVII, sed idem ibidem Canachum ad Olymp. XCV refert. Sunt autem, qui duos Canachos distinguant, centum annorum spatium disjunctos. In Wolfii Anal. litt. III, 189 Callo revocatur ad Olympiadem LXVI. adde Winckelmanni Opp. VI, 1, 9. 2, 18. et Muelleri Aegin. p. 100. De Apolline, quem Tectaeus atque Angelio Delis fecerunt, IX, 35. δαποίνω pro Διποίνω Ald.

§. 5. ἃ εἶχεν ἄκεσιν λοιμοῦ πύσαντος, Ἀθηναίους δὲ μάλιστα scribendum fuit pro vulgato ἃ εἶχεν ἄκεσιν λιμοῦ πύσ. κ. λ. In Facii editione etiam virgula posita est post εἶχεν. Idem male suspicatus est, corrigendum esse ἃ εἶχεν ἐς ἄκεσιν. cf. omnino ad I, 21, 2. Nibby bene: *i quali contenevano la liberazione.* Esse qui hic λοιμοῦ quam λιμοῦ ma-

lint, jam Sylburgius adnotavit: illud vero huic sine dubio praefendum est propter alterum Pausaniae locum I, 3, 3, ubi Apollo *Alexiacus* ab Atheniensibus cognominatus traditur, ὅτι τὴν λοιμώδη σφίσι νόσον ὁμοῦ τῷ Πελοποννησίῳ πολέμῳ πιέζουσαν κατὰ μάντευμα ἔπαυσεν ἐκ Δελφῶν, ubi etiam Aldina λιμώδη pro λοιμώδη exhibet. Illam ergo pestilentiam, quae belli Peloponnesiaci initio Athenas maxime vastavit, existimamus hic significari; neque illud repugnat Thucydides II, 54 de eodem illo malo: καὶ ἐς μὲν Πελοπόννησον οὐκ ἐσ- ἤλθεν ὅτι ἄξιον καὶ εἰπεῖν, ἐπενειμάτο δὲ Ἀθήνας μάλιστα, ubi tantum negatur haec pestilentia in Peloponneso memorabilem edidisse cladem: namque eandem in Peloponnesum penetrasse, loco clarissimo eoque huc maxime pertinente testatur Pausanias VIII, 41, 5, ubi causam, cur Apollo apud Phigalenses Ἐπικούριος appellatus sit, exponens, id ei cognominis datum ait ἐπικουρήσαντι ἐπὶ νόσῳ λοιμώδει καθότι καὶ παρ' Ἀθηναίους ἐπωνυμίαν ἔλαβεν Ἀλεξίκακος (I, 3, 3), ἀποτρέψας καὶ τούτοις τὴν νόσον· ἔπαυσε δὲ ὑπὸ τὸν τῶν Πελοποννησίων καὶ Ἀθηναίων πόλεμον καὶ τοὺς Φιγαλέας, καὶ οὐκ ἐν ἑτέρῳ καιρῷ. Adde X, 11, 4 Κλεωναῖοι δὲ ἐπιέσθησαν μὲν κατὰ τὸ αὐτὸ Ἀθηναίους ὑπὸ νόσου τῆς λοιμώδους. Ex quibus poterit intelligi, nos non statuisse propter verbum πιέζειν scribendum esse λοιμοῦ, quod Sylburgius de iis, qui mallent λοιμοῦ quam λιμοῦ, videtur suspicatus esse. πιέζειν enim quanquam et Pausanias II. II. et Thucydides III, 87 de illa pestilentia adhibuerunt, tamen, quod idem Sylburgius ex Pausan. II, 23, 1. 33, 3 ostendit, ad alia quoque translatum est. Goldhagenus nobiscum faciens reddidit: *gegen die Pest.*

§. 6. De agro Troezenio usque ad finem hujus capituli. Ad ἴδοις Porsonus cum Corayo ἂν addendum censuit. Pro Ἀσκραίας haud dubie Ἀκραίας scribendum est cum Sylburgio et Nibbyo. cf. II, 7, 5. 24, 1. I, 1, 3. τὸν μὲν, ἅτε Mosq. Clav. Nibby. τὸν μὲν ναὸν Vulg. ἀλικαρνασεῖς Ald. Forsan ante hoc nomen τῇ Τροιζηνίᾳ legendum est.

§. 7. Indice Palmerio apud Athenaeum III, 122 f. hic Troezeniae fluvius Ταῦρος vocatur, ut apud Hesychium atque Eustathium, quos laudarunt intrpp. ad Athenaeum. De hac rupe Thesei et hac via iterum 34, 6, cf. etiam Plut. Thes. 3. καὶ αὐτὸ τὸ pro καὶ αὐτῇ τὸ Mosq. ἀνελομένου ὑπ' αὐτῇ κρηπίδας scil. κατακειμένας. Sic plene λαμβάνει τὸν ὄρνιθα ὑπὸ τῷ λίθῳ κατακειμένον IX, 39, 2. Νύμφας e dialecto ibi recepta. Similiter dorismum retinuit 30, 7. 31, 9. Neptunus Φυτάμιος h. l. perhibetur dictus esse, quod τὰ φυτὰ ἄλμη

ἐλύμαινε, quasi φουθάλιμος, ut Cratippus, Leucippus: sed rudis vulgi haec interpretatio est, de qua ex illius ore relata iudicium Pausanias relinquit lectori. Pro φουτάλιμος est φοιτάλιμος apud Suidam, Zonaram et Nicetam in Creuzeri Melet. I, 31. 33. adde Creuzeri Symb. II, 597. sed verius est φουτάλιμος, quod etiam in Soph. Oed. Col. 151 legitur. Neptunus φουτάλιμος, qui in Plutarchi VII Sap. Conv. p. 625 Frob. ὀμβροῖω Διὶ καὶ προηροσίᾳ Διμήτροι adjungitur, est stirpibus prosper, nam φουτάλιμος est φουτάλιμος (v. Etym. M.), hoc vero Hesychius interpretatur γόνιμος. Eidem φουτάλιμος Ζεὺς est ζωογόνος: addit vero etiam συγγενής, quod congruit cum Suidae glossa ἀπὸ φύτης: quod forsitan transferri potest ad Plut. lib. VIII Sympos. Q. VIII p. 577 Frob. ubi Neptuni sacerdotes dicuntur abstinere a piscibus, quod ὁ θεὸς λέγεται φουτάλιμος, et continuo adjungitur: οἱ δὲ ἀφ' Ἑλληνος τοῦ παλαιοῦ καὶ πατρογενεῖω Ποσειδῶνι θύουσιν, ἐκ τῆς ὑγρᾶς τὸν ἄνθρωπον οὐσίας φῦναι δόξαντες. Hic ergo Neptunus φουτάλιμος appellatus videtur ob cognationem cum hominibus: quod magis declaratur vocabulo πατρογένειος i. e. is, a quo hominum patres primi, ex humore nati, genus suum deducebant. cf. Paus. II, 38, 4, ubi Neptunus Γενέσιος vocatur. ἐς τὰ σπέρμ. Mosq. εἰς τὰ σπ. Vulg. Ἀλθήπου Vind. Mosq. Fac. Clav. cf. 30, 6. Ἀλθίππου reliqui.

§. 8. Κελένδεις apud Apollod. III, 14, 3 et Strab. XIV, 670 est Ciliciae urbs portu instructa, de qua plura habet Creuzer in Symb. I, 344 sqq. sed haec Celenderis forsitan pagus fuit Argolidis. καλούμενον Mosq. Vind. Fac. Clav. καλούμενη reliqui. De hoc Genethlio cf. VIII, 7, 2. Quod de Megaride narrabatur (I, 41, 7), Amazonum manum ex Attica eo delatam esse, idem ad se videntur transtulisse Troezenii, atque haec causa esse potuit, cur Hegias, poeta Troezenius, res Amazonum attingeret I, 2 init. Fama etiam fuit, usque in Laconiam progressas esse Amazones III, 25, 2.

§. 9. Pro vulgato Ψιφαίαν Camerarius, Sylburgius, Goldhagenus, Gedoynus, Clavier, Strothius in Handb. der alten Geogr. Vol. I P. II p. 612 Ψηφαίαν voluerunt, ut esset haec θάλασσα παρὰ τὰς ψήφους dicta. Verum quidem est, quod Sylburgius addit, esse calculos quibusdam locis singulares, ut III, 23 extr. de parte quadam littoris Laconiae: παρέρχεται ψηφίδας σχῆμα εὐπρεπεστέρας καὶ χροῆς παντοδαπῆς. An vero de ejusmodi calculis in littore mare dictum videri possit ψηφῶν? Sed fac ita esse, cur haec inusitata forma

praefata sit receptis ψηφιδώδης aut ψηφωτή? Letronnius Ψιφαίαν ignoti loci nomen esse ratus corrigit ἐπὶ θάλασσαν δὲ πρὸς τὴν Ψιφαίαν en *approchant de la mer, vers le canton Psiphaea*. Nobis videtur legendum esse Ἐπὶ θάλασσαν δὲ τὴν Φοιβαίαν πορευομένοις· nam paulo post ait τούτου scil. τοῦ ὄχου στρεπιοῦ, qui in via ad hoc mare fuit, ergo τούτου οὐ πολὺ τῆς Σαρωνίας Ἀρτέμιδος ἀφέστηκε τὸ ἱερόν, καὶ τὰ ἐξ αὐτὸ ἐμήνυσεν ὁ λόγος ἤδη μοι. dixerat enim de hoc Dianae Saroniae templo cap. 30, 7. ex quo loco videmus, fuisse illud aedificatum ἐπὶ θαλάσση, quae de hoc Dianae templo Φοιβαία λίμνη appellata est, postea autem de Sarone, illius templi conditore, Σαρωνίς θάλασσα. Mare igitur, quod post Troezena relictam petentes incidebant in rachum quendam intortum, qui non procul aberat a Dianae Saroniae templo ad mare Saronium aedificato, non potest esse nisi mare Saronium seu Phoebaeum. In Facii editione male distinguitur post ἄκαρπον. »Rachos vocant omnes eas oleas, quae nullum fructum ferunt, ut sunt, qui peculiari nomine vocantur κότινος etc.« Sylb. Valckenarius hunc Pausaniae locum excitans ad Herod. VII, 142 legit κότινον καὶ φυλίαν καὶ ἀγριέλαιον. At Ammonia opproni potest illud Phavorini et Hesychii: φυλία ἐστὶν εἶδος ἀγριελιάς. Sylburgius ad 28, 3 voc. ἔλαιος interpretatur *masculam et agrestem oleam*; inter κότινον autem et ἔλαιον hoc statuit esse discrimen, quod κότινος sit olea sylvestris, ἔλαιος autem oliva masculina paricendi munus foemineo generi relinquens; denique φυλίαν habet ejusmodi speciem oleae, quae omnem succum in folia insumat, ideoque nullos pariat fructus. φυλίαν Vind. Fac. Clav. ut Homer. Odys. V, 477. φυλλίαν reliqui, quam scripturam Sylburgius sequutus deduxit a v. φύλλον. Idem ad στρεπτόν — τοῦτο adnotavit: »generalius antecedens respicere videtur, τὸ φυτόν· si enim specialius referret, τὸν ὄχον, scribendum esset τοῦτον.« ἐνσχεθεισῶν Clavier, ut Sylb. correxerat, cf. I, 21, 8. III, 15, 5. ἐνσχεθεισῶν Vulg. Pro vulgato ἐμήνυσεν in Vind. ac Mosq. est ἐδήλωσεν, sed in margine Mosq. ἐμήνυσεν, quod hic praeserendum est, quia illico sequitur δηλώσει, et Pausanias amat variare orationem. Praeterea μηνύειν observante Scholiasta ad Theocr. VI, 32 est etiam σημαίνειν ἀπλῶς καὶ δηλοῦν, ut apud Apollod. II, 1, 4 τὸσόνδε — δηλώσει. Similiter IV, 3, 3 πλὴν τὸσόνδε ἐτι δηλώσω. Denique κατὰ ἔτος τῆ Ἀρτέμιδι Vind. Mosq. Fac. Clav. κατὰ ἔτος ἐν Ἀρτέμιδι Aldina. κατὰ ἔτος ἐν Ἀρτέμιδι Francof. Kuhn. κατὰ ἔτος ἕκαστον vel ἐν Ἀρτέμιδος

conjecit Valckenarius ad Herod. p. 589. Sed κατὰ ἔτος simpliciter positum est etiam II, 35, 4.

C A P U T XXXIII.

§. 1. αὐτήν ἐστιν Vulgata. ἔστιν ἐν αὐτῇ Mosq. Vind. Fac. Clavier. ἔστιν αὐτῇ reliqui. Notatio festi *Apaturia* hoc nostro loco confirmatur. Veteres autem distinguebant ἀπάτην κακὴν (Homer. *Iliad.* II, 114) et ἀγαθὴν· cf. *Enstath.* ad l. c. Saepe etiam, qui se ipsi fefellerant, culpam in deum transferrebant, ut Cleomenes apud Herodotum VI, 80. πρὸς γάμον Mosq. πρὸ γάμου Vind. Zonam ante nuptias virgines hic Minervae, alibi Veneri dicabant. v. Spanh. ad Callim. h. in Jov. 21. Sed Argis in arce manipulum crinium Minervae deponabant. v. Stat. Theb. II, 253, ubi Scholiastes hoc eas fecisse dicit, quia virgines tutelam Palladis habeant, priusquam gi- gnant.

§. 2. λέγεται — τοῦτο· ἀντιδοῦναι — ἀλλήλοις. φασὶ δὲ καὶ τι καὶ λόγιον μνημονεύουσιν. Vulgata. τι καὶ ante λόγιον Mosq. omisit, idem autem post φασὶ inter δὲ et καὶ inserit ἔστι. Hinc Clavier scripsit λέγεται — τοῦτο, ἀντιδοῦναι — ἀλλήλοις. φασὶ δὲ ἔτι καὶ λόγιον μν. O. Mueller in Aeginet. p. 26 emendatum it: λέγεται δὲ καὶ, ἀντιδοῦναι — ἀλλήλοις. φασὶ δὲ καὶ τοῦτο καὶ λόγιον μν. Denique Corayus hanc ingressus est emendandi viam: Ἐπὶ πᾶσι δὲ τι καὶ λόγιον μνημονεύουσιν. Nos, quum nulla satis certa ratio emendandi offerretur, tantummodo τι καὶ ante λόγιον sustulimus, caetera intacta reliquimus. De ista terrarum permutatione paulo aliter Strabo VIII, 373 sq. ex Ephoro, idem oraculi responsum proficens. Apud Strabonem, excepto hoc oraculo, scribitur Καλαυρία, ut apud Pausaniam I, 8, 4. X, 5, 3 in Mosq. Lucianum in Demosth. Encom. apud Phavorinum, Agathemerum, Plutarchum in vita Demosth. et Dionysium Perieg. cui dicitur τρηχεῖα. Sed ut hic, ita VI, 3, 2 etiam extra metrum legitur et apud Stephanum. Καλαυρία nunc Πορός. Ἰσὸν τε Vind. Mosq. Ald. ἠνεμόεντα habet Strabo, ubi v. Tzsch.

§. 3. Hoc Neptuni ἱερὸν ἅγιον, de quo cf. Lucianus l. I. §. 46, Straboni l. c. dicitur ἄστυλον ἱερὸν, et Goldhagenus animadvertit, eodem modo interpretandum esse apud Pausaniam VII, 24, 4 ἱερὸν ἀγιώτατον Ποσειδῶνος et II, 13, 3 Ganymedae seu Hebes. ἱεροῦται Exc. cod. Palat. non bene; cf. ad 32, 1. Pro vulgato προσέλθη scripsimus προέλθη. Sic

IX, 13, 3 ἐς ὄραν ἤδη προηκούσας. Simile vitium est VIII, 8, 2. Eodem modo correxit Porsonus. De *Demosthene* I, 8, 4. τὸ δαιμόνιον — βάσκανον. sententia Aeschyli (Pers. 91 sqq.) atque Herodoti, de qua multi multa. v. Wyttenb. in Eclog. hist. ad Herod. I, 32. Boettiger de Nemesi Herodotea. Haec quoque sententia, a Nostro III, 9, 3. VI, 20 repetita, docet, omnes gravioris momenti res a priscis illis ad Deos vel propitios vel non faventes esse relatas. Pro vulgato ἦγε est ἦγαγε in Vind. Porsonus ἦλασε conjecit. αὐτῷ βίαιος Clavier conjecit.

§. 4. Demosthenem ab Harpalo quinquaginta accepisse talenta, Timocles, poeta comicus, dicit apud Athenaeum VIII, 5 p. 341, nec absolvunt oratorem Diodorus Sic. XVII, 108 et Plutarchus in vita Demosth. αὐτῷ Δημοσθ. forsan in oratione περὶ τῶν Ἀρπαλείων χρημάτων. De caede Harpali Diodorus Sic. l. c. *Philoxenus* iste a Plutarcho περὶ δυσωπ. p. 321 Frob. ὁ τῶν ἐπὶ θαλάττῃ πραγμάτων Ἀλεξάνδρου στρατηγὸς appellatur, et Harpali causa Athenas venisse dicitur. Plures oratores ab Harpalo corruptos recenset Timocles l. l. adde Wessel. ad l. c. Diodori.

CAPUT XXXIV.

§. 1. De *Methanis* usque ad §. 4. cf. de iis Chandler c. 51. Ἴσθμὸς vulgo, sed est h. l. γῆ ἐξέχουσα εἰς θάλασσαν. cf. Schol. Apollonii I, 938. Strabo de eadem hac peninsula loquens VIII, 374 magis proprio utitur vocabulo χερσόνησος. Haec peninsula, in qua sita fuerunt *Methana*, ipsa quoque dicta est *Methana*. cf. ad §. 4.

§. 2. ἀναξέσαι translatum ad sanguinem irascentis in Bekkeri Anecd. I, 27. ἐπὶ post, ut 21, 8. De tumulo vi ventorum cavernis terrae inclusorum prope Troezena ejecto cf. Ovidii Met. XV, 296.

§. 3. Clavier bene; » deux hommes prennent un coq tout blanc (alii de alis intelligunt) qu' ils coupent en deux. Ils en prennent chacun la moitié, portent en se tournant les dos, font le tour des vignes etc. »

§. 4. πρόκεινται τῇ χώρᾳ Mosq. Verba ἐπεὶ — ἀποτρέποντας ab hoc loco aliena inferenda videntur esse post illa §. 3. ὃ δὲ ἐθαύμασα — γράψω καὶ τοῦτο. Quae a Facio male sollicitata sunt τὰ μὲν — τῆς Πελοποννήσου, hanc senten-

tiam habent: *haec igitur Methana sunt peninsula Peloponnesi.* Dixit autem scriptor hoc: *Methana, urbs, sita sunt in peninsula Peloponnesi, et peninsula haec ipsa quoque appellatur Methana.* Quam sententiam veram esse, perspicue ostendit hic Strabonis locus VIII, 374: *μεταξὺ δὲ Τροϊζήνης καὶ Ἐπιδάουρου χωρίον ἦν ἑρμυῶν, Μέθανα, καὶ χερσόνησος οὐώνυμος τούτῳ.* In Thucyd. IV, 45 dicitur hic locus *Μεθώνη.*

§. 5. de *Hermione* usque ad 35 extr. *τῆς Τροϊζηνίων* Vind. Mosq. *Ἰσθμοῦ τῆς Τροϊζήνης* Vulg. De duplici Nominativo *Ἐρμιόνη* et *Ἐρμιῶν* cf. ad X, 9, 4. adde finem hujus §. Pro vulgato *Ἐρμιόνα* scribendum *Ἐρμιόνα*, ut *Ἐρμιόνης Ἐρμιόνου* in Etym. M. 473, 22. Post *ἔφασκεν* Porsonus inseri voluit *ἄν*, quod haud dubie cum proximo Infinitivo *περιελθεῖν* conjungendum putavit. cf. Matthiae Gramm. graec. §. 597. *ἔλαβεν* Vulgata. *ἐπέλαβεν* Vind. Mosq. Clavier. cf. ad II, 9, 4. *Διός τε* Vulg. *Διός γε* Clavier; ut Facius jam correxit. cf. IV, 5, 1 extr. Praeterea Goldhagenus putavit e Kühnii editione *μη* inter *Εὐρώπα* et *πρότερον* excidisse; sensum enim esse: *Ich weiss aber, wenn auch Europs ein rechtmässiger Sohn gewesen, und nicht vor dem Vater gestorben wäre, dass er dennoch dem Sohn der Niobe — nicht würde gleich geachtet worden seyn.* Sed *μη* ubique deest, et recte, quum sensus hic sit: *Ego autem quanquam puto legitimum Europem fuisse, sed ante Phoroneum mortuum esse, idem tamen probe scio, Phoronei filium nunquam Niobes filio purem potestate futurum fuisse, Jovis esse credito.* Clavier aliter hunc locum intelligens ita interpretatus est: *Mais, quand même Europs auroit été fils légitime de Phoronée, il est évident que s' il étoit mort avant son père, son fils n' auroit pas osé disputer le trône à celui de Niobé, qui passoit pour appartenir à Jupiter.* Sic autem *ὁ παῖς αὐτοῦ* non est Phoronei sed Europis filius; neque probandum, quod sic Pausanias significatur dubitasse, an legitimus Phoronei filius Europis fuerit, quum id se credere verbis propositis *ἦν γὰρ δὴ Φορωνέως* testatus esset. *Ἐρμιόνα* et hic et paulo post §. 6. Vind. Mosq. Alia nominis *Hermione* derivatio apud Stephanum Byz. et Phavorinum.

§. 6. *Ἔστι δὲ — αὐτήν.* cf. 32, 7. *Platanistium* Goldhagenus et Gedoynus de platanis dictum putarunt, ibi positus; ergo ut locus Sparta III, 14, 8. *βωμός* Vind. sed margo Vulgatam *ναός* habet. *Ἐλλεοὶ* Valckenarius ad Theocr. Adon. p. 248 de *ferarum lustris* hunc locum appellatur

scripsit. τῆς Δήμητρος post Κόρης haud dubie ab aliena manu profectum uncis inclusimus, delendum censuit Lobeckius in indice lectionum anni 1816. *Hermionis* ager urbis Hermiones. cf. Diodor. Sic. XIX, 54. Pro vulgato Θερμησίας Amasaeus habet *Theumésiae*; equidem e Vind. Mosq. ac Vatic. scripsi Θερμασίας calefacientis. cf. ad V, 15, 4. Substantivum *θερμασία* est apud Phrynichum, qui maluit *θερμότης* dici quam *θερμασία*. sed cf. intrpp. ad Thom. Mag. p. 441 sq. et Lobeckium ad Phryn. p. 114. In Etym. Gudiano p. 664 est ἔλη ἢ θερμασία.

§. 7. *Σκόλλαιον* est apud Strabonem VIII, 373, Stephanum et Ptolemaeum in Bibl. Coisl. p. 651. atque *Σύλαιον* in notis ad Gregor. Cor. p. 21 sqq. Similiter *τρόπαιον* et *τροπαῖον* scriptum esse, notum est. v. Gregor. Cor. l. c. In nomine promontorii Scyllaei, etiam a Plinio et Pomponio Mela memorati, explicando Pausaniae convenit cum Strabone, cui tamen Scylla ibi *sepulta* perhibetur. Hoc promontorium et ei oppositum Sunium dicuntur ostium esse sinus Saronici. E Museo, quod Athenis est, Scyllaeum prospicitur et post id eminens Hydrea. A Scyllaeo ad Isthmum CLXXVII M. pass. teste Plinio IV, 9. *Νισαίαν* vulgo. cf. ad I, 19, 5. διαφορεῖσθαι *dilacerari* illustravit Valckenarius ad Herod. VII, 10.

§. 8. *Bucephalus* apud Pomponium Melam et Plinium. *Αλιοῦσσα* — *Πιτυοῦσσα* Clavier, vulgo una sibilante. Plinius *Pityusam* et *Aristeram*, contra agrum Hermionium in Argolico sinu sitas, memorat IV, 19 p. 277 Bip. ἐστὶν αἰθρὶς ἀγρὰ καλουμένη ἀνέχουσα Vulgata, sed Goldhagenus jam suspicatus est, promontorii nomen culpa libroriorum excidisse, quod, si fides habenda codicibus est, fuit *Κωλυεργία* nam in Vind. et Mosq. est ἀγρὰ κωλυεργίαν ἔχουσα, sed in margine Vind. adnotatum γρ. *Κωλυεργία* καλοῦσθαι ἀνέχουσα, quod cum Clavierio recepi et sequutus est Nibby. *Tricrana* de tribus fontibus. cf. VIII, 16, 1. *Τρίκρανα* Vind. ὄρος ἐστὶν. *mons in mare e Peloponneso procurrans*. Etym. M. 624 (688) *προβλήτι* (Apollon. II, 365. Homer. Iliad. II, 396), *τόπω προβεβλημένῳ καὶ προνευενότι εἰς τὴν θάλασσαν*. *Minerva Προμαχόρμα* nonne est ὄρμον, *stationem navalem, defendens*? Afine ergo illud ejusdem deae cognomen est *Αἰθρία* I, 5, 3. 41, 6, quo nimirum significabatur, hanc deam navigantibus prospicere. Mergi enim (*αἰθρία*) ventis surgentibus medio reo-lantes ex aequore, clamoremque ferentes ad littora (Virg. G. I, 356 sqq.) navigantes putabantur monere; vel, quod est

apud Zonaram, αἱ αἰθουαὶ ὅταν δύνωσι, κάκιστος οἰανὸς ὑ-
 πάρχει τοῖς πλέουσι. Quam ob rem πρὸς θαλάσση ἦν Ἀθη-
 νᾶς Αἰθουὰς καλούμενος σκόπελος in Megaride apud Pausa-
 niam II. II. Aliter Creuzer in Symbol. II, 772, qui laudat etiam
 Gellii Argolidem p. 126.

§. 9 et 10. Ἀεροπέα Vind. Mosq. sed *Aperopia* etiam
 apud Plin. IV, 19 p. 277. Τιδρέα Vulg. Τόρεα Clav. ut Ste-
 phanus. Τόρεην τὴν ἐπὶ Πελοποννήσῳ dixit Herodotus III,
 59, ubi Wesselingius explicat, cur ea dicatur apud Stephanum
 πρὸς τῇ Τροϊζῆνι esse. Nibby scripsit *Idrea*, sed in mappa
 geographica ejus interpretationi adjuncta legitur *Idrea*. αἰγια-
 λὸς h. l. videtur esse *littus planum seu depressum ac sinua-
 tum*, ἀκτὴ autem *altius et in mare longius procedens*, ita ut
 peninsulae formam haberet. Et ἀκτὴν peninsulae quoque a
 Graecis dictam esse, adnotavit T. Hémsterhusius ad Lenne-
 pii Etymol. Quae nobis videtur causa esse, cur in Theocri-
 teis XXII, 32 ἀκτὴ vocetur ὑπὴνεμος· quod an sit *littus ven-
 to non expositum, littus tranquillum*, ergo i. q. *νήνεμος ἀκτὴ*
 in Orph. Argon. 1134; nos quidem dubitamus. Certe ὑπὴνέ-
 μος, quod in iisdem legitur carminibus V, 115, ita non po-
 test accipi. Caeterum cum nostro loco comparandus est
 Apollonii II, 364: πολὺς παρακέκλιται αἰγιαλὸς· πολὸς δ' ἐπὶ
 πείρασιν αἰγιαλοῦ ἀκτὴ ἐπὶ προβλήτι ῥοαί' Ἄλος ἐρεύγονται.
 Hoc Ποσειδίων proximis declaratur. ἐπὶ Ποσειδίων Clavier
 reddidit *jusqu' à Posidium*; Nibby *verso il tempio di Nettuno*;
 Goldhagenus *bey Posidium*; quorum ultimum praeferendum
 videtur, quum mox hoc templum ἐπὶ τῆς ἀκτῆς τῇ ἀρχῇ fuisse
 perhibeatur; sed si ita statuamus, erit quoque nobis ἐπὶ
 Ποσειδίῳ corrigendum. Sin autem Vulgatam tuearis, erit
 hoc templum Neptunī cogitandum in extremis hujus penin-
 sulae partibus i. e. a continente remotissimis. Quod nescio
 an sit verum, propterea quod postea hoc ipsum Posidium di-
 citur fuisse ἐπὶ τῇ ἄκρῳ scil. τῆς ἀκτῆς i. e. *in extrema hac
 peninsula*. Sic vero necesse est, ut τῆς ἀκτῆς ἢ ἀρχῇ de ca-
 dem hac peninsulae extrema parte accipiatur. Huic ἀρχῇ pro-
 ximum πρόελθούσι δὲ ἀπὸ θαλάσσης ἐς τὰ μετέωρα oppositum
 est. Nos ἔχει — ἐν αὐτῇ scribendum censemus. Sic Thuc.
 V, 41 de Cynuria: ἔχει δὲ ἐν αὐτῇ Θυρέαν. Vulgata est ἔχει—
 ἐν αὐτῇ, quam Palmerius et Gedoynus alia ratione corrigere
 tentarunt, nullo successu. ὃ δὲ σερᾶπ. Ald. Hic Σέραπης, ut
 Herodianus apud Hermannum p. 308, sed Σάραπης I, 18, 4.
 II, 4, 7. III, 14, 5. VII, 21, 6. Hesych. Suid. Plut. de Iside et
 Osir. p. 268 Frob. Ἰσιδος Vind. Mosq. καὶ ἄλλοι περίβολοι

Vind. λογάδες lapides quales sint, docet Phavorinus. cf. II, 36, 3. X, 5, 2. VII, 22, 3. Pro vulgato Πρωῶνος scripsimus Πρωῶνος v. ad 35, 3. Schneider de h. v. laudavit Sch. Eurip. Or. 859—61.

§. 11. Post παρείχεται colon est in Aldina, Francof. Kuhniana, virgula in Facii et Clavierii edd. idem voluerat Goldhagenus; nōs etiam post συγγραφὴν distinximus, quum sensus sit: *quod autem attinet ad memorabilia, tum alia praebebat, tum ea, quae ipse digna iudicavi commemoratione.* Sic Goldhageni correctione, τὰ δὲ mutantis in ἃ δὲ, opus non esse intelligitur. μεγέθει μέγα, etiam II, 10, 2. IX, 2, 5, est Herodoti loquutio, apud quem I, 51 est μεγάθει μεγάλους. Hoogeveenus ad Vigerum p. 69 praecunte Sylburgio in Paus. Kuhn. p. 926 hoc explicat per superlativum μέγιστος non bene; ecce enim apud Herodotum II, 74 μεγάθει μικροί. IV, 52 μεγάθει μικρή. Eadem simplicitas est in illis ejusdem scriptoris III, 45 πλήθει πολλοί. III, 107 μικροὶ τὰ μεγάθια, ποικίλοι τὰ εἶδη, πλήθει πολλοί. cf. Facius ad Paus. I, 18, 6. Sic intelligetur, in Winckelmanni Opp. VI, 2 Not. 271 locum Pausaniae II, 17, 4 non satis accurate expositum esse. καθέστηκεν. ἐνταῦθα Δήμ. Vulgata. Interpunctionem e Vind. correxit Facius. δὴ post Δήμητρος Sylburgio suspectum visum est, quia Amasaeus vertit *duo templa*, quod imitati sunt in versione Clavier, Nibby et Goldhagen; sed δὴ videtur revocare lectorem ad §. 6, ubi de altero Cereris Thermasiae templo scriptor loquutus erat. Corayus Δήμητρος δὲ corrigit. De Cerere apud Hermionenses praecipue culta cf. Toup ad Sch. Theocr. XV, 64. ἐπὶ τοῖς πρὸς Mosq. ἐν τοῖς πρὸς Vulg. ut §. 6. Pro ἔμενον οἱ est εἶμεν ἂν ἢ in Mosq. ὡς — δῆμοι »quum pagi adhuc essent i. e. antequam populus e pagis in unam civitatem coactus esset« Sylburgius; idem ἐν — πόλει interpretatur *in ea urbe quae nunc exstat.*

C A P U T XXXV.

§. 1. αὐτοῦ refertur ad templum Cereris Thermasiae in urbe Hermionensium. Μελαναιγίδος perperam in Suida v. Ἀπατουρο. scribitur: de accentu in antepenultima ponendo v. Etym. M. 518 et Phavor. 1072. De Bacchi autem cognomine Μελάναιγης cf. Meursii Graec. Fer. v. Ἀπατούρια. Creu-

zer in Symb. III, 508 interpretatur *nigro vellere caprino indutum*. Ex Plátone (Tim. 288 Bip.) et Proclo ibi laudatis patet, qualis hic *μουσικῆς ἀγῶν* fuerit. adde Morum ad Isocr. Paneg. 42, qui *μουσικῆς ἀγῶνα* Atticos dixisse cum Hemsterhusio pronunciat. Similiter infra IV, 33, 3. *ἄγουσι* Vind. Mosq. Fac. Clav. *εἰσάγουσι* reliqui.

§. 2. *Diana Iphigenia*, mox *Apollo Pythaeus et Ceres Chithonia*; alibi *Jupiter Messapeus et Agamemno, Diana Dictynna vel Saronis, Neptunus Hipposithenes, Minerva Narcaca*: nam dii deaeque saepe leguntur cognomina sibi adsciuisse ab heroibus, heroinis et nymphis vel ex se natis, vel sibi maxime caris, vel religionum suarum conditoribus seu conservatoribus. cf. Paus. IV, 23, 5. IX, 23, 3. qui sunt loci classici. adde Heynii Exc. ad Virg. Cir. *Πυθαέα οὕτως ὀνομάζουσι* Vind. Mosq. Alius generis est, quod attulit Bastius in Ep. crit. p. 36. Schneider monuit, apud Thucyd. V, 53 esse *Ἀπόλλωνος τοῦ Πυθίως* et in codd. *Πυθίως* sed apud Nostrum iterum est 36, 5 *Πυθαέως Ἀπόλλωνος*, et *Πυθαεύς* Apollinis filius memoratus est 24, 1. *τὸ μὲν δὴ—ὄντα*. cf. 24 princ. *ἔχουσιν ἀρχαίαν* Vind. Mosq. Clav. *λέγουσιν ἀρχ.* Vulg. *ὑδρεύουεν* Vind. *ὑδρεύονται* Mosq.

§. 3. *Πρώως* Mosq. Aldina, Etym. M. p. 692, Etym. Gudian. Zonaras 1575, Pliavorinus, qui comparat eum *κλώνωνός*. *Πρωῶνος* Vulg. Schol. Eurip. Or. 859 p. 429 Matthiae. cf. 34, 10. Factum nomen ex *πρωῶν* vel *πρώων*. De hoc *Clymeno* §. 5 et de *Mysio* 18, 3. *Κολόντα* Vind. Mosq. etiam postea. De *ὤς* cum Accusativo Participii Fischer ad Weller. III, 388.

§. 4. *θεός τε αὕτη καλεῖται* Vulgata. *θεός τε καὶ αὕτη καλ.* Vind. *θεός τε αὕτη καλ.* Clavier. *καὶ χθονίαν ἑορτήν* Vind. idem vitium fuit in Aeliani Hist. An. XI, 4. *ἄγουσιν ὄρα* Mosq. Ald. Francof. Clav. *ἄγουσι ὄρα* Kuhn. Fac. *αὐτῆς τῆς πομπῆς* Vind. *τοῖς δὲ καὶ κ. λ. iis vero etiam, qui adhuc pueri sunt, jam solemne est, deam hac pompa colere.* Majorem distinctionem post *τῆς πομπῆς* Clavier mutavit in minorem; quare Corayus corrigit *οἷς δὲ καὶ*, et addit, apodosin esse *οὗτοι κ. λ. λευκῆν ἔσθῆτα*. v. Editt. ad Thom. M. p. 566 sq. *κομοσάνδαλον*, ut T. Hemsterhusius ad Lucian. I p. 240 Amst. vel II p. 291 Bip. Schneider in Lex. gr. et Anonymus correxerunt; *κομοσάνδαλον* Vulg. *τελείαν* Amas. Clav. *θῆ-*
ad Tom. I.

λειαν Vulgata. Nostram lectionem confirmat quod de eodem hoc festo Aelianus l. l. scripsit: *μεγίστας βοῦς ἀγεσθαι πρὸς τὸν βωμὸν ἐκ τῆς ἀγέλης*. In Exc. cod. Pal. ὑπ' ἀγριότη. legitur. *πρὸςθεῖναι τὰς θύρας*; apud Homerum Iliad. XIV, 169 *ἐπιθεῖναι*, exponitur in Bekkeri Anecd. I p. 111 *ἐπικλίσαι*. cf. 169. Est etiam apud Herod. III, 78, ubi Valckenarius interpretatur *opponere januam*. *γραῖες*. Antiaticista in Bekkeri Anecd. p. 87. ait: *γραῖα, οὐ γραῦς*. Moeris autem: *γραῦς ἀττικῶς, γραῖα ἑλληνικῶς*. Thomas Magister pluralem et αἱ *γραῖες* et αἱ *γραῖαι* respicit ut poëticum. *τὴν φάρυγγα ὑπέτεμε* Vind. Mosq. Clav. *τὴν φάρ. ἀπέτεμε* Vulg. *quanquam τὰς φάρυγγας ἀποτέμνειν* est VIII, 37, 5. et in Hom. Iliad. II, 292 *ἀπὸ στομάχου ἀρνῶν τάμε*, quod Scholiasta interpretatur *ἀπέκοψε*. Similiter *ἠγένηζε* in Soph. Aj. 296 Schol. *τὸν τράχηλον ἀπέκοπτεν* exponit. *ἐπιτέτακται, βοῦν τε δευτέραν — κατεργάζονται τε τέλος* Clavier. *ἐπιτέτακται, βοῦν δὲ δευτέραν — κατεργάζονται τέλος* Vulgata. δὲ post *βοῦν* ut male duplicatum deleri, deinde *κατεργάζονται τε* δὴ scribi voluit Porsonus, et rejecit ad IV, 14, 4. *ἐπὶ ταύτην* pro *ἐπὶ ταύτῃ* et *τέλη* pro *τέλος* Vind. Mosq. τότε pro τότε vitium est Fac. ed. in Clavierii repetitum. *ἐφ' ἦντινα γὰρ ἂν πέση* Mosq. ἂν a Vulgata abest. cf. II, 11, 6. *ἐσελασθῆναι* Vulg. *ἐσελασθῆναι* Vind. Mosq. Fac. Clav. cf. ad I, 11, 5. *καθ' ἐκάστην τῶν βοῶν* quod attinet ad *unamquamque harum boum*. τὰλλα etiam Clavier, τὰλλα vulgo.

§. 5. *ἐπ' Ἐρμιόνα* pro *ἐς Ἐρμ.* Vind. Mosq. *ἔστιν ἐπίκλησις* Clavier, ut Sylburgius correxerat. *εἰσὶν ἐπικλήσεις* Vulg. *ὄντινα — εἶναι*. cf. ad 36, 7.

§. 6. *ἐπικαλουμένη* Vind. *ἐς τρεῖς* etiam Clavier, atque ita jam Valckenarius, Porsonus et Sylburgius correxerant. cf. IX, 34, 1. »minimum ter referre vocem emissam« Sylb. *ἐς τρεῖς* Vind. *ἐς τρεῖς τὰ ὀλίγιστα* Loescher voluerat. Caeterum similis porticus memoratur V, 21.

§. 7. Cum li. l. cf. Strabo VIII, 373 de *καταβάσει ἐς Ἰδὸν* apud Hermionenses. Similis descensus cum cognomine urbe est prope Cimmerios in Orphēi Argon. 1141. 1145 sqq. cum Hermannii emendatione. *θριγγοῖς* Vind. Mosq. cf. I, 42, 8. *θριγγοῖς* Vulg.

§. 8. *ὁδὸς — Μάσητα*. cf. 36, 3. Hunc locum citat Stephanus. ἄλλως μὲν δὴ *caeterum quidem*. Mulieres videntur

gravidae sacra fecisse, post partum autem donaria obtulisse. In his ipsis donariis fuisse illud marmor Nanianum putat Paciaudius, quod in Monum. Peloponn. vol. I p. 26 evulgavit. πλήν εἰ μὴ, cf. 24, 8. ἐστὶν ἰδεῖν Vulgata.

C A P U T XXXVI.

De iis, quae Hermionae vicina erant.

§. 1. ἐς ἀριστερά Vind. Mosq. Clav. Porsonus. ἐπ' ἀριστερά Vulg. ἐς Ἀλίην Vind. Clav. ἐφ' Ἀλίην Francof. Kuhn. Facius. ἐπ' Ἀλίην Aldus. Pro vulgato Ἀλικὸς λόγος Palmerius Ἀλικῆς λόγος scribi voluit hoc sensu: *Halices mentio fit.* Kulnius Ἀλικὸν λόγον interpretatur *historiam cujusdam Halicensis de morbi, quo laboraverat, specie et remediis ab Aesculapio adhibitis*; illud Clavier, hoc Goldhagenus et Nibbyus sequuti sunt. Quod Creuzer in Symbol. I p. 194 de hoc loco, qui illustratur superiore illo 27, 3, scripsit, videtur non satis perspicuum esse. Quum antea legatur Ἀλίην, Ἀλίη, ut Ἐλίη, postea quoque scribendum fuit Ἀλικῆς pro vulgato Ἀλικῆς. Apud Thucydidem I, 105 est plurali numero Ἀλιαί (ubi Scholia dicunt esse urbem prope Troezenem), sed apud Scylacem, quem ibi Wasse laudat, Ἀλία, et μετὰ τὴν Ἐπιδαυρείαν esse traditur. In Stephano, ubi s. v. Ἀλιαί legimus καὶ ἡ πρόσχωρος τῇ Ἀργεῖα οὕτως Ἀλή λέγεται, ὀξύτονον· ἔστι καὶ ἕτερον καταντίον Μάσσητος, vix dubitabis, quin ex duabus una sit facienda. Itaque ejusdem urbis nomen varie pronunciatum est Ἀλίη, Ἀλία, Ἀλιαί, Ἀλή et Ἀλικος, quam ultimam formam e Callimacho servatam debemus Stephano. Ager a Thucydide II, 56 Ἀλιας vocatur, et cum Epidauro atque Troezenē ἐπιθαλασσίαις accensetur. Ἀλιεῖς seu Ἀλικοὶ secundum Pausaniae Lexicon apud Eustathium ad Iliad. p. 286 Rom. circa Tiryntem habitabant Peloponnesi oram maritimam, sed prope Hermionem suas habuisse sedes, non modo hic Pausaniae nostri locus, sed Strabo etiam docet VIII, 373. Parum accurate sedes eorum indicantur in Hesychio.

§. 2. Πρωῶνος et postea Πρωῶνι vulgo. cf. 35, 3. μέση, καὶ τοῦ Θόρνακος καλουμένου Vulgata. μέση, καὶ ἕτερου τοῦ Θόρνακος καλ. Vind. μέση, καὶ ὄρος ἕτερου Θ. κ. Mosq. Hinc

Facius eruit μέση καὶ ὄρους ἑτέρου Θ. κ. quod Clavier sequutus dedit. Duo montes inter se oppositi sunt *Pron* et *Thor-nax*, seu, ut est apud Schol. Theocr. XV, 64, *Θρόναξ*, qui posterior postea *Κοκκύγιον*, apud Schol. Theocriti. *Κόκκυξ* appellatus est. cf. Meursii Misc. Lacon. IV, 15. Schneider laudavit Plut. de Fluviis p. 461. 462 et Eudociae Ioniam. ἀλλαγῆς γενομένης ἐντ. Vind. Mosq. sed ille omisit γενέσθαι, quod hic retinuit.

§. 3. ὁδός ἐστιν ἐπὶ Μάσητα· haec verba excitantur a Stephano ex hoc loco. *Mases* seu *Masetus* Stephano est oppidum, apud Phavorinum et Eustathium ad Iliad. II, 562 p. 288 vicus, sed in Scholiis Venetis ἐπίνειον Αἰγυνητῶν, verius a Pausania dicitur ἐπίνειον Ἐρμιονέων. sed cf. ea de re Strabo VIII, 376. Φιληνόριον oppidum Boeotiae memorat Stephanus. Βολαίους Vind. Mosq. v. de his

§. 4. In Gellii mappa *Bolei* sunt inter Halicem et Asinen, sed magis quam hae recedunt in terram. Ibidem *Boleis* ab ortu oppositi sunt *Didymi*.

§. 5. Ἀσίγη Vind. Mosq. Fac. Clav. Ἀσίνα reliqui. De hac *Asine Hermionica* seu *Argolica*, quae diversa fuit a Messenica, cf. Tzschuck. ad Strab. VIII, 373. Ad mare sita fuit. cf. Homer. Iliad. II, 560. Paus. IV, 34, 7. De hac *Nicandri* expeditione iterum III, 7, 4. refertur ea ad Olympiadem secundam. cf. Paus. IV, 8, 1. Nicandri patrem plures, in quibus Herodotus VIII, 131, *Charillum* vocarunt. v. Tzschuck. ad Strab. X, 482. Sic iterum iterumque apud Pausaniam III, 7. VIII, 5: 48. Est forsā qui legere malit ἐσβαλόντων στρατιῶν quam στρατιᾶ, quum apud Herodotum sit I, 14 ἐσέβαλε μὲν νυν στρατιήν ἐς Μίλητον. 18 ἐσβαλὼν ἐς τὴν Μιλησίην τὴν στρατιήν. 17 ἐσέβαλε τὴν στρατιήν. VIII, 34 τὸ δυνατώτατον τοῦ στρατοῦ ἐσέβαλε ἐς Βοιωτούς. Rursus autem apud Pausaniam est ἐσέβαλε ἐς Βοιωτούς στρατῶ I, 27, 6. ἐσβάλλουσιν ἐς τὴν Μεγαλοπολίτιν στρατιᾶ VIII, 27, 8. στρατῶ ἐσβάλλον ἐς γῆν τὴν Ἀττικὴν III, 7, 9. στρατιᾶ τε αὐτὸς ἐσβεβληκῶς I, 1, 1. Ἐράτος scripsimus pro vulgato Ἐρατός, ut distingueretur ab Adjectivo. Ἄρατός Vind. Ἄερατος Mosq. Hunc *Eratum* Phidonis Argivi filium habuit Clavier in Hist. d. pr. temps de la Grèce II p. 146. 188. an recte? quaerendum erit. καταλαμβάντες Aldus. Vulgatam ὑπέλειποντο Porsonus mutari voluit in ὑπέλειπον τὸ, laudans ὑπέλειπε τὸν κίονα ex V, 20, 3. Equidem malim. ὑπέλειποντο. cf. ad II, 3, 8.

§. 6. Ἀπέχει—θάλασσα. Longum murum usque ad mare deductum diruerunt Iacedaemonii teste Diodoro Sic. XII, 81. de *Lernā* mox ad §. 7, et de *Temenio* 38, 1: *τιμενίου* Aldus. Deinde forsā scribendum est *ὄκτω, ἱερὸν ἔστιν Ἀνάκων*. cf. 22, 7. *καὶ ἐν τῇ πόλει*. vide 22, 6. 7.

§. 7. *Χειμάροδον* nomen proprium hic Sylburgius quoque existimavit, sed non bene addidit, quia in appellativa torrentis significatione non soleat ei substantivum *ποταμὸς* adjici. Ecce Herod. III, 81 *χειμάροδω ποταμῷ ἕκελος τύραννος*. Theocr. XXII, 50 *πέτροι, οὓς τε χειμάροδους ποταμὸς περιέξεσε*. Fabūla, Proserpinam in Hermionensium agro raptam esse, congruit cum iis, quae Pausanias cap. 35 exposuit. cf. Heyne ad Apoll. I, 5. *ταύτη ἐς τὴν Μοσῶν* quem sequuti sumus. cf. ad VIII, 12, 2. *ταύτη φασιν ἐς τὴν* Vulg. *ὑπόγειον* è Vindob. et *Μοσῶν* lectione *ὑπογαίων*. cf. II, 16, 5. III, 25, 4. *ὑπόγειων* Vulgata; nec haec forma, quae legebatur II, 2, 1, damnanda. Cur dicat *creditam inferorum regnum*, patet ex III, 25, 4. adde II, 35, 5. 31, 2. *ἢ δὲ Λέρνα κ. λ.* de agro *Lerna* usque ad 37 extr. *Lernam* agrum seu locum esse Pausaniae, jam ad II, 15 extr. significavimus. cf. 24, 3. Hunc locum situm esse ait *ad mare* i. e. sinum Argolicum. cf. §. 6. Similiter Pomponius Mela II, 2, 127. Pausanias igitur non loquitur de lacu, qui vocatur *Lernaeus* Straboni VIII, 371. cf. ad 37, 4. De *Lernaeis* 37, 3. VIII, 15 extr. Creuzer ea Osiridis mysteriorum Aegyptiorum imitamina fuisse putat. γ. Symbol. III, 164.

§. 8. *ἐς αὐτὸ* Sylburgius correxerat, et Clavier tacite scripsit. *ἐς αὐτὸ* Vulgata. Minerva hic *Σαίτις*, sed IX, 12, 2, apud Tzetam ad Lyc. 111 et a Phavorino v. *Κέκρω* vocatur *Σαίς*: illud cognomen, hoc nomen est. De *Minerva Saitide* praeter hos locos v. Herod. II, 175. Strabo XVII, 802. in primis Plato Tim. 290 Bip. 524 Lugd. Proclus in Tim. p. 30. Cic. N. D. III, 23. Plut. de Iside et Osir. 263 Frob. Jablonsk. Panth. et quos Creuzer indicavit in Symbol. II, 656. sqq.

CAPUT XXXVII.

§. 1. Fons *fluvii Amymones* memoratur §. 4, sed fluvius ipse hujus nominis iterum V, 17, 4 et ab Hygino fab. 169, qui postquam, quae Apollodorus quoque II, 1, 4 de Amymones et Neptuni amoribus habet, narravit, addit: »Id. in quo loco factum est, Neptunus dicitur fuscina percussisse terram, et inde aquam profluxisse, qui Lernaes fons dictus est et Amymonium flumen.« Idem refert Lactantius ad Stat. Theb. II, 433. cf. ad §. 4.

§. 2. ἔστι δὲ Διονύσου καὶ Δήμητρος Vulgata, sed post Διονύσου colon fuit ponendum, quum sensus sit: *Intra lucum sunt duo simulacra, alterum Cereris Prosymnae, alterum Bacchi; illud mediocris magnitudinis Cererem sedentem exhibet.* Longe aliter Clavier; Nibby quoque quae duo erant fecit ut essent tria: utroque quid verum esset melius vidit Goldhagenus. Προσύμνη nescio an denotet *eam quae praest* (cf. ad §. 5), *praest, moderatur,* et fluxerit a verbo σύω, unde etiam αἰσυμνήτης (v. Etym. Lennepii) deducitur: aliter sensit Creuzer; v. ejus Symbol. II, 577 sq. Haec Cereris Bacchique simulacra fuerunt in aede quadam, cui opponitur ἕτερος ναός. Ad ἕτερον ναὸν subauditur ἔστι seu ἀνάκειται. Sic, I, 40, 4 τῶν ναῶν ἀνάκειται. Anthol. Pal. I, 185 τόξα νηῶν κείται ὑπὸ ῥόφια. Bacchum Saoten et Venerem ἐπὶ θαλάσῃ Goldhagenus et Clavier male judicarunt in eadem hac aede fuisse, et posterior vertit *Vénus sortant de la mer.* melius Nibby *e sul mare quella di Venere.* Unus hic Bacchus sedebat in isto ἕτερον ναὸν, Venus stabat ἐπὶ θαλάσῃ, quod opponitur antecedentibus ἐν τῷ αἴθρῳ et ἕτερον ναὸν. quare post ξόανον majori opus est distinctione. Creuzer quoque in Abbild. zur Symbol. p. 40 hunc Bacchum et hanc Venerem in eadem videtur aede posuisse. Mox τὰς θυγατέρας λέγουσι τοῦ Δαναοῦ Mosq. τὰς Δαναοῦ θυγατέρας λέγουσι Vind. Δαναὸν δὲ αὐτὸν Amasaes etiam et Clavier; Δαναὸν δὲ αὐτὸν Vulg. ἐπὶ Ποντίνῳ non ad Pontinum, sed in Pontino; Pausanias enim significat templum Minervae Saïtidos, quod 36 extr. dixerat ἐπὶ κορυφῇ τοῦ ὄρους scil. Pontini positum. De ruinis hujus loci v. W. Gellii Argolis.

§. 3. Φιλάμωνα Vind. etiam postea. Cf. ad h. l. Fabricii Bibl. gr. I, 214. De aurichalco Schneideri Lex. gr. Junius de Pictura Veterum p. 302 orichalcum illud veteribus memoratum factitium fuisse existimat. εὔρετο Mosq. εὔρατο Vind. pro εὔρε, τὸ. sed τὸ ἀνέκαθεν recte. v. ad 18, 6. Τριγωνιεύς

maluit et Sylburgius et Palmerius in Graec. Ant. p. 459, qui et p. 430 de Trichonio exposuit; sed videtur χ interdum transiisse in κ . Pro Κορσεία apud Paus. IX, 24, 5 in Stephano est Χορσεία pro ἐχεχειρία dixerunt ἐκεχειρία. v. Etym. M. p. 321 et Etym. Gud. cf. adnotata ad Greg. Cor. p. 343 sq. Post Αἰτωλία colon est in Ald. Francof. Kuhn. virgulam posuit Facius. Lycius ergo fuit hic Arriphon, originem autem stirpis repetivit a Triconio Aetoliae oppido. εἶδεν Vulg. φωρᾶσαι ἐπὶ τῷδε τὰ ἔπη jungitur in Ald. Francof. Kuhn. Post φωρᾶσαι Facius colon posuit. φωρᾶν ἔστιν ἐπὶ τῷδε Goldhagenus, φωρᾶσαι ἐπεὶ τὰ τε ἔπη Clavier conjecit, ὅτι ante τὰ πάντα Kuhnus insertum voluit. Sed nihil mutandum est, modo post φωρᾶσαι ἐπὶ τῷδε plenius interpungatur, quod fecit Clavier. Sensus in versione declaratus est. ταῦτα φωρᾶσαι quod in illo corde scriptum erat, non esse Philammonis. Facius ἐπὶ τῷδε interpretans Hujus tempore, maluit ἐπὶ τοῦδε. Sed φωρᾶν τι ἐπὶ τιμὴν deprehendere aliquid in aliqua re est, ope, argumento alicujus rei aperire, probare, aliquid verum non esso: τὰ πάντα Δωρ. ἐπ. dorice scripta esse animadvertit. τὸ ὄνομα τὸ Δωρ. Mosq. — τῶν Δωρ. Vulg.

§. 4. *Amymones fluvii fons*, qui et ipse *Amymone* dictus est. Amymonen fontem Strabo VIII, 371 ponit juxta lacum Lernaeanum, (τὴν Λέρνην λίμνην) quem Argolidis et Mycenaeae fuisse scribit, qui distinguendus est a mari, quod Nostro 36, 6 vocatur ἡ κατὰ Λέρναν θάλασσα. Haec ibidem §. 7 simpliciter dicta θάλασσα est *sinus Argolicus*. Apollodorus quoque II, 5, 2 τὸ τῆς Λέρνης ἔλος significat vicinum fuisse fonti Amymones. Amymone et Lerna fons unus fuit et idem; cum Spanhemii animadversione ad Callim. h. in Pallad. 48 videbis pugnare locum Hygini ad §. 1 indicatum, et Scholiasten ad Eurip. Phoen. 186 sqq. p. 54 sq. Matth. ἐπὶ ταύτην Vind. Mosq. Locus hic notabilis de *hydra Lernaea*, de qua cf. Strabo VIII, 368. Apollod. II, 5, 2. πείθομαι Mosq. Vind. Fac. Clav. ut Sylburgius correxit. πύθομαι reliqui. Πισανδρος Vind. Mosq. Ald. De hoc *Pisandro* Fabricii Bibl. gr. I, 215. Καμαρέως Vind. ἵνα — δοκοίη — καὶ — γίνηται. In hac notabili structura praeiverat Herodotus, cujus locos huc pertinentes laudavit Hermannus ad Vigerum p. 851. ut videretur haec fera terribior fuisse, et ut nunc carmina sua plus dignitatis haberent; Optativus refertur ad tempus prae-

teritum, Conjunctivus ad tempus tum praesens, quum Pisan-
der scripsit, ἀντὶ τούτων propter haec, ut X, 38, 5.

§. 5. Ἀλκωνίαν, ut Sylburgius correxerat, Ἀλκωνίαν
Vulgata. cf. 30, 7. Haec Ἀλκωνία λίμνη et illa θάλασσα
Ἀλκωνίς, μέρος οὗσα τοῦ Κρισσαίου κόλπου apud Strabo-
nem VIII, 25 Tzsch. haud dubie differunt; differunt etiam
hic Amphiarai fons et ista Alcynonia palus, quanquam Or-
telius negavit satis liquere, an hoc idem stagnum a Pausania
Amphiarai fons dicatur. Amphiarai ille fons in Oropiorum
agro memoratus a Pausania I, 34, 3 an nostro quoque loco
intelligendus sit, dubitamus, existimantes, apud Argivos quo-
que fontem quendam Amphiarai nomine insignitum fuisse.
ἐς τὸν ᾄδ. Mosq. εἰς τ. ᾄδ. Vulg. Fabulam de *Semiele ex infer-
ris reducta* II, 31, 2 in alium locum translata vidimus. Quid
ea hoc loco vellet, investigavit Creuzer in Symbol. II, 662.
Πόλυμνον hunc Anonymus Heerenii in Bibl. vett. litt. et art.
P. VII p. 19 a Schneidero laudatus appellat Πολύμνον
sed hoc nomen apud alios aliter legi Heerenius jam ibidem
monuit. A Clemente Alexandrino Protr. p. 22 vocatur Πρό-
συμνος, quod mihi verum videtur esse nomen, quippe quo
significetur, qui praecit, dux. v. ad §. 2. Est vero de hoc
homine seu daemone apud illum Anonymum; ἐμήνυσε (scil.
τὴν εἰς Ἄιδου κάθοδον) διὰ τῆς Λέρνης οὔσης ἀβύσσου. Si-
mile his τῇ δὲ Ἀλκωνία κ. λ. est, quod Herodotus II, 28 de
Nili fontibus narrat, κάλους Mosq. κάλλους Vind. ἀλλήλοις
Vind. Mosq. Clav. ἀλλήλους Vulgata. μόλιβδον Aldus. cf. ad
IV, 35. μόλιβδον Vulg. ἀπ' αὐτῶν Clavier. ἐπ' αὐτῶν Vulg.
ἐξ αὐτῶν mihi in mentem venerat. οὐδὲ οὕτως pro vulgato
οὐδὲ οὕτως Clavier dedit, ut Sylburgius correxerat. Quod
etiamsi codicum auctoritate confirmaretur, equidem non
praeferrem Vulgatae, in qua mihi videor epanalepsin agnos-
cere, satis illam frequentatam a Pausania; quae nominis
praecedentis casui eundem subjicit pronominis demonstrati-
vi; quam exemplis quibusdam illustrabam ad I, 19, 4. Quod
enim Sylburgius exemplum objicit ex III, 9 extr. id alius vi-
detur esse generis. Pro καθέλκειν est καθήκειν in Exc. cod.
Pal. Pro ὅσον γε scripserim ὅσον τε. cf. I, 27, 5. IX, 24, 5. τὰ
δὲ ἐς κ. λ. In lucem protraxerunt haec Clemens Alex. et
Anonymus Heerenii II, II. Pro Διονύσου reponendum cense-
mus Διονύσω-

C A P U T XXXVIII.

A Lerna, Temenio et Nauplia descendit Pausanias ad fines, quibus Argivi a Spartanis et Tegeatis disternabantur.

§. 1. De Temenio Strabo VIII, 368. Stephano Temenium est Messeniæ; sed is quoque Temenum ibi sepultum tradit. De Phrixo fluvio 36, 6.

§. 2. De Nauplia Strabo VIII, 368. Notae ad Hellen. 237 sq. Eam nostra aetate habitant Tzacones ab antiquis Lacomibus oriundi. v. Villoisoni Prol. in Homer. p. XLIX. Napoli di Romania cum parte sinus adjacentis (Golfo di Napoli di Romania) delineata est in Memorie Istoricogeografiche della Morea tab. 38. De Nauplio, quem Apollodorus quoque II, 1 sub finem Neptuni atque Amymones filium perhibet, vide Strabonis iudicium I. c. Nauplium Amymones filium tribus generationibus post Danaï adventum Naupliam condidisse, tradit Pausanias IV, 35, 2. εἶναι post Ἀμυμώνης abest a Mosq. ἱερόν ἐστι καὶ Vind. Canathum adhuc fluere, testatus est Chandler cap. 54. λουμένην Vind. ut Camerarius voluerat; sed Vulgatam λουμένην non esse sollicitandam, Sylburgius jam ostendit et aliis et his Pausaniae locis, III, 19, 10. IX, 2, 3. adde Phrynichum p. 188 cum Lobeckii annotatione. οὗτος μὲν — ἐστίν. Haec est una arcanarum (sacrarum) narrationum ex initiis, quae Iunoni agunt. Hunc locum his tetigit Boettiger de Aldobrandinis nuptiis p. 145 et in Mythologia Junonis p. 100. Idem hanc τελετήν interpretatur *Weihe der Juno*. A nostra hac illa diversa est sacra narratio apud Aelianum H. A. XII, 30 de fonte *Burra*, qui inter Tigridem et Euphratem fuit, in quo ἡ Ἥρα μετὰ τοὺς γάμους τοῦ Διὸς ἀπελούσατο.

§. 3. ὑπὸ τῶν ἐν Ναυπλίᾳ hinc corrigi potest Stephanus, cujus in verbis v. Ναυπλία οἱ οἰκοῦντες Ναυπλιεῖς, ὡς Στράβων· καὶ Ναυπλία mendum inesse jam Berkelius suspicatus est; hoc vero tolles e Pausania scribens καὶ οἱ ἐν Ναυπλίᾳ.

§. 4. Neptunus Γενέσιος haud dubie idem qui II, 32, 7 Φντάλιος (vitae generisque auctor) et Γενέθλιος III, 15, 7. Γενέθλιος vocatur apud Apollonium II, 3, ubi Scholiastes

hoc affert: Γενέθλιον δέ φησι τὸν Ποσειδῶνα, διὰ τὸ δεσπόζειν τοῦ ὕγρου καὶ πάσης τροφῆς, καὶ τῆς γενέσεως αἰτίον εἶναι, καθὸ τὸ ὕδωρ πάντων γεννητικόν. Adjectivum γενέσιος est in Phavorino p. 410. Ἀπόβαθμοι. Simile est vocabulum ἀποβατήριον in Josephi Ant. Jud. I, 4 p. 10 Col. γῆς — λέγουσιν. cf. Aeschyli Suppl. 226. An legendum σὺν ταῖς παισί; Ἀνιγραῖα forsā de Adjectivo ἀνιγρός, quod habet Phavorinus.

§. 5. Ἴοντα — ἤπειρον, αὐτῆς χώριον Mosq. Vind. De hoc Accusativo Ἴοντα cf. ad I, 9, 6. ἄνω πρὸς ἤπειρον est etiam III, 22, 6. VII, 22, 1. cf. de hoc usu vocabuli ἄνω Valckenarius ad Herod. IV, 18. Qui non perierunt hac pugna, fuerunt *Othryades*, Spartanus, et *Alcenor* atque *Chromius*, Argivi, teste Herodoto I, 82. adde Suidam v. Ὀθρυάδης, et Paus. II, 20, 6. De *Acginetis*, quibus Thyream dederunt Spartani, II, 29, 5.

§. 6. Pro vulgato Ἀθήνη e Thucydide V, 41 scribendum esse Ἀνθήνη et Strothius in Compendio Geogr. vet. Danvill. T. II p. 632 et C. O. Mueller in Aegineticis p. 185 contenderunt. At in illo Thucydidis loco tres codices Ἀθήνην et unus Ἀθίνην exhibet. Deinde apud Suidam et Phavorinum v. Ἀθήνησιν est: Ἀθήνη δὲ πόλις καὶ τῆς Λακωνικῆς. Similiter apud Stephanum: Ἀθῆναι· δευτέρα, πόλις Λακωνικῆ. Apud eundem et Zonaram legitur Ἀνθάνα et Ἀνθήνη. Utraque igitur forma videtur in usu fuisse, neque nostra corrigenda esse. οἰκεῖν cum praepositione εἰς migrare, habitatum venire in aliquem locum. Plenior est loquutio in Matth. 2, 23 ἔλθων κατωκησεν εἰς πόλιν λεγομένην Ναζαρέτ. Neris ad torrentem Charadrum, de quo vide II, 25, 2, sita fuit teste Statio in Theb. IV, 46. τοῦ Πολεμοκράτους Vind. Mosq. Clavier.

§. 7. ὄρος Πάρων, καὶ Λακεδαιμονίων Clavier, ut Sylburgius, Goldhagenus, Facius et Sluiter in Lection. Andoc. p. 43 Vulgatam ὄρος, παρ' ὃ καὶ Λακεδαιμονίων corrigi voluerant. καὶ τοῦτο χωρίου τὸ ὄνομα Kuhnius, non Sylburgius, conjecit. καὶ τοῦ χωρίου τὸ ὄνομά ἐστιν ἀπ' αὐτῶν. Ἔστι δὲ ποταμὸς Clavier, ut Facius conjecit. Equidem una litterula mutata malim tenere Vulgatam; nam illud καὶ τοῦ χωρίου τὸ ὄνομα videtur breviter dictum esse: etiam hoc nomen (Hermæ) loci, ubi stant isti Hermæ, est. Articulo saepius vim

pronominis tributam esse demonstrativi, admonitum est ad I, 15, 2. Quod ergo Kuhnii sua voluit exprimere correctione, idem inest in lectione vulgata. Locum autem ipsum, in quo illi fuerunt Hermae, Hermas appellatum esse docet III, 1 in it. *Μετὰ δὲ τοὺς Ἑρμᾶς Post locum Hermas dictum.* Deinde quod illi diuiviri nobis obtulerunt: "Ἔστι δὲ ποταμὸς καλούμενος Τάνος, nimis vagum est; sin autem Vulgatam unius litterae mutatione ita refingas: ἔστι δὲ ἐπ' αὐτῶν (Ἑρμῶν, juxta eos) ποταμὸς καλούμενος Τάνος, habebis Pausaniam etiam consentientem cum Euripide, qui hunc ipsum fluvium dixit Ἀργείας ὄρους τέμνοντα γαίης Σπαρτιάτιδός τε γῆς in *Electra* 408 sq. Quod autem ibi legitur *Ταναόν*, videtur in *Τανάον* mutandum esse.

CORRIGENDA
IN TEXTU ET VERSIONE.

- Pag. 6 v. 1 leg. ἦν
9 v. 12 leg. οἰκοδόμημα
10 v. 2 leg. ὄν Κώοις — ἄκρας
12 v. 8 leg. τὸ
18 v. 2 leg. ἐς τὴν
20 v. 1 deest post *Αἰαν* majoris distinctionis signum.
114 v. 13 leg. ἦντινα
v. 13 a fin. leg. equitum
131 v. 13 leg. τοῦ
137 v. 5 leg. Ἡοιδανῶ
140 v. 12 leg. ἄγουσιν
142 v. 11 leg. ἀνδρῶν
144 v. 3 leg. πάντας
149 v. 1 leg. ὕδατος
150 v. 6 a fin. leg. Tanagraeos
151 v. 3 leg. γῆν
170 v. 8 leg. ταύτην
195 v. 11 a fin. leg. possint
196 v. 16 leg. agri
204 v. antepen. leg. consule
228 v. 7 a fin. leg. Amphiptolemi
-

CORRIGENDA IN ADNOTATIONIBUS ET ADDENDA.

- Pag. 4 v. 6 et seq. a fine leg. apposuit
 5 — 8 leg. Yanina
 9 sq. Hinc Neptuni simulacro haud ita dissimilis illa Romani hominis statua fuit apud Iuvenalem VII, 126:
ipse ferocij
 Bellatore sedens curvatum hastile minatur
 Eminus.
 11 Discrimen inter *Paeoniam* et *Hygieam* Minervam faciunt nullum. v. Creuzeri *Symbolica* II, 740.
 16 v. 5 a fine deest: dux
 22 v. 24 *in* ante *nec repugnat delendum*.
 23 v. 19. leg. ἀγάγε
 22 post *vocat* deest: X, 12, 5.
 24 v. 24 post *reliqui* insere: *Μέμφει*. Si, ut legimus in Bekkeri *Anecd.* p. 1192, Genitivus fuit *Μέμφιδος* et *Μέμφιος*, non *Μέμφει* sed *Μέμφι* h. l. scribi oportuit.
 40 v. 11 a fine leg. Valcken.
 41 v. 5 leg. Vindob.
 44 extr. — essent
 50 med. — Παναίνου γραφάς
 54 v. 1 — Alacritas
 78 v. 20 post *Λυκομήδους* insere: Mosquens.
 83 pro *Λαφυστίω* apud Apoll. Rhod. II, 1147 est *Φυγίω*.
 86 Weber in *Kunstbl.* 1822 N. 3 pergit contendere, illud *Ἐς δὲ τὸν ναόν — Ἀθηναῖς ἔχει γένεσιν* ad occidentalem, hoc vero *τὰ δὲ ὀπισθεν — ὑπὲρ τῆς γῆς* ad orientalem templi partem pertinere, et duplicem introitum fuisse in hoc templum, ab antica et postica parte.
 88 *περὶ Θράκη*. Addi poterat, in talibus *περὶ* nonnunquam esse idem quod *κατά*. v. Schaefer ad Apoll. Rh. T. 2 p. 279.
 89 v. 14 leg. ἀτύχημα
 104 v. 16 a fine — homicidas
 121 v. 7 a fine — corona
 129 v. 32 leg. ἀπομνημονεύειν
 130 v. 1 — tradiderat
 134 v. 21 — παρὰ
 136 — 17 — refertur
 139 — 18 — male
 142 — 15 — στρατι
 152 *παρηγορίαν* Schol. Apoll. Rh. II, 1281 interpretatur *προτροπήν καὶ συμβουλήν*. et ad

III, 610: παρηγορεῖν, παρακαλεῖν. Ibidem
ad III, 752 in Parisinis πόθος μὲν ἢ ἐπιζη-
τησις, ἕως δὲ ἐπιτεταμένος πόθος, sed in
editis, nisi fallor, melius ἐπιτεταμένον
πάθος.

Pag. 160 v. 17 leg. gymnasium

171 v. ultimo — ἐπεξελεξάμην

Teste Scholiasta ad Apoll. Rh. III, 242
Epimenides quoque tradiderat, Corin-
thium fuisse Aeeten, et matrem ejus
Ephyram.

181 v. 12 a fine leg. Διονύσω

220 v. 7 a fine — ὑπόγαίος

Hoc ipso die vicesimo sexto Aprilis, quo mihi haec Lipsiam
mittenda sunt, accipio Guil. Gellii Itinerary of the Mo-
rea. In quo libro si qua invenero, quae Pausaniae Corin-
thiacis illustrandis inserviant, ea in voluminis secundi li-
mine proponentur.

**PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET**

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY
